T.C.
GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI

AMERİKAN HUKUKU İLE KARŞILAŞTIRMALI OLARAK KONKORDATO MÜHLETİNİN ALACAKLILAR YÖNÜNDEN SONUÇLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Çağatay Serdar ŞAHİN

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Nur BOLAYIR

Temmuz 2020

T.C.
GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI

AMERİKAN HUKUKU İLE KARŞILAŞTIRMALI OLARAK KONKORDATO MÜHLETİNİN ALACAKLILAR YÖNÜNDEN SONUÇLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Çağatay Serdar ŞAHİN

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Nur BOLAYIR

Temmuz 2020

ÖNSÖZ

"Amerikan Hukuku ile Karşılaştırmalı Olarak Konkordato Mühletinin Alacaklılar Yönünden Sonuçları" başlıklı bu tez 7101 sayılı Kanun ile ülkemizde bilinirliği giderek artan ancak uygulamada açısından da bünyesinde sorunlar barındıran konkordatonun ve konkordatonun mühletinin alacaklıların haklarına nasıl etki ettiğinin incelenmesi amacıyla kaleme alınmıştır. Konkordato mühletinin alacaklılar yönünden sonuçları incelenirken Amerikan Hukuku'ndaki yeniden örgütlenmeye ilişkin 11. Bölümdeki düzenlemelerle karşılaştırmalı bir inceleme yapılmıştır. Çünkü her ne kadar ekonomik sistemi, hukuk sistemi ülkemize benzemese de ABD'deki bu düzenlemeler hukukumuz açısından da faydalanılabilecek bir niteliktedir.

Öncelikle tez danışmanlığımı kabul ederek kendisiyle çalışma imkânını bana veren ve tez konusunun seçilmesinden tezin tamamlanmasına dek her aşamada sonsuz desteğini hissettiğim, sorularıma büyük bir sabırla cevap veren değerli hocam Doç. Dr. Nur Bolayır'a teşekkürü bir borç bilirim. Kendisinin sabrı ve hoşgörüsü sayesinde bu tez ortaya çıkabilmiştir. Ayrıca katıldığım konferanslardaki tebliğleri sayesinde konkordatoya olan ilgimi artıran ve konkordatoyu karşılaştırmalı olarak incelememe ilham veren hocam Prof. Dr. Hakan Pekcanıtez'e de şükranlarımı arz ederim. Konkordato konusundaki sorularımı gidermemde hem tebliğleri ile hem de verdiği derslere katılmamı kabul ederek bana eşsiz yardımları dokunan Prof. Dr. Güray Erdönmez'e teşekkürlerimi sunmak da benim için ifası zevkli bir görevdir.

Bu tezin tek yazarı ben gibi görünsem de aslında bu çalışma yalnızca bana ait değildir. Bu tez, bana çalışmalarımda daima destek olan, asla vazgeçmemem gerektiğini hatırlatan, her zaman elimden gelenin daha iyisini yapmam konusunda beni cesaretlendiren ailemin de eseridir. Dolayısıyla onlara ayrıca ve özellikle sonsuz şükranlarımı sunsam bile herhâlde bana verdikleri emekler karşılığında yeterli olmaz. Ayrıca bu tezin yazılmasında sonsuz hoşgörüsü, sevgisi ve desteğini hissettiğim, bana çalışmalarımda her zaman yeni ufuklar kazandıran, dünyada bir ruh eşim olduğuna inandıran hayat arkadaşım, meslektaşım, Av. Sümeyye Miraç Alişan'ın katkısını kelimelerle ifade edemem. Bana tüm çalışma sürecim boyunca güç ve ilham veren şey onun biricik varlığıdır. Bu yüzden ona hayatım boyunca sevgiyle minnettar kalacağım.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ I
İÇİNDEKİLER II
KISALTMALAR VIII
RESUMÉ XI
ABSTRACT XIII
ÖZET XV
GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM

KONKORDATO VE AMERİKAN YENİDEN ÖRGÜTLENME HUKUKU HAKKINDA GENEL BİLGİLER 3

§ 1 Konkordato Hakkında Genel Bilgiler 3
I. Konkordatonun Tanımı, Hukukî Niteliği ve Tarihi Gelişimi 3
A. Konkordatonun Tanımı ve Hukukî Niteliği 3
B. Konkordatonun Tarihi Gelişimi 12
II. Konkordatonun Türleri 15
A. Mahkeme Dışı ve Mahkeme İçi Konkordato 15
1. Mahkeme Dışı Konkordato 15
2. Mahkeme İçi Konkordato 18
a. İçeriğine Göre Mahkeme İçi Konkordato Türleri 18
aa. Vade (Mühlet) Konkordatosu 18
bb. Tenzilat (Yüzde/İndirim) Konkordatosu 20
cc. Karma (Bileşik/Kombine) Konkordato 25
b. Yapıldığı Zamana Göre Mahkeme İçi Konkordato Türleri 26
aa. İflâs Dışı Konkordato 26
bb. İflâs İçi Konkordato 26
B. Adi Konkordato ve Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato 28
1. Adi (Alelâde) Konkordato 28
2. Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato 29

§ 2 Amerikan İflâs ve Yeniden Örgütlenme Hukuku Hakkında Genel Bilgiler . 32
I. Amerikan Federal İflâs Kanunu'nun Tarihi Gelişimi 32
II. Federal İflâs Kanunu'nda Yer Alan Temel İflâs Yolları 43
A. 7. Bölüm Kapsamında İflâs Prosedürü 43

B. 13. Bölüm Kapsamında İflâs Prosedürü 51
C. 12. Bölüm Kapsamında İflâs Prosedürü 54
D. 9. Bölüm Kapsamında İflâs Prosedürü 57
III. Federal İflâs Kanunu'nun 11. Bölümündeki Yeniden Örgütlenme 60
A. Yeniden Örgütlenme Kavramı 60
B. 11. Bölümdeki Yeniden Örgütlenmenin Türk Hukuku'na Etkileri 64

İKİNCİ BÖLÜM

KONKORDATO MÜHLETİNİN VERİLMESİ VE MÜHLETİN VERİLMESİNDE ALACAKLILARIN KONUMU 68

§ 1 Geçici Mühletin Verilmesi 68
I. Geçici Mühlet Kavramı ve Hukukî Niteliği 68
II. Geçici Mühletin Verilmesi için Gerekli Şartlar 71
A. Konkordato Başvurusunun Yapılması 71
B. Konkordato Başvurusuyla Birlikte Gerekli Belgelerin İbrazı 80
1. Konkordato Ön Projesi 80
2. Malvarlığının Durumunu Gösteren Belgeler 87
3. Alacaklıları, Alacak Miktarını ve Alacaklıların İmtiyaz Durumunu Gösteren Liste 89
4. Konkordatonun Başarısını Gösteren Tablo 90
5. Bağımsız Denetim Raporu 91
6. Mahkemenin ve Komiserin Gerekli Gördüğü Diğer Belgeler 93
C. Geçici Mühlet Yargılaması 93
D. Geçici Mühlet Talebi Hakkında Verilen Kararlar 98
1. Geçici Mühlet Talebinin Reddi 98
2. Geçici Mühlet Talebinin Kabulü 99
a. Geçici Mühlet Süresi 99
b. Geçici Mühlet Kararına Karşı Kanun Yolları 101
c. Geçici Mühletin İlanı ve Alacaklıların İtiraz Etmeleri 102
E. Geçici Mühletin Sonuçları 106
1. Geçici Mühletin Etkileri ve Bu Etkilerin Başlaması 106
2. Malvarlığının Muhafazası İçin Gerekli Tedbirlerin Alınması 108
3. Geçici Komiser Tayin Edilmesi 110
4. Geçici Mühletin Sona Ermesi 112
§ 2 Kesin Mühletin Verilmesi 114
I. Kesin Mühlet Kararı Verilmesinin Şartları ve Usûlü 114
II. Kesin Mühlet Kararı ve Kesin Mühletin Süresi 118

III. Kesin Mühletin İlanı ve Alacakların Bildirilmesi 120
A. Kesin Mühletin İlanı 120
B. Alacakların Kaydedilmesi ve Borçlunun Beyanı 121
1. Alacakların Kaydedilmesi İçin İlan Verilmesi ve Kayıt Süresi 121
2. Kaydın Şekli 122
3. Farklı Alacak Türlerinin Konkordatoya Kaydının İncelenmesi 124
a. Konkordatoya Tâbi Olmayan Alacakların Kaydı 124
b. Yabancı Para Alacaklarının Kaydı 126
c. Müeccel ve Şarta Bağlı Alacakların Kaydı 126
4. Kesin Mühlet Süresi İçinde Alacakların Kaydettirilmemesinin Sonuçları 128
5. Alacaklar Hakkında Borçlunun Beyanının Alınması 130
6. Amerikan Hukuku'nda Alacakların Kaydedilmesi ve Borçlunun Beyanının Alınması 133
IV. Kesin Mühletin Sonuçları 136
A. Konkordato Komiserinin Görevlendirilmesi 136
B. Alacaklılar Kurulunun Oluşturulması 142
1. Alacaklılar Kurulu Kavramı ve Alacaklılar Kurulunun Amacı 142
2. Alacaklılar Kurulunun Hukukî Niteliği 147
3. Alacaklıların Sınıflara Ayrılması 148
4. Alacaklılar Kurulunun Görevleri ve Çalışma Usûlü 152
C. Kesin Mühletin Borçlu Açısından Sonuçları 154
1. Borçlunun Komiserin Nezareti Altında İşlerine Devam Etmesi 154
2. Borçlunun Bazı İşlemleri Komiserin İzni İle Yapabilmesi 156
3. Komiserin İşletme Faaliyetini Devam Ettirmesi 159
4. Borçlunun Bazı İşlemleri Ancak Mahkemenin İzniyle Yapabilmesi 159
5. Amerikan Yeniden Örgütlenme Hukuku'nda Borçlunun Tasarruf Yetkisi 162
V. Kesin Mühletin Sona Ermesi 166
A. Borçlunun Mali Durumunun Düzelmesi Sonucu Mühletin Kaldırılması 166
B. Kesin Mühlet İçinde Konkordato Talebinin Reddi ve İflâsın Açılması 167

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KONKORDATO MÜHLETİNİN ALACAKLILAR BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 170

§ 1 Konkordatoya Tâbi Olan ve Olmayan Alacakların İncelenmesi 170

I. Konkordato Talebinden Önce veya Mühlet İçerisinde Komiserin İzni Olmadan Doğmuş Alacaklar 171

II. Amerikan Hukuku'nda Durum 173

III. Konkordato Mühleti İçinde Komiserin İzni İle Doğan Alacaklar 175

IV. İmtiyazlı Alacaklar 178

A. İşçilik Alacakları 178

B. Aile Hukukundan Kaynaklanan Nafaka Alacakları 181

C. Amerikan Hukuku'nda İmtiyazlı Alacaklar 181

V. Amme Alacakları 183

VI. Rehinli Alacaklar 185

VII. Rehinli Alacaklarla Benzerlik Gösteren Alacakların İncelenmesi 188

A. Mülkiyeti Saklı Tutma Kaydıyla Satış Sözleşmelerinden Doğan Alacaklar 188

B. Teminat Amaçlı Devirlerden Doğan Alacaklar 190

§ 2 Takip Yasağı Kuralının İncelenmesi 192

I. Takip Yasağı Kuralının Amacı ve Başlangıcı 192

II. Takip Yasağının Kapsamına Giren ve Bu Yasağın Dışında Kalan Alacakların İncelenmesi 194

A. Takip Yasağı Kapsamında Kalan Alacaklar 194

B. Takip Yasağı Kapsamı Dışında Kalan Alacaklar 195

1. İmtiyazlı Alacaklar ve Amme Alacakları 195

2. Rehinli Alacaklar 196

a. Genel Olarak 196

b. Rehnin Üçüncü Kişi Tarafından Verilmesi 200

c. Üçüncü Bir Kişinin Borcu İçin Konkordato Borçlusunun Rehin Vermesi 203

3. Kira Alacaklılarının Durumu 204

III. Takip Yasağı Kapsamına Giren İşlemlerin İncelenmesi 206

A. Borçluya Karşı Yeni Takip Yapılamaması ve Başlayan Takiplerin Durması 206

B. Borçluyla Birlikte Sorumlu Olanlara Karşı Takip Yapılıp Yapılamayacağı Meselesi 209

C. İtirazın İptali Davalarının ve İtirazın Kaldırılması Taleplerinin İncelenmesi 211
D. İflâs Dava ve Takiplerinin İncelenmesi 213
IV. Amerikan Hukuku'nda Otomatik Durdurma Kuralı 215
A. Otomatik Durdurmanın Süresi 216
B. Otomatik Durdurma Kapsamına Giren Hâller 219
C. Otomatik Durdurmadan Muafiyet İmkânı 223
D. Otomatik Durdurmaya Uyulmamasının Yaptırımı 226
§ 3 Konkordato Mühletinin Geçici Hukukî Koruma Önlemleri Üzerindeki Etkileri 227
I. Konkordato Mühletinin İhtiyati Tedbir ve İhtiyati Haciz Üzerindeki Etkileri 227
II. Konkordato Mühletinin Diğer Bazı Geçici Hukukî Koruma Önlemleri Üzerindeki Etkileri 229
A. Taşınmazlar Üzerindeki Şerhler 229
B. Aile Hukukuna İlişkin Geçici Hukukî Korumalar 230
C. Geçici Ödemeler 231
§ 4 Konkordato Mühletinin Davalara Etkisi 232
§ 5 Konkordato Mühletinin Zamanaşımı ve Hak Düşürücü Sürelere Etkisi 239
§ 6 Konkordato Mühletinin Faizlere Etkisi 241
§ 7 Konkordato Mühleti İçerisinde Takas Yasağı 244
I. Genel Olarak Takas Kavramı ve Takasın Şartları 244
II. Konkordato Mühleti İçerisinde Takasın Şartları 247
III. Amerikan Hukuku'ndaki Yeniden Örgütlenmede Takas 253
§ 8 Konkordato Mühletinin Hacizlere Etkisi 255
I. Genel Olarak 255
II. Üçüncü Kişilerdeki Mal, Hak ve Alacakların Haczi 259
§ 9 Müstakbel Alacakların Devri 262
§ 10 Konusu Para Olmayan Alacakların Para Alacağına Dönüşmesi 269
§ 11 Mühletin Alacaklılar Yönünden Sonuçları Açısından Özel Durumlar 272
I. Mühlet Kararından Sonra Banka Teminat Mektuplarının Paraya Çevrilmesi 272
II. Konkordato Mühletinin Kambiyo İlişkisine Etkileri 278
A. Karşılıksız Çıkan İleri Tarihli Çeklerin Durumu 278
B. Kambiyo Senetlerinin ve Çek Bedellerinin İadesi Hakkındaki Tedbir Kararları 281

§ 12 Konkordatonun Sözleşmelere Etkisi 283
I. Türk Hukuku'nda Durum 283
II. Amerikan Hukuku'nda Durum 292
§ 13 Rehinli Alacaklılarla Müzakere ve Borçların Yeniden Yapılandırılması 294
§ 14 7226 Sayılı Kanun ve 2279 Sayılı Cumhurbaşkanı Kararının Konkordato Mühletine Etkileri 296
SONUÇ 299
KAYNAKÇA 304
ÖZGEÇMİŞ 358

KISALTMALAR

ABD : Amerika Birleşik Devletleri

AvK : 1136 sayılı Avukatlık Kanunu

AYM : Anayasa Mahkemesi

aşa. : aşağıda

BAM : Bölge Adliye Mahkemesi

BATİDER : Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi

bkz. : bakınız

C. : Cilt

c. : cümle

CD : Ceza Dairesi

Ch. : Chapter (bölüm)

ÇekK. : 5941 sayılı Çek Kanunu

Çev. : Çeviren

dn. : dipnot

E. : Esas Numarası

E.T. : Erişim Tarihi

Ed. : Editör

FKFFŞK : 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu

FRBP : Federal Rules of Bankruptcy Procedure (Federal İflâs Usûl Kuralları)

HD : Hukuk Dairesi

HGK : Hukuk Genel Kurulu

HMK : 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu

Iss. : Issue (Sayı)

İBBGK. : İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu

İBK : İçtihadı Birleştirme Kararı

İİD : İcra İflâs Dairesi

İİK : 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu

İsv.İİK : İsviçre İcra ve İflâs Kanunu

İşK : 4857 sayılı İş Kanunu

K. : Karar Numarası

KHK : Kanun Hükmünde Kararname

m. : madde

MİHBİR : Türk Medeni Usûl ve İcra İflâs Hukukçuları Birliği

MİHDER : Medeni Usûl ve İcra İflâs Hukuku Dergisi

No. : Number

para. : paragraf

s. : sayfa

S. : Sayı

T. : Tarih

TBBD : Türkiye Barolar Birliği Dergisi

TBK : 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu

TCK : 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu

TD : Ticaret Dairesi

TMK : 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu

TMS : Türkiye Muhasebe Standartları

TTK : 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

USBC : United States Bankruptcy Code (ABD Federal İflâs Kanunu)

vd. : ve devamı

Vol. :Volume

Y. : Yıl

Yön. : Yönetmelik

yuk. : yukarıda

RESUMÉ

La loi sur l’exécution et la faillite est une branche une branche du droit qui couvre à la fois l’exécution de dettes découlant de droit privé et les questions de droit privé et public grâce à l'utilisation du pouvoir public de l'État. Parce que la loi sur l'exécution et la faillite joue en fait un rôle important dans le maintien de l'ordre social et constitue un obstacle important pour les individus à acquérir leurs droits avec leur propre pouvoir.

Cependant, cette structure de la loi sur l'exécution et la faillite ne devrait pas non plus empêcher les négociations entre le débiteur et le créancier, et il doit maintenir ouvert les voies entre le créancier et le débiteur.

Car, l'exécution forcée du créancier pour recouvrer ses créances auprès du débiteur peut parfois conduire à des résultats indésirables ou être inefficace. De cette façon, alors que le débiteur perd ses biens, le créancier ne peut être satisfait comme il l'entend. Au-delà de cela, malheureusement, Malheureusement, la durée excessive des procédures d'exécution et de faillite dans notre pays entraîne des conséquences négatives pour les créanciers compte tenu des conditions économiques de notre pays.

Dans la loi sur l'exécution et la faillite, différentes institutions sont organisées afin d'éliminer les inconvénients des procédures classiques d'exécution forcée. L'un d'eux est le concordat. Bien qu'il existe dans la loi turque depuis de nombreuses années, le concordat a acquis un grand champ d'application après l'entrée en vigueur de la loi n ° 7101 et a attiré l'attention de toute la société, pas seulement des avocats.

Bien sûr, le facteur le plus important dans la réglementation de cette loi et la demande du concordat sont les problèmes économiques dans lesquels se trouve notre pays. Parce que, grâce au concordat, En négociant avec leurs créanciers, les débiteurs s'engagent à payer leurs dettes dans des conditions favorables pour eux-mêmes et leurs créanciers, ils se débarrassent donc des lourdes conséquences des procédures de l’exécution classiques.

Cependant, c'est un fait qu'une fausse impression sur le concordat est dans le publique. Parce que, dans la pratique, le nombre de ceux qui considèrent le concordat comme une institution permettant à l'emprunteur d'échapper à ses dettes n'est pas faible. Dans ce cas des études scientifiques devraient être effectuées et une connaissance théorique devrait être créée à ce sujet sur ce qu'est le concept de

concordat et comment il affecte les droits des créanciers. Parce que concordat n'est pas une tâche simple. Un délai sera donné à l'emprunteur sur l'offre du concordat et pendant ce délai, les créanciers ne pourront pas demander au débiteur de recouvrer leurs créances. Cette protection accordée à l'emprunteur peut, bien entendu, provoquer un conflit entre les créanciers et l'emprunteur. Par conséquent, les questions sensibles sont les questions comment le concordat affectera les droits des créanciers et que les créanciers sont interdits de faire quelle opérations.

Dans cette étude, les résultats du délai de concordat en termes de créanciers seront discutés en détail et des solutions seront essayées pour être apportées aux problèmes rencontrés dans la pratique. Cependant, l'étude ne couvre pas seulement le droit turc, elle inclut également des réglementations en droit américain. Bien que le droit américain n'ait pas de concordat classique comme dans notre pays, la réorganisation du droit américain sert le même objectif. Parmi les discussions sur le concordat la réorganisation est mentionnée et cette procédure est brièvement appelée chapitre 11. Par conséquent, connaître les réglementations du droit américain peut faciliter la proposition de solutions aux problèmes du droit turc. Parce que les réglementations en droit américain ont pris la forme d'aujourd'hui à la suite de plusieurs années et sont le résultat d'une longue expérience d'application. Pour cette raison, dans notre étude, les réglementations et discussions en droit turc ont été comparées à la réorganisation en droit américain et, de cette manière, elles visent à atteindre certains résultats.

ABSTRACT

Execution and bankruptcy law, is a bench of law that includes elements of both the civil and public law as it provides obligations to be fulfilled by using public authority of sovereign state. This situation derives from the aim of execution and bankruptcy Law which has an objective to prevent vigilantism. By that, execution and bankruptcy law protects the public order.

However, it is necessary to not to prevent the negotiations between the debtors and the creditors. The personal communication channels must be kept open because, execution and bankruptcy proceedings may create unwanted results or it may be not profitable. By these ways, while debtors lose their properties, creditors generally can not be fully satisfied. Furthermore as the economic situation of our country is fragile and the proceddings last so long, the classical proceedings may create many negative results for creditors.

So, in order to eliminate the negative results of classsical execution and bankruptcy proceeding, execution and bankruptcy law tries to create new proceedings in which one of them is composition. Even though composition has been in Turkish Law for many years, it has become so popular after the Code No. 7101; and it has arouse interest not only from lawyers but the whole society. Surely the main reason of encating this Code is the current economic situation of Turkey. Because by the composition, debtors could reach an agreement with their creditors by fulfilling their debts in a way which is advantageous for both the debtors and the creditors. As a result debtors could escape the extreme results of classical execution or bankruptcy proceedings.

However, it is apparent that there is an incorrect perception about composition. In the application of composition there are many people that see composition as a way for debtors to escape from their debts. This perception necessitates to examine the effect of composition on creditors rights and to create a theoretical accumulation over this subject. This is important because composition is not an easy procedure. With the composition offer of the debtors, he receives a respite of composition and at this time, creditors are prevented to apply the properties of debtor by aiming to be satisfied. The preservation of debtors could apparently

create conflicts between the debtors amd creditors. Consequently, the effect of respite of composition over the rights of creditors and prohibition of creditors from many proceedings are sensible topics.

At this work, the effects of respite of composition will be examined in detail while we try to create solutions to the problems occur in application of composition. However this work does not only includes the Turkish Law but the American Law. Even though there is not any composition system in American Law as it is in Turkey, the reorganization in United States Bankruptcy Code tries to reach the same objective as composition does. In Turkey, between the debates over composition, the reorganization in American Law is mentioned as Chapter 11. So to be informed about American Reorganization Law could be helpful for creation of solution in Turkish Law; because the US Bankruptcy Code is written after a very long application and it reflects a large range of experience. As a result the composition system in Turkish Law is expressed with the comparison of reorganization in American Law in order to reach solutions to different problems.

ÖZET

İcra ve iflâs hukuku, özel hukuktan doğan borçların ifa edilmesini, devletin kamu gücünün kullanılması yoluyla sağlayan hem özel hukuk hem de kamu hukukuna ilişkin hususları bünyesinde barındıran bir hukuk dalıdır. Çünkü icra ve iflâs hukuku aslında toplum düzeninin korunması açısından önemli bir rol oynamakta ve kişilerin haklarını bizzat kendi güçleriyle elde etmelerinin önünde önemli bir engel oluşturmaktadır.

Ancak icra ve iflâs hukukunun bu yapısı, borçlu ile alacaklı arasında borcun ifasına dair müzakerelere de engel olmamalı, borçlu ile alacaklı arasındaki iletişim kanalları açık tutulmalıdır. Çünkü cüz'i veya küllî icra yoluyla alacaklının alacağını borçludan zorla tahsil etmesi, bazen istenmeyen sonuçlar doğurabileceği gibi, verimli de olmayabilir. Bu yollarla borçlu mallarını kaybetmekteyken alacaklı da istediği gibi tatmin edilememektedir. Bunun da ötesinde ülkemizde icra ve iflâs takiplerinin ne yazık ki aşırı derecede uzun sürmesi, ülkemizin ekonomik şartları göz önüne alındığında alacaklılar açısından ayrıca olumsuz sonuçlara yol açmaktadır.

İşte icra ve iflâs hukukunda klasik cebri icra usûllerinin yaratacağı sakıncaları gidermek için farklı müesseseler düzenlenmektedir. Bunlardan birisi de konkordatodur. Uzun yıllardır Türk Hukuku'nda var olmasına rağmen konkordato, 7101 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesi ile büyük bir uygulama alanı kazanmış ve sadece hukukçuların değil tüm toplumun ilgisini çekmiştir. Elbette bu Kanun'un düzenlenmesinde ve konkordatonun rağbet görmesinde en önemli etken ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılardır. Çünkü konkordato ile borçlular alacaklıları ile anlaşarak borçlarını hem kendileri hem de alacaklıları için elverişli şartlarda ödeme taahhüdü altına girmekte ve böylece klasik cebri icra usûllerinin ağır sonuçlarından kurtulmaktadırlar.

Ancak konkordato hakkında kamuoyunda yanlış bir izlenimin oluştuğu da bir gerçektir. Zira uygulamada konkordatoya, borçlunun borçlarından kaçmasına imkân veren bir müessese gözüyle bakanların sayısı da az değildir. Bu durum da konkordato kavramının ne olduğu ve konkordatonun alacaklıların haklarına nasıl etki ettiği konusunda bilimsel çalışmalar yapılması ve bu konuda teorik bir birikimin oluşturulması gerekliliğini doğurmaktadır. Çünkü konkordato basit bir iş değildir.

Konkordato teklifi üzerine borçluya bir mühlet verilecek ve bu mühlet süresince alacaklıların borçluya alacaklarını tahsil amacıyla başvurmalarının önüne geçilecektir. İşte borçluya sağlanan bu koruma da tabii ki, alacaklılarla borçlu arasında bir çekişmenin doğmasına neden olabilir. Dolayısıyla konkordato mühletinin alacaklıların haklarına nasıl etki edeceği ve alacakların hangi işlemleri yapmaktan yasaklandığı konuları hassas konulardır.

İşte bu çalışmamızda konkordato mühletinin alacaklılar yönünden sonuçları detaylıca ele alınacak ve uygulamada yaşanan sorunlara çözüm önerileri getirilmeye çalışılacaktır. Ancak çalışma sadece Türk Hukuku'nu kapsamamakta, Amerikan Hukuku'ndaki düzenlemeleri de bünyesinden barındırmaktadır. Her ne kadar Amerikan Hukuku'nunda ülkemizde olduğu gibi klasik bir konkordato düzenlemesi yoksa da, Amerikan Hukuku'ndaki yeniden örgütlenme, aynı amaca hizmet etmektedir. Konkordatoya ilişkin tartışmaların arasında da yeniden örgütlenmenin sözü geçmekte ve bu prosedür kısaca Chapter 11 olarak ifade edilmektedir. Dolayısıyla Amerikan Hukuku'ndaki düzenlemelerin bilinmesi, Türk Hukuku'nda yaşanan sorunlara da çözüm önerileri getirilmesini kolaylaştırabilir. Çünkü Amerikan Hukuku'ndaki düzenlemeler de uzun yıllar sonucunda günümüzdeki şeklini almış olup, uzun bir uygulama tecrübesinin sonucudur. Bu sebeple çalışmamızda Türk Hukuku'ndaki düzenleme ve tartışmalar, Amerikan Hukuku'ndaki yeniden örgütlenme ile karşılaştırmalı olarak aktarılmış ve bu yolla belirli sonuçlara ulaşılması amaçlanmıştır.

GİRİŞ

İcra ve iflâs hukukunun en önemli amacı, borcunu rızaen ifa etmeyen borçluların borçlarını ifa etmelerinin sağlanması ve bu yolla alacaklıların tatmin edilmesidir. Ancak bu amaç doğrultusunda hareket edilmesi her zaman her iki tarafı tatmin etmez. Zira her zaman alacaklının tatmini amacıyla hareket edilmesi, bizzat alacaklılar açısından da istenmeyen sonuçlar doğurabilir. Cüz'i icra açısından bakıldığında önce harekete geçen ve borçluya karşı takip başlatan alacaklı, borçlunun diğer alacaklılarına nazaran avantajlı bir konum elde eder. Bu da diğer alacaklıların aleyhine olur. Küllî icrada ise borçlunun karşısında onun tüm alacaklıları bulunsa da, borçlunun malları piyasa bedellerinden çok daha düşük miktarlarda paraya çevrilmektedir. Bu durum da alacaklıların aleyhine olup, alacaklılar genellikle külli icra sonucunda da tam olarak tatmin edilememektedirler. Elbette bu durum borçlunun da aleyhinedir. Zira borçlu da bu yöntemle borçlarından kurtulamamakta ve sürekli bir baskı altında kalmaktadır. Ayrıca borçlunun iflâs etmesi kamunun da menfaatine değildir. Çünkü iflâs demek, borçlunun işletmesinin fiilen ortadan kalkması, orada çalışan insanların işsiz kalması, istihdamda bir düşme yaşanması demektir. Dolayısıyla iflâs kamu ekonomisi açısından da istenmeyen bir durumdur.

İşte hem alacaklıların hem de borçlunun menfaatlerine ters düşebilecek bu ihtimâllere karşı icra ve iflâs hukukunda bazı çareler aranmaktadır. Bu da iyileştirme hukukunun doğmasına neden olmuştur. İyileştirme hukuku ayrı bir hukuk dalı olmasa da icra ve iflâs hukuku kapsamında borçlunun içinde bulunduğu ekonomik darboğazı aşarak varlığını sürdürmesi için ortaya çıkan muhtelif çareleri ifade eder. Borçlunun içine düştüğü krizi aşarak yoluna devam etmesi borçlunun olduğu kadar alacaklıların da menfaatinedir. Çünkü bu yolla alacaklılar muhtemel bir icra veya iflâs takibine nazaran daha yüksek oranda tatmin edilme imkânına kavuşmaktadır. İşte bu iyileştirmenin en önemli araçlarından bir tanesi de konkordatodur. Kısaca konkordato, alacaklılarla borçlunun anlaşarak borçların ne şekilde tasfiye edileceğine ve borçlunun nasıl iyileşeceğine karar vermeleridir. Ancak borçlunun iyileşmesini sağlayan tek imkân elbette konkordato değildir. Bunun dışında İİK'da hâlihazırda sermaye şirketlerinin ve kooperatiflerin uzlaşma suretiyle yeniden yapılandırılmasına dair hükümler de (İİK m. 309/m-309/ü) de iyileştirme amacını güden bir diğer

müessesedir. Ancak ne yazık ki uzlaşma suretiyle yeniden yapılandırma hukukumuzda uygulanmamaktadır.

Her ne kadar hukukumuzda uzun zamandır var olsa da konkordato, 7101 sayılı Kanun ile İcra ve İflâs Kanunu hükümlerinin değiştirilmesi önemli ölçüde ilgi çeker hâle gelmiştir. 7101 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikler ile daha önce var olan ve sermaye şirketleri ve kooperatiflerin iflâsının ertelenmesine dair hükümler kaldırılmıştır. Bunun yerine Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihe kadar daha atıl durumda olan konkordato hakkında değişiklikler yapılmış ve konkordato başvuruları kolaylaştırılmıştır. Bu Kanun ile ülkemizin yatırım ortamının iyileştirilmesi ve şirket kurtarma araçlarının güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Zira daha önce var olan iflâsın ertelenmesi müessesesi kendisinden beklenen görevi, yanlış uygulamalr sebebiyle yerine getirmemiş olup, müessese çokça suistimal edilmiştir. İşte bu değişiklik sebebiyle de 2018 yılının başından bu yana konkordato başvurularında hızlı bir artış yaşanmıştır.

Konkordato başvurularında yaşanan artış, konkordato müessesesi üzerine yapılan çalışmaların da artmasına neden olmaktadır. Zira uygulamada konkordato hakkında birçok sorun ve bu sorunların giderilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Uygulamada da en çok sorun doğuran hususlardan birisi konkordato mühletinin alacaklılar yönünden sonuçlarıdır. İşte bu çalışmada konkordato mühletinin alacaklılar yönünden sonuçları, iyileştirme hukukuna kaynaklık eden Amerikan Hukuku'ndaki düzenlemelerle kıyasen irdelenecek ve teorik tartışmalarla yer verilerek uygulamadaki sorunlara da çözümler bulunmaya çalışılacaktır.

Çalışmamızın ilk bölümünde konkordato kavramından ve konkordatonun türlerinden söz edilecek, Amerikan İflâs Hukuku hakkında da genel bilgiler verilecektir. Ardından ikinci bölümde konkordato mühletinin nasıl verildiği ve mühletin verilmesi ile kaldırılması sürecinde alacaklıların konumunun ne olacağı, mühlet ile beraber ortaya çıkan organlar ve bunların görevleri yine mukayeseli olarak irdelenecektir. Son bölümde ise İİK m. 294 esas alınarak ve madde metnine uygun olacak şekilde, konkordato mühletinin alacaklılar yönünden sonuçları ayrı ayrı değerlendirilecek ve uygulamada ortaya çıkan sorunlara Amerikan Hukuku'ndaki düzenlemelerden de ilhamla çözüm önerileri sunulmaya çalışılacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KONKORDATO VE AMERİKAN YENİDEN ÖRGÜTLENME HUKUKU HAKKINDA GENEL BİLGİLER

§ 1 Konkordato Hakkında Genel Bilgiler

I. Konkordatonun Tanımı, Hukukî Niteliği ve Tarihi Gelişimi

A. Konkordatonun Tanımı ve Hukukî Niteliği

Kelime anlamıyla konkordato, İtalyanca kökenli olarak, uluslararası hukuk uyarınca Roma Katolik Kilisesi'nin başı sıfatıyla Papa ile Avrupa ülkelerinin devlet başkanları ve kralları arasında, Avrupa ülkelerinde kiliselerin hukukî durumu, mali ve siyasi hakları, piskoposluk ve cemaatlerin ülkedeki konumları, dini eğitim ve ruhban sınıfının sosyal durumu ile evlilikleri gibi konularda yapılan anlaşmalardır[1]. Tarihi kaynaklara göre bu içerikteki konkordatolar, 11 ve 12. yüzyıllardan bu yana Avrupa'da yapılmakta olup, 20. yüzyılda dahi bu şekilde anlaşmalar yapılmıştır.

Her ne kadar kelime anlamı yukarıda belirtildiği gibi olsa da konkordato hukuken ayrı bir anlam ifade etmektedir. Türk Hukuku'nda özellikle 7101 sayılı Kanun ile beraber önemli değişikliklere uğramış ve kamuoyunda da bilinirliği artmış bir hukukî müessese olarak konkordato, doktrinde ve yargı kararlarında çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Bu kapsamda doktrinde konkordatonun, elinde olmayan nedenlerle işleri iyi gitmeyen ve mali durumu kötüleşmiş dürüst borçluları korumak için kabul edilmiş bir müessese olduğu[2], vadesi gelen borçlarını tamamen

---

[1] Encyclopedia Brittannica, Concordat, https://www.britannica.com/topic/concordat, E.T.: 10.06.2020; Konkordatonun kelime anlamı hakkında ayrıca bkz. Murat Oruç/ Özgür Çatıkkaş/ Cafer Şuekinci, **Hukuki ve Mali Yönleriyle Konkordato,** 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018, s. 5.

[2] Baki Kuru, **İcra ve İflas Hukuku El Kitabı**, 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2013, s. 1443; Talih Uyar, **Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri**, 2. Bası, Ankara: Türkiye Barolar

ödeyemeyecek durumda olan dürüst borçluya belirli şartlarla tanınmış bir imkân olduğu[3] ifade edilmiştir. Örneğin bir görüşe göre konkordato, dürüst bir borçlunun imtiyazsız alacaklılarının çoğunluğu ile yaptığı ve ticaret mahkemesinin tasdiki ile hüküm ifade eden öyle bir anlaşmadır ki, bununla imtiyazsız alacaklılar borçluya karşı alacaklarının belirli bir yüzdesinden feragat ederler ve borçlu borçlarının konkordato ile kabul edilen kısmını ödemekle borçlarının tamamından kurtulur[4]. Bizce de uygun olan bir diğer tanıma göre konkordato, bir borçlunun yaptığı teklifin kanunda öngörülen nitelikli çoğunlukla alacaklıları tarafından kabul edilmesi ve yetkili makamca tasdik edilmesi sonucu belirli bir zaman dilimi içerisindeki tüm borçlarını, teklifi doğrultusunda ve kendisine uygun koşullar çerçevesinde ödemesini mümkün kılan bir hukukî imkândır[5].

Bu tanımlardan hareketle konkordatonun öncelikle borçluyu koruyan bir hukukî imkân olduğu açıkça görülebilmektedir[6]. Gerçekten de konkordato sürecine

---

Birliği Yayınları, 2019, (Çevrimiçi), http://tbbyayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/623.pdfs. 3, E.T.: 10.06.2020; Oğuz Atalay, "Konkordato Hukukundaki Değişiklikler", **Bankacılar Dergisi**, S. 47, 2003, s. 99; Saim Üstündağ, **İflâs Hukuku (İflâs, Konkordato, İptal Davaları)**, 8. Bası, İstanbul: Yaylacık Matbaacılık, 2009, s. 227. Aynı yönde ve 7101 sayılı Kanun'dan önce aranan dürüstlük koşulu hakkında bkz. Yargıtay 23. HD. E. 2015/8856, K. 2017/939, T. 27.03.2017; Yargıtay 19. HD. E. 1998/6965, K. 1998/7516, T. 12.10.1998; Yargıtay 19. HD. E. 2002/5784, K. 2002/6560, T. 10.10.2002; Adana BAM 9. HD. E. 2019/417, K. 2019/641, T. 24.05.2019 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

[3] Timuçin Muşul, **İflas ve Konkordato Hukuku**, 2. Baskı, İstanbul: Adalet Yayınevi, 2019, s. 375.

[4] Baki Kuru/ Ramazan Arslan/ Ejder Yılmaz**, İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı**, 27. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2013, s. 625. Aynı yönde bkz. Suphi Aslanoğlu/ Ayşe Duygu Özalp/ Ali Rıza Özalp, "Bir Yeniden Yapılandırma Kurumu Olarak Konkordato Başvurusu, Geçici Mühlet ve Gerekçeleri", **Ekonomi, İşletme, Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi**, C. 3, S. 2, 2019, s. 66; Efrail Aydemir/ Türkân Çağlar, **İflâsın Ertelenmesi ve Konkordato**, 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2010, s. 149.

[5] Hakan Pekcanıtez/ Oğuz Atalay/ Meral Sungurtekin Özkan/ Muhammet Özekes**, İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı**, 6. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019, s. 465. Bu tanıma benzer yönde, alacaklılarla borçlunun anlaşması ve yetkili makamın tasdiki ile borçların ödenmesi unsurlarını vurgulayan tanımlar için bkz. Süha Tanrıver, **Konkordato Komiseri**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 1993, s. 3; Süha Tanrıver/ Adnan Deynekli, **Konkordatonun Tasdiki**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 1996, s. 29; M. Serhat Sarısözen, **7101 Sayılı Kanun Kapsamında İcra İflas ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler**, 3. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2019, s. 85-86; İbrahim Ercan, **İcra ve İflas Hukukunda Mal Varlığının Terki Suretiyle Konkordato,** 1. Baskı, Konya: Mimoza Yayınları, 2008, s. 43; Sümer Altay/ Ali Eskiocak, **7101 Sayılı Kanunla Yapılan Düzenlemelerin Işığında Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku,** 5. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2018, s. 15; Sema Taşpınar, "Adi Konkordato Hakkında İcra ve İflâs Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler", **BATİDER**, C. XXII, S. 2, Aralık 2003, s. 49-92; Süha Tanrıver, "Konkordato Prosedürünün Islahı ile İlgili Bazı Düşünceler", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 50, S. 3, Eylül 2001, s. 1. Bu hususta bkz. Gaziantep BAM 11. HD. E. 2019/1238, K. 2019/1238, T. 24.10.2019; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/1913 E., K. 2019/2313, T. 19.12.2019; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/807, K. 2019/1723, T. 03.10.2019 T.; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/17, K. 2019/512, T. 21.03.2019 (Kazancı Hukuk İçithat Bilgi Bankası)

[6] Sabri Şakir Ansay, **Hukuk İcra ve İflâs Usûlleri**, 5. Bası, Ankara: İstiklal Matbaası, 1960, s. 337; Sıddık Sami Onar, **İcra Hukukunda Temel Bilgiler,** 6. Baskı, İstanbul: Kutulmuş Matbaası, 1968, s. 353.

bakıldığında konkordatoya başvuran borçlu için öncelikle geçici mühlet (İİK m. 287 vd.) devreye girmekte, daha sonra bu geçici mühleti kesin mühlet takip etmekte (İİK m. 289) ve bu süreç boyunca borçlu alacaklıların muhtemel bazı davaları ve icra takiplerinden korunmaya çalışılmaktadır. Konkordatonun tasdiki ile de borçlu, borçlarının bir kısmını ödemek veya borçlarını vadeye bağlamak imkânına kavuşmaktadır. Burada öncelikle piyasa koşulları, ekonomik dalgalanmalar, faiz ve kurdaki değişiklikler gibi sebeplerle borca batık olmasa da borçlarını ödeyemeyen veya borçlarını ödeyememe tehlikesi altında bulunan borçluların muhafaza edilmesi ve ekonomik hayattaki varlıklarının sürdürülmesi sağlanmaktadır[7]. Dolayısıyla bu süreçte borçlu, tabiri caizse öncelikle alacaklıları ile bir ateşkes imzalamakta ve ardından borçlarını uygun şartlarda ödeyerek faaliyetine devam etmekte, böylelikle itibarını kurtarmaktadır[8].

Elbette bu açıklamalarımızdan hareketle konkordatonun yalnızca borçluyu koruyucu bir müessese olduğu sonucu çıkarılmamalıdır. Konkordato, borçluya koruma sağlamasının yanında alacaklıları da koruyan ve onların da azami düzeyde tatmin edilmesini de sağlayan bir kurumdur[9]. Zira alacaklılar, borçlu aleyhine haciz yoluyla takip yapmayı seçerlerse; önce ve hızlı hareket eden alacaklılar tatmin edilirken diğer alacaklılar alacaklarını kısmen veya tamamen tahsil edemeyecektir. Ayrıca alacaklılar borçlu aleyhine iflâs yoluyla takibe geçerlerse, oluşturulacak iflâs masasına giren mallardan alacaklıların tatmini, uygulama da göz önüne alındığında alacak miktarlarından düşük bir oranda kalacaktır[10]. Böylece konkordato dışındaki bu ihtimâllerde alacaklıların alacaklarını tahsil edememesi ve böylece kendi ödemeler dengelerinde de sıkıntı yaşaması gündeme gelecektir. Ancak konkordato,

---

[7] Altay/ Eskiocak, s. 11; Timuçin Muşul, **İcra ve İflas Hukuku Esasları**, 6. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017, s. 828; Necmeddin M. Berkin, **İflas Hukuku**, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1972, s. 523; Aziz Serkan Arslan, "Konkordato Mühletinin İşçi Alacaklarına Etkisi", **TBBD**, S. 142, 2019, s. 250.

[8] M. Kâmil Yıldırım/ Nevhis Deren Yıldırım, **İcra ve İflâs Hukuku**, 7. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2016 s. 517; Tanrıver, **Konkordato Komiseri**, s. 3; Ömer Ulukapı, **Konkordatonun Feshi,** 1. Baskı, Konya: Mimoza Yayınları, 1998, s. 68

[9] Abdürrahim Karslı, **İcra ve İflas Hukuku**, 3. Baskı, İstanbul: Alternatif Yayınları, 2014, s. 533; Hakan Pekcanıtez/ Güray Erdönmez, **Konkordato**, 1. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2018, s. 5; Baki Kuru, **İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı**, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2019, s. 496 vd.; Talih Uyar/ Alper Uyar/ Cüneyt Uyar, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi C. III**, 3. Baskı, Ankara: Bilge Yayınevi, 2014, s. 4610 vd.

[10] Ramazan Arslan/ Ejder Yılmaz/ Sema Taşpınar Ayvaz/ Emel Hanağası, **İcra ve İflas Hukuku**, 5. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2019, s. 544; Murat Atalı/ İbrahim Ermenek/ Ersin Erdoğan, **İcra ve İflas Hukuku**, 2. Baskı, İstanbul: Yetkin Yayınevi, 2019, s. 627. Aynı yönde bkz. Gaziantep BAM 11. HD. E. 2019/1562, K. 2019/1235, T. 24.10.2019; Gaziantep BAM 11. HD. E. 2019/1559, K. 2019/1234, T. 24.10.2019 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

söz konusu ihtimâlleri ortadan kaldırarak alacaklılarla borçlunun bir araya gelmesini sağlamakta ve her iki tarafın menfaatini de koruyarak alacaklıların azami oranda tatminine imkân vermektedir[11]. Ayrıca konkordatonun iflâs tasfiyesine nazaran çok daha ucuz olduğu[12] ve işletmenin hayatına devam etmesi sebebiyle teşebbüs değerinin daha yüksek olduğu; bunların da alacaklıların lehine olduğu da özellikle belirtilmelidir[13].

Konkordatonun alacaklıların ve borçlunun menfaatini dengeleyen ve her iki tarafın da kazanımlar sağlayacağı bir müessese olduğu hususunda doktrinde görüş birliği[14] olsa da konkordatonun hukukî niteliği tartışmalıdır. Bu konuda doktrinde ilk olarak ileri sürülen görüş, konkordatonun borçlunun alacaklıların çoğunluğu ile akdettiği bir sözleşme olduğunu ifade eden görüştür. Sözleşme teorisi olarak da ifade edilebilecek olan bu teoriye göre, alacaklıların çoğunluğu ile borçlu arasında yapılan sözleşme konkordatonun esasını oluşturmaktadır[15]. Ancak bu teori, alacaklıların çoğunluğunun borçluyla yaptığı anlaşmanın, konkordatoya olumlu oy vermemiş olan alacaklılara nasıl etki ettiği hususunu tam olarak açıklayamadığı için doktrinde eleştirilere uğramıştır[16]. Gerçekten konkordatonun saf bir sözleşme olduğu kabul edilirse, sözleşmelerden doğan hakların nisbi haklar olduğu; bu sözleşmeye taraf olmayan kimselerin sözleşmenin kurulması ile borç altına girmelerinin mümkün olmadığı kabul edilecektir. Ancak konkordatoda durumun tam aksi olduğu ve belirli

---

[11] Atilla Uyanık, **Konkordato,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018, s. 23; Sıtkı Akyazan, **İcra ve İflâs Kanunu'ndaki Yeni ve Değişik Hükümler Üzerine İnceleme ve Açıklamalar,** 1. Baskı, Ankara: Yeni Cezaevi Matbaası, 1965, s. 196; Gönen Eriş, **Gerekçeli Açıklamalı İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu,** 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2005, s. 1081 vd.

[12] İlhan E. Postacıoğlu, **Konkordato**, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1965, s. 14 vd.; Talih Uyar, "Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri", **İstanbul Barosu Dergisi,** C. 92, S. 4, Temmuz 2018, s. 18.

[13]Hakan Albayrak, **İflâs Dışı Adi Konkordatoda Konkordato Mühletinin Sözleşmeler Bakımından Sonuçları,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2020, s. 37.

[14] Ulukapı, **Fesih**, s. 68; Gülin Güneysu Güngör, "Milletlerarası Özel Hukukta İflâs İçi Konkordato (Vade ve Tenzilat Konkordatosu İtibariyle)", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 44,S. 1, 1995, s. 296.

[15] Kemal Arar, **İcra ve İflas Hukuku Hükümleri, C. II İflas**, Ankara: İdeal Basım ve Ciltevi, 1945, s. 256 vd.; Ejder Yılmaz, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2016, s. 1256; Mustafa Reşit Belgesay, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi C. II İflas Yoluyla Takip**,4. Baskı, İstanbul: M. Sıralar Matbaası,1955, s. 494. Bu kapsamda konkordatonun cebri bir sulh sözleşmesi olduğu yönünde bkz. Enver Buruloğlu/ Yuda Reyna, **Konkordato Hukuku ve Tatbikat**, 1. Baskı, İstanbul: Yörük Matbaası, 1968, s. 3; Ejder Yılmaz, "İflâs ve Konkordato Uygulaması ile İlgili Bazı Sorunlar Üzerine Düşünceler", **TBBD**, S. 1, 1995, s. 102; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 518. Konkordatonun özel bir anlaşma olduğu yönünde bkz. Ahmet Gökgöz/ Alper Akgül, **Mali ve Hukuki Yönleriyle Konkordato Soru Cevap**, 1. Baskı, Bursa: Ekin Basın-Yayın Dağıtım, 2018, s. 3.

[16] Burhan Gürdoğan, **İflas Hukuku Dersleri- İflas/ Konkordato/ İptal Davaları**, Ankara: Ajans Türk Yayınları, 1966, s. 155-156. Senai Olgaç**, İcra ve İflas Hukuku C. II**, Ankara, 1978, s. 1935.

bir çoğunluğun sağlanması durumunda azınlığın da konkordato şartları ile bağlı olduğu düşünülürse, sözleşme teorisinin yetersizliği açıkça görülebilecektir.

Bu kapsamda bir diğer teori ise yargı tasarrufu teorisi olarak adlandırılmaktadır. Sözleşme teorisine yöneltilen eleştirileri karşılamaya çalışan bu teori, konkordatonun belirleyici unsurunun alacaklılarla yapılan anlaşma değil mahkemenin yargısal tasarrufu olduğunu söylemekte ve böylece konkordatoyu bir mahkeme hükmü olarak görmektedir[17]. Bir diğer deyişle, konkordato bir mahkeme hükmü olduğu içindir ki konkordatoya olumlu oy vermeyen diğer alacaklıları da bağlar. Ancak bu görüş de konkordato prosedürüne alacaklıların etkisini ve yapılan müzakereyi göz ardı etmektedir. Öyle ki 7101 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde dahi, yapılan düzenlemenin alacaklıların daha fazla söz sahibi olması amacını güttüğü açıkça belirtilmiş ve alacaklılar ile borçlu arasındaki müzakerenin önemi vurgulanmıştır[18]. Hatta bunun da ötesinde İİK m. 308/h hükmü ile konkordato başlığı altında rehinli alacaklılarla müzakere ve borçların yeniden yapılandırılması usûlüne de yer verilmiş, yapılacak müzakere ve varılacak anlaşmaların önemi bir kat daha artmıştır. Dolayısıyla yapılacak anlaşmanın göz ardı edilmesi, bu teori açısından önemli bir eksiklik olarak ortaya çıkmaktadır. Ayrıca düşünülmesi gereken bir diğer husus da belirli şartlarla konkordatonun feshi imkânının alacaklılara tanınmasıdır. Buna göre borçlunun konkordato kapsamında üstlendiği borçları tasdik edilen projeye uygun olarak ifa etmemesi kısmen fesih (İİK m. 308/e), konkordatonun kötü niyetle sakatlanması da tamamen fesih sebebidir (İİK m. 308/f). Ancak konkordato bir mahkeme hükmü olarak kabul edilirse, konkordatonun feshedilmesi ve ortadan kaldırılması mümkün olmamalıdır. Zira mahkeme kararları, kararın muhatabı olan taraflarca feshedilemeyeceği gibi, dosyadan el çekildikten sonra bizzat kararı veren mahkeme tarafından da hüküm değiştirilemez[19]. Mahkeme kararlarının ortadan

---

[17] İsviçre Hukuku'nda Schultze tarafından savunulan bu görüş için bkz. Bilge Umar, **İcra ve İflas Kanunu'nun Tarihi Gelişmesi ve Temel Teorisi**, 1. Baskı, İzmir: İstiklal Matbaası, 1973, s. 24-25.

[18] 7101 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde iflâsın ertelenmesi yerine konkordato kurumunun ihdas edilmesi nedenlerinden biri olarak, iflâsın ertelenmesi prosedüründe alacaklılara yeterince söz hakkı verilmemesi gösterilmiş ve alacaklılarla borçlunun bir müzakere sonucunda anlaşmaları ve bunun mahkemece tasdikine dayanan konkordatonun aktif hale getirilmesinin amaçlandığı vurgulanarak konkordatoda müzakerelere ve yapılacak anlaşmaya da vurgu yapılmıştır. Genel gerekçe için bkz. https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss524.pdf. E.T.: 03.07.2019.

[19] Altay/ Eskiocak, s. 20; Saim Üstündağ, **Medeni Yargılama Hukuku**, 7. Bası, İstanbul: Nesil Matbaacılık, 2000, s. 806; Hakan Pekcanıtez/ Oğuz Atalay/ Muhammet Özekes, **Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı,** 7. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019, s. 423 vd.; Abdürrahim Karslı, **Medeni Muhakeme Hukuku,** 4. Baskı, İstanbul: Alternatif Yayınları, 2014, s. 358; Murat Atalı, **Pekcanıtez Usûl Medeni Usûl Hukuku**, 15. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017, s. 1970 vd. Bu kapsamda mahkemelerin hüküm verdikten sonra kendi hükümlerini kaldıramayacağı

kalkmasının tek imkânı kanun yolu incelemesi olduğuna göre, bu görüşün kabul edilmesi usûl hukuku ilkeleri çerçevesinde de mümkün görülemeyecektir.

Konkordatonun hukukî niteliğine ilişkin olarak doktrindeki bir diğer görüş ise kanuni işlem teorisi olarak adlandırılmakta ve konkordatonun projeye olumlu oy vermemiş alacaklıları bağlamasını, kanunda yer almasına dayandırmaktadır[20]. Ancak bu görüş de konkordatonun hukukî niteliği açıklamakta yetersiz kalmaktadır. Zira konkordato gibi birçok hukukî imkân elbette kanunda tanımlanmakta ve bu hukukî imkânlara kanunlar tarafından belirli sonuçlar bağlanmaktadır. Dolayısıyla bir hukukî imkânın kanunda yer alıyor olması, onun nitelik ve özelliklerini yansıtmak için yeterli bir kriter olmayacaktır. Ayrıca bu görüşün sadece kanun metnine dayanması, konkordato müzakereleri ve mahkemenin tasdiki prosedürü açısından da hiçbir açıklama getirmemekte olup, bu açılardan bahsettiğimiz görüşün kabulü mümkün görünmemektedir.

Yukarıda ifade edilen teorilere karşın Türk-İsviçre doktrininde hâkim görüş, konkordatonun klasik cebri icra usûllerinin yerini alarak iflâsa yaklaşan ancak ondan daha özel bir nitelik arz eden, iflâsa göre hafif kollektif bir cebri icra müessesesi olduğunu ifade eden görüştür[21]. Usûl teorisi olarak da ifade edilen bu görüş, gerçekten hem alacaklılarla borçlunun anlaşmasını hem de mahkemenin bu anlaşmayı ve konkordato projesini tasdik etmesini içinde barındırmakta ve her iki tarafa da ağırlık vermektedir. Bu kapsamda konkordatonun iflâsa yaklaşması ve

---

veya bunların aksine yeni bir karar veremeyeceği ve hatta tarafın feragati durumunda bile kararı kaldırma yetkisinin kanun yolunda görevli mahkemeye ait olduğu hakkında bkz. Yargıtay İBBGK, E. 1939/15, K. 1940/70, T. 11.04.1940;Yargıtay 2. HD. E. 2016/25872, K. 2017/398, T. 16.01.2017; Yargıtay 2. HD. E. 2019/1921, K. 2019/3564, T. 27.03.2019 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

[20] Cenk Akil, **Sorularla Adi Konkordato**, 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, s. 38.

[21] Sabri Şakir Ansay, "Konkordato", **Adliye Ceridesi**, S. 3, 1940, s. 159 vd.; Baki Kuru, **İflas ve Konkordato Hukuku**, 2. Baskı, İstanbul: Alfa Yayınları, 1988, s. 404-405; Necmeddin M. Berkin, "Konkordato Akdi ve Konkordatonun Hukuki Mahiyeti", **İstanbul Barosu Dergisi**, S. 4, 1949, s.203. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 4; Necip Bilge, **Bankacılar için Takip Hukuku Bilgisi**, 2. Baskı, Ankara: Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, 1977, s. 115. Hakan Pekcanıtez/ Güray Erdönmez, "7101 Sayılı Kanunla Yürürlüğe Giren Konkordato Hükümlerinin Değerlendirilmesi", **Bankacılar Dergisi**, S. 105, 2018, s. 110; Ergun Önen, "İflastan Sonra Konkordato", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. 8, S. 3, 1976, s. 81; Serdar Kale, **Sorularla Konkordato (İflas Dışı ve İflas İçi Adi Konkordato)**, 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017, s. 2; İbrahim Kaplan, **İsviçre İcra ve İflas Hukukunun Borçların Ertelenmesine (Konkordatoya) İlişkin Malvarlığı Yönetimi Sözleşmesi Hükümleriyle Mukayeseli Olarak Yeni Türk Konkordato Hukuku**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2019, s. 18; Postacıoğlu, **Konkordato**, s. 13. Doktrinde konkordatonun sözleşmeye dayandığı, ancak bu sözleşmenin, buna rıza göstermeyen alacaklıları da bağladığı gerekçesiyle sui generis bir kurum olduğunu ifade eden bir görüş de bulunmaktadır. Bu hususta bkz. Haydar Köymen, "Borçluyu Kanuni Yollardan Koruyan Konkordato, Hukuki Tesir ve Neticeleri", **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 38, S. 5-6, 1964, s. 84.

kollektif bir icra müessesesi olması, konkordato talep eden borçlunun karşısında onun tüm alacaklılarının olmasını ve bu prosedürün artık cüz'i icradan ayrılmasını ifade etmektedir. Gerçekten de konkordato talebine eklenecek belgeler başlığı altında da İİK m. 286, projeye alacaklıları ve alacak miktarlarını gösteren listenin eklenmesi hükmünü içermekte ve süreç tüm alacaklılarla birlikte ilerlemektedir. Dolayısıyla konkordato prosedürünün iflâsa yaklaştığı açıkça ortadadır. Ancak konkordato iflâsa göre daha hafif bir cebri icra müessesesidir[22]. Zira öncelikle iflâsta, konkordatodan farklı olarak borçlunun alacaklılara bir teklif getirmesi ve bu teklifin müzakeresi söz konusu değildir. Alacaklıları tarafından iflâsı istenen veya bizzat iflâsına karar verilmesi için mahkemeye başvuran borçlu, iflâs ettikten sonra artık tüm malları bir masa oluşturmakta ve bu masa da iflâs dairesi ve daha sonra iflâs idaresi tarafından yönetilmektedir[23]. Bir diğer deyişle iflâs prosedüründe müflis, malları üzerindeki tasarruf yetkisini kaybederken, konkordato borçlusu malvarlığını yönetmeye ve tasarruf yetkisini sürdürmeye devam etmektedir[24]. İflâsta malların satışında her ne kadar alacaklıların vereceği karar ön planda olsa da tarafların bu aşamada bir araya gelmesi ve bir projeyi müzakere etmesi söz konusu olmayıp, alacakların tamamı karşılanmaya çalışılmaktadır[25]. Dolayısıyla konkordatoda olduğu gibi, alacaklıların alacaklarının bir kısmından vazgeçmesi veya borçluya bir mühlet vermeleri de söz konusu değildir. Konkordatonun daha hafifletilmiş bir cebri icra müessesesi

---

[22] Oğuz Atalay, **Anonim Şirketlerin İflâsı**, 1. Baskı, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 1996, s. 73; Ahmet Türk, **Anonim Ortaklıkta Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığın Hukuki Sonuçları**, 1. Baskı, Ankara: Nobel Yayıncılık, 1999, s. 299.

[23] Baki Kuru, **İcra ve İflâs Hukuku, C. III**, 3. Baskı Ankara: Seçkin Yayınevi, 1993, s. 2833; Üstündağ, **İflâs,** s. 77-78; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 416 vd.; İlhan E. Postacıoğlu, **İflas Hukuku İlkeleri, C. I. İflas**, İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1978, s. 88 vd.; Timuçin Muşul, **İcra ve İflas Hukuku C. I-II**, 5. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2013, s. 1318 vd.; Sümer Altay, **Türk İflas Hukuku C. I**, 1. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2004, s. 649 vd.; Hülya Taş Korkmaz, **İflas Masası**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2010, s. 23 vd.; Necmeddin M. Berkin, "İflasın Müflisin Mal ve Alacaklarına Tesiri", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 17, S. 3-4, 1951, s. 717.

[24] Ejder Yılmaz, **İflas İdaresi**, 1. Baskı, Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1976, s. 4; Ahmet Başözen, **Müflisin Tasarruf Yetkisi**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2005, s. 110; Mahmut Coşkun, **Konkordato ve İflâs,** 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019, s. 36 vd.; Gönen Eriş, **Uygulamalı İflâs ve Konkordato Hukuku,**1. Baskı, Ankara: Aydın Yayınları, 1991, s. 791 vd.; Güray Erdönmez, "Konkordato Mühleti Alan Borçlunun Yaptığı İşlemlere Karşı Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi?", **Lexpera Blog,** https://blog.lexpera.com.tr/konkordato-muhleti-alan-borclunun-yaptigi-hukuki-islemlere-karsi-tasarrufun-iptali-davasi-acilabilir-mi/, E.T.: 10.10.2019.

[25] Bu kapsamda İİK m. 241 uyarınca masa mallarının hangi surette satılacağı, acele satışlar hariç olmak üzere, ikinci alacaklılar toplantısında kararlaştırılır ve satış İİK m. 243 vd. uyarınca hacizdeki hükümlere göre yapıldıktan sonra, satılan malların bedelleri alacaklılar arasında paylaştırılır. İflas idaresinin masa mallarının bedelini tahsil ettikten sonra alacaklılara düşen hisseleri gösteren bir pay cetveli hazırlaması ve bunun sonucunda alacağını tam olarak alamayan alacaklılara aciz belgesi verilmesi ile iflâsın kapanması sürecine geçilir. Bkz. Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 455 vd.; Kuru, **El Kitabı**, 1351 vd.; Güray Erdönmez, **İflasta Alacaklılar Toplanmasının Yetkileri**, 1. Baskı, İstanbul: Legal Yayınevi, 2005, s. 108 vd.; Hakan Albayrak, **İflasın Kaldırılması**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2007, s. 59 vd.

olduğunu gösteren bir diğer husus da konkordato başvurusu yapan ve konkordato talebi tasdik edilen borçlu hakkında, iflâsta olduğu gibi kamu hukukuna yönelik olarak ağır sonuçların doğmamasıdır. Zira iflâs eden borçlu hakkında taksirli iflâs (TCK m. 162) veya hileli iflâs (TCK m. 161) hükümleri sebebiyle soruşturma ve kovuşturma yapılması mümkün olup; müflisin bazı kamu hizmetlerini yapması da yasaktır[26] . Ancak konkordatonun tasdikiyle bu sonuçlar doğmaz. Burada yalnızca alacaklıların alacaklarının bir kısmından vazgeçmesi veya borçluya süre vermiş olmaları sonucu doğmaktadır. Bütün bunlar dışında İİK m. 286'da konkordato talebine, borçlunun iflâsı halinde alacaklıların eline geçecek miktar ile konkordato ve bunun ifası neticesinde alacaklıların eline geçecek miktarın karşılaştırıldığı bir listenin eklenmesi öngörülmüştür. Ayrıca İİK m. 305'e göre konkordatodan elde edilecek miktarın muhtemel iflâs tasfiyesinden yüksek olması tasdik şartlarından birisi olarak ifade edilmiştir. Bu hükümlerden çıkan sonuç, konkordatonun iflâsa nazaran daha yumuşatılmış ve hem borçlunun hem de alacaklıların daha lehine bir prosedür olduğudur.

Konkordatonun hukukî niteliğinin belirlenmesi, konkordatonun amacının tespit edilmesi bakımından da önemlidir. Zira yukarıda ifade edildiği gibi hem alacaklı hem de borçlunun menfaatini koruyan bir kurum olarak konkordato bünyesinde iki önemli amacı barındırmaktadır. Bunlardan ilki konkordatonun bir borç tasfiyesi ve ödeme aracı olmasıdır. Zira İİK m. 285'e de bakıldığı zaman konkordato talep edebilecek kimseler, "borçlarını ödeyebilmek veya muhtemel bir iflâstan kurtulabilmek" amacıyla konkordato talep etmektedirler. Bu ifadeden de anlaşıldığı gibi konkordatoya başvurmada ilk amaç, borçlunun mali durumunda tereddüde yol açan ve ödeyemediği ya da ödeyemeyeceği belli olan borçlarını tasfiye etmesidir[27]. Özellikle aşağıda detayları belirtilecek olan tenzilat konkordatosunda[28] ön plana çıkan bu amaç, borçlunun borçlarını ödeyerek cebri icra tehdidinden kurtulmasını sağlamaktadır.

---

[26] Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 416 vd.; Postacıoğlu, **Konkordato**, s. 14-15; Karslı, **İcra ve İflas**, s. 501; Üstündağ, **İflâs,** s. 75 vd.; Murat Atalı/ İbrahim Ermenek, **İcra ve İflas Hukuku**, 2. Baskı, İstanbul: Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 297 vd.

[27] Oğuz Atalay, "Konkordato Reformu Hakkında Değerlendirmeler", **7101 Sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler**, Ed. Muhammet Özekes, 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018, s. 115 vd. Yargıtay da verdiği bazı kararlarda sunulan projenin yasada öngörülen şekilde tasfiyeyi gerçekleştiremeyeceğini belirtmek suretiyle konkordato talebinin reddinin hukuka uygun olduğunu belirtmiş; böylelikle konkordatonun amaçlarından birinin borç tasfiyesi olduğunu kabul etmiştir bkz. Yargıtay 19. HD. E. 2009/8322, K. 2009/9981, T. 02.11.2009 ve daha eski bir içtihat olarak Yargıtay İİD. E. 1972/8364, K. 1972/10266, T. 26.10.1972.

[28] Tenzilat konkordatosu hakkındaki açıklamalarımız için bkz. Birinci Bölüm, § 1, I, C, 1, b, aa, bbb.

Bunun dışında konkordato, yine bu maddeden anlaşılabileceği gibi bir iyileşme aracıdır[29]. Zira konkordatonun yukarıda da belirtildiği gibi muhtemel bir iflâstan kurtulmak için öngörülmüş olması, iyileştirme özelliğinin en önemli yansımalarından biridir. Ayrıca bu husus 7101 sayılı Kanun ile değiştirilen TTK m. 377'ye de yansımış ve borca batıklık bildirimi ve iflâs talebi ile beraber konkordatonun da talep edilebileceği hükme bağlanmıştır. Böylelikle konkordato sadece bir borç tasfiyesi değil, iflâsın ağır sonuçlarından kurtulma ve iyileşme aracı olarak da öngörülmüştür[30]. Bunun da ötesinde İİK m. 291, borçlunun mali durumunun düzelmesini kesin mühletin kaldırılması sebeplerinden biri olarak düzenlemiş ve konkordato talebi ile amaçlanan iyileşme gerçekleşirse, komiser raporu üzerine mahkemenin kesin mühleti kaldırarak konkordato talebinin reddine karar vermesi gerektiğini ifade etmiştir. Böylece her ne kadar iyileşme kavramından ne anlaşıldığı açıkça ifade edilmese de kanun düzenlemesinden borçlunun mali durumunun iyileşmesinin amaçlandığı anlaşılabilmektedir. Zaten mehaz İsv.İİK'da 2013 yılında yapılan değişikliklerde de borçlunun mali durumunun iyileşmesine özel bir önem verilmiş, İsviçre doktrininde de konkordato, borçlunun mali durumunun iyileşmesi ve yeniden yapılandırma sisteminin en temel aracı olarak tanımlanmıştır[31]. Ayrıca uygulamada da konkordatonun iyileşme aracı olduğuna özel olarak vurgu yapılmış ve borçlunun iyileşmesini sağlamayacak olan konkordatonun tasdikinde de hukukî yarar olmadığı belirtilmiştir[32].

---

[29]Sema Taşpınar Ayvaz, **İcra-İflâs Hukukunda Yeniden Yapılandırma,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2005, s. 237; Yavuz Akbulak, "İcra ve İflas Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler", **Legal Hukuk Dergisi**, S. 184, 2018, s. 1695; Nesibe Kurt Konca, "Konkordato Uygulamasına İlişkin Beklentiler ve Riskler", **Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı Analiz Dergisi**, S. 263, Kasım 2018, s. 8 vd.; Baki Kuru, **İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku**, 1. Baskı, İstanbul: Legal Yayınevi, 2016, s. 681.

[30] Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes**, Ders Kitabı,** s. 465; M. Vefa Toroslu, **Hukuksal ve Finansal Açıdan Konkordato,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 22. Ancak doktrinde konkordatonun iflâstan önceki bir ödeme yöntemi olarak tanımlandığı da görülmektedir bkz. Edip Şimsek, **İcra ve İflâs Kanunu Açıklamalar ve İçtihatlar,** 1. Baskı, Ankara: Aydın Yayınları, 1989, s. 900.

[31] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 5; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 503. İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nda yapılan bu reform hakkında bkz. Ali Cem Budak/ Müjgan Tunç Yücel, "İflâs, Tasarrufun İptali Davası ve Konkordato ile İlgili 2013 Tarihli İsviçre İcra ve İflâs Kanunu Değişiklikleri", **MİHDER**, C. 11, S. 31, 2015/2, s. 21 vd; Serdar Kale, "İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nun Adi Konkordato Hükümlerine Genel Bakış", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 4, S. 2, 2017, s. 153 vd.

[32] İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/2562, K. 2019/1854, T. 17.10.2019. Benzer yönde konkordato talebinin zaman kazanmaya yönelik bir talep değil fakat iyileşme amacını güden bir hukukî imkân olduğu hakkında bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/783, K. 2019/1794, T. 10.10.2019 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

B. Konkordatonun Tarihi Gelişimi

Yürürlükte bulunan 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu, İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'ndan iktibas edilmiş olup, konkordato da İsviçre İcra İflâs Kanunu'ndan alınmıştır. Her ne kadar özellikle 7101 sayılı Kanun ile birlikte kamuoyunda daha sık gündeme geliyor olsa da konkordato, hukuk sistemimize yeni giren bir kavram değildir. Konkordato hakkındaki ilk düzenlemeler Osmanlı İmparatorluğu döneminde yürürlükte olan 1850 tarihli Kanunname-i Ticaret'te kendisne yer bulmuştur[33]. 2004 sayılı yürürlükteki Kanun'dan önce de 1929 tarihli ve 1424 sayılı İcra ve İflâs Kanunu'nun on birinci babı (m. 276- m. 300) konkordato bahsine ayrılmıştır[34]. Bu Kanun da 1892 tarihli İcra ve İflâs Kanunu'ndan iktibas edilmiş olduğundan yine İsviçre Hukuku'ndaki konkordato, bu tarihten beri Türk Hukuku'nda bulunmaktadır. Ancak ne var ki, 1980'li yıllardaki yoğun uygulamasına rağmen konkordato, özellikle 1988 yılından sonra uygulamadaki ağrılığını yitirmeye başlamıştır. Zira 1988 tarihli ve 3494 sayılı Kanun ile konkordato mühleti içinde tasdik kararı verilememesi durumunda mühletin etkilerini tasdik kararına dek uzatan ve takip yapılmasını engelleyen şekilde tedbir kararı verilmesi engellenmiş; bu da konkordatoya olan ilgiyi azaltmıştır[35]. Bunun da ötesinde o dönemde konkordato mühletinin kısa olması ve konkordato talebinin reddi durumunda iflâsa tâbi olsun ya da olmasın borçlunun iflâsına karar verilmesi konkordatoyu iyice uygulanamaz hale getirmiştir[36]. Ancak konkordatoya adeta öldürücü darbe 2003 yılında çıkarılan 4949

---

[33]Kanun metninde konkordatodan, Fransızca telaffuzundaki gibi "konkorda" şeklinde bahsedilmiş olup, kanunun altıncı bâbı konkordato bahsine ayrılmıştır. Altıncı bâbın başlığında aynen "Uzlaşma ve uyuşma manasına gelen konkorda senedinin tanzimi veyahut uyuşamayıp mal-i mevcudun zabtiyle guramenin icrası beyanında olup bu dahi fusl-ü adiyeyi şamildir" ifadesi geçmektedir. Kanun'un 211 vd. maddelerinde düzenlenen bu usûlde, 214. Madde uyarınca alacak miktarının üç ru'bu yani dörtte üçü ve alacaklı adedinin ekseriyetiyle konkordato senedi akdedilebileceği ifade edilmiştir. Kanun metni için bkz. https://acikerisim.tbmm.gov.tr/xmlui/handle/11543/67, Düstur 1, Tertip 1, s. 375 vd., E.T. 20.07.2019.Ayrıca bkz. Fikri Gürzumar/ Tekin Gürzumar, **Kanunname-i Ticaret ve Zeyilleri,** 1. Baskı, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, 1963, s. 82 vd.

[34] 1929 tarihli İcra ve İflas Kanunu'nun metni için bkz. https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/1183.pdf, E.T.: 18.06.2019. İcra ve İflâs Kanunu'nun tarihi gelişimi ve yapılan değişikliklerin değerlendirilmesi hakkında bkz. Ejder Yılmaz, "Dünden Bugüne İcra ve İflâs Kanunumuz", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 11, S. 3-4, 2003, s. 9 vd.

[35] Atalay, Değerlendirmeler, s. 112; Oğuz Atalay, "Konkordato Talebi Üzerine İcra Takiplerinin İhtiyati Tedbirle Durdurulması", **Legal Hukuk Dergisi,** C. 11, S. 125, 2013, s. 24; Tanju Uygur, "İcra İflas Kanunu'nda 3494 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler", **TBBD**, S. 3, 1988, s. 465. Selçuk Öztek, Giriş Kısmı, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 115.

[36]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 3; M. Kâmil Yıldırım/ Yakup Oruç, "İcra ve İflâs Kanunu ile Alman Aciz Kanunu Bakımından İflâs Kurallarının Amacının Değerlendirilmesi", **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 24, S. 41, 2019, s. 376; Süha Tanrıver, "4949 Sayılı İcra ve İflâs Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Adi Konkordato ile İlgili Hükümlerde Getirmiş Olduğu Değişikliklerin Tespiti ve Değerlendirmesi", **TBBD,** S. 51, 2004, s. 73 vd.

sayılı Kanun ile yapılmıştır. Zira 4949 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle sermaye şirketleri ve kooperatiflerin iflâsının ertelenmesi konusunda ayrıntılı düzenlemeler yapılmış ve konkordatoya nazaran çok daha kolay bir süreç olan iflâsın ertelenmesi müessesesi geniş bir uygulama alanı bulmuştur[37].

İflâsın ertelenmesi müessesesi ise kendisinden beklenen sonucu verememiştir. 4949 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde, ekonomik varlıklarını kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalan işletmelerin kurtarılmasının amaçlandığı ve iflâsın ertelenmesi müessesesinin de bu sebeple düzenlendiği ifade edilse de[38] yanlış bilirkişilik ve kayyımlık uygulamaları nedeniyle iflâsın ertelenmesi kötü niyetli borçlular için adeta bir kaçış yolu olmuştur[39]. Zira iflâsın ertelenmesine ilişkin düzenlemeler uyarınca konkordatoda olduğu gibi alacaklılarla müzakere gibi bir süreç geçirilmeden, borçlu bir iyileştirme projesi vererek beş yıla yakın bir süre doğrudan doğruya iflâstan kurtulmakta idi[40]. Bu aşamada da iyileştirme projesine

---

[37]Hakan Pekcanıtez, "İflâsın Ertelenmesi", **Makaleler** C. II, 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016, s. 21; İsmail Kayar, "İflasın Ertelenmesinde Borca Batıklık ve İyileştirme Projesi ile İlgili Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi", **Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, S. 33, Temmuz-Aralık 2009, s.20; Süha Tanrıver, "İflas Dışı Adi Konkordatoya İlişkin Temel Problemler ve Çözüm Arayışları", **MİHBİR 13. Antalya Toplantısı – 09 – 10 Ekim 2015**, Ankara: Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, 2017, s. 249; Ramazan Arslan, "İflas Ertelenmesi Uygulaması", **Bankacılar Dergisi**, S. 68, 2008, s. 117; Sabri Burak Arzova/ Murat Yavaş/ Barış Küçük, **Hukuki ve Mali Yönden İflasın Ertelenmesi ve Borca Batıklık Bilançosu**, 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2014, s. 44; İbrahim Ercan, "Türk Hukukunda Zor Durumda Olan Şirketlerin Kurtarılması İçin Öngörülen Çareler ve Özellikle İflasın Ertelenmesi", **Lonca Dergisi**, S. 30, Güz/Kış 2008, s. 67. Hatta bu dönemde yürürlükte olan düzenlemelerin konkordatoyu sermaye şirketleri için gereksiz kıldığının söylenebileceği dahi ifade edilmiştir bkz. Muhammet Özekes, "İflâsın Ertelenmesi", **Legal Hukuk Dergisi**, S. 9, 2005, s. 3252.

[38] "Sosyal ve ekonomik koşullardaki değişiklikler nedeniyle, aslında ekonomik hayatlarını devam ettirmesi mümkün olan bazı ticarî işletmeler, borçlarını ödeyemedikleri veya malvarlıkları borçlarını karşılayamadığı için, ekonomik varlıklarını yitirmek tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadırlar... Bu gibi durumlarda, ekonomik varlığını devam ettirebilme ihtimali olan işletmelerin malvarlığını koruyucu önlemler almak veya yeniden yapılandırılmalarını sağlamak, alacaklıların ve borçluların karşılıklı hak ve yükümlülüklerini düzenlemek herkesin yararınadır. İşte, bu amaca ulaşmak, İcra ve İflâs Kanununun bu amaca ulaşılmasını zorlaştıran bazı yönlerini düzeltmek ve boşluklarını doldurmak, kötü niyetli kişilerin İcra ve İflâs Kanunundaki bu boşluklardan yararlanma girişimlerini önlemek, uygulamadaki duraksamaları gidermek için bu Tasarı hazırlanmıştır." şeklindeki kanunun genel gerekçesi ve madde gerekçeleri için bkz.https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss225m.htm. E.T.: 19.06.2019.

[39] Selçuk Öztek, "İflasın Ertelenmesi", **Bankacılar Dergisi**, S. 59, 2006, s. 39; Öztek, Giriş Kısmı, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 115; Hakan Pekcanıtez, "Genel Değerlendirme", **7101 Sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler**, 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018, s. 145; Muhammet Özekes, "Konkordatoya Başvuru ve Geçici Mühlet Kararı", **7101 Sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler**, 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018, s. 49.

[40] İflâsın ertelenmesi hakkında daha detaylı bilgi için bkz. Oğuz Atalay, "İflâsın Ertelenmesi", **Prof. Dr. Baki Kuru'ya 75. Yaşgünü Armağanı,** 1. Baskı, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2004, s. 49 vd.; Oğuz Atalay, "İflasın Ertelenmesi", **Bankacılar Dergisi,** S. 47, 2003, s. 93 vd. Bu yönde iflâsın ertelenmesi prosedürüne yönelik eleştiriler ve uygulamada yaşanan sorunlar hakkında bkz. Hakan Pekcanıtez, "İflâsın Ertelenmesine Eleştirisel Bir Bakış", **MİHDER,** S. 17, 2010, s. 477

eklenecek belgelerin doğruluğu konusunda uygulamada büyük sıkıntıların yaşanması, bilançoların borçluyu her ne olursa olsun iflâs ettirmemek için özel olarak düzenlenmiş olması gibi sebeplerle aslında içi boşaltılmış birçok işletme bu müesseseden faydalanarak var olmaya devam etmiştir[41]. İşte bu sebeple iflâsın ertelenmesi hükümleri önce 6728 sayılı Kanun ile yeniden düzenlenmiş[42], daha sonra 669 sayılı KHK ile olağanüstü hâlin devamı süresince iflâsın ertelenmesi talebinde bulunulamayacağı hüküm altına alınmıştır. Bunun da akabinde 669 sayılı KHK'nın 4. maddesinde yer alan bu yasak 673 sayılı KHK m. 10/3 ile değiştirilmiş ve olağanüstü hâl süresince iflâsın ertelenmesine karar verilemeyeceği, olağanüstü hâlin ilânından sonra ve devamı süresince bir tedbir kararı verilemeyeceği ya da verilmiş tedbirlerin derhal kaldırılacağı hükme bağlanmıştır. Bu KHK hükümleri ise 6757 sayılı kanun ile kabul edilmiştir[43]. Dolayısıyla iflâsın ertelenmesi müessesesinin uygulanması kademeli olarak engellendikten sonra bu müessese 7101 sayılı Kanun ile de tarihe karışmıştır[44]. 7101 sayılı Kanun ile yapılan düzenlemelerle de hem

---

vd. Ayrıca iflâsın ertelenmesi ile konkordato arasında amaçsal bir fark da bulunmaktadır. Zira iflâsın ertelenmesi borçlu şirketin yeniden yapılandırılmasına yönelik bir tedbir iken konkordatonun temel amacının borçların ödenmesi olduğu; iflâsın ertelenmesinde esas olanın "iyileştirme projesi" olduğu, ancak konkordatoda temel olarak "ödeme planı" düzenlendiği de doktrinde ifade edilmiştir bkz. Evren Kılıçoğlu, "İflâsın Ertelenmesinin Konkordato ve Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması Kurumlarıyla Karşılaştırılması", **Prof. Dr. Yavuz Alangoya İçin Armağan,** 1. Baskı, İstanbul:Alkım Kitabevi, 2007, s. 451 vd.; Oğuz Atalay, "Konkordato Projesinin Hazırlanması", **7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Antalya Toplantısı,** 05-06 Ekim 2018, 1. Baskı, Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2018, s. 95; Seyithan Deliduman, **İflasın Ertelenmesinin Etkileri**, 1. Baskı, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Yayınları, 2008, s. 20; İbrahim Ermenek, **İflâsın Ertelenmesi,** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2010, s. 135.

[41] Abdürrahim Karslı, "İflasın Ertelenmesinde Bazı Problemler", **Halûk Konuralp Anısına Armağan, C. II, Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2009, s. 272; Fikret Otlu, Şakir İşleyen, Hamza Kaya, "İflasın Ertelenmesi ve Borca Batıklık: Bir Uygulama", **Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S. 1, 2019, s. 272. İflâsın ertelenmesi kurumunun ihdası sırasında da bu düzenlemenin borçlulardan mal kaçırmaya yarayacağı yönünde eleştiriler yapılmıştır bkz. Ahmet Türk, "Sermaye Ortaklıklarının ve Kooperatiflerinin Borca Batıklık Nedeniyle İflâsı ve İflâsın Ertelenmesi Konusunda İcra ve İflâs Kanunu'nda Yapılan Son Değişikliklerin Değerlendirilmesi ve Öneriler", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 6, S. 1, 2004, s.295.

[42] Bu kapsamda 6728 sayılı Kanun m. 5 ile İİK m. 287'de değişiklik yapılmış ve konkordatonun tasdik yargılamasının mühlet içinde bitirilememesi durumunda asliye ticaret mahkemesinin komiserin gerekçeli raporunu da dikkate alarak tasdik kararına kadar takiplerin durdurulmasına ve borçluya karşı yeni takipler yapılamamasına karar verilebileceği düzenlenmiştir bkz. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/08/20160809-22.htm, E.T.: 19.06.2019.

[43] İflâsın ertelenmesi hakkındaki düzenleme için bkz. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/11/20161124-3..htm, E.T.: 19.06.2019.

[44] İsviçre Hukuku'nda da iflâsın ertelenmesi ile konkordatonun kaynaştırıldığı hakkında bkz. Isaak Meier, "Etkin Bir Yeniden Yapılandırma Usûlü: Türk Hukukundaki Değişiklikler Bakımından İsviçre Hukukundaki Gelişmeler", (Çev. Tolga Akkaya), **Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları Toplantısı VII, Türk Alman İsviçre Hukukunda İflâs Konkordato ve Noterlik Alanında Gelişmeler, Abant 09-10 Ekim 2009,** 1. Baskı, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2010, s. 130 vd. Ancak Türk Hukuku'nda iflâsın ertelenmesi kurumunun kaldırılmasının doğru olmadığı ve iflâsın ertelenmesinin yerini konkordatonun değil uzlaşma suretiyle yeniden yapılandırmanın alması gerektiği yönünde bir görüş de bulunmaktadır bkz. Atalay, Değerlendirmeler, s. 114.

iflâsın ertelenmesinde öngörülen amaçlar konkordatoya yüklenmiş hem de halihazırda var olan konkordato hükümlerine yöneltilen eleştiriler dikkate alınmaya çalışılmıştır[45]. Böylece mühlet süresinin uzatılması, geçici ve kesin mühlet kavramlarının ayrı olarak düzenlenmesi, iflâsa tâbi olmayan borçluların konkordato taleplerinin reddi hâlinde iflâslarına karar verilmemesi gibi değişikliklerle konkordatonun uygulaması artırılmak istenmiş ve konkordato hükümleri günümüzdeki şekline kavuşmuştur.

II. Konkordatonun Türleri

Türk hukuk doktrininde konkordato çeşitli yönlerden tasnife tâbi tutulmuştur. Bu tasnif, İİK düzenlemesinde de dikkate alınmış ve kanunda bu tasnife göre bir sıralama yapılmıştır. Bu kapsamda konkordato, konkordatonun yapıldığı makam, yapıldığı zaman ve içerik gibi çeşitli yönlerden sınıflandırılmıştır.

A. Mahkeme Dışı ve Mahkeme İçi Konkordato

1. Mahkeme Dışı Konkordato

Mahkeme dışı konkordato, herhangi bir resmi makamın katılımı ve mahkemelerin müdahalesi olmadan borçlunun alacaklıları ile yaptığı müstakil anlaşmalar sonucu oluşan konkordato türüdür[46]. Mahkeme dışı konkordatoda alacaklılar ile borçlu, tamamen hür iradeleri ile bir araya gelmekte ve borçlunun borçlarını nasıl ödeyeceği veya alacaklıların borçluya karşı nasıl bir konum alacağı hususunda anlaşmaktadırlar. Bu anlaşmalar, tamamen borçlar hukukuna tâbi sözleşmeler şeklinde ortaya çıkmaktadır[47].

---

[45] Sarısözen, **Yenilikler**, s. 75 vd.; Öztek, Giriş Kısmı, **Konkordato Şerhi**, s. 115; Cenk Akil, "Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları (28.01.2018 Tarih ve 7101 Sayılı Kanunla Yapılan Değişikliklere Göre)", **TBBD**, S.141, 2019, s. 228.

[46]Necmeddin M. Berkin, **İflâs Hukukunda Konkordato,** 1. Baskı, İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1948, s. 117; Murat Erdem, "Mahkeme Dışı Konkordato"**, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 4, S. 1, 2005, s. 232; Necmeddin M. Berkin, "Konkordatonun Hükümleri", **İstanbul Barosu Dergisi**, S. 11, 1949, s. 653; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 6; Tanrıver/ Deynekli, s. 35; İsmail Ercan, **Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku El Kitabı**, 4. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 890; Baki Kuru**, İcra ve İflâs Hukuku, C. IV**, 3. Baskı, İstanbul: Alfa Basın Yayın Dağıtım, 1997, s. 3588; Barış Toraman, **İcra ve İflâs Hukukuna Göre Sermaye Şirketlerinde ve Kooperatiflerde İflasın Ertelenmesi Talebi**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2007, s. 39; Şakir Balcı, **Türk Hukukunda Konkordato,** 1. Baskı, İzmir: Güncel Yayınevi, 2007, s. 23.

[47] İcra ve iflâs hukukunda böyle bir imkân olmasa dahi borçlar hukuku kapsamında böyle sözleşmelerin yapılmasının mümkün olduğu hakkında bkz. Üstündağ, **İflâs,**s. 183 vd.

Borçlunun yukarıda belirtilen şekilde borçlar hukukuna tâbi sözleşmeler yapması, elbette irade serbestisinin söz konusu olmasını gerektirir[48]. Bu irade serbestisinin de çeşitli sonuçları bulunmaktadır. Öncelikle belirtilmesi gerekir ki bu irade serbestisinden dolayı borçlu, mahkeme dışı konkordatoyu, ancak kabul eden alacaklılarla ve herhangi bir şekle bağlı olmadan yapabilir[49]. Bir diğer deyişle, borçlunun mahkeme dışı konkordato teklifinin, bunu kabul etmeyen alacaklılara herhangi bir etkisi olmayıp, İİK m. 286 vd. hükümlerinde belirtilen geçici mühlet ve kesin mühletteki gibi takip yasağı sonucu, bu alacaklılar için doğmayacaktır[50]. Buradan çıkan sonuç da borçlunun, mahkeme dışı konkordato neticesinde mali durumunun iyileşebilmesi için tüm alacaklılarla anlaşmasının gerekli olduğudur[51]. Aksi hâlde konkordatoyu kabul etmeyen alacaklılar, borçluya karşı takip başlatabilecek ve bunu devam ettirebilecek ve borçlunun mali durumunun iyileşmesi güç ve hatta imkânsız hale gelebilecektir.

Mahkeme dışı konkordatonun özel hukuka tâbi bir sözleşme olmasına bağlanan bir diğer sonuç, sözleşmelerin içeriğinin de serbestçe düzenlenebilmesidir[52]. Zira İİK

---

[48] Anayasa'da da belirtilen irade özgürlüğünün borçlar hukukundaki yansıması, sözleşme özgürlüğü olup, borçlar hukukunda temel ilke, tarafların hukuk düzeninin sınırları içerisinde yapacakları sözleşmeleri özgürce düzenleyebilmeleridir. Bkz. Selahattin Sulhi Tekinay/ Sermet Akman/ Haluk Burcuoğlu/ Atilla Altop, **Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 7. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 1993, s. 363; Necip Kocayusufpaşaoğlu/ Hüseyin Hatemi/ Rona Serozan/ Abdülkadir Arpacı, **Borçlar Hukuku Genel Bölüm,** 7. Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2017, s. 503 vd.; Fikret Eren, **Borçlar Hukuku Özel Hükümler**, 7. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2019, s. 18; Aydın Zevkliler/ Kadir Emre Gökyayla, **Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri,** 15. Bası, Ankara: Turhan Kitabevi, 2015, s. 7; Rona Serozan/ Kerem Cem Sanlı/ Başak Baysal, **Borçlar Hukuku Özel Bölüm,** 4. Baskı,İstanbul: On İki Levha Yayıncılık,2019, **s**. 61 vd.; Ahmet Kılıçoğlu, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Genişletilmiş 23. Bası, Ankara: Turhan Kitabevi, 2019, s. 113 vd.

[49] Borçlar hukukunda sözleşmelerin kurulması karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanlarının bir araya gelmesi ile mümkün olup; kanunda aksi belirtilmedikçe sözleşmeler şekle bağlı değildir. Bkz. Osman Gökhan Antalya, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Marmara Hukuk Yorumu, Cilt V/1,1,** 2. Baskı, İstanbul: Legal Kitabevi, 2019, s. 126; Pierre Tercier/ Pascal Pichonnaz/ H. Murat Develioğlu, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016, s. 206 vd.; Erol Cansel, Çağlar Özel, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt I,** Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2017, s. 197.

[50]M. Serhat Sarısözen, **Konkordato,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2020, s. 86 vd.; Akil, **Adi Konkordato,** s. 33.

[51]Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV**, s. 3588; Buruloğlu/ Reyna, s. 5; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs** s. 626; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 467; Tanrıver/ Deynekli, s. 35; Efrail Aydemir, **Konkordato ve Yeniden Yapılandırma**, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019, s. 21, Ayhan Akyürek/ Remziye Akyürek, **Konkordato Hukuku**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2019, s. 34.

[52] Sözleşme serbestisinin bir yansıması da sözleşmenin içeriğinin belirlenmesi olup, bahsi geçen mahkeme dışı konkordato, kanunda esaslı unsurları belirtilmeyen akitlerden olarak içeriği serbestçe belirlenebilecektir. Sözleşme serbestisinin unsuru olarak içeriğin serbestçe belirlenmesi imkânının bulunduğu hakkında bkz. M. Kemal Oğuzman/ Turgut Öz, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt. I,** 17. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019, s. 19-20; Hüseyin Hatemi/ Kadir Emre Gökyayla, **Borçlar Hukuku Genel Bölüm**, 4. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019, s. 17; Mehmet Ayan, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler,** 11. Baskı, İstanbul: Seçkin Yayıncılık, 2016, s. 36; Haluk Nami

m. 285 vd. hükümlerine göre yapılan konkordatonun tasdik edilebilmesi için alacaklılara iflâs durumunda alabilecekleri muhtemel miktardan daha fazla ödeme yapılabiliyor olması ve teklifin belirli bir çoğunlukla kabul edilmesi gerekir. Ancak mahkeme dışı konkordatoda, alacaklılar kabul ettiği sürece borçlunun istediği miktarda ve istediği vadede ödeme yapması mümkün olup, İİK'da belirtilen şartlar artık aranmayacaktır. Bu kapsamda içerik değişebildiğine göre, alacaklılar arasında eşitliğin gözetilmesi de gerekmeyecektir. Zira İİK hükümlerine göre yapılan konkordatoda borçlu bütün alacaklılarını muhatap alarak bir teklif yapmakta, alacaklılar arasında ayrım gözetmemek zorundadır[53]. Fakat mahkeme dışı konkordatoda her bir alacaklı ile yapılan sözleşmeler bağımsız ve serbestçe düzenlendiği için, borçlunun alacaklıları sınıfa ayırması ve hatta her bir alacaklıya farklı tür ve miktarda ödeme yapması elbette mümkün olacaktır[54].

Mahkeme dışı konkordato, borçlar hukukuna tâbi olduğuna göre; bu konkordatonun geçersizliğinin de nasıl olacağı incelenmelidir. Mahkeme dışı konkordato, TBK hükümlerine tâbi olduğu için; örneğin hata, hile veya ikrah sebebiyle iptal edilebilecek[55], bu konkordatonun feshi ve bu feshe bağlanan sonuçlar, sözleşmeden doğan borçların ifa edilmemesi de TBK m. 112 veya 125 vd. hükümlerine göre çözümlenecektir[56].

Nomer/ Baki İlkay Engin, **Türk Borçlar Kanunu Şerhi Özel Borç İlişkileri Cilt-I: Satış Sözleşmesi,** 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2017, s. 24; Murat Aydoğdu/ Nalan Kahveci, **Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileriSözleşmeler Hukuku**, 4. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 17; Aydın Aybay, **Borçlar Hukuku Dersleri Genel Bölüm,** Tıpkı 15. Bası, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2020, s. 38.

[53] Kuru, **Konkordato,** s. 483-484; Postacıoğlu, **Konkordato**, s. 103; Baki Kuru/ Şanal Görgün, **İcra ve İflâs Hukuku Bilgisi,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 1977, s. 253; Ömer Ulukapı, "Konkordatonun Sonuçları", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** Milenyum Armağanı, C. 8, S. 1-2, 2000, s. 10; Alacaklılar arasındaki eşitlik ilkesinden ve evrensellikten bahsedilen kararlar için bkz. Yargıtay 23. HD. E. 2014/6699, K. 2015/792, T. 12.02.2015; İstanbul BAM 17. HD. E. 2018/2807, K. 2019/41, T. 17.01.2019; Adana BAM 9. HD. E. 2019/417, K. 2019/641, T. 24.05.2019; İstanbul BAM 17. HD. E: 2018/2018, K. 2018/1906, T. 15.11.2018, (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

[54] Berkin, **Konkordato,** s. 117; Abdullah Güner, "Konkordato", **Adalet Dergisi**, S. 2, 1957, s. 278.

[55]Sözleşmelerin kuruluşu tarafların özgür iradelerine dayanmakta olup, gerçek iradeye uygun olmaksızın bir sözleşmeyle bağlı kalmış tarafın bu borçtan kurtulmasının sağlanması gerekmektedir. Bu kapsamda hata, hile ve ikrah sebebiyle sözleşmelerin iptal edilebileceği TBK'da özel olarak düzenlenmiştir. Bkz. Tercier/ Pichonnaz/ Develioğlu, s. 238 vd.

[56] Sözleşmelerin geçersizliği hakkında bkz. Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 374 vd. Bu kapsamda yapılan konkordatoda eğer aylık vadelerde ödeme öngörülmüş ise bu borç ilişkisi dönemli edimli, eğer tek bir seferde ödeme öngörülmüş ise bu borç ilişkisi ani edimli sayılmalıdır. Zira alacaklının, ifadan elde edeceği menfaatin tek bir anda gerçekleşmesi durumunda ani edimli; borçlanılan edimin zaman içinde düzenli şekilde gerçekleşmesi durumunda dönemli edimli sözleşme mevcuttur. Bkz. Erden Kuntalp, **Ard Arda Teslimli Satım Akdi,** 1. Baskı, Ankara: Sevinç Matbaası, 1968, s. 19; Pınar Altınok Ormancı, **Sürekli Borç İlişkilerinin Haklı Sebeple Feshi**, 1. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011, s. 15 vd. Ancak doktrinde dönemli edimli borç ilişkisinden

2. Mahkeme İçi Konkordato

Mahkeme içi konkordato, mahkeme dışı konkordatodan farklı olarak İİK kapsamında resmi makamların müdahalesi ile oluşan, asliye ticaret mahkemesi tarafından atanan bir konkordato komiserinin veya komiser heyetinin görev yaptığı ve bağlayıcılığını da yine alacaklıların kanunda belirtilen çoğunluğunun kabulü ve asliye ticaret mahkemesinin tasdiki ile doğuran konkordatodur[57]. İİK m. 285 vd. hükümleri de mahkeme içi konkordatoyu düzenlemiştir. Tekrar etmek gerekir ki mahkeme içi konkordatoda borçlu tarafından bir konkordato teklifi içeren ön proje sunulmakta ve bu proje kabul edilirse, projeye muvafakati olmayan alacaklıları da kanun hükmü gereği bağlamaktadır. Mahkeme içi konkordato da içeriğine ve yapıldığı zamana göre ikiye ayrılmaktadır.

a. İçeriğine Göre Mahkeme İçi Konkordato Türleri

aa. Vade (Mühlet) Konkordatosu

İcra ve İflâs Kanunu'nun 285. maddesi, borçlarını vadesi geldiği hâlde ödeyemeyen veya ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlunun vade verilmek suretiyle konkordato talep edebileceğini düzenlemektedir. Dolayısıyla İİK'nın bahsetttiği ilk tür, vade konkordatosudur. Vade konkordatosunda borçlu, borçlarını tasfiye edebilmek veya mali durumunu iyileştirerek muhtemel bir iflâstan

---

bahsedilmeden bunların sürekli edimli borç ilişkileri kapsamında değerlendirildiği de görülmektedir. Bkz. Özer Seliçi, **Borçlar Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi,** 1. Baskı, İstanbul: Fakülteler Matbaası, s. 4. Dönemli edimli borç ilişkisi yerine devri borç ilişkisi kavramının kullanıldığı da görülmektedir. Bkz. Şeref Ertaş, "Sürekli Borç İlişkilerinde (Dauerschuldverhaeltnisse) Zamanaşımı", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Hakan Pekcanıtez'e Armağan Özel Sayısı,** C. 16, Y. 2014, (2015), s. 3095. Bu kapsamda mahkeme dışı konkordatoda eğer alacaklılara aylık ödeme yapılacağı öngörülmüş ise bu sözleşmelerden doğan borçların ifa edilmemesi durumunda, sözleşme dönemli edimli (veya sürekli edimli) olarak nitelendirileceğinden ancak ileriye etkili olarak feshedilebilecektir. İleriye etkili fesih hakkında bkz. Kenan Tunçomağ, **Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. I,** 6. Bası, Ankara: Sermet Matbaası, 1976, s. 950; Rona Serozan, **Sözleşmeden Dönme**, 2. Baskı, İstanbul: Seçkin Yayınları, 2007, s. 120; Vedat Buz, **Borçlunun Temerrüdünde Sözleşmeden Dönme**, 2. Tıpkıbasım, Ankara: Yetkin Yayınları, 2014, s. 83.

[57]Berkin, **İflâs,** s. 524; Üstündağ, **İflâs,** s.228 ; Ulukapı, **Fesih,** s. 19; Ömer Ulukapı, **İcra ve İflas Hukuku,** 6. Baskı, Konya: Mimoza Yayınları, 2014, s. 297; Erdal Tercan/ Süheyla Tercan, **İcra ve İflâs Hukuku**, 1. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi, 2005, s. 235; Tanrıver, **Konkordato Komiseri**, s. 10; Tanrıver/ Deynekli, s. 38; Öztek, m. 285, **Öztek Konkordato Şerhi**, s. 134; Oruç/ Çatıkkaş/ Şuekinci, s. 8; Muşul, **Konkordato**, s. 376; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s.518; Uyar, **İlkeler,** s. 20; Sarısözen, **Konkordato,** s. 87; Altay/ Eskiocak, s. 30; Yılmaz, **Şerh,** s.1257; Mahmut Bilgen, **Konkordato, İflâs ve Yargılama Usulü,** 3. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020, s. 62; Kaplan, s. 19. Mahkeme içi konkordatoya resmî ya da adli konkordato da denmektedir. Bkz. Kuru, **El Kitabı,** s. 1444; Balcı, **Konkordato,** s. 23.

kurtulmak amacıyla, alacaklılarından borcunu ödeyebilmesi için belirli bir süre talep etmekte; borcunun tamamını ödemeyi alacaklıların da onayıyla süreye yaymaktadır[58]. Bir diğer deyişle vade konkordatosu, borçlunun alacaklılarından borcunun tamamını ödeyebilmek için süre talep ettiği konkordato türüdür.

Vade konkordatosu, özellikle geçici bir süreyle borçlarını ödeyebilecek kaynaklardan yoksun kalan ve bu sebeple borçlarını ödeyemediği için alacaklıların kendisine başvurmalarını engellemek isteyen borçlular için etkili bir yoldur[59]. Zira vade konkordatosunda alacaklılar, teklifte belirtilen süre boyunca bekleyecek, bu dönemde borçlunun borçlarını ifa etmesini sağlayacak kaynaklara ulaşmasına imkân verecek ve süre sonunda da borçlu tarafından tatmin edilecektir.

Doktrinde vade konkordatosunun borcun yenilenmesi niteliğinde olduğu ileri sürülmüştür[60]. Kanaatimizce bu görüşe katılmak mümkün değildir. Zira yenileme (tecdit), TBK m. 133 uyarınca borcu sona erdiren hâllerden biri olup; eski bir borcun yeni bir borç meydana getirilerek sona erdirilmesi anlamına gelir[61]. Borcun yenilenmesi, yenileme sözleşmesi ile meydana gelir ve bu da tarafların borcu sona erdirme iradesinin açık varlığını gerektirir[62]. Ancak konkordato salt bir sözleşme

---

[58]Kuru, **El Kitabı,** s. 1444; Kuru, **Şerh, C. IV,** s. 3603; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 6; Ansay, **İcra ve İflâs,** s. 337-338; Talih Uyar/ Cüneyt Uyar/ Alper Uyar, **İcra ve İflâs Hukuku Rehberi Cilt II,** 3. Baskı, İzmir: Bilge Yayınevi, 2015, s. 2031; Uyar, **İlkeler,** s.20-21; Öztek, m. 285, **Konkordato Şerhi,** s. 135; Muşul, **İcra ve İflâs, C. II,** s. 829; K. Halûk Eruygur, **Yedieminlik,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2008, s. 77; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 467; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas** s. 545; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 92; Atalı/ Ermenek, **İcra ve İflâs** s. 325; Murat Akdeniz/ Şaban Kayıhan, **Konkordato Hukuku El Kitabı**, 1. Baskı, İstanbul: Umuttepe Yayınları, 2019, s. 29; Orhan Eroğlu, **Uygulamada Konkordato**, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019, s. 25.

[59] Kuru, **El Kitabı,** s. 1444; Albayrak, **Konkordato,** s. 41; Ercan, **Malvarlığının Terki,** s. 48. Özellikle ortaklıkların da likiditesini bu yolla artırabileceği hakkında bkz. Ahmet Türk, "Anonim Ortaklıkta Mali Durumun İyileştirilmesi", **Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,** C. 1, S. 1, 1999, s. 118.

[60] Akyazan, **İcra ve İflas,** s. 195.

[61]Andreas von Tuhr, **Borçlar Hukuku Umumi Kısmı Cilt: 1-2,** Çev. Cevat Edege, Ankara: Olgaç Matbaası, 1983, s. 653; Tennur Koyuncuoğlu, **Türk ve İsviçre Hukukunda Borcun Yenilenmesi (Novatio)**, 1. Baskı, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1972, s. 49; Işık Önay, **Yenileme,** 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016, s. 47; İpek Yücer, "Yenileme (Tecdit)", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 9, S. 1, 2007, s. 234; Fikret Eren, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 24. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2019, s. 1413; Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 989; Tercier/ Pichonnaz/ Develioğlu, s. 448.

[62]Eren, **Genel Hükümler,** s. 1414-1415; Safa Reisoğlu, **Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler,** 23. Bası, İstanbul: Beta Yayınları, 2012, s. 406; Feyzi Necmeddin Feyzioğlu, **Borçlar Hukuku Umumi Hükümler Cilt II,** 1. Baskı, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1969, s. 365. Bu hususta bkz. Yargıtay 12. HD. E. 2015/4769, K. 2015/15438, T. 04.06.2015; Yargıtay 3. HD. E. 2019/5305, K. 2019/10226, T. 18.12.2019; Yargıtay 11. HD. E. 2017/1817, K. 2019/974, T. 07.02.2019; İstanbul BAM 13. HD. E. 2018/271, K. 2019/494, T. 03.04.2019. (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

olarak nitelendirilmediği gibi, böyle nitelendirilse bile Türk Hukuku'nda alacaklı ile borçlunun sadece borcun süresine ilişkin yapacakları anlaşmalar yenileme sayılmamaktadır[63]. Kaldı ki konkordatoda tarafların esas iradesi, tanımdan da anlaşılacağı üzere yeni bir borç ilişkisi yaratmak değil, hâlihazırda var olan borcun nasıl ödeneceği konusunda uzlaşmaktır. Dolayısıyla vade konkordatosunun var olan borçları sona erdirmediği ve bunun bir tecdit niteliğinde olmadığı açıkça ortadadır.

bb. Tenzilat (Yüzde/İndirim) Konkordatosu

İcra ve İflâs Kanunu m. 285'te ifade edilen ikinci tür konkordato tenzilat konkordatosudur. İİK m. 285'te bu husus, borçlunun "…tenzilat yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilmek…" için konkordato teklif edebileceği şeklinde ifade etmiştir. Bu tür konkordatoda borçlu teklifinde, alacaklılara borçlarının tamamını değil bir kısmını ödemek taahhüdü vermektedir[64]. Böylece tenzilat konkordatosunun tasdikiyle birlikte borçlu borçlarından, indirildiği yüzde oranında kurtulmuş olmaktadır.

Doktrinde tenzilat konkordatosu, farklı yönlerden tartışılmıştır. Bu kapsamda öncelikle konkordatonun tasdiki ile birlikte, tenzilata uğrayan kısmın akıbeti konusunda çeşitli görüşler mevcuttur. Bir görüşe göre, tenzilat konkordatosunda tasdik, borçlunun ibrası sonucunu doğurur ve borçlu tasdik edilen projedeki oran dışında kalan miktardan kurtulmuş olur[65]. Dolayısıyla tasdik edilen oran dışında

---

[63] Yücer, s. 235. Aynı yönde bkz. Yargıtay 12. HD. E. 2017/14360, K. 2017/9068, T. 08.06.2017. (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

[64] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 6; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 467; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 545; Kuru, **Konkordato**, s. 405; Onar, **Temel Bilgiler,** s. 356; Altay/ Eskiocak, s. 57-58; Öztek, m. 285, **Konkordato Şerhi,** s. 135, dn. 2; Akdeniz/ Kayıhan, s. 28; Güneysu Güngör, s. 294; Hakan Pekcanıtez, **Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili,** 3. Bası, Ankara: Yetkin Yayınevi, 1998, s. 260; Erol Ulusoy, "Ticaret Hukuku Açısından Uzlaşma Yoluyla Borçların Yeniden Yapılandırılması", **Prof. Dr. Yavuz Alangoya için Armağan,** 1. Baskı, İstanbul:Alkım Kitabevi, 2007, s. 562; Rüknettin Kumkale, **Konkordato,** 4. Baskı, İstanbul: Seçkin Yayınları, 2019, s. 18. Doktrinde faiz indiriminin tenzilat niteliğinde olup olmadığı da tartışılmıştır. Sözleşmesel faizin ödenmeyeceği belirtilen konkordatonun tenzilat niteliğinde olduğu ancak temerrüt faizinin indirilmesi suretiyle konkordatonun tenzilat konkordatosu olarak nitelendirilemeyeceği ifade edilmiştir. Bkz. Oğuz Atalay, "Tartışmalar", **7101 Sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler**, Ed. Muhammet Özekes, 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018, s. 186.

[65] Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 13; Tanrıver/ Deynekli, s. 41; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV**, s. 3693; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 126; Üstündağ, **İflâs,** s. 260-261; Olgaç, s. 1934; Altay/ Eskiocak, s. 331 vd; Sıddık Sami Onar/ Mustafa Reşit Belgesay, **Adliye Hukukunun Umumi Esasları,** 1. Baskı, İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Yayınları, 1944, s. 229; Sıddık Sami Onar,

yapılan ödemelerin, sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre (TBK m. 78 vd.) iadesi borçlu tarafından istenebilir[66]. Ancak bu ibra hakkında da farklı görüşler ileri sürülmüştür. Zira bir görüş bu ibranın, projede belirtilen oranın ödenmesi geciktirici şartına bağlı olduğunu ve şartın gerçekleşmesi ile ibranın etki doğuracağını ifade etmektedir[67]. Buna karşın söz konusu ibranın geciktirici değil bozucu şarta bağlı olduğu, borçlu konkordato hükümlerine uymazsa alacaklıların konkordatonun feshini talep edebileceği de belirtilmiştir[68]. Bir diğer deyişle burada gerçekleşen ibra, konkordato hükümlerine uymama ve fesih bozucu şartına bağlıdır ve bu şart gerçekleşirse ibra da ortadan kalkar.

Tenzilata uğrayan kısmın ibra edilmiş sayılacağı görüşüne karşın doktrinde, bakiye miktarın eksik borç hâline geleceği de ifade edilmiştir[69]. Bu görüş uyarınca, proje dışında kalan bakiye miktar ortadan kalkmış sayılamaz. Zira konkordato alacaklısını, alacağı zamanaşımına uğramış bir alacaklıdan az korumayı gerektirecek bir sebep olmadığı gibi[70], konkordatonun tasdikinden sonra rehnin devam etmesi ve kefaletin devamı da bu görüşü desteklemektedir[71]. Bu görüş uyarınca bakiye miktar eksik borç sayılacağından, projeden fazla miktarda ödeme yapılması, bağışlama

---

Hukuku Medeniyye, İstanbul, 1931, s. 417; Mustafa Aksu, "Türk Borçlar Kanununun Getirdiği Yeniliklerden İbra", **Journal of Yaşar University,** C. 8, Özel Sayı, 2013, s. 113; Max Pagenstcher, "Alman İflâs Hukukunda Konkordato Meselesi", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası,** C. 10, S. 3-4, 1945, s. 20. Özellikle mahkeme dışı konkordatoda bu sonucun doğduğu yönünde bkz. K. Nuri Turanboy, **İbra Sözleşmesi,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 1998, s. 50; Bilirkişilik Daire Başkanlığı, **Konkordato Komiserliği Temel Eğitim Kitabı,** Eylül 2019, https://bilirkisilik.adalet.gov.tr/dokumanlar/bilirkisiliksempozyumkitaplari/Konkordato-Komiserligi.pdf, s. 46, E.T.: 04.02.2020.

[66] Ulukapı, **Fesih,** s. 90; Kuru, **El Kitabı,** s. 1511; Tanrıver, **Konkordato Komiseri**, s. 13; Buruloğlu/ Reyna, s. 80; Gürdoğan, **Konkordato,** s. 203; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 128; Berkin, **İflâs,** s. 580; Muşul, **Konkordato,** s. 378.

[67] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 157; Sarısözen, **Konkordato,** s. 419; Gürdoğan, **Konkordato,** s. 202; Ulukapı, **Fesih,** s. 90; Kale, **Sorularla Konkordato,** s. 92; Sümer Altay, **Konkordato Hukuku**, İstanbul: Media Print, 1993, s. 428.

[68] Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 123; Berkin, **İflâs,** s. 573. Bu kapsamda Becker, konkordato tüm alacaklıların eşit tutulması gerektiğine dair zımni bir şartın olduğunu ve bu şarta uyulmazsa mukavelenin hükümden düşeceğini ifade etmektedir. Bu anlatımdan, yazarın ortada bir bozucu şart olduğunu kabul ettiği sonucu çıkarılabilir. Bkz. Herman Becker, **İsviçre Medeni Kanunu Şerhi VI. Cilt Borçlar Kanunu I. Kısım Genel Hükümler,** Çev. Saim Özkök, Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 1972, s. 189.

[69] Onar, **Temel Bilgiler,** s. 369; Eren, **Genel Hükümler,** s. 98; von Tuhr, s. 37-38; Albayrak, **Konkordato,** s. 40 dn. 28; Akdeniz/ Kayıhan, s. 28; Mustafa Alper Gümüş, **Türk İsviçre Borçlar Hukukunda İbra Sözleşmesi,** 1. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015, s. 105 vd.; Ayşe Arat/ Meltem Ercan Özler, "Konkordato-İbra İlişkisi Çerçevesinde Konkordatonun Bir Tür İbra Olup Olmadığı Sorunu", **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 13, S. 145, 2018, s. 22 vd.

[70] Eren, **Genel Hükümler,** s. 95.

[71] Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 25; von Tuhr**,** s. 37.

niteliğinde sayılmayacak ve ödenen kısım da geri istenemeyecektir[72]. Ancak alacaklının bu kısım için dava veya icra takibi yapması durumunda alacaklı, def'i ile karşılaşabilecektir.

Bu kapsamda bir diğer görüşe göre ise bu durum klasik borçlar hukuku kavramlarıyla açıklanamaz. Bu görüş, alacaklılarla borçlu arasında iradelerin tam anlamıyla uyuşmadığını ve dolayısıyla ortada bir ibra olmadığını; bakiye kısmın ödenmesinin sebepsiz zenginleşme de sayılmayacağını, ancak bunun eksik borcun varlığı sebebiyle değil kanundan doğduğunu ifade etmektedir[73].

Kanaatimizce yüzde konkordatosunda borçlu, bakiye kısım için ibra edilmiş sayılmalı ve projeden fazla ödeme yapılırsa bu ödeme sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre geri istenebilmelidir. Zira İİK m. 306'da açıkça tasdik kararında alacaklıların hangi ölçüde alacaklarından vazgeçtiğinin belirtileceği ifade edilmiştir. Ayrıca her ne kadar ibranın bir sözleşme olduğu ve tarafların karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanlarının mevcut olmadığı akla gelebilirse de, konkordatonun kendine özgü yapısından dolayı tasdik kararına kanun böyle bir sonuç bağlamıştır. Kaldı ki tenzilat konkordatosunda kefaletin ve rehnin devam etmesi de eksik borç olduğunu göstermez. Dikkat edilmelidir ki ibra, borç ilişkisini değil borcu sona erdirmektedir[74]. Borç ilişkisi ile borç kavramları birbirinden farklıdır[75]. Bu kapsamda konkordatonun tasdik edilmesi ile borçlu alacaklıya olan para (veya paraya çevrilmiş) borcunu ödeyerek borçtan kurtulmakta ve fakat borç ilişkisi devam edebilmektedir. Zaten bu sebeple alacaklıların da karşı edimlerini yerine getirmeleri mümkün olacaktır. Dolayısıyla rehinlerin ve kefaletin devam etmesi bu durumun da bir sonucudur. Ayrıca bu devam etme, alacaklıların haklarının korunması amacıyla

---

[72]Abdülkerim Yıldırım, **Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler,** 3. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2015, s. 37; Antalya, **Genel Hükümler,** s. 85.

[73] Akil, **Adi Konkordato,** s. 222.

[74]Zira borç ilişkileri ibra ile değil ikale sözleşmeleri ile ortadan kaldırılabilir. Bkz. Arat/ Ercan Özler, , s. 16; Gümüş, **İbra,** s. 13; Hasan Nüvit Gerek, İş Sözleşmesinin İkale Sözleşmesi ile Sona Erdirilmesi, **Çalışma ve Toplum Dergisi**, S. 14, 2011, s. 51; Mustafa Aksu, "Asıl Borca Bağlı Hak ve Borçların Sona Ermesi, İbra, Yenileme, Birleşme", **Prof. Dr. İsmet Sungurbey'e Armağan, Borçlar Kanunu Genel Hükümler Konferansları,** C. II, 1. Baskı, İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları, 2012, s. 224; Aydın Zevkliler/ Şeref Ertaş/ Ayşe Havutçu/ Murat Aydoğdu/ Emre Cumalıoğlu, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler ve Özel Borç İlişkileri,** 2. Baskı, İzmir: Fakülteler Kitabevi, 2013, s. 355.

[75]Borç bir tarafın diğerine karşı bir edim yerine getirmeyi yükümlendiği bir hukukî bağ iken; borç ilişkisi,içinde en az bir borç bulunduran hukukî ilişkidir. Bu ayrımın en önemli sonucu, bir borcun kaynaklandığı borç ilişkisi sona ermeden de sona erebilmesidir. Bkz. Kocayusufpaşaoğlu/ Hatemi, Serozan/ Arpacı, s. 1 vd.; Tercier/ Pichonnaz/ Develioğlu, s. 41; Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 6; Hatemi/ Gökyayla, s. 7 vd.; Antalya, **Genel Hükümler,** s. 57 vd.; Seliçi, s. 1 Cansel, Özel, s. 37 vd; Serozan/ Sanlı/ Baysal, s. 3-4.

İİK tarafından öngörülen özel bir tedbir olduğundan, İİK hükümleri ve konkordatonun anlamı dikkate alındığında borçlunun ibra edilmiş sayılacağının kabulü daha uygun görünmektedir. Söz konusu ibranın geciktirici şarta bağlı olduğu yönündeki görüşe de katılmaktayız. Zira bu ibranın bozucu şarta bağlı olduğu kabul edilirse, alacaklıların konkordatonun tasdikinden önce borçluyu ibra etmesi gibi bir sonuç doğacaktır ki bu sonuç mantığa uygun görünmemektedir[76].

Tenzilat konkordatosunun hangi hâllerde mümkün olduğu, doktrin ve uygulamada çeşitli tartışmalara yol açmaktadır. Zira görüldüğü gibi vade konkordatosundan farklı olarak tenzilat konkordatosunda, alacaklılara tam bir ödeme yapılmamaktadır. Bu sebeple doktrinde bazı yazarlar, tenzilat konkordatosunu ancak borca batık, yani malvarlığındaki pasifleri aktiflerinden fazla olan borçluların isteyebileceğini; borçlu eğer borca batık değilse ancak vade konkordatosu talep edebileceğini ifade etmektedirler[77]. Bu görüşe temel olarak da konkordatonun tasdiki şartlarından birisinin teklif edilen tutarın borçlunun kaynakları ile orantılı olması şartı olduğu; borca batık olmayan bir borçlunun tenzilat istemesi durumunda ise borçlarını ödemeye yetecek miktarda malı olan bir kimsenin daha az ödeme yaparak zenginleşeceği ve bunun da konkordatonun amacına uygun olmadığı hususları gösterilmektedir[78]. Ancak doktrinde bir diğer görüş, borca batık olmayan borçlunun

---

[76] Kale, **Sorularla Konkordato,** s. 92.

[77]Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV**, s. 3603; Kuru, **Konkordato,** s. 415; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 24; Altay, **Konkordato**, s. 86; Kale, **Sorularla Konkordato**, s. 49; Uyar, **İlkeler,** s. 21; Ulukapı, **Fesih,** s. 154; Akyürek/ Akyürek, s. 162. Kumkale, s. 71. Uygulamada da borca batık olmayan borçluların tenzilat konkordatosu isteyemeyeceği yönünde kararlar verilmektedir. Bkz. İstanbul Anadolu 2. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/1127, K. 2018/1351, T. 26.12.2018; İstanbul Anadolu 2. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/925, K. 2018/1101, T. 31.10.2018; Bakırköy 2. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2019/168, K. 2019/240, T. 08.03.2019; Bakırköy 2. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/790, K. 2019/21, T. 09.01.2019. Bu husus İİK m. 285'in gerekçesinde de ifade edilmiştir. Gerekçeye göre *"...Borca batık olmamakla birlikte borç ödemeden aciz halinde bulunan bir borçlunun vade konkordatosu istemesi mümkündür. Diğer bir deyişle mevcudu borçların tamamını ödeyebilecek durumda olan bir borçlunun mallarını o anda satarak vadesi gelmiş bütün borçlarını ödemesi mümkün değilse, o zaman borçlu borçlarını yüzde yüz, yani tamamen ödeme taahhüdünde bulunarak alacaklılarından kendisine bir mühlet verilmesini isteyebilir (vade konkordatosu). Bu durumdaki bir borçlunun normal olarak tenzilat konkordatosu isteyebilmesi mümkün olmamak gerekir, zira böyle bir teklif, ödenmesi "teklif edilen meblağın borçlunun kaynakları ile orantılı olması" şartına uygun düşmez..."* (Madde gerekçesi için bkz. https://www2.tbmm.gov.tr/d26/1/1-0913.pdf, E.T.: 02.02.2020).

[78] Öztek, m. 285,**ÖztekKonkordato Şerhi,** s. 161-162; Kuru, **Konkordato,** s. 415; Berkin, **Konkordato,** s. 34; Doktrinde Budak ve Kale, daha önce bahsi geçen gerekçeyle borca batık olmayan borçlunun ancak vade konkordatosu isteyebileceğini ifade etmekteyken (Ali Cem Budak/ Serdar Kale, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi),** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018, s. 371-372),borçlunun mallarının rayiç bedelden satışının imkânsızlığı nedeniyle görüşlerini değiştirmişlerdir. Bkz. Ali Cem Budak/ Serdar Kale, m. 305, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 534. Ancak doktrinde, bu orantılılık koşulunun borçlunun

da tenzilat konkordatosu isteyebileceğini, zira bunun kaynaklar ile orantılı olma şartı ile bir ilgisi olmadığını; eğer alacaklıların eline geçecek miktar muhtemel bir iflâs tasfiyesinde elde edecekleri miktardan fazla ise ve alacaklılar da teklif edilen oranı kabul ediyorlarsa tenzilat istenmesine bir engel olmadığını ifade etmektedir[79].

Kanaatimizce konkordatonun amacı ve alacaklıların iradesi dikkate alındığında ikinci görüşün kabulü daha uygun görünmektedir. Zira kanun, konkordato teklifini alacaklıların onayına sunmuş ve alacaklıların çoğunluğunun kabulü şartına bağlamıştır. Bu kapsamda alacaklıların kendi menfaatlerine uygun gördükleri bir teklifin kabul edilemeyeceğini ifade etmek kanımızca doğru değildir. Ayrıca dikkat edilirse, İİK m. 305, teklif edilen tutarın borçlunun malvarlığı ile değil kaynakları ile orantılı olması şartını aramaktadır. Borçlunun malvarlığı ile kaynakları ise aynı şeyler değildir. Örneğin bir borçlunun alacaklarına yetecek miktarda ve hatta katbekat fazla taşınmaz ya da taşınır malları veya alacak ve sair hakları olabilir. Dolayısıyla borçlunun malvarlığının aktifindeki unsurlar pasifindeki unsurlar çok daha fazla olabilir. Ancak bu borçlu, söz konusu malvarlıklarını paraya çeviremiyor, bunlardan semere elde edemiyor, kısacası bunları birer borç ödeme aracına dönüştüremiyorsa; bu borçlu borçlarını ödemeye yeter miktarda kaynağa sahip değildir demektir[80]. Dolayısıyla bu durumda borçlunun tenzilat konkordatosu isteyemeyeceğini söylemek amaca uygun değildir. Zira vade konkordatosu, içinde bulunulan mali durumunun ne zaman düzeleceği belirsiz olan borçlu için herhangi bir iyileşme ümidi doğurmayacaktır. Kaldı ki malvarlığı borca yetiyor olsa dahi, uygulamada konkordato talep eden veya mali durumu hızla kötüleşen borçlulara adeta iflâs etmiş gibi davranılmakta ve malvarlıkları değerinden çok daha düşük miktarlara paraya çevrilmektedir[81]. Dolayısıyla malvarlığının değeri fazla olmasına rağmen bu malvarlığı vasıtasıyla oluşturulacak kaynak az olabilir. Böyle bir durumda

---

alacaklılarına muhtemel bir iflâs tasfiyesinden daha fazla miktarda ödeme yapması şartı kapsamında kaldığı ifade edimiştir. Bkz. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 130, Tanrıver/ Deynekli, s. 93; Altay/ Eskiocak, s. 78 vd. Dolayısıyla muhtemel bir iflâs tasfiyesinden fazla miktarda ödeme yapılıyorsa, orantılılık koşulu da yerine getirilmiş olacak ve bu gerekçeyle tenzilat konkordatosuna engel olmak mümkün olmayacaktır.

[79]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 12. Ayrıca uygulamada, İİK m. 285'in gerekçesinde yer alan sınırlamanın madde metninin kendisinde yer almadığı ve bunun sebebinin, gerekçede ifade edildiği gibi somut olayın özelliklerinin mahkeme tarafından değerlendirilmesi zaruriyetinden kaynaklandığı; dolayısıyla peşinen böyle bir tasnif yapılmaması gerektiği, borca batık olmayan borçlunun teklif ettiği tenzilat konkordatosunun eğer konkordatonun başarıya ulaşma şansı yoksa reddedilmesi gerektiği hakkında bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/28, K. 2019/480, T. 14.03.2019; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/760, K. 2019/906, T. 16.05.2019. Aynı yönde bkz. Akil,**Adi Konkordato**, s. 37.

[80] Albayrak, **Konkordato,** s. 41; Atalay, Değerlendirmeler, s. 121; Atalay, Konkordato Projesi,s. 99.

[81]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 12; Sarısözen, **Konkordato,** s. 102.

da borçlu vade değil ancak tenzilat konkordatosu isteyerek borçlarını ödeyebilir ve ekonomik krizden çıkabilir. Sonuç olarak kanaatimizce tenzilat konkordatosu için borçlunun borca batık olması gibi bir şart aranmamalı ve borçlunun kaynakları değerlendirilerek, alacaklıların da onayıyla tenzilat konkordatosuna imkân verilmelidir.

cc. Karma (Bileşik/Kombine) Konkordato

Yukarıda açıklanan vade veya tenzilat konkordatosunun tek başlarına istenmesi şart değildir. Bir diğer deyişle borçlu, konkordato teklifinde hem borçlarından indirim yapılmasını hem de indirilmiş kısmın belirli bir vadede ödenmesini teklif edebilir[82]. Uygulamada en sık rastlanan konkordato türü olan karma konkordato, borçlular açısından en geniş rahatlık sağlayan konkordato türüdür. Örneğin borçlu borçlarının %60'ını 24 aylık bir vadede ödeme teklifinde bulunuyorsa veya borçlarının yalnızca anaparasını 18 aylık bir vadede ödeme teklifinde bulunuyorsa, karma konkordatonun varlığı kabul edilmelidir[83].

---

[82]Kuru, **İcra ve İflâs C. IV**, s. 3587; Kuru, **El Kitabı,** s. 1444; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 625; Öztek, m. 285, **Konkordato Şerhi,** s. 136; Pekcanıtez, **Yabancı Para,** s. 147; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 758-759; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 545; Atalı/ Ermenek, **İcra ve İflâs,** s. 325; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 13; Atalay, Değişiklikler,s. 105; Yılmaz, **Şerh**, s. 1257; Ercan, **Malvarlığının Terki,** s. 49; Muşul, **Esaslar,** s. 829; Buruloğlu/ Reyna, s. 4; Albayrak, **Konkordato,** s. 41; Sarısözen, **Konkordato,** s. 91; Adnan Deynekli, "Konkordatonun İşçi Alacaklarının Tahsiline Etkisi", **Prof. Dr. Saim Üstündağ'a Armağan,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2009, s. 220. Bu hususta bkz. İstanbul Anadolu 2. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/784, K. 2018/1237, T. 13.12.2018; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/2527, K. 2020/741, T. 12.03.2020. (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi). Karma konkordato İsviçre'de tenzilat konkordatosu ile malvarlığının terki suretiyle konkordatonun karıştırılması suretiyle de yapılmaktadır. Bkz. Taşpınar Ayvaz, **Yeniden Yapılandırma**, s. 257; Öztek, m. 285,**ÖztekKonkordato Şerhi,** s. 136, dn. 6; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 163-164; Atalay, Değişiklikler,s. 105; Ercan, **Malvarlığının Terki,** s. 50. Ancak malvarlığının terki suretiyle konkordatonun özellikle vade konkordatosu ile kombine konkordato şeklinde yapılamayacağı, zira malvarlığının terki suretiyle konkordatonun amacının vade konkordatosu ile uyuşmadığı hakkında bkz. Seyithan Deliduman, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato", **Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilgiler Aylık İnternet Dergisi**, S. 28, 2004, http://e-akademi.org/incele.asp?konu=MALVARLI%D0ININ%20TERK%DD%20SURET%DDYLE%20KONKORDATO&kimlik=1749622398&url=makaleler/sdeliduman-4.htm, para. 54, E.T.: 04.02.2020.

[83]Bu noktada bir hususa dikkat edilmesi gerekir. Uygulamada borçlular tarafından hem vade hem de alacaklılara faiz ödemesi yapılmayacağına dair projeler sunulmaktadır. Bu kapsamda bazı mahkemeler tarafından, mühlet içinde kural olarak İİK m. 294/3 uyarınca konkordatoya tâbi alacaklara faiz işlemeyeceği ve bu sebeple faizin ödenmeyeceği yönünde düzenleme içeren projelerin karma konkordato sayılmayıp sadece vade konkordatosu sayılması gerektiği yönünde kararlar verilmektedir. Ancak kanaatimizce İİK m. 294/3, faiz işlemesinin duracağını ifade ettiğinden; faizlerin hiç ödenmeyeceğinin ifade edilmesi, daha önce işlemiş faizlerin de ödenmemesi anlamına gelir ki bu da sadece vade konkordatosu değil artık hem vade hem de tenzilat içeren bir konkordato şeklinde değerlendirilmelidir. Aynı yönde bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/392, K. 2019/685, T. 11.04.2019.

b. Yapıldığı Zamana Göre Mahkeme İçi Konkordato Türleri

aa. İflâs Dışı Konkordato

İcra ve İflâs Kanunu m. 285 vd. hükümleri, temel olarak iflâs dışı konkordatoyu düzenlemektedir. Zira İİK m. 285'e göre borçlu muhtemel bir iflâstan kurtulmak için konkordato teklif edebilir. Buradan anlaşıldığı üzere iflâs dışı konkordato henüz iflâs etmemiş veya iflâsa tâbi olmayan borçluların yaptığı teklif üzerine akit ve tasdik edilen konkordatodur[84]. İflâs dışı konkordatoya bu özelliği nedeniyle iflâsı önleyen konkordato da denmektedir[85]. Fakat doktrinde haklı olarak belirtildiği gibi iflâsı önleyen konkordato ifadesi doğru bir kullanım değildir[86]. Zira iflâs, ancak iflâsa tâbi kimseler için öngörülmüş küllî bir takip yoludur. Ancak konkordato sadece iflâsa tâbi olanlar için değil her türlü borçlunun başvurabileceği bir prosedürdür. Dolayısıyla iflâsa tâbi olmayan bir borçlu bu tür konkordatoya başvurmakla muhtemel bir iflâsı önlemiş olmaz ve yapılacak konkordato iflâsı önlemek değil alacaklı ve borçlu menfaatlerini koruma amacını güder.

bb. İflâs İçi Konkordato

İcra ve İflâs Kanunu'nun 309. maddesi iflâs içi veya kanunun tabiri ile iflâstan sonra konkordatoyu düzenlemektedir. İflâs etmiş bir borçlu da tıpkı iflâs dışı konkordatoda olduğu gibi hem alacaklıların hem de kendisinin daha menfaatine olacak şekilde iflâsına karar verildikten sonra bir konkordato teklifinde bulunabilir ve bu teklife iflâs içi konkordato denir[87]. İflâs içi konkordatonun hükümleri esasen

---

[84] Üstündağ, **İflâs,** s. 229; Ansay, **İcra ve İflâs,** s. 337-338; Kuru, **İcra ve İflâs C. IV,** s. 3589; Kuru, **Konkordato,** s. 406; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 469; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s .6; Pekcanıtez, **Yabancı Para,** s. 260; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 546; Buruloğlu/ Reyna, s. 4 vd.; Tanrıver/ Deynekli, s. 38; Ercan, **Malvarlığının Terki,** s. 50; Sarısözen, **Konkordato,** s. 87; Altay/ Eskiocak, s. 31; Uyar/ Uyar/ Uyar, **Rehber,** s. 2031; Uyar/ Uyar/ Uyar, **Şerh, C. III,** s. 4613 vd.; Onar/ Belgesay, s. 230; Gürdoğan, **Konkordato,** s. 159; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 15; Kale, **Sorularla Konkordato,** s. 4; Coşkun, s. 40-41; Akil, **Adi Konkordato,** s. 33. Doktrinde adi konkordato ile iflâs dışı konkordatonun aynı anlamda kullanıldığı görülmektedir bkz. Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 651; Başözen, s. 109; Oruç/ Çatıkkaş/ Şuekinci, s. 8; Eroğlu, s. 27. Fakat iflâs dışı konkordato, konkordatonun yapıldığı zamanı ifade etmekte olup, hem adi hem de malvarlığının terki suretiyle konkordato şeklinde olabileceğinden bu kullanımın doğru olmadığı kanaatindeyiz.

[85] Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 154.

[86] Berkin**, İflâs,** s. 524; Tanrıver/ Deynekli, s. 43; Tanrıver, **Konkordato Komiseri**, s. 14.

[87] Önen, s. 79 vd.; Müjgan Tunç Yücel, "İflâs İçi Konkordato Konusunda Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar", **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 8, S. 107-108, 2013, s. 26 vd.; Kale, **Sorularla Konkordato,** s. 95; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 519; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 711; Sarısözen, **Konkordato,** s. 459; Muşul, **Esaslar,** s. 847; Balcı, **Konkordato,** s. 24; Gökgöz/ Akgül, s. 5; Güneysu Güngör, s. 293.

iflâs dışı konkordatoya tâbi olup, İİK m. 309/2'de de iflâs dışı konkordato hükümlerine atıf yapılmaktadır. Ancak elbette iflâs içi konkordatonun prosedür açısından önemli farkları mevcuttur.

Öncelikle İİK m. 309/2, iflâs dışı konkordatonun geçici mühlet veya kesin mühlet ile bunların sonuçlarını düzenleyen ya da konkordatonun kaldırılarak iflâsa karar verilmesine, alacaklılar kurulunun oluşturulmasına ilişkin maddelerine atıf yapmamıştır. Yalnızca teklifin kabulü için gerekli çoğunluğu düzenleyen, tasdik yargılamasını ve konkordatonun feshi gibi konuları düzenleyen 302 ilâ 307 ve 308/a ile 308/g maddelerine atıf yapılmıştır. Zira borçlunun iflâsına karar verildiği için borçlu zaten malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisini kaybetmiş, malları kendiliğinden bir masa oluşturmuş ve İİK m. 193 uyarınca açılan takipler, iflâs kararı ile durmuş ve bu kararın kesinleşmesi ile düşmüştür[88]. Dolayısıyla artık borçlunun elinde, konkordato teklif ederek alacaklılara belirli bir ödeme planı sunmak ve böylece iflâsın kaldırılmasıyla (İİK m. 182) malları üzerinde tasarruf yetkisini kazanmak imkânı kalmıştır[89]. Bu kapsamda iflâs içi konkordatoda, konkordato komiseri görevlendirilmesine de gerek yoktur. Zira İİK m. 309/2 uyarınca komiserin görevlerini iflâs idaresi yürütür.

İflâs içi konkordato teklifi, birinci alacaklılar toplanmasına kadar iflâs dairesine, birinci alacaklılar toplanmasından sonra ise iflâs idaresine yapılır[90].Yapılan teklif ikinci alacaklılar toplanmasında veya daha sonra yapılacak toplanmalarda müzakere edilir[91]. Konkordato teklifi kabul edilirse, tasdik

---

[88] Hakan Pekcanıtez/ Oğuz Atalay/ Muhammet Özekes, **İcra ve İflâs Hukuku Temel Bilgiler**, 16. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019, s. 259 vd.;Ercan, **El Kitabı,** s. 957 vd.; Coşkun, s. 41. Ancak doktrinde iflâs sonucunda müflisin tasarruf yetkisini kaybetmediği, sadece tasarrufta bulunma sonucunda hak kazanan kimselerin bu haklarını, iflâs alacaklılarına karşı ileri sürme hakkını kaybettiği ve bunun da gerçek bir tasarruf yetkisini kaybetme olmadığı hakkında bkz. Umar, **Teori,** s. 250.

[89] Kuru, **Konkordato**, s. 515; Postacıoğlu, **Konkordato**, s. 155; Önen, s. 85; Üstündağ, **İflâs,** s. 36; Gürdoğan, **Konkordato,** s. 207. Zaten iflâs içi konkordatonun amacı da iflâsı önlemek değil, iflâsın kaldırılmasını sağlamaktır bkz. Sarısözen, **Yenilikler,** s. 266 vd.; Arzova/ Yavaş/ Küçük, s. 45; Muşul, **Konkordato,** s. 547 vd.

[90] Erdönmez, **Alacaklılar Toplanması,** s. 69 vd.; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,**s. 565; Muşul, **İcra ve İflâs C. II,** s. 1453; Selçuk Öztek/ Müjgan Tunç Yücel, m. 309,**Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 707.

[91] Erdönmez, **AlacaklılarToplanması**, s. 69 vd.; *"... iflas idaresi ... Asliye Ticaret Mahkemesi'ne sunulmak üzere ...'ne verdikleri dilekçede, ...'in 24.08.2004 tarihinde ...'ne iflas içi konkordato talebinde bulunduğunu, bu teklifin 03.11.2011 tarihinde yapılan olağanüstü alacaklılar toplantısında görüşüldüğünü, toplantıdan önce iflas idaresince İİK'nun 309. maddesinin öngördüğü şartların incelendiğini ve alacaklılar tarafından iflas içi konkordatonun kabul edildiğini, alacaklıların ½'sinden*

yargılamasına geçilir ve bu süre içinde ancak azami 6 ay boyunca borçlunun masaya geçen malları paraya çevrilemez (İİK m. 309/3). Konkordato tasdik edilince de iflâsın kaldırılmasına karar verilir[92]. Böylece müflis yeniden tasarruf yetkisini kazanarak mallarının başına geçme imkânı bulur ve müflis olmaktan kurtulabilir[93]. İİK m. 309'a göre de iflâs içi konkordato ancak bir kez teklif edilebilir. Böyle bir hükümle de devam eden iflâs tasfiyesinin sekteye uğratılmasını ve sürekli olarak alacaklıların toplantıya çağırılarak meşgul edilmesini kanun engellemek istemiştir.

B. Adi Konkordato ve Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato

1. Adi (Alelâde) Konkordato

İcra ve İflâs Kanunu'nun esas olarak düzenlediği konkordato, adi konkordatodur. Adi konkordato, mahkeme içi konkordato olarak malvarlığının terki olmaksızın yapılan ve her türlü borçlunun başvurabildiği türden konkordatodur[94]. Türk hukuk uygulamasında en çok başvurulan konkordato türü olan adi konkordatoda borçlu, iflâstan önce veya iflâstan sonra bir konkordato teklifinde bulunmakta ve bu teklif, vade, tenzilat ya da karma konkordato şeklinde olabilmektedir.

---

alacakların ise 2/3'ünden fazlasının kabul oyu kullandığını ileri sürerek, iflas içi konkordatonun tasdikini talep etmiştir…" bkz. Yargıtay 23. HD. E. 2012/3334, K. 2012/7529, T. 20.12.2012. Aynı yönde bkz. Yargıtay 23. HD. E. 2013/2694, K. 2013/4655, T. 04.07.2013; İstanbul BAM 17. HD. E. 2018/595, K. 2018/671, T. 11.04.2018 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[92] Kuru, **El Kitabı,** s. 1181; Albayrak, **İflasın Kaldırılması**, s. 87; Hakan Pekcanıtez, "İflâsın Kaldırılması", **Makaleler C. I,** 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016, s. 113; Belgesay, **Şerh,** s. 521; M. Reşid Belgesay, **İcra ve İflâs Hukuku Sentetik Bölüm, İkinci Cilt: İflâs, Konkordato, İptal Davası, Tahliye**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1953, s. 11; Bu durumda iflâsın kaldırılması, tasdikle birlikte kendiliğinden gerçekleşmez, asliye ticaret mahkemesinin iflâsın kaldırılmasına karar vermesi gerekmektedir bkz. Berkin, **İflâs,** s. 397; Öztek/ Tunç Yücel, m. 309, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 717. Aynı yönde bkz. Yargıtay 19. HD. E. 1996/11876, K. 1996/961, T. 06.02.1996; Yargıtay 11. HD. E. 1990/3162, K. 1990/3420, T. 28.05.1990; Yargıtay 11. HD. E. 1991/4730, K. 1991/5689, T. 28.10.1991 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

[93] Berkin, Tesir,s. 729; Pekcanıtez, İflâsın Kaldırılması, s. 96;Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 179; Kuru, **İcra ve İflâs C. IV,** s. 3380; Albayrak, **İflasın Kaldırılması,** s. 129. Aynı yönde bkz. Yargıtay 23. HD. E. 2012/4054, K. 2012/7637, T. 24.12.2012; İstanbul BAM 17. HD. E. 2018/1127, K. 2018/1109, T. 20.06.2018. (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[94]Gürdoğan, **Konkordato,** s. 158; Tanrıver/ Deynekli, s. 44; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 6; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 468; Pekcanıtez/ Atalay/ Özekes, **Temel Bilgiler**, s. 290.

2. Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato

Malvarlığının terki suretiyle konkordato, Türk Hukuku'na 4949 sayılı Kanun ile girmiş ve bu kanunla İİK'ya 309/a ila 309/l maddeleri eklenerek ilk defa düzenlenmiştir[95]. Mehaz İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nda ise uygulaması daha eski olan malvarlığının terki suretiyle konkordatonun, 1949 yılından beri bu hukuk sisteminde pozitif düzenlemesi mevcuttur[96]. Ancak 4949 sayılı Kanun'dan önce Türk hukuk doktrininde malvarlığının terki suretiyle konkordatonun mümkün olup

[95] Ancak bundan önce de 538 sayılı kanunla malvarlığının terki suretiyle konkordato Türk Hukuku'nda düzenlenmek istenmiş, fakat bu düşünceden vazgeçilmiştir. Bkz. Kuru, **Konkordato,** s. 536; Altay/ Eskiocak, s. 397; Altay, **Konkordato,** s. 503 vd. 538 sayılı Kanun tasarısı ile yapılan düzenlemenin lehinde ve aleyhinde görüşler ileri sürülmüştür. Zira 538 sayılı Kanun tasarısında malvarlığının terki suretiyle konkordato için herhangi bir asgari ödeme oranı öngörülmemiştir. Bu hususta doktrinde Kuru, bu düzenlemenin yerinde olduğunu ve mallar üzerindeki tasarruf yetkisi alacaklılara devredildiği için bunların satışından elde edilen gelirin ne kadar olduğunun borçlu tarafından kontrol edilemeyeceğini ifade etmiş ve düzenlemeyi savunmuştur. Bkz. Baki Kuru, "Mevcudun Terki Suretiyle Konkordato", **Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü'nün Düzenlediği İcra ve İflâs Kanunu Değişiklik Tasarısı Hakkında Seminer,** Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, 1963, s. 152 vd. Ancak buna karşın doktrinde asgari ödeme yüzdesi getirilmemesi durumunda, adi konkordatonun hiç uygulanmayacağı eleştirisi getirilmiştir. Bkz. İlhan E. Postacıoğlu, "Konkordato ile İlgili Görüşmeler", **Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü'nün Düzenlediği İcra ve İflâs Kanunu Değişiklik Tasarısı Hakkında Seminer,** Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, 1963, s. 154; Postacıoğlu, **Konkordato**, s. 160. Bütün bunlara karşı malvarlığın terki suretiyle konkordaonun sadece kötüye kullanmaya yarayacağı ve Türk Hukuku'na hiç alınmaması gerektiği de ifade edilmiştir. Bkz. Yahya Zabunoğlu, "Konkordato ile İlgili Görüşmeler", **Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü'nün Düzenlediği İcra ve İflâs Kanunu Değişiklik Tasarısı Hakkında Seminer,** Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, 1963, s. 150-151.

[96] Seyithan Deliduman, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato", **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 78, S. 3, 2004, s. 1032; Ercan, **Malvarlığının Terki,** s. 54 vd. Fakat bu tarihten önce de İsviçre'de özellikle Fransızca konuşan kantonlarda malvarlığının terki suretiyle konkordatoyu uygulanmıştır. Bkz. Ercan, **Malvarlığının Terki,** s. 54; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 19. Malvarlığının terki suretiyle konkordatonun kökeni, esasında Roma hukukuna kadar dayanmaktadır. Bkz. Berkin, **Konkordato**, s. 21 vd.; Ahmet Başözen/ Mehmet Üçer, " "Cessio Bonorum" ya da Bilinen İsmiyle Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato", **Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. XII, S. 3-4, 2008, s. 217. Bu kapsamda Roma hukukunda, önce borçlunun şahsı üzerinde icra uygulanması yoluna gidilmiştir. Daha sonra icra usûllerinde praetorlar tarafından geliştirilen ve borçlunun bütün malları üzerinde uygulanan bir icra yöntemiyle günümüzdeki iflâsa benzer bir düzenleme yapılmıştır. Ancak bu usûlde, borçlu malları üzerindeki hakları kaybediyor ve şerefsiz (infamis) sayılıyordu. Bu da borçlunun durumunu önemli ölçüde etkileyen ağır bir sonuç olduğundan Augustus devrinde borçlunun, alacaklılarına kendi isteğiyle mallarını terk etmesi durumunda şerefsiz sayılmayacağı ve beneficium competentiae hakkından yararlanabilmesinin önü açılmıştır. Bkz. Bülent Tahiroğlu, **Roma Borçlar Hukuku,** İstanbul: Der Yayınları, 2012, s. 39; Ziya Umur, **Roma Hukuku Ders Notları,** 1. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları, 2010, s. 269; Türkan Rado, **Roma Hukuku Dersleri Borçlar Hukuku**, 14. Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2018, s. 15 vd.; Duygu Özer Sarıtaş, **Roma Borçlar Hukuku Genel Hükümler Ders Notları,** 2. Baskı, Bursa: Dora Yayınları, 2018, s. 25. Beneficium competentiae ise, Roma Hukuku'nda borçlunun sadece elindeki malvarlığı ile borçtan sorumlu olmasını sağlayan ve şahıs üzerinde icraya geçilmesini engelleyerek, onu acz haline düşmekten kurtaran bir yöntemdir. Beneficium competentiae kavramı hakkında daha detaylı bilgi için bkz. Sevgi Kayak, "Roma Usul Hukukunda Condemnatio In Id Quod Facere Potest İlkesi", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi,** C. 25, S. 1, 2019, s. 204 vd.

olmadığı tartışılmıştır[97]. Ancak bu tartışmalar 4949 sayılı Kanun ile sona ermiş ve malvarlığının terki suretiyle konkordato pozitif düzenlemeye kavuşmuştur.

Malvarlığının terki suretiyle konkordatoda borçlu malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisini alacaklılara devretmekte veya alacaklılara bu malların tamamını veya bir kısmını üçüncü kişilere devretme yetkisini vermektedir (İİK m. 309/a)[98]. Böylece adi konkordatodan farklı olarak malvarlığının terki suretiyle konkordatoda borçlu, malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisini kaybetmekte ve bu malların alacaklılar tarafından paraya çevrilmesi sonucu borçlarını tasfiye etmektedir[99]. Burada temel amaç, adi konkordatoda olduğu gibi borçlunun mali durumunun iyileşmesi değil onun ekonomik bütünlüğünün tasfiye edilmesidir[100]. Bu

[97] Bu kapsamda ilk görüş, malvarlığının terki suretiyle konkordatoya tenzilat konkordatosu ile beraber cevaz vermiştir. Bkz. Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 159-160; Arar, s. 340; Ansay, **İcra ve İflas,** s. 338. Ancak doktrinde bazı yazarlar bu tarz konkordatonun talep edilmesine bir engel görmemiş ve fakat bunu mahkeme dışı (hususi) konkordatonun bir türü olarak değerlendirmiştir. Dolayısıyla bu yazarlara göre söz konusu dönemde, malvarlığının terki suretiyle konkordatonun ancak mahkeme dışı konkordato şeklinde yapılabileceği ifade edilmiş olmaktadır. Bkz. Berkin, **İflâs,** s. 525; Belgesay, **Şerh,** s. 494-495. Buna karşın bir diğer görüş, o dönemde açık düzenlemesi olmayan bu tür konkordatonun talep edilmesinin mümkün olmadığını ifade etmiştir. Bkz. Pekcanıtez, **Yabancı Para,** s. 268; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 24; Kuru, **İcra ve İflâs C. IV,**s. 3892; Altay, **Konkordato**, s. 504; Atalay, Değişiklikler,s. 104. Son olarak malvarlığının terki suretiyle konkordatonun ancak iflâs içinde talep edilebileceği de ifade edilmiştir. Bkz. Buruloğlu/ Reyna, s. 159.

[98] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 7; Karslı, **İcra ve İflas**, s. 535; Sarısözen, **Konkordato,** s. 471; Kale, **Sorularla Konkordato**, s. 5; Yıldırım/ Deren Yıldırım,s. 547; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 468; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 568; Albayrak, **Konkordato,** s. 41; Ermenek, s. 141; Deliduman, Malvarlığının Terki, s. 1039; Hanife Doğrusöz/ Selim Pürselim, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoya İlişkin Prosedürün Cereyanı", **İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 2, S. 1-2, 2003, s. 99. Malvarlığının terki suretiyle konkordatoya doktrinde mevcudun terki suretiyle konkordato (Ulukapı, **Fesih**, s. 8 vd.; Tanrıver/ Deynekli, s. 44; Belgesay, **Şerh,** s. 496); aktifin terki suretiyle konkordato (Ansay, **İcra ve İflâs,**s. 337; Selçuk Öztek, "Türk Hukukunda ve Uygulamasında Ödeme Güçlüğü İçindeki İşletmelerin Rehabilitasyonu", **İstanbul Barosu Dergisi,** S. 10, 1993, s. 733 vd.) gibi isimler de verilmektedir.

[99] Malvarlığının terki suretiyle konkordato, borçlunun mallarının tamamı veya bir kısmı üzerindeki tasarruf yetkisini alacaklılara devretmesi şeklinde olabileceği gibi, alacaklılara belirli vadelerde ödeme yapılmak kaydıyla malvarlığı üçüncü bir kişiye devredilerek de gerçekleşebilir. Bkz. Güray Erdönmez, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoda Alacaklılar Kurulunun Görev ve Yetkileri", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 2, S. 1, 2003, s. 200-201; Atalay, Değişiklikler,s. 104. Ayrıca borçlunun mallarının sermaye olarak konulduğu yeni bir şirket kurularak, alacaklıların bu şirkete ortak haline getirildiği şirket kurma yoluyla malvarlığının terki suretiyle konkordato da mümkündür bkz. Ercan, **Malvarlığının Terki,** s. 402 vd.; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 651-652; Taşpınar Ayvaz, **Yeniden Yapılandırma,** s. 257-258, Tanrıver, 4949 Sayılı Kanun, s. 67. Şirket kurma yoluyla malvarlığının terki suretiyle konkordato İsviçre'de Swissair'in iflâsı ile gündeme gelmiş ve İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'na alınmıştır. Bkz. İdil Tuncer Kazancı, "Swissair Olayı: İsviçre Yeniden Yapılandırma Hukukuna Etkileri ve Bu Etkilerin Hukukumuz Bakımından Kısa Bir Değerlendirmesi", **MİHDER,** C. 14, S. 39, 2018, s. 153 vd. Hukukumuzda açık düzenleme yer almasa da şirket kurma yoluyla malvarlığının terki suretiyle konkordatonun mümkün olduğu hakkında bkz. Altay/ Eskiocak, s. 406; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz, **İcra ve İflâs**, s. 568.

[100]Erdönmez, Alacaklılar Kurulu,s. 201; Muşul, **İcra ve İflâs, C. II,** s. 1703; Deliduman, Malvarlığının Terki,s. 1040; Ulukapı, **Fesih,** s. 22; Kale, **Sorularla Konkordato,** s. 5; Seda Öktem Çevik, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatonun Şartları", **İstanbul Barosu Dergisi,** C. 82, S. 2,

konkordatoda alacaklılar ile borçlu, borçlunun malvarlıkları üzerindeki tasarruf yetkisinin devri hususunda anlaştıkları için tasfiye uzlaşması şeklinde de tanımlamalar mevcuttur[101]. Bu açılardan bakıldığında malvarlığının terki suretiyle konkordato, iflâsa daha çok yaklaşan bir hukukî imkândır[102]. Ancak elbette borçlu, malvarlığının terki suretiyle konkordato yoluyla da iflâsın ağır ve özellikle kamu hukukuna ilişkin sonuçlarından kurtulmaktadır.

Malvarlığının terki suretiyle konkordatoda yapılan teklif alacaklılar tarafından kabul edilip, mahkeme tarafından tasdik edilmekle; borçlunun teklifte belirttiği malvarlıkları üzerindeki tasarruf yetkisi alacaklılara geçer[103]. Ancak, alacaklılar sadece bu malvarlıklarından tatmin edilmeyebilir. Zira İİK m. 309/b hükmüne göre alacaklıların malvarlıklarının paraya çevrilmesi sonucu elde edemedikleri alacak kesimlerinden feragat edip etmedikleri, etmiyorlarsa borçlunun sorumluluğunun ne olacağı gösterilmek zorundadır. Bu hükümden anlaşıldığı üzere borçlu sadece malvarlıkları üzerindeki tasarruf yetkisinin devri ile tasfiyeyi teklif edebileceği gibi, malvarlıkları dışında kalan kısım için kısmen ya da tamamen ödeme yapmayı da teklif edebilir. Ayrıca kalan alacak kısmı için üçüncü bir kişi tarafından da ödeme taahhüdünde bulunabilmesi mümkündür[104].

2008, s. 700; Yasemin Durak, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato", **İstanbul Barosu Dergisi,** C. 88, S. 6, 2014, s. 341; Seda Özmumcu, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoda Alacaklılar Kurulu", **Prof. Dr. Zahit İmre'ye Armağan,** 1. Baskı, İstanbul: Der Yayınları, 2009, s. 313.

[101]Berkin, **İflâs,** s. 525; Ulukapı, **Fesih,** s. 22; Deliduman, Malvarlığının Terki, s. 1041; Seda Özmumcu, **Cebri İcra HukukundaPazarlık Suretiyle Satış,** 1. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2005, s. 385-386.

[102] Bu kapsamda doktrinde malvarlığının terki suretiyle konkordatonun özelleştirilmiş bir iflâs tasfiyesi olduğu dahi ileri sürülmüştür. Bkz. Taşpınar Ayvaz, **Yeniden Yapılandırma**, s. 256.

[103]Tanrıver, 4949 Sayılı Kanun, s. 347; Durak, s. 342; Karslı, **İcra ve İflas,** s. 535; Altay, **Konkordato,** s. 502; Uyar, **İlkeler,** s. 17; Hakan Pekcanıtez/ Oğuz Atalay/ Meral Sungurtekin Özkan/ Muhammet Özekes, **İcra ve İflâs Hukuku,** 11. Bası, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2013, s. 778; Cenk Akil, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoda Tasfiye Memuru", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 61, S. 3, 2012, s. 821; Levent Börü, "Adi Konkordatoda Alacaklılar Kurulu", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 9, S. 2, 2018, s. 349. Bu yöntemin özellikle borçlarını karşılayacak aktiflere sahip ancak bu aktifleri paraya çeviremeyen borçlular için oldukça avantajlı olduğu hakkında bkz. Müjgan Tunç Yücel/ Serdar Kale, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoda Prosedür ve Yetkili Organlar", **Prof. Dr Yavuz Alangoya İçin Armağan,** 1. Baskı, İstanbul: Alkım Kitabevi, 2007, s. 503 vd.; Öztek, Rehabilitasyon, s. 738.

[104]Deliduman, Malvarlığının Terki,s. 1041.

§ 2 Amerikan İflâs ve Yeniden Örgütlenme Hukuku Hakkında Genel Bilgiler

I. Amerikan Federal İflâs Kanunu'nun Tarihi Gelişimi

Amerikan Federal İflâs Kanunu, Amerikan 11 numaralı kanunu olarak bilinmektedir ve bünyesinde de farklı iflâs ve tasfiye prosedürlerini barındırmaktadır. Esasında Amerikan Federal İflâs Kanunu, Amerikan Anayasası'nda Kongre'ye verilen Amerika Birleşik Devletleri'nin tamamında etkili olacak iflâs kuralları düzenlenmesi görev ve yetkisine dayalı olarak düzenlenmiştir[105]. İşte bu kapsamda ABD Kongresi, iflâs hukuku ile ilgili farklı dönemlerde farklı yasalar çıkarmıştır. Bu kapsamda doktrinde, Amerikan iflâs hukuku tarihsel olarak, 19. Yüzyıl iflâs hukuku, 1898 İflâs Kanunu dönemi ve Büyük Buhran ile gelen modern dönem olmak üzere üç dönemde incelenmektedir[106].

Her şeyden önce ifade edilmelidir ki Amerikan iflâs hukuku, İngiliz Hukuku ışığında gelişme göstermiştir[107]. Bu kapsamda İngiliz Hukuku'nda VII. Henry döneminde 1542'de ve Kraliçe I. Elizabeth tarafından 1570'te yapılan iflâs kanunları, Amerikan bağımsızlık sürecine dek Amerika'da da etkisini göstermiş ve yalnızca alacaklıların, tacir olan borçlular hakkında iflâs talep edebildiği bir sistem

---

[105] Amerika Birleşik Devletleri Anayasası'nın 1. Maddesinin 8. Paragrafında, ABD Kongresi'ne Birleşik Devletler çapındaki iflâs kurallarının birleştirilmesi görevi yüklenmiştir. Anayasa'nın metni için bkz. Legal Information Institute of Cornell Law School, https://www.law.cornell.edu/constitution. ABD Anayasası'nı yazan irade liberal ekonomiye inanmış ve ekonomik kuralların federal çapta değil her bölgenin ihtiyacına göre, eyaletler tarafından ayrı ayrı düzenlenmesi gerektiğini düşünmüştür. Bu sebeple Anayasa'da ekonomik anlamda hükümler son derece az olup, iflâs hukukuna ilişkin bu madde istisnalardan en önde gelenidir. Bkz. Elizabeth Warren, **Business Bankruptcy,** Washington DC: Federal Judicial Center, 1993, s. 3-4. Bazı tarihçilere göre bu istisnanın konulmasının sebebi, o dönem ABD'de var olan ticari toplum düşüncesidir. Buna göre ABD Hükûmetinin temel felsefesi, hem dürüst borçluları ve alacaklıları korumak hem de ekonomik büyümeyi sağlayacak kredi kanallarını her zaman açık tutmaktır. Bkz. Drew McCoy, **The Elusive Republic Political Economy in Jeffersonian America,** 1st Edition, Williamsburg, Virginia: University of North Carolina Press, 1980, s. 179.

[106] David E. Skeel, **Debt's Dominon: A History of Bankruptcy Law in America,** 1st Edition, Boston: Princeton University Press, 2001, s. 3 vd. Bu tasnifin siyasi açıdan da detaylı bir incelemesi için bkz. Janis Sara, "Book Review: Debt's Dominion: A History of Bankruptcy Law in America by David A. Skeel Jr.", **Osgoode Hall Law Journal,** Vol. 41, No. 4, Winter 2003, s. 734 vd. bkz. https://digitalcommons.osgoode.yorku.ca/cgi/viewcontent.cgi?article=1406&context=ohlj, E.T.: 05.02.2020.

[107] Charles Warren, **Bankruptcy in United States History**, Washington DC: Beard Books, 1999, s. 29; Vern Countryman, "A History of American Bankruptcy Law", **Commercial Law Journal,** Vol. 81, No. 6, 1976, s. 226; Charles Jordan Tabb, "The History of the Bankruptcy Laws in the United States",**American Bankruptcy Institute Law Review,** Vol. 3, No. 5, 1995, s. 6. İngiliz iflâs hukukunda yaşanan gelişmelerin Lombardiya'dan gelen İtalyan tacirler tarafından adaya taşındığı ve Roma Hukuku kaynaklı olduğu hakkında bkz. R. P. Hobson, "Federal Bankruptcy Act, Its History and Operation", **Kentucky Law Journal,** Vol. 21, Iss. 1, 1932, s. 87.

oluşturmuştur[108]. Bunun gerekçesi olarak da ancak tacir olan borçluların, alacaklıları kötüniyetli olarak zarara uğratabilecek araçlara sahip olduğu ve iflâs yaptırımının da sadece bu kimseler için öngörülmesi gerektiği ifade edilmiştir[109]. Söz konusu dönemde iflâs tasfiyesi, özellikle hileli iflâs durumunda hapis cezası verilmesi ve hatta bazı yerlerde borçluların örneğin kulaklarının kesilmesi gibi bedensel cezaları da kapsar şekilde uygulanmıştır[110]. Ayrıca yine 16 ve 17. yüzyıllarda İngiltere Kanunları'nda yapılan değişikliklerle, iflâs sistemi yumuşatılmaya çalışılmış; örneğin 1697 tarihinde çıkarılan bir Kanun ile alacaklıların çoğunun kabulü ile tüm alacaklıları bağlar şekilde borçluyla bir anlaşma yapılabileceği hükme bağlanmıştır[111]. Bunun ötesinde 1705 yılında borçluların komisyonerler ile işbirliği yapıp yapmaması, dürüstlüğü ve medenî durumuna göre borçlarından indirim yapılmasına dair olumlu düzenlemeler de yapılmıştır[112].

---

[108]O. O. Vrooman, "Origin and History of the Bankruptcy Law", **Commercial Law Journal,** Vol. 37, 1932, s. 128; Countryman, 227.

[109]Tabb, History, s. 9; E. Baldwin, **A Treatise Upon The Law of Bankruptcy and Bills of Sale**, 10th Ed., 1910, s. 227; F. Regis Noel, **History of the Bankruptcy Law**, 2nd Reproduction Edition, Nabu Press, 2011, s. 140-141; Ian P. H. Duffy, "English Bankrupts 1571-1861", **The American Journal of Legal History,** Vol. 24, No. 4, 1980, s. 284. Ancak o dönemki tacir kavramının günümüzdeki tacir kavramıyla uyuşmadığı da belirtilmiştir bkz. T. F. Bathrust, "The Historical Development of Insolvency Law", **Introduction to Australian Legal History Tutorials,** Francis Forbes Society for Australian Legal History, 03.09.2019, http://www.supremecourt.justice.nsw.gov.au/Documents/Publications/Speeches/Pre-2015%20Speeches/Bathurst/bathurst_20140903.pdf, s. 3, E.T.: 05.02.2020.

[110] Paolo di Martino, "The Historical Evolution of Bankruptcy Law in England, the US and Italy up to 1939: Determinants of Institutional Change and Structural Differences", **XIV International Economic History Congress, Helsinki/Finland,** 2006, s. 3. O kadar ki bu yasalar iflâs yasaları olarak değil, bir nevi ceza yasası olarak da nitelendirilmiştir bkz. L.E. Levinthal, "The Early History of English Bankruptcy", **University of Pennslyvania Law Review,** Vol. 67, No. 1, 1919, s. 1. Bu sertliğe rağmen dürüst borçluların da korunmak istendiği ve özellikle yukarıda bahsedilen cessio bonorum yöntemiyle sert yasaların yumuşatılmaya çalışıldığı hakkında bkz. James Edelman/ Henry Meehan/ Garry Cheung, "The Evolution of Bankruptcy and Insolvency Laws and the Case of the Deed of Company Arrangement", **Lloyd's Maritime and Commercial Law Quarterly,** 2018, https://www.hcourt.gov.au/assets/publications/speeches/current-justices/edelmanj/EdelmanJ14Jan2019.pdf, s. 573, E.T.: 05.02.2020.

[111] Countyrman, s. 227.

[112] Vrooman, s. 128; Tabb, History, s. 11. Charles Jordan Tabb, "The Historical Evolution of the Bankruptcy Discharge", **American Bankruptcy Law Journal,** Vol. 65, 1991, s. 337 vd.; Bu dönemde yapılan düzenlemelerin ve özellikle malvarlığını alacaklılara terkeden kimselerin ibra edilmiş sayılacağı hakkındaki kuralın, ABD'nin kuruluşunda da geçerli olduğu ve bunun ABD'nin Federal İflâs Kanunu'na da doğrudan etki ettiği açıktır bkz. Hobson, s. 87; Vrooman, s. 128. Bu dönemde İtalyan Hukuku'ndaki konkordatonun İngiliz Hukuku'na da aktarılması sadece bir yazar tarafından savunulmuş ve İngiliz (dolayısıyla ABD) Hukuku alacaklıların bir araya gelerek dürüst borçlulara imkân tanımasında geç kalmıştır bkz. Jerome Sagard, "The History of Market Discipline: Bankruptcy, Renegotiation and Debt Discharge in England and France (Sixteen-Nineteenth Centuries)", **ISNIE Conference, Berkeley,** 2009, https://extranet.sioe.org/uploads/isnie2009/jerome.pdf, s.11, E.T.: 05.02.2020.

Ancak yine daha önce olduğu gibi yalnızca tacirlerin alacaklıların talebiyle iflâs etmesi kuralı uygulanmaya devam edilmiştir. Bu değişikliği 1732 yılında yapılan değişiklikler takip etmiştir. Bu değişikliklerle borçluların mallarının alacaklıların ve alacak toplamının beşte dördünün kabulü ile doğrudan dağıtılabilmesi gibi imkânlarla borçlu ve alacaklıların anlaşmaları yolu teşvik edilmiştir. Ancak hapis cezası uygulamaları ile hileli müflislere ölüm cezası verilmeye devam etmiş ve bu hususlar tartışmaya açık kalmıştır[113].

Bu düzenlemeler koloni döneminde elbette Amerika'da da etki doğurmuş ve İngiliz Hukuku'ndaki bu yapı Amerikan Hukuku'na da yön vermiştir. Bu ortamda yukarıda da ifade edilen Anayasa hükmünden kaynaklı olarak 1800 yılında ilk Federal İflâs Kanunu düzenlemesi yapılmıştır[114]. 1800 tarihli ilk Federal İflâs Kanunu, daha sonra yapılan tüm kanunlar gibi ekonomik bir krizin peşinden düzenlenmiştir. 1797'de ülkede etkili olan ekonomik kriz sebebiyle birçok tanınmış kimsenin hapse girmesi sonucunda Kongre, kamuoyundan gelen baskılara dayanamayarak yeni bir iflâs kanunu düzenlemek ihtiyacını hissetmiştir[115]. Öncelikle bu kanunda da borçluların kendilerinin iflâsını talep etmelerine izin verilmemiş ve yine borçlunun tacir olması şartı aranmıştır[116]. Yine alacaklılarla dürüst olarak işbirliği yaptığı görülen ve iflâs tasfiye memurları ile bölge mahkemesi tarafından bu dürüstlüğü tasdik edilen borçluların; alacaklı sayısı ve alacak miktarının üçte ikisinin kabulü ile borçlarından ibra edilebileceği hüküm altına alınmıştır[117]. Ancak bu kanun

---

[113] Douglas Baird/ Thomas Jackson, **Cases, Problems and Materials of Bankruptcy,** 2nd Ed., Foundation Press, 1990, s. 28-29; Tabb, History, s. 12.

[114] Tabb, History, s. 15; United States Congress,**Bankruptcy Reform Act of 1999, Hearing Before the Subcommittee on Commercial and Administrative Law of the Committee on the Judiciary, House of Representatives, One Hundred Sixth Congress, Second [i.e. First] Session, on H.R. 833,** s. 106.

[115]Warren, **History,** s. 13; David L. Buchbinder/ Robert J. Cooper, **Basic Bankruptcy Law for Paralegals,** 4th Edition, New York: Wolters Kluwer, 2017, s. 8.

[116] 1898 kanunun yapıldığı dönemde, bu kanunun ileride iflâs hukukuna yeni bir anlam kazandıran bir düzenleme olarak anılacağı bile ifade edilmiştir bkz. William H. Hotchkiss, "Bankruptcy Laws Past and Present", **The North American Review,** Vol. 167, No. 504, 1898, s. 582.

[117] Kanun metni için bkz. Bankruptcy Act of 1800, https://fraser.stlouisfed.org/title/5846; Amerikan İflâs Hukuku'nda iflâs prosedürü başladıktan sonra, borçlunun borçları ibra edilebilir (dischargeable) ve ibra edilemez (non-dischargeable) borçlar olarak iki sınıfta incelenmektedir. Buna göre ibra edilemeyen ya da ibrası mümkün olmayan borçlar, iflâs tasfiyesi sona erdikten sonra da borçlunun şahsen sorumlu olmaya devam edeceği borçlardır ve iflâs tasfiyesi ile bu borçlar silinemez. Bunlara örnek olarak öğrenci bursları ve iştirak nafakaları verilebilir. Ancak kanunda sayılan ve ibra edilebileceği ifade edilen (dischargeable) borçlar ise iflâs tasfiyesi sürecinde ödenebilir ve daha sonra borçluya bu borçlar sebebiyle sorumluluk yüklenemez. İşte Amerikan İflâs Hukuku'nun tarihi gelişiminde de bahsedeceğimiz bu ibra, borçların ibra edilebilir olup olmadığına göre yapılan tasnif sonucu alacaklıların rızasıyla bir ibra şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bkz. Mustafa Serdar Özbek, "Amerika Birleşik Devletleri İflâs Hukuku Sisteminde Alacaklılara ve Borçlulara Ait Haklar", **TBBD,** S. 2, 2002, s. 40. Aynı ibranın İngiliz Hukuku'nda da var olduğu hakkında bkz. Necmeddin M.

1803 yılına dek yürürlükte kalabilmiştir. Zira söz konusu kanunla görevlendirilen federal bölge mahkemelerine ulaşımın zor olması, borçlardan indirimin sadece tacir olanlar için öngörülmesi ve özellikle borçluların fiktif alacaklılar yaratarak gerçek alacaklılara düşük oranda ödeme yapmaları nedenleriyle kanun eleştirilere uğramış ve 1803 yılında da kaldırılmıştır[118].

1803 yılında, kanunun ilga edilmesi ile her eyalette farklı, ancak İngiliz uygulamasına paralel uygulamalar devam etmiştir[119]. Bu ara dönemin peşine, 1837 yılında yeniden bir ekonomik kriz patlak vermiş ve ekonomik krizin aşılabilmesi için yeniden bir federal iflâs kanunu yapma çalışmaları başlatılarak ve 1841 tarihli Federal İflâs Kanunu yasalaşmıştır[120]. 1841 tarihli bu Kanun, 1838 tarihli Massachussets Aciz Kanunu'ndan esinlenilerek düzenlenmiş olup[121], özellikle iki bakımdan önceki düzenlemelerden önemli ölçüde farklılaşmıştır. Zira bu Kanun'da ilk defa hem tacir hem de tacir olmayanların kendi iflâslarını talep etmesine imkân tanınmış ancak şirketler bu kapsamın dışında bırakılmıştır[122]. Kanun açıkça borçlu olan herkesin, bu Kanun'dan faydalanmak amacıyla borçlarını karşılayamayacak durumda olduğunu ilan ederek, işbu kanunun amacı kapsamında müflis olarak nitelendirileceğini ifade etmiştir[123]. Sadece bu gelişmeyle bile 1841 Kanunu Amerikan Hukuku'nda bir dönüm noktası olarak nitelendirilmiştir[124]. Ancak her

---

Berkin, "İflâs Yolu ile Cebri Takibin Bazı Merhaleleri", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 31, S. 1-4, 1965, s. 198.

[118] Tabb, History, s. 15; Warren, **History,**s. 19-20; Countryman, s. 228; Bruce H. Mann, **Republic of Debtors: Bankruptcy in the Age of American Independence**, 1st Edition, Cambridge. Massachusetts: Harvard University Press, 2009, s. 253; Lawrence M. Friedman, **A History of American Law**, 3rd Edition, New York: Touchstone Book, 2005, s. 198.

[119]Bu dönemde ABD'de, federal düzeyde bir iflâs yasası olmaması nedeniyle eyalet yasalarının Anayasa'ya uygunluğu tartışılmış ve ABD Federal Mahkemesi *Sturges v. Crowninshield* kararında, Anayasa'da iflâs yasaları düzenleme hakkının federal hükumete verildiğini ve bu sebeple New York İflâs Kanunu'nun Anayasa'ya uygun olmadığına karar vermiştir. İlerleyen yıllarda bu tartışmalar devam etmiş ve örneğin *Ogden v. Saunders* kararında da eyalet yasalarının eyalet dışında uygulanamayacağına karar verilmiştir bkz. Stephen J. Lubben, "A New Understanding of Bankruptcy Clause", **Case Western Reserve Law Review,** Vol. 64, Iss. 2, 2013, s. 349 vd.

[120] 1841 tarihli Federal İflâs Kanunu metni için bkz. https://fraser.stlouisfed.org/title/bankruptcy-act-1841-1092. Karen M. Gebbia, "Symposium: The Keepers of the Code: Evolution of the Bankruptcy Community", **American Bankruptcy Law Journal,** Vol. 91, No. 183, 2017, s. 202; Edward J. Balleisen, "Vulture Capitalism in Antebellum America: The 1841 Federal Bankruptcy Act and the Exploitation of Financial Distress", **The Business History Review,** Vol. 70, No. 4, 1996, s. 494.

[121]Warren, **History,** s. 70.

[122] Tabb, History,s. 17; Gebbia, s. 208; Charles Jordan Tabb, "The Top Twenty Issues in the History of Consumer Bankruptcy", **Illinois Law Review,** No. 1, 2007, s. 12.

[123] Kanun'un 9. Bölüm 1. Paragrafında "*Amerika Birleşik Devletleri'nin herhangi bir eyaleti, bölgesi ya da bölümünde yaşayan her borçlu, bu kanun hükümleri çerçevesinde, … mahkemenin vereceği kararla müflis sayılabilir"* şeklinde bir hüküm mevcuttur.

[124] Tabb, History, s. 17; Lubben, Bankruptcy Clause, s. 361; John McCoid, "The Origins of Voluntary Bankruptcy", **Bankruptcy Developments Journal Law Review**, Vol. 5, No. 2, 1988, s. 361-362.

borçlunun kendi iflâsını isteyebileceği belirtilirken, mecburi veya alacaklıların talebi ile iflâs sadece tacirler için yürürlükte olmaya devam etmiştir[125]. Ancak tasfiye masraflarının çok yüksek olması, borçluların borçlarının çoğunu ödemekten kurtulması ve kontrolün alacaklılardan alınıp tamamen mahkemelere ve tasfiye memurlarına verilmesi sonucu alacaklıların çok az bir ödemeyle yetinmek zorunda kalması gibi sebeplerle bahsi geçen Kanun yaklaşık iki yıl sonra da yürürlükten kaldırılmıştır[126]. Her ne kadar uygulamasında sıkıntılar olsa da 1841 tarihli Kanun, aciz hali ve borca batıklık bildirimini içerdiği ve aciz ile iflâsı birbirinden ayırdığı için ilk modern iflâs kanunu olarak nitelendirilmektedir[127].

1841 tarihli Kanun'un kısa uygulamasından sonra ABD'de ekonomik bir yükseliş dönemi başlamış ve iflâs hukukuna ilişkin herhangi bir düzenleme yapılma ihtiyacı duyulmamıştır. Ancak Amerikan İç Savaşı'ndan sonra yaşanan ekonomik buhran, iflâs hukukunu yeniden gündeme getirmiş ve 1867 yılında üçüncü Federal İflâs Kanunu düzenlenmiştir[128]. Bu Kanun'da hem tacir hem tacir olmayan borçlulara, 300 USD'den yüksek miktardaki borçları için federal bölge mahkemelerine yapacakları başvuru ile kendi iflâslarını talep etme imkânı tanınmış; bu imkân borçlu şirketler için de ilk defa uygulanmaya başlanmıştır[129]. İflâs talebinden sonra günümüz iflâs mahkemeleri gibi çalışmaya başlayan bölge mahkemeleri, ABD Baş Hâkimi tarafından aday gösterilen bir tasfiye memurunu atamakla görevlendirilmiştir. Bu memur, alacaklılar tarafından seçilen denetçilerin de gözetlenmesi görevini üstlenmiştir. Bunun ötesinde alacak miktarının dörtte üçünün oyuyla borçlunun mallarının paraya çevrilmesi işlemlerinin tamamen özel belirlenen bir tasfiye memuru tarafından yapılması imkânı da tanınmıştır[130].

Ancak burada en önemli yenilik, konkordatonun ilk defa Amerikan Hukuku'na yerleştirilmesi olmuştur. Bu gelişme de esasında İngiltere'de 1697 yılında

---

[125] Tacirler, 2.000 USD'nin üzerindeki borçlar için hem kendi talepleri ile hem de alacaklıların talebiyle iflâs edebilirken; tacir olmayan borçluların sadece kendi talepleri ile iflâsına izin verilmiştir bkz. Counrtyman, s. 229; Martin A. Frey/ Sidney K. Swinson, **Introduction to Banktruptcy,** 6th Edition, New York: Delmar, 2013, s. 3.

[126] Warren, **History,** s. 80-81.

[127] Tabb, History,s. 18.

[128] Kanun metni için bkz. https://www.loc.gov/law/help/statutes-at-large/39th-congress/session-2/c39s2ch176.pdf, E.T.: 20.02.2020.

[129] Countryman, s. 229-230; Tabb, History,s. 19; Lubben, Bankruptcy Clause,s. 374; Frey/ Swinson, s. 3; Elizabeth Lee Thompson, **The Reconstruction of Southern Debtors: Bankruptcy After the Civil War,** 1st Edition, Athens, Georgia: The University of Georgia Press, 2004, s. 122.

[130] Countryman, s. 230.

düzenlenmiş ancak uygulaması çok sık olmayan konkordato hükümlerinin, yine İngiltere'de 1869 yılında canlandırılması ile ABD'ye geçmiştir[131]. Burada günümüzdeki yeniden yapılandırma ve konkordato düzenlemelerinde olduğu gibi borçlunun malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisini koruyarak alacaklılarına kısmi bir ödeme yapması imkânı tanınmıştır. Bunun için de alacaklı sayısının çoğunluğunun ve alacakların dörtte üçünün onayı ile, en iyi yarar testi yani iflâs tasfiyesine nazaran bu yolla alacaklılara daha fazla ödeme yapılacağına dair bir testin yapılması zorunlu tutulmuştur[132]. Böylece Amerikan Hukuku'nda alacaklılarla borçluların borçlunun gösterdiği miktar üzerinden anlaşarak alacakları tasfiye etmesi ve bunun tüm alacaklıları bağlaması imkânı sağlanmıştır. Ancak burada yine borçlunun dürüst olması zorunluluğu aranmış ve hileyle oluşturulmuş ya da zimmetten doğan borçlar söz konusu tasfiyenin tamamen dışında bırakılmıştır[133].

Bu dönemdeki Kanun da sadece 11 sene yürürlükte kalabilmiştir. Zira yapılan düzenlemeler sonucunda borçluların borçlarından genellikle tenzilat yapılmaması ve bu sebeple malvarlıkları yetmediği için alacaklılara az ödeme yapılması; tasfiye masraflarının yüksek olması gibi daha öncekilere benzer sebeplerle eleştiriler yükselmiştir[134]. Ancak bu Kanun, borçlulara hem eyalet yasalarından hem de federal kanundan faydalanma ve kendileri lehine gördükleri malları, kanunlarda belirlenen sınırlar dâhilinde, tasfiye dışında bırakma imkânını tanımasıyla önemli bir avantaj da yaratmıştır[135].

1867 tarihli bu Kanun'dan sonra en önemli gelişme 1898 tarihli Federal İflas Kanunu'nun yapılması olmuştur[136]. 1884 ve 1893 tarihli ekonomik krizlerin söz konusu düzenlenmede önemli etkisinin olduğu ifade edilmektedir[137]. Ayrıca özellikle sanayi sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin, eyaletler arası işler yapması sebebiyle

---

[131]Stefan A. Riesenfeld, "The Evolution of Modern Bankruptcy Law", **Minnesota Law Review,** Vol. 31, No. 5, 1947, s. 446.

[132] Bu düzenleme 1874 yılında yapılan değişikliklerle getirilmiş olup, kanunun ilk hâlinde bu oran alacak sayısı ve alacaklı miktarının çoğunluğu şeklinde uygulanmaktaydı bkz. Gebbia, , s. 207.

[133] Tabb, History, s. 21.

[134] Warren, **History,** s. 127; Skeel, **History,** s. 27 vd.

[135] Bu durumun Anayasa'ya aykırı olduğu hakkında doktrinde tartışmalar yaşanmıştır. Bu tartışmalar hakkında daha detaylı bilgi için bkz. *Hanover National Bank v. Moyses* (United States Supreme Court, 02.06.1902).

[136] Kanun metni için bkz. https://www.loc.gov/law/help/statutes-at-large/55th-congress/session-2/c55s2ch541.pdf, E.T.: 20.02.2020.

[137] Tabb, History, s. 23; Noel, s. 158; Kennedy/ Clift, s. 174-176; Bradley Hansen, "Commercial Associations and the Creation of a National Economy: The Demand For Federal Bankruptcy Law", **The Business History Review,** Vol. 72, Iss. 1, 1998, s. 86.

bu şirketlere borçlu olan kimselerin sürekli kendi lehlerine yasaları kullanmaya çalışması şirketlerin yeni bir Federal İflâs Kanunu yapılması yönündeki talebi artırmıştır[138]. Bu talep sonucu yapılan 1898 tarihli Kanun ABD'de düzenlenen modern ve daimi ilk federal iflâs yasası olarak nitelendirilmiştir[139]. Öncelikle hem borçlunun talebiyle hem de alacaklının talebiyle herkesin iflâsına karar verilebileceği düzenlenmiş ancak şirketlerin kendi iflâslarını istemeleri bu kanunla engellenmiştir[140]. Ancak 1898 tarihli Kanun'da yaşanan en önemli değişiklik, iflâs tasfiyesinden muaf tutulabilecek malların bu kanunda belirtilmemesi ve yetkinin eyalet yasalarına bırakılması ile borçlunun alacaklıların oyları ile ibra edilmesi sisteminin ortadan kaldırılmasıdır[141]. Daha önce izah edildiği gibi Amerikan Hukuku'nda alacaklılar, yaptıkları oylamayla borçluyu bazı borçlarından ibra etmekte ve borçlu da ifa edilmeyen borçlar olarak nitelendirilen borçlarından kurtulmaktaydı[142]. Fakat 1898 tarihli Kanun'da bu düzenleme borçlular lehine değiştirilerek borçluların çoğu borçlarından ibra edilebilmesi ve bunun da alacaklıların rızasına bağlı olmaktan çıkarılması gibi düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca alacaklıların oyları dışında mahkemenin tasdik yargılaması yapması gerekliliği de düzenlenmiştir[143].

1898 tarihli Kanun'da uzun yıllar boyunca önemli değişiklikler yapılmasa da özellikle 1930'lu yıllarda etkisini gösteren ve tüm dünyada ağır bir resesyona yola açan Büyük Buhran sonrasında değişiklikler yapılmaya başlanmış ve örneğin demiryolu şirketlerin yeniden yapılandırılması, daha sonra 1934 yılında belediyelerin yeniden yapılandırmasına ilişkin hükümlerin düzenlenmesi yoluna gidilmiştir[144]. Ancak bu kanunların ABD Federal Mahkemesi tarafından Anayasa'ya ve özellikle 5.

---

[138] Skeel, **History,** s. 35; Todd J. Zywicki, "The Past, Present and Future of Bankrptcy Law in America", **Michigan Law Review,** Vol. 101, Iss. 6, 2003, s. 2019.

[139]Daniel A. Austin/ Stephen P. Parsons, **Business Bankruptcy Law in Focus**, 1st Edition, New York: Wolters Kluwer, 2017, s. 3

[140]Tabb, History,s. 23; Frey/ Swinson, s. 4. Kanun'un 1. Paragrafında, müflis, alacaklılar tarafından hakkında iflâs talebinde bulunulan veya konkordato süreci başlatılan ya da kendi isteğiyle müflis sayılmak için iflâs mahkemesine başvuran kişi olarak tanımlanmıştır. Ancak 4. paragrafta, şirketlerin kendi iflâslarını isteyemeyeceği açıkça ifade edilmiştir.

[141] Countryman, s. 231.

[142] Bkz. dn. 117.

[143]Zira Kanun'un 12. Paragrafının d bendinde açıkça, mahkemenin yapacağı yargılamada; eğer alacaklılar bu teklifi iyiniyetle kabul etmemişler ve fakat teklif alacaklıların yararına ise, ayrıca borçlunun da herhangi bir hileli davranışı yoksa teklifi tasdik edeceği hükme bağlanmıştır. Ancak bu durum, yasanın çıktığı dönemde doktrinde eleştirilmiş ve yasakoyucunun borçluları korumakta fazla ileri gittiği, iflâs hukukunun borçluyu kurtarmaya yarayan bir sistem değil ticari hayatın devamını sağlayan bir düzenleme içermesi gerektiği ifade edilmiştir. Bkz. James M. Olmstead, "Bankruptcy a Commercial Regulation", **Harvard Law Review,** Vol. 15, 1902, s. 829 vd.

[144]Tabb, History, s. 28.

Bölümdeki mülkiyet hakkına aykırı görülmesi ile iptali nedeniyle Kongre ile Federal Mahkeme arasında tartışmalar yaşanmıştır[145]. Bu tartışmalar sonucunda 1938 tarihinde çıkan Chandler Kanunu (Chandler Act) ile 1898 tarihli Kanun'un hemen hemen tüm maddelerinde değişikliğe gidilmiştir. Bu değişiklikle gelecek 40 sene boyunca uygulanacak bir sınıflandırmaya gidilmiş olup, 10. Bölüm ile şirketlerin yapılandırılması, 11. Bölüm ile anlaşmalar, 12. Bölüm ile taşınmaz mallara ilişkin anlaşmalar, 13. Bölüm ile de düzenli maaşı olan borçlulara dair ödeme planları düzenlenmiştir[146].

1938 yılında yapılan önemli değişikliklerden sonra her ne kadar birçok kez kanun değişikliğine gidilse de Amerikan Hukuku'nda uzun süre boyunca köklü bir reform olmamıştır. Ancak 1978 yılına gelindiğinde, iflâs hukukunda büyük bir değişiklik yapılması gündeme gelmiştir. İşte bu dönemde çıkarılan Kanun halen yürürlükte olup daha önceki tüm kanunlardan farklı ve kendine özgü olarak nitelendirilmektedir. Zira 1978 reformları ABD tarihi boyunca herhangi bir ekonomik kriz veya siyasi çalkantı olmadan parlamentonun kendi iradesiyle yaptığı ilk reform olarak ortaya çıkmıştır[147]. 1973'te tasarı olarak ilk defa yayınlanan bu reform paketi, iflâs tasfiyesinde görev yapan organların vazifelerinde değişiklik yaparak işe başlamıştır. Bu kapsamda öncelikle iflâs mahkemelerine, kayyım ve tasfiye memurlarını atamaktan çok daha geniş yetkiler verilmiş ve iflâs mahkemeleri, bu memurların hukuka aykırı karar ve eylemlerinin şikâyet mercii olarak tayin edilmiştir[148]. Böylece iflâs tasfiyesinin yargısal denetim mekanizmalarının artırılması ve tasfiyenin daha sağlıklı bir biçimde gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır.

---

[145] Örneğin, ABD Yüksek Mahkemesi *Ashton v. Cameron County Water Improvement District* (29.04.1936) tarihli kararında idari birimlerin iflâs talep etmelerine ilişkin yapılan düzenlemeyi, eyaletlerin egemenlik hakkına, dolayısıyla Anayasa'ya aykırı görerek iptal etmiştir.

[146]Yasanın detaylı bir incelemesi için bkz. David S. Kennedy/ Erno Lindner, "Esquire, The Bankruptcy Amendatory Act of 1938, The Legacy of the Honorable Walter Chandler", **University of Memphis Law Review,** Vol. 41, No. 4, 2011, s. 769 vd.

[147] Tabb, History, s. 32. Bu kapsamda doktrinde bu iflâs kanununun, temel mantığının farklı olduğu ve iflâsı özellikle işletmeler için daha elverişli hâle getirerek, son durak olmaktan ziyade bir iş ve stratejik karar süreci şekline soktuğu ifade edilmiştir. Bkz. Zywicki, s. 2021.

[148]Ancak iflâs mahkemelerine verilen bu yetkilere rağmen, yargıçlar ABD Başkanı tarafından atanıyor ve sadece bölge yargı konseyleri tarafından görevden alınabiliyordu. İşte bu sistem ABD Yüksek Mahkemesi tarafından, *Northern Pipeline Construction Co. V. Marathon Pipe Line Co.*458 U.S. 50 (United States Supreme Court, 27.04.1982), kararı ile Anayasa'nın 3. maddesine aykırı görülmüş ve bu konuda geniş çaplı bir tartışma başlamıştır. Bu tartışmalar neticesinde kısaca BAFJA (Bankruptcy Amendments and Federal Judgeship Act) olarak adlandırılan kanun ve Federal Hâkimlik Kanunu ile 1984 yılında iflâs hâkimlerinin statüsü ve yargılamalar hakkında detaylı düzenlemeler yapılmıştır. Bkz. Anthony Casey/ Aziz Huq, "The Article III Problem in Bankruptcy", **Coase-Sandor Working Paper Series in Law and Economics,** No. 711, 2014, s. 18 vd.

İflâs mahkemelerine işlerlik kazandırılması için yürürlüğe konulan bir diğer düzenleme ise ülke çapında Birleşik Devletler Kayyımlığı adı altında idari memurların oluşturulduğu bir sisteminin kurulmasıdır (USBC § 101)[149]. Bu sistemde Birleşik Devletler Kayyımları, tasfiyenin idari olarak yönetilmesi işi ile görevlendirilmiş, iflâs mahkemelerinin de yargısal sorunlara odaklanması amaçlanmış ve mahkemeler idari görevlerinden uzaklaşmışlardır. Bunun en tipik yansıması ise iflâs mahkemesi yargıçlarının alacaklılar toplantılarına katılması zorunluluğuna son verilmesidir (USBC § 341/c)[150].

Tasfiye organları yanında iflâsa başvuru ve iflâs prosedürü hakkında da önemli düzenlemeler yapılmıştır. Öncelikle daha önce kanunda yer alan 10. Bölüm ile 11. Bölüm birleştirilmiş ve borçluların yeniden yapılandırma planını mahkemeye sunması ile tasfiye memurlarının denetiminde bir zaman kazanması ve bu aşamada da borçlunun tasarruf yetkisinin korunması amaçlanmıştır. Ayrıca 13. Bölüm kapsamında düzenli geliri olan kimselerin yaptığı iflâs başvuruları teşvik edilmiş, ibra edilebilir borçların kapsamı genişletilmiştir. Ancak "disposable income test" adı verilen ve harcanabilir gelirin hesaplandığı bir usûl getirilmiş ve bu da 13. Bölüm kapsamında yapılan başvuruları azaltmıştır.

Bütün bunlar dışında borçlunun hangi mallarını tasfiye dışında tutacağı sorunu tartışılmaya devam edilmiş ancak yasa koyucu bu reformda, borçlunun hem federal hem de kendi yaşadığı eyaletin muafiyet düzenlemelerinden yararlanabileceği kuralını kabul etmiştir[151]. Böylelikle borçlunun, kendisinin ve alacaklılarının hiç ilgisi olmayan eyaletlerdeki düzenlemelerden faydalanması ve alacaklılarızarara uğratması ihtimalinin önüne geçilmeye çalışılmıştır.

---

[149] Birleşik Devletler Kayyımlığı, ABD çapında önce 18 eyalette pilot olarak örgütlenmiş, daha sonra 1986'da çıkarılan Birleşik Devletler Kayyımları ve Çiftçi Ailelerinin İflası Hakkında Kanun ile Kuzey Karolina ve Alabama eyaletleri haricinde tüm eyaletlerde kurulmuştur. Bkz. ABD Adalet Bakanlığı, U.S. Trustee Program, https://www.justice.gov/ust/about-program#note, E.T.: 20.02.2020.

[150] Brian A. Blum, **Bankruptcy and Debtor/Creditor: Examples and Explanations**, 4th Edition, New York: Aspen Publishers, 2006, s. 227

[151] Borçlunun hangi mallarının iflâs tasfiyesinden muaf tutulacağına ilişkin geçmişte çok detaylı tartışmalar yaşanmış ve örneğin 1867 tarihli kanunda hem federal hem de eyalet yasalarına göre hangi malların muaf olacağının belirleneceği; 1898 tarihli kanunda ise borçlunun federal düzeyde değil eyalet yasalarındaki hükümlere göre mallarını iflâs tasfiyesinden muaf tutabileceği düzenlenmiştir bkz. William J. Woodward Jr., "Exemptions, Opting Out and Bankruptcy Reform", **Ohio State Law Journal,** Vol. 43,1982, s. 339.

Halen yürürlükte olan 1978 tarihli Kanun'da, en önemli değişiklikler 1994 yılında gerçekleşmiştir[152]. Bu kanunun en önemli yanı, alacaklıların haklarını daha da güvence altına alan bir sistem oluşturmasıdır. Zira bu Kanun ile ABD'de uzun zaman tartışılan bir husus ortadan kaldırılmıştır. 1978 tarihli Kanun'un değişmeden önceki 547/b paragrafında borçlunun iflâs mahkemesine başvurmasından önceki 90 gün içerisinde herhangi bir alacaklısına yaptığı veya iflâs etmeden önceki 1 yıl içerisinde akrabası veya ilişkisi belirli arkadaşlarına yaptığı ödemelerin veya bunlar lehine yapılan tasarrufların masa lehine iptali, tasfiye memuru tarafından sağlanabilmekteydi (USBC § 547/b). Fakat yedinci bölge istinaf mahkemesi bu dönemde verdiği ve çok tartışılan *Deprizio* kararı ile 90 günden önce fakat iflâs mahkemesine başvurudan önceki 1 yıl içinde borçlunun akrabaları tarafından verilen rehinle teminat altına alınmış borçları için herhangi bir alacaklısına yaptığı ödeme ve tasarrufların da iptal edilebileceğine hükmetmiştir[153]. Böylece 547/b paragrafındaki hüküm genişletilmiş ve 90 günden daha önce de olsa alacaklı lehine yapılan tasarrufların da iptaline izin verilmiştir. İşte uzun zaman boyunca tartışmalara yol açan ve alacaklarını rehinle temin etmek isteyen alacaklıların cezalandırıldığı yönünde eleştirilere[154] maruz kalan bu kararla yerleşen uygulama 1994 reformu ile kaldırılmış ve 90 gün ile 1 yıl arasında borçlunun akrabası veya arkadaşı olmayan kimselere yapılan ödeme ve lehe tasarrufların iptali kesinlikle engellenmiştir. Yine iflâs tasfiyesinin sadece alacaklıların etkisi altında gitmesinin engellenmesi ve borçlunun da süreç hakkında tam bilgisinin sağlanması için alacaklılar toplantısına katılan Birleşik Devletler kayyımlarının borçluya, toplantı sonuçları hakkında ihtarda bulunması zorunlu hâle getirilmiştir (USBC §341/c). Kısacası 1994 reformu da hem idari açıdan hem de iflâs tasfiyesinin esası hakkında önemli değişiklikler içeren bir metin olarak ortaya çıkmıştır.

Her ne kadar muhtelif alacaklı ve borçlu sınıfları için düzenlemeler yapılsa da 1994 değişiklikleri iflâs hukukunda kötüye kullanımları ve özellikle tüketici olan

---

[152] Kanun metni için bkz. https://www.congress.gov/bill/103rd-congress/house-bill/5116/text

[153] Bu kararı verirken mahkeme, iflâs başvurusundan geriyle 1 yıl ile 90 gün arasında kalan ve borçlunun yakınlarının verdiği rehin ya da garanti ile temin edilen borçlar ödenince, bundan borçlunun yakınlarının da faydalanacağı, ayrıca m. 101/9 uyarınca rehin veya garanti veren kimselerin de alacaklı sayılacağı, dolayısıyla bunların da iptal edilmesi gerektiği gerekçesine dayanmıştır bkz. *In re Deprizio* 874 F.2d 1186 (United States Appellate Panel for the District of Seventh Circuit, 1989.

[154] Bu yönde eleştiriler olduğu gibi mahkeme kararının doğru olduğunu savunan görüşler de bulunmaktadır bkz. Meghan Ann White, "Derivative Insider Liability under Deprizio: If That is The Law, Then The Law is Wrong", **Loyola of Los Angeles Law Review,** Vol. 24, 1990, s. 239 vd.

borçluların tasfiyesinde yaşanan sorunları gidememiştir[155]. Bu sebeple Kongre 2005 yılında, Federal İflâs Kanunu'ndaki son büyük reform olan İflâsın Kötüye Kullanımının Engellenmesi ve Tüketicilerin Korunması Kanunu'nu (*Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Protection Act*) çıkartarak özellikle en sık kullanılan 7 ve 13. Bölümler hakkında düzenlemelere gitmiştir[156]. Bu kapsamda öncelikle iflâs talebinde bulunan borçlulara iflâs araçları testi yapılması zorunluluğu getirilmiş ve borçluların daha lehine olan ve daha çok borçtan kurtulmalarını sağlayan 7. Bölüm kapsamındaki başvuruların azaltılması amaçlanmıştır. İflâs araçları testi, borçlunun yaşadığı eyaletin ortalama gelirine kıyasen aylık gelirinin ve Amerikan İç Gelirler İdaresi tarafından o eyalet için belirlenen ortalama harcamaların göz önüne alınmasıyla, harcanabilir geliri yüksek olan kimselerin 13, diğerlerinin 7. Bölüm kapsamında iflâs talep edebilmesini sağlayan bir testtir[157]. Böylece uzun vadede olsa da alacaklılarına ödeme yapabilecek ve borçlarının tamamen silinmesine ihtiyaç duymayan borçluların 7. Bölümden faydalanarak zenginleşmeleri engellenmek istenmiştir[158]. Ayrıca iflâs talebinden azami 180 gün önce iflâs tasfiye memurları veya Birleşik Devletler kayyımı tarafından onaylanmış kuruluşlar aracılığı ile alacaklılarına finansal durumu hakkında bilgi vermeyen borçluların 7 veya 13. Bölüm kapsamında iflâs talep etmeleri engellenmiştir (USBC §109/b). Yine örneğin aynı amaçla, iflâs masasına girmeyecek olan malların seçiminde borçluların istedikleri eyalet yasasından faydalanmak için yerleşim yerlerini değiştirmeleri şeklindeki "forum shopping" uygulamasının engellenmesi için, iflâs talebinden itibaren 2 yıl içinde yerleşim yerini değiştiren borçlular hakkında, iflâs talebinden geriye 2 yıldan önceki 180 günün çoğunluğunu geçirdiği eyalet yasalarının uygulanması hakkında düzenleme yapılmıştır[159]. Ayrıca çiftlik evinde yaşayan borçluların iflâs talebinden önceki 1215 gün boyunca bu çiftliğin

---

[155] Zaten 1978 tarihli bu kanun, özellikle 1990'lı yıllarda herkesin kendi lehine sonuçlar çıkarabildiği ve sorunlara yol açan bir kanun olduğu için uygulamacılar tarafından "Yılbaşı Ağacı" şeklinde nitelendirilmekteydi. İşte ABD Kongresi, bu sıkıntıları gidermek için 1994'te bahsi geçen reformu yapmış fakat borçlunun ibra hükümlerinden fazla yararlanabildiği hakkındaki tartışmalar bitmemiştir. Bkz. Judith Benderson, "Introduction: A History of Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Protection Act", **The United States Attorneys' Bulletin,** Vol. 54, No. 4, 2006, s. 1-2.

[156] Kanun metni için bkz. https://www.congress.gov/bill/109th-congress/senate-bill/256/text, E.T.: 20.02.2020.

[157] Mary A. DeFalaise, "Means Testing and Preventing Abuse by Consumer Debtor"s, **The United States Attorneys' Bulletin,** Vol. 54, No. 4, 2006, s. 3.

[158] DeFalaise, s. 3.

[159] Charles Jordan Tabb/ Ralph Brubaker, **Bankruptcy Law, Principles, Policies and Practice**, 3rd Edition, Carolina Academic Press, 2015, s. 659 vd.; Margaret Howard, "Exemptions under the 2005 Bankruptcy Amendments: A Tale of Opportunity Lost", **American Bankruptcy Law Journal**, Vol. 79, 2005, s. 402 vd.

değerinde 125.000 USD veya daha fazla miktarda yaşanan artışlar varsa bu artış miktarlarının da muaf tutulamayacağı düzenlenmiştir. Böylelikle görüldüğü gibi borçluların iflâs hukukunun boşluklarından faydalanarak alacaklıları zarara uğratmaları engellenmek istenmiştir.

2005 yılındaki bu düzenlemelerle birlikte Federal İflâs Kanunu genel olarak şu anki şeklini almıştır. Bu tarihten sonra kanunun çeşitli hükümleri değiştirilse de yapılan değişiklikler bir reform niteliğinde olmamıştır. Ancak örneğin yeni çıkan Küçük İşletmelerin Yeniden Örgütlenmesi Kanunu, Çiftçi Ailelerine Yardım Kanunu, Ağır İhtiyaç İçindeki Amerikan Gazilerinin Onurlandırılması Kanunu, Ulusal Muhafızların ve Silahlı Kuvvetler Mensuplarının Borçlarında İndirimin Genişletilmesi Kanunu ve hatta yakın zamanda çıkan Koronavirüs Yardımı, Kurtarma ve Ekonomik Güvenlik Kanunu gibi düzenlemelerle, özellikle mağduriyetleri ağır olan borçlu gruplarına yardım edilmesi ve bu yönde borçlular lehine hükümler tesis edilmesi sağlanmıştır[160].

II. Federal İflâs Kanunu'nda Yer Alan Temel İflâs Yolları

A. 7. Bölüm Kapsamında İflâs Prosedürü

Amerikan Federal İflâs Kanunu'nun 7. Bölümünde yer alan iflâs usûlü, esasında Türk-İsviçre hukukunda yer alan tipik bir iflâs tasfiyesi değildir. Bir diğer deyişle 7. Bölüm kapsamında "iflâs" olarak ifade edilen prosedürün amacı, borçlunun borçlarını ödeyerek yeni bir başlangıç yapmasını sağlayabilmektir[161].

Amerikan Federal İflâs Kanunu'nun 1. Bölümü'nde kimlerin bu Kanun kapsamında borçlu olabileceği düzenlenmiş ve 109. paragraf uyarınca yerleşim yeri

---

[160] **Inside the CARES Act: Changes to the Bankruptcy Code under CARES Act**, https://www.natlawreview.com/article/inside-cares-act-changes-to-bankruptcy-code-under-cares-act, E.T.: 20.02.2020;

[161] Bu husus Amerikan mahkemeleri tarafından çok uzun yıllardır içtihatlarda ifade edilmekte, ABD iflâs hukukunun temel mantığının "fresh start" olduğu belirtilmektedir. Bkz. *Weltmore v. Markoe* 196 U.S. 68 (United States Supreme Court, 19.12.1904). Aynı yönde Özbek, Haklar, s. 33; Elizabeth Warren/ Jay Lawrence Westbrook/Katherine Porter/ John Pottow, **The Law of Debtors and Creditors**, Casebook Supplement, 2013, s. 1 vd.; Gregory Germain, **Bankruptcy Law and Practice,** 3rd Edition, CALI eLangdell Press, https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/bankruptcy-law-and-practice, E.T.: 10.02.2020; Katherine Porter, "Life After Debt: Understanding the Credit Restraint of Bankruptcy Debtors", **American Bankruptcy Institute Law Review,** Vol. 18, No. 1, 2010, s. 1; Ancak bu amacın sadece dürüst borçlular için güdüleceği hakkında bkz. Scott F. Norberg, "Fraudulent Transfers and the Fresh Start in Bankruptcy", **American Bankruptcy Law Journal,** Vol. 93, Iss. 1, 2019, s. 139-140.

veya mutad meskeni ABD'de olan, ABD'de malvarlığı bulunan, muamele merkezi ABD'de olan herkesin veya belediyelerin bu kanun kapsamında borçlu olabileceği ifade edilmiştir. USBC §109/b'de ise kimlerin 7. Bölüm kapsamında başvuru yapabileceği düzenlenmiştir[162]. Zira bu bölüm kapsamında iflâsa gerçek kişilerin yanında şirketler de dahil olmak üzere tüzel kişiler başvurabilmektedir. Dolayısıyla 7. Bölümde öngörülen düzenlemeler evrensel niteliktedir[163].

Burada prosedür, borçlunun yerleşim yerinin bulunduğu veya borçlu tüzel kişi ise muamele merkezinin ya da esas malvarlığının bulunduğu yerdeki iflâs mahkemesine başvurulması ile başlamaktadır (USBC §521). Bu başvuruda borçlunun mahkemeye nasıl bir bildirimde bulunacağı ise Federal İflâs Usûl Kanunu ile düzenlenmiştir[164]. Bu kanunun 1007. paragrafı uyarınca borçlu, iflâs mahkemesine başvururken tüm alacakları ve borçlarını, malvarlıklarını, aylık gelirler toplamını ve yaptığı harcamaların bir özetini ve yürürlükte olan ve taraf olduğu sözleşmeler ile devam eden kira sözleşmelerini gösteren detaylı bir listeyi

---

[162] Dolayısıyla bu bölüm kapsamında iflâs esasen gönüllüdür.Bkz. Warren, **Business Bankruptcy,** s. 25. Ancak Kanun'un 303. maddesine göre 7 ve 11. Bölüm kapsamında iflâs prosedürü alacaklılar tarafından da başlatılabilir. Bu durumu kanun, "involuntary petition" şeklinde ifade etmiştir. Ancak bu da kanunda belirli şartlara bağlanmıştır. Bu kapsamda ancak eğer borçlunun 12'den fazla alacaklısı varsa bunlardan, alacak toplamı 10.000 USD'yi geçen üç alacaklı başvuruda bulunabilir. Ancak borçlunun 12'den az alacaklısı varsa, alacağı 10.000 USD'yi geçen bir alacaklı da başvuruda bulunabilir. Alacaklı sayısının belirlenmesinde, kendisine yapılan tasarrufların iptal edilebileceği veya borçlunun yakınlarından sayılan alacaklılar hesaba katılmayacaktır (§ 303/b-1, 2). Ayrıca bu şekil şartının yanında eğer alacaklı talepte bulunuyorsa borçlunun borçlarını genel olarak ödeyemez olduğunu ve başvurudan önceki son 120 gün içinde borçlunun malları üzerindeki teminatların paraya çevrilmesi için bir yöneticinin atanmış olduğunu ispatlamak zorundadırlar (m. 303/h). Son olarak alacaklının başvuru yapabilmesi için iyi niyetli olduğu hususunda herhangi bir çekişmenin olmaması gerekir. Bu husus kanun tarafından "bona fide dispute" şeklinde ifade edilmiştir. İşte bu kavram alacaklının, borçlunun iflâsını istemekte kötü niyetli olmamasını ifade etmekte olup doktrinde de tartışılmıştır. Bu tartışmalar için bkz. Steven J. Winkelman, "A Dispute over Bona Fide Disputes in Involuntary Bankruptcy Proceedings", **The University of Chicago Law Review,** Vol. 81, Iss. 3, 2014, s. 1341 vd.

[163] Warren, **Business Bankruptcy,** s. 24; Frey/ Swinson, s. 20. Ancak aynı maddenin devamında bazı kişiler 7. Bölümden istisna tutulmuştur. Buna göre demiryolu şirketleri ile yerli ve yabancı banka ve kredi kuruluşlarının, ABD Küçük İşletmeler İdaresi tarafından lisanslandırılan ve Küçük İşletme Yatırımları Kanunu'nun 301. paragrafında tanımlanan küçük işletme yatırım şirketlerinin ve 351. paragrafında tanımlanan girişim sermayesi şirketlerinin bu bölüm kapsamında başvuru yapamayacağı düzenlenmiştir. Bunlar dışında borçlular yönünden 7. Bölüm kapsamında bir süre sınırı da getirilmiştir. USBC §109/g ve 362/d-e'ye göre, bir borçlunun iflâs talebi, borçlunun son 180 gün içerisinde mahkeme emirlerine uymaması veya dürüst olmaması ya da borçlunun rehinli alacaklılarının borçluya tanıdıkları imkân üzerine borçlarından kurtulmasının sağlanması gibi sebeplerle reddedilmiş ise tekrar 7. Bölüm kapsamında iflâs talep edemez. Ayrıca yine son 180 gün içinde kredi danışmanlığı kuruluşlarından kredi desteği alan kimselerin de iflâs talep etmesi mümkün değildir (USBC § 109/h).

[164] Amerikan Federal İflâs Usûl Kuralları, Federal Medeni Usûl Kuralları'nda, iflâs tasfiyesinin yürütülme usûlleri hakkında bir düzenleme olmaması ve Federal İflâs Kanunu'ndaki kuralların yaklaşık %70'inin usûle değil esasa ilişkin olması sebebiyle yapılmıştır. Bkz. Lawrence P. King, "The History and Development of the Bankruptcy Rules", **American Bankruptcy Law Journal**, Vol. 70, 1996, s. 217-218.

dilekçesine ekleyecektir[165]. Burada evli bir borçlunun başvurusu mevcutsa, diğer eşin başvurusu olsun ya da olmasın, borçlunun eşinin geliri ve harcamalarını içeren bir listeyi de hazırlayıp mahkemeye sunması gerektiği düzenlenmiştir. Zira böylece kanun koyucu iflâs tasfiyesinde sadece borçlunun şahsi gelir ve mallarının değil hanedeki ekonomik durumunun tamamının araştırılmasını sağlamak istemiştir. Özellikle tüketici borçlarından dolayı eşlerin birlikte dilekçe vererek iflâs talep edebilecekleri ancak dilekçeye eklenmesi gereken belgelerin her iki eş için de ayrı ayrı değerlendirileceği kanunda düzenlenmiştir (USBC § 302)[166]. Son olarak borçlunun başvurusu ile beraber, iflâs tasfiyesinden muaf tutacağı mallarını da gösterir bir listeyi dilekçesine eklemesi de hükme bağlanmıştır. Bu kapsamda borçlu ister USBC § 522'de belirtilen ve muaf tutulabileceği ifade edilen malları, isterse kendi yaşadığı eyalet yasalarında belirtilen muaf tutulabilir malları seçebilecektir[167]. Ancak eğer borçlunun yaşadığı eyalet kanunları, borçlunun federal kanundan faydalanmasını engeller nitelikte düzenlemeler içeriyorsa, borçlu mecburen USBC § 522 vd. maddelerinden faydalanacaktır.

Başvurunun yapılması ile beraber borçlunun başvuru masrafları ile avansları da yatırması zorunludur ve söz konusu başvuru geri alınamaz. Borçlunun bu ödemeyi dilekçesini verirken peşin yapması esas ise de iflâs mahkemesi borçlunun bu ödemeyi dört taksit halinde ve 180 gün içerisinde yapmasına izin verebilir (Federal İflâs Usûl Kanunu § 1006). Ayrıca vurgulanmalıdır ki harç ve masrafları peşinen yatırma yükümlülüğü mutlak olmayıp, borçlunun bu bedelleri taksitle dahi ödeme imkânının olmaması ya da borçlunun gelirinin yoksulluk sınırının %150'sini

---

[165] Kanun metni için bkz. https://www.law.cornell.edu/rules/frbp, E.T.: 22.02.2020. Ancak dilekçelere eklenmesi gereken belgeler kanunda bununla sınırlı tutulmamıştır.Örneğin talep üzerine atanacak kayyıma sunulmak üzere borçlunun içinde bulunulan mali yılda aldığı veya yargılama devam ederken alacağı vergi iadelerine ilişkin bir listenin de dilekçeye eklenmesi gerektiği düzenlenmiştir (USBC § 521). Yine benzer şekilde tüketici borçlarından dolayı iflâs talep eden borçluların kredi danışmanlığı yoluyla oluşturduğu bir borç ödeme planı varsa bu planın kopyası ile, mahkemeye başvurulmadan önceki 60 gün içinde işverenlerinden aldıkları ödeme belgeleri ve başvurudan sonra gelir veya giderlerinde yaşanabilecek muhtemel değişimlere dair bilgileri içerir belgeleri de dilekçelerine eklemeleri gerektiği hükme bağlanmıştır (USBC § 521).

[166] Leonidas Ralph Meacham, **Bankruptcy Basics,** 1st Edition, Washington DC: Administrative Office of the United States, 2000, s. 12.

[167] Borçlunun ister eyalet isterse federal yasadan faydalanarak tasfiyeden muaf malları belirleyeceğine dair kural Amerikan hukuk doktrininde çok tartışılmıştır. Bu kapsamda ABD Anayasası'nın 1. Bölümünün 8. Paragrafı kapsamında iflâs kurallarını düzenleme yetkisinin federal hükumete verildiğinden yukarıda bahsedilmişti. İşte bu kapsamda eyaletlerin bu konularda yasa düzenleyip düzenleyemeyeceği tartışılmış ve mahkemeler tarafından bu "birlik" kuralının, iflâs tasfiyesi ile farklı eyaletlerde farklı sonuçlar ortaya çıkmasını engellemeyeceği ifade edilmiştir bkz. *Rhodes v. Stewart*, 488 U.S. 1 (United States Supreme Court, 17.10.1988), Ancak doktrinde aksi yönde görüşler de bulunmaktadır. Bkz. Daniel A. Austin, "Bankruptcy and the Myth of "Uniform Laws", **Seton Hall Law Review**, Vol. 42, 2012, s. 1081.

aşmaması durumunda, mahkeme bu başvuruyu harç ve masraflardan muaf tutabilir[168].

Borçlunun mahkemeye başvurusunun muhtelif sonuçları vardır. Bu kapsamda öncelikli sonuç, borçlunun, elinde olsun veya olmasın tamamına veya bir kısmına sahip olduğu malların bir masa oluşturmasıdır (USBC § 541/a). Ayrıca mahkeme tarafından tasfiyenin idare edilmesi ve paraya çevirme sürecinin yönetilmesi için bir kayyım atanır (USBC § 701, § 704). Bu kayyım göreve gelmekle, borçlunun başvurusuna eklediği belgeleri inceler ve dilekçenin verilmesinden sonra makul süre içinde alacaklıları toplantıya çağırır[169]. Kayyım, borçlunun malvarlığını da inceleyerek bu malların tamamının rehne konu olması ya da tasfiyeden muaf mallar kapsamında kalması durumunda, bu hususu belgeleyecek ve tasfiye gerçekleştirilmeden dosya kapatılacaktır[170]. Ancak borçlunun paraya çevrilebilecek malları varsa bu sefer alacaklılar kendilerine yapılan bildirim üzerine toplanan alacaklılar toplantısından itibaren 90 gün içinde alacaklı olduklarını kanıtlar belgeleri mahkemeye ve kayyıma sunmak zorundadırlar (Federal İflâs Usûl Kanunu §3002/c).

Borçlunun 7. Bölüm kapsamında iflâs mahkemesine başvurması ile borçluya karşı tüm takipler durur (USBC §362/b). Buna Amerikan Hukuku'nda otomatik durdurma (automatic stay) adı verilmektedir. Otomatik durdurma kuralı, 7. Bölüme münhasıran değil tüm bölümler için ortak olarak düzenlenmiştir. Bu sebeple otomatik durdurmanın kapsamı, şatları gibi hususlarda yeniden örgütlenmeye ilişkin açıklamalarımıza atıf yapıyoruz[171].

Yukarıda da ifade edildiği gibi, iflâs talebinin mahkemeye sunulması ile borçlunun tasfiyeden muaf olmayan malları kendiliğinden bir masa oluşturur ve

---

[168] Buradaki yoksulluk sınırı Gelir Mutabakatı Kanunu'nun 673/2. paragrafına göre belirlenmektedir. Kanunun bu bölümü için bkz. https://legcounsel.house.gov/Comps/97-35.pdf, E.T.: 23.02.2020. Yagrısal faaliyetler için alınacak harç ve ücretler Yargı ve Yargılama Usûlü Hakkında Kanun 1930/f paragrafında belirtilmektedir. Kanun Metni için bkz. https://www.law.cornell.edu/uscode/text/28/part-V/chapter-123, E.T.: 23.02.2020.

[169] Kayyım bu alacaklıları, borçlunun alacaklılar hakkında dilekçesine eklediği bilgilerden hareketle çağırır. Zaten doktrinde, borçlunun alacaklıların isim ve adresleri hakkında bilgi vermesinin amacının bu olduğu ve böylece alacaklıların Kanunun kendilerine sağladığı haklardan mahrum bırakılmayacağı ifade edilmektedir. Bkz. Business Bankruptcy Commiteee, **The Bankruptcy Claims Handbook,** American Bar Association: Business Law Section, 2014, s. 25.

[170]Bu durum uygulamada "no asset case" olarak adlandırılır. Bkz. United States Courts, **Chapter 7 Bankruptcy Basics**, https://www.uscourts.gov/services-forms/bankruptcy/bankruptcy-basics/chapter-7-bankruptcy-basics, E.T.: 10.01.2020.

[171] Bu konuda bkz. aşa. Üçüncü Bölüm, § 2, IV.

otomatik durdurma yürürlüğe girdiği için bu malların doğrudan tasfiyesine başlanır[172]. Bu tasfiye mahkemenin atayacağı bir kayyım tarafından gerçekleştirilir. Bu kayyım, USBC § 341'e göre, iflâs mahkemesi tarafından muafiyet emrinin düzenlenmesinden sonra 60 gün içinde borçlu tarafından bildirilen ve sunulan belgelerden re'sen anlaşılan alacaklıları ve borçluyu bir toplantıya davet eder (USBC §341, FRBP §2003). Bu toplantıya uygulamada 341 toplantısı denilmektedir[173]. Bu toplantıda borçlu, eğer birlikte dilekçe veriyorlarsa eşler birlikte olarak, kayyım huzurunda yemin eder ve alacaklılar tarafından kendisine sorulan malvarlığı ile borçlarının ne durumda olduğuna dair sorulara cevap verir[174]. Dolayısıyla iflâsta alacaklılar, daha işin başında toplanmaktadırlar. Bu toplantı esasında borçlunun borçlarından ibra edilip edilmeyeceği hususunda mahkemenin vereceği karar açısından da önem arz etmektedir. Bu toplantının yapılmasından sonra adi alacaklılar 90 gün içerisinde alacaklı olduklarını kanıtlayan belgeleri kayyıma sunmak zorundadırlar (FRBP §3002). Ancak kamu alacakları için ilgili idareler hakkında bu süre 180 gün olarak uygulanır (USBC §502/b-9). Söz konusu süreler yine aynı maddeye göre, kayyımın önerisi üzerine iflâs mahkemesi tarafından uzatılabilir. Dikkat edilirse, kanun açıkça adi alacaklıların alacaklarını kanıtlaması gerektiğini öngörmüş, rehinli alacaklılar için böyle bir zorunluluktan bahsetmemiştir. Yine vurgulanmalıdır ki eğer borçlunun tüm malları rehinli ise adi alacaklılar için herhangi bir paraya çevirme yapılamayacağından adi alacaklıların alacaklarını kanıtlayan belgeleri sunmasına da gerek olmayacaktır[175].

Toplantı sırasında kayyım borçluya, başlayan iflâs tasfiyesinin sonuçlarını, başka bir bölüm kapsamında başvuru hakkı varsa bu hususu, borçlarından ibra edilmesinin anlamı ve sonuçları ile USBC § 524'e göre borçların yenilenmesinin (reaffirmation) hükümlerini hatırlatacaktır (USBC § 341/d)[176]. Bu toplantıdan sonra 10 gün içinde kayyım bir rapor hazırlayacak ve iflâs talebinin reddedilmesi gerekip gerekmediği hakkında mahkemeye görüşünü sunacaktır (USBC § 704/b). Bunu

[172] İşte bu sebeple doktrinde iflâs tasfiyesinin iki bölümden oluştuğu ifade edilmektedir. Bunlar iflâstan önce borçlu ve iflâstan sonra "iflâs masası"dır. Bkz. Warren, **Business Bankruptcy,** s. 25.

[173] Germain, s. 121; Stephen Elias/ Albin Renauer/ Cara O'Neill, **How to File a Chapter 7 Bankruptcy,** 19th Edition, Berkeley: Nolo Legal, 2015, s. 12.

[174]Bu toplantı esasen alacaklılarla borçlunun, borçlunun mali durumunun ortaya dökülmesi hakkında bir araya gelmesi için yapılmaktadır. Yoksa toplantıda amaç alacaklıların borçluya gözdağı vermesi değildir. Bkz. James P. Caher/ John M. Caher, **Personal Bankruptcy Law for Dummies,** 2nd Edition, Indianapolis: Wiley Publishing, 2006, s. 104.

[175] United States Courts, **Chapter 7 Bankruptcy Basics,** https://www.uscourts.gov/services-forms/bankruptcy/bankruptcy-basics/chapter-7-bankruptcy-basics

[176] Borçların yenilenmesi hakkında bkz. dn. 179 civarı.

yaparken kayyım USBC §707/b uyarınca borçlunun başvurusunun kötü niyetli olup olmadığını değerlendirecektir. Söz konusu raporda ayrıca uygulamada means test denilen borçlunun aktif ve pasif malvarlığının ve gelirlerinin değerlendirilmesi de yapılacaktır (USBC § 707/b)[177]. Bu test sonucunda borçlu USBC §707/b'de yazan sınırları aşan bir gelir elde ediyorsa, kayyım tarafından başvurunun reddi veya imkân varsa 11. Bölüm ya da 13. Bölüm kapsamında bir başvuruya dönüştürülmesi hakkında rapor düzenlenecektir[178]. Bu rapor da mahkemeye sunulmasından itibaren 7 gün içinde tüm alacaklılara tebliğ edilir (USBC § 704/b-1(B)).

Toplantı yapıldıktan ve rapor alacaklılara tebliğ edilerek görüşüldükten sonra iflâs mahkemesi, artık borçlunun borçlarından ibra edilip edilmeyeceği hakkında karar verecektir. Uygulamada iflâs mahkemesi alacaklılar toplantısından sonraki 60 ila 90 gün içerisinde borçlunun ibra edilip edilmeyeceğine karar vermektedir (FRBP § 4004/c). Mahkeme vereceği kararda özellikle borçlunun kayyımla ve alacaklılarla dürüstçe işbirliği yapıp yapmadığını değerlendirecektir. İflâs mahkemesi, borçlunun iflâs suçlarından birini işlemesi, masa malı olabilecek mallar üzerinde kötü niyetli tasarruflarda bulunması, iflâs mahkemesinin emirlerine uymaması, mali kayıtlarını ve ticari defterlerini usûlüne uygun tutmaması veya mahkeme tarafından dilekçe verilmesi üzerine tedbir olarak uygulanacak olan finansal yönetim kursuna devam etmemesi gibi sebeplerle borçlunun ibra edilmemesine karar verebilir (USBC §727, FRBP§ 4005). İbra, borçlunun adi alacaklıları için etki doğurur. Borçlunun rehinli alacaklıları, doğrudan rehinli mallara başvurabileceği ve bunların satışını isteyerek tatmin edilebilecekleri için ibra onlar hakkında sonuç doğurmaz. Ancak borçlunun rehin konusu malların elinden çıkmasını engellemek için de reaffirmation denilen

[177] Dikkat edilmelidir ki iflâs araçları testi, yalnızca sadece tüketici borçlarından dolayı iflâs talep eden kişilere yapılacaktır. Dolayısıyla 7. Bölüm kapsamında başvuru hakları bulunan şirketler, holdingler veya ticari borçlarından dolayı iflâs talep eden kimselere bu testin yapılmasına gerek yoktur. Bkz. Germain, , s. 80. Zira m. 707/b'de açıkça "borçlarının çoğunluğu tüketici borçları olan borçlu" şeklinde bir ifade yer almaktadır.

[178]Borçlu eğer yapılan bu testte, sınırların üstünde bir gelir elde ediyorsa, artık 7. Bölüm kapsamındaki başvurusu kötüniyetli sayılacaktır. Zira bu bölümün, diğer bölümlerden en önemli farkı, borçlunun bir ödeme planı sunmaması ve mallarının paraya çevrilmesi sonucu elde edilen miktardan alacaklıların tatmini ile borçlunun ibrası imkânının tanınmış olmasıdır. Dolayısıyla kanun açıkça bu test sonucunda borçlunun bu bölümü kötüye kullanmadığının tespitini istemiştir. Bu kötüye kullanma, şu an kanunda "abuse" olarak ifade edilmektedir. Ancak 2005 yılında yapılan değişikliklerden önce bu "substantial abuse" şeklindeydi. Dolayısıyla 2005 yılında yapılan değişiklikle borçlunun bu tasfiye yönetmini önemli derecede kötüye kullanması değil, kötüye kullanması yeterli görülmüştür. Bkz. Germain, s. 79-80; DeFalaise, s. 3; Elias/ Renauer/ O'Neill, s. 19. Zaten 2005 değişikliklerinden önce de "substantial abuse" kavramının ne olduğu detaylı şekilde tartışılmış ve davalara konu olmuştur. Bkz. Pamela Webster/ Ric Boyer/ David Lauren, **Practical Bankruptcy for Paralegals,** 3rd Edition, New York: Cengage Learning, 2009, s. 102; DeFalaise, s. 3.

borçların yenilenmesi imkânından faydalanması mümkündür (USBC §524). Yenileme anlaşması, borçlu ile rehinli alacaklılar arasında yapılan bir anlaşma olup, bununla borçlu rehin konusu malı elinde tutması karşılığında, rehinli alacaklılara olan borcunu kısmen veya tamamen ödeme borcu altına girmekte ve ödeme yaparsa borçlarından ibra edilmektedir[179]. Bu anlaşma, iflâs mahkemesi tarafından ibra hakkında karar verilmeden önce mahkemeye sunulmak zorundadır (USBC § 524/c). Borçlu bu anlaşmayla beraber gelir-gider durumu hakkında da mahkemeye bilgi verir. Böylece eğer borçlunun geliri söz konusu anlaşmada belirtilen ödemeleri gerçekleştirmeye yetmiyorsa, mahkeme bu anlaşmayı tasdik etmeyecektir. Fakat borçlu bir avukatla temsil ediliyorsa, USBC § 524/k uyarınca avukat, söz konusu anlaşmanın borçlu tarafından gönüllü olarak yapıldığını ve bu anlaşmanın borçlu için aşırı bir zorluk yaratmayacağını beyan etmek zorundadır. Bu anlaşmanın da incelenmesi sonucunda mahkeme, borçlunun ibra edilmesine karar verilirse, ibra kapsamında kalan borçlar için borçlu şahsi sorumluluktan kurtulur[180]. Ancak her borç ibra edilebilir borçlardan değildir. Hangi borçların ibra edilebilir olmadığı USBC § 523'te son derece uzun bir liste halinde düzenlenmiştir[181]. Bunun dışındaki borçlar ise malların paraya çevrilmesi sonucu kendilerine düşen payları alırlar ve borçlu şahsi sorumluluktan kurtulur.

İbra hakkında karar verildikten sonra borçlunun tasfiyeden muaf olmayan mallarının paraya çevrilmesine geçilir. Borçlu hangi mallarını muaf tuttuğunu iflâs başvurusuna eklemek mecburiyetindedir. Borçlu, USBC § 522'ye göre ya yerleşim yeri olan eyaletin muafiyet yasalarından ya da Federal İflâs Kanunu'nun bu maddesinden faydalanır ve her eyaletin muafiyet yasası birbirinden farklıdır. Ancak yine bu maddede eyalet yasalarının, federal muafiyet yasalarından yararlanmayı engellemesi ihtimali de saklı tutulmuştur (USBC § 522/f-3(A))[182]. Federal İflâs

[179]İflâs prosedürü rehinleri sona erdirmediğinden ve rehinli alacaklılar rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapabileceklerinden (foreclosure), borçlu mallarını kurtarmak amacıyla bu anlaşmaları yapmaktadırlar. Bkz. City Bar Justice Center, **Bankruptcy: Understanding Reaffirmation Agreements,** New York, 2013, s. 1 vd.; Elias/ Renauer/ O'Neill, s. 106.

[180] Webster/ Boyer/ Lauren, s. 157; Germain, s. 294.

[181] Buna göre örneğin yoksulluk nafakası ile iştirak nafakası borçları, borçlunun bir tüzel kişiye veya tüzel kişinin malvarlığına yönelik kasten ve kötü niyetle verdiği zararlardan doğan borçlar, borçlunun alkol veya benzeri bir madde etkisi altında motorlu araç kullanırken bir kimseye çarpması sonucu doğan ölüm ve yaralanma sebebiyle ödemek zorunda olduğu tazminatlar, muafiyet emrinin verilmesinden önceki 90 gün içinde lüks tüketimden kaynaklanan ve bir alacaklısı olan 500 USD'yi geçen tüketici borçları, belirli vergiler vb. borçlar ibra edilemez.

[182] Örneğin Virginia eyalet yasaları uyarınca borçlu Federal İflâs Kanunu'ndaki düzenlemelerden faydalanamaz. Bu eyaletin yasalarına göre borçlu, yaşadığı evin değerinin 5000 USD'lik kısmı ile buna ek olarak evde yaşayan her kişi için 500 USD'lik kısmını tasfiye dışı bırakabilir. Aynı şekilde

Kanunu'nda ise borçlunun ve eşinin 15.000 USD'ye kadar olan evi ya da içinde yaşadığı taşınır malı, 2.400 USD'ye kadar olan motorlu taşıtları, bir parçada 400 USD'yi toplamda 8.000 USD'yi geçmemek üzere ev eşyaları, 1.000 USD'yi aşmayan mücevherleri, emekli aylıkları, gazilik aylığı, engelli aylığı gibi mal ve gelirleri tasfiyeden muaftır (USBC § 522). Burada çözülmesi gereken bir sorun borçlunun hangi eyalet yasasından faydalanabileceği hususudur. Federal İflâs Kanunu'na göre iflâsa başvuru tarihinden önceki 730 gün içerisinde hangi eyalette yerleşikse o eyaletin kanunları uygulanabilir. Ancak borçlunun son 730 gün boyunca devamlı oturduğu bir eyalet yoksa, o zaman 730 günden önceki 180 gün boyunca hangi eyalette daha fazla yaşamış ise o eyaletteki muafiyet hükümleri uygulanmak zorundadır. Böylece iflâsa başvurmaktan önceki 2 yıl içinde yapılan yerleşim yeri değişiklikleri başvurulacak eyalet kanununu etkilemektedir (USBC §522/b-3/A)[183].

Bu mallar tespit edildikten sonra kayyım malların paraya çevrilmesine başlar. Ancak burada da kayyımın avoiding powers denilen kaçınma hakkından bahsedilmesi gerekmektedir. Bu kavram kayyımın, borçlunun iflâs talebinden önceki 90 gün içinde belirli alacaklılar lehine yaptığı tasarrufların iptaline, borçlunun taşınır ya da taşınmazlar üzerinde verdiği ve hukuka uygun olmayan rehinlerin kaldırılmasına, eyalet yasalarının öngördüğü diğer çarelerin uygulanmasına karar verebilmesidir (USBC §721)[184]. Aynı şekilde eğer borçlu bir şirketse mahkeme, alacaklıların ve masanın da yararına olmak kaydıyla, şirketin kayyım tarafından idare edilmesine de karar verebilir (USBC § 721). Bu tedbirlerden sonra artık mallar açık artırma ile paraya çevrilir ve elde edilen para USBC § 726'de belirtilen sıraya

---

6.000 USD'ye kadar motorlu taşıtlar, 1000 USD'ye kadar olan kıyafetler, 5000 USD'ye kadar ev eşyaları, aile portreleri ve manevi değeri olan miras malları ile işsizlik tazminatları, asker olan borçluların üniforma, silah ve teçhizatları, sağlık sigortası gelirleri, bedensel zarardan doğan alacaklar gibi kalemler tasfiyeden muaf tutulmuştur. Virginia eyaletinde muaf mallara ilişkin düzenlemeler hakkında bkz. The Bankruptcy Process, Virginia State Bar Informational Brochures, Bankruptcy Law Section of Virginia State Bar, 2018, https://www.vsb.org/docs/Bankruptcy_2015.pdf, E.T.: 10.02.2020. Ancak örneğin Teksas eyaletindeki bir borçlu, ister eyalet kanunlarından isterse federal kanunlardan faydalanabilecektir. Teksas eyaletinde değeri ne olursa olsun şehir, kasaba veya köylerde 10 dönüme; kırsal alanlarda ise 100 dönüme kadar olan araziler, bir kişi için 50.000 USD'ye tüm aile için 100.000 USD'ye kadar taşınır mallar, her hane üyesi için bir motorlu araç, emekli aylıkları vb. mallar tasfiyeden muaftır. Teksas eyaletinde muaf mallara ilişkin düzenlemeler hakkında bkz. http://www.texasbankruptcylaw.com/exemptions.html, E.T.: 11.02.2020.

[183] Bu hususta daha detaylı açıklamalar için bkz. Woodward Jr., s. 335 vd.; Shayna M. Steinfield/ Bruce R. Steinfield, **Family Lawyer's Guide to Bankruptcy: Forms, Tips and Strategies,** 2nd Edition, American Bar Association Family Law Section, 2008, s. 49.

[184] Buchbinder/ Cooper, s. 216; David L. Buchbinder, **Basic Bankruptcy for Paralegals**, 7th Edition, New York: Wolters Kluwer, 2009, s. 247; Frey/ Swinson, s. 258 vd.; Webster/ Boyer/ Lauren, s. 12; Randall K. Hanson, James K. Smith, "A New Chapter in Bankruptcy Reform", **Journal of Accountancy,** Vol. 187, No. 2, 1999, s. 49.

göre alacaklılara dağıtılır. Bahsi geçen maddede altı adet alacaklılar sınıfı öngörülmüştür. Bu sınıflardan öncekine tamamen ödeme yapılmadan sonrakine geçilemez. Paraların dağıtımı bittikten sonra kayyım bu dağıtım hakkında nihai bir rapor hazırlayarak iflâs mahkemesine sunar. İflâs mahkemesinin de tasdiki ile 7. Bölüm kapsamındaki iflâs prosedürü sona erer.

B. 13. Bölüm Kapsamında İflâs Prosedürü

Federal İflâs Kanunu'nda 7. Bölümden sonra 9. Bölüm kapsamında belediyelerin iflâs usûlleri hakkında düzenlemeler yapılmaktadır. Ancak temel iflâs prosedürü olan 7. Bölüm, kendisinden sonra gelen 9. Bölümden daha çok 13. Bölüm kapsamındaki iflâs usûlü ile büyük benzerlikler içermektedir[185]. Dolayısıyla yukarıdaki açıklamalarımızdan sonra 13. Bölüm kapsamındaki iflâs prosedürü hakkında bilgi verilmesi, kanaatimizce konu bütünlüğü açısından daha faydalı olacaktır.

Federal İflâs Kanunu'nun 13. Bölümü'nün başlığı, "Düzenli Geliri Olan Gerçek Kişilerin Borçlarının Düzenlenmesi" şeklindedir. Bu başlıktan anlaşıldığı gibi bu bölüm kapsamında yalnızca gerçek kişiler borçlarından kurtulabilir. Bir diğer deyişle tüzel kişiler ve hatta gerçek kişilerden oluşsa dahi adi ortaklıklar bu bölüm kapsamında borçlarının tasfiyesini isteme imkânına sahip değillerdir ki bu husus USBC 109/e paragrafında da düzenlenmektedir. Buna göre adi borçlarının toplamı 250.000 USD'ye; rehinli borçlarının toplamı ise 750.000 USD'ye kadar olan ve düzenli bir geliri olan gerçek kişiler bu yola başvurabilir. Ancak bu değerler, USBC §104/a uyarınca her üç senede bir tüketici fiyatları endeksi oranında yeniden belirlenmektedir. Bu kapsamda 01.04.2019'dan itibaren bu değerler adi borçlar için 419.275 USD, rehinli borçlar için ise 1.257.850 USD olarak uygulanacaktır[186].

Bunun dışında tıpkı 7. Bölümde olduğu gibi, USBC §109/h uyarınca son 180 gün içinde başvurusu reddedilmiş olan veya yine bu süre içinde USBC §111/a'da

---

[185] Ancak elbette 7. Bölüm ve 13. Bölüm arasında farklar da bulunmaktadır. İki bölümün karşılaştırılması için bkz. American Bar Association, **General Comparison of Chapter 7 and Chapter 13 Bankruptcy,** https://www.americanbar.org/content/dam/aba/migrated/publiced/practical/books/family_legal_guide/bankruptcy_7_13.authcheckdam.pdf, E.T.: 11.02.2020.

[186] 01.04.2019'dan itibaren uygulanacak bu oranlar için bkz. https://www.abi.org/feed-item/new-debt-limits-for-chapter-13-became-effective-april-1-2019, E.T.:11.04.2020.

ifade edilen kâr amacı gütmeyen bütçeler ya da kredi danışmanlık şirketlerinden danışmanlık yardımı alan kimselerin; 180 gün dolmadan tekrar başvuru yapmaları mümkün değildir. Bu bölümde de borçlu tıpkı 7. Bölümde olduğu gibi yetkili iflâs mahkemesine bir dilekçe vererek süreci başlatmaktadır. Dilekçenin nasıl verileceği ve hangi belgeleri içereceği konusunda iki bölüm arasında büyük benzerlikler bulunmaktadır. Ancak burada en önemli fark 7. Bölümden farklı olarak bu bölümde borçlunun alacaklılarına bir ödeme planı sunmasıdır[187]. Bu plan sayesinde 7. Bölümden farklı olarak borçlu malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisini korumakta ve plan dâhilinde ödeme yaparak borçlarından kurtulmaktadır. Zaten bu bölümün amacının mali durumu iyi olmayan borçluların gelirleri ile orantılı şekilde hazırlayacakları bir plan dahilinde ödeme yaparak, malvarlıkları üzerindeki tasarruf yetkisini koruması ve böylece alacaklıların da azami oranda tatmin edilmesinin sağlanması olduğu ifade edilmiştir[188].

Bu bölüme esas yön veren husus, borçlunun hazırladığı ödeme planıdır[189]. USBC § 1322 uyarınca plan hazırlanırken borçlunun gelirinin, yaşadığı eyaletin ortalama geliri karşısındaki durumu dikkate alınır. Buna göre borçlunun ve eşinin aylık gelirinin 12 ile çarpılması sonucu bulunan rakam, o hanede yaşayan tek kişiyse eyaletteki tek kişiye düşen ortalama aylık gelirden; hanede 2 ila 4 kişi yaşıyorsa; o eyalette bu sayıda kişinin yaşadığı ailelerin ortalama aylık gelirinden; 4'ten fazla kişi yaşıyorsa ekstra her kişi için bu eyaletteki ortalama gelire 700 USD eklenmesi ile bulunan miktardan az ise plandaki ödeme süresi 3 yıl olarak uygulanır. Ancak bu süre de mutlak olmayıp iflâs mahkemesi tarafından bu süre 5 yıla dek uzatılabilir (USBC § 1322/2). Bunun dışında yine aynı maddeye göre söz konusu planda yapılacak aylık ödemelerin, iflâs mahkemesi tarafından tayin edilen kayyım tarafından denetleneceğinin öngörülmesi de mümkün olup, bu plana göre alacaklıların ayrıldığı sınıflara eşit muamele edilecek ve USBC §507'de belirtilen imtiyazlı alacaklılara öncelikle ve tam ödeme yapılacaktır.

---

[187] Steinfield/ Steinfield, s. 53; Germain, s. 331; Lawrence Ponoroff, "Rethinking Chapter 13", **Arizona Law Review,** Vol. 59, 2017, s. 1 vd. Ancak bu ödeme planlarının çoğunlukla başarısız olduğu ve 13. Bölümün verimsiz olarak kanunda varlığını sürdürmeye devam ettiği yönünde eleştiriler mevcuttur. Bkz. Katherine Porter, "The Pretend Solution: An Emprical Study of Bankruptcy Outcomes", **Texas Law Review**, Vol. 90, 2011, s. 113.

[188] Webster/ Boyer/ Lauren, s. 233; Hanson/ Smith, s. 49; Özbek, Haklar, s. 50.

[189] Bu ödeme planı genellikle tüketicilerin evleri üzerindeki tüketici kredisi ipoteklerinden ve taşıt kredisi borçlarından kurtulma amacıyla düzenlenmektedir. Bkz. Colin Gotham, "Is Bankruptcy an Option?", **Family Advocate,** Vol. 37, No. 1, 2014, s. 25; Michelle J. White/ Ning Zhu, "Saving Your Home in Chapter 13 Bankruptcy", **The Journal of Legal Studies,** Vol. 39, No. 1, 2010, s. 33 vd.

İşte bu şartları sağlayan bir plan borçlu tarafından mahkemeye sunulduktan sonra süreç yine 7. Bölümdeki gibi olup, yine otomatik durdurma kuralları uygulanacak ve alacaklılar toplantısı yapılacaktır. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus, 13. Bölümde 7. Bölümden farklı olarak borçlunun kefillerinin de otomatik durdurma kurallarından faydalanmasıdır. 7. Bölüm uyarınca otomatik durdurma hükümlerinden sadece borçlunun faydalanması öngörülmüştür. Ancak bu bölümde, USBC §1301/a uyarınca, §101/8'de kişisel, ailevi veya hane ihtiyaçları sebebiyle doğan borçlar şeklinde tanımlanan tüketici borçları için, esas borçlu ile birlikte sorumlu olanlara karşı da takip yapılamayacağı öngörülmüştür. Böylece otomatik durdurmanın kapsamı genişlemiş olmaktadır.

Bu bölümde alacaklılar toplantısından sonra, borçlu tarafından hazırlanan planın tasdik edilmesi için iflâs mahkemesinde yargılama yapılacak ve duruşma açılacaktır. Burada mahkeme tarafından plan tasdik edilene dek, planda değişiklikler yapılmasının mümkün olduğu açıkça hükme bağlanmıştır (USBC § 1323). Söz konusu duruşma, 341 toplantısı olarak geçen alacaklılar toplantısından en az 20 ve en çok 45 gün sonra yapılabilir (USBC § 1324/1). Ancak bu sürenin mahkeme tarafından, alacaklıların lehine olduğu gerekçesiyle kısaltılması da mümkündür (USBC § 1324/2). Yapılacak yargılama sonucunda plan tasdik edilmekle borçlunun bu plana göre ödeme yapması zorunluluğu doğar ve ödemeler bitmekle borçlu borçlarından kurtulur[190]. Söz konusu plan USBC § 1327 uyarınca bu planı kabul eden veya karşı çıkan herkes için bağlayıcıdır. Ayrıca bu kapsamda borçlunun malvarlıkları üzerindeki rehinler ve her türlü teminatlar da tasdikle beraber kalkar (USBC §1327/b-c). Ancak planda belirtilen ödeme planına uymayan borçlu hakkında verilen tasdik kararının kaldırılması da mümkündür. Zira USBC § 1330 uyarınca, verilen tasdik kararından itibaren 180 gün içerisinde ilgili herhangi bir kişinin talebi üzerine tasdik kararı yapılacak duruşma sonunda mahkeme tarafından kaldırılabilir. Bu kaldırmayla beraber, borçlunun 13. Bölüm kapsamındaki tasfiye talebi baştan reddedilmiş gibi sonuç doğar ancak borçlunun mahkeme tarafından verilecek süre

[190] Bu planın tasdiki kanunda belirli şartlara bağlanmıştır. Buna göre planın kanuna uygun olarak ve iyi niyetle hazırlanmış olması, tasdik için gerekli harç ve giderlerin yatırılmış olması, plan kapsamında alacaklılara yapılacak ödemenin 7. Bölümdeki muhtemel bir tasfiyede yapılacak ödemeden daha fazla olması, imtiyazlı alacaklılara tam ödeme yapılması; teminatlı ve özellikle rehinli alacaklılara ise rehin konusu malın değerinden daha az ödeme yapılmaması gibi şartlar aranmaktadır (USBC § 1325). Bu şartları sağlayan planın tasdikine karşı ilgili herkes yapılacak duruşmada veya yazılı olarak itiraz edebilir (USBC § 1324/1).

içinde tasdik edilmek üzere yeni bir plan sunması da mümkündür (USBC §1330/b, §1307). Reddedilme sonucu doğarsa bu başvurunun 7. Bölüm kapsamında yapılmış bir başvuruya dönüştürülme ihtimali de söz konusu olabilir (USBC §1307/b-c).

C. 12. Bölüm Kapsamında İflâs Prosedürü

12. Bölüm kapsamında iflâs, yine genellikle gerçek kişilerin başvurduğu bir yoldur. Söz konusu bölümde çiftçi ailelerinin ve balıkçıların iflâsından bahsedilmektedir. Zaten bölüm başlığı da "Aylık Düzenli Geliri Olan Çiftçi Ailelerinin ve Balıkçıların Borçlarının Düzenlenmesi" şeklindedir. Dolayısıyla özellikle bu bölümde doğrudan bir borçlu grubunun borçlarından kurtulması amaçlanmaktadır. Bu bölümün ayrıca düzenlenmesinin gerekçesi olarak, çiftçi ailelerinin ve balıkçıların değişen arsa fiyatları, hava koşullarının doğrudan etkileri, hammadde giderlerindeki hızlı değişiklik ve gümrük tarifeleri gibi unsurların; bu tür borçluların ekonomik durumunu daha kırılgan hale getirmesi ve bunların da daha hızlı çözümlenmesi gereğinden bahsedilmektedir[191]. Dolayısıyla daha kırılgan olan bu borçlular hakkında ayrı bir başlık altında düzenleme yapılması kanaatimizce de uygun olmuştur. Hatta bu şekilde bir düzenleme ekonomik kırılganlığı yüksek olan ülkemiz için de düşünülebilir. Böylece konkordato başvurularının teşvik edilerek ekonomik hayattaki verimliliğin artırılması sağlanabilir. Ancak elbette hukukumuzdaki konkordato hükümlerinde borç limitleri gibi düzenlemeler olmadığından, böyle bir iktibas ancak konkordato hükümlerinin yumuşatılması örneğin gerekli çoğunlukta değişiklik yapılması şeklinde olabilir.

Bahsi geçen bölümdeki usûlün diğer iflâs prosedürlerine göre daha hızlı ve verimli olduğu açıktır. Zaten doktrinde de 12. Bölümün, 11 ve 13. Bölümlere nazaran daha ucuz ve daha hızlı olduğu; zira bu bölümde iflâstan muaf malların daha çok ve bu bölümün uygulanabilmesi için gereken borç limitlerinin daha yüksek olduğu ifade edilmektedir[192]. Ancak özellikle küçük miktarda borçları olan çiftçi ve balıkçıların yine de 13. Bölüm kapsamında iflâs talep ettikleri de rastlanan bir durumdur. Zaten 1986 yılında düzenlenen 12. Bölüm, 13. Bölümdeki hükümlerin

---

[191] J. M. Stam, "Do Farmers Need a Separate Chapter in Bankruptcy Code?", **United States Department of Agriculture, Agriculture Information Bulletin,** No. 724-09, 1997, s. 2.

[192] Bu bölümün avantajları ve dezavantajları hakkında bkz. Martin A. Frey/ Phyllis Hurley/ Sidney K. Swinson, **Introduction to Bankruptcy Law,** 5th Edition, New York: Thomson Delmar Learning, 2012, s. 470.

bahsi geçen borçlu grupları lehine özel olarak değiştirilmesi şeklinde ortaya çıkmıştır[193].

12. Bölüm kapsamında başvuru yapabilecek kişileri çiftçi aileleri ile balıkçılardır. Çiftçi ve balıkçı kavramı da Federal İflâs Kanunu'nda detaylı olarak tanımlanmıştır. Buna göre 12. Bölüm uyarınca başvuru yapma yetkisi olanlar, USBC §101/18 ve 101/19A uyarınca düzenli aylık geliri olan kimselerdir[194]. Ancak her ne kadar başlıkta aylık düzenli gelir kavramından bahsedilse de doktrinde, mevsimlik geliri olan kimselerin de bu başlık altında iflâs isteyebilecekleri ifade edilmiştir[195].

Söz konusu şartları sağlayan borçlular, yine tıpkı 7. Bölümdeki gibi başvuru yapacak ve gerekli harç ve giderlerin ödenmesi ve gerekirse bunların taksitler halinde yatırılması, dilekçeye eklenecek belgeler, eşlerin birlikte başvuru yapmaları ve iflâs mahkemesince kayyım tayinine karar verilerek bunun Birleşik Devletler Kayyımı tarafından atanmasına dair hükümler uygulanacaktır (USBC § 302, § 1208/c-2). Dilekçenin verilmesi ile birlikte yine otomatik durdurma kuralı uygulanacak ve borçluya karşı tüm dava ve takipler olduğu yerde duracaktır (USBC § 362). Ancak bu bölümün özellikle 7. Bölümden farkı, malların paraya çevrilmesi değil; borçlu tarafından sunulan bir ödeme planı üzerinde müzakereler yapılarak tasfiyenin buna göre gerçekleştirilmesidir. Buna göre borçlu başvuru dilekçesini vermesinden itibaren 90 gün içinde, alacaklılarına düzenli ödeme yapmasına dayanan bir planı da iflâs mahkemesine sunar (USBC § 1221). Bu plan dâhilinde alacaklılar kanuna göre, imtiyazlı, teminatlı ve teminatsız alacaklılar olmak üzere üç sınıfta

[193] Tabb, History, s. 40.

[194] "Çiftçi aileleri" ve "balıkçılar" kavramı da ayrıca kanunda açıklanmış ve borçlular iki sınıfa ayrılmıştır. Bu kapsamda eğer borçlu gerçek kişi ise bu bölüm kapsamında kalması için borçlunun kendisi veya eşinin çiftçilik veya ticari balıkçılık faaliyetiyle uğraşması ve geçmiş mali yıldaki gelirinin en az %50'sinin bu faaliyetten doğması gerekmektedir. Ayrıca bu kişinin eğer çiftçi ise hane harcamaları sebebiyle doğanlar hariç olmak üzere borçlarının %50'sinin, balıkçı ise %80'inin bahsi geçen faaliyet sebebiyle doğmuş olması gerekir. Eğer borçlu şirketse, payların en az yarısının bir aileye ait olması ve bu ortakların çiftçilikle ya da balıkçılıkla uğraşıyor olması şarttır. Ayrıca ortaklığın malvarlığının en az %80'inin de bu faaliyetten kaynaklanması gerekir. Son olarak çiftçiler için tüm teminatsız ve teminatlı alacaklarının toplamının 4.153.150 USD, balıkçılar için 1.924.550 USD'yi geçmiyor olması gerekmektedir. Dikkat edilirse söz konusu limitler, 13. Bölüm için öngörülen limitlerden çok daha yüksek olup; çiftçi ve balıkçılarının çoğunun borçlarının 13. Bölümdeki miktarları geçiyor olması, zaten bu bölümün düzenlenmesinin en önemli sebebi olmuştur. Bu kapsamda 13. Bölümün çiftçi borçlarını karşılama ve çiftçilere yeni bir başlangıç yapmasına yeterince imkân vermediği, özellikle 13. Bölümdeki harcanabilir gelir testinin henüz ürün hasadı yapmamış borçluları zor durumda bıraktığı ve borç limitlerinin tatmin edici olmadığı hakkında bkz. Steven Shapiro, "An Analysis of the Family Farmer Bankruptcy Act of 1986", **Hofstra Law Review,** Vol. 15, Iss. 2, 1987, s. 362-363.

[195] Cara O'Neill, "Chapter 12 Bankruptcy for Farmers & Fishermen", https://www.nolo.com/legal-encyclopedia/chapter-12-bankruptcy-farmers-fishermen.html, E.T.: 15.02.2020.

değerlendirilmektedir. Borçlu sunduğu planda, imtiyazlı alacaklılara tam ödeme yapmak zorundadır. Teminatlı alacaklılara ise asgari olarak üzerinde rehin tesis edilen malın değerince ödeme yapılacaktır. Bu kural 12. Bölümde en önemli kurallardan biri olarak görülmektedir. Amerikan Hukuku'na özgü cash collateral olarak ifade edilen nakit para ve benzeri değerler üzerindeki teminatlar açısından bu kural önem kazanmıştır. Zira çiftçi ve balıkçıların borçları karşılığı verdikleri teminatların çoğu, elde ettikleri ürünler üzerinde gerçekleşmektedir. Dolayısıyla örneğin bir çiftçi, 200.000 USD'lik bir borcu için 100.000 USD kıymetindeki mısır hasadı üzerinde rehin tesis etmişse, 12. Bölüm kapsamında bu rehinli alacaklıya asgari 100.000 USD ödemeyi taahhüt etmek zorundadır. Bu kuralın avantajı, elde edilen ürünlerin borçlu tarafından satılabilmesi ve bu ürünlerden elde edilen ekstra gelirin diğer alacaklıların tatmininde veya borçlunun iyileştirilmesinde kullanılabilmesidir.

Bunlar dışında kalan teminatsız (adi) alacaklılara yapılacak ödemenin ne kadar olacağı konusunda ise borçlunun harcanabilir gelir testine göre bir değerlendirme yapılacaktır. Buna göre USBC § 1225/b-2'ye göre harcanabilir gelir, bu bölüm kapsamındaki borçlunun ve bakmakla yükümlü olduğu hane halkının mecburi harcamalarının aylık gelirinden çıkarılması sonucunda bulunan miktar olup, bu miktarla orantılı olarak borçlu, adi alacaklılara 7. Bölüm kapsamında tasfiye olsaydı elde edecekleri miktardan daha yüksek bir miktarı ödemek zorundadır (USBC § 1225).

Yapılan plan iflâs mahkemesine sunulacak ve iflâs mahkemesi tarafından planın sunulmasından itibaren en geç 45 gün içinde tasdik için bir yargılama yapılacaktır. Öncelikle belirtilmelidir ki söz konusu plan borçlunun alacaklılarına asgari 3, azami 5 yıl vadede ödeme yapması kuralını karşılamak zorundadır. Borçlu, kural olarak 5 yıldan daha uzun bir vade öngörerek ödeme yapacağını vaat edemez. Ancak iflâs mahkemesi eğer durum gerektiriyorsa bu sürenin 5 yıldan uzun olması yönünde karar verebilir (USBC § 1222/b-c). Bu kapsamda eğer borçlunun ödemekle yükümlü olduğu bir iştirak veya yoksulluk nafakası varsa ve bunu daha kısa zamanda ödemeyecekse, plan 5 yıl boyunca ödeme yapma taahhüdünü içermek zorundadır. Mahkeme tarafından açılacak duruşmada alacaklılar, kayyım veya Birleşik Devletler

Kayyımı ya da ilgililer söz konusu planın tasdik edilmemesi yönündeki itirazlarını sunabilirler (USBC § 1224).

Yapılan yargılama sonucunda plan tasdik edilirse, borçlu bu plan kapsamında borçlarını ödeyerek kalan borçlarından sorumlu olmaktan çıkacaktır[196]. Ancak ödeme sürecinde borçlunun sadece ödemeleri yapması yeterli değildir. Federal İflâs Kanunu, borçlunun ödeme kabiliyetini koruma amacıyla; planın etkisini sürdürdüğü dönem boyunca, kayyımın onayı alınmadan yeni önemli bir borç altına giremeyeceğini ifade etmektedir (USBC § 1222/a-1). Eğer borçlu bu sürede kayyımın onayını almadan yeni borçlar yüklenir veya ödemeleri zamanında yerine getiremez ya da hileli işlemler yaparsa; mahkeme tarafından tasdik kararı kaldırılabilir veya borçlu hakkında 7. Bölümün uygulanmasına da karar verilebilir (USBC §1208/d).

D. 9. Bölüm Kapsamında İflâs Prosedürü

9. Bölüm, zor durumda olan belediyelerin borçlarını ödeyebilmesi için geliştirilen bir usûldür[197]. Temel amaç, finansal piyasadaki kayıplar, bütçe açıkları ve artan işsizlik gibi nedenlerle en küçük hizmetleri dahi vermekte zorlanan belediyelere rahatlama imkânının sağlanmasıdır[198]. Burada her ne kadar bölüm başlığı "Bir Belediyenin Borçlarının Düzenlenmesi" şeklindeyse de bu kapsamda borçlu olabilecek kimseler yalnızca belediyeler değildir. Burada belediye kavramı, USBC § 101/40'ta devletin, eyaletlerin, kamu tüzel kişilerinin kamusal organları ve siyasi kolları olarak nitelendirildiği için şehir idareleri, kasaba belediyeleri, kamu kalkınma bölgeleri gibi tüzel kişilikler bu bölüm kapsamında başvuru yapmaya ehildirler. Doktrindebu sayılanlar dışında özellikle ücretleri kullanıcılar tarafından ödenen köprü, otoyol ve doğalgaz/petrol dağıtımı gibi hizmetleri sağlayan kuruluşların da iflâs talep edebileceği; ancak eyalet yönetimlerinin bu bölüme

---

[196] Ancak Federal İflâs Kanunu, ödemelerin gerçekleşmemesinde borçlunun kusuru yoksa (örneğin doğal afet gibi mücbir sebepler varsa), alacaklılar 7. Bölümde alacakları muhtemel miktardan daha fazla ödeme almışlarsa ve borçlunun planda değişiklik yapma imkânı yoksa; borçlunun mahkeme kararı ile yine de ibra edilebileceğini düzenlemektedir (USBC §1228/b).

[197] Bölüm hakkında daha detaylı bilgi için bkz. Mark Baldassare, **When Government Fails: The Orange County Bankruptcy**, 1st Edition, Berkeley: University of California Press, 1998.

[198] Zaten bu bölüm hakkındaki düzenlemeler, Büyük Buhran sonrasında birçok kamu kuruluşunun borçlarını ödeyememesi nedeniyle ortaya çıkmıştır. Bu bölüm kapsamında yapılan düzenlemelerin ilk uygulandığı kararlardan birisi olarak bkz. *Ashton v. Cameron County,* 298 U.S. 513 (United States Supreme Court, 29.04.1936).

başvuramayacağı ifade edilmektedir[199]. Hangi kişilerin bu bölüm kapsamında başvuru yapmaya ehil olduğu konusuda çeşitli içtihatlar da oluşmuştur[200].

Bu bölümü diğer bölümlerden ayıran bir diğer özellik de borçlunun aciz halinde olmasının zorunlu olmasıdır. Zira USBC § 101/32'de ve *In re County of Orange* kararında da ifade edildiği gibi borçlu aciz halinde olmalı ve belediyenin bulunduğu eyaletin yasaları tarafından borçlu olabileceği ve bu bölüm kapsamında iflâs talebinde bulunabileceği yönünde yasal bir düzenleme mevcut olmalıdır[201]. Borçlunun kişiliği dışında, USBC § 109/c'de borçlunun borçlarını ödeme isteği içinde olması da aranmıştır. "Borçlarını ödeme isteği" kavramı altında dört ihtimalden bahsedilmektedir. Borçlunun, alacak sınıflarından her birinde alacaklıların çoğunluğu ile anlaşmaya varmış olması, anlaşma olmasa dahi iyiniyetle görüşmeler yapılmış olması, böyle bir görüşme meydana gelmesinin imkânsız olması sebebiyle görüşmenin gerçekleşmemiş olması ya da borçlunun alacaklıların rüçhan hakkı elde edebilmek için erken harekete geçeceğine inanması; bu şartı sağlayacaktır.

Bu bölümün diğer bölümlerden önemli farkları vardır. Zira burada paraya çevirme ve paylaştırma süreci yoktur. Belediyelerin mallarının paraya çevrilmesi, doktrinde ve yasal düzenlemelerle Anayasa'ya aykırı görülmüştür[202]. Ayrıca bu usûlde borçlunun mahkemeye başvurusu ile direkt hâkim görevlendirilmez. USBC §

---

[199] Bu noktada bazı eyaletlerde, doğrudan 9. Bölüm kapsamında başvuru yapmanın sınırlandırıldığı da belirtilmelidir. Bkz. *In re City of Vallejo,* 403 B.R. 72 (United States Bankruptcy Court for the Eastern District of California, 13.03.2009).

[200] Örneğin In re Las Vegas Monorail kararında Las Vegas kentindeki havaray sistemlerini işleyen ve Nevada eyaleti tarafından finanse edilen bir şirket olan Las Vegas Monorail Corp., 11. Bölüm kapsamında iflâs başvurusu yapmış ve fakat alacaklı Ambac Assurance Company, borçlunun bu bölüm kapsamında başvuru yapmasına imkân olmadığını, 9. Bölüm kapsamında başvuru yapılması gerektiğini belirterek başvuruya itiraz etmiştir. Mahkeme ise söz konusu itirazı, ilgili kuruluşun vergi toplama gibi kamusal yetkilerinin olmadığı, her ne kadar Nevada eyalet yönetimi tarafından kontrol edilse de temel amacının kamu hizmeti değil kâr etmek olduğu gibi gerekçelerle reddetmiştir. Bkz. *In re Las Vegas Monorail,* 429 B.R. 770 (United States Bankruptcy Court for the District of Nevada, 26.04.2010).

[201] Bazı eyaletlerde bu bölüm kapsamında başvuru yasaklanmıştır. Örneğin California'da 9. Bölüm başvurusundan önce borçlunun California Borç Yönetim Danışmanlığı Bürosu'na başvurması gerekmektedir.

[202] Omer Kimhi, "Chapter 9 of the Bankruptcy Code: A Solution in Search of a Problem", **Yale Journal on Legislation,** Vol. 27, No. 2, 2010, s. 365 vd. Anayasa'da yapılan 10. Değişikliğin metni şu şekildedir: "*The powers not delegated to the United States by the Constitution, nor prohibited by it to the states, are reserved to the states respectively, or to the people*.". Buna göre federal hükûmete Anayasa ile veya eyaletler tarafından verilmeyen yetkilerin eyaletlere ait olduğu açıkça düzenlenmiştir. İşte bu sebeple *Ashton v. Cameron County* kararında Amerikan Yüksek Mahkemesi, 9. Bölüm kapsamında malların tıpkı 7. Bölüme göre paraya çevrilmesini, kamu kuruluşlarının vergi toplama gibi haklarının engellenmesini Anayasa'ya aykırı görmüştür. 9. Bölümün Anayasa karşısındaki durumu hakkında bkz. Colin McGrath, "Municipal Bankruptcy and the Limits of Federalism", **Journal of Constitutional Law,** Vol. 18, No. 4, 2016, s. 1265 vd.

921/b uyarınca hangi hâkimin bu dosyaya bakacağına istinaf mahkemesi karar verir. Zaten iflâs mahkemesinin de yetkileri diğer bölümlere nazaran çok sınırlıdır. Zira Anayasa'daki 10. Değişiklikler nedeniyle, USBC § 904 uyarınca iflâs mahkemesi bir belediyenin siyasi/idari gücüne, mal veya gelirlerine ya da gelir yaratan mallarına müdahale edememektedir. Bu sebeple iflâs mahkemesi kayyım atayamaz, rehinli alacaklıların rehin konusu malları satmasına izin veremez ve hatta belediyenin borç almasını engelleyemez[203].

Başvurudan sonra mahkeme bir muafiyet emri düzenler ve USBC § 923 uyarınca bu emir, dilekçenin verildiği tarihten itibaren 3 hafta içinde, haftada en az bir defa borçlunun bulunduğu yerdeki bir gazete veya dergide ya da o kuruluşun tahvil sahiplerince kullanılan bir gazetede ilan edilir. Muafiyet emri ile beraber 362. paragraftaki otomatik durdurma kuralı bu bölümde de geçerlidir. Hatta bu otomatik durdurma kapsamında özellikle arada rücu ilişkisi olması durumunda belediyenin görevlilerine karşı da takipler durdurulabilir (USBC § 922). Burada alacaklılara verilen tek yetki borçlunun malvarlığını, işlemlerini ve finansal durumunu denetleyebilmeleridir. Bunun dışında alacaklılar toplantısı, alacakların kanıtlayıcı belgeleri sunması gibi yetkiler mevcut değildir.

Yapılan planın tasdiki de belirli şartlara bağlanmıştır. Buna göre, plana alacaklı sınıflarından her birinde alacakların yarısı ve alacaklı sınıflarının üçte ikisi tarafından onay verilmiş olması ve ilgili belediyenin bu bölüm kapsamında başvurudan yasaklanmamış olmalıdır. Ayrıca dilekçeden sonra doğan tüm borçların tamamı ödenmiş olmalı ve plan alacaklıların en yararına plan olmalıdır. Bu kapsamda alacaklıların en lehine plan olduğu hususunda "best interest test" yapılacaktır (USBC § 943/b-7)[204]. Ancak bu testte, diğer bölümlerde olduğu gibi alacaklılara 7. Bölüm kapsamında ödenecek miktardan daha yüksek oranda ödeme yapılması şartı aranmamaktadır. Zira belediyelerin 7. Bölüm kapsamında iflâsı mümkün değildir. Öyleyse "best interest test" kapsamında belediyenin tüm kaynaklarını alacaklılara

[203] Kimhi, s. 357; Federal Judicial Center, **Navigating Chapter 9 of the Bankruptcy Code,** 1st Edition, 2017, s. 86. Ancak aksi yönde, 9. Bölüm kapsamında iflâsın kayyım atanmasına engel olmayacağı yönünde bkz. *Central Virginia Community College v. Katz*, 54 U.S. 356 (United States Supreme Court, 23.01.2006); *Tennessee Student Assistance Corp. v. Hood*, 541 U.S. 440 (United States Supreme Court, 17.05.2004).

[204] John J. Rapsiardi, "Special Issues Under Chapter 9 of the Bankruptcy Code, Part II", **New York Law Journal,** Vol. 243, No. 86, 2010, s. 2.

dağıtması faraziyesinden faydalanılmaktadır[205]. Ancak elbette yapılan başvuru kötüniyetli ise ya da tasdik şartlarını karşılamıyorsa, yapılan duruşma neticesinde söz konusu başvurunun reddi de mümkündür.

III. Federal İflâs Kanunu'nun 11. Bölümündeki Yeniden Örgütlenme

A. Yeniden Örgütlenme Kavramı

Yeniden örgütlenme, Federal İflâs Kanunu'nun 11. Bölümünde "Reorganization" başlığı ile düzenlenmiştir. Esasında yeniden örgütlenme, yasal olarak düzenlenen ve mahkeme tarafından denetlenen bir iyileştirme usûlüdür[206]. Bu usûlde borçlu, aşağıda detayları belirtilecek bir plan hazırlamakta ve bu plan alacaklılar tarafından oylanarak mahkeme denetiminde yürürlüğe girmektedir. Dolayısıyla klasik iflâstan farklı olarak yeniden örgütlenme, borçlunun alacaklıları ile bir araya gelerek, onların da lehine olacak bir plan dâhilinde borçlarında düzenlemeye gitmesi ve bu düzenlemenin mahkeme denetiminde yapılarak taraflar arasında etki doğurması usûlü şeklinde tanımlanabilir.

Her şeyden önce ifade edilmelidir ki yeniden örgütlenme, esasında büyük işletmelerin iyileştirilmesi ve mali zorluklar yaşayarak ekonomik hayattan silinme tehlikesi yaşayan şirketlerin ekonomiye yeniden kazandırılması amacıyla öngörülmüş bir usûldür[207]. Burada önemli olan husus, 11. Bölüm kapsamında yeniden örgütlenmesi istenen borçlu işletmenin "going concern" olarak hayatta kalmasının amaçlamasıdır[208]. Going concern kavramı, işletmenin devamlılığının korunması anlamında kullanılmaktadır. Zira bir işletme, alacakları ve borçlarıyla, girdiği hukukî ilişkilerle kamu ekonomisi açısından da önem arz etmektedir.

---

[205] An Overview of Chapter 9 of the Bankruptcy Code: Municipal Debt Adjustments, https://www.jonesday.com/en/insights/2010/08/an-overview-of-chapter-9-of-the-bankruptcy-code-municipal-debt-adjustments, E.T.: 25.02.2020.

[206] Taşpınar Ayvaz, **Yeniden Yapılandırma**, s. 47.

[207] Taşpınar Ayvaz, **Yeniden Yapılandırma**, s. 41 vd.; Warren, **Business Bankruptcy,** s. 28; Efe Dırenisa, "Corporate Reorganization in Turkish Law Compared with the United States Chapter 11",**Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. II, S. 1, 2005, s. 165. Zaten bu sebeple 11. Bölümdeki yeniden örgütlenme borçların toplanıp malvarlıklarından karşılandığı bir tasfiye değil, borçlunun rehabilitasyonunu amaçlayan bir süreçtir. Bkz. William J. Donoher, **Corporate Bankruptcy Fundamental Principles and Processes,** 1st Edition, New York: Business Expert Press, 2012, s. 10; Varouj A. Aivazian, Simiao Zhou, ""Is Chapter 11 Efficient?, **Financial Management Journal,** Vol. 41. No. 1, 2012, s. 249.

[208]Jay Lawrence Westbrook, "ABD Şirket Kurtarma Usulü Kanunu-Şirketlerin "Going Concern" Olarak Alacaklılara Karşı Korunması", **Türk İngiliz ve ABD Hukukunda İşletmelerin Ödeme Güçlüğü ve Sorunları ve Banka İlişkileri Sempozyumu** (Ed. Ali Cem Budak), 1. Baskı, İstanbul: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, 1993, s. 12.

Dolayısıyla bu bölüm kapsamında işletmenin mallarının paraya çevrilmesi yerine devam etmesi, işletme değerinin korunması ve uygulanacak planla hayatta kalmanın sağlanması amacıyla yeniden örgütlenmektedir[209]. Bunun temelinde ise Amerikan İflâs Hukuku sistemindeki temel mantık yer almaktadır. Zira Amerikan Hukuku'nda, Türkiye'nin de dahil olduğu Kıra Avrupası Hukuku'ndan farklı olarak iflâs, utanç verici bir süreç olarak görülmemekte, mali durumu bozulmuş veya iflâs etmiş kişilerin talihsiz olduğundan hareket edilmektedir[210]. İşte bu sebeple bizim de hukuk sistemimizde temel amaç alacaklıların azami oranda tatmini iken, Amerikan Hukuku'nda ve özellikle 11. Bölüm kapsamında temel amaç, işletmenin devamlılığının sağlanması ve borçlunun iyileşerek ekonomik hayata normal bir şekilde yeniden kazandırılmasıdır[211]. Ancak elbette bu amaç gerçekleştirilirken, sadece borçlunun menfaatleri gözetilmemektedir. Zira 11. Bölümün, alacaklıların haklarını koruma ve borçlunun rehabilitasyonu yanında alacaklılara hakkaniyete uygun davranılmasını sağlama amacı da vardır. Bu hakkaniyete uygun davranma amacı, özellikle alacaklıların sınıflara ayrılması ve her sınıfa kendi içinde eşit muamele edilmesi ile somutlaşmaktadır. Böylece borçlunun ekonomik hayatta varlığını sürdürmesi sağlanırken, alacaklıların da tatmini ve borçlunun piyasadaki kredi alma imkânlarının sürdürülmesi gayeleri de temin edilmiş olmaktadır.

Yeniden örgütlenme kavramının bu amacı, usûlün Amerikan Hukuku'nda ortaya çıkışının incelenmesi ile daha da iyi anlaşılacaktır. Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi ABD'de iflâs kanunu yapma çalışmaları 1800'lü yıllarda başlamıştır[212]. Bu

---

[209]Zaten 11. Bölüm kapsamında yeniden örgütlenmenin, özellikle 7. Bölüm kapsamında iflâstan farkı burada ortaya çıkmaktadır. Yeniden örgütlenmede, borçlu işletmenin "going concern" değeri esas alınmakta ve uygulanacak plan neticesinde borçlunun hayatta kalması amacıyla tedbirler alınmaktayken; 7. Bölüm kapsamındaki klasik tasfiyede esas olan, borçlunun malvarlıklarının paraya çevrilmesi ve alacaklıların da borçluyu ibra etmeleridir. Bkz. Adam J. Levitin, **Business Bankruptcy: Financial Restructuring and Modern Commercial Markets,** 2nd Edition, New York: Wolters Kluwer, 2018, s. 677; Douglas K. Barney/ Aycan Kara, "Chapter 7 and Chapter 11 Bankruptcy Factors", **Journal of Indiana Academy of Social Sciences,** Vol. 21, Iss. 1, 2018, s. 26. Zaten kanun koyucunun da yeniden örgütlenmeyi iflâs hukukuna almasının sebebi "going concern" değerinin "paraya çevirme" değerinden daha fazla olacağına inanmasıdır. Bkz. Warren, **Business Bankruptcy,** s. 7.

[210]Dırenisa, s. 170.

[211]Bu yönde Kıta Avrupası hukuku ile Amerikan Hukuku'nun karşılaştırılması için bkz. Julian R. Franks/ Kjell G. Nyborg/ Walter N. Torous, "A Comparison of US, UK and German Insolvency Codes", **Financial Management Journal,** Vol. 25, No. 3, Special Issue: European Corporate Finance, 1996, s. 86. Bu anlamda Türk Hukuku'nda iflâsın ertelenmesi ile 11. Bölümün karşılaştırıldığı ve aynı şekilde Türk Hukuku'nda da borçluların iyileşmesi amacının gerçekleşmesinin ABD hukukuna göre daha zor olduğu hakkında bkz. İnan Uluç/ Kristi R. Sutton/ Mahmut Yavaş, "Bankruptcy in Turkey: A Comparative Study of Turkish Adjournment of Bankruptcy and the United States' Chapter 11 Reorganization", **University of Bologna Law Review,** Vol. 3, No. 1, s. 64 vd.

[212] Bkz. Birinci Bölüm, § 2, I.

kapsamda 1800 ve 1841 yıllarında yapılan iflâs kanunlarında yeniden örgütlenmeye ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmamış; borçlular açısından ayrım yapılmaksızın tek bir iflâs tasfiyesi türü öngörülmüştür. Ancak 1867 yılındaki Federal İflâs Kanunu ile ilk kez, İngiliz Hukuku'nda görülen "composition" yani konkordato imkânı kanuna alınmış ve böylece yeniden örgütlenmenin de temelleri atılmıştır. Bu dönemde özellikle ABD İç Savaşı'ndan sonra Amerikan ekonomisi için demiryolu şirketleri önem kazanmaya başlamıştır. Demiryolu şirketlerinin bütün ülkede büyük yatırımlar yapması, çok hızlı bir şekilde demiryolu inşaatlarına girişilmesi, bu şirketlerin borçlarını da büyütmüş ve şirketlerin ekonomik krizlere girmesine neden olmuştur[213]. İşte bu krizler sebebiyle o dönemde yürürlükte olan düzenlemeler gereği demiryolu şirketlerinin alacaklıları, klasik usûllerle şirketlerden tahsilat yapmak yoluna gitmiş; fakat demiryolu şirketlerinin malvarlığı değerlerinin düşüklüğü sebebiyle alacaklılar da yeterince tatmin edilememiştir[214].

İşte bu dönemde Amerikan mahkemeleri her ne kadar iflâs hukukunda yer almasa da "hakkaniyet" kuralları gereğince bu duruma müdahale etmeye başlamışlardır[215]. Zira o dönemki düzenlemelerde, ülke için böylesine önem taşıyan şirketlerin yaşatılması için bir hüküm yer almadığı gibi, bu şirketler eyalet yasalarından da faydalanamıyorlardı. Çünkü söz konusu şirketler nitelikleri gereği birden çok eyalette malvarlığına sahiptiler[216]. Dolayısıyla bu soruna çözüm "equtiy receivership" sistemi ile çözülmeye çalışılmıştır. Bu zamana kadar uygulanmış "traditional receivership" yönteminde alacaklılar, mahkemeye başvurarak şirkete bir "receiver" (yönetici) atanmasını istiyor, bu yönetici şirketin mallarını paraya çevirerek alacaklı sınıflarına dağıtıyordu[217]. İşte mahkemeler, yeni geliştirdikleri "equity receivership" yöntemi ile yine bir yönetici tayin ederek, bu yöneticinin

---

[213] Tabb, History, s. 21; Skeel, **History,** s. 59; Edward S. Adams, "Governance in Chapter 11 Reorganizations: Reducing Costs, Improving Results", **Boston University Law Review,** Vol. 73, 1993, s. 585; Douglas G. Baird/ Robert K. Rasmussen, "Control Rights, Priortiy Rights and the Conceptual Foundations of Corporate Reorganizations", **Virginia Law Review,** Vol. 87, 2001, s. 925-926. 1870 yılında 14 tane büyük demiryolu şirketi aciz halindeydi. Bkz. Albro Martin, "Railroads and Equity Receiverships: An Essay on Institutional Changes", **Journal of Economic History,** Vol. 34, 1974, s. 688.

[214]Çünkü bu mallar genelde demiryolunun kendisi olup, demiryolu şirketi olmadan da hiçbir mali değeri bulunmuyordu bkz. Adams, s. 585.

[215] Tabb, History, s. 22; Taşpınar Ayvaz, **Yeniden Yapılandırma,** s. 43;. Bu kapsamda bir alacaklının başvurusuyla mahkemenin sürece müdahale ettiği ve klasik tasfiye dışında alacaklıların tatmini için şirkete yönetici atandığı ilk karar 1884 yılında verilen *Wabash St. Louis & Pacific. Railway Company v. Cent. Trust Co* kararıdır.Bkz. Martin, Equity Receivership, s. 685-686.

[216] Adams, s. 585.

[217]Taşpınar Ayvaz, **Yeniden Yapılandırma,** s. 44.

alacaklıların kurduğu "reorganization committee" (yeniden örgütlenme komitesi) ile işbirliği yapmasını sağlıyordu[218]. Bu kapsamda yönetici, söz konusu şirketin mallarını açık artırmayla satıyor (ki genelde açık artırmalara tek bir teklif veren olarak alacaklılar katılıyordu) ancak alacaklılar satın aldıkları bu malları sermaye olarak kullanarak yeni bir şirket kuruyorlardı[219]. Bu şirket de, daha önce aciz halinde olan şirketin borçlarını, faaliyetini devam ettirerek bir plan dâhilinde ödüyordu. Ancak burada alacaklıların haklarını korumak için açık artırmada bir "upset price" (taban fiyat) uygulanıyor ve malların rehnin paraya çevrilmesi sonucunda satılacağı bedelden daha az bir fiyata satılması engelleniyordu[220]. Ayrıca "absolute priortiy rule" (mutlak öncelik kuralı) denen kural da uygulanıyor ve tüm alacaklılara ödeme yapılmadan, haklarından vazgeçmelerine imkân verilmiyordu[221].

İşte bu süreçle birlikte Amerikan Hukuku'nda ortaya çıkan "equity receivership" kavramı ile şirketin hayatta kalması sağlanıyor ve demiryolu gibi ekonomi için son derece önemli bir hizmetin aksamadan devam etmesineimkân tanınıyordu. Fakat bu yöntem kanunda düzenlenmediği için tamamen sorunsuz değildi.Zira bu sürece katılmak istemeyen alacaklıların şirketin yaşamasına yönelik çabaları sekteye uğratma imkânları vardı. Dolayısıyla bu uygulamanın yayıldığını ve ihtiyaçları gören ABD Kongresi, ancak 1938 yılındaki Chandler Kanunu ile Federal İflâs Kanunu'na 10,11 ve 12. Bölümleri eklemiştir. 10. Bölümde, payları halka arz edilmiş büyük şirketlerin yeniden örgütlenmesi hakkında düzenlemeler mevcutken, 11. Bölümde daha küçük ölçekli şirketlerin yeniden örgütlenmesine dair düzenlemeler yapılmıştır. Ancak bunun da özellikle büyük şirketler tarafından kötüye kullanıldığı görülünce, 1978 tarihli Kanun düzenlenirken 10 ve 11. Bölümler birleştirilmiştir.

---

[218] Adams, s. 586; Stephen J. Lubben, "Railroad Receiverships and Modern Bankruptcy Theory", **Cornell Law Review,** Vol. 89, Iss. 6, 2004, s. 1443-1444. Bu dönemde yazılmış bir eser olarak ve yeniden örgütlenme komitelerinin durumu hakkında bkz. Jacob Trieber, "The Abuse of Receiverships", **Yale Law Journal,** Vol. 19, s. 276-277.

[219] Tabb, History, s. 22; Baird/ Rasmussen, s. 931.

[220] Tabb, History, s. 22;Adams, s. 586; Lubben, Railroad, s. 1420.

[221] Buradaki mutlak eşitlik kuralından aşağıda da daha detaylı şekilde bahsedilecek olup, bu konuda daha detaylı bilgi için bkz. Stephen J. Lubben, "The Overstated Absolute Priority Rule", **Fordham Journal of Corporate and Financial Law,** Vol. XXI, 2016, s. 585-587; Bruce Grohsgal, "How Absolute is the Absolute Priority Rule in Bankruptcy? The Case for Structured Dismissals", **William&Mary Business Law Review,** Vol. 8, Iss. 3, 2017, s. 459 vd. Bu sistem özellikle ABD Yüksek Mahkemesi'nin 1913 tarihli *Norhern Pacific Railway v. Boyd* kararı ile yerleşmiştir.

1978 tarihindeki düzenlemenin ilk hâlinde 11. Bölüm, dört kısımdan oluşmaktaydı. Bunlar, yeniden örgütlenmenin başlaması (USBC m. 1101-1114), yeniden örgütlenme planı (USBC m.1121-1129), planın kabulü ve sonrası hukukî durum (USBC m. 1141-1146) ve demryolu şirketlerinin yeniden örgütlenmesi (USBC m. 1161-1174) şeklinde düzenlenmişti[222]. Ancak 2019 yılında bu sistem de değişmiştir. Zira Amerikan hukuk doktrininde, 11. Bölüm kapsamında yeniden örgütlenmenin son derece pahalı olduğu ve özellikle küçük işletmelerin bundan yararlanamayıp, klasik paraya çevirme usûlüne mahkum edildiği yönünde eleştiriler yapılmaktaydı[223]. İşte bu uzun süren eleştirileri dikkate alan ABD Kongresi, 2019 yılında çıkardığı Küçük İşletmelerin Yeniden Örgütlenmesi Hakkında Kanun ile 11. Bölüme, beşinci kısım olarak "Küçük İşletmelerin Yeniden Örgütlenmesi" (m. 1181-1195) usûlünü eklemiştir. Bu değişiklikle birlikte küçük işletmeler için masrafların daha da düşürüldüğü, 7. Bölümle 11. Bölüm arasına yerleşen yeni bir süreç kanunlaşmıştır. Bu bölüm kapsamında öngörülen usûl hakkında da aşağıda yeri geldikçe bilgi verilecektir.

B. 11. Bölümdeki Yeniden Örgütlenmenin Türk Hukuku'na Etkileri

Yukarıda bahsettiğimiz tarihi gelişme sonucunda yeniden örgütlenmenin ortaya çıkması, elbette Kıta Avrupası Hukuku'nu ve Türk Hukuku'nu da etkilemiştir[224]. Bu

---

[222]Demiryolu şirketleri hakkında ayrıca düzenleme yapılmasının sebebi, m. 109 uyarınca bu şirketlerin 7. Bölümdeki iflâsa tâbi olmadığının açık olarak belirtilmesidir. Bkz. Taşpınar Ayvaz, **Yeniden Yapılandırma**, s. 47

[223]11. Bölüm doktrinde çeşitli yönlerden eleştirilmiş, bu bölüm kapsamında masrafların yüksekliğinden özellikle şikayet edilmiştir. Bkz. Barry E. Adler, "Bankruptcy and Risk Allocation", **Cornell Law Review,** Vol. 77, 1992, s. 463-464; Lucian Arye Bebchuk, "A New Approach to Corporate Reorganizations", **Harvard Law Review,** Vol. 101, No. 4, 1988, s. 780. Ancak buna karşı, 11. Bölüm kapsamında başvuru yapan şirketlerin mali durumunun incelenerek yeniden örgütlenmenin aslında çok pahalı bir prosedür olmadığından bahisle bu eleştirilere cevap da verilmiştir. Bkz. Avner Kalay/ Rajeev Singhal/ Elizabeth Tashjian, "Is Chapter 11 Costly?", **Journal of Financial Economics,** Vol. 84, 2007, s. 772 vd. Ayrıca yeniden örgütlenmenin doktrinde eleştirildiği gibi başarısız ve etkisiz olmadığı ancak küçük işletme borçlularının özellikle planın sunulması süresinin kısalığından dolayı zarar görebileceği de ifade edilmiştir. Bkz. Elizabeth Warren/ Jay Lawrence Westbrook, "The Success of Chapter 11: A Challenge to the Critics", **Michigan Law Review,** Vol. 107, No. 4, 2009, s. 638-641.

[224]Üstündağ, **İflâs,** s. 1; Arzova/ Yavaş/ Küçük, s. 23; Uluç/ Sutton/ Yavaş, s. 67 vd. ABD'deki bu kurum, İsviçre Hukuku'nu da etkilemiş ve İsviçre'de de iyileştirme hukuku üzerine, özellikle konkordato ile ilgili değişiklikler tasarlanmış ve yapılmıştır. Bkz. Budak/ Tunç Yücel, İsviçre Değişiklikleri, s. 30; Tuncer Kazancı, İsviçre, s. 135; Daniel Staehelin, "İsviçre İcra ve İflâs Hukukunda Aciz Hukukunda Yapılan Yeniliklere İlişkin Değerlendirmeler" (Çev. Abdurrahman Kavasoğlu, Ömer Çon), **Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 8, S. 1., 2018, s. 38 vd.; Meier, (Çev. Tolga Akkaya), s. 119 vd. Tüketici borçları özelinde ABD Hukuku'ndaki yapılanmanın Kıta Avrupası ve Türkiye'yi etkilediği yönünde bkz. Varol Karaaslan, "Tüketici İflâsı ve Borçların Yeniden Yapılandırılması Konusunda Avrupa Hukukundaki Gelişmeler", **Legal Hukuk**

etkilenme, İİK'da borçluların iyileştirilmesi ve ekonomik varlıklarını sürdürebilmeleri için gereken düzenlemelerin yapılması şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda İİK'da geçmiş dönemde borçluların iyileştirilmesine yönelik temelde üç kurum mevcuttu[225]. Bunlar iflâsın ertelenmesi, konkordato ve sermaye şirketleri ve kooperatiflerin uzlaşma suretiyle yeniden yapılandırılmasıdır. Ancak burada sermaye şirketleri ve kooperatiflerin uzlaşma suretiyle yeniden yapılandırılması (bundan sonra yeniden yapılandırma olarak anılacaktır) hakkında da açıklamalar yapmamız gerekmektedir.

Yeniden yapılandırma, İİK'ya 2004 tarihli 5092 sayılı Kanun ile girmiştir[226]. Bu Kanun ile İİK'ya m. 309/m ilâ m. 309/ü hükümleri eklenmiş ve ayrıca Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması Hakkında Yönetmelik de çıkarılmıştır[227]. Bu değişikliğin gerekçesi olarak, ekonomik dalgalanmalar sebebiyle aslında borçlarını ödeme gücü olan şirketlerin faaliyetlerini durdurduğu ve bunun da hem alacaklıları hem borçlu bünyesinde çalışan işçileri hem de milli ekonomiyi etkilediği; bu sebeple de alacaklılarla uzlaşılarak yeni bir yapılanmaya gidilen bir sisteme ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir[228]. Zira daha önce de belirttiğimiz gibi Türk Hukuku'nda esas amaç, alacaklıları azami oranda tatmin etmek olup, Türkiye'de kanun koyucu işletmelerin kurtarılması için önemli bir çaba içinde olmamıştır[229]. Fakat daha sonra bu ihtiyaçla çeşitli düzenlemeler yapılmış, örneğin 3332 sayılı Şirket Kurtarma Kanunu çıkarılmış[230] ve daha sonra 4949 sayılı

Dergisi, C. 11, S. 130, 2013, s. 41 vd. Öyle ki, dünyada olduğu gibi Türkiye'de de iflâsın artık eski anlamının kalmadığı ve yeniden yapılandırma, konkordato gibi kurumlarla iflâsın "iflâs ettiği" dahi ifade edilmiştir. Bkz. Hakan Pekcanıtez, "İflâs, İflâs mı Ediyor?", **Makaleler C. II,** 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2016, s. 15 vd.

[225]Ancak doktrinde iflâsın ertelenmesinin bir iyileşme tedbiri olmadığı ve burada sadece borca batıklıktan kurtulma için borçluya soluklanma imkânı verildiği yönünde bkz. Taşpınar Ayvaz, **Yeniden Yapılandırma,** s. 289.

[226] 5092 sayılı Kanunun metni için bkz. https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5092.html, E.T.: 26.02.2020.

[227] 14.04.2004 Tarih ve 25436 Sayılı Resmi Gazete, bkz.https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/04/20040417.htm, E.T.: 26.02.2020.

[228] Kanun'un hükûmet gerekçesi için bkz. https://www2.tbmm.gov.tr/d22/1/1-0718.pdf, E.T.: 10.01.2020.

[229]Saim Üstündağ, **İcra ve İflâs Kanunu'nun Dünü Bugünü**, 1. Baskı, İstanbul: Evrim Kitabevi, 1990, s. 32; İbrahim Ercan, "5092 Sayılı Kanun ile İcra ve İflâs Kanununa Eklenen Sermaye Şirketleri ile Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması Kurumu", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 12, S. 1-2, 2004, s. 31.

[230] 1987 yılında çıkarılan ve Şirket Kurtarma Kanunu olarak bilinen kanun esasında Sermaye Piyasasının Teşviki, Sermayenin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler ile 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usûl Kanunu ve 3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun başlığını taşımaktadır bkz. https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3332.pdf. Ancak söz konusu kanun şirketlerin iyileştirilmesi konusunda başarısız olmuştur. Bunun gerekçesi olarak iyileştirmeyi istemeyen

Kanun ile iflâsın ertelenmesi müessesesi ihdas edilerek konkordatoya ilişkin değişiklikler de yapılmış; son olarak 5092 sayılı Kanun ile yeniden yapılandırma İİK'ya eklenmiştir[231].

Bu kapsamda yeniden yapılandırma, sermaye şirketleri ve kooperatiflerin alacaklıları ile uzlaşarak, gerekiyorsa yönetim yapılarını yeni şartlara uygun hâle getirmek suretiyle faaliyetlerine devam etme imkânı sağlayan bir hukukî kurumdur[232]. Kanunun gerekçesinde ve bu tanımda da belirtildiği gibi yeniden yapılandırma, esasında tıpkı şu anki konkordato hükümlerinde olduğu gibi, borçlunun iyileşmesi ve ekonomik varlığını sürdürmesini amaçlamaktadır[233]. Her ne kadar yeniden yapılandırma iyileşme amacını gütse de İİK'ya alınmasından sonra hemen hiç uygulanmamıştır[234]. Bunun en önemli sebebi özellikle 4949 sayılı Kanun ile getirilen iflâsın ertelenmesi yolunun çok daha kolay olması, yeniden yapılandırmanın zor ve pahalı olması ve belki de yeniden yapılandırmanın bir uzlaşma kültürüne dayanmasıdır[235]. Zira Türk Hukuku'nda yeniden yapılandırma,

---

grupların gücü, bu usûlün rekabeti engelleyici sayılması ve şirketlerde yönetim değişikliğine gidilmesinin hoş karşılanmaması, dönemin politik yapısı gibi sebepler ileri sürülmüştür. Bu kanunun başarısızlığı hakkında görüşler için bkz. Saim Üstündağ, "Banka Kredi Sözleşmelerinden Doğan Alacakların Cebri İcra Yolu ile Tahsili, Yürürlükte Kalkmış Olan 3332 Sayılı Şirket Kurtarma Kanunu ve Başarısızlık Sebepleri", **Türk İngiliz ve ABD Hukukunda İşletmelerin Ödeme Güçlüğü ve Sorunları ve Banka İlişkileri Sempozyumu** (Ed. Ali Cem Budak), 1. Baskı, İstanbul: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, 1993, s. 157-159; Halûk Konuralp, "Uzlaşma Suretiyle Sermaye Şirketlerinin Yeniden Yapılandırılmasının Tarihi Gelişimi ve Amacı", **İcra ve İflâs Kanunu'ndaki Değişiklikler Çerçevesinde Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Borçlarının Yeniden Yapılandırılması Semineri,** 1. Baskı, İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları, 2004, s. 14.

[231]Bu değişiklikler hakkında bkz. Pekcanıtez, İflâsın Ertelenmesi, s. 20; Oğuz Atalay, İflâsın Ertelenmesi, s. 49 vd.; Tanrıver, 4949 Sayılı Kanun, s. 67 vd.; Taşpınar, Değişiklikler, s. 49 vd.

[232]Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 531; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **İcra ve İflâs,** s. 836-837; Pekcanıtez/ Atalay/ Özekes, **Temel Bilgiler,** s. 325; Ercan, Yeniden Yapılandırma,s. 31; Ercan, **Malvarlığının Terki**,s. 152; Taşpınar Ayvaz, **Yeniden Yapılandırma,** s. 291; Aydemir, **Konkordato ve Yeniden Yapılandırma,** s. 177; Oğuz Atalay, "Yeniden Yapılandırma Projesi", **İcra ve İflâs Kanunu'ndaki Değişiklikler Çerçevesinde Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Borçlarının Yeniden Yapılandırılması,** İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları, No. 8, 2004, s. 22; Seyithan Deliduman, "Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması", **Yasa Hukuk Dergisi,** S. 255, 2004, s. 48.

[233] Ali Cem Budak, "Amerika Birleşik Devletleri'nde Şirket Kurtarma", **Türk İngiliz ve ABD Hukukunda İşletmelerin Ödeme Güçlüğü ve Sorunları ve Banka İlişkileri Sempozyumu** (Ed. Ali Cem Budak), 1. Baskı, İstanbul: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, 1993, s. 344; Kuru, **El Kitabı,** s. 1553; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 659; Deliduman, Yeniden Yapılandırma**,** s. 48.

[234] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 2; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 557.

[235] Pekcanıtez, Eleştiriler,s. 483; Oğuz Atalay, "İflâs Sistemimiz Neden İflâs Etti?", **Türk, Alman ve İsviçre Hukukunda İflâs, Konkordato ve Noterlik Alanındaki Gelişmeler, MİHBİR VIII. Toplantısı, 09-10 Ekim Abant,** 1. Baskı, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2010, s. 193 vd.; Bu düzenlemenin yeni yapıldığı dönemde ülkemizde uzlaşma kültürünün olmadığı ve uzlaşma suretiyle yeniden yapılandırmanın başarısının da bu kültür eksikliğine ve bunun giderilip giderilmeyeceğne bağlı olduğu, son derece haklı olarak ifade edilmiştir. Bkz. Hakan Pekcanıtez,

alacaklılarla borçlunun mahkemeye gitmeden önce bir araya gelerek başlangıçta bir plan üzerinde uzlaşmalarını gerektirmektedir (İİK m. 309/m). Bu ise uzlaşma kültürünün çok yerleşmediği ve en küçük bir uyuşmazlık için mahkemelere başvurulduğu ülkemizde, bahsi geçen düzenlemeleri tamamen uygulanmaz hâle getirmiştir.

Türk hukuk doktrininde de ABD Hukuku'ndaki yeniden örgütlenme hükümleri haklı olarak Türk Hukuku'ndaki yeniden yapılandırma hükümleri ile karşılaştırmalı incelenmiştir. Fakat Türk Hukuku'ndaki yeniden yapılandırma Amerikan Hukuku'ndan farklar taşımakla birlikte, hemen hiç uygulanmadığı için, Amerikan Hukuku'ndaki düzenlemelerden yola çıkılarak ortaya konulan tavsiyeler de ne yazık ki etkisiz kalmıştır. Fakat 7101 sayılı Kanun'un gerekçesinde açıkça, Amerikan Hukuku'ndaki "otomatik durdurma" kuralından faydalanıldığı[236] ve konkordatonun başarıya ulaşma şansının "iyileşme" imkânını da kapsadığı göz önüne alındığında; yeniden örgütlenme ile Türk Hukuku'ndaki konkordato arasında da bir bağ olduğu şüphesizdir. Ayrıca aşağıda daha da detaylı olarak belirteceğimiz gibi[237], yürürlükteki konkordato hükümlerinde alacaklılar kurulundaki alacak sınıfları gibi (İİK m. 297), Amerikan Hukuku kaynaklı düzenlemelere de yer verilmiştir. Her iki hukuk sisteminde de bu prosedüre başvurabilecek kişiler açısından da belirli ölçüde bir paralellik bulunmaktadır. Dolayısıyla yeniden örgütlenmenin aslında halihazırdaki konkordato düzenlemelerimizi de etkilemiş olduğu açıktır. İşte bu sebeple Türk Hukuku'ndaki konkordato prosedüründen bahsederken, başlıklar altında Amerikan Hukuku'ndaki düzenlemelerden de bahsedeceğiz.

"Yeniden Yapılandırma Projesinin Tasdiki ve Uygulanması", **İcra ve İflâs Kanunu'ndaki Değişiklikler Çerçevesinde Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Borçlarının Yeniden Yapılandırılması,** İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları, No. 8, 2004, s. 35.

[236] 7101 sayılı Kanun'un 14. maddesinin gerekçesinde açıkça Amerika Birleşik Devletleri'ndeki otomatik durdurma kuralından esinlenilerek düzenlenen İsviçre İcra ve İflâs Kanunu hükümlerinden hareketle geçici mühletin ihdas edildiği belirtilmiştir. Bkz. https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss524.pdf., E.T.: 10.02.2020.

[237] Bkz. aşa. İkinci Bölüm, § 2, IV, B, 3.

İKİNCİ BÖLÜM

KONKORDATO MÜHLETİNİN VERİLMESİ VE MÜHLETİN VERİLMESİNDE ALACAKLILARIN KONUMU

§ 1 Geçici Mühletin Verilmesi

I. Geçici Mühlet Kavramı ve Hukukî Niteliği

Mühlet, kelime anlamı olarak bir vadeyi ifade eder[238]. Vade ise borçlar hukukunda borçlunun ifayı gerçekleştirmekle yükümlü olduğu zaman anlamına gelir[239]. Ancak konkordato mühleti, borçlar hukukundaki vade anlamıyla kullanılmamaktadır. Buradaki mühlet, sadece borçluya belirli bir zaman verildiğini ifade eder[240]. İşte konkordato mühletinde borçlu, mühlet süresince kanunda kendisine sağlanan imkânlardan ve özellikle takip yasağından faydalanarak, konkordatonun alacaklılar tarafından kabulünü ve tasdikini sağlamak için gerekli girişimlerde bulunmaktadır[241]. Bir diğer deyişle konkordato mühleti borçluya, kendisine karşı alacaklıların takip yapamamasından aldığı güçle durumunun kötüye gitmesini engelleme ve nefes alma imkânı sunar[242]. Bu da zaten konkordatonun borçlunun

---

[238] Türk Dil Kurumu, **Güncel Türkçe Sözlük,** www.sozluk.gov.tr.

[239] Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 801; Tercier/ Pichonnaz/ Develioğlu, s. 333; von Tuhr, s. 506; Cansel/ Özel, s. 242-243; Ayan, **Genel Hükümler,** s. 375.

[240] Albayrak, **Konkordato,** s. 53.

[241] Kuru, **El Kitabı,** s. 1460; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 631; Kuru, **Şerh, C. IV,** s. 3609; Kuru, **Konkordato,** s. 418; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 30; Onar, **Temel Bilgiler,** s. 358-359; Özekes, Geçici Mühlet,s. 69; Akil, **Adi Konkordato,** s. 62; Muşul, **İcra ve İflas C. II,** s. 1437; Kale, **Sorularla Konkordato,** s. 13; Sarısözen, **Konkordato,** s. 156; Ulukapı, **İcra ve İflas,** s. 530; Önen, s. 84; Mehmet Çetinkaya, "Konkordato Mühleti İçinde İhtiyati Haciz İstenebilir mi? İflâs Davası Açılabilir mi?", **TBBD,** S. 3, 1991, s. 376. Yargıtay HGK. E. 2000/12-49, K. 2000/94, 16.02.2000 T.; Ayrıca konkordato mühletinin, konkordatonun tasdikle mi iflâsla mı sonuçlanacağının belirlenmesi için mühletin var olduğu hakkında bkz. Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 36.

[242]Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 465; Akil, **Adi Konkordato,** s. 62; Altay/ Eskiocak, s. 49; Yılmaz, Düşünceler,s. 100; M. Serhat Sarısözen, "Geçici ve Kesin

durumunu iyileştirme ve ekonomik hayatını sürdürmesini sağlama amacının en önemli araçlarından birisidir.

7101 sayılı Kanun ile yapılan değişikliklerden önce, İİK'da tek bir konkordato mühleti düzenlenmişti. Buna göre konkordato talebinin uygun görülmesi durumunda İİK m. 287/6 uyarınca üç aylık bir konkordato mühletinin verileceği, ancak işin gerekli kıldığı durumlarda bunun iki ay uzatılabileceği öngörülüyordu[243]. Ancak 7101 sayılı Kanun ile yapılan değişikliklerle beraber, borçluya konkordato başvurusu üzerine önce geçici mühlet, daha sonra kesin mühlet verilecektir[244].

Yukarıda mühlet kavramının belirli bir süre olduğundan bahsedilmişti. Ancak burada kanun geçici ve kesin şeklinde bir ayrım yaptığından; sanki geçici mühlet kesin mühletten daha alt derecedeymiş gibi bir anlam akla gelebilir. Fakat burada geçici kelimesi aslında aşağıda da detaylı olarak belirteceğimiz gibi ilk inceleme üzerine hemen mühlet verilmesi anlamında kullanılmıştır[245]. Zaten İİK'da geçici mühlet ile kesin mühletin doğuracağı hukukî sonuçlar açısından bir ayrım yapılmamış, geçici mühletin de aynen kesin mühletin sonuçlarını doğuracağı ifade edilmiştir. Dolayısıyla geçici mühlet ile kesin mühlet, sonuçları açısından aynı ve fakat veriliş biçimleri ile bunlar kapsamında yapılan incelemeler açısından farklı kavramlardır. Ayrıca her ikisi de neticede "belirli" süreleri ifade etmektedir.

7101 sayılı Kanun'un gerekçesinde, geçici mühlet kurumunun ihdası hakkında açıklamalar yapılmıştır. Gerekçeye göre bu kanunla birlikte geçici konkordato mühleti ihdas edilmesinin amacı borçluya süratle bir hukukî koruma sağlamak olup; bu düzenlemenin ihdasında Amerikan Hukuku'ndaki "otomatik durdurma" kuralı

Mühlet", **7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Antalya Toplantısı,** 05-06 Ekim 2018, 1. Baskı, Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2018, s. 43. Bu tarz imkânların borçlunun rehabilitasyonunu amaçlayan tüm usûllerde bulunması gerektiği hakkında bkz. Ali Cem Budak/ Müjgan Tunç Yücel, m. 287, **Yeni Konkordato Hukuku(7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 242.

[243] Hakan Pekcanıtez/ Mine Akkan/ Evrim Erişir, **İcra ve İflâs Kanunu ve İlgili Mevzuat**, 14. Bası, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2016, s. 239.Ancak bu dönemde de kanunda değişiklik yapılarak geçici mühlet şeklinde bir düzenlemeye gidilmesi gerektiği doktrinde ifade edilmiştir bkz. Tanrıver, Problemler, s. 256; Tanrıver, Islah, s. 2. Ayrıca yine bu dönemde toplam mühlet süresinin 5 ay olması doktrinde eleştirilmekte ve bu kısalığın konkordatonun hiç uygulanmaması sonucunu doğurduğu yönünde görüşler ileri sürülmekteydi bkz. Karslı, **İcra ve İflas,** s. 534; Yılmaz, Düşünceler,s. 97; Pekcanıtez, Genel Değerlendirme, s. 145; Öztek, Yeniden Yapılandırma, s. 44; Taşpınar,Değişiklikler, s. 62; Ercan, **Malvarlığının Terki**, s. 215; Tanrıver, 4949 Sayılı Kanun, s. 354.

[244] İsviçre Hukuku'nda da bu değişiklik 2013 yılındaki reformla gerçekleşmiş olup daha detaylı bilgi için bkz. Budak/ Tunç Yücel, İsviçre Değişiklikleri, s. 30 vd.; Tuncer Kazancı, İsviçre, s. 143 vd.

[245]Bkz. aşa. İkinci Bölüm, § 1, I, A.

etkili olmuştur[246]. Dolayısıyla geçici mühlet, borçlunun konkordato başvurusu üzerine mahkeme tarafından verilen ve borçlunun hukukî koruma altına alınmasını amaçlayan bir hukukî müessese şeklinde tanımlanabilir. Burada önemli olan faktör borçlunun korunması olduğu için, geçici mühlet doktrinde "süper geçici hukukî koruma" olarak da tanımlanmaktadır[247]. Gerçekten geçici hukukî koruma, gecikmesinde tehlike olan bir hâlin engellenmesi veya durdurulması amacıyla iddia edilen talebe, hukukî dinlenilme hakkının ertelenmesi yolu açılarak ve yaklaşık ispat seviyesinde ispat ölçüsüyle yetinilerek geçici olarak yürürlük kazandıran ve karşı tarafın menfaatlerini de çeşitli araçlarla dengeleyen ivedi bir yargısal korumadır[248]. Geçici mühlette de öncelikli amaç borçluyu alacaklıların icra ve iflâs takiplerinden kurtarmaktır. Çünkü borçlunun durumu, konkordato başvurusu yaparken de giderek kötüleşmekte ve borçlu itibar kaybetmektedir. Dolayısıyla borçluya karşı takiplerin engellenmesinde gecikildikçe borçlunun ekonomik varlığını devam ettirmesi önemli ölçüde zorlaşmaktadır. İşte bu özelliği ve geçici mühletin verilmesi usûlü nedeniyle, mühletin geçici hukukî koruma olduğu konusunda tereddüt edilmemelidir[249]. Zaten iflâsın ertelenmesi döneminde de iflâsın ertelenmesinin geçici hukukî koruma olup olmadığı tartışılmış ve doktrinde iflâsın ertelenmesinin de geçici hukukî koruma olduğunu ifade eden görüşler ortaya çıkmıştır[250].

---

[246] Gerekçe için bkz. https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss524.pdf.

[247] Budak/ Tunç Yücel, İsviçre Değişiklikleri, s. 32; Sarısözen, **Konkordato,** s. 156; Kaplan, s. 22; Kale, İsviçre Hukuku, s. 153 vd.

[248]Evrim Erişir, **Geçici Hukuki Korumanın Temelleri ve İhtiyati Tedbir Türleri**, 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2013, s. 5. Geçici hukukî korumanın farklı tanımları ve daha detaylı bilgi için bkz. Ejder Yılmaz, **Geçici Hukuki Himaye Tedbirleri, C. I,** Ankara: Yetkin Yayınevi, 2001, s. 35 vd; Pekcanıtez/ Atalay/ Özekes, **Usûl**, s. 567 vd.; Muhammet Özekes, **İhtiyati Haciz,** 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, s. 36 vd. Bu kapsamda geçici hukukî korumanın unsurları, yargı organlarınca verilebilmesi, hem davacı hem davalı tarafça talep edilebilmesi, geçici nitelikte olması, talep halinde basit ve çabuk bir incelemeyle karar verilmesi, inceleme sonucu verilen kararların bağlayıcı ve zorlayıcı olması, yargılama sırasında yaklaşık ispat ile ispatın mümkün olması ve acele hâllerde karşı taraf dinlenilmeden karar verilmesi şeklinde ifade edilmiştir. Bkz. Muhammet Özekes, **Pekcanıtez Usûl Medeni Usûl Hukuku,** 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017, s. 2437.

[249] Özekes, Geçici Mühlet, s. 69; Sarısözen, **Konkordato,** s. 159; Akil, **Adi Konkordato,** s. 63; Barış Toraman, "Konkordato Müessesesi Hakkında 7101 Sayılı Kanunla Getirilen Yeniliklerin Kanun Yollarına İlişkin Hükümleri Bakımından Değerlendirilmesi", **7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Antalya Toplantısı,** 05-06 Ekim 2018, 1. Baskı, Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2019, s. 210. Doktrinde Özekes, geçici mühletin konkordatonun muhtemel sonuçlarını güvence altına alan bir hukukî koruma tedbiri olduğunu, geçici mühletle konkordato projesinin hemen uygulanmadığını ancak uygulanmasını engelleyecek olayların engellendiğini ifade etmektedir. Bkz. Özekes, Geçici Mühlet, s. 70-71.

[250]İflâsın ertelenmesi döneminde de iflâsın ertelenmesinin geçici hukukî koruma olup olmadığı tartışılmıştır. Bu kapsamda bir görüş iflâsın ertelenmesini geçici hukukî koruma tedbiri olarak görmüştür. Bkz. Timuçin Muşul, **İflasın Ertelenmesi,** 2. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010, 27-28; Karslı, İflasın Ertelenmesi, s. 279; Deliduman, **İflasın Ertelenmesi,** s. 25; Özekes, İflâsın Ertelenmesi, s. 3256; Erişir, s. 320; Oğuz Atalay, **Borca Batıklık ve İflâsın Ertelenmesi**, 1. Baskı, İzmir: Güncel Yayınevi, 2007, s. 73. Ayrıca iflâsın ertelenmesinin özel bir ihtiyati tedbir

Geçici mühlet süresi İİK m. 287/4 uyarınca üç ay olup, bu süre gerektiğinde borçlunun veya komiserin yapacağı talep üzerine en fazla iki ay daha uzatılabilir. Eğer uzatma talebini borçlu ileri sürmüşse, geçici konkordato komiserinin de görüşü alınır ve geçici mühlet süresi her hâlukârda beş ayı geçemez.

II. Geçici Mühletin Verilmesi için Gerekli Şartlar

A. Konkordato Başvurusunun Yapılması

Geçici mühlet verilmesi, öncelikle kanunda belirtilen usûl ve şekle uygun bir konkordato başvurusunu[251] gerektirir. Konkordatoya kimlerin başvurabileceği İİK m. 285'te belirtilmiştir. Buna göre muaccel borçlarını ödeyemeyen veya ödeyememe tehlikesi altında olan herhangi bir borçlu konkordato başvurusunda bulunabilir. Öncelikle "herhangi bir borçlu" denilerek, konkordatoya başvurabilecek kimseler yönünden sıfat sınırı getirilmemiştir. Yani konkordatoya başvurmak için sermaye şirketi ya da tacir olmak gerekmez; her gerçek kişi ve tüzel kişi konkordato başvurusu yapabilir[252]. Bu noktada aralarında bağlantı bulunan birden fazla kişinin, özellikle aynı holding içindeki şirketlerin, grup şirketlerinin konkordato başvurusu yapıp yapamayacağı tartışılmıştır. Bu husus özellikle, şirketle beraber şirket ortaklarının aynı dosyada konkordato başvurusu yapıp yapamayacağı sorunu ile beraber tartışılmaktadır. Çünkü uygulamada şirket ortakları, genellikle şirket borçlarına kefil olmakta ve kendi malvarlıkları ile sorumlu bulunmaktadır.

---

olduğu (Kuru, **El Kitabı,** s. 1188; Şakir Balcı, **İflâsın Ertelenmesi,** 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2010, s. 236); iflâsa engel olan ve tarafların menfaatini koruyan bir adli tedbir olduğu (Öztek, Erteleme, s. 44); önsorun olduğu (Arzova/ Yavaş/ Küçük, s. 38 vd.; Murat Yavaş, "İflâsın Ertelenmesinin Hukuki Niteliğine Bağlı Bazı Hukuki Sorunlara Yaklaşım", **İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** Y. 2, S. 2, 2016, s. 134); çekişmesiz yargı işi olduğu (Uyar/ Uyar/ Uyar, **Şerh, C. II**, s. 2497; Türk, **Sermaye Kaybı,** s. 275) ifade edilmiştir.

[251] İcra ve İflâs Kanunu'nun şu anda ve 7101 Kanun ile değişmeden önceki hâlinde de 285. maddenin başlığında "Konkordato Talebi" ifadesi kullanılmıştır. İşte doktrinde bunun konkordato talebi olmadığı, sadece konkordatonun tasdiki için borçlunun kendisine mühlet verilmesi talebi olduğu ifade edilmiştir. Bu sebeple bu maddenin "konkordato mühleti talebi" şeklinde ifade edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bkz. Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 30; Gürdoğan, **Konkordato,** s. 159; Berkin, **İflâs,** s. 175.

[252] Berkin, **İflâs,** s. 526; Berkin, Konkordato Akdi, s. 196; Belgesay, **Şerh,** s. 495; Onar, Belgesay, s. 230; Arar, s. 259; Kuru, **El Kitabı**, s. 1446-1447; Kuru, **Konkordato,** s. 411; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 517; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 17-19; Köymen, s. 82; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 469; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **İcra ve İflâs,** s. 780; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 546; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato** s. 7; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 30-31; Özekes, Geçici Mühlet, s. 52; Kale, **Sorularla Konkordato**, s. 6; Olgaç, **İcra ve İflâs, C. II,** s. 1939; Albayrak, **Konkordato,** s. 58; Karslı, **İcra ve İflas,** s. 533; Tanrıver/ Deynekli, s. 54; Buruloğlu/ Reyna, s. 8; Akdeniz/ Kayıhan, s. 33; Oruç/ Çatıkkaş/ Şuekinci, s. 9; Taşpınar, Değişiklikler, s. 23; Serdar Kale, "7101 Sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Çerçevesinde İflas Dışı Adi Konkordato", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 5, S. 1, Bahar 2018, s. 216.

Dolayısıyla şirketin kaderi, aslında ortağın (kefilin) şahsi malvarlığını da doğrudan etkilemektedir. Bu sebeple ortaklar, şirketin konkordato başvurusunun başarısına bağlı olarak kendileri de başvuru yapmaktadırlar. Bu sorun hakkında doktrinde bir görüş şirketlerin birlikte başvuru yapabileceklerini ancak her biri için şartların ayrı ayrı inceleneceğini ifade ederken[253]; buna karşın bir başka görüş, birden fazla borçlunun tek bir dosyada konkordato başvurusu yapamayacağını, bunun yapılacak oylamaları ve itirazları son derece karmaşık hâle getireceğini ifade etmektedir[254]. Kanaatimizce burada ikinci görüş benimsenmeli ve birden fazla borçlunun aynı dosyada konkordato talep edememesi, ederse de dosyaların ayrılması yoluna gidilmelidir. Aksi durum komiser raporları, bu raporlara itirazlar, oylamalar gibi prosedürlerin içinden çıkılmaz bir hâle gelmesine yol açacaktır.

---

[253] Özekes, Geçici Mühlet, s. 55; Öztek, m. 285, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 146-147; Uyar, **İlkeler,** s. 23; Akil, **Adi Konkordato,** s. 42. Uygulamada özellikle şirket borçlarına kefil olan ortakların da aynı dosyada konkordato başvurusu yapabilecekleri ve fakat bu ortakların ayrı bir proje sunmaları gerektiği, ortakların sadece şirketin başarısına dayanan başvurularının kabul edilmemesi gerektiği yargı kararlarında ifade edilmektedir: *"..Her üç davacının da, şirketin özellikle bankalara olan borçlarına müteselsil kefil oldukları ve taşınmazlarını şirket için rehin verdikleri, kendilerinin herhangi bir bağımsız işletmesinin bulunmadığı, borçlarını ödemeyebilmelerinin şirketin ticari başarısına bağladıkları, şirket tarafından borçlar ödendiği takdirde ve ödendiği sürece kendilerinin de borçtan kurtulmalarının öngörüldüğü, borçlu şirketten bağımsız bir konkordato projelerinin bulunmadığı, projenin kendine özgü hiçbir konkordato tedbiri ve hedefi içermediği, tamamen borçlu şirketin ön projesi üzerine temellendirildiği, alacaklılara sunulan bir proje bulunmadığı, gerçek kişi davacıların, sırf alacaklıların icra takibine maruz kalmamak için konkordato talep ettikleri anlaşılmaktadır.Bu anlamda davacıların, İİK 286. maddesinde aranan şartları karşılayan belgeleri dosyaya sunamadıkları, sunulan ön projede de konkordatonun başarısının borçlu şirketin konkordatosunun başarısına bağlandığı, kendilerine özgü konkordato tedbiri ve hedefi içermediği, bu açıdan da ön projelerin uygulanabilir olmasının mümkün gözükmediği, borçluların, sadece alacaklıların icra tehdidinden kurtulmak amacı ile konkordato talep etmelerinin bu müessesenin amaçlarına uygun düşmediği anlaşılmıştır…*" bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/1776, K. 2020/595, T. 27.02.2020. Aynı yönde bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/1218, K. 2020/355, T. 06.02.2020; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/1591, K. 2020/243, T. 30.01.2020; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/17, K. 2019/512, T.21.03.2019; İstanbul BAM 17. HD E. 2019/1303, K. 2020/310, T. 06.02.2020; İstanbul BAM 17. HD. E. 2020/288, K. 2020/430, T. 13.02.2020. Bazı kararlarda ise şirketlerin birbirine kefil olması durumunda aralarında sıkı bir bağ bulunduğundan yargılamaların birlikte yürütülmesinin zorunlu olduğu ifade edilmiştir. Bu şekilde bir ilk derece mahkemesi kararına yer verilen bir karar olarak bkz. Gaziantep BAM 11. HD. E. 2019/1238, K. 2019/1238, T. 24.10.2019. Ayrıca bir kararda *"...Diğer yandan, istemde bulunan tarafından sunulan ön projenin yetkilisi, tek ortağı olduğu diğer iki şirketin ön projeleri ile bağlantılı olması mümkün ve hatta çoğu zaman gereklidir*" denilmiş, ancak yine de ortağın ayrıca bir ön proje sunmuş olması gerektiği ifade edilmiştir. Bkz. Ankara BAM 23. HD. E. 2019/1109, K. 2019/835, T. 16.05.2019. Ayrıca bir kararda, birden fazla şirketin birlikte konkordato talep etmesi durumunda, konkordatoda esas olanın bilançosal değil gerçek bir iyileşme olduğu ve bir şirketin diğerinin başarısına bağlı olarak konkordato talep edemeyeceği ifade edilmiştir. Bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/1635, K. 2020/421, T. 13.02.2020 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[254] Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3595; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 645; Sarısözen, **Konkordato,** s. 113-114. Bu kapsamda kefillerin durumunun tartışıldığı bir kararda, kefil olan ortakların şirketle beraber konkordato talep etmelerinin TBK'daki kefalet hükümlerine aykırı olduğu ve bu şekildeki başvuruların dava şartı yokluğundan reddedilmesi gerektiği de ifade edilmiştir. Bkz. İstanbul Anadolu 3. ATM, E. 2018/3338, K. 2018/865, T. 15.11.2018 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

Konkordato başvurusu, borçlu vekili tarafından yapılacaksa, HMK m. 74 uyarınca vekaletnamede özel yetki olması gerekir. Eğer borçlu tüzel kişilikse, anonim şirketler ve kooperatiflerde yönetim kurulu, limited şirketlerde müdür veya müdürler kurulu, şahıs şirketlerinde ise ortakların (komandit şirketlerde ise komandite ortakların) hep birlikte karar almaları gerekir[255]. Borçlu vesayet altındaysa vasi, vesayet makamından izin almalıdır[256].

Adi ortaklıklar ise tüzel kişiliği olmadan adi ortaklık şeklinde konkordatoya başvuramaz. Ancak adi ortaklıklarda ortaklar kendi adlarına ve İİK m. 286'da belirtilen belgeleri başvurularına ekleyerek, kişi olarak konkordato başvurusu yapabilirler[257].

Ayrnı şekilde miras ortaklıklarının da tüzel kişilerden olmaması nedeniyle konkordatoya ortaklık olarak başvurmaları mümkün değildir[258]. Fakat ortakların, özellikle terekenin henüz paylaşılmadığı dönemde konkordato isteyip isteyemeyecekleri tartışılmıştır. Doktrinde, mirasçıların bu durumda konkordatoya başvuramayacağı, bunun miras hukukunun temel ilkelerine aykırı olduğu ifade edilmiştir[259]. Çünkü miras hukukunda, küllî halefiyet ilkesi geçerli olup, haklar ve borçlar bir kül olarak mirasçılara geçer ve terekenin sadece aktifinden veya sadece pasifinden sorumlu olmak mümkün değildir[260]. İşte bu görüşte, konkordatonun

---

[255]Öztek, m. 285, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 145; Albayrak, **Konkordato,** s. 59; Kale, **Sorularla Konkordato,** s. 7; Akil, **Adi Konkordato,** s. 41; Olgaç, s. 1939; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 32; A. Tahir Öğütçü/ Ali Çitoğlu, **Uygulamalı İcra ve İflâs Kanunu, C. II,** 1. Baskı, Ankara, 1977, s. 1157. Bu kapsamda konkordato talep etmenin şirketin mutad işlerinden sayılmayacağı, özellikle konkordatonun reddi durumunda şirketin iflâsına karar verileceğinden konkordato talebinin önem arz eden işlerden olduğu hakkında bkz. Olgaç, s. 1945-1946; Öğütçü/ Çitoğlu, s. 1457; Berkin, **İflâs,** s. 527.

[256]Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 471; Kuru, **Konkordato,** s. 409; Öğütçü/ Çitoğlu, s. 1457; Olgaç, s. 1939.

[257] Kuru, **El Kitabı,** s. 1447; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3595; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 32; Öztek, m. 285, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 145 ; Albayrak, **Konkordato,** s. 59; Altay/ Eskiocak, **,** s. 90; Özekes, Geçici Mühlet, s. 55; Kale, **Sorularla Konkordato,** s. 6-7; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 99; Sarısözen, **Konkordato,** s. 112; Akil, **Adi Konkordato,** s. 41; Uyar, **İlkeler,** s. 23; Akyürek/ Akyürek, s. 157; Coşkun, s. 42.

[258]Kuru, **Konkordato,** s. 413; Kuru, **El Kitabı,** s. 1447-1448; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 19-20; Ansay, **İcra ve İflâs,** s. 339; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. Sarısözen, **Konkordato,** s. 115.

[259]Belgesay, **Şerh,** s. 495; Belgesay, **Sentetik Bölüm,** s. 11; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 19 vd. Ansay, **İcra ve İflâs**, s. 340-341. Terekenin resmi tasfiyeye göre ya da mirasın reddiyle beraber iflâs hükümlerine göre tasfiye edilmesi ihtimalinde konkordato teklif edebileceği hakkında İsviçre Hukuku'ndaki görüşler için bkz. Öztek, m. 285, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 151-152, dn. 36 vd. Ayrıca bu durumda yalnızca iflâs ile tasfiye prosedürünün uygulanacağı ve konkordato talep edilemeyeceği yönünde bkz. Akyazan, **İcra ve İflas,** s. 196.

[260]M. Kemal Oğuzman, **Miras Hukuku,** 6. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 1995, s. 6; Necip Kocayusufpaşaoğlu, **Miras Hukuku,** 3. Bası, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1987, s. 45; Osman Gökhan

(özellikle tenzilat konkordatosunun) mirasbırakanın borçlarından dolayı mirasçılara tanınması durumunda, mirasçıların borçlardan kurtulacağı ve fakat tereke mallarına tamamen sahip olacağı; bunun da küllî halefiyete aykırı olduğu ifade edilmektedir. Kanaatimizce burada mirasçıların konkordato başvurusu yapmalarına engel olmamalıdır. Zira konkordatoda alacaklılar, konkordato teklifini oylamaktadır ve muhtemel bir iflâstan daha yüksek bir bedelin kendilerine ödenmesi konkordatonun tasdiki şartıdır (İİK m. 303). Dolayısıyla yapılacak teklif, alacaklıların da lehine ise tasdik edilebilir. Bu durumda da sadece külli halefiyet ilkesine aykırı olduğu düşünülerek konkordatonun engellenmesi doğru değildir. Kaldı ki bu husus küllî halefiyete de aykırı değildir. Zira külli halefiyet, mirasçıların borç ve hakları topluca üstlenmesini ifade eder. Ancak bunlar üstlenildikten sonra nasıl ki alacaklılar kendi beyanları ile mirasçılarla anlaşıp alacaklarından vazgeçebiliyorlarsa, konkordato yoluyla da buna imkân tanınmalıdır. Zaten kanunda "herhangi bir borçlu" denilerek, borcun nereden doğduğu hakkında bir ayrım yapılmadığı da açıkça görülmektedir[261].

Bu kapsamda son olarak tartışılan konu da iflâsın kapanmasından sonra borçlunun aciz belgesine sahip olan alacaklılara konkordato teklif etmesinin mümkün olup olmadığıdır. Doktrinde bir görüş, iflâsın kaldırılmasının sadece tüm alacakların ödenmesi veya iflâs içi konkordatonun tasdik edilmesi şartına bağlı olduğunu, bu sebeple iflâs kapandıktan sonra konkordato teklif edilmesinin, itibarın iadesini düzenleyen İİK m. 314 hükmüne aykırı olduğunu ifade etmektedir[262]. Buna karşın bir başka görüş, iflâs içi konkordato sonucunda iflâsın kaldırılması mümkünse, iflâsın kapanmasından sonra yapılacak bir konkordato ile de iflâsın kaldırılmasının mümkün olacağını ifade etmektedir[263]. Kanaatimizce iflâsın kapanmasından sonra da konkordatoya izin vermek gerekir. Bilindiği üzere iflâsın kapanması, iflâs

---

Antalya, **Miras Hukuku, C. III,** 4. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019, s. 91; Rona Serozan/ Baki İlkay Engin, **Miras Hukuku ve Uygulama Çalışmaları,** 6. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019, s. 80; Ali Naim İnan/ Şeref Ertaş/ Hakan Albaş, **İnan Türk Medeni Hukuku Miras Hukuku,** 10. Bası, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019, s. 70-71; Mehmet Ayan, **Miras Hukuku,** 9. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019, s. 39; Samim Gönensay/ Kemaleddin Birsen, **Miras Hukuku,** 2. Bası, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1963, s. 2 vd.

[261] Aynı yönde bkz. Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV**, s. 3596; Kuru, **El Kitabı,** s. 1448; Sarısözen, **Konkordato**, s. 115; Altay/ Eskiocak, s. 92.

[262] Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 21.

[263] Altay/ Eskiocak, s. 91; Berkin, **İflâs,** s. 528. Altay ve Eskiocak, müflisin sonradan mal iktisap etmesi durumunda, iktisap edilen malların alacakların tamamına yetmesi durumunda konkordatonun mümkün olmadığını ifade etmiştir (Altay/ Eskiocak, s. 91). Ancak kanaatimizce baştan böyle bir kategori oluşturulması mümkün olmamalıdır. Zira konkordato alacaklıların kabulünü gerektirdiğinden ve zaten İİK m. 305, teklifin borçlunun malvarlığı ile değil kaynakları ile orantılı olması gerektiğini aradığından, böyle bir tasnif yapılmaksızın, şartların gerçekleşip gerçekleşmediği konkordatonun tasdiki aşamasında değerlendirilmelidir.

tasfiyesinin sona ermesi yani malların paraya çevrilip alacaklılara dağıtılmasından sona gerçekleşir ve kişinin müflis sıfatı ortadan kalkmaz[264]. Burada müflis sıfatının kalkabilmesi için tüm alacakların itfasının sağlanarak itibarın iadesi gerekir (İİK m. 314). İİK m. 314 hükmüne dikkat edilirse kanun "itfa" kelimesini kullanmaktadır. İtfa da borcu sona erdiren tüm sebepleri ifade eder[265]. Dolayısıyla özellikle tenzilat konkordatosu teklifinin tasdik edilmesi ve teklif doğrultusunda borçların ödenmesi de "itfa" kapsamına girmektedir. Bir diğer deyişle konkordato teklifi, İİK m. 314 hükmüne aykırı değildir. Ayrıca doktrinde tüm süreci tamamlamış olan borçlu için adlî konkordato kurumuna işlerlik kazandırılmasına imkân olmadığı da ifade edilmiştir[266]. Kanaatimizce bu görüşe katılmak mümkün değildir. Çünkü, iflâsın kapanmasından sonra alacaklıların aciz vesikası alması borçları sona erdirmediği gibi, iflâsın kapanmasından sonra mal edinilmesi durumunda da bu mallara başvurma hakkı verir. Dolayısıyla aslında iflâsın kapanmasından sonra konkordatoya izin verilirse borçlu bu tehditten kurtulur; alacaklılar da daha yüksek oranda tatmin edilebilirler. Görüldüğü gibi böyle bir durumda konkordato teklif edilmesinde her iki taraf için de hukukî menfaat vardır ve böyle bir yola da engel olunmaması gerekir.

Kişi açısından bir sınırlama olmamakla beraber, borçlunun içinde bulunması gereken durum açısından kanun bir açıklama yapmıştır. Zira ancak borçlarını vadesi gelmesine rağmen ödeyemeyen veya ödeyememe tehlikesi altında bulunan bir borçlu konkordato talep edebilir (İİK m. 285). Öncelikle söylenmesi gerekir ki konkordato başvurusunda bulunmak için iflâsın ertelenmesinde olduğu gibi borca batık olma ön şartı yoktur[267]. Çünkü iflâsın ertelenmesinde, sermaye şirketinin mahkemeye sunacağı ara bilançoda borca batık olduğunu ispatlaması şartı aranmaktaydı (İİK m.179/1). Ancak konkordatoda borçlunun borca batık olduğunu ispatlamasına gerek yoktur. Çünkü İİK m. 285'in ifadesi, borçlunun ödeme güçlüğü içinde olmasını esas

---

[264]Ansay, **İcra ve İflâs,** s. 301; Kuru, **El Kitabı,** s. 1375 vd.; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 598 vd.; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 462; Muşul, **Esaslar,** s. 826; Albayrak, **İflasın Kaldırılması,** s. 59; Ulukapı, **İcra ve İflas,** s. 270 vd.; Üstündağ, **İflâs,** s. 213; Postacıoğlu, **İflâs,** s. 215 vd; Berkin, **İflâs,** s. 390; Belgesay, **Şerh,** s. 444; Onar/ Belgesay, s. 222-223; Olgaç, s. 1709 vd.

[265]Saim Üstündağ, **İcra Hukukunun Esasları,** 8. Bası, İstanbul, 2004, s. 128; Baki Kuru, **İcra ve İflâs Hukuku, C. I**, 3. Baskı, İstanbul: Evrim Dağıtım, 1988, s. 446; İlhan E. Postacıoğlu/ Sümer Altay, **İcra Hukuku Esasları,** 5. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010, s. 293; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 143; Muşul, **Esaslar,** s. 311; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 115; Kuru, **El Kitabı,** s. 337; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 210; Yılmaz, **Şerh,** 406.

[266] Sarısözen, **Konkordato,** s. 115.

[267] Kale, **Sorularla Konkordato,** s. 8-9; Kale, **Adi Konkordato,** s. 216; Akil, **Adi Konkordato,** s. 40; Özekes, Geçici Mühlet, s. 53; Atalay, Değerlendirmeler, s. 115; Akdeniz/ Kayıhan, s. 52-53; Uyar, **İlkeler,** s. 10.

almıştır. Bu husus da aciz hâlini, ödemelerin tatilini ve elbette borca batıklığı da içerir[268]. İcra ve iflâs hukukunda aciz hali, borçlunun muaccel borçlarını ödemek için gerekli ödeme araçlarından sürekli olarak yoksun olmasını ifade eder[269]. Ödemelerin tatili ise (İİK m. 177/1, b.2) borçlunun muaccel borçlarını aciz durumu veya mali durumun bozulması sebebiyle ya da kendi isteğiyle genel ve sürekli olarak ödemeyeceğini göstermesidir[270]. Dolayısıyla ödemelerin tatili, aciz hâlini de kapsar ancak başka sebeplerle de ödemeler tatil edilebilir[271]. İşte konkordato talebinde bulunan kimse ödemelerini tatil etmiş veya aciz hâline düşmüş ya da elbette borca batık da olabilir. Doktrinde borçlunun başvuru tarihinde en azından iflâs tehdidinin olmasının zorunlu olduğu ifade edilmektedir[272]. Çünkü hakkında tehlike olmayan bir borçlunun konkordato başvurusunda ve geçici mühlet almasında herhangi bir hukukî yarar olmayacaktır. Hukukî yarar ise yapılacak her usûli işlemde var olması gereken bir şarttır[273].

---

[268] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 9-10; Sarısözen, **Konkordato,** s. 92-93; Coşkun, s. 42. Kanunda borca batıklığın gerekli olmayıp kanunda aciz hâlinin esas alındığı hakkında bkz. Toroslu, **Konkordato,** s. 39.

[269] Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 473; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 398; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 9; Üstündağ, **İflâs,** s. 8; Muşul, **Esaslar,** s. 744; Muşul, **İcra ve İflâs, C. II,** s. 1192; Berkin, **İflâs,** s. 15; Umar, **Teori,** s. 28; Cumhur Rüzgaresen, **İflâs Sebepleri,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2011, s. 494. Kuru ise aciz hâlini sadece borçlarını ödeyememe şeklinde ifade etmiştir. Bkz. Kuru, **El Kitabı,** s. 1084; Kuru, **İcra ve İflâs, C. III,** s. 2600-2601.

[270] Bu tanımlar hakkında detaylı açıklamalar için bkz. Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 393; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **İcra ve İflâs,** s. 650; Pekcanıtez/ Atalay/ Özekes, **Temel Bilgiler,** s. 245; Rüzgaresen, s. 359 vd. Bu kapsamda doktrinde ödemelerin tatilinin genel ve sürekli bir ödeme imkânsızlığı olduğu (Berkin, **İflâs,** s. 173 vd.; Atalay, **Anonim Şirketler,** s. 24; Hakan Pekcanıtez, **Anonim Ortaklıkların İflâsı,** 1. Baskı, Ankara: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1991, s. 24), borçlunun vadesi gelmiş ihtilafsız/çekişmesiz borçlarını ödeyemez durumda olduğu (Altay, **İflas** s. 641 vd.; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 494; Kuru, **El Kitabı,** s. 1146; Kuru, **Şerh, C. IV**, s. 2765), aciz hâlinin harici belirtilerinden biri olduğu (Üstündağ, **İflâs,** s. 54; Umar, **Teori,** s. 29-30. Ayrıca bu kapsamda ödemelerin tatilinin varlığı durumunda aciz karinesinin var olduğu da ifade edilmiştir bkz. Onar, **Temel Bilgiler,** s. 295), borçlunun elinde ödeme imkânlarının olmadığını tazammun eden ve haricen hissedilen bir vaziyet olduğu (Belgesay, **Şerh,** s. 346; Belgesay, **Sentetik Bölüm,** s. 51-52) ifade edilmiştir.

[271] Rüzgaresen, s. 542 vd.

[272] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 11. Bu kapsamda doktrinde Özekes, ortada ödemelerin tatili veya aciz hâli olmadan, sadece ödemelerin kesilmesi durumunda, hatta ödeyememe tehlikesinin varlığı hâlinde bile konkordato talep edilebileceğini ifade etmiştir bkz. Özekes, Geçici Mühlet, s. 59.

[273] Bu kapsamda hukukî yarar, HMK'da da dava şartı olarak nitelendirilmiş olup, hukukî koruma ihtiyacı olmayan kimsenin mahkemeye başvurmasında hukukî yararı da yoktur ve mahkemeye yönelik her talepte hukukî yarar aranır. Bkz. Hakan Pekcanıtez, **Pekcanıtez Usûl Medeni Usûl Hukuku, C. II,** 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017, s. 946-947; Bilge Umar, **Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi,** 2. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2014, s. 345; Ejder Yılmaz, **Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, C. II,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2017, s. 1728. Ayrıca bkz. Üstündağ, **Yargılama,** s. 312; Abdürrahim Karslı, **Muhakeme,** s. 401; Ali Cem Budak/ Varol Karaaslan, **Medeni Usul Hukuku,** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018, s. 156; Baki Kuru, **Hukuk Muhakemeleri Usulü, C. II**, 6. Baskı, İstanbul: Demir Demir Yayıncılık, 2001, s. 1363 vd.; Pekcanıtez/ Atalay/ Özekes, **Usûl,** s. 208.

Konkordato başvurusu borçlu tarafından değil alacaklı tarafından da yapılabilir (İİK m. 285/2). Ancak burada Kanun sadece iflâs talebinde bulunabilecek alacaklıların başvuru yapabileceğini belirtmektedir. Dolayısıyla alacaklının konkordato başvurusu yapabilmesi için borçlunun iflâsa tâbi şahıslardan olması gerekir[274]. Ayrıca maddedeki "iflâs talebinde bulunabilecek" kavramı da tartışılmıştır. Doktrinde bir görüş, alacaklının ancak borçlu hakkında adi iflâs ya da kambiyo senetlerine özgü iflâs yoluyla takip yapmış ve bundan sonuç alamamış ya da doğrudan iflâs sebeplerinin gerçekleşmiş olması gerektiğini ifade etmektedir[275]. Ancak bizim de katıldığımız bir diğer görüşe göre, doğrudan iflâs sebeplerinden birinin oluşması ya da daha önceden bir iflâs takibinin başlatılmış olması gerekmez. Zira Kanun iflâs davası açabilecek değil iflâs talebinde bulunabilecek her alacaklının konkordato başvurusu yapabileceğini düzenlemiştir[276]. Ancak alacaklının konkordato başvurusuna gerekçeli bir dilekçe eklemesi de gerekmektedir. Bu gerekçeli dilekçe zorunluluğu, alacaklının borçlunun mali durumu hakkında borçlu gibi kesin bilgiye sahip olmaması sebebiyle öngörülmüştür. Zira borçlu aşağıda belirteceğimiz belgeleri[277] dilekçesine eklerken, alacaklının elinde bu belgeler olmayacağından, neden böyle bir başvuru yaptığını da mahkemeye açıklaması zorunlu olacaktır.

İşte bu şartlarla borçlu veya alacaklılar, borçlu iflâsa tâbi değilse yerleşim yerindeki, iflâsa tâbi ise muamele merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesine başvurarak konkordato talep edebileceklerdir (İİK m. 285/3)[278]. 7101

---

[274]Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 471; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 8-9; Sarısözen, **Konkordato,** s. 105; Özekes, Geçici Mühlet, s. 53; Uyar, **İlkeler,** s. 26. Alacaklıların konkordato talebinde bulunabilme imkânı 4949 sayılı Kanun ile getirilmiştir. Bu düzenlemeden önce alacaklıların konkordatoda menfaati bulunsa bile, talep hakkının münhasıran borçluya ait olduğu kabul edilmekteydi. Bkz. Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 31; Berkin, **İflâs,** s. 523-524. Ancak 4949 sayılı Kanun ile yapılan düzenlemeler sonucunda konkordato, borçluya tanına bir hukukî lütuf olmaktan çıkmış ve alacaklıların da menfaatlerinin dengelendiği bir müesseseye dönüşmüştür. Bkz. Tanrıver, 4949 Sayılı Kanun, s. 530; Taşpınar, Değişiklikler, s. 57.

[275]Öztek, m. 285, **Öztek Konkordato Şerhi**, s. 153; Budak/ Tunç Yücel, m. 287, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 251; Taşpınar Ayvaz, **Yeniden Yapılandırma,** s. 246; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 646; Atalı/ Ermenek, **İcra ve İflas,** s. 332; Akil, **Adi Konkordato**, s. 45; Özekes, **Geçici Mühlet**, s. 53; Uyar, **İlkeler,** s. 45; Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 217.

[276] Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 547; Sarısözen, **Konkordato**, s. 105. Bu kapsamda doktrinde alacaklının konkordato talebi için alacağın muaccel olmasının gerekip gerekmediği de tartışılmıştır. Buna göre kanaatimizce borçlunun borçlarını "vadesinde ödeyememe" tehlikesinde olması durumunda da konkordato talep etmesi mümkün olduğundan, alacaklının da başvuruda bulunurken alacağının muaccel olması gibi bir şart aranamaz. Bkz. Sarısözen, **Konkordato,** s. 103.

[277] Bu belgeler için bkz.

[278]İİK m. 285'te İİK m. 154 hükmüne atıf yapılmaktadır. Bu kapsamda "borçlunun muamele merkezi" kavramından anlaşılması gereken husus, eğer borçlu tüzel kişilik ise ana sözleşmede belirtilen yer, gerçek kişi tacirlerde ise ticaret siciline tescil ettirilmiş olan işletme merkezinin bulunduğu yer muamele merkezidir. Asliye ticaret mahkemelerinin konkordato başvurularındaki yetkisi kesin

sayılı Kanun'dan önce konkordato başvurusu, icra mahkemesine yapılmakta, mühlet verilmesi, komiser tayini gibi işlemler icra mahkemesince gerçekleştirilmekte fakat konkordatonun tasdiki yargılamasını asliye ticaret mahkemesi yapmaktaydı. İşte 7101 sayılı Kanun ile bu usûl kaldırılmış ve sürecin başından sonuna dek asliye ticaret mahkemeleri görevli kılınmıştır. Bu da aslında mahkemeler arasında dosya transferi gibi süreci uzatabilecek bürokratik işlemlerin önüne geçmek ve sürecin tamamına tek bir makamın hâkimiyetini daha kolay karar vermesini sağlamak açısından olumlu bir gelişme olmuştur.

Amerikan Hukuku'nda da yeniden örgütlenmeye kimlerin başvuracağı hususu USBC § 109/d'de yer almaktadır. Bu kapsamda demiryolu şirketlerinin ve 7. Bölüm kapsamında iflâs başvurusu yapabilecek kimselerin de yeniden yapılandırma yoluna başvurabileceği düzenlenmiştir. Dolayısıyla tıpkı hukukumuzdaki konkordato hükümleri gibi, Amerikan Hukuku'ndaki yeniden örgütlenmede de "borçlu" kavramı geniş tutulmuştur. Ancak Kanun borsacılar, bankalar ve sigorta şirketlerinin yeniden yapılandırmaya başvuramayacağını belirtmiştir. Ayrıca USBC § 109/g hükmü zaman açısından da belirli bir sınırlama getirmiştir. Buna göre son 180 gün içinde başvurusu, kötüniyet (özellikle mahkemenin emirlerine uymama) sebebiyle reddedilen ya da yine bu süre içerisinde yaptığı başvurusunu kendi isteğiyle geri çeken borçlunun tekrar yeniden örgütlenmeye başvuramayacağı düzenlenmiştir (USBC § 109/g)[279]. İşte bu şartları sağlayan borçlu USBC § 301/a uyarınca ihtiyari olarak bu yola başvurabilir. Dikkat edilmelidir ki, USBC, Türk Hukuku'ndaki gibi borçlarını ödeyememe veya ödeyememe tehlikesi altında olma gibi özel bir şart aramamıştır. Ancak yine de doktrinde, bu yola başvurulabilmesi için borçlunun belirli bir miktar borcunun olması gerektiği ifade edilmektedir[280]. Ayrıca borçlunun yeniden örgütlenme talep edebilmesi için, ABD'de oturuyor olması ya da yerleşim yerinin, belirli bir malvarlığının ya da işyerinin ABD'de bulunması gerekmektedir (USBC § 109/a).

---

yetkidir ve aksine yetki sözleşmesi yapılamaz. Bkz. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 14; Akil, **Adi Konkordato,** s. 47. İcra mahkemelerinin görevli olduğu dönemde de aynı şekilde yetkinin kesin olduğu ifade edilmekteydi. Bkz. Tanrıver/ Deynekli, s. 60-61, Kuru, **El Kitabı,** s. 1448; Kuru, **Konkordato,** s. 409; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 31; Kale, **Sorularla Konkordato,** s. 45. İflâs davaları için de aynı esas kabul edilmiştir bkz. Muşul, **Esaslar,** s. 774; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 366; Olgaç, s. 1314; Postacıoğlu, **İflâs,** s. 19; Kuru, **İcra ve İflâs, C. III,** s. 2656; Berkin, **İflâs,** s. 93 vd.; Üstündağ, **İflâs,** s. 34 vd.

[279] Bu istisna sadece yeniden örgütlenme için değil, tüm iflâs prosedürleri için öngörülmüştür.

[280] Lynn M. LoPucki/ George G. Triantis, "A Systems Approach to Comparing U.S. and Canadian Reorganization of Financially Distressed Companies", **Harvard International Law Journal**, Vol. 35, 1994, s. 267; Taşpınar Ayvaz, **Yeniden Yapılandırma,** s. 49; Dırenisa, s. 172.

Bu kapsamda tıpkı İİK m. 285 hükmünde olduğu gibi, Amerikan Hukuku'nda da alacaklılar yeniden örgütlenmeye başvurabilir (involuntary petition). Ancak Türk Hukuku'ndan farklı olarak alacaklılar yönünden, alacak ve alacaklı sayısı sınırlaması getirilmiştir. Bu husus USBC § 303'te düzenlenmiştir. Tıpkı yukarıda 7. Bölüm kapsamında ifade ettiğimiz gibi borçlunun on ikiden fazla alacaklısı varsa bunlardan, alacak toplamı 10.000 USD'yi geçen üç alacaklı başvuruda bulunabilir. Ancak borçlunun on ikiden az alacaklısı varsa, alacağı 10.000 USD'yi geçen bir alacaklı da başvuruda bulunabilir[281]. Alacaklı sayısının belirlenmesinde, kendisine yapılan tasarrufların iptal edilebileceği veya borçlunun yakınlarından sayılan alacaklılar hesaba katılmayacaktır (USBC § 303/b-1, 2). Ayrıca bu şekil şartının yanında eğer alacaklı talepte bulunuyorsa borçlunun borçlarını genel olarak ödeyemez olduğunu ve başvurudan önceki son 120 gün içinde borçlunun malları üzerindeki teminatların paraya çevrilmesi için bir yöneticinin atanmış olduğunu ispatlamak zorundadırlar (USBC § 303/h). Son olarak alacaklının başvuru yapabilmesi için iyi niyetli olduğu hususunda herhangi bir çekişmenin olmaması gerekir. Bahsi geçen çekişmesizlik olgusu bazı yargı kararlarında tartışılmıştır. Buna göre bazı mahkemeler çekişmesizliği, alacaklının ileri sürdüğü alacağın muvazaalı olarak yaratılmamış olması ve alacaklının iyi niyetli olması şeklinde algılamıştır[282]. Bazı yargı kararlarında ise alacağın veya uygulanacak hukukun esasına ilişkin herhangi bir tartışmanın olmaması[283], bazı kararlarda ise objektif olarak esasa ilişkin bir tartışmasızlık durumunun varlığı aranmaktadır[284].

---

[281] Ancak bu miktar m. 104/a uyarınca her üç senede bir Tüketici Fiyatları Endeksi'ne göre yeniden hesaplanmaktadır. Bu miktar 1 Eylül 2019 tarihinde 16.750 USD olarak belirlenmiştir. Bkz. J.P. Amato, "Involuntary Bankruptcy Cases and Discretionary "For Cause" Dismissal"s, **St. Johns Bankruptcy Research Library**, Vol. XI, No. 1, 2019, s. 3.

[282] *In re Johnson Hawks Ltd.,* 72 B.R. 361(United States Bankruptcy Court for the District of Hawaii, 09.09.1987).

[283] *In re Stroop,* 51 B.R. 210 (United States Bankruptcy Court for the District of Colorado, 19.07.1985).

[284] *In re Lough,*57 B.R. 993 (United States Bankruptcy Court for the Eastern District of Michigan,24.02.1986); *In re Busick,* 65 B.R. 630(United States Bankruptcy Court for the Northern District of Indiana, 03.10.1986). Alacağın muaccel olup olmadığı veya alacağın miktarına ilişkin tartışmanın alacağı tartışmalı hale getirmeyeceği hakkında bkz. *In re Tamarack Resort, LLC* 2010 Bank. LEXIS 845 (United States Bankruptcy Court for the District of Idaho, 17.03.2010). Ayrıca 2005 değişikliklerinden önce alacağın bir kısmı hakkındaki itirazların, alacağın tamamını tartışmalı hâle getirmeyeceği ifade edilmiştir. Bkz. *IBM Credit Corp. v. Compuhouse Sys. Inc.* 179 B.R. 474 (United States Bankruptcy Court for the Western District of Pennslyvania, 28.03.1995). Yine bu dönemde tartışmalı hâle getirilen miktarın m. 303'te belirtilen alacak miktarını geçmesi durumunda tartışmalı olacağı hakkında bkz. *Focus Media Inc. v. Nat'l Broadcasting Cor. (In re Focus Media, Inc),* 378 F.3d 916(United States Court of Appeals, Ninth Circuit, 02.08.2004). Ancak 2005 yılında yapılan değişiklikler sonrasında m. 303'teki bu hükmün de anlamının değiştiği ve alacağın bir kısmı hakkında itirazlar varsa da alacağın tamamının tartışmalı hâle gelebileceği hakkında bkz. *In re Vicor*

Ayrıca alacaklıların yeniden örgütlenmeye başvurabilmeleri için borçlunun haklı bir neden olmaksızın borçlarını genel olarak ödememesi gerekir (USBC § 303/h-1). Bu durum, Türk Hukuku açısından karşılaştırmalı incelendiğinde, doktrinde bu ifadeden aciz hâlinin anlaşılması gerektiği ifade edilmiştir[285]. Ancak kanaatimizce burada aciz hâlinden değil ödemelerin tatilinden bahsedilmektedir. Çünkü yukarıda da bahsetiğimiz gibi aciz hâli, borçlunun ödeme kaynaklarından sürekli yoksunluğudur. Yani borçlu aciz hâlinde, borçlarını "ödeyemez" durumdadır. Fakat USBC § 303/h-1 hükmünde "ödeyemezlik" kavramından değil, ödememekten bahsedilmektedir[286]. Bu da borçlu aciz hâlinde olmasa yani borçlarını kendi isteğiyle ödemese dahi alacaklıların bu yola başvurabileceğini ifade etmektedir.

B. Konkordato Başvurusuyla Birlikte Gerekli Belgelerin İbrazı

Geçici mühlet kararının verilmesi için usûlüne uygun bir başvuru yapılması gerektiği hakkında yukarıda bilgi verilmiştir. Ancak geçici mühlet kararının verilebilmesi için sadece başvuru yeterli değildir. Zira İİK m. 287'ye göre konkordato talebine eklenecek belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğu tespit edilince geçici mühlet verilebilir. Şimdi bu belgelerin neler olduğu ve içeriğinin nasıl olması gerektiği sırayla incelenecektir.

1. Konkordato Ön Projesi

Konkordato talebine eklenecek olan ve geçici mühletin verilebilmesi için varlığı aranan ilk belge konkordato ön projesidir. Bu ön proje, aslında borçlunun konkordato sürecinde ve sonrasında nasıl yol izleyeceğini, alacaklıların nelerle karşılaşacağını gösteren bir plan görünümündedir. Zaten İİK m. 286/1-a uyarınca ön projede, borçlunun borçlarını hangi oranda ve vadede ödeyeceğinin, alacaklıların hangi oranda borçtan vazgeçmiş olacaklarının, ödemelerin gerçekleştirilebilmesi için

---

Technologies, 2013 Bank. LEXIS 1416 (UnitedStates Bankruptcy for the Southern District of Florida, 05.04.2013).

[285] Taşpınar Ayvaz, **Yeniden Yapılandırma,** s. 52.

[286] Zaten örneğin bir kararda da borçlunun ödeme araçlarına bakılmaksızın borçlarını ödemiyor durumda olması hâlinde alacaklıların yeniden örgütlenme talebinde bulunabileceği ifade edilmiştir. Bkz. *In re Vicor Technologies*, 2013 Bank. LEXIS 1416 (United States Bankruptcy Court for the Southern District of Florida, 05.04.2013. Yine bu kapsamda, borçlunun ne miktarda ve hangi borçlarını ödemediğinin dikkate alınacağı hakkında *In re Huggins*, 380 B.R. 75 (United States Bankruptcy Court for the Middle District of Florida, 28.03.2007). Aynı yönde bkz. Warren, **Business Bankruptcy,** s. 34.

gerekli kaynağın nasıl sağlanacağının açıkça gösterilmesi gerekmektedir. Bir diğer deyişle bu ön proje, borçlunun alacaklılara sunacağı teklifi, borçların nasıl tasfiye edileceğini ve bu teklifi gerçekleştirmek için hangi araçları kullanacağını gösteren bir belgedir[287]. Zaten İİK m. 286/1-a'da da bu yöntemlerin/araçların neler olacağı sınırlı olmayan şekilde sayılmış, borçlunun mal satımı, sermaye artırımı, kredi temini gibi yöntemlerle kaynak sağlayabileceği ifade edilmiştir.

Ön projede borçlu, hem iyileşmesini sağlayacak bir planı hem de alacaklılara nasıl ödeme yapacağını mahkemeye göstermektedir. Dolayısıyla ön proje, aslında borçlunun ulaşabileceği mali imkânları hakkında da bilgi vermektedir. Böylece mahkeme ve alacaklılar elde edilebilecek kaynakların neler olduğu konusunda borçlunun beyanından hareketle, teklifin kabule ve korunmaya değer olup olmadığını görebileceklerdir. Uygulamada ön projede, borçlunun yaratabileceği kaynaklar hakkında herhangi bir somut delile ya da öngörüye dayanmayan ifadelere yer verildiği, sadece satışların artması, mevsimsel avantajlar gibi ihtimallere dayanarak kaynak yaratılacağının belirtildiği görülmektedir. İşte bu türden somut bir plan sunmayan, soyut değerlendirmeler içeren ve borçlunun "bir ihtimal iyileşebilirim" düşüncesiyle hazırladığı ön projelere dayalı olarak konkordatonun tasdik edilmeyeceği ifade edilmektedir[288]. Ancak dikkat edilmelidir ki ön proje, nihai proje

---

[287]Özekes, Geçici Mühlet, s. 62; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 653; Sarısözen, **Konkordato**, s. 121; Kale, İsviçre Hukuku, s. 156; Albayrak, **Konkordato,** s. 63 vd.; Akdeniz/ Kayıhan, s. 59-60; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 471 vd.; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 15; Akil, **Adi Konkordato,** s. 50; Oruç/ Çatıkkaş/ Şuekinci,s. 33-34; Ön proje şeklinde özel bir düzenleme olmayıp sadece konkordato projesinden bahsedildiği dönemde de doktrinde aynı yönde değerlendirme yapılmıştır. Bkz. Üstündağ, **İflâs,** s. 231; Olgaç, s. 1938.

[288]"*Konkordato talebi, sadece zaman kazanmaya yönelik bir talep olmayıp, sürekli ve kalıcı bir iyileşme olasılığını konkordato projesi yardımıyla inanılır kılmalıdır. Bu sebeple ön proje sadece dilek ve temenniler içeren soyut bir belge olarak anlaşılmamalı, mahkeme tarafından kesin mühlet verilebilmesi için ön projenin nasıl başarılı olacağı açıklanmalıdır… Şirketin ön projesinde taşınmazın 2020 yılında satılacağı ön görülmüşse de, komiser heyeti raporu ile mahkeme kararında da belirtildiği üzere, şirketin üretimini gerçekleştirdiği ve içinde kurulu makinaları olan fabrikasını satma niyetini gösteren herhangi bir objektif veri de bulunmamaktadır...Belirtilen yasal düzenlemeler ışığında mühlet talebinin reddinde isabetsizlik bulunmamaktadır.*" bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/2251, K. 2019/2002, T. 07.11.2019; "…*Davacı şirketin bildirdiği toplam borcu 23.140.316,00 TL'den 31.10.2018 tarihi itibariyle 28.338.080,00 TL'ye ulaştığı komiser heyeti raporuyla ifade edilmiştir. Bu miktara ulaşan borcun, sermaye artışı, kredi temini yahut başka bir yöntem kullanılarak şirkete nakit akışı sağlayacak imkân olmaksızın diğer bir ifadeyle konkordatonun tasdikini sağlayacak, kanunun 286/1-a maddesinde öngörüldüğü şekilde bir ön projeden uzak sadece ticari alacak ve verilen sipariş avanslarından oluşan bilançonun aktif varlıkları ve faaliyet karı ile ödenmesi inandırıcı ve gerçekçi değildir*." Bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/810, K. 2019/1845, T. 17.10.2019. Aynı yönde bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/2566, K. 2019/1735, T. 03.10.2019; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/783, K. 2019/1794, T. 10.10.2019; İstanbul Anadolu 1. ATM. E. 2018/1150, K. 2019/20, T. 22.01.2019; İstanbul Anadolu 3. ATM. E. 2018/1370, K. 2019/448, T. 24.04.2019; İstanbul Anadolu 2. ATM. E. 2018/1414, K. 2019/396, T. 05.04.2019 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

olmayıp alacaklıların talebi ile veya re'sen borçlu tarafından değiştirilmesi mümkündür[289]. Dolayısıyla ön proje değiştirilerek inandırıcı, tatmin edici bir hâle bürünürse, tasdikin önüne bu yönden bir engel kalmaz.

Yukarıda ifade ettiğimiz gibi ön proje, borçlunun nasıl iyileşeceğine ve ödemeleri nasıl yapacağına ilişkin bir açıklamayı ifade eder. Ancak doktrinde bir husus tartışılmıştır. Bilindiği üzere konkordatonun hem iyileşme hem de borç tasfiyesi amaçları mevcuttur[290]. Konkordatoya ilişkin düzenlemelere bakıldığında, hem geçici mühleti düzenleyen İİK m. 287'de, hem kesin mühleti düzenleyen İİK m. 289'da ve hatta konkordato mühletinin hangi hallerde kaldırılacağını ve şartları varsa iflâsa nasıl karar verileceğini düzenleyen İİK m. 292'de "konkordatonun başarıya ulaşması" kavramından bahsedilmektedir. Bu kavram konkordatonun amacıyla yakından ilgilidir. Zira konkordatonun başarıya ulaşması mantıken amacına ulaşması anlamına gelmektedir. Bu kapsamda İİK m. 287'nin gerekçesinde başarıya ulaşma kavramından kastedilen hususun konkordato neticesinde mali durumun düzelmesinin mümkün olup olmadığı veya konkordatonun tasdiki şartlarının yerine gelip gelmeyeceği olduğu ifade edilmiştir[291]. Buradan çıkan sonuç da konkordato ile ya

---

[289]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 14; Öztek, m. 286, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 187; Albayrak, **Konkordato,** s. 69 vd. Bu kapsamda başlangıçta ön proje yeterli görülmemesine rağmen sonradan yapılan değişikliklerle ön proje, konkordatonun başarıya ulaşmasını sağlayacak şekilde düzenlenebilir ve böylece konkordatonun tasdiki sağlanabilir. Bu hususa bir örnek olarak bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/28, K. 2019/480, T. 14.03.2019. Burada İİK m. 305'teki hüküm de tartışılmalıdır. Zira İİK m. 305'te konkordato projesinin tasdik aşamasında mahkeme tarafından re'sen gerekli değişikliklerin yapılacağı düzenlenmiştir. Burada doktrinde bir görüş, bu hüküm sebebiyle nihai projenin mahkemenin kararı ile oluşacağını ifade ederken (Altay/ Eskiocak, s. 59); bir başka görüş mahkemenin ödeme tutarını artıramayacağını ancak borçlu malvarlığına kıyasla ödeme oranının çok az olması durumunda projede değişiklik yapılabilmesi için borçluya süre verilebileceğini ifade etmiştir (Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 71). Kanaatimizce de ikinci görüşe katılmak uygundur. Zira mahkemenin re'sen değişiklik yapmasının önü açılırsa, alacaklıların bu projeyi yeniden oylayıp oylamayacağı gibi önemli sorunlar doğabilir. Dolayısıyla bu hüküm mahkemenin gerekli değişikliklerin yapılması için borçlu veya komisere bildirimde bulunması şeklinde anlaşılmalıdır. Aynı yönde bkz. Albayrak, **Konkordato** s. 72.

[290] "*Konkordato alacaklıların da sürece katıldığı ve borçlunun gerek iyileşme ya da tasfiye gerekse borçları ödeme biçimine ilişkin projesinin alacaklılar tarafından değerlendirilmek ve oylanmak suretiyle borçların ödenmesine muvafakat ettikleri ve mahkemenin onayından sonra muvafakat etmeyen alacaklıları da bağlayan bir icra hukuku müessesesidir. Müessesenin genel amacı alacaklıların daha fazla zarara uğramamasının teminidir*…" İzmir BAM 17. HD. E. 2019/965, K. 2019/1181, T. 31.05.2019 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[291]Murat Atalı, "Konkordatoda Kesin Mühlet ve Sonuçları", **7101 Sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler**, Ed. Muhammet Özekes, 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018, s. 86 vd.; Leyla Akyol Aslan, "7101 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Adi Konkordatoda Borçlunun Doğrudan Doğruya İflâsına Karar Verilebilecek Hâller", **MİHDER,** C. 15, S. 42, 2019, s. 72. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 23 vd. Buna karşın doktrinde farklı bir görüş olarak başarıya ulaşma ihtimalinin konkordatonun tasdiki ve iyileşme ihtimallerini birlikte kapsadığı, dolayısıyla bu şartlardan birinin gerçekleşmesinin yeterli olmadığı belirtilmiştir. Bir diğer ifadeyle bu görüşe göre borçlunun hem mali durumunun düzelmesi hem de tasdik şartlarının yerine gelmesi konkordatonun başarıya ulaşması için birlikte aranmalıdır.

iyileşmenin ya da konkordatonun tasdik edilmesinin amaçlanabileceğidir. Bir diğer deyişle doktrinde de ifade edildiği gibi konkordato talep eden borçlu, ya iyileşme ihtimalinin bulunduğunu ya da iyileşme planından sonuç alınamadığı için tasdikle beraber ekonomik krizden çıkabileceğini göstermelidir[292]. Ancak bu noktada borçlunun içinde bulunduğu durumdan çıkması ve iyileşmesini öngören ve fakat bir ödeme planı içermeyen bir konkordatonun mümkün olup olmadığı gündeme gelecektir. Kanaatimizce İİK m. 287'nin gerekçesi de dikkate alındığında kendisine sağlanacak uygun koşullar altında ve alacaklıların da kabulü ile ekonomik dalgalanmaların yarattığı yüklerden veya belirsizliklerden kurtularak alacaklılara tam ödeme yapabilecek bir borçlunun, iyileşmeyi güden şekilde bir konkordato talep edememesi işin niteliğine aykırı olacaktır[293]. Zira konkordato her şeyden önce cüz'i veya külli icra yoluyla ekonomik olarak felakete sürüklenen borçlular için öngörülen bir yoldur. Herhangi bir ekonomik tehlike altında bulunmayan borçlunun konkordato talep etmesi mümkün olmayacaktır. Dolayısıyla ilk amaç bu tehlikenin ortadan kaldırılması olduğuna ve tehlikenin kalkması alacaklıların da menfaatine olduğuna göre, borç ödeme planı içermese de iyileştirme amacını güden bir proje ile konkordato talep edilmesi, kurumun amacına uygun olacaktır. Ancak kanaatimizce işin niteliği bu olsa da borçlunun borçlarını ödeyememe durumunun ortadan kaldırılmasını sağlayacak, ancak ödeme planı içermeyen bir projeyle konkordato talep edilmesi İİK hükümleri göz önüne alındığında mümkün değildir. Zira konkordato talebine eklenecek belgeleri düzenleyen İİK m. 286/1-(a) ve açıkça

---

Bkz. Ali Cem Budak/ Müjgan Tunç Yücel, m. 289, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 275. Bu görüşle aynı yönde "*İİK 'da ise, m.287'deki borçlunun iyileşmesi ve konkordatonun tasdiki ihtimalinin "konkordatonun başarı şansı" kavramı altında ifade edildiğine yer verilmiştir. Başarı olasılığı kavramından anlaşılan husus, konkordato projesinin gerçekleşme şansına sahip görülmesidir. Bu sonuca, borçlunun durumu , malvarlığı gelirleri ve taahhütlerini yerine getirmesine engel olan nedenler gözetilerek, objektif verilere göre konkordato başarı olasılığı yargıç tarafından belirlenecektir*." Bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/2173, K. 2019/1850, T. 17.10.2019. Aynı yöndebkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/520, K. 2019/1652, T. 19.09.2019; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/2566, K. 2019/1735, T. 03.10.2019; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/832, K. 2019/1607, T. 26.09.2019 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[292]Akil, **Adi Konkordato**, s. 37; İsviçre Hukuku'nda da yalnızca mühletin sonuçlarından faydalanmak ve konkordatonun başarıya ulaşması için konkordato talep edilebileceği yönünde bkz. Kale,İsviçre Hukuku, s. 155. Aynı yönde bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/1635, K. 2020/421, T. 13.02.2020 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[293] Güray Erdönmez, "Yeni Konkordato Düzenlemesi Hakkında Bazı Tespitler", **7101 Sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler**, Ed. Muhammet Özekes, 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018, s. 86 vd. İsviçre Hukuku'nda da İsv.İİK m. 293/a'da "yeniden yapılandırma ön projesi" kavramından bahsedildiği ve bunun da "ödeme planı içeren proje"den farklı olduğu, bu sebeple İsviçre Hukuku'nda bahsi geçen ihtimâle imkân verildiği yönünde bkz. Hakan Pekcanıtez, "7101 Sayılı Kanunla Getirilen Konkordato Hükümlerinin Değerlendirilmesi", **7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Antalya Toplantısı,** 05-06 Ekim 2018, 1. Baskı, Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2018, s. 163.

alacaklılara ne şekilde ödeme yapılacağının ve bunun için nasıl kaynak elde edileceğinin bildirildiği bir ön projeden söz etmekte; (d) bendi ise projedeki teklife göre alacaklıların eline geçmesi öngörülen miktar ile iflâs sonucunda elde edecekleri miktarın karşılaştırılmasından bahsetmektedir. Bu hükümler doğrultusunda, konkordato ile muhakkak bir ödeme planı sunulması gerektiği İİK'da kabul edilmiş bulunmakta olup, aksi yönde bir konkordato ön projesi sunmak mümkün olmayacaktır[294].

Tıpkı hukukumuzda olduğu gibi Amerikan Hukuku'nda da borçlu genellikle mahkemeye başvururken bir plan hazırlamaktadır[295]. Ancak hukukumuzda olduğu gibi mahkemeye başvururken bir plan sunma zorunluluğu yoktur. USBC § 1121/a uyarınca borçlu, sürecin her aşamasında bir plan sunabilir. Ancak USBC § 1121/b hükmünde, uygulamada "exclusivity period"[296] (münhasırlık süresi) adı verilen bir düzenlemeye yer verilmiştir. Yeniden örgütlenme prosedürü borçlu tarafından başlatılırsa, borçlunun başvurusu muafiyet emri yerine geçer. Eğer alacaklı tarafından prosedür başlatılırsa da mahkeme ayrıca bir muafiyet emri düzenler (USBC § 301/b, 303). İşte prosedürün başladığını gösteren bu muafiyet emrinin düzenlendiği tarihten itibaren 120 gün içerisinde sadece borçlu mahkemeye bir plan sunabilir.Ancak borçlu başvurusuna ek olarak ya da muafiyet emrinden itibaren 120 gün içerisinde mahkemeye bir plan sunmamış veyayeniden örgütlenme sürecinde bir kayyım atanmış ya da borçlu tarafından sunulan plan, 180 gün içerisinde yeniden örgütlenmeye tâbi alacaklılar tarafından kabul edilmemişse; alacaklıların, kayyımın, alacaklılar kurulunun, pay sahiplerinden birinin veya pay sahipleri kurulunun da bir plan önerisi sunması mümkündür. Bu sürelerin duruşma yapılarak bir sebep üzerine uzatılması veya kısaltılması imkânı da öngörülmüştür (USBC § 1121/d-1)[297]. Ancak kanunda bu sebebin ne olduğu ifade edilmemiştir. Uygulamada genellikle uzatma

---

[294] Aynı yönde bkz. Atalay, Değerlendirmeler, s. 117; Atalay, Konkordato Projesi, s. 95; Sarısözen, **Konkordato,** s. 129; Öztek, m. 286, **Öztek Konkordato Şerhi,** s 184.

[295] Buna uygulamada pre-packaged plan adı verilmektedir. Bkz. Dırenisa, s. 179

[296] Taşpınar Ayvaz, **Yeniden Yapılandırma,** s. 68; Dırenisa, s. 179; Warren, **Business Bankruptcy,** s. 124; Novica Petrovski, "The Bankruptcy Code Section 1121: Exclusivirty Reloaded", **American Bankruptcy Institute Law Review,** Vol. 11, 2003, s. 451.

[297]Ancak sürenin değiştirilmesine dair bu hüküm istisnaen uygulanmalıdır. Bkz. *In re Geriatrics Nursing Home* (United States District Court for the District of New Jersey, 14.09.1995). Örneğin mahkemenin alacaklı veya kayyımın daha iyi bir plan sunacağına dair inançla münhasırlık süresini uzatması mümkün görülmemiştir. Bkz. *In re Lichtin/Wade, LLC,* 2012 Bank. LEXIS 3642(United States Bankruptcy Court for the Eastern District of North Carolina, 08.08.2012). Ayrıca uzatma kararını mahkeme her olayın şartlarına göre vermek zorundadır. Bkz. *In re Borders Group, Inc.,* 460 B.R. 818 (United States Bankruptcy Court for the Southern District of New York, 02.06.2011).

veya kısaltma başvuruları değerlendirilirken dokuz kriter göz önüne alınmaktadır. Buna göre mahkemeler, dosyanın karmaşıklığı ve büyüklüğünü, borçlunun planı hazırlaması ve müzakeresi için ihtiyaç duyduğu süreyi, borçlunun iyi niyetli olup olmadığını, borçlunun ödemelerini zamanında yapıp yapmadığını, borçlunun uygulanabilir bir plan hazırlığında olduğunu gösterip göstermediğini, sürecin başlamasından bu yana geçen süreyi, borçlunun alacaklıları ile yaptığı müzakerelerde sağladığı ilerlemeyi, beklenmedik bir durumun var olup olmadığını ve borçlunun uzatma süresiyle baskı yapıp yapmadığını değerlendirecektir[298].

İşte başvuru ile veya bu süre içinde mahkemeye sunulan planın içeriği ise USBC § 1123'te düzenlenmiştir. Buna göre planda alacaklıların sınıflara ayrılması zorunludur[299]. Çünkü Amerikan Hukuku'nda alacaklılar her sınıf için ayrı oylama yapmaktadırlar. Burada borçlunun her sınıfa ayrı teklif götürmesi mümkündür. Ayrıca plandan etkilenmeyen alacaklılar ve tam ödeme yapılacak alacaklılar hakkında gerekli bilgiler, plandan etkilenen alacaklılara nasıl ödeme yapılacağı, sınıf içerisindeki alacaklılara, alacaklılardan birisi aksine razı olmadıkça, eşit muamele edileceği hakkında bilgi, planın gerçekleştirilmesi için uygun araçların neler olduğu[300], alacaklıların ve ilgililerin menfaatlerinin korunması amacıyla bir kayyım veya yöneticinin seçilip seçilmeyeceği, borçlu eğer bir şirketse şirketin pay sahiplerinin oy haklarının nasıl korunacağı hususlarında açıklamalar içermelidir[301].

---

[298] *In re Fansteel*,2017 Bank. LEXIS 1261(United States Bankruptcy Court for the Southern District of Iowa, 28.02.2017); *In re Gialamas* (United States Bankruptcy Court for the Western District of Wisconsin, 27.06.2019); *In re Clinton Nurseries, Inc.* (United States Bankruptcy Court for the District of Connecticut, 02.07.2018); *In re Energy Conversion Devices, Inc.* (United States Bankruptcy Court for the Eastern District of Michigan, 11.06.2012); *In re Express One Int'l*, 193 B.R. 98(United States Bankruptcy Court for the Eastern District of Texas, 29.03.1996).

[299] Sınıfların neler olacağı, alacaklıların nasıl sınıflandırılacağı hakkında aşağıda alacaklılar kuruluna ilişkin açıklamalarımızda daha detaylı bilgi verilecektir. Zira Türk Hukuku'nda da alacaklılar kurulunda alacakların sınıflara ayrılması öngörüldüğünden, Amerikan Hukuku'ndaki sınıf kavramı hakkında aşağıda bilgi vermeyi karşılaştırma açısından daha uygun gördük. Bu hususta detaylı açıklamalarımız için bkz. aşa. İkinci Bölüm, § 2, IV, B, 3.

[300] Bu kapsamda USBC §1123/a-5 hükmünde planın gerçekleştirilmesi için gerekli araçların neler olabileceği örnekleme yoluyla sayılmıştır. Buna göre masaya giren malların devri, işletmenin bir veya birden fazla kişiye devri, şirket birleşmeleri, işletme sermayesinde değişiklik yapılması, temerrüt hâlinin giderilmesi, borçlunun taraf olduğu sözleşmelerin feshi veya sözleşme hükümlerinin değiştirilmesi, üzerinde rehin tesis edilsin ya da edilmesin belirli malların satılması, borçlunun borçlarında vade uzatımına gidilmesi ya da faiz oranlarında değişiklik yapılması gibi tedbirlere yer verilmiştir.

[301] Borçlunun bir demiryolu şirketi olması durumunda, planda, bu demiryolu şirketinin faaliyetlerini hangi ölçüde devam ettireceği ve sona erdiredeği, demiryolu hizmetlerinin bir kısmının veya tamamının başka bir demiryolu şirketine devredilip devredilmeyeceği hakkında da bilgi verilmek zorundadır (USBC §1172/a). Plandaki bu projeksiyonlar hakkında da Yerüstü Ulaşım Başkanlığı'nın izni alınmak zorundadır. Başkanlık bu planda değişiklik yapmaya da yetkilidir. Ayrıca küçük işletmelerin yeniden örgütlenmesinde planın içeriği ise USBC § 1190'da düzenlenmiştir. Buna göre

Bu plan hem alacaklılar tarafından oylanacak hem de mahkeme tarafından tasdik edilecektir. Bu kapsamda plan alacaklılar tarafından oylanmadan önce borçlu tarafından alacaklılara bir açıklayıcı beyan (disclosure statement) gönderilmesi gerekmektedir. USBC § 1125 uyarınca plan ancak her alacaklının bu plan hakkında yazılı olarak bilgilendirilmesinin akabinde oylanır. Bu bilgilendirme, mahkemenin bilgilendirmenin yeterli içeriği sahip olduğu hususunda duruşma yapmasının akabinde alacaklılara gönderilir. "Yeterli bilgi" kavramının ne olduğuna Kanun'da yer verilmiştir[302]. USBC § 1125/a'ya göre borçlu, ekonomik geçmişini, defter ve kayıtlarındaki hususları, mali durumunu, borçluya yatırım yapabilecek farazi yatırımcıların durumlarının plandan nasıl etkileneceğini bildirecektir[303]. USBC §1125'te açıklayıcı beyanın her sınıfın özelliklerine göre farklı şekilde düzenlenmesine de imkân tanınmıştır.

Bahsi geçen plan, tıpkı Türk Hukuku'ndaki ön proje kavramında olduğu gibi değiştirilebilir. Buna göre planı sunan kişi, planın USBC § 1222 ve 1223'te belirtilen şartlara uygun olması ve daha önceden açıklayıcı beyan sunulması kaydıyla, planı tasdikten önce değiştirebilir. Hatta bu noktada USBC daha da ileri giderek, tasdikten sonra dahi planın değiştirilmesine izin vermiştir. USBC §1127/b uyarınca plan önemli ölçüde yerine getirilmeden önce değiştirilebilir. Önemli ölçüde yerine getirme kavramı ise USBC §1101/2'de tanımlanmıştır. Buna göre devredilecek mallar tamamen veya önemli ölçüde devredilmiş, borçlunun mallarında plan kapsamında yapılması gereken değişiklikler önemli ölçüde yapılmış ve plan uygulanmaya başlamış ise "önemli ölçüde yerine getirme" var sayılır[304]. Hatta eğer

---

planda yine borçlunun geçmişten bu yana işlemlerinin özeti, borçlunun mallarının paraya çevrilmesi durumunda elde edilecek miktar, borçlunun plan kapsamında ödeme yapma imkânının olup olmadığına yer verilmelidir. Ayrıca borçlunun oturduğu evdeki rehinli alacaklıların haklarında değişiklik yapılması da planda düzenlenebilir (USBC § 1190).

[302] Ancak mahkeme kanundaki içerikle sıkı sıkıya bağlı olmayıp, olayın şartlarına göre alacaklıların yeterince bilgilendirilip bilgilendirilmediği hakkında değerlendirme yapmak zorundadır.

[303] Doktrinde, buradaki açıklayıcı beyanın borçlu ve borçlunun işleri ile faaliyet konusu hakkında bilgileri, planın tanımı ve sınıflara nasıl ödeme yapılacağı konusundaki açıklamaları, planın gerçekleştirilmesi için kullanılacak araçları, pazarlama stratejilerini, borçlunun mali durumu hakkında geçmişten bugüne neler olduğu konusunda yapılacak açıklamaları içermesi gerektiği ifade edilmiştir. Bkz. M. Jonathan Hayes, "Formulating and Confirming Chapter 11 Plan of Reorganization", **Journal of Legal Advocacy and Practice,** Vol. 2, 2000, s. 12 vd.

[304] Kanun hükmü açık görünmesine rağmen uygulamada hangi hâllerin madde kapsamına girdiği konusunda farklı içtihatlar ortaya çıkmıştır. Özellikle borçlunun alacaklılarına ödeme yapmasının, plan kapsamında devredilecek malvarlığı kapsamında mı sayılacağı yoksa planın başladığına mı delalet edeceği tartışılmıştır. Bu kapsamda bazı mahkemeler, planın önemli ölçüde yerine getirilmiş sayılması için ödemelerin tamamen veya önemli ölçüde yapılmış olmasını aramaktadır. Bkz. *In re*

borçlu gerçek kişi ise, önemli ölçüde yerine getirme kriteri dahi aranmaksızın borçlu, alacaklılara yapacağı ödemelerde, bu ödemelerin süresinde değişiklik yapacak şekilde güncelleyebilir (USBC § 1127/d). Planda değişiklik yapmak isteyen kişi de planın önemli ölçüde yerine getirilmediğini ispatlamakla yükümlüdür[305].

2. Malvarlığının Durumunu Gösteren Belgeler

Borçlunun geçici mühlet alabilmesi için başvurusuna eklemesi gereken bir diğer belge grubu da malvarlığını gösterir belgelerdir. Bu da gayet doğaldır. Çünkü borçlunun teklifi ile malvarlığı arasındaki irtibat, yani teklifin borçlunun durumu açısından uygun olup olmadığı ancak malvarlığının tam olarak anlaşılması ile anlaşılabilecektir. Bu kapsamda İİK m. 286/1-b, borçlu eğer defter tutmaya mecbur kimselerden ise son bilanço, gelir tablosu, nakit akım tablosu, ara bilançolar, ticari defterlerin açılış ve kapanış onayları, borçlunun mali durumunu açıklayan e-defter berat belgeleri gibi belgelerden bahsetmiştir. Madde hükmünde "borçlunun mali durumunu açıklayıcı diğer bilgi ve belgeler" denilerek, bu belgelerin sınırlı sayıda olmadığı düzenlenmiştir.

Buradaki belgelerin içeriği hukukun değil muhasebe biliminin konusudur. Dolayısıyla bu belgeleri anlaşılması için içeriklerinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Burada belki en önemli belgeler bilançolardır. Bilanço, bir işletmenin belirli bir tarihte sahip olduğu varlıklar ile bu varlıklardan sağlanan kaynakları gösteren mali tablolardır[306]. Bilançolarda, işletme aktifindeki varlıklar en hızlı paraya dönüşebilen kaynaklardan, paraya dönüşme miktarı az olan kaynaklara göre sıralanır. Pasif malvarlıkları açısından ise vadeye göre sıralama yapılır ve vadesi en kısa

---

Jorgensen 66 B.R. 104 (United States Bankruptcy Appellate Panel of the Ninth Circuit, 16.09.1986). Ancak buna karşın bir başka görüş, borçlunun ödeme yapmasını "planın başlaması" kavramı altında değerlendirmekte ve ödemelerin başlamasını, planın önemli ölçüde yerine getirilmesi için yeterli saymaktadır. Bkz. *In re Bullion Hollow Enters.* (United States District Court for the Western District of Virginia, 03.08.1995); *In re Burlingame,* 123 B.R. 409(United States Bankruptcy Court for the Northern District of Oklahoma, 29.01.1991); *In re Dean Hardwoods,* 431 B.R. 387(United States Bankruptcy Court for the Eastern District of North Carolina, 08.06.2010).

[305]*In re Western Capital Partners LLC* (United States Bankruptcy Court for the District of Colorado, 28.01.2015); *In re Archway Homes Inc.*, 2013 Bank. LEXIS 4537(United States Bankruptcy Court for the Eastern District of North Carolina, 30.10.2013).

[306] Alaettin İmamoğlu/ Nuri Sait Altun, **Genel Muhasebe I Ders Notu,** Düzce Üniversitesi Yayınları, 2012, s. 7; Cemal Fazıl Karakaş, "Konkordato Başvurusu ve Başvuruya Eklenecek Belgeler", **7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Antalya Toplantısı, 05-06 Ekim 2018,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2018, s. 34; Arzova/ Yavaş/ Küçük, s. 161.

kaynak önce yer alır[307]. İşte İİK m. 286/a'da iki tür bilançodan bahsedilmiştir. Buna göre borçlu öncelikle son bilançosunu başvurusuna ekleyecektir. Son bilanço, TTK m. 68'de de ifade edildiği gibi her faaliyet döneminin sonunda çıkarılan ve borçlunun varlık ve borçlarını gösteren finansal tablolardır. Ancak dikkat edilirse son bilanço sadece faaliyet yılı sonundaki durumu yansıtır. Dolayısıyla yıl içinde yapılan bir başvuruda bu bilanço yeterince aydınlatıcı olmayabilir. İşte bu sebeple kanunda ara bilançonun da sunulması gerektiği düzenlenmiştir. Ara bilanço ise hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de aktiflerin muhtemel satış fiyatı üzerinden düzenlenecektir. Bu iki türe, kaydi değer bilançosu ve rayiç değer bilançosu da denir[308]. Kaydi bilançoda, işletmenin sona ermeyip devam edeceği ihtimali göz önüne alınacak ve şirketin yaptığı yatırımlar veya harcamalardan elde edilecek gelir ve yapılacan muhtemel giderler de dipnot hâlinde bilançoya eklenecektir[309]. Rayiç değer bilançosu ise varlıkların satış değerinin esas alındığı, dolayısıyla işletmenin finansal durumunun gerçeğe en yakın tespit edildiği bilançolardır[310].

Ancak bilanço Kanun'da tek belge olarak sayılmamıştır. Bu bilançoya gelir tablosunun da eklenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Gelir tablosu, işletmenin bir dönemde elde ettiği gelirlerle, bu dönemdeki tüm maliyet ve giderleri gösteren; bunların karşılaştırılması sonucunda elde edilen dönem kâr veya zararını ortaya koyan tablolardır[311].

---

[307] İmamoğlu/ Altun, s. 7; Karakaş, s. 34 vd.; Atalay, Konkordato Projesi, s. 97 vd.; Sait Y. Kaygusuz/ Ümmühan Aslan/ Nazlı Kepçe, **Genel Muhasebe I,** 3. Baskı, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 2014, s. 30 vd.

[308] Özekes, Geçici Mühlet, s. 63; Atalay, Değerlendirmeler, s. 119. Burada ifade edilen ara bilançonun TTK m. 376/2'de belirtilen ara bilanço ile aynı olduğu hakkında bkz. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 16-17.

[309] Suphi Aslanoğlu/ Hayri Bozgeyik/ Ayşe Duygu Özalp, "İflâs Erteleme Kapsamında Hazırlanan Borca Batıklık Bilançosunda Yer Alan Alacaklıların Mali ve Hukuki Durumu", **Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi,** S. 2, 2016, s. 19; Arzova/ Yavaş/ Küçük, s. 161 vd. Bu bilanço aktiflerin işletme bütünlüğü içinde makul bir öngörüye dayalı değerlerini içerir. Değer ile fiyat kavramları arasındaki fark, kaydi değer bilançosunu rayiç değer bilançosundan ayırır. Bkz. Ahmet Türk,"Anonim Ortaklıkta Borca Batıklık ve İflâsın Ertelenmesi Konusunda 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve Yürürlük Kanunu ile Getirilen Yenilik ve Değişiklikler", **BATİDER,** C. 32, S. 1, Mart 2016, s. 16-17.

[310] Oruç/ Çatıkkaş/ Şuekinci, s. 88;Türk, Değişiklikler, s. 17; Ahmet Gökgöz, "İflâsın Ertelenmesi ve Borca Batıklık Bilançosunun Çıkarılması", **Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies,** Vol. 3, No. 3, 2017, s. 120; Berna Burcu Yılmaz, "Muhasebe Tekniği Yönünden Borca Batıklık Bilançosu ile Yıllık Bilançonun Karşılaştırılması", **Öneri Dergisi,** C. 8, S. 32, Temmuz 2009, s. 151.

[311] Karakaş, s. 36; Toroslu, **Konkordato**, s. 156; M. Vefa Toroslu/ Cem Niyazi Durmuş, **Finansal Tablolar Analizi (Kavramlar-Analiz Teknikleri),** 4. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2017, s. 30."*Bu tablolar genelde borsaya kote şirketlere hazırlanmamakla beraber tacirin mali ve finansal durumunun isabetli şekilde teşhisi için büyük önemi haizdir…*" bkz. Adana BAM 9. HD. E. 2019/417, K. 2019/641, T. 24.05.2019 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

Bir diğer önemli belge ise nakit akım tablosudur. Nakit akım tablosu, bir faaliyet dönemi içerisinde işletmede ortaya çıkan nakit akışlarını, işletmenin faaliyet ve yatırımlarına göre gösteren bir tablodur[312]. Bu nakit akım tablosu, işletmenin konkordato sürecinde kullanabileceği kaynak potansiyelini göstermesi açısından önemlidir. Bir diğer deyişle bu tabloda nakit varlıkların nasıl oluştuğu ve ödeme gücündeki değişiklikler ile tahsili mümkün çekler hakkında bilgi verilecektir[313].

Bunlar dışında ayrıca tacir olan borçluların defterlerini gösteren belgeleri de başvurusuna eklemesi gerektiği düzenlenmiştir. Ayrıca Konkordato Talebine Eklenecek Belgeler Hakkında Yönetmelik[314] m. 7 uyarınca maddi ve maddi olmayan duran varlıklara ait olup defter değerlerini içeren listeler de mahkemeye sunulmalıdır. Son olarak hem İİK m. 286/b, hem de Yönetmelik m. 7/ğ uyarınca borçlunun mali durumuna ilişkin diğer belgeler de mahkemeye sunulacaktır.

3. Alacaklıları, Alacak Miktarını ve Alacaklıların İmtiyaz Durumunu Gösteren Liste

İcra ve İflâs Kanunu'nun 286/1-c maddesinde öngörülen ve başvuruya eklenmesi gereken diğer belge türü alacaklıların ve miktarlar ile imtiyaz durumunun gösterildiği belgelerdir. Esasında kesin mühlet kararından sonra İİK m. 288'e göre yapılacak ilanla konkordato komiseri, alacaklıların alacaklarını bildirmeye davet edecek ve İİK m. 300 uyarınca bu alacaklar hakkında borçlunun beyanını alacaktır. Dolayısıyla aşağıda da detaylı belirteceğimiz gibi alacakları, borçlu çekişmeli hâle getirecektir. Ancak burada borçlunun alacaklılara ilişkin belgeleri vermesi, hem

---

[312] Toroslu, **Konkordato**, s. 168; Karakaş, s. 36; Toroslu/ Durmuş, s. 81; Uyanık, s. 104; Bülbül, s. 73 vd.; Hasan Karadeniz, **Yasal Düzenlemeli ve Uygulama Örnekli Konkordato**, 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018, s. 85; Tuğba Uçma/ Çağrı Köroğlu, "TMS-7'ye Göre Nakit Akış Tablosu", **Mevzuat Dergisi,** Y. 8, S. 92, Ağustos 2005, https://www.mevzuatdergisi.com/2005/08a/05.htm, E.T. 10.03.2020. Nakit akış tablosuna borçların ve konkordato kaynaklarının da mutlaka eklenmesi gerektiği hakkında bkz. Oruç/ Çatıkkaş/ Şuekinci, s. 113. Borçlunun gelecekte elde edeceği nakitlere de yer verildiği bir örnek olarak bkz. "*…ön projedeki nakit akım tablosundan da anlaşıldığı üzere iki yıl sekiz aylık zaman zarfında uzun vadeye yayılmış alacakların tahsili, sermaye artışı ve esas faaliyetlerinden sağlanacak nakitle 5.500.000 TL kaynak yaratabilecek potansiyele sahip olduğunu, nakit çıkışlarını, faaliyetin devamlılığı ve borçların ödenmesine yönelik kullanılacağını belirterek…"* İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/832, K. 2019/1607, T. 26.09.2019. Benzer yönde bkz. İstanbul BAM 17. HD. E: 2019/520, K. 2019/1562, T. 19.09.2019 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[313] Karakaş, s. 37; Atalay, Konkordato Projesi, s. 100; Toroslu, **Konkordato**, s. 158. Burada sadece konkordato başvurusundan önce değil, başvurudan sonraki dönemki muhtemel akışı gösteren tabloların da başvuruya eklenmesi gerektiği, alacaklılar açısından bunun daha önemli olduğu hakkında bkz. Atalay, Konkordato Projesi, s. 100; Atalay, Değerlendirmeler, s. 122.

[314] 30.01.2019 tarih ve 30671 sayılı Resmi Gazete, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/01/20190130-2.htm, E.T.: 10.03.2020.

gerçek alacaklıların varlığının tespiti, hem de borçlunun daha sonra bu alacakları çekişmeli hâle getirememesi açısından önem arz eder[315].

4. Konkordatonun Başarısını Gösteren Tablo[316]

İcra ve İflâs Kanunu m. 286/1-d'de belki de konkordato başvurusuna eklenecek en önemli belge düzenlenmektedir. Buna göre borçlu, başvurusuna ön projedeki teklifle alacaklıların eline geçecek miktarın, muhtemel bir iflâs tasfiyesinden daha fazla olduğunu karşılaştırmalı olarak gösteren bir tabloyu başvurusuna ekleyecektir. Bu tablonun önemi İİK m. 305 hükmü ile birlikte değerlendirilmelidir. Çünkü İİK m. 305 uyarınca, adi konkordatoda teklif edilen miktarın muhtemel iflâs tasfiyesinde elde edilecek miktardan fazla olması, bir tasdik şartıdır. Dolayısıyla bunu gösteren tablonun başvuruya eklenmesi ile, konkordatonun tasdik edilip edilmeyeceği daha baştan belirlenmeye çalışılmaktadır.

Tasdik açısından bakıldığında önemli olsa da bu belge teknik olarak eleştirilere uğramıştır. Doktrinde, iflâsa tâbi olmayan borçlular açısından böyle bir belgenin hazırlanmasının anlamsız olduğu ve bu sebeple söz konusu belgenin sadece iflâsa tâbi borçlular için gerekli olduğu ileri sürülmüştür[317]. İşte bu sebeple Yönetmelik m.5/2 uyarınca iflâsa tâbi olmayan borçluların, karşılaştırmalı tabloyu talebine eklemesinin gerekli olmadığı düzenlenmiştir. Ancak Yönetmelik hükmü karşısında, İİK m. 286/1-d'de hâlihazırda herhangi bir ayrım yapılmadan tüm borçluların bu belgeyi başvurusuna eklemesi gerektiği düzenlendiğinden, söz konusu eleştirinin

---

[315] Sarısözen, **Konkordato,** s. 345-346; Altay/ Eskiocak, s. 199. Bu tablonun iflâs tasfiyesininsonunda hazırlanan pay cetveline benzediği yönünde bkz. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 17.

[316] Bu ifade doktrinde Özekes tarafından kullanılmış olup, belgenin içeriğini göstermesi açısından doğru bir ifade olduğu kanaatinde olduğumuzdan biz de aynı ifadeyi kullanmayı uygun gördük. Bkz. Özekes, Geçici Mühlet, s. 64.

[317] Özekes, Geçici Mühlet, s. 64. Bu kapsamda uygulamada iflâsa tâbi borçluların iflâs ile değil ancakmuhtemel icra takipleri sonucunda alacakların eline geçecek miktarı gösteren tabloları başvurusuna eklemesi gerektiği de ileri sürülmüştür. Örneğin bir mahkeme kararında "*..Her ne kadar davacılar iflasa tâbi olmadıklarından Konkordato ön projesinde yer alan teklife göre alacaklıların eline geçmesi öngörülen miktar ile borçlunun iflâsı hâlinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktarı karşılaştırmalı olarak gösteren tabloyu vermeleri mümkün değil ise de icra takipleri sonunda alacaklıların ellerine geçebilecek muhtemel miktarı karşılaştırmalı olarak gösteren tabloyu da sunmaları gerekmektedir…"* şeklinde ifadelere yer verilmiştir.Bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2018/2680, K. 2018/2187, T. 13.12.2018. Aynı yönde, "*…davacının tacir olup olmadığı araştırılarak konkordatoya göre alacaklıların eline geçmesi öngörülen miktar ile davacının iflası halinde (iflasa tâbi değilse icra takibi sonunda) eline geçebilecek muhtemel miktarı karşılaştırmalı olarak gösteren tablonun sunulmadığı anlaşıldığından…"* bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/20, K. 2019/473, T. 07.03.2019. (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

hâlâ geçerli ve haklı olduğu kanaatindeyiz[318]. Dolayısıyla bu durumun yarattığı sıkıntıların giderilmesi için, Yönetmelik ile getirilen istisnanın kanuna da alınması gerekmektedir.

Ayrıca iflâsa tâbi borçlular açısından da bu belge teknik anlamda sıkıntılar yaratabilir. Çünkü ülkemizde muhtemel bir iflâs tasfiyesinde alacaklıların eline ne kadar geçeceği konusunda somut bir veri yoktur. Dolayısıyla bu miktarın nasıl hesaplanacağı belirsiz kalmıştır. Ancak doktrinde, İİK'da yer alan asgari artırma bedellerinin dikkate alınabileceği, fakat bunun da objektif verilere dayalı bir çözüm olmadığı ifade edilmektedir ki bu görüşe katılmaktayız[319]. Burada yine tablonun kaydi değil rayiç değerler dikkate alınarak hesaplanması gerektiği ve İİK m. 206'da yer alan sıraya göre bir cetvel yapılması gerektiği de ifade edilmiştir[320].

5. Bağımsız Denetim Raporu

İcra ve İflâs Kanunu m. 286/1-e'nin şu anki düzenlemesi, "konkordato ön projesinde yer alan teklifin gerçekleşeceği hususunda makul güvence veren denetim raporu"ndan bahsetmektedir. Ancak Kanun'un ilk düzenlemesi bu şekilde değildi. 7101 sayılı Kanun ile düzenlenen İİK m. 286'nın ilk hâlinde, "konkordato ön projesinde yer alan teklifin gerçekleşmesinin kuvvetle muhtemel olduğunu gösteren finansal analiz raporları"ndan bahsedilmekteydi.

Kanun metninin ilk hâlinde bahsedilen finansal analiz raporu, Sermaye Piyasası Kurulu ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşu tarafından hazırlanmaktaydı. Fakat bu düzenleme beklenen amacı vermekten uzak olmuştur. Aynı düzenlemede 660 sayılı KHK'nın 28. maddesi kapsamında kalan küçük işletmelerin bu düzenlemeden muaf olduğu belirtilmiştir. Ancak doktrinde de haklı olarak belirtildiği gibi, Türkiye'de işletmelerin çok büyük çoğunluğu küçük ve mikro işletme olduğundan, aslında bu belge çoğu başvuruda aranmayacak durumdaydı ve beklenen

[318] Aynı şekilde kanun hükmünün uygulanması gerektiği hakkında bkz. Akyürek/ Akyürek, s. 225-226.
[319] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 18.
[320] Özekes, Geçici Mühlet, s. 64.

amaç bu şekilde gerçekleşmiyordu[321]. Ayrıca her müracaat edenin hemen finansal analiz raporu alabildiği, düzenlenen raporların ayrıntılı analizler içermekten uzak olduğu gibi eleştiriler uygulamada sıklıkla ortaya çıkmıştır.

İşte bu sorunlar sebebiyle 7155 sayılı Kanun[322] ile İİK m. 286'da değişiklik yapılmış ve projenin başarıya ulaşacağı konusunda makul güvence veren bağımsız denetim raporunun alınması gerektiği düzenlenmiştir. Bağımsız denetim raporu, işletmenin ekonomik faaliyetlerini gösteren finansal tabloların, önceden belirlenmiş ölçütlere uygunluğu ve doğruluğunun, bağımsız denetim ilkelerine göre tüm kayıtlar üzerinden incelenmesi neticesinde ulaşılan sonuçları içeren rapordur[323]. Ayrıca bu belgeyi sadece Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilen bir bağımsız denetim kuruluşunun düzenleyeceği açıklığa kavuşturulmuştur. Böylece Sermaye Piyasası Kurulu'nun yetkisi kaldırılmıştır. Ayrıca Kanun'da küçük işletmeler için yer alan muafiyet kaldırılmıştır. Fakat Yönetmelik m. 5/2 uyarınca iflâsa tâbi olmayan borçluların makul güvence veren bağımsız denetim raporunu başvurusuna eklemeyeceği düzenlenmiştir.

Burada bahsi geçen makul güvence, borçlunun mali durumu ve bu durumu gösteren belgeler ile yapılacak teklif arasında bir kıyaslama yapılarak; bu mali durumun söz konusu teklifin gerçekleşmesine elverişli olup olmadığının denetlenmesini ifade eder. Bir diğer deyişle bağımsız denetçiler, projede elde edilmek istenen hedeflere, söz konusu plan ve bu planın dayanakları ile ulaşılabileceği konusunda yeterli kanaate sahiplerse, makul güvence veren bir

---

[321] Bu konudaki eleştiriler için bkz. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 20-21; Erdönmez, Tespitler,s. 138; Pekcanıtez, Konkordato Hükümlerinin Değerlendirilmesi, s. 161; Sarısözen, **Konkordato,** s. 145; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 113.

[322] 7155 sayılı Kanun, "Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Hakkında Kanun" başlığını taşımaktadır. Bkz. 19.12.2018 tarih ve 30630 Sayılı Resmi Gazete, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/12/20181219-1.htm, E.T.: 10.03.2020. Ancak burada ifade etmemiz gerekir ki 7155 sayılı Kanun ile konkordato düzenlemelerinde değişiklik yapmak, kanun yapma tekniğine aykırıdır. Zira Kanun'un başlığı abonelik sözleşmesinden kaynaklanan para alacaklarına ilişkin olmasına rağmen, son yıllarda Türkiye'de giderek yaygınlaşan "torba kanun" mantığı ile konkordato hakkında da düzenleme yapmak, kanunun konusu dışında düzenleme yapmak anlamına gelir.

[323] Toroslu, **Konkordato,** s. 189; Mahmut Vefa Toroslu, **Finansal Tablolar Denetimi Kavramlar-Denetim Süreci-Denetim Teknikleri**, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2016, s. 45; Eroğlu, s. 52; Murat Özdemir, "Konkordato Talebinde Adli Muhasebe Desteği", **Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi,** S. 2, Mayıs 2019, s. 17; Mustafa Yavuz, "Son Düzenlemeler Işığında Konkordato Talep Eden Şirketlerce Mahkemeye Sunulması Gereken Belgeler", **Mali Çözüm Dergisi,** C. 29, S. 153, Mayıs-Haziran 2019, s. 246.

denetim raporu düzenleyebilirler[324]. Bu kapsamda raporda açıkça "makul güvence vermekteyiz" ifadesinin de yer alması gerektiği doktrinde ifade edilmiştir[325].

6. Mahkemenin ve Komiserin Gerekli Gördüğü Diğer Belgeler

Konkordato başvurusuna eklenecek belgeler kanunda sınırlı şekilde sayılmamıştır. Görüldüğü gibi kanunda borçlunun, mahkemenin veya komiserin kendisinden talep ettiği diğer belgeleri de başvurusuna eklemesi ya da ilerleyen dönemde ibraz etmesi şartı getirilmiştir (İİK m. 286/2). Bu hükmün önemi esasında İİK m. 292 ile beraber değerlendirildiğinde ortaya çıkar. Çünkü, borçlu mühlet içerisinde komiserin kendisinden istediği belgeleri sunmazsa, komiserin talimatlarına aykırı davranmış olur. Komiserin talimatlarına aykırı davranış ise İİK m. 292/1-c hükmü gereği, mühletin kaldırılarak konkordato talebinin reddine karar verilmesini gerektirir. Ancak İİK m. 292/1-c'de konkordato mühletinin kaldırılması sebepleri kapsamında "mahkemenin talimatlarına uymamak" şeklinde bir ibare yoktur. Dolayısıyla mahkemenin borçludan bir belge istemesi ve borçlunun da bu isteği yerine getirmemesi durumunda konkordato mühletinin kaldırılamayacağı gibi bir sonuç akla gelebilir. Ancak komiserin emrine uymayan borçlu için bu sonuç öngörüldüğüne göre, mahkeme emrine uymama durumunda da aynı sonucun evleviyetle doğması gerektiği kanaatindeyiz.

C. Geçici Mühlet Yargılaması

Yukarıda belirtilen açıklamalarımız doğrultusunda konkordato başvurusu yapıldığı zaman, asliye ticaret mahkemesi borçluya geçici mühlet verip vermeyeceği konusunda inceleme aşamasına geçecektir. Burada İİK m. 287'ye göre konkordato talebi üzerine mahkeme, 286. maddede belirtilen belgelerin eksiksiz olduğunu görürse derhal geçici mühlet kararı verir. Her ne kadar kısa bir hüküm olsa da madde düzenlemesi bazı tartışmalara yol açmıştır.

---

[324] Yavuz, s. 245; Eroğlu, s. 55-56; Toroslu, **Konkordato,** s. 203. Ancak makul güvence veren rapordan bahsedilmesinin, bağımsız denetçilere ağır bir sorumluluk getirdiği ve bunun da konkordato başvurularını azaltacağı hakkındaki eleştiriler için bkz. Eroğlu, s. 54.

[325] Oruç/ Çatıkkaş/ Şuekinci, s. 122. Bu kapsamda Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetimi Standartları Kurumu tarafından düzenlenen örnek bir "makul güvence raporu" için bkz. https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Kurul%20Kararlar%C4%B1/Konkordato%20Makul%20Guvence%20Rapor%20Ornegi.pdf, E.T.: 11.03.2020.

Öncelikle belirtilmesi gerekir ki, madde metninden açıkça anlaşıldığı üzere geçici mühlet kararı verilebilmesi için, kanunda yer alan belgelerin eksiksiz olması gerekmektedir. Ancak belgelerde eksiklik varsa ne yapılacağı hususu kanunda açıkça düzenlenmemiştir. Bu konuda doktrinde muhtelif görüşler savunulmuştur. Bir görüşe göre, borçlu eğer takdire dayalı bir sebepten dolayı belgelerden biri veya bazılarını eksik bırakmışsa, bu eksiklik süre verilerek tamamlatılabilir. Ancak borçlu asgari şekilde bir belge dahi eklemişse, borçlunun eksik belge sunmada bir kastı veya açık ihmâli varsa; o zaman geçici mühlet talebi süre verilmeden reddedilmelidir[326]. Buna karşın bir başka görüş, kasıt veya takdire dayalı sebep ayrımı yapmadan, eksiklik varsa bu eksikliğin süre verilerek tamamlatılabileceğini vurgulamaktadır[327]. Kanaatimizce burada ikinci görüşü kabul etmek daha doğru olur. Çünkü borçlunun bazı belgeleri sunmamasının bir şeyi gizleme amacını güttüğünün veya kasıtlı olduğunun ispatlanması genellikle mümkün değildir. Dolayısıyla böyle belirsiz bir kriter yerine doğrudan süre verilerek eksikliğin tamamlanması taraf menfaatlerine daha uygundur. Burada konkordatonun sadece borçlu için değil alacaklıların da menfaatine olduğu ve konkordato başvurusunun reddi durumunda alacaklıların da zarar görebileceği unutulmamalıdır.

Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi alacaklıların da konkordato başvurusu yapması mümkündür[328]. Alacaklının başvurusu durumunda borçlunun İİK m. 286'da belirtilen belgeleri kesin süre içinde sunması gerekir. Aksi hâlde geçici mühlet kararı verilmeyerek konkordato talebinin de reddi gerekir (İİK m. 287/2). Doktrinde bu düzenleme eleştirilmiş ve borçlunun ihmâlinden alacaklının zarar gördüğü ifade

---

[326] Özekes, Geçici Mühlet, s. 66-67; Akil, **Adi Konkordato,** s. 60.

[327] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 22; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 549; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 651; Öztek, m. 286, **Öztek-Konkordato Şerhi,** s. 187; Sarısözen, **Konkordato,** s. 173-174; Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 220-221; Albayrak, **Konkordato,** s. 62; Akyürek/ Akyürek, s. 236; Toroslu, **Konkordato,** s. 55. Uygulamada da genel eğilim söz konusu belgelerdeki eksikliğin giderilmesi için HMK m. 115/2 hükmünün kıyasen uygulanarak, borçluya süre verilmesi gerektiği yönündedir. Bkz. "*Öte yandan, yukarıda açıklandığı üzere davacı şahısların İİK 286.maddede sayılan belgelerini tam ve eksiksiz olarak vermedikleri anlaşılmaktadır. İİK'nın 286. maddesinde sayılan belgelerin verilmesi, dava şartı sayıldığından davacılara HMK.nun 115/2. maddesi gereğince süre verilerek sonucuna göre işlem yapılması gerekmektedir. Davacılara belgelerini sunmaları için gerekli süre verilmeden, belgelerin sunulması halinde geçici komiser görüşü alınmadan…davanın reddine karar verilmesi doğru olmamıştır.*" İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/143, K. 2019/885, T. 09.05.2019. Aynı yönde bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2018/2964, K. 2019/64, T. 24.01.2019; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/20, K. 2019/473, T. 07.03.2019; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/826, K. 2019/1606, T. 26.09.2019; İstanbul BAM 17. HD. E. 2018/1976, K. 2018/1574, T. 11.10.2018; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/1303, K. 2020/310, T. 06.02.2020 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[328] Bkz. yuk. İkinci Bölüm, § 1, II, A.

edilmiştir[329]. Biz bu görüşe katılmamaktayız. Çünkü bahsedilen görüşte borçlunun ihmâlinden alacaklının zarar gördüğü savından hareket edilmekktedir. Fakat borçlu ihmâlden öte, kendi mali durumunun iyi olduğunu, herhangi bir iflâs tehdidi altında olmadığını düşünerek de konkordato başvurusu yapmak istememiş olabilir. Neticede borçlunun mali durumunu en iyi bilen kimse borçlunun yine kendisidir. Dolayısıyla borçlunun, alacaklının başvurusu üzerine gerekli belgeleri vermemesi nedeniyle başvurunun reddi doğru bir sonuçtur. Bir diğer deyişle herhalde borçlunun aleyhine sonuç doğması gerekmez.

Ayrıca uç bir örnek olarak borçlu aleyhine bir sonuç doğması da bir ihtimalde mümkündür. Zira alacaklının konkordato başvurusundan sonra borçlunun iflâs etmesi durumunda, şartları varsa taksirli iflâs (TCK m. 162) suçunun meydana geldiği söylenebilir. Çünkü kendisinden beklenen özeni göstermeyerek iflâsına karar verilen kişi, taksirli iflâs suçunu işlemiş sayılır[330]. Alacaklının başvurusuna rağmen gerekli belgeleri vermeyen ve daha sonra da iflâsına karar verilen borçlunun bu suçtan cezalandırılması da mümkün olabilir. Konkordato başvurusu yapan borçluların çoğunun iflâsa tâbi olduğu düşünüldüğünde bu durum, çok da uzak bir ihtimal değildir.

Belgelerde herhangi bir eksiklik yoksa, mahkeme geçici mühlet kararını "derhal" verir (İİK m. 287/1). Buradaki "derhal" kelimesi de doktrin ve uygulamada tartışmalara yol açmıştır. Doktrinde, başvuruya eklenmesi gereken belgelerde herhangi bir eksiklik yoksa, mahkemenin başka bir inceleme yapmadan direkt geçici mühlet kararı vereceği ifade edilmektedir[331]. Buna karşın bir başka görüş,

---

[329] Özekes, Geçici Mühlet, s. 67; Akil, **Adi Konkordato,** s. 60.

[330]Bu noktada hileli ve taksirli iflâs suçları açısından TCK hükümlerinin mi yoksa İİK hükümlerinin mi uygulanacağı tartışmalıdır. Bu kapsamda özellikle İcra ve İflâs Hukuku doktrininde genelde İİK hükümlerinin uygulanacağı ifade edilirken, Ceza Hukuku doktrininde ise TCK hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiştir. Bu konudaki tartışmalar ve suçların detayları için bkz. Mustafa Özen, "Türk Ceza Kanunu'nda Düzenlenen Hileli ve Taksirli İflâs Suçları (TCK m. 161, 162)", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 65, S.4, 2016, s. 3567 vd.; Saim Üstündağ, "Hileli İflâs Suçları Ne Zaman Tamamlanmış Olur ve Böylece Bu Suçlarda Zamanaşımı Süresi Ne Zaman İşlemeye Başlar", **Yargı Dünyası Dergisi,** S. 118, 2005, s. 18; İzzet Özgenç, "İflâs Suçları", **Halûk Konuralp Anısına Armağan, Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2009, s. 339 vd.; Zahit Yılmaz, Hileli İflâs ve Taksirli İflâs Suçları (TCK m. 161 ve TCK m. 162), **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,** 2011, s. 23 vd.

[331]Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 549; Budak/Tunç Yücel, m. 287, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 244; Atalay, Değerlendirmeler, s. 126; Atalı, Kesin Mühlet, s. 87; Sarısözen, **Konkordato,** s. 169; Sarısözen, **Yenilikler**,s. 123; Akil, **Adi Konkordato**,s. 64; Toroslu, **Konkordato**, s. 54. Yargı uygulamasında da bu görüş ön plana çıkmaktadır. Bkz. İstanbul BAM 17.

konkordato başvurusunun ciddi bir iş olduğundan hareketle, sadece belgelerin var olması durumunda geçici mühlet verilemeyeceğini, borçlunun mali durumunun iyileşmeye elverişli olup olmadığının da incelenmesi gerektiğini, dolayısıyla sadece belgeler eksiksiz diye borçluya direkt geçici mühlet verilmesinin geçici mühletin amacına uygun olmadığını ifade etmektedir[332]. Kanaatimizce olması gereken hukuk ve Mehaz Kanun'daki düzenlemeler (İsv.İİK m. 293/a) dikkate alındığında gerçekten mahkemenin esasa ilişkin bir inceleme yapması ve belgelerin incelenmesi sonucu borçlunun iyileşip iyileşmeyeceği, konkordatonun başarıya ulaşıp ulaşmayacağını değerlendirmesi gerekir. Ancak İİK'da var olan düzenleme dikkate alındığında bunun mümkün olmadığını düşünmekteyiz. Çünkü İİK m. 287, borçluya ne olursa olsun hemen bir koruma sağlanması güdüsüyle düzenlenmiş görünmektedir. Bir diğer deyişle borçlunun hemen koruma altına alınması ve alacaklıların hukukî dinlenilme hakkının da itiraz yoluyla sağlanması (İİK m. 288/2); ancak borçlu bu korumayı hak etmiyorsa mühletin kaldırılması (İİK m. 292) sistemi kanun düzenlemesinden açıkça görülebilmektedir. Dolayısıyla mühletin, esasa dair inceleme yapılmadan verilmesi ve ancak borçlunun hak etmediği bir korumadan yararlanmaması için komiserin gerekli incelemeleri hemen yaparak rapor hazırlaması kanunun şu anki düzenlemesinin gerektirdiği bir sistemdir. Fakat tekrar etmeliyiz ki kanundaki bu düzenleme, hukuk uygulamamız dikkate alındığında (özellikle doğrudan üç aylık bir mühlet verildiğinden) borçluların haksız olarak bu süreden yararlanmasına imkân veren bir düzenlemedir.

İcra ve İflâs Kanunu m. 287'deki "derhal" ifadesinin anlamı hakkında yapılan tartışmalar, iki farklı soruyu daha gündeme getirmektedir. Burada ilk sorun, mahkemenin konkordato başvurusuna eklenen belgelerin değerlendirilmesi hakkında bilirkişi incelemesine başvurmasının mümkün olup olmadığıdır[333]. Bu konuda bir görüş, geçici mühlet talebine eklenen belgelerin incelenmesi ve projenin

---

HD. E. 2018/2680, K. 2018/2187, T. 13.12.2018; İstanbul BAM 17. HD. E. 2018/1828, K. 2018/1624, T. 18.10.2018. Burada "derhal" ifadesi sebebiyle aslında gerçek anlamda bir ispat faaliyeti dahi olmadığı da ifade edilmiştir. Bkz. Özekes, Geçici Mühlet, s. 72-73.

[332] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 24.

[333] Bu husus iflâsın ertelenmesi konusunda da tartışılmıştır. İflâsın ertelenmesi döneminde Yargıtay, mahkemenin borca batıklık bilançosu ile iyileştirme projesi hakkında bilirkişi incelemesinin mutlaka yapılması gerektiğini ifade etmekteydi. Bkz. Yargıtay 19. HD. E. 2005/9208, K. 2005/11324, T. 17.11.2005; Yargıtay 23. HD. E. 2015/4438, K. 2015/5405, T. 13.07.2015; Yargıtay 23. HD. E. 2014/7365, K. 2014/611, T. 31.04.2014. Bu konudaki değerlendirmeler için bkz. Arslan, İflasın Ertelenmesi, s. 120-121; Muşul, **Esaslar,** s. 753; Pekcanıtez, İflâsın Ertelenmesi,s. 43; Özekes, İflâsın Ertelenmesi, s. 3271; Ermenek, **,** s. 240 vd.; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 385; Türk, **Sermaye Kaybı,** s. 326; Karslı, **İcra ve İflas,** s. 497.

değerlendirilmesi için bilirkişi tayininin mümkün olduğunu ifade etmektedir[334]. Ancak bizim de katıldığımız bir başka görüşe göre yapılacak inceleme şekli bir inceleme olduğundan, bilirkişi tayini ve belgelerin bu yolla esastan incelenmesi mümkün değildir[335].

Son olarak geçici mühletin hızlı bir koruma sağlaması gerektiği amacı bağlamında, geçici mühlet yargılamasının duruşmalı yapılıp yapılmayacağı hususu da tartışılmaktadır. Burada öncelikle hatırlanması gereken husus, konkordato başvurusu ile beraber başlayan mühlet yargılamasının (HMK m. 382/2-f,6) uyarınca çekişmesiz yargı işi olmasıdır. Çekişmesiz yargı işlerinde, HMK m. 385 uyarınca basit yargılama usûlü uygulanır. HMK m. 320'de de basit yargılama usûlünde eğer imkân varsa duruşma yapmadan dosya üzerinden karar verilmesi düzenlenmiştir. Dolayısıyla doktrinde de haklı olarak ifade edildiği gibi asliye ticaret mahkemesi dosya üzerinden karar verebileceği gibi, eğer borçlu veya ilgilileri dinlemek istiyorsa duruşma da yapabilir[336]. Ayrıca eğer konkordato başvurusu alacaklı tarafından yapılmışsa, konkordato doğrudan borçlunun malvarlığında etki doğuracağından hukukî dinlenilme hakkının temini için duruşma yapılmasının daha uygun olacağı da açıktır[337]. Ancak burada belirtilmelidir ki alacaklının konkordato başvurusu üzerine duruşma yapılması da mutlaka zorunlu değildir. Çünkü hukukî dinlenilme hakkının yazılı şekilde de gerçekleştirilmesi mümkündür[338]. Alacaklının konkordato başvurusu üzerine borçluya gerekli belgeleri vermesi için bildirim yapılacağına göre, mahkeme bu bildirimle beraber borçlunun konkordato başvurusu hakkındaki beyanını da alabilir. Bu da hukukî dinlenilme hakkını ihlâl etmez. Ancak duruşma yapılması, elbette borçlunun durumunun daha iyi aydınlatılmasını sağlama açısından önemli bir unsur olacaktır[339].

---

[334] Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 660.

[335]Özekes, Geçici Mühlet, s. 73; Sarısözen, **Konkordato,** s. 170. Ayrıca konkordato talebine eklenecek olan bağımsız denetim raporunun bilrikişi raporunun açığını kapatıcı özelliği olduğu hakkında bkz. Atalay, Değerlendirmeler, s. 123. Aynı yönde bkz. Adana BAM 9. HD. E. 2019/417, K. 2019/641, T. 24.05.2019 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[336]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 22; Sarısözen, **Yenilikler**, s. 126; Akil, **Adi Konkordato**, s. 63; Sarısözen, **Konkordato,** s.160; Özekes, Geçici Mühlet, s. 71.

[337]Budak/ Tunç Yücel, m. 287, **Öztek- Konkordato Şerhi,** s. 245-246; Albayrak, **Konkordato**, s. 63; Kaplan, s. 23; Akyürek/ Akyürek, s. 237; Uyar, **İlkeler,** s. 41-42.

[338]Muhammet Özekes, **Medeni Usul Hukukunda Hukuki Dinlenilme Hakkı,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2003, s. 139; Güray Erdönmez, , **Pekcanıtez Usûl Medeni Usûl Hukuku**, 15. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2017, s. 878. Hukukî dinlenilme hakkı ile ilgili daha geniş bilgi için bkz. Hakan Pekcanıtez, "Hukuki Dinlenilme Hakkı", **Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan,** Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayısı, İzmir, 2000, s. 753 vd.

[339]Özekes, **Hukuki Dinlenilme,** s. 142.

D. Geçici Mühlet Talebi Hakkında Verilen Kararlar

1. Geçici Mühlet Talebinin Reddi

Asliye ticaret mahkemesi, İİK m. 286 ve İİK m. 287'de belirtilen esaslara uygun olarak konkordato başvurusunu değerlendirecek ve geçici mühlet hakkında bir karar verecektir. Bu kapsamda başvuruya eklenen belgelerin eksik olması ve bu eksikliğin giderilmesi için süre verilmesine rağmen, bu sürede eksikliklerin giderilmemesi durumunda, mahkeme geçici mühlet talebinin reddine karar verir. Burada geçici mühletin reddi kararı ile birlikte borçlunun iflâsına karar verileceği gibi bir düzenleme yer almamaktadır. Dolayısıyla konkordato talep eden borçlu iflâsa tâbi olsun olmasın, konkordato talebi ister borçlu ister alacaklı tarafından sunulmuş olsun, borçlunun iflâsına karar verilemeyecektir. Doktrinde İsv.İİK m. 293a/3 hükmünden hareketle, geçici mühlet talebinin reddi durumunda iflâsa tâbi borçlular için iflâs kararı verilmesi gerektiği ifade edilmiştir[340]. Ancak buna karşın geçici mühlet aşamasında sunulan belgelerin borçlunun mali durumunu tam olarak ortaya koymadığı ifade edilmiş, kanun koyucunun da isteğinin de iflâs kararı verilmemesi olduğu belirtilmiştir[341]. Kanaatimizce belgelerin borçlunun mali durumunu tam olarak ortaya koymadığı görüşü yerinde değildir. Çünkü konkordato başvurusuna eklenecek belgeler İİK m. 286'da son derece detaylı biçimde aktarılmış; ayrıca bağımsız denetim raporundan da bahsedilmiştir. Dolayısıyla tam aksine başvuruya eklenen belgeler, borçlunun mali durumunun detaylı bir fotoğrafını göstermektedir. Sonuç olarak aslında mali durumu ortaya konulan bir borçlunun geçici mühlet talebi reddedilirse, bizce de iflâsına karar verilmesi gerekir. Bu durumda borçlunun daha ihtiyatlı davranacağı ve kötüniyetli borçluların taleplerinin bu yolla engellenebileceği yönündeki görüşe de katılmaktayız[342].

---

[340] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 27; Erdönmez, Tespitler,s. 138; Akil, **Adi Konkordato,** s. 67-68; Sarısözen, **Konkordato**,s .175. İsviçre Hukuku'nda bu yönde düzenlemeler olduğu hakkında ayrıca bkz. Kale, İsviçre Hukuku, s. 157 vd.

[341] Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 221; Budak/ Tunç Yücel, m. 287, **Öztek- Konkordato Şerhi,** s. 246; Eroğlu, s. 71. Ayrıca geçici mühlet talebinin reddi durumunda iflâs kararı verilmesinin amaca uygun olmadığı yönünde bkz. Akyol Aslan, s. 59 vd. Uygulamada da geçici mühlet talebinin reddi kararı ile yetinilmekte ve ayrıca iflâs kararı verilmemektedir. Bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/826, K. 2019/1606, T. 26.09.2019; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/429, K. 2019/676, T. 11.04.2019; İstanbul Anadolu 2. ATM E. 2018/1319, K. 2018/1236, T. 29.11.2018; Bakırköy 1. ATM E. 2018/1195, K. 2019/14, T. 07.01.2019; İstanbul Anadolu 1. ATM E. 2019/3, K. 2019/59, T. 28.01.2019 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[342] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 27. 7101 sayılı Kanun düzenlemesinden önce de konkordato başvurusunun (mühlet talebinin) ödemelerin tatiline karine sayılacağı ve mühlet talebi reddedilirse, alacaklıların m. 177/2 hükmü gereğince doğrudan doğruya iflâs talep edebileceği ifade edilmiştir. Bkz. Kuru, **İcra ve İflâs C. IV,** s. 3608; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 42-43; Belgesay,

Ancak bu noktada bir hususa dikkate çekmek gerekir. TTK m. 376/3'te belirtilen borca batıklık bildirimi ve iflâs talebiyle birlikte ya da iflâs yargılaması sırasında şirket konkordato talep edebilir (TTK m. 377). TTK m. 376 hükmü sermaye şirketi ve kooperatiflerinkendi talebiyle doğrudan doğruya iflâsını ifade eder[343]. İşte bu durumda konkordato talep edilir ve geçici mühlet talebi reddedilirse, elbette mahkeme iflâs yargılamasına devam ederek iflâsa karar verecektir. Ayrıca geçici mühlet kararının verilmesinden sonra mühletin kaldırılarak iflâs kararı verilmesi ise İİK m. 292 hükmüne tâbidir. İİK m. 292 hükmü, kesin mühletin kaldırılarak iflâsın açılmasını düzenlemektedir. Ancak geçici mühlet, kesin mühletin sonuçlarını doğurduğundan (İİK m. 288/1); geçici mühletin kaldırılarak iflâsın açılması da bu madde hükmüne tabi olacaktır.

2. Geçici Mühlet Talebinin Kabulü

a. Geçici Mühlet Süresi

Geçici mühlet, İİK m. 287/4 uyarınca kural olarak üç aydır. Ancak bu süre mutlak değildir. Bu üç aylık süre, borçlunun veya geçici mühlet kararı ile atanan geçici komiserin talebi üzerine iki aya kadar uzatılabilir[344]. Bu uzatma talebi borçlu tarafından ileri sürülmüşse, uzatmanın uygun olup olmadığı hakkında komiserin de görüşü alınacaktır[345]. Dikkat edilirse alacaklının süreyi uzatma talebinde bulunması

Şerh, s. 346; Buruloğlu/ Reyna, s. 20; Olgaç, s. 1573. Ayrıca bu görüş doğrultusunda Tanrıver, mühlet talebinin ret sebebine dikkate edilmesi gerektiğini, mühlet talebi eğer teklifin mevcutla orantılı olmaması gibi bir sebepten reddedildiyse iflâsın mümkün olabileceğini; ancak borçlunun dürüstlüğe aykırı davranışları sebebiyle mühlet verilmediyse bunun ödemelerin tatiline karine olmayacağını ifade etmiştir. Bkz. Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 55, dn. 139. Ancak buna karşın iflâs kararı verilmesinin sadece konkordatonun tasdiki talebinin reddi ile sınırlı olduğu, mühlet talebinin reddi durumunda iflâs kararı verilemeyeceği ifade edilmiştir. Bkz. Gürdoğan, **Konkordato,** s. 178; Berkin, **İflâs,** s. 534.

[343]Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 399; Pekcanıtez/ Atalay/ Özekes, **Temel Bilgiler,** s. 258; Kuru, **El Kitabı**, s. 1158 vd.; Kuru, **Şerh, C. III**, s. 2783; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs**., s. 503 vd.; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 474-475; Atalı/ Ermenek, **İcra ve İflas**, s. 276; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 562; Üstündağ, **İflâs**, s. 60-61; Berkin, **İflâs**, s. 185 vd.; Belgesay, **Şerh,**s. 349 ; Ansay, **İcra ve İflâs**, s. 212; Muşul, **İcra ve İflâs, C. II,** s. 1194; Muşul, **Konkordato**, s. 89; Muşul, **Esaslar**, s. 745-746; Karslı, **İcra ve İflas,** s. 494; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 386; Olgaç, s. 1583 vd.

[344] Bu kapsamda İsviçre Hukuku'nda geçici mühletin uzatılabilmesinin, borçlunun mahkemenin öngördüğü belirli hedeflere ulaşması şartına bağlanabilmesi mümkündür. Bkz. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 28; Coşkun, s. 76. Bahsi geçen yazarlar Türk Hukuku'nda da böyle bir imkânın düzenlenmesi gerektiği ve borçlunun direkt olarak beş aylık bir koruma şemsiyesi altında tutulmasının menfaatler dengesine aykırı olabileceğini ifade etmektedirler ki biz de bu görüşe katılmaktayız. Gerçekten bu yolla borçlunun da geçici mühlet dönemini "boş" geçirmesinin önüne geçilebilecek ve geçici mühletin ihdası ile hedeflenen amaçlara tam olarak ulaşılabilecektir.

[345] 7101 sayılı Kanun'dan önce, mühletin uzatılmasını talep etme yetkisi münhasıran komisere aitti. Bu sebeple borçlunun veya alacaklıların, mühletin uzatılabilmesi için sadece komiserden talepte bulunmaları mümkündü (Berkin, **İflâs,** s. 536; Gürdoğan, **Konkordato** s. 170-171; Buruloğlu/ Reyna,

mümkün değildir. Ayrıca burada birden fazla uzatmanın da yapılması mümkündür[346]. Ancak her hâlukârda toplam süre beş ayı geçemez.

Geçici mühlet süresinin uzatılması, uzatma talebinin üç aylık süre içerisinde yapılmasına bağlıdır (İİK m. 287/4). Ancak bu durum bazı soru işaretlerine yol açmıştır. Bu kapsamda uzatma süresinin, üç aylık süreden sonra verilmesi durumunda ne olacağı tartışılmaktadır. Özellikle üç aylık süre içerisinde borçlu veya konkordato komiseri tarafından uzatma talebinde bulunulmuş ancak mahkeme üç aylık süre dolmadan karar verememiş ise ne olacaktır? Bu durumda doktrinde bir görüş, tarafların süre içerisinde talepte bulunmuş olmaları durumunda, mahkeme daha sonra karar verse bile sürenin uzamış sayılacağını ve 3 aylık sürenin bitimi ile uzatma kararı arasında geçebilecek süre için de mahkemenin gerekli tedbirleri alabileceğini, fakat arada geçen sürenin, uzatma süresinden düşüleceğini (yani beş ayın aşılamayacağını) ifade etmiştir[347]. Buna karşın bir başka görüş, üç aylık sürenin mutlak olduğunu ve dolayısıyla artık mahkemenin üç ay içinde karar vermemesi durumunda geçici mühletin sona ereceğini ifade etmektedir[348]. Fakat kanaatimizce geçici mühlet süresinin üç ay olduğu ifadesi mutlak olsa da, bu sürenin uzatılması, mahkemenin bu üç ay içerisinde uzatma kararı vermesi şartına değil; uzatma talebinin bu üç aylık süre içerisinde yapılması şartına bağlanmıştır[349]. Dolayısıyla borçlu ve komiser görevini yerine getirmişken, mahkemenin bu süre içerisinde karar

---

s. 16; Olgaç, s. 1951 vd.; Belgesay, **Şerh,**s. 499; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV**, s. 3623; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 631). Dolayısıyla komiserin de borçlunun çabasına ve iyi niyetine göre uzatma talebinde bulunup bulunmayacağına karar vermesi gerektiği ifade edilmiştir. Bkz. Süha Tanrıver, "Konkordato Mühletinin Uzatılması", **TBBD**,C. 7, S. 3, 1995, s. 409; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** 255; Ansay, Konkordato**,** s. 164; Arar, s. 277.

[346]Budak/ Tunç Yücel, m. 287, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 255.Ancak doktrinde sadece bir kez uzatma talep edilebileceği, mahkemenin iki aydan daha kısa süreli uzatma kararı vermesi durumunda da artık kalan süre için talepte bulunulamayacağı, İİK m. 287/4 hükmünden bu sonucun çıktığı ifade edilmiştir bkz. Eroğlu, s. 74; Oruç/ Çatıkkaş/ Şuekinci, s. 24. Fakat kanaatimizce İİK m. 287/4 hükmünde, uzatma talebinin sayısına ilişkin bir sınırlama getirilmediği gibi geçici mühletin azami süresi belirtilmiştir. Dolayısıyla bu sürenin geçirilmesine yol açmayan birden fazla uzatma talebinin yapılmasına herhangi bir engel yoktur. Ancak 7101 sayılı Kanun'dan önce de mühletin birden fazla kez uzatılmasının mümkün olmadığı ifade edilmekteydi. Bkz. Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV**, s. 3624; Kuru, **Konkordato,** s. 418; Tanrıver, Konkordato Mühleti, s. 412; Altay, **Konkordato,** s. 168.

[347] Özekes, Geçici Mühlet, s. 77; Atalı, Kesin Mühlet, s. 92; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 657; Akil, **Adi Konkordato,** s. 70. 7101 Sayılı Kanun'dan önceki dönemde de benzer görüş için bkz. Berkin, **İflâs,** s. 536.

[348]Sarısözen, **Konkordato**, s. 192.

[349] Bu sonuca İİK m. 304/1 hükmü ile İİK m. 287 hükmü arasındaki farktan ulaşılabilir. Zira İİK m. 304'te de tasdik yargılaması için bir süre getirilmiş ve tasdik hakkında kararın herhalde kesin mühlet içinde verilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Ancak İİK m. 287'deki hüküm bundan farklıdır. Eğer kanun koyucu geçici mühletin uzatılması hakkındaki kararın, üç aylık mühlet süresi içerisinde verilmesini isteseydi; İİK m. 304'teki gibi bir hüküm sevk edebilirdi. Dolayısıyla buradaki "üç aylık süre dolmadan" ifadesi, uzatma kararı için değil, uzatma talebi için getirilmiş bir şart olarak anlaşılabilir.

vermemesinden dolayı geçici mühletin sona ereceğini ifade etmek doğru olmaz. Dolayısıyla ilk görüşe katılmakta zorunluluk vardır. Ancak borçlunun bu süre içinde talepte bulunmaması veya talepte bulunmasına rağmen komiserin olumlu görüşünü içerir raporunu bu dönemde sunmaması durumunda geçici mühletin uzaması mümkün olmayacaktır. Elbette borçlunun talebine rağmen komiserin raporunu sunmaması sebebiyle geçici mühlet uzatılamamış ise komiserin sorumluluğunun doğması gayet tabiidir[350].

b. Geçici Mühlet Kararına Karşı Kanun Yolları

İcra ve İflâs Kanunu m. 287/6, geçici mühlet talebinin kabulü, geçici komiser görevlendirilmesi, geçici mühletin uzatılması ve tedbirlere ilişkin kararlara karşı kanun yolunu kapatmıştır. Aynı düzenleme mehaz İsv.İİK m. 293/d hükmünde de yer almaktadır. Bunun temel gerekçesi, geçici mühletin amacına uygun olarak borçluya hukukî koruma sağlanması ve kanun yolu prosedürünün devreden çıkarılarak konkordato sürecinin hızlandırılmasıdır[351]. Burada geçici mühlet kararına karşı kanun yolu kapalı olsa da geçici mühlet talebinin reddi ve geçici mühletin uzatılması talebinin kararına karşı kanun yolu kapalı değildir[352]. Çünkü kanunda açıkça kanun yolunun kapatılmadığı kararlara karşı kanun yolunun açık olduğu kabul edilir[353].

Burada kimlerin istinafa başvurabileceği de değerlendirilmelidir. Konkordato mühleti verilmesi, yukarıda da ifade ettiğimiz gibi çekişmesiz yargı işi olduğundan; hukukî yararı olanlar, bu durumda alacaklılar ve borçlu istinaf yoluna başvurabilir (HMK m. 387)[354]. Ancak konkordato komiserinin özellikle geçici mühletin uzatılması talebinin reddine karşı kanun yoluna başvurması mümkün değildir. Çünkü

---

[350] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 28; Eroğlu,s. 68.
[351] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 29; Sarısözen, **Konkordato**, s. 192.
[352] Sarısözen, **Konkordato,** s. 193; Akyürek/ Akyürek, s. 193; Kale, 7101 Sayılı Kanun,s. 223; Akdeniz/ Kayıhan, s. 71; Akil, **Adi Konkordato,** s. 79. Kanun yolları açısından açık bir düzenleme bulunmayan bu durumlarda kesin mühlete ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanacağı da ifade edilmiştir. Bkz. Aydemir, **Konkordato ve Yeniden Yapılandırma,** s. 44.
[353] Pekcanıtez/ Atalay/ Özekes, **Usûl,** s. 470 vd.; Tolga Akkaya, **Medeni Usûl Hukukunda İstinaf**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2009, s. 121-122; Ejder Yılmaz, **İstinaf**, 2. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2005, s. 60.
[354]Hukukî yararın varlığı tüm kanun yolları için aranan bir şarttır. Hukukî yararı olmayan kimse istinaf veya temyiz yoluna başvuramaz. Bkz. Kuru, **Hukuk Usûlü, C. V**, s. 4485; Necmeddin M. Berkin, **Medeni Usul Hukuku Esasları,** İstanbul: Hamle Matbaası, 1969, s. 212; Ejder Yılmaz, "Hukuk Davalarında Yasayollarına Başvurma Hakkı ve Bu Hakkın Sınırlandırılmasının Yerindeliği Sorunu", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 1, 1988, s. 135 vd.

konkordato komiserinin geçici mühletin devamı veya sona ermesinde bir hukukî yararı yoktur.

c. Geçici Mühletin İlanı ve Alacaklıların İtiraz Etmeleri

Konkordato başvurusu üzerine mahkeme, İİK m. 286'da ifade edilen belgelerin tam olarak sunulduğunu görürse geçici mühlet kararı verir. Bu geçici mühlet kararı İİK m. 288/2 hükmü uyarınca ilan edilir. Bu madde hükmüne göre geçici mühlet kararı ticaret sicili gazetesinde ve Basın İlan Kurumu'nun resmi portalında ilan olunur. Ayrıca karar tapu müdürlüğüne, ticaret sicili müdürlüğüne, vergi dairesine, gümrük ve posta idarelerine, Türkiye Bankalar Birliğine, Türkiye Katılım Bankaları Birliğine, mahallî ticaret odalarına, sanayi odalarına, taşınır kıymet borsalarına, Sermaye Piyasası Kurulu'na ve diğer lazım gelen yerlere bildirilir. İlanda ayrıca alacaklıların, ilandan itibaren yedi günlük kesin süre içinde dilekçeyle itiraz ederek konkordato mühleti verilmesini gerektiren bir hâl bulunmadığını delilleriyle birlikte ileri sürebilecekleri ve bu çerçevede mahkemeden konkordato talebinin reddini isteyebilecekleri belirtilir.

Dikkat edilirse kanun hükmünde mahkemenin geçici mühlet kararını ilan etmesi konusunda bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Ancak örneğin İsviçre Hukuku'nda geçici mühlet, üçüncü kişilerin menfaati tehlikeye girmemek kaydıyla, eğer yeniden yapılandırma şansı artacaksa ilan edilmeyebilir (İsv.İİK m. 293c/2)[355]. Ayrıca geçici mühlet kararının ilan edilmesini istemeyen borçlunun, bu talebini dilekçesinde de bildirmiş olması gerekir[356]. Bunun gerekçesi olarak da geçici mühletin ilanı üzerine kimsenin konkordato borçlusu ile iş yapmak istemeyeceği, borçlunun bu yolla iflâsa sürüklenebileceği gösterilmektedir[357]. Bu ihtimal belki Türk Hukuku'nda da düşünülebilir. Ancak bizim hukukumuzda geçici mühlet kararına karşı kanun yolu öngörülmediğinden, bir de kararın ilan edilmemesi yoluna gidilirse, alacaklıların sürece hiçbir dahli olmayacağı açıktır. Dolayısıyla bu yapı içerisinde ilan yapılması zorunludur.

---

[355] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**,s. 29-30; Erdönmez, Tespitler, s. 139; Albayrak, **Konkordato,** s. 74; Kaplan, s. 26; Meier, (Çev. Tolga Akkaya), s. 134; Staehelin, (Çev. Abdurrahman Kavasoğlu, Ömer Çon), s.45; Sarısözen, Geçici ve Kesin Mühlet, s. 48.

[356] Kale, İsviçre Hukuku, s. 156; Budak/ Tunç Yücel, İsviçre Değişiklikleri, s. 31.

[357] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 29-30; Erdönmez, Tespitler, s. 139; Akil, **Adi Konkordato,** s. 77.

Bu ilan üzerine alacaklılar, ilandan itibaren yedi gün içerisinde borçluya konkordato mühleti verilmesini gerektirecek bir durum olmadığını, delilleri ile birlikte bir dilekçeyle mahkemeye ileterek konkordatonun reddinin isteyebilirler (İİK m. 288/2). Bu düzenleme esasında alacaklıların hukukî dinlenilme hakkının bir gereğidir. Yukarıda ifade ettiğimiz gibi geçici mühletin geçici bir hukukî koruma tedbiri olduğunda bir şüphe yoktur. Geçici hukukî korumalarda, bu korumalardan etkilenen herkesin başlangıçta dinlenilmesi mümkün veya doğru olmayabilir. Ancak ertelenen bu hukukî dinlenilme hakkı sonradan mutlaka yerine getirilmelidir[358]. Bunun en tipik örneği de ihtiyati tedbir ve ihtiyati hacizlere itiraz usûlleridir[359]. İşte geçici mühlette de bu itiraz prosedürlerine benzer şekilde, alacaklıların ilân üzerine bu mühlet kararına itiraz edebileceği ifade edilerek; başlangıçta borçlu lehine kurulan dengenin alacaklılara da hak tanınarak eşitlenmesi yoluna gidilmiştir[360].

Alacaklılar, "borçluya konkordato mühleti verilmesini gereken bir durum olmadığını" iddia ederek itiraz etmektedirler. Bu kapsamda alacaklılar, borçlunun borçlarını ödeyebildiği veya ödeyememe tehlikesinin olmadığını, mühletin borçlunun durumunun iyileşmesine katkı sağlamayacağını, konkordatonun başarıya ulaşma şansının olmadığını ileri sürebileceklerdir[361]. Ayrıca esasa ilişkin değil fakat şekli bakımdan, borçlunun gerekli belgeleri sunmadığı veya belgelerde tahrifat olduğu gibi itirazların da ileri sürülmesinde tereddüt etmemek gerekir[362]. Ancak geçici mühlete itiraz konusu tasdik yargılamasında ortaya çıkacak sorunlara ilişkin olamaz. Özellikle teklifin kaynaklarla orantılı olmaması gibi bir itiraz sebebi konkordato

---

[358]Saim Üstündağ, **İhtiyati Tedbirler,** İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1981, s. 47; Özekes, **İhtiyati Haciz**, s. 209; Özekes, **Hukuki Dinlenilme,** s. 214-215; Erdönmez, **Pekcanıtez Usûl,** s. 864 vd.; Erişir, s. 4-5.

[359]Adnan Deynekli/ Mustafa Saldırım, **Öğretide ve UygulamadaİhtiyatiHaciz,** 3. Bası, Ankara: Turhan Kitabevi, 2011, s. 100; Yılmaz, **Hukuki Himaye , C. I,** s. 970 vd.; Özekes, **İhtiyati Haciz,** s. 313.

[360] Bu düzenlemenin hukukî dinlenilme hakkına ilişkin olduğu hususunda bkz. Özekes, Geçici Mühlet, s. 75.

[361] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 42-43; Akil, **Adi Konkordato**, s. 79.

[362]Ancak burada özellikle belge eksikliğine dair itirazın herhangi bir süreyle sınırlı olmadığı, çünkü İİK m. 286'da belirtilen belgelerin tam olması şartının mahkeme tarafından re'sen dikkate alınması gerektiği, "konkordatonun başarıya ulaşması" ihtimali dışındaki itirazlar için süre kısıtlaması olmadığı ifade edilmiştir. Biz de bu görüşe katılmaktayız. Bu görüş için bkz. Özekes, Geçici Mühlet, s. 76; Sarısözen, **Konkordato,** s. 196; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 635.

mühletinin kaldırılmasına yol açmamalıdır[363]. Çünkü konkordato ön projesi daha sonradan değiştirilebilir.

Bu itirazlar hakkında karar verilip verilmeyeceği ise İİK m. 288'de ifade edilmemiştir. Fakat İİK m. 289/2'de mahkemenin, kesin mühlet hakkında karar vermeden önce itirazları dikkate alacağı ifade edilmiştir. Bu ifadeden, alacaklıların itirazlarının sadece kesin mühlet kararının verildiği sırada gözetileceği gibi bir anlam çıkabilir. Ancak hüküm böyle anlaşılırsa, belki de hakkı olmamasına rağmen borçlunun üç veya beş aylık bir geçici mühlet süresinden yararlanması söz konusu olur[364]. Dolayısıyla itirazlar hakkında karar verilmesi için beklenmesine gerek yoktur[365]. Özellikle konkordatonun başarıya ulaşmayacağı hususundaki itirazlar, komiserin de raporu doğrultusunda kesin mühlet hakkındaki karardan önce de değerlendirilebilir.

Söz konusu itirazın hukukî niteliği de değerlendirilmelidir. Çünkü uygulamada, geçici mühlete itiraz etmek isteyen alacaklıların fer'i müdahale talebinde bulundukları ve bu alacaklıların da "müdahil" olarak adlandırıldığı görülmektedir[366].

---

[363] Sarısözen, **Konkodato**, s. 195. Örneğin bir yargı kararında en büyük alacaklının konkordato teklifine olumsuz oy vereceğini baştan bildirerek geçici mühlet kararına itiraz ettiği görülmüştür. Bu kapsamda, kesin mühlet içinde oylama yapılacağı ve bu zamana kadar borçlunun alacaklıları ile müzakere imkânının olduğu, dolayısıyla sırf bu sebeple konkordatonun kaldırılmasının mümkün olmaması gerektiğine karar verilmiştir ki biz de bu görüşe katılmaktayız. Aynı yönde bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2018/3010, K. 2019/25, T. 10.01.2019 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[364] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 43.

[365] Ancak uygulamada kesin mühlet için yapılan yargılama esnasında geçici mühlete karşı itirazlar değerlendirilmektedir. Örneğin bir kararda 05.09.2018 tarihinde geçici mühletin iki ay uzatılmasına karar verilmiş, ancak kesin mühlet hakkında 05.11.2018 tarihinde yapılan yargılamada itirazlar dikkate alınmıştır. Bkz. Bakırköy 1. ATM E. 2018/557, K. 2018/976, T. 05.11.2018. Aynı yönde Bakırköy 2. ATM. E. 2018/893, K. 2018/1120, T. 19.12.2018; Bakırköy 2. ATM. E. 2018/790, K. 2019/21, T. 09.01.2019 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[366] İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/834, K. 2019/2324, T. 19.12.2019; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/833, K. 2019/2098, T. 21.11.2019; Bakırköy 1. ATM E. 2018/1051, K. 2020/72, K. 23.01.2020; Bakırköy 1. ATM E. 2018/1184, K. 2020/38, T. 16.01.2020; Bakırköy 2. ATM E. 2019/73, K. 2019/86, T. 31.01.2019. Hatta alacaklıların asli müdahil olarak nitelendirildiği bir karar olarak bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/1594, K. 2020/208, T. 23.01.2020. Bu kararlardaki temel hata, konkordato hakkındaki yargılamanın "dava" olarak nitelendirilmesidir. Halbuki HMK m. 382 uyarınca konkordato yargılaması çekişmesiz yargı işidir. Dava ise hakkı başkaları tarafından ihlâl edilen veya ihlâl edilme tehlikesi altında olan kişinin yeniden tartışma konusu yapılamayacak şekilde ve geleceğe yönelik olarak, bu ihlâlin ve tehlikenin bertaraf edilmesi için mahkemeden hukukî koruma talep edilmesidir. Bkz. Pekcanıtez, **Pekcanıtez Usûl, C. II,** s. 923. Benzer yönde tanımlar için bkz. Kuru, **Hukuk Usûlü, C. I,** s. 871; İlhan E. Postacıoğlu, **Medeni Usûl Hukuku Dersleri,** 6. Bası, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1975, s. 179; Süha Tanrıver, **Medeni Usûl Hukuku, C. I,** 2. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2018, s. 465 vd.; Yavuz Alangoya/ M. Kâmil Yıldırım/ Nevhis Deren Yıldırım, **Medeni Usul Hukuku Esasları,** 8. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları, 2011, s. 201. Bir başka tanıma göre dava kanunla kurulmuş ve bağımsız bir mahkeme tarafından özel hukuka ilişkin bir uyuşmazlık hakkında kesin hüküm teşkil edecek şekilde karar verilmesi sürecidir. Bkz. Budak/ Karaaslan, s. 135. Her hâlukârda dava ile çekişmesiz yargı işi farklı kavramları ifade

Halbuki, konkordato çekişmesiz yargı işi olduğundan, davaya özgü bir müessese olan fer'i müdahale burada mümkün değildir[367]. Fer'i müdahale, üçüncü kişinin davayı kazanmasında menfaati olan bir taraf yanında davaya katılmasını ve ona yardımcı olmasını sağlar[368]. Dikkat edilirse fer'i müdahalede belirli bir taraf yanında davaya katılma söz konusudur. Fakat konkordatoda alacaklılar itiraz ederek, borçlunun aldığı geçici mühletin kaldırılmasını istemektedirler. Dolayısıyla aslında bir "taraf" yanında katılma yoktur. Zaten burada herhangi bir "taraf" da söz konusu değildir. Burada asli müdahale de söz konusu değildir. Çünkü asli müdahale üçüncü kişinin dava konusu şey üzerinde üstün bir hak iddia ederek yargılamanın taraflarına karşı dava açmasıdır[369]. Sadece bu tanımdan bile konkordatoda asli müdahalenin mümkün olmadığı açıkça görülebilir[370]. Çünkü yargılamaya konu şey üzerinde ayrıca bir hak da iddia edilmemektedir. Alacaklıların yaptığı sadece borçlunun yararlandığı mühletin kaldırılmasını istemektir. Dolayısıyla bu itiraz ne asli müdahale ne fer'i müdahaledir. Söz konusu itirazın alacaklıların haklarını korumaya yönelik özel bir usûl hukuku kurumu olarak nitelendirilmesi gerekir.[371]

---

eder. Bkz. Pekcanıtez, **Pekcanıtez Usûl,** s. 923; Baki Kuru, **Nizasız Kaza,** 1. Baskı, Ankara: Ajans Türk Matbaası, 1961, s. 15 vd.; Ramazan Arslan/ Ejder Yılmaz/ Sema Taşpınar Ayvaz/ Emel Hanağası, **Medeni Usul Hukuku,** 5. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2019, s. 78 vd; Murat Atalı/ İbrahim Ermenek, **Medeni Usul Hukuku,** 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 39 vd.

[367]Hakan Pekcanıtez, **Medeni Usul Hukukunda Fer'i Müdahale,** 1. Baskı, Ankara: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1992, s. 197; Baki Kuru/ Ramazan Arslan/ Ejder Yılmaz, **Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı,** 24. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2013, s. 494; Kuru, **Nizasız Kaza,** s. 147; Kuru, **Hukuk Usûlü, C. III,** s. 2524; Tanrıver, **Usul,** s. 565; Alangoya/ Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 151; Karakaş, s. 32; Albayrak, **Konkordato,** s. 82; Budak/ Karaaslan, s. 115 vd.; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **Usul,** s. 499. Ayrıca alacaklıların hukukî menfaatlerinin olmadığı, sadece ekonomik menfaatlerinin olduğu ve bu sebeple de fer'i müdahale talebinde bulunamayacakları da ifade edilmiştir. Bkz. Meier, (Çev. Tolga Akkaya), s. 153.

[368]Postacıoğlu, **Usul,** s. 306; İlhan E. Postacıoğlu/ Sümer Altay, **Medeni Usul Hukuku Dersleri,** 7. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015, s. 335; Umar, **Şerh,** s. 243 vd.; Necmeddin M. Berkin, **Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi,** İstanbul: Filiz Kitabevi, 1980, s. 695; Pekcanıez, **Fer'i Müdahale,** s. 17; Atalı/ Ermenek, **Usul,** s. 153; Atalı, **Pekcanıtez Usûl, C. I**, s. 716; Pekcanıtez/ Atalay/ Özekes, **Usûl,** s. 166; Kuru, **Hukuk Usûlü, C. III,** s. 2496, Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **Usul,** s. 494; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **Usul,** s. 499.

[369] Aslında asli müdahale de davada mümkündür. Fakat çekişmesiz yargı işi eğer çekişmeli yargıya dönüştürülebilecek mahiyetteyse asli müdahalenin mümkün olduğu kabul edilmektedir. Bkz. Muhammet Özekes, **Medeni Usul Hukukunda Asli Müdahale,** 1. Baskı, İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım, 1995, s. 46 vd.; Mehmet Kodakoğlu, **Medeni Usul Hukukunda Asli Müdahale,** 1. Baskı, Ankara: Legem Yayınları, 2018, s. 252; Atalı, **Pekcanıtez Usûl, C.I,** s. 767 vd.; Tanrıver, **Usul,** s. 563; Albayrak, **Konkordato,** s. 83. Yine üçüncü kişilerin müdahalesi üzerine münhasıran ihtilaf yokluğu kıstasına göre çekişmesiz yargıdan sayılan bir işin çekişmeli yargıya dönüşebileceği, ancak bunun dışında müdahale yoluyla çekişmeli yargıya dönüşmenin mümkün olmadığı hakkında bkz. Kuru, **Nizasız Kaza,** s. 41 vd.

[370] Zaten konkordato mühletinin çekişmeli yargıya dönüşecek bir iş olmadığı, bu sebeple asli müdahalenin mümkün olamayacağı hakkında bkz. Ali Cem Budak, **Medeni Usul Hukukunda Üçüncü Kişilerin Haklarının Korunması,** 1. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları, 2000, s. 122; Kodakoğlu, s. 266.

[371]Sarısözen, **Konkordato,** s. 196; Budak, **Üçüncü Kişiler,** s. 122; Kodakoğlu, **,** s. 266. Geçmiş dönemde Yargıtay verdiği bir kararda doğrudan doğruya iflâs talebine alacaklıların fer'i müdahale

İlanın alacaklılara itiraz dışında iyiniyetin korunmasına imkân verip vermeyeceği hususunda da etkisi bulunmaktadır ve konu doktrinde tartışmalıdır. Ancak bu hususa geçici mühletin sonuçlarının ne zamandan başlayacağına dair bir sonraki başlıkta değinmek konu bütünlüğü açısından daha uygun olacaktır.

E. Geçici Mühletin Sonuçları

1. Geçici Mühletin Etkileri ve Bu Etkilerin Başlaması

İcra ve İflâs Kanunu m. 288/1 hükmü, geçici mühletin kesin mühletin sonuçlarını doğuracağını ifade etmektedir. Kesin mühlet, borçlunun tasarruf yetkisinin kısıtlanması, borçluya karşı takip yasağı gibi önemli sonuçları haizdir. Dolayısıyla tekrara düşmemek için geçici mühletin alacaklılar ve borçlu yönünden sonuçları hakkında daha detaylı açıklamalar, kesin mühlet kapsamında ve üçüncü bölümde yapılacaktır[372].

Fakat sonuçların neler olduğunu teker teker anlatmadan, bir soruna değinmek gerekmektedir. İİK m. 288/1 hükmünde belirtilen geçici mühletin kesin mühletin sonuçlarını doğurmasına dair hüküm sebebiyle, geçici mühletin sonuçları da mühlet kararının verildiği andan itibaren başlar[373]. Bu sebeple doktrinde geçici mühlet kararının verildiği tarih ve saatin, tıpkı iflâs kararında olduğu gibi mahkeme kararına yazılması gerektiği ifade edilmiştir[374]. Biz de bu görüşe katılmaktayız. Ancak İİK m. 288/1 hükmünden ulaşılan bu sonuç bir sorunu da gündeme getirmektedir. Geçici mühlet kararının sonuçları, karar verildiği andan başlıyorsa, kararın verilmesi ile ilan

---

talebinde bulunmalarının mümkün olmadığını, fakat şartları varsa asli müdahalenin mümkün olduğunu ifade etmiştir. Bu karar ve açıklaması için bkz. Budak, **Üçüncü Kişiler,** s. 119; Pekcanıtez, **Feri Müdahale,** s. 201. Zira İİK m. 178'de açıkça alacaklıların "müdahalesi" ifadesi yer almaktadır. İşte bu kavramla aslında teknik anlamda müdahalenin kast edilmediği çünkü buradaki itirazda alacaklıların kendileri hakkında bir hüküm kurulması yönünde taleplerinin olmadığı ifade edilerek, İİK m. 178'deki düzenlemenin neyi ifade ettiğinin açık olmadığı belirtilmiştir. Bkz. Budak, **Üçüncü Kişiler,** s. 119-120; Özekes, **Asli Müdahale,** s. 52-53; Kodakoğlu, s. 264.

[372] Bkz. aşa. Üçüncü Bölüm, § 2 vd.

[373] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 30; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 475; Ali Cem Budak/ Müjgan Tunç Yücel, m. 288, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 261; Akil, **Adi Konkordato,** s. 75; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar**,** s. 230; Uyar, **İlkeler,** s. 46; Albayrak, **Konkordato**,s. 73; Sarısözen, **Konkordato,** s. 194; Özekes, **Geçici Mühlet, s.** 81; Akdeniz/ Kayıhan, s. 85; Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 214; Toroslu, **Konkordato**,s. 69; Eroğlu, s. 66; Muşul, **Konkordato,** s. 437 vd. 7101 Sayılı Kanun'dan önce de mühletin mühlet kararının verilmesi ile başladığı yönünde bkz. Kuru, **El Kitabı,** s. 1459; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3625.

[374] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s.31.

arasında geçen süre içerisinde üçüncü kişilerin iyi niyeti korunacak mıdır? Çünkü geçici mühlet kararından sonra ve fakat ilandan önce hak iktisap eden kimsenin, bu mühlet kararından haberi olmayacaktır. Bu da iyi niyet tartışmasını gündeme getirir. Doktrinde bir görüşe göre, geçici mühlet kararı ile ilan arasındaki sürede üçüncü kişilerin iyi niyetlerinin korunması gerekir[375]. Bu görüşe göre mühlet kararından haberdar olmayan iyi niyetli üçüncü kişilerin, ilandan önce mühlet verildiğini bilmediklerini söylemeleri mümkündür. Ancak bir başka görüş uyarınca, mühletinalacaklıların hakları üzerindeki etkileri mühlet kararı ile doğacaktır ve iyi niyetin korunmasını gerektiren bir durum yoktur[376].

Kanaatimizce ikinci görüşe katılmaya imkân yoktur. Burada iflâstaki düzenlemelerden de hareketle bir değerlendirme yapılabilir. Bilindiği gibi iflâs kararı, müflisin tasarruf yetkisini tamamen ortadan kaldırır ve iflâsın açılması ile müflisin tüm malları bir masa oluşturur. Dolayısıyla iflâsın sonuçları borçlu açısından çok daha ağırdır. İşte bu ağır sonuçları olan iflâsta dahi, İİK m. 190, 191 ve 192 hükümleri, istisnai de olsa üç ihtimalde, iflâs kararının ilanından önce iyi niyetli üçüncü kişilerin iktisaplarını korumaktadır. Bir diğer deyişle iflâsta bile, iflâsın ilânından önce üçüncü kişilerin iyi niyetli olduğunu ileri sürebilecekleri hâller bulunmaktadır. Buradan hareketle, iflâsta dahi bu imkân mümkün iken, konkordatoda ilandan önce iyi niyetin hiçbir şekilde korunamayacağını ifade etmek doğru olmayacaktır. Çünkü yukarıda da ifade edildiği gibi konkordatoda borçlu, mallarının başında kalmaya devam etmektedir ve konkordato iflâsa nazaran hafifletilmiş bir prosedürdür. Sonuç olarak ilandan önce borçlunun taraf olduğu işlemlerle hak iktisap eden kimselerin iyi niyet iddiası dinlenebilir.

Ancak her ne kadar üçüncü kişilerin iyi niyeti bu dönemde korunuyor olsa da borçlunun bu dönemde tasarrufta bulunmasının, borçlu açısından sonuçları olmayacak denemez. Burada da İİK m. 292 hükmü dikkate alınmalıdır. Çünkü borçlunun mahkemenin iznine bağlanan işleri yapması veya konkordato komiserinin talimatlarına aykırı davranması ya da borçlunun alacaklıları zarara uğratmak amacıyla hareket etmesi, mühletin kaldırılma sebeplerindendir. Dolayısıyla mühlet

---

[375] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 43; Sarısözen, **Konkordato,** s. 194; Kaplan, s. 87; Akil, **Adi Konkordato,** s. 173; Uyar, **İlkeler**,s. 100; Levent Börü, "Adi Konkordatoda Alacaklıların Alacaklarını Bildirmesi", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 10, S. 1, 2019, s. 182.

[376] Müjgan Tunç Yücel, **Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları,** 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019, s. 24; Albayrak, **Konkordato**,s. 127 vd.

kararı ile mühletin ilanı arasında yapılan bu işlemler sebebiyle geçici mühletin kaldırılarak, şartları varsa iflâs kararı verilmesi mümkündür.

2. Malvarlığının Muhafazası İçin Gerekli Tedbirlerin Alınması

İcra ve İflâs Kanunu m. 287 uyarınca geçici mühlet kararının verilmesiyle mahkeme borçlunun malvarlığının muhafazası için gerekli tüm tedbirleri alır. Zira geçici mühlet dönemi yukarıda da ifade edildiği gibi borçlunun alacaklıların takiplerinden korunması ve toparlanmasını amaçlayan bir geçici hukukî koruma niteliğindedir. Ancak bu dönemde borçlunun alacaklılara karşı korunması amacıyla beraber, malvarlığını azaltıcı işlemlerinin de engellenmesi gerekir[377]. Aksi durumda, alacaklıların kendisine başvuramayacağından güç alan borçlu, belirli alacaklıların zararına olacak şekilde işlemler yapabilir. Çünkü konkordatoda iflâstan farklı olarak borçlu, malvarlığının başında kalmaya devam etmektedir. Dolayısıyla alacaklıların da bu süreçten zarar görme ihtimali vardır. İşte bu zarar ihtimalinin engellenmesi, malvarlığının muhafazası için gerekli tedbirlerin alınması ile mümkün olacaktır.

Bu bahiste tereddüt yaratan konu, alınacak tedbirlerin kapsamının ne olacağıdır. Doktrinde, alınacak tedbirlerin maddi hukuka ilişkin hakların kullanımına engel olmayan türden tedbirler olması gerektiği ifade edilmektedir[378]. Buna karşın bir görüş, konkordatonun iflâsın ertelenmesinden farklı olarak konkordatoda maddi hukuka ilişkin tedbir verilebileceğini, zaten kanundaki düzenlemelerin de takas, sözleşmelerin feshi gibi birçok konuda düzenleme yaptığını ifade etmektedir[379].

---

[377] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 31; Akil, **Adi Konkordato,** s. 65.

[378] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**,s. 31-32; Sarısözen, **Konkordato,** s. 176 vd.; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 127; Akil, **Adi Konkordato,** s. 66; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 551. Uygulamada bu yönde mahkeme kararları da bulunmaktadır. Bu yönde ilk derece mahkemesi kararlarının yer aldığı bölge adliye mahkemesi kararlarına örnek olarak bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/491, K. 2019/1061, T. 13.06.2019; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/2527, K. 2020/741, T. 12.03.2020 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi)

[379] Atalay, Değerlendirmeler,s. 128; Budak/ Tunç Yücel, m. 288, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 263. Uygulamada da bu görüş ön plandadır. Mahkemeler tarafından bankaların blokelerinin engellenmesi, takas ve mahsup yasağı getirilmesi, teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin engellenmesi, borçluya protesto çekilmesinin engellenmesi gibi maddî hukuktan doğan hakların kullanımının engellenmesine dair tedbir kararları verilmektedir. Örnek olarak, "*Konkordatoda ise, maddî hukuka müdahale edebileceğine İlişkin düzenlemeler kanun koyucu tarafından düzenlenmiştir. (İİK m.294/1, 294/3,294/4, 294/6,296/1,296/2). Yasanın 296. maddesinde, kesin mühletin sözleşmeler bakımından sonuçları üst başlığı ile, ilk fıkrada, sözleşmenin karşı tarafın konkordato projesinden etkilenip etkilenmediğine bakılmaksızın, borçlunun taraf olduğu ve işletmenin faaliyetinin devamı için önem arz eden sözleşmelerde yer alıp da borçlunun konkordato talebinde bulunmasının sözleşmeye aykırılık teşkil edeceğine, haklı fesih sebebi sayılacağına yahut borcu muaccel hale getireceğine İlişkin hükümlerin borçlunun konkordato yoluna başvurmasında uygulanmayacağına yer verilmiştir. Bu*

Kanaatimizce birinci görüşe katılmakta zaruret vardır[380]. Her ne kadar konkordatonun maddi hukuk ilişkilerine tesiri mevcutsa da bu tesir ancak kanundaki hâllerle sınırlı kalmalıdır. Konkordato esasen takip hukuku alanında etki doğuran bir müessese olup, maddi hukuk ilişkilerine müdahale ettiği hâllerin sınırlı olarak anlaşılması gerekmektedir. Dolayısıyla İİK'daki konkordato düzenlemelerinde yer alan maddi hukuka ilişkin hükümler geniş yorumlanmaya müsait değildir.

İcra ve İflâs Hukuku m. 297 hükmünde yer alan borçlu hakkındaki kısıtlamalar hakkında ayrıca ihtiyati tedbir kararı verilmesine gerek yoktur. Zaten kanun gereği doğan bu sonuçlar, tedbir kararı verilmese de doğmaktadır. Ancak uygulamada açıklığın sağlanması ve tereddütlerin giderilmesi için İİK m. 297'de yer alan sonuçların mühlet kararına eklenmesi mümkün olabilir[381].

Bahsi geçen tedbirlerin mühlet kararı ile birlikte verilmesi, İİK m. 287'de belirtilmektedir. Ancak tereddüt yaratan bir husus da geçici mühlet talebi ile geçici mühlet kararı arasındaki dönem için ihtiyati tedbir kararı verilip verilemeyeceğidir. Doktrinde alacaklıların yapacakları takiplerle, konkordatonun başarıya ulaşmasını engellemelerinin önlenmesi için mühlete başvuru anında da hemen gerekli tedbirlerin alınabileceği ifade edilmiştir[382]. Ancak kanaatimizce, geçici mühlet kararının derhal verileceği ve mühletin takipleri durdurucu etkisinin de mühlet kararı ile doğacağı düzenlendiğine göre, başvuru ile beraber tedbir alınması mümkün değildir. Çünkü kanun, mühlet içinde gerekli tedbirlerin alınabileceğini düzenlenmiştir. Mühlet talebi de teknik anlamda mühleti başlatmayacağından, bu dönemde tedbir kararı verilmesi doğru olmayacaktır.

---

düzenlemeler ve konkordatonun amacı göz önünde tutulduğunda, iflas erteleme taleplerinde olduğu gibi maddî hukuka ilişkin tedbirlerin alınamayacağına dair kabul şekli yerinde değildir." bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/383, K. 2019/872, T. 09.05.2019. Aynı yönde bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/1672, K. 2019/1058, T. 13.06.2019; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/492, K. 2019/984, T. 16.05.2019; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/119, K. 2019/1072, T. 13.06.2019 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[380]İflâsın ertelenmesi döneminde de bu konu tartışılmıştır. Bu dönemde mahkemelerin maddî hukuka ilişkin bir tedbir kararı vermeyeceği çoğunlukla ifade edilmekteydi bkz. Muşul, **İflasın Ertelenmesi,** s. 210; Ermenek, s. 375; Atalay, **Borca Batıklık**, s. 153; Arslan, İflasın Ertelenmesi,s. 122; Murat Yavaş, "İflâsın Ertelenmesi Kurumu Çerçevesinde İhtiyati Tedbir Kararının Kapsam, Niteliği ve Etkileri", **Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi,** C. 22, S. 3 (Özel Sayı), 2016, s. 2912.

[381] Doktrinde, İİK m. 287'de İİK m. 297/2'ye atıf yapıldığından, mahkemece İİK m. 297/2'de yer alan rehin tesis edilme yasağı, kefil olunamayacağı, taşınmazların takyit edilemeyeceği gibi hususlarda tedbir kararı verilmesinin mümkün olduğu ifade edilmektedir. Bkz. Budak/ Tunç Yücel, m. 287, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 249. Özekes ise İİK m. 287'de ifade edilen "alır" kelimesi nedeniyle bu tedbirlere evleviyetle karar verilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bkz. Özekes, Geçici Mühlet, s. 79.

[382] Akil, **Adi Konkordato,** s. 65.

3. Geçici Komiser Tayin Edilmesi

Geçici mühlet kararı ile beraber mahkeme, konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığının değerlendirilmesi için geçici konkordato komiseri görevlendirir (İİK m. 287/3). Alacaklı sayısı ve alacak miktarı göz önüne alınarak üç komiser de görevlendirilebilir. Komiserlerin kimlerden seçileceği ve komiserin nitelikleri hakkında Konkordato Komiserliği ve Alacaklılar Kuruluna Dair Yönetmelik[383] de çıkarılmıştır. Bu yönetmelik uyarınca, üç komiser görevlendirilmesi durumunda bu komiserlerden birinin mahkemenin bulunduğu ilde faaliyet gösteren bağımsız denetçilerden olması şarttır (Yön. m. 5/2). Ayrıca yine aynı maddeye göre, bu üç komiserden birinin de hukukçu olması tercih edilecektir.

Bu düzenleme aslında 7101 sayılı Kanun'dan önceki dönemde, mühlet talebi ile mühlet hakkında karar verilmesi arasında geçen sürede borçlunun malvarlığının muhafazası konusunda rol alacak, borçluyu denetleyecek ve borçlunun tasarruf yetkisini gerekirse üstlenecek bir geçici komiserin atanması eleştirisinin bir yansımasıdır[384]. İşte bu eleştiriye uygun olarak 7101 sayılı Kanun ile geçici komiser tayini öngörülmüş ve sürecin başından itibaren borçlunun, bir komiser ya da komiser heyeti tarafından denetlenmesine imkân tanınmıştır.

Geçici komiser, hâkim tarafından, mahkemenin bulunduğu bölge adliye mahkemesinde oluşturulan bölge kurulu tarafından tutulan listeden seçer. Bu listede seçilecek niteliğe sahip komiser yoksa, liste dışından görevlendirme yapılarak, keyfiyet bölge kuruluna bildirilir (Yönetmelik m. 5/1). Yukarıda da belirtildiği gibi mahkeme üç komiserden oluşan bir heyeti de görevlendirebilir. Ancak her halde üç komiserin görevlendirilmesi doğru olmaz. Eğer borçlunun hukukî ilişkileri, alacakları, borçları tek bir komiserin detaylı inceleme yapmasını sağlayacak düzeydeyse üç komiser tayinine gerek yoktur[385]. Ayrıca bu durum, komiserlere ödenecek ücret açısından da önemlidir. Tek komiser görevlendirilmesi yeterken üç

---

[383] 30.01.2019 Tarih ve 30671 sayılı Resmi Gazete, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/01/20190130-1.htm, E.T.: 10.02.2020.

[384] 7101 sayılı Kanun'dan önce, icra mahkemelerinin alacağı tedbirlerin yeterli olmadığı ifade edilmekteydi. Bkz. Tanrıver, Problemler, s. 255; Tanrıver, Islah, s. 3; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 53.

[385] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 36.

komiser görevlendirilmesi veya komisere yüksek ücret tayin edilmesi, mahkemeye erişim hakkını engelleyeceğinden; yapılacak görevlendirmede de dikkatli olunması gerekir[386].

Burada elbette en önemli husus komiserin niteliğidir. Çünkü komiser, konkordato müessesesinin amacına, borçlunun faaliyet gösterdiği alanın özelliklerine ve bilhassa muhasebe ilmine hâkim değilse, kendisinden beklenen görevi tam olarak ifa edemez. İşte bu amaçla komiserlerin eğitilmesi hakkında da ilgili yönetmeliğin 10. maddesi ve devamında düzenlemeler yapılmıştır. Çünkü bu yönetmeliğin çıkarılma tarihi ile 7101 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarih arasında komiserlik uygulamalarında bazı aksamalar görülmüştür. Fakat bahsi geçen eğitimin ne kadar verimli olacağı ve yalnızca otuz altı saatlik bir eğitimle çok karmaşık ilişkiler içindeki borçlunun konkordato sürecinin yönetilme imkânının nasıl kazanılacağı da bir soru işaretidir.

Geçici komiserin temel görevi, konkordatonun başarıya ulaşıp ulaşmayacağının değerlendirilmesidir. Bir diğer deyişle komiser, borçlunun başvurusuna eklediği belgeleri inceleyerek ön projede belirlenen amaçların gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini, borçlunun iyileşme ihitmalinin olup olmadığını değerlendirecektir[387]. Eğer komiser konkordatonun başarıya ulaşmayacağı görüşündeyse, bunu bir rapor hâlinde mahkemeye bildirecek ve mahkeme de mühleti

---

[386] Çünkü Konkordato Gider Avanası Tarifesi uyarınca (02.06.2018 Tarih ve 30439 Tarihli Resmi Gazete), konkordato komiseri olarak görevlendirilecek kişi için asgari 1.000,00 TL olmak üzere beş aylık ücret tutarının başvuruda yatırılması gerekmektedir (m. 4/1-e). Bu hususa yargı kararlarında da değinilmiştir: "*Konkordato Gider Avansı Tarifesi'nin 4/1.e bendi uyarınca konkordato talep edenin konkordato komiseri olarak görevlendirilecek kişi için asgari 1.000,00 TL üzerinden hesaplanan beş aylık ücret tutarını avans olarak ödemesi gerekir.Somut olayda, davacı gerçek kişinin beyan ettiği malvarlığı, kefili olduğu şirket borçları ve alacaklıların sayısı ile dosya kapsamı ve bilirkişinin göstereceği emek ve mesai dikkate alındığında, takdir edilen komiser ücreti yüksek olup, hak arama özgürlüğüne uygun düşmemektedir. Bu nedenle mahkemece işin özelliği ve dosya kapsamına uygun komiser ücreti takdir edilerek, gider avansının yatırılması için kesin süre verilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmediğinden, kararın kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için mahkemesine iadesine dair aşağıdaki hüküm kurulmuştur..."* bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/2209, K. 2019/1863, T. 17.10.2019 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[387]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 39; Sarısözen, **Konkordato,** s. 163. İsviçre Hukuku'nda da geçici komiser, iyileşme şansının olup olmadığı ve konkordatoya sadece mali durumun düzeltilmesi amacıyla başvurulmuş ise konkordato projesinin hayata geçirilme şansını ve bunun nasıl finanse edileceğini inceleyecektir. Bkz. Kale, İsviçre Hukuku, s. 158; Akil, **Adi Konkordato,** s. 74; Mert Namlı, "Türk ve İsviçre Hukukunda Gerçekleştirilen Reformların Konkordato Hukuku Bakımından Getirdiği Değişiklikler", **Yargıtay Dergisi,** C. 44, 2018, s. 1502. Ayrıca İsviçre Hukuku'nda konkordato komiseri atanmayabilir ve tüzel kişilerin de konkordato komiseri olarak atanması mümkündür. Bkz. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**,s. 25; Budak/ Tunç Yücel, İsviçre Değişiklikleri, s. 31; Kale, İsviçre Hukuku,s. 158.

kaldırabilecektir. Ayrıca geçici komiserin görevleri hakkında, kesin mühletle atanan komiserin görevlerine ilişkin İİK m. 290'a atıf yapılmıştır (İİK m. 287/3). Böylece komiser, borçlu faaliyetlerine nezaret edecek, konkordato projesinin tamamlanmasına katkıda bulunacak, gerektiği zamanlarda mahkemeye raporlar sunacak ve alacaklılar kurulunu da bilgilendirecektir. Dikkat edilirse geçici komiser burada borçlu ile alacaklının haklarının dengelenmesini gözeten, mahkemeye gerekli bilgileri veren, borçlunun da alacaklılar aleyhine işlem yapmasını engelleyerek onu ekonomik hayatını iyileşerek sürdürme amacına destek olan bir organ niteliğindedir[388].

Geçici komiser tayinine ilişkin kararlara karşı da kanun yoluna başvurulamaz (İİK m. 287/6). Bu da yukarıda ifade edildiği gibi sürecin uzatılmasının engellenmesi amacını güden bir düzenlemedir. Ancak elbette geçici komiserin işlemleri şikayet edilebileceği gibi, borçlu ve alacaklılar geçici komiserin değiştirilmesini mahkemeden talep edebilirler. Çünkü atanan komiserin değiştirilmesi de mahkemenin yetkisindedir[389].

4. Geçici Mühletin Sona Ermesi

Yukarıda da belirttiğimiz gibi geçici mühlet süresi uzatmalarla beraber azami beş aydır. Dolayısıyla bu süre bitiminde geçici mühlet de sona erer. Mahkeme, İİK m. 289 uyarınca kesin mühlet hakkındaki kararını geçici mühlet içinde verir. Mahkeme yapacağı inceleme sonucu kesin mühlet kararı verirse, geçici mühlet aşamasından kesin mühlete geçilecektir. Ancak bunun için İİK m. 289/2 uyarınca konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün görülmesi gerekir.

Buna karşın asliye ticaret mahkemesi, geçici mühlet içinde kesin mühlet yargılaması yaparken, komiserin raporunu da dikkate alarak geçici mühleti kaldırır. Geçici mühletin kaldırılması konusunda İİK m. 287/5 hükmünün atfıyla m. 291 ve

---

[388]Konkordato komiserinin niteliği hakkında hukukumuzda farklı görüşler olup, bu görüşlere kesin mühlet kararı üzerine tayin edilen konkordato komiseri hakkındaki açıklamalarımızda yer verilecektir. Bkz. İkinci Bölüm, § 2, IV, A.

[389] Konkordato mühletinin çekişmesiz yargı işi olduğundan bahisle, mahkemenin talep üzerine veya re'sen geçici komiserin görevine son verebileceği hakkında bkz. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 38. Benzer yönde bkz. Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 106; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 69; Gürdoğan, **Konkordato**, s. 176; Berkin, **İflâs,** s. 544; Berkin, **Konkordato,** s. 57; Kuru, **Konkordato,** s. 438; Ansay, Konkordato, s. 165; Eroğlu, s. 66.

m. 292 hükümleri kıyasen uygulanır. Buna göre mahkeme, konkordato ile amaçlanan iyileşmenin gerçekleştiğini görürse (İİK m. 291) veya konkordatonun başarıya ulaşmayacağının görülmesi, iflâsın açılmasının borçlunun malvarlığının korunması gibi İİK m. 292'de yazılı sebeplerle geçici mühleti kaldırabilir. Ayrıca geçici mühletin kaldırılması durumunda eğer borçlu iflâsa tâbi ise re'sen iflâs kararı da verilecektir[390].

Geçici mühletin kaldırılması kararına karşı kanun yoluna başvurulup başvurulmayacağı hakkında İİK m. 287/6'da açık bir düzenleme yoktur. Ancak geçici mühlet kesin mühletin sonuçlarını doğurduğu dikkate alındığında İİK m. 293/2'den hareketle, kaldırma kararına karşı kanun yoluna başvurunun açık olduğu kabul edilmelidir. Fakat İİK m. 293 hükmü uygulandığında, geçici mühletin kaldırılması talebinin reddi kararına karşı kanun yoluna başvurulmasının mümkün olmadığı gibi bir sonuç ortaya çıkmaktadır (İİK m. 293/1). Bu husus doktrinde de ifade edilmiştir[391]. Ancak aleyhine kanun yolunun kapatılmadığı her karara karşı kanun yolu açıktır. İİK m. 287/6'da da böyle bir düzenleme yer almadığından, geçici mühletin kaldırılması talebinin reddine karşı kanun yolunun açık olduğunu ifade etmek gerekir.

---

[390] "*Bu durumda, her ne kadar davacı tarafça, istinaf dilekçesinde özetle, geçici komiser heyeti raporlarının eksik ve yetersiz oldukları, yanlış tespitler içerdiği ve hatalı sonuçlara ulaşıldığı iddia edilmişse de, yukarıda açıklandığı üzere, geçici komiser heyeti raporlarının dosya kapsamına uygun olduğu, dosyadaki verilere göre, davacı tarafça sunulan konkordato projesinin başarıya ulaşma şansının bulunmaması nedeniyle İİK 292.maddsi uyarınca mahkemece, davacının kesin mühlet talebinin reddine, geçici mühletin kaldırılmasına…"* bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/221, K. 2019/886, T. 09.05.2019. Aynı yönde bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/3868, K. 2020/361, T. 06.02.2020. Bu kararda ayrıca kaldırma yargılamasının duruşmalı yapılması gerektiği ve iflâs kararının borçlu dinlenmeden verilmesinin hukukî dinlenilme hakkına aykırı olacağı da ifade edilmiştir. Hukukî dinlenilme hakkına dair bu görüşle aynı yönde bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2018/2922, K. 2019/42, T. 17.01.2019; İstanbul BAM 17. HD. E. 2018/3337, K. 2019/518, T. 21.03.2019. Bu durumda geçici mühletin kaldırılması kararı verilip iflâs hakkında değerlendirme yapılmamasının kanun hükmüne aykırı olduğu hakkında bkz. Ankara BAM 23. HD. E. 2018/2677, K. 2019/4, 07.01.2019 T. K. Ayrıca iflâsın son çare olduğu ve konkordatonun asgari ödeme şartı kaldırıldığından, projenin alacaklıların oylamasına sunulmayacak kadar olumsuz olmaması durumunda geçici mühletin kaldırılmayacağı da kararlarda yer almaktadır. Bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/805, K. 2019/1769, T. 10.10.2019 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[391] Aydemir, açık bir hüküm olmadığından bahisle kesin mühlet hakkındaki hükümlerin geçici mühlete de kıyasen uygulanacağını ifade etmiş, ancak bu durumda kanun yolunun açık olup olmadığından ayrıca bahsetmemişti. Bkz. Aydemir, **Konkordato ve Yeniden Yapılandırma,** s. 44. Doktrinde Kale, İİK m. 293/2 hükmünden hareketle, geçici mühletin kaldırılması talebinin reddine karşı kanun yoluna başvurulamayacağını belirttikten hemen sonra; İİK m. 287/6'da böyle bir faraziyenin öngörülmemesi sebebiyle kaldırma talebinin reddine karşı kanun yoluna başvurma imkânının olduğunu ifade etmiştir. Bkz. Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 223.

§ 2 Kesin Mühletin Verilmesi

I. Kesin Mühlet Kararı Verilmesinin Şartları ve Usûlü

Geçici mühletten sonra İİK, kesin mühlet kavramını düzenlemiştir. Geçici mühletle birlikte atanan geçici komiser veya geçici komiser heyeti, konkordatonun başarıya ulaşma ihtimalinin olup olmadığını değerlendirecektir. Tekrar etmek gerekirse geçici komiser, konkordatonun başarıya ulaşma ihtimalini değerlendirirken, ön projenin gerçekleşebilir olup olmadığını, ön projede belirlenen hedeflere ulaşılması için gerekli kaynakların yaratılmasının mümkün olup olmadığını, borçlunun iyileşme ihtimalinin bulunup bulunmadığını değerlendirecektir. Eğer geçici komiser, konkordatonun başarıya ulaşma ihtimalinin olmadığını görürse bu yönde rapor düzenleyecek ve kesin mühlet kararı verilmeden geçici mühlet kaldırılacaktır. Önemle hatırlatılması gerekir ki mahkemenin, geçici komiserden rapor almadan konkordatonun başarıya ulaşmayacağından bahisle mühleti kaldırması ve kesin mühlet talebini reddetmesi mümkün değildir[392].

Konkordatonun başarıya ulaşması kavramından ne anlaşılması gerektiğinden de yukarıda bahsedilmişti[393]. Bu açıklamalarımıza da atıfla belirtilmesi gerekir ki borçlunun konkordatonun tasdiki imkânını veya tasdik ihtimali olmasa dahi konkordato mühleti sonucunda iyileşme ihitmalini göstermesi ve geçici komiserlerin de bunu teyit etmesi durumunda kesin mühlet kararı verilecektir[394].

Ancak burada değerlendirilecek bir husus da konkordatonun başarıya ulaşması ihtimali hakkında mahkemenin re'sen değerlendirme yapıp yapamayacağıdır.

---

[392] "*İİK'nın 287/3. Maddesi gereğince mahkeme geçici mühlet kararı iel birlikte konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığının yakından değerlendirilmesi amacıyla geçici bir konkordato komiseri görevlendirir hükmü dikkate alındığında teknik bilgi gerektiren konkordato davalarında bir ya da davanın mahiyetine göre birden fazla komiser atanması yasanın emredici hükmü olup, konkordato ön projesinin başarıya ulaşıp ulaşmayacağının denetlenmesi hususunun konkordato komiserlerinin göüşü ve raporu alınmadan yapılamayacağı değerlendirilmelidir*."Bkz. İzmir BAM 17. HD. E. 2019/551, K. 2019/551, T. 21.03.2019 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[393] Bkz. yuk. Birinci Bölüm, § 1, I, A.

[394] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 49; Atalı, Kesin Mühlet,s. 89; Sarısözen, **Konkordato,** s. 204; Akil, **Adi Konkordato,** s. 83. Burada yaklaşık bir kanaatin söz konusu olduğu hakkında bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2018/3010, K. 2019/25, T. 24.01.2019; Albayrak, **Konkordato,** s. 86. 7101 sayılı kanundan önce, iflâsın ertelenmesinde de iflâsın ertelenmesi gerektiğinin, iyileşme ihtimalinin yaklaşık olarak ispat edilmesinin yeterli olduğu ifade edilmekteydi. Bkz. Ermenek, s. 246; Atalay, **Borca Batıklık,** s. 61; Deliduman, **İflasın Ertelenmesi,** s. 29; Özekes, İflâsın Ertelenmesi, s. 3257; Muşul, **İflasın Ertelenmesi,** s. 104-105; Toraman, **İflâsın Ertelenmesi,** s. 221; Türk, **Sermaye Kaybı,** s. 323; Hakan Albayrak, **Medeni Usul ve İcra-İflâs Hukukunda Yaklaşık İspat,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2013, s. 265-266.

Doktrinde bir görüş, konkordato mühleti verilmesinin çekişmesiz yargı işi olduğunu, ancak mühlet verilmesinin kamu düzenini ilgilendirmediğini, dolayısıyla sınırlı re'sen araştırma ilkesinin geçerli olduğunu ileri sürmüştür[395]. Bu görüş uyarınca mahkeme, dava malzemesini re'sen tespit edecek ancak re'sen araştıramayacaktır. Buna karşın bir başka görüş uyarınca kesin mühlet kamu düzenini ilgilendirdiğinden, mahkeme hem re'sen vakıa araştıracak hem de delil toplayacaktır[396]. Kanaatimizce kesin mühletin kamu düzenine ilişkin olduğu kabul edilemez. Çünkü mahkeme ancak belirli şartların ve belgelerin sunulması durumunda mühlet kararı verecek ve bu belgeler doğrultusunda işlem yapacaktır. Dolayısıyla belgelerin mahkemeye sunulması, yani şirketin borçlarını ödemediği, ödeyememe tehlikesi içinde bulunduğu ve konkordatonun başarıya ulaşma ihtimalinin bulunduğunun gösterilmesi borçlunun sorumluluğundadır. Borçlu eğer konkordatonun başarıya ulaşma ihtimalini göstermemiş, buna ilişkin bir vakıayı mahkemeye sunmamışsa, mahkemenin buna rağmen kendiliğinden vakıa ve delil toplaması işin niteliğine uygun düşmeyecektir.

Ayrıca kesin mühlet hakkında re'sen karar verilip verilmeyeceği de değerlendirilmelidir. Yani bir üst paragraftaki açıklamalarımız, konkordatonun başarıya ulaşıp ulaşmayacağının tespitinin re'sen yapılmasına dair tartışmalara ilişkin iken, burada kesin mühletin talep olmaksızın re'sen verilmesinin mümkün olup olmadığı değerlendirilecektir. Doktrinde genel olarak kabul edildiği üzere, kesin mühlet hakkında karar verilebilmesi için talebe gerek yoktur[397]. Zaten İİK m. 289/1 hükmü de geçici mühletten kesin mühlete geçiş için bir talebin gerektiğine dair bir düzenleme içermemektedir. Kaldı ki eğer borçlu, kesin mühlet aşamasına geçmek istemiyorsa veya konkordato talebinden feragat etmek istiyorsa, bunu her zaman mahkemeye iletmesi mümkündür. Zaten uygulamada da konkordato başvurularında geçici mühlet ve kesin mühlet birlikte talep edilmektedir.

---

[395]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 44; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 121. İsviçre Hukuku'nda da aynı şekilde bir değerlendirmenin yapıldığı hakkında bkz. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 44. Doktrinde Kale, İsviçre Hukuku'nda da re'sen araştırma ilkesinin geçerli olduğunu ifade etmiş ancak sınırlı re'sen araştırma ilkesinin uygulandığı hakkında bilgi vermemiştir. Bkz. Kale, İsviçre Hukuku, s. 156. Bu husus tasdik için de tartışılmıştır.

[396] Atalı, Kesin Mühlet, s. 89; Kurt Konca, s. 13; Albayrak, **Konkordato,** s. 88; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 660; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 48.

[397]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 43; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,**s. 478; Atalı, Kesin Mühlet, s. 86; Sarısözen, **Konkordato,** s. 199; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 137; Akil, **Adi Konkordato,** s. 81; Albayrak, **Konkordato,** s. 89; Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 224; Eroğlu, s. 76; Toroslu, **Konkordato**, s. 61.

Kesin mühlet hakkında ister re'sen ister talep üzerine incelemeye geçilsin, mahkeme kesin mühlet hakkındaki kararını duruşmalı vermek zorundadır[398]. Çünkü İİK m. 289/2 uyarınca kesin mühlet hakkında karar verilebilmesi için mahkeme borçluyu ve varsa konkordato talep eden alacaklıyı duruşmaya davet eder. Burada mahkemeye bir takdir hakkı verilmemiştir. Geçici komiserin de bu duruşmada gerekli görülürse hazır bulunabileceği madde hükmünde yer almaktadır. Kesin mühlet hakkında karar verilirken alacaklıların itirazları da göz önüne alınacağından, hukukî dinlenilme hakkının gereği olarak alacaklılara da duruşma gününün bildirilmesi mümkün olabilir[399]. Bunun nasıl yapılacağı hakkında da kanunda bir hüküm yoktur. Özellikle alacaklı sayısının fazla olması durumunda her bir alacaklıya tebligat yapılması zor olabileceğinden, duruşma gününün ilan edilmesinin mümkün olduğunun kabulü gerekir[400].

Son olarak kesin mühlet kararının ne zaman verilebileceği de tartışma konusu olmuştur. Bu bağlamda geçici mühlet dolduktan sonra kesin mühlet kararı verilip verilmeyeceği hususu tartışmalıdır. Doktrinde bir görüş, komiserin raporunun mahkemeye geçici mühletin bitiminden önce verilmesi durumunda, kararın geçici mühlet dolduktan sonra da verilebileceğini ve karara dek geçici mühletin etkilerinin devam edeceği ifade etmiştir[401]. Buna göre, geçici konkordato komiserinin süresi içinde raporunu mahkemeye sunması durumunda, mahkemenin bu süre içinde karar vermemesi, borçlu aleyhine sonuç doğurmamalıdır. Dolayısıyla geçici mühletin etkileri kesin mühlet hakkında karar verilene dek devam etmelidir. Buna karşın bir başka görüş, hukukumuzda geçici ve kesin mühlet kararlarına karşı kanun yoluna başvurulamaycak olmasından hareketle, kararın geçici mühlet süresi içinde verilmesi gerektiğini ifade etmektedir[402]. Ayrıca doktrinde Pekcanıtez/Erdönmez, komiserin raporunun çok ayrıntılı olması ihtimalini göz önüne alarak, kesin mühlet kararı

---

[398]Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 478 vd.; Muşul, **Konkordato,** s. 445; Atalı, Kesin Mühlet, s. 89; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 668; Akyürek/ Akyürek, s. 248; Akil, **Adi Konkordato,** s. 81; Sarısözen, **Konkordato,** s. 200.

[399] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 45; Akil, **Adi Konkordato,** s. 82; Atalı, Kesin Mühlet, s. 89. Ancak duruşmaların kasten uzatılması ihtimaline engel olmak için alacaklıların duruşmaya çağırılmamasının daha uygun olduğu hakkında bkz. Eroğlu, s. 76. Ayrıca doktrinde borçlunun ibraz ettiği bilançoda alacaklı olarak gözüken kimsselerin de dinlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bkz. Postacıoğlu, **Konkordato**, s. 37.

[400] Alacaklıların davet edilmesi imkânının, konkordato mühletine ilişkin yargılamanın re'sen araştırma ilkesine tâbi olması ile ilişkili olduğu hakkında bkz. Sarısözen, Geçici ve Kesin Mühlet, s. 45-46; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 45.

[401]Budak/ Tunç Yücel, m. 289, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 270; Akil, **Adi Konkordato,** s. 81; Eroğlu, s. 75, dn. 78.

[402] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 47.

verilene dek geçici mühletin sonuçlarının devam etmesine karar verilebileceğini, ancak kesin mühlet kararı verilirse arada geçen sürenin kesin mühletten indirilebileceğini vurgulamaktadır[403]. Ancak Sarısözen tarafından bu görüş eleştirilmiştir. Yazara göre mahkemenin muhakkak beş ay içerisinde karar vermesi gerekmektedir. Eğer bu süre içinde karar veremiyorsa mahkeme kesin mühlet kararı vermeli ve gerekirse daha sonra mühletin kaldırılması yoluna gitmelidir[404].

Kanaatimizce elbette İİK m. 289/1 uyarınca mahkeme kesin mühlet hakkındaki kararını geçici mühlet içinde vermelidir. Dolayısıyla kararın daha sonra verilmesi kanunun açık hükmüne aykırı olacaktır. Ayrıca mahkemenin geçici mühlet içinde karar veremiyorsa doğrudan kesin mühlet kararı vermesi ve daha sonra mühletin kaldırılması yönündeki görüşe de katılamıyoruz. Zira bu çözüm tarzının kabul edilmesi durumunda, mahkeme açık kanun hükmüne aykırı olarak konkordatonun başarıya ulaşma ihtimalini görmese bile kesin mühlet kararı vermiş olacaktır. Dolayısıyla geçici mühletin etkilerinin karar verilen süre kadar uzatılması ve fakat daha sonra karar verilirse arada geçirilen sürenin kesin mühletten indirilmesi en adilâne çözümdür. Bu görüşe eleştiri olarak mahkemenin belirsiz bir süre borçluyu geçici mühlet korumasından faydalandırması hususu ileri sürülse de aslında kesin mühletin verilerek kaldırılması ile bu faraziye arasında herhangi bir fark yoktur. Her iki ihtimalde de borçlunun belki de hak etmediği bir süreden faydalanması riski doğal olarak vardır. Ayrıca arada geçen sürenin kesin mühletten indirilmesi yolunun kabulü durumunda geçici ve kesin mühletin azami süresi de aşılmamış olacaktır. Her ne kadar geçici mühletten sonra da mühletin etkilerinin devam etmesi söz konusu olacaksa da mühlet ile mühletin etkilerinin aynı kavramlar olmadığı ve mühlet sona erse de mühletin etkilerinin devam edebileceği hatırda tutulmalıdır[405].

---

[403]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 45; Toroslu, **Konkordato,** s. 62; Rukiye Duran, "Konkordato Mühletinin Uzatılması", **Akademik Yaklaşımlar Dergisi,** C. 10, S. 1, 2019, s. 63.

[404] Sarısözen, **Konkordato,** s. 205.

[405]Mühlet ile mühletin etkilerinin aynı şeyler olmadığı doktrinde de ifade edilmiştir. Bkz. Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 46; Buruloğlu/ Reyna, s. 7; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 61. Bu hususa mer'i İİK hükümlerinden de ulaşılabilir. Örneğin İİK m. 304 hükmünde kesin mühlet içinde asliye ticaret mahkemesinin tasdik kararı veremeyecek olması durumunda "mühletin etkilerinin" tasdik hakkında karar verilene dek ve fakat azami 6 ay süreyle uzatılabileceği ifade edilmiştir. Dikkat edilirse kanun hükümlerinde de aslında mühlet ile mühletin etkileri kavramı birbirinden ayırt edilmiştir.

II. Kesin Mühlet Kararı ve Kesin Mühletin Süresi

Mahkeme, yapacağı inceleme sonucunda kesin mühlet talebini reddederse, içinde bulunulan geçici mühleti kaldıracak ve eğer borçlu iflâsa tâbi şahıslardan ise borçlunun iflâsına karar verecektir (İİK m. 292). Eğer borçlu iflâsa tâbi değilse sadece geçici mühletin kaldırılması ile yetinilecektir. Dolayısıyla bu karar ile mühletin bütün sonuçları ortadan kalkacak ve borçlu aleyhine tüm takipler yapılabilecektir.

Eğer asliye ticaret mahkemesi konkordatonun başarıya ulaşacağına kani olursa, borçlu hakkında kesin mühlet kararı verecektir. Kesin mühlet kararı da tıpkı geçici mühlet kararı gibi İİK m. 288 uyarınca ilân edilecektir. İİK m. 289/3 uyarınca mahkeme bir yıllık bir kesin mühlet verilecektir.

Kesin mühletin bir yıl olduğuna dair kanunda yer alan kesin ifade, mühletin direkt olarak bir yıl şeklinde verileceği, daha kısa süreli bir kesin mühlet kararı verilemeyeceği izlenimini yaratmaktadır. İşte doktrinde bu ifadenin, mutlak bir 1 yıl olarak anlaşılmaması gerektiği; söz konusu bir yılın azami süre olarak değerlendirilmesi gerekitği belirtilmiştir[406]. Bu görüşe göre mahkeme doğrudan bir yıllık süre vermek yerine örneğin üçer aylık süreler verebilmeli ve sürenin toplam bir yıla uzatılabilmesi kabul edilmektedir. Kanaatimizce borçlunun direkt bir yıl süre kazandığına güvenerek "rahatlamasının" önüne geçebilmek için söz konusu görüş son derece haklıdır. Ancak kanunun ifade tarzı direkt olarak bir senelik bir kesin mühlet verilecek şekilde kaleme alınmştır. Dolayısıyla bu düzenleme ışığında bir yıl kesin mühlet verilmesi kanun hükmü gereğidir[407]. Tekraren ifade edilmelidir ki, kanunda bu görüş minvalinde bir değişiklik yapılarak kesin mühletin direkt bir yıl verilmesi yerine üçer aylık sürelerle mühlet verilmesi hüküm altına alınmalıdır. Böylece borçlunun iyileşmek için yoğun bir çaba sarf etmesi ve böylece konkordatonun amacının çok daha etkili şekilde gerçekleştirilmesi sağlanabilir.

---

[406] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 54; Akil, **Adi Konkordato,** s. 84-85; Albayrak, **Konkordato,** s. 86 dn. 200. Kanun'daki ifadenin "en fazla bir yıl" şeklinde değiştirilmesi gerektiği yönünde bkz. Namlı, s. 1514.

[407] Sarısözen, **Konkordato,** s. 206-207; Duran, s. 64. Ayrıca doktrinde Atalı, bu bir yıllık belirlemenin borçlunun süre baskısı altında olmadan alacaklılarla serbestçe müzakere etmesine imkân tanıdığını ifade etmiş; sürenin verimli kullanılıp kullanılmadığının denetiminin ise komiser tarafından yapılacağını belirtmiştir. Bkz. Atalı, Kesin Mühlet, s. 91.

Bu bir yıllık süre, "güçlük arz eden özel durumlarda" komiserin bu durumu açıklayan gerekçeli raporu ve talebiyle uzatılabilir. Ayrıca uzatma talebinin borçlu tarafından da yapılabileceği ve bu ihtimalde de komiserden rapor alınacağı düzenlenmiştir (İİK m. 289/5)[408]. Kanun uzatma durumunda alacaklıların da menfaatinin korunması amacıyla, varsa alacaklılar kurulunun da görüşünün alınacağını ifade etmiştir (İİK m. 289/5). Uzatma talebinin kesin mühlet süresi içinde yapılması da kanun hükmünün bir gereğidir.

Bu hükümde veya hükmün gerekçesinde güçlük arz eden özel durumların ne olduğu hususunda bir açıklama yapılmamıştır. Ancak doktrinde, yabancılık unsuru içeren ilişkilerin çok olması, karmaşık sözleşmelerin varlığı gibi sebeplerin bu kapsama alınabileceği ifade edilmiştir[409].

Her ne kadar uzatma talebine ilişkin kanunda bir süre mevcutsa da komiserin raporunu ne zaman vereceği konusunda bir hüküm yoktur. Doktrinde haklı olarak ifade edildiği üzere, mahkemenin inceleme süresini de göz önünde tutarak komisere raporunu sunması için azami bir süre tayin etmesi uygun olur[410]. Ancak mahkemenin böyle bir süre vermemesi ve komiserin de örneğin kesin mühletin son günü raporunu vermesi durumunda ne yapılacaktır? Kanaatimizce doktrinde yer alan ve kesin mühletin uzatılması hakkında karar verilemiyorsa, mühletin etkilerinin devamına karar verilmesi, arada geçen sürenin de uzatma süresinden indirilmesine dair görüş yerindedir[411]. Bu konuda kesin mühlet kararının geçici mühlet içinde verilmesi bahsinde ifade ettiğimiz görüşler caridir.

Bu kapsamda kesin mühlet verilmesi ve kesin mühletin kaldırılması talebinin reddi kararlarına karşı kanun yolu kapalıdır (İİK m. 293). Ancak bu durum doktrinde eleştirilere uğramıştır. Çünkü kesin mühlet 12+6 ay olmak üzere toplam 18 aydır. Ayrıca kesin mühletin etkileri tasdik kararına kadar sürmekte ve tasdik hakkında kesin mühlet içinde karar verilemezse bu sürenin bir altı ay daha uzatılmasına kanun cevaz vermektedir. Dolayısıyla kesin mühletin etkileri toplam 24 ay devam

[408]Konkordato komiseri, uzatma talebinin sebeplerini, bu uzatmaya neden ihtiyaç duyulduğunu, verilen mühlette yapılan işlerle henüz tamamlanmamış işlerin neler olduğunu ve bu işlerintamamlanmamasının sebeplerini raporunda aktarmalıdır. Bkz. Tanrıver, Konkordato Mühleti, s. 412-413; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 255; Güner, s. 291.
[409]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,**s. 62; Eroğlu, **s**. 78; Duran, s. 68.
[410]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 61-62.
[411]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 62; Duran, s. 68.

edebilmektedir. Bu kadar uzun sürenin herhangi bir kanun yoluna başvuru imkânı olmadan geçirilmesi, alacaklıların haklarını önemli ölçüde zedeler görülmektedir[412]. Biz de bu eleştiriye katılıyoruz.

III. Kesin Mühletin İlanı ve Alacakların Bildirilmesi

A. Kesin Mühletin İlanı

Kesin mühlet hakkında verilen kararlar İİK m. 288 uyarınca ilan edilir. Bu bağlamda İİK m. 289/6 uyarınca kesin mühletin verilmesi, uzatılması ya da kesin mühletin kaldırılması ve iflâsın açılması hakkındaki kararlar İİK m. 288'de belirtilen usûlle ilan edilir[413]. Bu ilân geçici mühletteki gibi alacaklıların itirazlarının belirtilmesi amacını gütmez. Çünkü kesin mühlet kararı verilirken, daha önce alacaklıların itirazları incelenmiştir (İİK m. 289/2). Ayrıca belirtmek gerekir ki tıpkı geçici mühlette olduğu gibi kesin mühlette de İİK m. 294 vd. hükümlerinde yer alan sonuçların doğması için ilâna gerek yoktur.

Bu ilan esasında alacaklıların hukukî dinlenilme hakkının bir unsuru olan bilgilendirilme hakkının bir gereğidir[414]. Zira çekişmesiz yargı işi olan konkordato mühleti verilmesinin ilgilileri konumundaki alacaklılar, kesin mühletin verildiği duruşmaya katılmasalar da bu ilan sayesinde kesin mühlet aşamasına geçildiğinden haberdar olacaktır. Bu da aslında kesin mühlet içinde oluşturulacak ve aşağıda değineceğimiz alacaklılar kurulunun oluşturulması, alacak kayıtları gibi prosedürler için bir ön hazırlık niteliğinde değerlendirilebilir.

---

[412]Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 229-230; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 69; Pekcanıtez, Genel Değerlendirme, s. 146. Ancak bu eleştiriye karşı alacaklıların yeter teminata sahip olduğu ve alacaklının konkordato mühletinin kaldırılması için çekişmesiz yargının ilgilisi sıfatıyla mahkemeye başvurabilecekleri ifade edilmiştir. Bkz. Akil, **Adi Konkordato,** s. 134. Ancak kanaatimizce, kesin mühlet kararı veren veya bu mühleti uzatılması talebini reddeden mahkemeye tekrar dilekçe vermek yeter bir koruma olmayacağından, kanun yoluna başvuru imkânının tanınması gerekirdi. Zaten İsviçre Hukuku'nda da kesin mühlet hakkında verilen kararlara karşı kanun yolu açıktır. Bkz. Tuncer Kazancı, İsviçre, s. 144; Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 229.

[413] 7101 Sayılı Kanun'dan önce mühletin uzatılması kararının ilân edilmesine dair açık hüküm olmadığı, ancak yine de uzatma kararının ilân edilmesinin doğru olacağı ifade edilmiştir bkz. Kuru, **Konkordato,** s. 418; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3624; Gürdoğan, **Konkordato,** s. 171; Buruloğlu/ Reyna, s. 33; Altay, **Konkordato,** s. 168.

[414]Bilgilendirilme hakkı açılmış ve görülmekte olan bir dava hakkında davanın taraflarının tam olarak bilgi sahibi olması anlamına gelir bkz. Pekcanıtez, **Hukuki Dinlenilme,** s. 770; Muhammet Özekes, **İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2009, s. 140. Çekişmesiz yargıda da hukukî dinlenilme hakkı kabul edildiğine göre (Özekes, **Hukuki Dinlenilme**, s. 270; Kuru, **Nizasız Kaza**, s. 166; Tanrıver, **Usûl,** s. 397), ilânın bilgilendirilme hakkı kapsamında değerlendirilmesi de pek tabiidir.

B. Alacakların Kaydedilmesi ve Borçlunun Beyanı

1. Alacakların Kaydedilmesi İçin İlan Verilmesi ve Kayıt Süresi

Kesin mühlet içerisinde alacaklılar alacaklarını bildirmeye davet edilecektir. Ancak alacaklıların alacaklarını bildirmesi, kesin mühlet kararının ilanı ile olmaz. Alacakların bildirilmesi ayrıca yapılacak bir ilan üzerine olur. Bu kapsamda İİK m. 299 uyarınca komiser, İİK m. 288 uyarınca yapacağı bir ilânla, alacaklıları on beş gün içinde alacaklarını bildirmeye davet eder. Ayrıca komiser, adresi bilinen alacaklılara ilânın birer suretini posta yoluyla gönderecektir. İlanda, bildirimde bulunmayan alacaklıların, bilançoda kayıtlı olmadıkça konkordato müzakerelerine katılmayacağı da ihtar edilecektir.

Bu hüküm doktrinde çeşitli yönlerden tartışılmıştır. Öncelikle söz konusu ilânın, kesin mühletin ilânı ile beraber yapılıp yapılmayacağı değerlendirilmiştir. Doktrinde bir görüş, alacaklılara yapılacak davetin kesin mühletin ilanı ile de yapılabileceğini ifade etmiştir[415]. Ancak buna karşın bir başka görüş uyarınca ilanın kesin mühlet kararının verilmesinden sonraki bir zaman diliminde yapılması gerekir[416]. Kanaatimizce kanunda, ilanın komiser tarafından yapılacağı ayrıca düzenlendiğine göre, kesin mühlet kararının ilanından sonra yapılacak ayrı bir ilanla alacaklıların davet edilmesi gerekir.

Ayrıca kanunda bazı alacaklılara "posta yoluyla gönderim"den söz edilmiştir. Ancak kanunun hiçbir yerinde posta yoluyla gönderim kavramından bahsedilmemektedir. İİK m. 77 ve 240 gibi hükümlerde ve örneğin TTK m. 18'de bazı bildirimlerin taahhütlü mektupla yapılmasından söz edilmiştir. Belki de bundan hareketle, "posta yoluyla gönderim"in iadeli taahhütlü mektup ile yapılması şeklinde anlaşılması gerektiği ifade edilmektedir[417]. Ayrıca doktrinde bu bildirimin elektronik yolla yapılabileceği de ifade edilmektedir[418]. Fakat bu görüşe karşı kanunun açıkça postadan bahsetmesinden hareketle, elektronik yolla gönderimin yapılamayacağı da

---

[415] Öztek, m. 299, **Öztek Konkordato Şerhi**, s. 458; Sarısözen, **Konkordato,** s. 337.
[416] Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 175; Olgaç, s. 1969.
[417] Öztek, m. 299, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 461; Uyar, **İlkeler,** s. 108; Kuru, **El Kitabı,** s. 1472; Eroğlu, s. 112. Hatta doktrinde Oruç, Çatıkkaş ve Şuekinci İİK m. 299 hükmünde direkt "iadeli taahhütlü mektup" kavramının yer alıyor gibi bir ifade kullanmıştır bkz. Oruç/ Çatıkkaş/ Şuekinci, s. 54. 7101 sayılı Kanun'dan önce de alacaklılara iadeli taahhütlü mektupla bildirimde bulunulması gerektiği ifade edilmiştir. Bkz. Buruloğlu/ Reyna, s. 40. Kargo yoluyla da söz konusu bildirimin yapılabileceği konusunda bkz. Akdeniz/ Kayıhan, s. 118.
[418] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 56.

belirtilmiştir[419]. Kanaatimizce alacaklılara elektronik yolla gönderim yapılması çoğu zaman normal posta yolundan daha güvenli olacaktır. İlan suretinin ne zaman gönderildiği, alıcısına ne zaman ulaştığı daha kolay denetlenebilecektir. Dolayısıyla bu bildirimin elektronik yolla yapılmasına da imkân tanımak gerektiği yolundaki görüşe katılmaktayız. Esasen söz konusu postanın amacı da kanundan tam olarak anlaşılmamaktadır. Çünkü alacakların bildirilmesi için verilen on beş günlük sürenin ilanla başlayacağı açıkça düzenlenmiştir. Bu sebeple doktrinde söz konusu posta ile bildirimin tamamlayıcı nitelikte olduğu da haklı olarak ifade edilmiştir[420].

İcra ve İflâs Kanunu'nun 299. maddesi uyarınca yapılan ilandan sonra on beş gün içinde alacaklılar alacaklarını bildirmek zorundadır. Bu on beş gün, Basın İlan Kurumu veya Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yapılan en son ilandan başlayacaktır[421]. 7101 sayılı Kanun'dan önce bu süre yirmi gün olarak belirlenmişti. Konkordato prosedürünün daha hızlı ilerlemesi amacıyla bu süre on beş güne indirilmiştir. Ancak yirmi günlük bu sürenin on beş güne indirilmesi ile ne kadar zaman kazanılacağı da şüphelidir. İsviçre Hukuku'nda bu sürenin yirmi günden bir aya çıkarıldığı da dikkate alındığında, yapılan beş günlük kısaltmanın uygun olmadığı açıktır[422].

2. Kaydın Şekli

Alacaklıların alacaklarını konkordatoya kaydettirmesi için herhangi bir şekil öngörülmemiştir[423]. Bu sebeple, alacaklar yazılı olarak bildirilebileceği gibi sözlü olarak da bildirilebilir. Ancak elbette bildirim tarihinin ispatı için yazılı yapılmasının daha uygun olacağı açıktır. Ayrıca bu bildirimin posta yoluyla yapılması da mümkündür. Fakat posta yoluyla bildirimin ne zaman ulaşması gerektiği de tartışmalıdır. Doktrinde, posta yoluyla bildirim yapılırsa bu bildirimin on beş gün

---

[419]Öztek, m. 299, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 462.
[420]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 56. Ancak sürenin tebliğ ile başlayacağı hususunda bkz. Eroğlu,s. 114.
[421]Ali Cem Budak/ Serdar Kale, **Konkordato Komiserinin Kontrol Listesi,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 18.
[422]Bu kısaltmanın alacaklıların haklarını zedeleyebileceği hakkında bkz. Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 177.
[423]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 57; Sarısözen, **Konkordato,** s. 339; Öztek, m. 299, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 466.

içinde postaya verilmesinin yeterli olduğu ifade edilmiştir[424]. Ancak kanaatimizce tıpkı ilâmsız icrada posta yoluyla gönderilen itirazların yedi günlük sürede ulaşmasının aranması gibi, konkordatoda da posta yoluyla alacak kaydında, on beş gün içinde postanın konkordato komiserine ulaşması gerekir[425]. Aksi takdirde özellikle postada yaşanacak aksaklıkların etkilerinin çok uzun süre devam etmesi riskinin önü açılacaktır. Alacaklıların ister yazılı ister posta yoluyla bildirimde bulunsunlar, bildirimlerine alacaklı olduklarını ispatlar belgeleri eklemeleri gerekir[426].

Uygulamada alacaklılar genellikle vekilleri aracılığıyla alacak kaydında bulunmaktadırlar. Bunun için vekaletnamede özel yetki bulunması gerektiği ifade edilmiştir. Söz konusu görüşün gerekçesi olarak da HMK m. 74 hükmünde konkordatoya muvafakat vermenin de özel yetki gerektirmesinden söz edilmiştir[427]. Ancak dikkat edilirse, konkordatoya kayıt alacaklının konkordatoya muvafakat etmesi anlamına gelmez. Alacaklının konkordatoya muvafakat edip etmeyeceği, alacaklılar toplanmasında yapılacak oylamada veya sonraki iltihak süresinde belli olacaktır. Dolayısıyla kanaatimizce alacak kaydı için vekilin özel yetki içeren vekaletname sunmasına gerek yoktur. Ancak konkordatoda alacaklılar toplantısına katılmak için özel vekâletnameye ihtiyaç duyulacaktır.

---

[424]Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3667; Kuru, **El Kitabı,** s. 1474; Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 177; Buruloğlu/ Reyna, s. 44; Altay/ Eskiocak, s. 185; Öztek, m. 299, **Öztek Konkordato Şerhi**, s. 466.

[425] Sarısözen, **Yenilikler,** s. 195; Sarısözen, **Konkordato,** s. 339-340.

[426] Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 78; Berkin, **İflâs,** s. 546-547; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3674; Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 178;Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 57. Ancak bu husus İsviçre doktrininde tartışılmıştır. Doktrinde Jaeger, iflâstaki gibi açık bir düzenleme olmaması nedeniyle konkordatoda alacaklının belgeleri eklemesi gerekmediğini ifade etmektedir. Bkz. Charles Jaeger, **Poursuite pour dettes et la fallite(Commentaire de la loi Fédérale su la)**, Edition française par Petitmermet et Bovay, 1922, C. III (Postacıoğlu, Konkordato, s. 77, dn. 3'ten naklen) Bu görüşün eleştirisi için bkz. Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 77.

[427] Sarısözen, **Konkordato,** s. 341.

3. Farklı Alacak Türlerinin Konkordatoya Kaydının İncelenmesi

Bahsi geçen ilan üzerine, doktrinde borçlunun tüm alacaklılarının kaydedilmesi gerektiği ifade edilmiştir[428]. Konkordatoya tâbi alacaklar da mühletten önce veya mühlet içerisinde komiserin izni olmaksızın doğan alacaklardır (İİK m. 308/c). Burada hem para alacakları hem de konusu para olmayan alacaklar paraya çevrilerek bildirilecektir. Ancak borçlu komiserin onayıyla konusu para olmayan alacaklar için taahhüdün aynen ifasını da üstlenebilir (İİK m. 294/7). Bu kapsamda paraya çevirmenin geçici mühletin ilanı anındaki değer üzerinden yapılacağı ifade edilmiştir. Ancak borçlunun bilançosunda yer alan ya da resmi sicillerden varlığı anlaşılan alacakların komisere bildirilmesi gerekmez[429]. Doktrinde bazı alacaklar için, kaydın şekli veya kaydın gerekip gerekmediği hususunda bazı tartışmalar mevcuttur. Bu tartışmalar başlıklar halinde incelenecektir.

a. Konkordatoya Tâbi Olmayan Alacakların Kaydı[430]

İcra ve İflâs Kanunu m. 308/c uyarınca 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanun'a tâbi amme alacakları konkordatoya tâbi değildir. Dolayısıyla bunların kaydedilmesine gerek yoktur.

Rehinli alacaklar da konkordatoya tâbi değildir. Burada esasen konkordato talep eden borçlunun malvarlığı üzerinde kurulan rehinlerle temin edilmiş alacaklar kast edilmektedir. Üçüncü kişilerin malvarlıkları üzerinde kurulan rehinlerle temin edilmiş alacaklar rehinli alacak sayılmamaktadır. Dolayısıyla doktrinde bu türden alacakların da kaydedilmesinin mümkün olduğu ifade edilmektedir[431]. Ancak burada

---

[428] Ansay, **İcra ve İflâs**,s. 344; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 174; Akil, **Adi Konkordato,** s. 104; Berkin, **İflâs,** s. 546; Belgesay, **Şerh,** s. 503; Olgaç, s. 1968; Kaydı gereken alacakların sadece konkordatoya tâbi olan alacaklar olduğu yönünde bkz. Sarısözen, **Konkordato,** s. 338; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 194-195; Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 178. Ancak Kuru bir eserinde ayrım yapılmadan tüm alacakların kaydedileceğini ifade ederken (Kuru, **Konkordato,** s. 443), bir başka eserinde ise sadece konkordatoya tâbi alacakların kaydedilmesi gerektiğini belirtmiştir (Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3674).

[429] Kuru, **Konkordato,** s. 445; Buruloğlu, Reyna, s. 61; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 174-175; Berkin, **Konkordato,** s. 68; Akil, **Adi Konkordato,** s. 104; Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 176; Üstündağ, **İflâs,** s. 243; Muşul, **İcra ve İflâs, C. II,** s. 1439; Eroğlu, s. 116; Toroslu, **Konkordato,** s. 103.

[430] Konkordatoya tâbi olan ve olmayan alacakların hangileri olduğu hususunda detaylı değerlendirmeler bir sonraki bölümde yapılacak olup, bu başlık altında sadece konkordatoya tâbi olmayan bazı alacakların kaydının nasıl olacağı hususunda açıklamalar yapılacaktır. Bkz. aşa. İkinci Bölüm, § 1, III, IV, V, VI.

[431] Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 181.

malı üzerinde rehin tesis edilen üçüncü kişi de alacağı kaydettirebilir. Zira burada rehnin konusu malın maliki borcu alacaklıya öderse, TMK m. 884/2 uyarınca alacak hakkı rehinli malın malikine geçer[432]. Sonuç olarak burada esasında geciktirici şarta bağlı bir alacak olduğundan bunların da kaydı mümkündür[433]. Ancak kaydın nasıl olacağı hususunda şarta bağlı alacakların kaydedilmesi bahsindeki açıklamalarımıza atıf yapıyoruz[434].

Bunlar dışında İİK m. 206/1'in ilk sırasında yer alan imtiyazlı alacaklar da konkordatoya tâbi değildir (İİK m. 308/c-3). Dolayısıyla doktrinde, söz konusu alacakların kaydına gerek olmadığı ve fakat diğer sıralardaki alacakların konkordatoya tâbi olmasından hareketle kayıt yaptırmaları gerektiği ifade edilmiştir[435].Ancak konkordatoya tâbi olsun veya olmasın kanaatimizce tüm alacaklıların kaydedilmesi gerekmektedir[436].

İcra ve İflâs Kanunu m. 308/c uyarınca mühlet içinde komiserin izni olmaksızın doğan alacaklar, konkordatoya tâbi değildir. Bu kapsamda komiserin izni olmadan doğan alacakların hukukî niteliği tartışmalıdır. Ancak hukukî niteliği ne olursa olsun, söz konusu alacaklar konkordatoya tâbi olduğundan on beş günlük süre içinde kaydedilmesi gerekir[437].

---

[432]Rehnin üçüncü kişi tarafından verilmesi durumunda rehin borçlusu, borçtan rehin konusu malvarlığı ile sorumlu iken; konkordato borçlusu ise borçtan şahsen sorumludur. Ancak rehinli alacaklı, söz konusu borcu rızaen, borçlunun tâbi olduğu şartlarla öderse, alacak hakkı malike geçer. Bkz. Mehmet Ayan, **Eşya Hukuku III Sınırlı Ayni Haklar**, 8. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017, s. 158; Kemal Gürsoy/ Fikret Eren/ Erol Cansel, **Türk Eşya Hukuku,** 2. Baskı, Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1984, s. 1036; M. Kemal Oğuzman/ Özer Seliçi/ Saibe Oktay Özdemir, **Eşya Hukuku,** 20. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017, s. 968; Jale Akipek/ Turgut Akıntürk/ Derya Ateş, **Eşya Hukuku,** 2. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2018, s. 787 vd.; Haluk Nami Nomer/ Mehmet Serkan Ergüne, **Eşya Hukuku Cilt II,** 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016, s. 45. Doktrinde, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip sonucunda borcun ödenmesi durumunda da halefiyet doğacağı ifade edilmiştir. Bkz. Bülent Köprülü/ Selim Kaneti, **Sınırlı Ayni Haklar,** 2. Baskı, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1982, s. 382-383. Ancak bu maddenin sadece rızaen ödemeleri kapsadığı icra yoluyla taşınmazın elden çıkması durumunda halefiyet olmayacağı hakkında bkz. Selahattin Sulhi Tekinay, **Eşya Hukuku II/3, Menkul Mülkiyeti ve Sınırlı Ayni Haklar,** 1. Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1994, s. 111.

[433] Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 181; Altay/ Eskiocak,s. 190.

[434] Bkz. aşa. İkinci Bölüm, § 2, III, B, 3, c.

[435] Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 177; Akil, **Adi Konkordato,** s. 109; Öztek, m. 299, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 471.

[436] Tüm imtiyazlı alacaklıların kaydedilmesi gerektiği yönünde bkz. Sarısözen, **Konkordato,** s. 343; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 56.

[437] Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 182.

b. Yabancı Para Alacaklarının Kaydı

Yabancı para alacakları da elbette, İİK m. 299'daki ilân üzerine on beş gün içinde alacaklarını kaydettireceklerdir. Ancak bu kaydın nasıl yapacağı hususu tartışmalıdır. Zira yabancı para alacaklarının, Türk lirasına çevrilerek bildirilmesi esastır. Ancak yabancı para alacaklarının hangi tarihteki kur üzerinden paraya çevrileceği konusunda farklı görüşler ortaya çıkmıştır. İlk görüşe göre, yabancı para alacaklarının bir an önce Türk Lirasına çevrilmesi için on beş günlük alacak bildirim süresinin son günü esas alınarak çevirme yapılmalıdır[438]. Bir diğer görüşe göre, konkordatonun tasdik edildiği tarihteki kur üzerinden Türk Lirasına çevirim yapılmalıdır[439]. Üçüncü bir görüş uyarınca yabancı para alacakları, geçici mühletin verildiği tarihteki kur üzerinden Türk Lirasına çevrilmelidir[440]. Bir diğer görüşe göre ise yabancı para alacakları konkordatoya kayıt tarihindeki kur üzerinden Türk Lirasına çevrilmelidir[441].

Kanaatimizce yabancı para alacaklarının tasdik tarihindeki kur üzerinden Türk Lirasına çevrilmesinde fayda vardır. Zira eğer konkordatoya kayıt tarihi esas alınırsa, farklı zamanda kayıt yapan alacaklılar arasında eşitsizlik doğabilir. Ayrıca yabancı para alacaklarının olabildiğince geç Türk Lirasına çevrilmesinin alacaklıların da menfaatine olduğu yönündeki görüş kanaatimizce de haklı görünmektedir[442].

c. Müeccel ve Şarta Bağlı Alacakların Kaydı

Müeccel ve geciktirici şarta bağlı alacakların da İİK m. 299 uyarınca yapılan ilan üzerinde beyanda bulunarak alacaklarını kaydetmesi gerekir[443]. Ancak bu tür alacaklıların nisaba katılıp katılmayacağına asliye ticaret mahkemesi karar verecektir (İİK m. 302/6).

---

[438]Öztek, m. 299, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 469.
[439]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 56; Pekcanıtez/ Erdönmez, Değerlendirmeler, s. 145; Pekcanıtez, **Yabancı Para,** s. 263-265.
[440]Kuru, **İcra ve İflas, C. IV,** s. 3676; Kuru, **El Kitabı,** s. 1451; Tanrıver/ Deynekli, s. 103; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 175.
[441] Altay/ Eskiocak, s. 193.
[442] Bu görüş için bkz. Pekcanıtez, **Yabancı Para,** s. 264-265.
[443] Berkin, **İflâs,** s. 546; Belgesay, **Şerh,** s. 503; Olgaç, s. 1968; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3675; Kuru, **El Kitabı,** s. 1473; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 175; Altay/ Eskiocak, s. 191-192.

Şarta bağlı alacakların kaydı, özellikle kambiyo senetlerine bağlanmış alacaklarda cirantanın durumu ile kefillerin durumu açısından da önem arz etmektedir. Zira kambiyo senetlerine bağlı alacaklarda kural olarak kayıt hakkı yetkili hamile aittir[444]. Ancak yetkili hamilin, belirli koşulları yerine getirerek cirantalara başvurma hakkı da vardır[445]. Bu durumda da cirantalar, yetkili hamile halef olacak ve borcu ödedikleri miktarda keşideciye rücu edeceklerdir[446]. İşte keşidecinin konkordato talep etmesi durumunda, cirantaların konkordato borçlusundan olan alacakları, yetkili hamilin kendilerine başvurması geciktirici şartına bağlıdır. Dolayısıyla burada cirantaların şarta bağlı olarak kayıt yapmalarına imkân tanımak gerekir[447]. Benzer durum kefiller için de geçerlidir. Kefil ödeme yaptığı ölçüde, alacaklıya halef olur ve esas borçluya rücu eder[448]. Dolayısıyla müteselsil kefillerin de şarta bağlı bir alacağının olduğu ve böylece kayıt yaptırabilecekleri açıktır[449].

Son olarak yukarıda da ifade ettiğimiz gibi konkordato borçlusunun borcu için üçüncü kişinin rehin vermesi durumunda da rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip sonucunda rehni veren üçüncü kişinin, borçtan şahsen sorumlu olan konkordato borçlusuna rücu imkânı vardır[450]. Dolayısıyla burada da şarta bağlı bir alacak gibi kayıt yapılmasına izin verilmelidir[451].

Ancak belirtilmelidir ki cirantaların, müteselsil kefillerin ve rehin veren üçüncü kişilerin şarta bağlı kayıt imkânı, esasen alacaklıların kayıt yapmamış olmasına

---

[444] Kuru, **Konkordato,** s. 443; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 175 dn. 77.

[445]Yetkili hamilin, poliçe, bono veya çekte keşideciye, cirantalara ve bunlar lehine aval verenlerle yetkisiz temslcilerine başvurma hakkı vardır. Ancak yetkili hamilin cirantalara başvurabilmesi için, ödememe protestosunun çekilmiş olması gerekmektedir. Bkz. TTK m. 714 vd., m. 718, TTK m. 809.

[446]Poliçede, TTK m. 778 hükmü atfıyla bonoda ve çekte başvuru haklarının içeriği hakkında bkz. Hasan Pulaşlı, **Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları,** 7. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 219 vd.

[447]Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3675; Buruloğlu/ Reyna, s. 42; Altay/ Eskiocak, s. 194; Sarısözen, **Konkordato,** s. 341; Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 183. Ancak bu durumda konkordatoya muvafakat yetkisinin hamile ait olduğu hakkında bkz. Kuru, **Konkordato,** s. 443.

[448]TBK m. 596/1 uyarınca kefil alacaklıya ifada bulunduğu ölçüde onun haklarına halef olur. Bu hükmün açıklaması için bkz. Seza Reisoğlu, **Türk Hukukunda ve Bankacılık Uygulamasında Kefalet,** Ankara, 1992, s. 208 vd.; Burak Özen, **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Kefalet Sözleşmesi,** 4. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017, s. 472 vd. Adi kefalette alacaklıya esas borçluya başvurmadan kefile başvuramaz. Ancak TBK m. 585 uyarınca adi kefalette alacaklı, borçluya konkordato mehli verilmiş olması durumunda doğrudan kefile başvurabilir.

[449] Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 184; Altay/ Eskiocak,s. 195-196.

[450] Bkz. yuk. İkinci Bölüm, § 2, III, B, 3, a.

[451] Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 181; Altay/ Eskiocak,s. 190.

bağlıdır[452]. Zira alacaklılar, alacaklarını kaydettirdilerse, zaten bu kimselerin kayıt yaptırmasına gerek kalmayacaktır. Çünkü alacaklının kefil, ciranta ya da rehin veren üçüncü kişilere başvurması durumunda, bu kişiler alacaklıya halef olacaklarından; alacaklının yaptığı kayıt onlar için de geçerli olur. Fakat her nasılsa hem asıl alacaklı hem de bu kişiler kayıt yaptırdıysa, o zaman esas alacaklıların kayıtları dikkate alınmalıdır[453]. Ayrıca doktrinde bu ihtimalde borçlunun her iki alacağı da kabul etmesi durumunda kötüniyet ortaya çıkacağından konkordatonun tasdik edilmemesi gerektiği de ifade edilmiştir[454].

4. Kesin Mühlet Süresi İçinde Alacakların Kaydettirilmemesinin Sonuçları

İcra ve İflâs Kanunu m. 299'da yazılı on beş gün içerisinde kayıt yapılmaması durumunda Kanun, bu alacaklıların konkordato müzakerelerine katılamayacağını ifade etmiştir. Ancak konkordato müzakeresine katılmama ifadesinden ne anlaşılması gerektiği konusunda doktrinde farklı değerlendirmeler yapılmıştır. Öncelikle ifade edilmesi gerekir ki alacağı süresinde kaydettirmemiş olmak alacağın maddi hukuk anlamında sona ermesi sonucunu doğurmaz[455].

Müzakerelere kabul edilmeme konusunda doktrinde, süresinde alacak kaydı yaptırmayan alacaklıların konkordato nisabında dikkate alınmayacağı; ancak konkordato müzakerelerine katılabileceği ve bu alacaklıların konkordato şartlarına göre tatmin edileceği, ayrıca konkordatonun feshini de isteyebileceği haklı olarak belirtilmektedir[456]. Ayrıca doktrinde, kayıt yaptırmayan alacaklıların konkordato

---

[452]Akil, **Adi Konkordato,** s. 107; Altay/ Eskiocak, s. 190-195; Ulukapı, Konkordatonun Sonuçları,s. 41; Kuru, **İcra ve İflas, C. IV,** s. 3675; Buruloğlu/ Reyna, s. 42.
[453]Akil, **Adi Konkordato,** s. 107.
[454]Altay/ Eskiocak, s. 195.
[455] Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 176; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 84; Berkin, **İflâs,** s. 547; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3677; Kuru, **El Kitabı,** 1474; Akil, **Adi Konkordato,** s. 108; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 56; Pekcanıtez/ Erdönmez, Değerlendirmeler, s. 121; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 194; Sarısözen, **Konkordato,** s. 338; Olgaç, s. 1968; Kale, **Sorularla Konkordato,** s. 37; Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 241.
[456] Belgesay, **Şerh,** s. 503; Berkin, **İflâs,** s. 547; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 177; Kuru, **Konkordato,** s. 444; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3677-3678; Kuru, **El Kitabı,** s. 1475; Üstündağ, **İflâs,** s. 243; Kale, **Sorularla Konkordato,** s. 37-38; Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 241; Sarısözen, **Konkordato,** s. 338; Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 179; Akil, **Adi Konkordato,** s. 117. Ayrıca bu alacaklıların iltihak süresi içinde konkordatoya katılabileceği hakkında bkz. Olgaç, s. 1968.

müzakerelerine ve dolayısıyla oylamaya katılamayacağı da ifade edilmiştir[457]. Ancak bir başka görüş olarak, söz konusu sonucun mübalağalı olduğu ve süresinde kayıt yaptırmayan alacaklının, borçlu tarafından veya mahkemece kabulü durumunda konkordatoya muhalefet edebileceği de ileri sürülmüştür[458]. Kanaatimizce belirtilen süre içinde alacağını kaydettirmeyen alacaklının konkordatoda alacaklılar toplantısına katılabilmesi, mahkeme nezdinde tasdike itirazlarını ileri sürebilmesi ve hatta konkordatonun tasdikinden sonra konkordatonun feshini isteyebilmesi; ancak oylamaya katılamaması ve nisapta dikkate alınmaması gerekir. Çünkü alacaklının süresinde kayıt yaptırmaması, alacak hakkını sona erdirmediğine ve bu alacaklıya konkordato şartlarında ödeme yapılacağına göre, alacaklı çekişmesiz yargı işinin ilgilisi olmaya devam etmektedir. Çekişmesiz yargı işlerinde ilgililerin de hukukî dinlenilme hakkı olduğundan, alacaklının elbette toplantılara katılması ve asliye ticaret mahkemesi nezdinde itirazlarını ileri sürmesi mümkün olmalıdır. Ancak konkordatoya kayıt yaptırmayan alacaklının, konkordato teklifi hakkında oy kullanması ve nisapta dikkate alınması mümkün olmaz. Ayrıca bu durumda alacaklının konkordatonun reddi yönünde oy kullanması şeklindeki görüşe de katılamıyoruz. Zira doktrinde haklı olarak belirtildiği gibi konkordatoya kabul oyu vermek de ret oyu vermek de nisapta dikkate alınmak anlamına gelir ve arada bir fark yoktur[459].

Rehinli alacaklıların alacaklarını süresinde bildirmemesi durumunda, rehin hakkı maddi hukuk anlamında sona ermez[460]. Ayrıca bu alacakların rehin hakları devam ettiğinden alacaklarını konkordatoya tâbi olmadan tam olarak almaya devam ederler. Fakat bu alacaklardan rehin dışında kalan miktar konkordatoya tâbi olduğundan, adi alacakların süresinde bildirilmemesi gibi sonuç doğacak ve bu kısım için alacaklı konkordato nisabında dikkate alınmayacak, oylamaya katılamayacaktır[461].

---

[457] Sarısözen, **Yenilikler,** s. 194. Bu kapsamda İsv.İİK m. 300 hükmünde oy kullanamama yaptırımının yer aldığı ve mehaz kanundaki düzenlemenin daha doğru olduğu yönünde bkz. Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 241.

[458] Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 84-85. Ayrıca yazar, bu alacaklının konkordatonun tasdikine itiraz edebileceği ve konkordatonun feshini de isteyebileceğini belirtmektedir. Bkz. Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 83.

[459] Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 181; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3678-3679.

[460] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 56; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3681; Kuru, **Konkordato,** s. 447; Kuru, **El Kitabı,** s. 1476; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 84-85; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 180; Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 180.

[461] Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3681; Kuru, **El Kitabı,** s. 1476; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 85; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 180.

İmtiyazlı alacakların süresinde bildirilmemesi durumunda ne olacağı ise tartışmalıdır. Burada ilk görüş, alacaklının imtiyaz hakkını kaybedeceğini ve adi alacaklar gibi işlem göreceğini ifade etmektedir[462]. Buna karşın bir başka görüş, imtiyazın sona ermeyeceğini ve imtiyazlı alacaklıların tam olarak tatmin edileceğini, fakat bunlar için tasdik şartı olarak belirlenen teminatın verilmesi şartının ortadan kalkacağı yönündedir[463]. Kanaatimizce de süresinde bildirilmeyen imtiyazlı alacakların imtiyazının maddi hukuk açısından ortadan kalktığı zaten söylenemez. Nasıl ki rehinli alacaklılar konkordatoya tâbi değilse, imtiyazlı alacaklılar da konkordatoya tâbi değildir. Ayrıca bu alacaklıların imtiyazı, alacağın süresinde bildirilmiş olması şartına bağlanmamış olup doğrudan İİK m. 206/1'den kaynaklanmaktadır. Ancak İİK m. 305/1-d hükmünde aranan teminat, artık imtiyazlı alacaklar için aranmayacaktır. Çünkü imtiyazlı alacaklar bildirilmediyse, mahkeme bu alacakların imtiyazlı olup olmadığını değerlendiremez[464]. Dolayısıyla artık tasdik aşamasında teminat da aranmayacaktır.

5. Alacaklar Hakkında Borçlunun Beyanının Alınması

Alacaklılar İİK m. 299 uyarınca alacakları hakkında bildirimde bulunduktan sonra, İİK m. 300'e göre komiser borçluyu, bu iddialar hakkında beyanda bulunmaya davet eder. Dikkat edilirse kanun hükmünde komisere bu konuda bir takdir yetkisi tanınmamıştır. Ayrıca borçlu da davet edilince alacaklar hakkında beyanda bulunmak zorundadır[465]. Borçlu beyanda bulunmak istemezse komiser borçluyu zorla getirtemez[466]. Ancak bu durumda borçlu, konkordato komiserinin talimatlarına uymadığından konkordato mühletinin kaldırılması mümkündür (İİK m. 292/1-b). Borçlu beyanlarını sözlü veya yazılı olarak bildirir[467].

---

[462]Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3681; Kuru, **Konkordato,** s. 446; Kuru, **El Kitabı,** s. 1475; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 85-86; Berkin, **İflâs,** s. 564; Ansay, **İcra ve İflâs,** s. 348; Arar, s. 280.

[463]Belgesay, **Şerh,** s. 516; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 182; Buruloğlu/ Reyna, s. 70; Gürdoğan, **Konkordato,** s. 203; Akil, **Adi Konkordato,** s. 109; Sarısözen, **Konkordato,** s. 343; Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 182.

[464]Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 183-184.

[465]Akil, **Adi Konkordato,** s. 110; Sarısözen, **Konkordato,** s. 344.

[466]Selçuk Öztek, m. 300, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 476; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 189; Sarısözen, **Konkordato,** s. 345; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 197-198.

[467]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 57. Uygulamada davet üzerine borçlu hazır bulunarak komiserin önünde sözlü şekilde alacak iddiaları hakkında beyanda bulunmakta ve bu beyan tutanaüa geçirilmektedir.

Borçlunun beyanı doktrinde bir görüş uyarınca isticvap niteliğindedir ve borçlu bizzat beyanda bulunmak zorundadır[468]. Ancak bizim de katıldığımız bir görüşe göre isticvap, HMK'da düzenlenen bir usûl işlemi olup ancak hâkim tarafından gerçekleştirilebileceğinden, bu beyan isticvap niteliğinde değildir[469]. Dolayısıyla borçlunun vekili aracılığı ile de sorulara cevap vermesi mümkündür. Ancak elbette gerçeğe aykırı beyanda bulunma durumunda İİK m. 338 hükmünün uygulanarak borçluya ceza verilebilmesi için borçlunun bizzat beyanda bulunması gerekir[470].

Borçlu bu alacak iddialarına karşı çıkarsa, söz konusu alacak "çekişmeli alacak" sayılır[471]. Dikkat edilirse bir alacağın çekişmeli alacak olması münhasıran borçlu beyanına bağlanmış olup alacaklılar veya konkordato komiserinin beyanı bir değişiklik yaratmaz[472]. Bu husus eleştirilebilir. Zira bu hüküm uyarınca muvazaalı alacakların sırf tasdik için gerekli nisabın oluşması amacıyla konkordatoya dâhil edilmesi mümkün olur. Dolayısıyla kanaatimizce iflâsta iflâs idaresinin alacakları tahkik etmesi ve bu alacakları kabul veya reddetmesi şeklindeki yetkisinin (İİK m. 239), konkordato komiserine de verilmesi uygun olacaktır. Çekişmeli alacakların nisapta dikkate alınıp alınmayacağı hususunda mahkemenin görevli kılındığı (İİK m. 302/6) ve bunun da bir denetim anlamına geldiği düşünülebilir. Ancak borçlu dışında kimse, bildirilen alacağı çekişmeli hâle getiremeyeceğine göre; çekişmeli olmayan

---

[468] Altay/ Eskiocak, s. 197.

[469] Akil, **Adi Konkordato,** s. 110; Sarısözen, **Konkordato,** s. 345; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 190. İsticvap, tarafların özel bir şekilde dinlenmesi ve kendi aleyhlerine olan vakıalar hakkında hâkim tarafından sorgulanmasıdır. İsticvabın amacı isticvap edilen kimseden bir ikrar elde etmektir. Bkz. Özekes, **Pekcanıtez Usûl,** s. 1369 vd.; Pekcanıtez/ Atalay/ Özekes, **Usul,** s. 297; Üstündağ, **Yargılama,** s. 757 vd.; Karslı, **Muhakeme,** s. 581; Kuru, **Hukuk Usûlü, C. II,** s. 1949; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **Usul,** s. 347

[470] Akil, **Adi Konkordato,** s. 111.

[471] Borçlunun beyanda bulunurken ret sebeplerini bildirmesi gerektiği yönünde bkz. Kuru, **Konkordato,** s. 447, dn. 112; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3683, dn. 401; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 189, dn. 147; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 57.

[472] Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 493; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 57; Pekcanıtez/Erdönmez, Değerlendirmeler, s. 122; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflâs**, s. 556; Akil, **Adi Konkordato,** s. 111; Sarısözen, **Konkordato,** s. 344; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 196; Kale, **Sorularla Konkordato,** s. 38; Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 242; Kuru, **El Kitabı,** s. 1476; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3682; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs**,s. 636-637; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 187-188; Üstündağ, **İflâs,** s. 243; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 75; Gürdoğan, **Konkordato,** s. 186; Uyar, **İlkeler,** s. 106. Ancak doktrinde alacaklıların, borçlunun komiserin düzenleyeceği raporda değerlendirilmek üzere beyanda bulunabileceği, İİK m. 304/1 uyarınca asliye ticaret mahkemesi nezdinde alacağa itiraz edebileceği veya ortada suni bir alacak var ve borçlu bunu kabul etmiş ise kötü niyetle sakatlanmış konkordatonun feshini isteyebilecekleri ifade edilmiştir. Bkz. Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3682-3683; Kuru, **Konkordato,** s. 447-448; Kuru, **El Kitabı,** s. 1476-1477; Uyar, **İlkeler,** s. 107; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 77; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 188 dn. 146.

alacaklar hakkında asliye ticaret mahkemesinin İİK m. 302/6'daki gibi bir değerlendirme yapması mümkün olmayacaktır. Borçlu tarafından çekişmeli hâle getirilmeyen alacakların denetimi açısından eldeki tek imkân tasdik yargılamasında alacaklıların muvazaa iddialarını ileri sürmesidir. Bunun da ne kadar etkili olacağı bir soru işaretidir.

Borçlunun alacak iddiasını reddetme hakkının ilâma bağlanmış alacakları kapsamadığı ifade edilmiştir. Kanaatimizce bu görüş haklıdır. Zira eğer ilâma bağlanmış alacaklar borçlu beyanı ile çekişmeli hâle getirilirse HMK'daki kesin hükme ilişkin sonuçlara aykırılık teşkil eden bir durum oluşur[473].

Borçlunun alacak iddialarına karşı herhangi bir beyan vermemesi, suskun kalması da alacağı kabul ettiği anlamına gelmez[474]. Ancak tekrar ifade etmeliyiz ki sonucu ne olursa olsun borçlunun alacak iddiaları hakkında beyanda bulunmaması konkordato mühletinin kaldırılması sonucunu doğurabilir (İİK m. 292/1-b).

Borçlunun kabul ettiği alacak iddiaları ise artık konkordato nisabına dahil edilir ve oylamaya katılır. Borçlunun kabul beyanının İİK m. 38 anlamında ilâm niteliğinde belge sayılacağı görüşü doktrinde ileri sürülmüştür[475]. Fakat buna karşın HMK m. 308'de davanın kabulünün ilâm niteliğinde belge sayıldığı ve konkordatonun çekişmesiz yargı işi olduğu ifade edilmiştir[476]. Kanaatimizce borçlunun alacaklar hakkındaki kabul beyanı gerçekten ilâm mahiyetinde belge sayılmaz. Ancak bu durum konkordatonun çekişmesiz yargı işi olmasından değil, kabulün HMK m. 308'de ifade edildiği gibi mahkeme huzurunda olmamasından kaynaklanmaktadır[477]. Bu beyanlar ilâm mahiyetinde belge sayılmasa da elbette İİK m. 68 anlamında itirazın kesin kaldırılmasını sağlayacak belgelerden sayılabilir[478].

---

[473]Kuru, **El Kitabı,** s. 1477 dn. 82; Sarısözen, **Konkordato,** s. 345; Akil, **Adi Konkordato,** s. 112. Zaten ilâma bağlı alacağın kesinleşmemiş olsa dahi konkordato nisabında dikkate alınacağı hakkında bkz. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 131, dn. 221.
[474]Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 189; Akil, **Adi Konkordato,** s. 111.
[475]Kuru, **Konkordato,** s. 447, dn. 139; Üstündağ, **İflâs,** s. 243, dn. 221.
[476]Akil, **Adi Konkordato,** s. 112.
[477]Sarısözen, **Konkordato,** s. 346.
[478]Akil, **Adi Konkordato,** s. 112; Sarısözen, **Konkordato,** s. 346-347. İflâsta da bildirilen alacakları borçlunun kabul ettiğini beyan ettiği belgelerin İİK m. 68 anlamında belge olduğu hakkında bkz. Kuru, **El Kitabı,** s. 1320.

6. Amerikan Hukuku'nda Alacakların Kaydedilmesi ve Borçlunun Beyanının Alınması

Amerikan Hukuku'nda da alacaklıların alacaklı olduklarını ispatlamaları konusunda düzenlemeler yapılmıştır. Buna göre alacaklılar, borçlunun başvurusuna eklediği belgelerde borçlu tarafından reddedilmemiş bir diğer deyişle çekişmeli hâle getirilmemiş ise alacaklarını ispatlayan belgeleri sunmak zorundadır (USBC § 1111/a)[479]. Eğer bir alacak, borçlunun sunduğu belgelerde kabul edilmişse, kaydedilmiş sayılır[480]. Alacakların kaydedilmesi hakkında detaylı düzenlemeler ise Federal İflâs Usûl Kanunu'nda yapılmıştır. Bu kapsamda FRBP § 3003/c-1 uyarınca teminatlı, teminatsız alacaklılarla hisse senedi sahipleri alacaklarını, yukarıda belirtilen hâllerde kaydettirmek zorundadır. FRBP § 3003/c-3'te ise kaydın ne zaman yapılacağı hakkında düzenlemeler mevcuttur. Bu düzenlemeye göre kayıtlar için azami süreyi iflâs mahkemesi belirleyecektir[481].Ancak bu süre hakkında FRBP § 3002/c-2,3,4,6'daiki istisnalar uygulanacaktır. Bu hükümlerde küçüğün veya "beceriksiz" kişinin yasal temsilcisi için sürenin uzatılabileceği, ilâma bağlı alacaklar için mahkeme kararının kesinleşmesinden itibaren 30 günlük süre verilebileceği, feshedilen sözleşmesel ilişki sebebiyle doğan alacaklar için mahkemenin ayrıca süre tespit edebileceği, belirlenen süre içerisinde alacağı için dava açan alacaklıya bu davanın sona ermesinden itibaren 60 günlük bir süre verilebileceği gibi düzenlemeler yer almaktadır. Ayrıca FRBP § 3004 uyarınca alacaklı belirlenen sürede alacağını kaydettirmezse, borçlu veya kayyımın da sürenin bitmesinden itibaren 30 gün içerisinde alacakları kaydettirmeleri mümkündür. Yine alacaklının mahkeme tarafından belirlenen süre içerisinde kayıt yaptırmaması durumunda, borçluyla beraber bu borçtan sorumlu olanların veya rehin verenlerin de sürenin bitiminden itibaren 30 gün içinde alacak kaydı mümkündür (FRBP§ 3005). Her halûkârda belirtilen azami süre, alacaklılara asgari 21 gün önce posta ile veya ilân yoluyla bildirilecektir[482]. Burada da Türk Hukuku'na benzer şekilde bilinen alacaklılara posta yoluyla bildirim yapılması, bilinmeyen alacaklılar içinse ilânın yeterli olacağı ifade

---

[479] Bu kayıtların yazılı olması, ancak elektronik yolla kaydın da mümkün ve hatta bazı mahkemeler tarafından zorunlu tutulduğu hakkında bkz. Robert E. Ginsberg/ Robert D. Martin/ Catherine J. Furay, **Ginsberg&Martin on Bankruptcy,** 5th Edition Suppl., New York: Wolters Kluwer, 2018, s. 10-07.

[480]Business Bankruptcy Committee, s. 44.

[481] Mahkemenin belirlediği bu sürenin kalem tarafından dosyaya kaydedilmemesi durumunda, sürenin etkilerini doğurmayacağı hakkında bkz. *In re 2715 N. Milwaukee LLC,* 422 B.R. 675 (United States Bankruptcy Court for the Northern District of Illinois, 29.01.2010).

[482]*In re Wallace, Rush, Schmidt Inc.* (United States Bankruptcy Court for District of Louisiana, 14.08.2018).

edilmektedir[483]. Ancak burada ortaya çıkan ilk sorun alacaklılara bildirimin yapılmaması durumunda ne olacağıdır. Bildirim, işlemin ilgilendirdiği taraflara gerekli bilgilerin ve itirazların sunulması için makul olarak hesaplanan bir sürenin verildiği bir bildirim olmalıdır[484]. İşte bu şartları sağlayan bir bildirim yoksa alacaklılar, dosya hakkında bilgileri olsa dahi, bu bildirim yokluğundan ötürü süresinden sonra alacak kaydı yapabilirler[485].

Ancak kendisine bildirim yapılmış veya ilânla yeniden örgütlenmeden haberdar olmuş alacaklılar için belirli istisnalar getirilmiştir. Bu bahiste ortaya çıkan ilk kavram mahkeme kararlar ile oluşmuş gayriresmî alacak kaydı (informal proof of claim) kavramıdır. Bu kavram sayesinde bir alacak belirli şartlarla yeniden örgütlenme dosyası içerisinde yer almış ise bu alacak kaydedilmiş sayılmaktadır. Buna göre iflâs mahkemesine sunulan yazılı bir belgede, yeniden örgütlenme kapsamında borcun miktarı ve türü belli edilerek ödeme yapılması talep edilmiş ve bu belgede de borçlu sorumlu tutulmuşsa, söz konusu alacak olayın şartlarında hakkaniyete aykırı olmamak kaydıyla gayriresmi olarak kaydedilmiş sayılır[486]. Bu kapsamda örneğin otomatik durdurmadan muafiyet talebi, kayyıma yapılan bildirim ve itirazlar, dosyaya eklenen fatura benzeri kayıtlar, alacakların gayriresmi olarak kaydedilmiş sayılması anlamına gelmektedir[487].

Ayrıca FRBP § 9006, alacak bildiriminin kabul edilebilir bir ihmâlden dolayı süresinde yapılmaması durumunda bu bildirimin kabul edilebileceğini ifade etmektedir. İşte kabul edilebilir bir ihmâlin değerlendirilmesinde hangi kriterlerin esas alınacağı konusunda mahkemeler arasında farklı görüşler ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda bazı mahkemeler bu konuda daha sert davranırken, bazı mahkemeler

---

[483] Ginsberg/ Martin/ Furay, s. 10-42 dn. 191.

[484]*Mullane v. Central Hanover Bank & Trust Co.,* 339 U.S. 306(United States Supreme Court, 24.04.1950); *Breen v. Portfolio Recovery Assocs, LLC.* (United States District Court for the Eastern District of Virginia, 03.07.2019); *Tulsa Professional Collection Services, Inc. v. Pope,* 485 U.S. 478 (United States Supreme Court, 19.04.1988).

[485] Oldshue, , s. 3 vd; *In re Remington Rand Corp.,* 836 F.2d 825(United States Court of Appeals for the Third Circuit, 06.01.1988); *Reliable Elec. Co v. Olson Constr. Co.,* 726 F.2d 620(United States Court of Appea for the Tenth Circuit, 24.01.1984).

[486] *In re Nikoloutsos,* 199 B.R. 624 (United States Court of Appeals for the Fifth Circuit, 06.01.2000)*; In re Wigoda,* 234 B.R. 413 (United States Bankruptcy Court for the Northern District of Illinois, 03.06.1999*);* Matthew Goren, "No Proof of Claim, No Problem: Bankruptcy Court Finds Declaration to be Effective as Informal Proof of Claim", **Pratt's Journal of Bankruptcy Law,** Vol. 10, 2014, 592-593.

[487]Bu konuda daha detaylı değerlendirmeler için bkz. Paul J. Maselli, "When It Is Too Late to File a Proof of Claim", **Commercial Law Journal,** Vol. 98, No. 3, 1993, s. 304 vd.

istisnanın uygulamasında daha liberal bir ölçü tutturmuşlardır[488]. Sonunda Amerikan Yüksek Mahkemesi bir kararında kabul edilebilir ihmâlin tespiti için dört kriter ortaya koymuştur. Buna göre kabul edilebilir ihmâlin değerlendirilmesinde, bu ihmâlin borçlu açısından doğuracağı zararlar, gecikmenin yargılama açısından doğuracağı tehlikeler, gecikmenin alacaklının kontrolünde olan bir sebepten kaynaklanıp kaynaklanmadığı ve alacaklının iyi niyetli olup olmadığı göz önüne alınacaktır[489]. Mahkeme bahsi geçen kararda söz konusu istisnanın yeniden örgütlenmenin amacıyla ilgili olduğunu ve iyileştirmeyi amaçlayan bu prosedürde mahkemelerin de izniyle bazı esneklikler sağlanmasının bu sürecin doğası gereği olduğunu ifade etmişti[490]. Bu unsurlar açısından bakıldığında uygulamada, avukatla müvekkil arasındaki iletişim uyumsuzluğu[491]gibi sebepler kabul edilebilir bir ihmâl sayılmamıştır[492].

Borçlu bahsi geçen bu istisnalardan da faydalanmıyorsa, süresi için alacak kaydı yaptırmamanın sonucu; borçlunun yeniden örgütlenme planı içerisinde bir ödeme almaması ve buna rağmen borçlunun ibra edilmiş sayılmasıdır[493]. Yine ifade etmeliyiz ki tıpkı Türk Hukuku'nda olduğu gibi Amerikan Hukuku'nda da rehinli alacaklıların bildirilmemiş olması rehin hakkının kaybı sonucunu doğurmaz[494].

Amerikan Hukuku'nda, hukukumuzdan farklı olarak alacaklıların alacak bildirimlerini geri çekme hakkı da vardır. Bunun nasıl olacağı ise FRBP § 3006'da düzenlenmiştir. Ancak alacaklı, borçlu tarafından bu alacağa karşı konulmuş,

---

[488] Örneğin bazı kararlarda alacaklının kayıt yaptırırken ödemesi gereken masraflarda hataya düşmesinin veya alacaklının iş yoğunluğu sebebiyle alacak kaydı yaptıramamasının kabul edilebilir bir ihmâl olmadığı ifade edilmiştir. Buna karşın daha liberal görüşlerde, söz konusu gecikmenin karşı tarafa etkileri ve gecikmeyi yaratan sebebin önemi de dikkate alınmıştır. Bu kararlar için bkz. Richard P. Tobin, "Bankruptcy-Excusable Neglect- Consideration of Equitable Factors Is Permitted For Late Chapter 11 Proof Of Claim Filings Under Bankruptcy Rule 9006(B)(1) To Determine If Filer's Conduct Constituted Excusable Neglect: Pioneer Inv. Servs. Co. v. Brunswick Assocs., 113. S. Ct. 1489 (1993)", **Seton Hall Law Review,** Vol. 24, 1993, s. 1066 vd.

[489] *Pioneer Inv. Servs. Co. v. Brunswick Assocs. Ltd. P'ship,* 507 U.S. 380 (United States Supreme Court, 24.03.1993). Aynı yönde *Kaye v. Quality Props Inc. (In re BWF Liquidation LLC),* 2018 Bank. LEXIS 3390 (United States Bankruptcy Court for the Northern District of Alabama, 02.11.2018).

[490] "The bankruptcy courts are necessarily entrusted with broad equitable powers to balance the interests of the affected parties, guided by the overriding goal of ensuring the success of the reorganization.". Aynı yönde mahkeme kararında başka bir karara da atıf yapılmıştır. Bkz. *National Labor Relations Board v. Bildisco & Bildisco*465 U.S. 513(United States Supreme Court, 22.02.1984).

[491]*In re Caritas Health Care,* 435 B.R. 111(United States Bankruptcy Court for the Eastern District of New York, 30.08.2010).

[492] Bu bahiste farklı kararlar için bkz. Ginsberg/ Martin/ Furay, s. 10-43 vd.

[493] Ginsberg/ Martin/ Furay, s. 10-44.

[494]*In re Tarnow,* 749 F.2d 464(United States Court of Appeals for the Seventh Circuit, 03.12.1984).

alacaklılar bu bildirime karşı çıkmış veya alacaklı planın leh ya da aleyhine oy kullanmış ya da yargılamaya önemli ölçüde katılmışsa alacak bildirimini geri çekemez. Fakat bu durumlarda dahi, mahkemenin kayyım ve borçlu ile alacaklılar kurulunun dinleneceği bir duruşmada geri çekmeye izin vermesi hâlinde, alacaklı alacağını geri çekebilir.

Yapılan alacak kayıtlarına, tıpkı hukukumuzdaki gibi borçlu karşı çıkabilir. FRBP § 3007'de borçlunun karşı çıkma beyanını, bu beyanlar hakkında yapılacak duruşmadan en az 30 gün öncesinde ileri sürebileceği ifade edilmiştir. Ayrıca borçlunun birden fazla alacak iddiasına tek bir beyanla karşı çıkabileceği de düzenlenmiştir.

IV. Kesin Mühletin Sonuçları

A. Konkordato Komiserinin Görevlendirilmesi

İcra ve İflâs Kanunu'nun 289/2. maddesi uyarınca asliye ticaret mahkemesi kesin mühlet kararı vermekle bir konkordato komiseri de görevlendirir. Konkordato komiseri, konkordato prosedürünü yöneten ve borçlu ile alacaklıların ve hatta kamu menfaatlerini dengeleyen bir resmi görevlidir[495]. Konkordato komiserinin hukukî niteliği tartışmalıdır. Doktrinde komiserin borçlunun ve alacaklıların temsilcisi olduğu, hem kamu görevi ifa eden hem de borçlunun yasal temsilcisi olan bir kimse olduğu gibi farklı görüşler ileri sürülmüştür[496]. Ancak baskın görüş, konkordato komiserinin devletin resmi bir organı, bir icra organı olduğu yönündedir[497]. Bu

[495] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 69; Pekcanıtez/ Erdönmez, Değerlendirmeler**,** s. 124; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 136; Tanrıver, Islah, s. 7; Atalı, Kesin Mühlet, s.94; Sarısözen, **Konkordato,** s. 210; Albayrak, **Konkordato,** s. 90 vd.; Taşpınar Ayvaz, **Yeniden Yapılandırma,** s. 344; Uyar, **İlkeler,** s. 64; Akil, **Adi Konkordato,** s. 90-91; Toroslu, **Konkordato,** s. 92; Eroğlu, s. 79.

[496] Bu görüşler için bkz. Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 109 vd.

[497] Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 68; Kuru, **Konkordato,** s. 439; Kuru, **El Kitabı,** s. 1468; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3667; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs**,s. 635; Berkin, **İflâs,** s. 542; Üstündağ, **İflâs**,s. 241; Arar, s. 274; Gürdoğan, **Konkordato**,s. 176; Öğütçü/ Çitoğlu, s. 1164. Konkordato Komiserliği ve Alacaklılar Kuruluna Dair Yönetmelik m. 9/1 hükmünde yer alan komiserin kamu kurumları ile doğrudan yazışma yapması ve gerekli belgeleri isteyebilmesinin, bu görüşün yansıması olduğu hakkında bkz. Akil, **Adi Konkordato,** s. 91 dn. 252. Ayrıca hukukumuzda öne çıkan bir diğer görüş olarak konkordato komiserinin kamu görevi yapan bir kamu görevlisi olduğu da ifade edilmiştir. Bkz. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 69; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 136; Atalı, Kesin Mühlet, s. 94; Ermenek, s. 330; Kale, **Sorularla Konkordato,** s. 28; Akdeniz/ Kayıhan, s. 115; Uyar, **İlkeler,** s. 48; Taşpınar Ayvaz, **Yeniden Yapılandırma,** s. 344. Son olarak konkordato komiserinin sui generis bir kurum olduğu yönünde bkz. Akyazan, **İcra ve İflas**,s. 204.

sebeple de konkordato komiserinin bağımsız olmasının son derece önemli olduğu doktrinde ifade edilmiştir[498].

Kanun esasen geçici mühlette görev yapan geçici komiserin, kesin mühlette de görevlendirilmesi yönünde hüküm sevk etmiştir. Bu gerçekten makul bir tercihtir. Zira geçici komiser, işin bidayetinden beri sürece hâkim olduğundan, kesin mühlette de aynı kişilerin görev yapması makuldür. Ancak elbette asliye ticaret mahkemesinin, geçici komiseri yetersiz görmesi gibi durumlarda farklı bir kişiyi konkordato komiseri olarak görevlendirmesinin önünde bir engel yoktur[499].

Konkordato komiseri, geçici komiser bahsindeki açıklamalarımızda olduğu gibi Konkordato Komiserliği ve Alacaklılar Kuruluna Dair Yönetmelik hükümlerine göre faaliyet gösterecektir. Buna göre komiser, mahkemenin yargı çevresinde bulunduğu bölge adliye mahkemesi nezdindeki bölge kurulunda tutulan listeden görevlendirilir (Yön. m. 5/1). Eğer komiser listede yer alıyorsa görevi kabulle yükümlüdür. Ancak komiser, Yön. m. 6 uyarınca kendisinin, eşinin, nişanlısının, kan veyahut kayın alt veya üst soyunun ve üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımlarının, yasal temsilcisi, vekili, çalışanı, kayyımı veya yasal danışmanı olduğu bir şahsın işlerini göremez. Eğer böyle bir görevlendirme yapılırsa, komiser bu durumu mahkemeye bildirmek zorundadır (Yön. m. 6/2). Ayrıca komiser, görevi kapsamında kendisi veya başkasının hesabına sözleşme yapamaz; yapılacak sözleşmeler de hükümsüzdür (Yön. m. 6/3). Bu hükümler göz önüne alındığında, konkordato komiserinin durumu, icra müdürlerinin durumuna benzetilmiştir. Nasıl ki icra müdürleri, hem borçlu hem de alacaklıların menfaatini gözetmek zorundaysa ve belirli işlerden yasaklıysa; aynı husus konkordato komiserleri için de geçerlidir[500].

---

[498] Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV**, s. 3667, Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 529; Ermenek, s. 329.

[499] Özekes, Geçici Mühlet, s. 80; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 70 vd.

[500] Bu noktada konkordato komiserlerinin sorumluluğuna ilişkin olarak İİK m. 227'ye atıf yapmıştır. İİK m. 227 ise iflâs idaresinin mesuliyetini düzenlemektedir. Ancak doktrinde bu husus eleştirilmiştir. Bu kapsamda iflâs idaresinin alacaklıların menfaatini koruduğu ve kendisini atayan icra mahkemesi ile arasında sıkı bir ilişki olmadığı belirtilmiştir bkz. Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 686; Sarısözen, **Konkordato** s. 222. Fakat biz bu görüşe katılmamaktayız. Zira İİK m. 226 uyarınca iflâs idaresi, alacaklıların değil masanın menfaatini korur. Zaten doktrinde tartışmalı olmakla beraber iflâs idaresinin "masanın" kanuni temsilcisi olduğu ifade edilmiştir. Bkz. Necmeddin M. Berkin, "İflâs İdaresi ve İflâs İdare Memurlarının Vazifeleri", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası,** C, 22, S. 1-4, 1957, s. 150; Kuru, **El Kitabı,** s. 1307; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 564; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 444; Karslı, **İcra ve İflas,** s. 524. Ayrıca iflâs masası, sadece alacaklıların menfaati için kurulan bir mal topluluğu değildir. Zira masa mallarının satışında alacaklıların olduğu kadar borçlunun da menfaati vardır. Dolayısıyla iflâs idaresinin sadece alacaklıların menfaatinin korunması amacıyla teşekkül eden bir organ olduğu kabul

Zaten Yön. m. 8/1-a uyarınca görevini tarafsız ve objektif şekilde yerine getirmekle yükümlüdür.

Konkordato komiseri, doktrinde de ifade edildiği gibi konkordato prosedürünün en önemli organıdır. Zira komiser, borçlu faaliyetlerine nezaret etmek (İİK m. 290/2-b), alacaklılar kurulu toplantılarına katılmak ve kararları tutanağa bağlamak (İİK m. 289/4), alacaklılar kurulunu düzenli olarak konkordatonun seyri hakkında bilgilendirmek (İİK m. 290/2-e), alacaklıları alacaklarını bildirmeye davet etmek (İİK m. 299), bildirilen alacaklar hakkında raporlar hazırlamak (İİK m. 300), projenin müzakeresi için alacaklıları toplantıya çağırmak (İİK m. 301) gibi son derece önemli görevlere sahiptir. İşte bu önemli görevlerinden dolayı İsviçre Hukuku'nda da komiser, mahkemenin uzayan kolu olarak nitelendirilmektedir[501].

Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi konkordato komiserine İİK m.290'da çok çeşitli görevler verilmiştir. Komiser, borçluya faaliyetlerinde nezaret edecek, projenin tamamlanmasına katkıda bulunacak, mahkemenin istediği konularda ara raporlar sunacak, alacaklılar kurulunu bilgilendirecek, talepte bulunan alacaklılara konkordatonun seyri hakkında bilgi verecek ve mahkemenin verdiği diğer görevleri ifa edecektir. Ayrıca komiserin defter tutmak ve bu mallara kıymet takdir etmek görevi özel olarak düzenlenmiştir (İİK m. 298). Bu görev esasında konkordato teklifinin borçlunun kaynakları ile orantılı olup olmadığının tesğiti için önemlidir[502]. Doktrinde defter tutmanın temel amacının, borçlunun malvarlığı hakkında tam bilgi edinmek ve borçlunun verdiği bilgilerin doğruluğunun teyit edilmesi olduğu ifade edilmiştir[503]. Komiser esasen defteri bizzat tutar. Ancak eğer borçlunun malları

---

edilemez. Bkz. Yılmaz, **İflas İdaresi**, s. 53 vd. Sonuç olarak kanaatimizce konkordato komiserlerinin sorumluluğunun iflâs idare memurlarının sorumluluğuna benzetilmesinde bu yönden bir sakatlık yoktur. Ancak tekrar edelim ki iflâs idaresinin hukukî niteliği de doktrinde tartışmalıdır. Bu tartışmalar hakkında bkz. Yılmaz, **İflâs İdaresi,** s. 27 vd.

[501] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 73; Pekcanıtez, Konkordato Hükümlerinin Değerlendirilmesi, s. 163; Ali Cem Budak/ Müjgan Tunç Yücel, m. 290, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 289; Albayrak, **Konkordato,** s. 91; Uyar, **İlkeler,** s. 55.

[502]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**,s. 71; Kuru, **El Kitabı,** s. 1471; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3672; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 635; Kuru, **Konkordato,** s. 442; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 72; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 166-167; Berkin, **İflâs,** s. 545; Akil, **Adi Konkordato,** s. 97; Sarısözen, **Konkordato,** s. 332; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 191; Eroğlu, s. 120; Buruloğlu/ Reyna, s. 43; Gürdoğan, **Konkordato,** s. 178.

[503]Zaten doktrinde bilançoda yer alan malvarlıklarına defter tutulurken ulaşılamaması durumunda borçlunun kötü niyetli olduğunun da anlaşılacağı ve bunun da konkordatonun tasdikine mani olduğu belirtilmiştir. Bkz. Belgesay, **Şerh,** s. 502; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 72; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3672; Berkin, **İflâs,** s. 545-546; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 169; Bilgehan Yeşilova,

muamele merkezinin dışında ise o yer icra dairesi marifetiyle de defter tutulabilir (İİK m. 298/1). Komiser borçlunun, maddi malvarlıklarını, alacaklarını, haczi caiz olan veya olmayan mallarını varsa üçüncü kişilerin istihkak iddialarını de şerh düşmek suretiyle deftere geçirir[504].

Komiser, malları deftere geçirirken bu mallara bir kıymet de takdir edecektir. Uygulamada konkordato komiserleri, malların kıymetini takdir ederken ayrıca bir bilirkişiye başvurmaktadırlar. Ancak her hâlde bilirkişiye başvurmak kanun koyucunun iradesine uygun değildir[505]. Konkordato komiserinin kimlerden ve nasıl seçileceği göz önüne alındığında, konkordato sürecinin bilirkişisinin konkordato komiseri olduğu ve kıymet takdirinin de komiser tarafından esasen bizzat yapılması gerektiği açıktır. Ancak kıymet takdirinin zor olduğu, uzmanlık gerektiren antika gibi mallar için bilirkişiye başvurulabilir[506]. Bilirkişi atanacaksa bu bilirkişi HMK m. 266 vd. hükümleri dikkate alınırsa asliye ticaret mahkemesince atanmalıdır. Konkordato komiserinin bilirkişi görevlendirerek ona ücret tayin etmesinin yetkisi dâhilinde olmadığı kanaatindeyiz[507].

Rehinli malların kıymetlerinin takdiri ise kanunda özel olarak düzenlenmiştir. Rehinli alacaklar konkordatoya tâbi olmadıklarından, malların kıymeti de önem arz eder. Çünkü rehinli malın kıymetini aşan miktardaki alacak tutarı konkordatoya tâbi olacaktır. Burada ifade edilen rehinli mallar, borçlunun malvarlığı üzerinde tesis edilen rehinlerdir[508]. Çünkü borçlu dışındaki bir kişinin rehin vermesi durumunda o alacak zaten rehinli alacak sayılmaz. Rehinli malların kıymeti takdir edildikten sonra komiser bu yöndeki kararlarını alacaklıların incelemesine açık tutar ve bu karar, alacaklılar toplantısından önce rehinli alacaklılara da bildirilir (İİK m. 298/2).

---

m. 298, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 436; Toroslu, **Konkordato,**s. 101; Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 243.

[504] Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3671; Kuru, **Konkordato,** s. 441; Akil, **Adi Konkordato,** s. 98; Sarısözen, **Konkordato,** s. 333; Yeşilova, m. 298, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 437-438. Ancak burada üçüncü kişinin istihkak davası açmasına gerek yoktur. Zira bu malların istihkak iddiası ile kaydı, malların üçüncü kişinin mülkiyetinden çıktığı anlamına gelmez. Bkz. Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3671; Kuru, **El Kitabı,** s. 1471; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 166; Yeşilova, m. 298, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 437, dn. 5; Öğütçü/ Çitoğlu,s. 1184.

[505] Budak/ Kale, **Kontrol Listesi,** s. 14; Sarısözen, **Konkordato,** s. 331.

[506]Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 169; Akil, **Adi Konkordato,** s. 99. Ayrıca böyle bir ayrım yapılmadan bilirkişiye başvurulabileceği de belirtilmiştir. Bkz. Üstündağ, **İflâs,** s. 242; Eroğlu, **s.** 120.

[507] Sarısözen, **Konkordato,** s. 331. Aksi yönde Budak/ Kale, **Kontrol Listesi,** s. 15-16.

[508] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 72. Konkordatoya tâbi alacaklar kapsamında bir sonraki bölümde açıklamalar yapılacaktır.

İlgililer de bu kararlara karşı masrafını önceden ödeyerek yedi gün içinde tekrar kıymet takdiri talebiyle asliye ticaret mahkemesine başvurabilir. Eğer yeni kıymet takdiri sonucu malın değeri önemli ölçüde değişmişse bu takdir için yapılan masraf borçludan alınabilir (İİK m. 298/3). Rehinli malların kıymetlerinin Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca yetkilendirilen kişiler tarafından yapılabilmesi de sürecin objektifliği açısından yerindedir[509]. Kanaatimizce rehinli malların kıymetlerini içeren bu rapor tasdik yargılamasında mahkemeyi bağlamaz. Nasıl ki mahkemeler bilirkişi raporu ile bağlı olmayıp, yeniden bir rapor almak suretiyle kanaate varabiliyorlarsa, aynı husus burada da geçerli olmalı ve tasdik yargılamasında yeniden inceleme yaptırılabilmelidir[510].

Türk Hukuku'nda konkordato komiseri atanırken, Amerikan Hukuku'nda ise kayyım (trustee) tayini söz konusudur. USBC § 1104/a uyarınca yeniden örgütlenme prosedürünün başlamasından sonra ve fakat planın tasdikinden önceki herhangi bir zamanda kayyım tayin edilebilir. Dikkat edilirse, hukukumuzdan farklı olarak Amerikan Hukuku'nda kayyım tayini zorunlu değildir; hatta istisnadır[511]. Yeniden örgütlenme prosedürünün başlamasıyla borçlu kural olarak "yediemin borçlu" (debtor in possession) sıfatını kazanır. Çünkü yeniden örgütlenmenin temelinde, borçlunun işlerini şahsen yürütmeye devam etmesi ilkesi yer almaktadır. Dolayısıyla yeniden örgütlenmede kayyım atanmazsa, borçlu yediemin borçlu sıfatına sahip olacaktır.

Kayyım atanmasına iflâs mahkemesi karar verir; ancak kayyımın kim olacağına Birleşik Devletler Kayyımı karar verir[512]. USBC § 1104/a uyarınca kayyım, ancak borçlunun prosedürünü başlamasından önce veya sonraki hileli veya dürüst olmayan davranışları, yetersizliği ve işleri yönetmedeki beceriksizliği gibi

---

[509] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 72.

[510] Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 93; Tanrıver/ Deynekli, s. 95; Yeşilova, m. 298, **Öztek Konkordato Şerhi,** s.452 vd. ; Akil, **Adi Konkordato,** s. 100; Eroğlu, s. 122; Altay/ Eskiocak, s. 154.

[511] Mahkeme kararlarında da kayyım tayininin istisnai ve hatta olağanüstü bir tedbir olduğu vurgulanmıştır. Bkz. *In re Sharon Steel Corp.*871 F.2d. 1217(United States Court of Appeals for the Third Circuit, 07.04.1989); *In re Eljamal* (United States District Court for the Southern District of New York, 28.09.2018); *Taub v. Adams* (United States District Court for the Eastern District of New York, 31.08.2010). Bu kapsamda eğer küçük işletmelerin yeniden örgütlenmesi süreci işliyorsa, Birleşik Devletler Kayyımı, bu süreçte de kayyım olarak görev yapabilir. Ancak Birleşik Devletler Kayyımı, bir kayyım atanmasına da karar verebilir (USBC § 1183).

[512] Ancak borçlu bir demiryolu şirketiyse, Ulaştırma Bakanlığı, dosyayla ilişkisi olmayan beş tarafsız kişiyi kayyım tayin etmesi için Birleşik Devletler Kayyımlığı'na teklif eder. Birleşik Devletler Kayyımı da bu beş kişi arasından bir kayyım seçecektir (USBC § 1163).

sebeplerle ya da kayyım tayini alacaklıların, hisse senedi sahiplerinin veya masayla ilgili kişilerin yararınaysa mümkündür. Bahsi geçen maddede kayyım atanması sebepleri sınırlı sayıda belirtilmemiştir[513]. Dolayısıyla somut olayın şartlarına göre mahkeme kayyım atanmasına karar verecektir[514]. Uygulamada borçlunun yediemin borçlu olarak görevlerini yerine getirmemesi, kanunda belirtilen ve mahkemeye sunması gereken belgeleri süresinde sunmaması, mahkeme emirlerine riayet etmemesi, vergi borçlarını ödemekte gecikmesi, işletme yönetiminde kusurun varlığı gibi sebeplerle kayyım atanmasına karar verilmektedir[515]. Ayrıca kayyım tayin edilirken, yeniden örgütlenmenin ilgilileri arasındaki menfaat çatışması da dikkate alınmalıdır[516].

Kayyımın görevleri, USBC § 1106'da detaylı olarak düzenlenmiştir. Buna göre mahkeme aksi yönde karar vermedikçe kayyım, borçlu işletmenin yönetimini üstlenir, borçlunun işlemlerini, transferlerini ayrıntılı olarak inceler ve denetler; bu denetleme sonucunda alacaklılar komitesini de bilgilendirmek üzere raporlar hazırlar; gerekirse USBC § 1121 uyarınca bir yeniden örgütlenme planı hazırlar; bu planın uygulanması için gerekli tedbirleri alır; planın tasdikinden sonra da mahkemenin isteyeceği raporları hazırlar ve kanunda yer alan diğer görevleri yerine getirir. Görüldüğü gibi aslında kayyım, hem alacaklıların hem de borçlunun menfaatine faaliyet göstermektedir[517]. Ancak kayyım, hukukumuzdaki konkordato komiserinden çok daha ağır vazifeler üstlenmiştir. Zira konkordato komiserinin atanması zorunlu iken görevleri daha hafiftir ve mahkeme kararı ile komiser daha ağır görevler üstlenebilir.

---

[513] *In re NOA, LLC,* 578 B.R. 534(United States Bankruptcy Court for the Eastern District of North Carolina, 29.09.2017); *In re Sillerman,* 605 B.R. 631(United States Bankruptcy Court for the Southern District of New York, 08.10.2019).

[514] Kayyım tayinine karar vermek mahkemenin yetkisine bırakılmıştır. Mahkeme kararlarında, kanunda belirtilen hiçbir sebep olmaksızın da mahkemenin kayyım tayin edebileceği ve USBC § 1104/a'da yer alan sebeplerin kayyım atanmasına ihtiyaç duyulan sebepler açısından örnek niteliğinde olduğu ifade edilmektedir. Bkz. *In re Ionosphere Clubs, Inc.* 119 B.R. 440(United States Bankruptcy Court for the Southern District of New York, 19.04.1990); *In re Marvel Entertainment Group* 222 B.R. 243 (United States Court of Appeals for the Third Circuit, 25.06.1998); *In re Savino Oil & Heating Co.*99 B.R. 518(United States Bankruptcy Court for the Eastern District of New York, 28.04.1989).

[515] Bu sebepler hakkında bkz. *In re Grasso,* 490 B.R. 500(United States Bankruptcy Court for the Eastern District of Pennsylvania, 04.04.2013); *In re Ashley River Consulting,* 2015 Bank. LEXIS 1008(United States Bankruptcy Cpurt for the Southern District of New York, 31.03.2015).

[516] Mahkeme kayyım tayin ederken fayda zarar analizi yapmalı ve sürecin sağlıklı yürümesi, tarafların işbirliği yapabilmesi için kayyım tayininin gerekli olup olmadığını değerlendirmelidir bkz. *In re Eurospark Indus.*, 424 B.R. 621(United States Bankruptcy Court for the Eastern District of New York, 03.03.2010).

[517] Borçlunun demiryolu şirketi olması durumunda kayyım sadece borçlu veya alacaklıların menfaatlerini değil kamu menfaatlerini de gözetmek zorundadır (USBC § 1165).

Ancak Amerikan Hukuku'nda, yeniden örgütlenme sürecinde görevlendirilerek tek kişi kayyım değildir. USBC § 1104/c uyarınca bir denetçi (examiner) atanması da mümkündür. Ancak denetçi atanması, prosedürün devamında bir kayyım tayin edilmemesine bağlıdır. Eğer dosyada bir kayyım görevlendirilmezse, iflâs mahkemesi ilgililerden birinin veya Birleşik Devletler Kayyımı'nın talebi üzerine bir denetçi atanabilir. Ancak denetçinin atanabilmesi için, bu görevlendirmenin ilgililerin menfaatine uygun olması veya çekişmesiz ve teminatsız alacakların toplamının 5.000.000 USD'yi geçmesi gerekir. Denetçi, borçlunun faaliyetlerinin gözetim altında tutulması, borçlunun hileli, dürüstlüğe aykırı, alacaklılara zarar verici işlemlerinin engellenmesi, borçlunun işletmesinin yönetimindeki yetersizliklerin değerlendirilmesi görevini yerine getirmektedir. Dikkat edilirse denetçi atanması, kayyım atanmasına nazaran son derece hafif bir tedbirdir. Çünkü kayyım, borçlunun faaliyetini bizzat üstlenirken; denetçi tayin edilmesi borçlunun yediemin borçlu sıfatını ortadan kaldırmaz. Zaten denetçinin görevlerini düzenleyen USBC §1106/b hükmünde, denetçinin denetleme görevi ile beraber, mahkemenin yediemin borçlunun yapmamasını istediği işlemleri yapacağı ifade edilmiştir. Bu açıdan bakıldığında denetçinin durumu aslında hukukumuzda konkordato komiserinin borçlunun faaliyetine nezaret etmesine daha çok benzemektedir.

B. Alacaklılar Kurulunun Oluşturulması

1. Alacaklılar Kurulu Kavramı ve Alacaklılar Kurulunun Amacı

İcra ve İflâs Kanunu m. 289/4, kesin mühlet kararı ile veya kesin mühlet kararından sonra tek sayıda olmak ve üye sayısı yediyi geçmemek üzere bir alacaklılar kurulu oluşturulabileceğini düzenlemiştir. Bu düzenleme, madde gerekçesinde de ifade edildiği gibi adi konkordato açısından bir yenilik niteliğindedir[518]. Ancak alacaklılar kurulu, Türk Hukuku'na yabancı bir kavram değildir. Zira 4949 sayılı Kanun ile hukukumuza giren malvarlığının terki suretiyle konkordatoda da alacaklılar kurulunun teşekkülü düzenlenmiştir (m. 309/ç)[519].

[518] 7101 sayılı Kanun m. 16 gerekçesi: "…Adi konkordatoya ilişkin hükümlerimizde bir yenilik olmak üzere, kesin mühlete karar veren mahkeme bu kararla birlikte veya kesin mühlet içinde uygun görülecek bir zamada yedi alacaklıyı geçmemek ve herhangi bir ücret takdir edilmemek kaydıyla ayrıca bir alacaklılar kurulu oluşturabilecektir."

[519] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 78; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 525; Erdönmez, Alacaklılar Kurulu, s. 199 vd.; Karslı, **İcra ve İflas,** s. 536; Kuru, **El**

Dolayısıyla alacaklılar kurulu kavramı aslında görece uzun bir zamandır hukukumuzda yer almaktadır. Fakat iflâsın ertelenmesinin yürürlükte olduğu dönemde konkordato hükümleri çok uygulanmadığından, bu kurul da hayata geçememiştir[520].

Alacaklılar kurulu, konkordato prosedüründe atanan ve konkordato komiserinin denetlenmesi görevini üstlenen, gerektiğinde komisere tavsiyeler veren bir kontrol mekanizmasıdır[521]. Esasında alacaklılar kurulu, iyileştirme hukukuna kaynaklık eden Amerikan Hukuku'nda ortaya çıkmış bir kavramdır. Zira Amerikan Federal İflâs Kanunu'nun 11. Bölümündeki yeniden örgütlenmeye ilişkin düzenlemelerde de, muafiyet emrinin düzenlenmesinden sonra Birleşik Devletler Kayyımı tarafından, teminatsız alacaklılardan oluşan bir alacaklılar komitesinin oluşturulması zorunluluğu öngörülmüştür (USBC § 1102/a-1).

Bu noktada ifade edilmelidir ki alacaklılar kurulu, alacaklılar toplanmasından farklı bir kavramdır. Zira alacaklılar toplantısında, konkordato projesi oylanacak ve konkordatonun tasdiki için gerekli nisaba ulaşılıp ulaşılmayacağı belli olacaktır[522]. Benzer şekilde Amerikan Hukuku'nda da alacaklılar komitesi ile alacaklılar toplanması birbirinden farklıdır. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi, alacaklılar toplanması USBC § 341 uyarınca toplanan ve borçlunun yemin ettirilerek, alacaklılar tarafından sorguya çekildiği, borçlunun mali durumu hakkında bilgi verdiği toplantıdır. Alacaklılar toplanmasının bu hukuk sisteminde başka bir etkisi yoktur[523]. Fakat alacaklılar komitesi, hukukumuzdaki alacaklılar kurulu gibi farklı görev ve yetkilere sahiptir.

Kitabı, s. 1548; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 653; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 550; Muşul, **Esaslar,** s. 851; Sarısözen, **Konkordato,** s. 494; Özmumcu, Alacaklılar Kurulu, s. 311 vd.; Deliduman, Malvarlığının Terki, s. 1056; Atalı/ Ermenek, **İcra ve İflas,** s. 355. 7101 Sayılı Kanun'dan önce de adi konkordatoda bir alacaklılar kurulu kurulması yönünde kanuni düzenleme yapılması gerektiği haklı olarak ifade edilmiştir. Bkz. Tanrıver, Temel Problemler, s. 264.

[520] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 78-79.

[521] Börü, Alacaklılar Kurulu, s. 343.

[522] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 108 vd.; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungutekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 494 vd.; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 531; Sarısözen, **Konkordato,** s. 348 vd.; Akil, **Adi Konkordato,** s. 173 vd.; Oruç/ Çatıkkaş/ Şuekinci, s. 57 vd.; Uyar, **İlkeler,** s. 107 vd.; Börü, Alacaklılar Kurulu, s. 354.

[523] Taşpınar Ayvaz, **Yeniden Yapılandırma,** s. 59; Germain, s. 121-122.

Her iki hukuk sisteminde de alacaklılar kurulu veya alacaklılar komitesinin kurulmasının temel amacı, alacaklıların sürece katılımını sağlamaktır[524]. Burada konkordato teklifi hakkında alacaklıların zaten karar vereceği ve alacaklılar kuruluna gerek olmadığı düşünebilir. Ancak Türk Hukuku'nda mühletin uzunluğu ve bu süreçte takip yasağı dikkate alındığında alacaklıların haklarının zedelenmemesi amacıyla bu kurulun teşekkül etmesinin gerekliliği açıktır. Böylece alacaklılar, alacaklılar toplanmasından önce de sürece dahil olacak ve komiseri denetleyerek kendi haklarını aktif bir biçimde koruyabileceklerdir.

Alacaklılar kurulunun oluşturulmasının diğer bir amacı da borçlular ile alacaklı arasında bir dengenin kurulmasıdır[525]. Zira hukukumuzda alacaklılar kurulu, konkordato komiserini denetlemekte ve ona tavsiyeler vermektedir (İİK m. 290/6). Aynı şekilde Amerikan Hukuku'nda da alacaklılar komitesinin kayyıma veya kayyım yoksa borçluya yeniden örgütlenmenin işlemesi konusunda danışmanlık yapma görevi yükleniştir (USBC § 1103). Buna paralel olarak hem hukukumuzda hem de Amerikan Hukuku'nda, kurulun/komitenin komiseri/kayyımın görevden alınabilmesi için mahkemeye başvurma imkânı tanınmıştır. Dolayısıyla komiser ve kayyım, sürecin devamında değiştirilme ihtimalini göz önünde bulundurarak daha dikkatli ve belki de daha hızlı çalışacaktır. Bu da alacaklılar kurulunun amacının gerçekleştirilmesi için önemli bir husustur.

---

[524]Meral Sungurtekin Özkan, "7101 Sayılı Kanunla Getirilmiş Değişiklikler Çerçevesinde Adi Konkordatoda Alacaklılar Kurulu", **7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Antalya Toplantısı,** 05-06 Ekim 2018, 1. Baskı, Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2018, s. 108; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 80; Pekcanıtez/Erdönmez, Değerlendirmeler, s. 125; Börü, Alacaklılar Kurulu, s. 344; Albayrak, **Konkordato,** s. 95; Warren, **Business Bankruptcy,** s. 71; Bu yöntemle alacaklıların pasif kalmasının engellendiği ve iflâs hukukunun borçluya güvenli bir liman sağlama ve alacaklıların da menfaatini gözetme amacının gerçekleştiği yönünde bkz. Addison Pierce, "Curbing The Exploitation Of Passive Creditors In Chapter 11 Reorganization By Leveraging The Oversight Role Of The United States Trustee", **American University Business Law Review,** Vol. 4, Iss. 1, 2014, s. 117 vd. Zaten Amerikan Hukuku'nda da 1978'den önce alacaklılar komitesinin kurulması zorunlu değildi. Bu husus doktrinde eleştirilmiş ve eleştiriler sonucunda alacaklılar kurulu kanuna zorunlu bir organ olarak alınmıştır. Bkz. Peter C. Blain/ Diane Harrison O'Gawa, "Creditors' Committees under Chapter 11 of the United States Bankruptcy Code: Creation, Composition, Powers and Duties", **Marquette Law Review,** Vol. 73, Iss. 4, 1990, 581.

[525] Amerikan Hukuku'nda, borçlunun yeniden örgütlenme süresince malvarlığının başında kalmaya devam ettiği ancak tasarrufları denetleme yetkisinin alacaklılar kuruluna verilerek dengenin sağlandığı ifade edilmektedir. Bkz. Warren, **Business Bankruptcy,** s. 71; Andrew DeNatale, "The Creditors' Committee Under The Bankruptcy Code- A Primer", **American Bankruptcy Law Journal,** Vol. 55, 1981, s. 44. Hatta doktrinde alacaklılar kurulu, bu denge görevi sebebiyle "bekçi köpeği" (watchdog) olarak da nitelendirilmiştir bkz. Marta G. Andrews, "Chapter 11 Creditor's Committee: Statuory Watchdog", **The Bankruptcy Development Law Journal,** Vol. 2, 1985, s. 247.

Sonuç olarak alacaklılar kurulu, borçlunun mühletin etkilerinden dolayı kazanmış olduğu korumaya karşı, alacaklıların menfaatlerinin dengelenmesi amacını güder[526]. Zira hem Türk Hukuku'nda hem de Amerikan Hukuku'nda plan tasdik edilene dek geçen sürede alacaklılar borçluya karşı bir takip yapmayacaktır. İşte bu süre içerisinde alacaklılara söz hakkı verilmemesi menfaatler dengesine önemli ölçüde aykırılık teşkil edecektir. Alacaklılar kurulu da tam da bu noktada önemli bir amaca hizmet etmektedir. Zaten Amerikan Hukuku'nda da bu durum, "davana göz kulak ol ve ses çıkar" şeklindeki veciz ifadeyle de vurgulanmaktadır[527].

İcra ve İflâs Kanunu'nun 289. maddesinde, alacaklılar kurulunun yedi alacaklıyı geçmemek ve ücret takdir edilmemek kaydıyla, tek sayıda olacak şekilde oluşturulacağı düzenlenmiştir. Aynı düzenleme ilgili Yönetmelik'te de yer almaktadır. Ayrıca hem Kanun hem de Yönetmelik uyarınca bu kurul oluşturulurken, konkordato komiserinin de görüşünün alınacağı hükmüne yer verilmiştir. Ancak doktrinde konkordato komiseri ile beraber borçlunun da görüşünün alınabileceği ifade edilmektedir[528].

Alacaklılar kurulunun oluşturulması, kanundan da anlaşıldığı gibi esasen ihtiyaridir[529]. Fakat Yön. m. 22/2'ye göre en az üç alacaklı sınıfı bulunması kaydıyla, alacaklı sayısının iki yüz elliyi veya alacak miktarının yüz yirmi beş milyon Türk Lirasını aşması hâlinde alacaklılar kurulunun oluşturulması zorunludur.Amerikan Hukuku'nda ise yeniden örgütlenme kapsamında sadece imtiyazsız alacaklılar için bir alacaklılar komitesi oluşturulması zorunlu tutulmuştur. Bunun sebebi de imtiyazlı alacaklıların zaten yeter derecede korunmakta olmasıdır. Ancak yine USBC §1102/a-1 uyarınca teminatsız alacaklılar komitesi dışında başka alacaklıların ve hisse senedi sahiplerinin içinde yer aldığı alacaklılar kurullarının oluşturulması da zorunlu olmamakla beraber mümkündür[530]. Zira USBC §1102/a-2 uyarınca, ilgililerin talebi

---

[526] Bu kapsamda söz konusu dengenin alacaklılar kurulunun, borçlunun mallarını denetlemesi, yeniden örgütlenme planını değerlendirmesi ve gerekirse değiştirmesi şeklinde ortaya çıktığı hakkında bkz. Kenneth N. Klee/ K. John Shaffer, "Creditors' Committees Under Chapter 11 of the Bankruptcy Code", **South Carolina Law Review,** Vol. 44, No. 4, 1993, s. 997-998.

[527]Jeffrey T. Ferriell/ Edward J. Janger, **Understanding Bankruptcy**, 3rd Edition, 2013, s. 638; Börü, **Alacaklılar Kurulu,** s. 354.

[528] Akil, **Adi Konkordato,** s. 125.

[529] Dolayısıyla alacaklılar kurulunun oluşturulup oluşturulmayacağına asliye ticaret mahkemesi karar verecektir. Bkz. Sungurtekin Özkan, Alacaklılar Kurulu, s. 112.

[530] Hatta teminatsız olmakla birlikte, bazı özel alacaklılar için alt komiteler kurulmasının da mümkün olduğu doktrinde ifade edilmektedir. Bu türden komitelere örnek olarak haksız fiil alacaklıları örnek gösterilmektedir. Bkz. Warren, **Business Bankruptcy,** s. 70. Ayrıca yine uygulamada işçi alacakları

üzerine alacaklıların yeterli seviyede temsili amacıyla başka komitelerin de oluşturulabileceği açıkça düzenlenmiştir.

Türk Hukuku'nda alacaklılar kurulunun yedi alacaklıyı geçmeyecek şekilde oluşturulacağı düzenlenmiştir. Bu husus Amerikan Hukuku'nda da benzerdir. USBC §1102'de komitenin, görev yapmaya gönüllü olan ve kural olarak en büyük alacağa sahip yedi kişiden kurulacağı açıkça düzenleme altına alınmıştır[531]. Amerikan Hukuku'nda bu görevi yapmaya hangi kişilerin gönüllü olduğuna, genellikle yeniden örgütlenme prosedürünün başlamasından sonra varsa en büyük yüz alacaklının bir araya gelmesiyle veya süreç başlamadan önce alacaklıların toplanarak kendi içlerinde müzakere etmeleri ile karar verilmektedir[532]. Amerikan Hukuku'nda, alacaklı kavramından değil, alacaklılar komitesinde görev yapmaya gönüllü "kişilerden" bahsedilmektedir. Bu durum, bu kişilerin kimler olacağının değerlendirilmesini gerektirmektedir. USBC §101/41 hükmüne göre bu "kişi" kavramı, gerçek kişiler ve tüzel kişileri kapsamaktadır[533]. Ancak idari üniteler, belirli şartlarla bu kapsama girmez[534].

Amerikan Hukuku'nda alacaklılar komitesine kimin seçileceği konusunda Birleşik Devletler Kayyımı yetkilidir. Birleşik Devletler Kayyımı, komiteye alınacak alacaklıların sayısını, alacakların kimler olduğunu belirleyecektir. Hem teminatsız

---

için de ayrı bir komite kurulduğu da sıklıkla görülmektedir bkz. Andrews, s. 259, dn. 97. Ancak borçlu demiryolu şirketiyse USBC § 1161 uyarınca m. 1102/a-1 hükmü uygulanmayacağından, teminatsız alacaklılar komitesi seçilmez.

[531] Ancak uygulamada alacaklılar komitesinin 3 üye ile 20 üye arasında değiştiği görülmektedir. Bkz. Grant W. Newton, **Bankruptcy and Insolvency Accounting Volume 1: Practice and Procedure,** 7th Edition, New York: Hamilton Printing, 2009, s. 527.

[532] DeNatale, s. 47; Blain/ O'Gawa, s. 583. Ayrıca Birleşik Devletler Kayyımı'nın, en yüksek miktarda alacağa sahip 20 alacaklı arasından yapacağı seçimlerle de komite oluşturması, uygulamada yaygın görülmektedir. Bkz. Klee/ Shaffer, s. 1003.

[533] Amerikan uygulamasında, birden fazla alacaklıyı temsil eden sendikaların veya sandıkların alacaklılar komitesine katılıp katılmayacağı tartışılmıştır. Bu kapsamda uygulamada çok bilinen bazı kararlarda sendikaların da alacaklılar komitesine üye olabileceği ifade edilmiştir. Bkz. *In re Altair Airlines Inc.,* 727 F.2d 88(United States Court of Appeals for the Third Circuit, 14.02.1984); *In re Chateaugay Corp.,* 102 B.R. 335 (United States Bankruptcy Court for the Southern District of New York, 06.09.1989); Newton, **s**. 528; Blain/ O'Gawa, s. 584.

[534]1994 yılından önce kamusal organların hiçbir şekilde alacaklılar komitesinde yer almayacağı ifade edilmekteydi. Örneğin bir kararda kamusal bir eğitim kuruluşunun alacaklılar komitesine giremeyeceğine hükmedilmiştir. Bkz. *In re American Atomics Corp.* 2 B.R. 526 (United States Bankruptcy Court, District of Arizona, 18.01.1980).. Aynı yönde bkz. Peter Blain/ David A. Erne, "Creditors' Committees under Chapter 11 of the United States Bankruptcy Code: Creation, Composition, Powers and Duties", **Marquette Law Review,** Vol. 67, 1984, s. 493; Blain/ O'Gawa, s. 584; DeNatale, s. 48, dn. 36. Ancak 1994 yılında yapılan reformla, bu hüküm değiştirilmiş ve kredi garanti sözleşmesi veya satın alma gibi sebeplerle borçluya ait malları elinde bulunduran kamu organlarının bu kanun kapsamında "kişi" sayılacağı ifade edilmiştir. Bkz. Newton, s. 527-528.

hem de teminatlı alacağı olan kimselerin de komiteye alınabileceği ifade edilmektedir[535]. Yine benzer şekilde borçlunun yakınları da alacaklılar komitesine seçilebilir[536]. Burada hatırlatmak gerekir ki, Birleşik Devletler Kayyımı'nın bu kararlarına karşı ilgililerin itiraz etme hakları saklıdır[537]. Yine itiraz üzerine alacaklılar komitesinin üye sayısında değişiklik yapılması da mümkündür (USBC §1102/a-4).

Hukukumuzda tartışmalı bir husus da alacaklılar kurulunun oluşturulmasına dair asliye ticaret mahkemesi kararına karşı istinaf yoluna başvurmanın mümkün olup olmadığıdır. Doktrinde, konkordatonun bir çekişmesiz yargı işi olduğundan bahisle menfaati olan tüm ilgililerin istinaf yoluna başvurabileceği ifade edilmektedir[538]. Fakat konkordato komiserinin tayin edilmesi kararı olduğu gibi alacaklılar kurulunun oluşturulmasına dair karar kanaatimizce ara karardır. Dolayısıyla bu kararlara karşı tek başına istinaf yoluna başvurulamaz.

2. Alacaklılar Kurulunun Hukukî Niteliği

Hukukumuzda konkordato komiserinin hukukî niteliği tartışıldığı gibi, alacaklılar kurulunun da hukukî niteliği tartışılmıştır. Bu kapsamda İsviçre Hukuku'nda iflâstaki alacaklılar kurulunun hukukî niteliğindeki tartışmaların, konkordatodaki alacaklılar kurulu hakkında da kıyasen uygulanması söz konusudur[539]. Doktrinde alacaklılar kurulunun alacaklıların vekili olduğu[540],

---

[535] Newton, s. 528. Ancak bazı kararlarda kısmen teminatlı, kısmen teminatsız alacağı olan kimselerin alacaklılar komitesine seçilemeyeceği, bu kişilerin menfaatlerinin, tamamen teminatsız olan alacaklılarla çatışacağı da belirtilmiştir. Bkz. *In re Glendale Woods Apartments Ltd.,* (United States Bankruptcy Court for the District of Maryland, 17.11.1982).

[536]*In re Venturelink Holdings Inc.* 299 B.R. 420 (United States Bankruptcy Court for the Northern District of Texas, 28.02.2003). Borçlunun yakınlarının alacaklılar komitesine seçilmesinin hükümsüz olmadığı, bu karara karşı USBC § 1102/a-4 hükmü uyarınca itiraz edilebileceği hakkında bkz. *In re Vt. Real Estate Inv. Trust,* 20 B.R. 33 (United States Bankruptcy Court for the District of Vermont, 12.05.1982).

[537] Ancak bir kararda alacaklılar komitesine kimin seçileceği hususunda iflâs mahkemesinin USBC § 105/a'da belirtilen denetim yetkisini kullanamayacağı, bu seçimin münhasıran Birleşik Devletler Kayyımı'na bırakıldığı ifade edilmiştir. Bkz. *In re Wheeler Technology Inc.* (United States Court of Appeals for the Ninth Circuit, 16.01.1992).

[538] Sungurtekin Özkan, Alacaklılar Kurulu, s. 115.

[539] Börü, Alacaklılar Kurulu, s. 351.

[540]Amerikan Hukuku'nda da genel olarak bu görüş benimsenmektedir. Zira doktrinde alacaklılar komitesi üyelerinin alacaklılara karşı güven ilişkisinden dolayı sorumlu olduğu, alacaklıların vekili olduğu gibi ifadeler kullanılmaktadır. Bkz. DeNatale, s. 44; Pierce, s. 115; Blain/ O'Gawa, s. 583 vd.; Vicki S. Porter, "The Unsecured Creditors Committee", **The Compleat Lawyer Review,** Iss. 2, 1993, s. 46.

azaltılmış sürekli bir alacaklılar toplantısı olduğu, mahkeme tarafından atanan yargısal bir organ olduğu gibi görüşler ileri sürülmüştür[541]. Türk Hukuku'nda da baskın görüş, alacaklılar kurulunun alacaklıların temsilcisi olmadığı, kurulun kendine özgü ve tüzel kişiliğe sahip olmayan bağımsız bir organ olduğu yönündedir[542].

Kanaatimizce söz konusu baskın görüşe katılmakta zorunluluk vardır. Zira alacaklılar kurulu, sadece alacaklının menfaatlerini değil borçlunun menfaatlerini de gözetir. Ayrıca alacaklılar kurulu icrai bir organ olmayıp, alacaklıları dışarıya karşı temsil etmez[543]. Alacaklılar kurulu örneğin bir konkordato komiseri veya iflâs idare memuru gibi resmi bir görev üstlenmemiştir. Sonuç olarak alacaklılar kurulunu, mahkeme tarafından atanan kendine özgür bir organ olarak nitelendirmek doğru olacaktır.

3. Alacaklıların Sınıflara Ayrılması

İcra ve İflâs Kanunu'nun 289. maddesinde alacaklılar kurulunda farklı sınıfların ve rehinli alacaklıların hakkaniyete uygun şekilde temsil edileceği ifade edilmiştir. Ancak kanunda sınıf kavramının ne olduğu hususunda bir tanımlama yapılmamıştır. Doktrinde, bu sınıf kavramına örnek olarak işçiler, sosyal sigorta kurumları, emekli sandıkları, bankalar örnek gösterilmiş ve oransal olarak en yüksek alacağa sahip alacaklıların veya alacaklı sayısına göre bu grupların kanunda yer alması gerektiği ifade edilmiştir[544]. Esasında sınıf kavramı da Amerikan Hukuku kaynaklıdır. Zira yeniden örgütlenme, esasında alacaklıların yeniden örgütlenme planında sınıflara ayrılması temeline dayanmaktadır[545]. Öyle ki USBC § 1123/a-4 hükmünde dahi, plan dahilinde aynı sınıfta olan alacaklılara eşit muamele edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

---

[541] Bu görüşler için bkz. Börü, Alacaklılar Kurulu, s. 350 vd.

[542] Börü, Alacaklılar Kurulu, s. 351; Ercan, İflasın Ertelenmesi, s. 275; Albayrak, **Konkordato,** s. 95 dn. 241; Erdönmez, Alacaklılar Kurulu, s. 204; Sungurtekin Özkan, Alacaklılar Kurulu, s. 232; Akil, **Adi Konkordato,** s. 126; Özmumcu, Malvarlığının Terki,s. 314-315. Benzer tartışmalar iflâs prosedüründeki alacaklılar toplanması için de yapılmış olup, bu tartışmalar için bkz. Erdönmez, **Alacaklılar Toplanması,** s. 17 vd.

[543] Akil, Tasfiye Memuru, s. 831.

[544] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 80; Pekcanıtez/ Erdönmez, Değerlendirmeler, s. 125; Börü, Alacaklılar Kurulu, s. 360-361; Erdönmez, Tespitler, s. 142; Kaplan, s. 29; Sarısözen, **Konkordato,** s. 223; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 156-157; Akil, **Adi Konkordato,** s. 125; Sungurtekin Özkan, Alacaklılar Kurulu, s. 96.

[545] William Blair, "Classification of Unsecured Claims in Chapter 11 Reorganization", **American Bankruptcy Law Journal,** Vol. 58, 1984, s. 199.

Amerikan Hukuku'nda alacakların sınıflara ayrılması hakkında USBC § 1122 hükmünde de esasen sınıfların nasıl oluşturulacağı hakkında kesin bir tanım verilmemektedir. İlgili maddeye göre birbirlerine oldukça benzeyen alacakların tek bir sınıf oluşturacağı ifade edilmiştir. Ancak bu benzeme kavramından hareketle sınıflandırmanın nasıl yapılacağı konusunda bir uygulama birliği de yoktur. Öncelikle ifade edilmelidir ki uygulamanın üzerinde uzlaştığı en önemli husus, teminatlı alacaklılarla teminatsız alacaklıların ayrılmasıdır[546]. Ayrıca teminatlı ve teminatsız alacaklılar arasında da bu alacakların imtiyazlı olup olmadığına göre de bir ayrım yapılmaktadır[547]. Ancak bunun dışında uygulamada, alacakların meşru bir iş ve ekonomik benzerlik olması durumunda da aynı sınıfa konulacağı ifade edilmektedir[548]. Ayrıca uygulamada üzerinde durulan bir nokta da alacaklıların sınıflara ayrılmasının, hakkaniyete aykırı bir durum teşkil etmemesidir. Bir diğer deyişle alacaklıların sınıflara ayrılması sonucunda eşit muamele ilkesine aykırı bir sonuç doğacaksa, bu alacaklar aynı sınıfa konulmalıdır[549]. Dolayısıyla ekonomik anlamda benzer olsalar da eğer eşit muamele ilkesine aykırı bir durum yoksa ve haklı gerekçe varsa, benzer alacaklıların farklı sınıflara konulması mümkündür[550]. Örneğin bir kararda, doktorun tazminat borçları, malpraktisten doğan borçları, işçilere yapılan yardımlardan doğan borçları ve ticari borçlarının farklı sınıflarda yer almasına izin verilmiştir[551].

---

[546] Stefan A. Riesenfeld, "Classification of Claims and Interests in Chapter 11 and 13 Cases", **California Law Review,** Vol. 75, No. 1, 1987, s. 391-392; Reinhard Bork, "Creditors Committees: An Anglo-German Comparative Study", **International Insolvency Review,** Vol. 21, 2012, s. 132.

[547]*In re Novinda Corp.* 585 B.R. 145 (United States Bankruptcy Appellate Panel for the Tenth Circuit, 16.05.2018); *In re Johnston*21 F.3d 323(United States Court of Appeals for the Ninth Circuit, 04.04.1994). Öyle ki doktrinde aslında Amerikan Hukuku'nda "sınıf" kavramı kullanılsa dahi sınıfların belli olduğu ve burdaki esas mevzunun bu sınıflar içinde alacaklıların gruplara ayrılıp ayrılmayacağının mümkün olup olmadığı noktasına ilişkin olduğu ifade edilmektedir. Bu değerlendirme için bkz. Bilgehan Yeşilova, **Modern İflâs Hukuku'nun Gereklilikleri ve Temel Haklar Çerçevesinde Susturma Hakkı/Engelleme Yasağı,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2015, s. 221 vd.

[548]"*Substantially similar claims may be classified separately if there is a "legitimate business or economic justification" for doing so*." *In re Rexford Props LLC* (United States Bankruptcy Court for the Central District of California, 28.09.2016); *Barakat v. Life Ins. Co. of Va. (In re Barakat),* 99 F.3d 1520 (United States Court of Appeals for the Ninth Circuit, 12.11.1996).

[549]Blair, s. 210; Riesenfield, s. 396 vd; *In re Sandringe Energy Inc.* (United States Bankruptcy Court for the Southern District of Texas, 20.09.2016); *In re Jordan* 555 B.R. 636(United States Bankruptcy Court for the Southern District of Ohio, 01.07.2016).

[550]"*Section 1122 of the Code provides that claims that are not 'substantially similar' may not be placed in the same class; it does not expressly prohibit placing 'substantially similar' claims in separate classes*." bkz. *In re Nuverra Entvl. Sols. Inc.* 590 B.R. 75 (United States District Court for the District of Delaware, 21.08.2018).

[551]*In re Jersey City Medical Center,* (United States Court of Appeals for the Third Circuit, 04.05.1987).

Burada vurgulanması gereken bir husus alacakların sınıflandırılmasında, alacaklının kişiliğinin önemli olmadığıdır. Yani örneğin bir bankanın hem teminatlı hem de teminatsız alacağı varsa, bu alacaklar aynı kişiye ait olsa da farklı sınıflara konulabilmektedir[552]. Kanuna uygun bir sınıflandırma yapılması, yeniden örgütlenmenin tasdiki şartlarından olduğundan, bu şartlara uygun bir sınınflandırma olmazsa plan tasdik edilmez. Özellikle borçlunun, planın tasdik edilebilmesi için manipülasyona açık şekilde sınıflar oluşturması ve kanuna karşı hile yapması durumunda, mahkeme sınıflandırmaya müdahale edebilecek ve plan da tasdik edilmeyecektir[553].

Bu kurallar ışığında örneğin, teminatlı alacaklıların; şahsi, ayni teminat ya da ayni teminatsa teminata konu olan şeyin ne olduğuna göre sınıflandırılabileceği ifade edilmiştir[554]. Yine bir başka örnek olarak teminatsız alacaklılar hakkında ticari alacaklar, ticari olmayan alacaklar gibi bir ayrım yapılabileceği[555] kabul edilmiştir. Ayrıca tüketici işlemlerinden doğan alacaklar ve vergi hukukundan doğmayan imtiyazlı alacaklılar, şirket pay sahiplerinin alacaklıları gibi ayrımlar yapılabileceği; haksız fiilden doğan alacaklar, sözleşmelerden doğan alacaklar için ayrı sınıflar yaratılabileceği ifade edilmektedir[556].Yine bir kararda, birinci derece ipotek alacaklıları, ikinci derece ipotek alacaklıları, ticari olmayan teminatsız alacaklılar, ticari teminatsız alacaklılar, şirketlerarası alacaklar, pay sahiplerinin alacaklıları gibi bir ayrım yapılmıştır[557]. Görüldüğü üzere, alacağın hangi hukukî işlemden doğduğu ve eğer teminatlı ise ne üzerinde teminat kurulduğu göz önünde tutulmaktadır.

Alacakların sınıflandırılmasından bahsedildiği zaman Türk Hukuku açısından da bir tartışmaya değinmek gerekmektedir. Bu kapsamda konkordato projesinde borçlunun alacaklıları sınıfa ayırmasının ve her bir sınıfa farklı ödeme tekliflerinde

---

[552]*In re Nuverra Entvl. Sols. Inc.* (United States District Court for the District of Delaware, 21.08.2018)

[553]*"Separate classification for the sole purpose of obtaining acceptance of a class of creditors under the plan constitutes "gerrymandering", and is not permitted. Subject to these limitations, bankruptcy courts have discretionary authority to approve a debtor's proposed classification scheme.*" Bkz. *In re Rexford Props,* (United States Bankruptcy Court for the Central District of California, 28.09.2016). Aynı yönde bkz. *In re Star Ambulance Services, LLC* 540 B.R. 251(United States Bankruptcy Court for the Southern District of Texas, 24.08.2015).

[554] Taşpınar Ayvaz, **Yeniden Yapılandırma,** s. 70

[555]*In re Aina Le'A Inc.* (United States Bankruptcy Court for the District of Hawaii, 24.05.2019).

[556]*In re Think Fin., LLC,* 2019 Bank. LEXIS 3739(United States Bankruptcy Court for the Northern District of Texas, 02.12.2019); Taşpınar Ayvaz, **Yeniden Yapılandırma,** s. 70-71; Blair, s. 213.

[557]*In re Sandringe Energy Inc.* (United States Bankruptcy Court for the Southern District of Texas, 20.09.2016).

bulunmasının mümkün olup olmadığı tartışılmaktadır. Bu tartışma esasında konkordatoda alacaklılar arasındaki eşitliği gözetilmesi gerekliliği ve evrensellik ilkelerini ilgilendirmektedir. Eğer konkordatoda alacaklılar arasında mutlak eşitliğin sağlanması ve evrensellik ilkesi gereği tüm alacaklılara tek bir teklif yapılması gerektiği kabul edilirse, alacakların sınıflara ayrılması da mümkün olmayacaktır. Kanaatimizce bu husus konkordato hükümlerimiz açısından detaylı olarak değerlendirilmeli ve yasal düzenleme yapılarak konkordato projesinde borçlunun alacakları farklı sınıflara ayırarak bu sınıflara farklı teklif yapmasına imkân verilmelidir. Zira özellikle konkordatoda küçük alacakların varlığı, borçlular açısından büyük bir sorun teşkil etmektedir. Bu kapsamda alacakların sınıflara ayrılarak bazı alacaklılara ödeme yapılmasının sağlanması bir noktada zaruri olmaktadır. Ayrıca alacaklıların sınıflara ayrılması, kanaatimizce alacaklılar arası eşitliğe de aykırı değildir. Çünkü örneğin borçluya işletmesinin devamı için gerekli hammaddeyi veya hizmeti sağlayan veya borçludan alacaklı olan kimselerle, borçlunun diğer alacaklıları arasında elbette eşitlik yoktur. Bu kapsamda borçlunun en azından işletmesinin devamını sağlamak için zaruri olan hizmetleri ve malları sağlayan alacaklıları ile diğer alacaklıları arasında bir ayrım yapması ve bunları sınıflara ayırarak farklı teklifler yapması mümkün olmalıdır. Aksi hâlde mutlak eşitliğin kabulü, beklendiğinin aksine alacaklılar arasında bir eşitsizliğe de yol açabilir. Zaten aslında eşitliğin kabulü de sorgulanması gereken bir hususdur. Zira yürürlükteki konkordato düzenlemelerimizde eşitliğin mutlak olarak kabul edilmiş olduğu da söylenemez. Öyle ki zaten borçlunun rehinli alacaklılarla müzakere ve borçların yeniden yapılandırılmasına dair düzenlemeler yapılmış ve borçlunun her bir rehinli alacaklıya ayrı ayrı teklif yapması şeklinde bir sistem kabul edilmiştir[558]. Buradan çıkan sonuç da aslında alacaklılar arasında farklılığın gözetilmesinin Kanun sistemine çok da yabancı olmadığıdır. Çünkü bu yöntemle borçluya mal sağlayan alacaklılar, diğer alacaklılarla eşit ödeme alarak ayrıca bir fedakârlık göstermek zorunda bırakılacaklardır. İşte bunu engellemenin yolu, borçlunun alacaklılarını sınıflara ayırarak, bu sınıflara farklı miktarlarda ödeme yapmasının önünün açılmasıdır. Zaten alacaklı sınıflarına da İİK m. 289 hükmünde yer verildiğine göre, aslında sınıf kavramı Türk Hukuku'na fazla yabancı değildir.

[558] Rehinli alacaklılarla müzakere ve borçların yeniden yapılandırılması hakkında bkz. aşa. Üçüncü Bölüm, § 13.

Ancak sınıfların kabul edilmesi durumunda muhakkak susturma kuralının (engelleme yasağının) kabul edilmesi gerekecektir. Susturma kuralı son derece detaylı bir konu olup aşağıda yeri geldiğinde bahsedilecektir[559]. Ancak kısaca ifade etmek gerekir ki susturma kuralı kısaca, konkordato projesi/yeniden örgütlenme planının sınıfların çoğunluğu tarafından kabul edildikten sonra, bu planı kabul etmeyen sınıflar mevcut olsa da bunların saf dışı bırakılarak konkordatonun tasdikinin sağlanmasıdır. İşte hukukumuzda eğer konkordato hükümleri açısından sınıfların oluşturulmasına imkân verilecekse, muhakkak susturma kuralına da yer verilmesi gerekir. Zira aksi durumda aslında borçlunun planının tüm sınıfların oybirliği ile kabul edilmesi gerekecek ve bu da müessesenin uygulanmasını imkânsız hâle getirecektir. Dolayısıyla kanaatimizce hem küçük alacakların derhal itfası hem de konkordato hükümleri kapsamında hakkaniyetin tam olarak sağlanabilmesi için alacakların gruplara/sınıflara ayrılması ve bu sistem içerisinde susturma kuralının da İİK sistemine alınması gerekmektedir.

4. Alacaklılar Kurulunun Görevleri ve Çalışma Usûlü

Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi alacaklılar kurulu, konkordato sürecinde bir denge mekanizması olarak görev almaktadır. Türk Hukuku'nda alacaklılar kurulunun temel görevi komiserin faaliyetlerine nezaret etmek, komiseri denetlemek ve ona tavsiyelerde bulunmaktır. Ayrıca alacaklılar kurulu, konkordato komiserinin faaliyetini yeterli görmezse, komiserin değiştirilmesini de talep edebilir (İİK m. 290/6). Amerikan Hukuku'nda ise alacaklılar komitesinin görev ve yetkileri USBC § 1103'te belirtilmiştir. Buna göre alacaklılar komitesi, sürecin yönetimi ile ilgili kayyım ve borçluyla istişarede bulunma, borçlunun malvarlıklarını ve bu malvarlıkları üzerindeki tasarruflarla bunlarda yaşanan değişiklikleri denetleme, plan üzerinde değişiklikler yapılmasını isteme, mahkemeden bir kayyım atanmasını veya atanan kayyımın değiştirilmesini talep etme gibi yetkilere sahiptir. Ayrıca aynı maddede komitenin, temsil edilen tüm alacaklıların menfaatine olan gerekli tüm işlemleri yapma yetkisi de ifade edilmiştir[560]. Bu görevler doktrin tarafından danışmanlık fonksiyonu, katılım fonksiyonu, denetleme fonksiyonu, servis

[559] Bu konuda bkz. dn. 668.

[560] Belirtilen bu son yetkinin, aslında alacaklılar kurulunun süreçle ilgili gerekli gördüğü her şeye müdahale etme yetkisi anlamına geldiği vurgulanmaktadır. Bkz. Blain/ O'Gawa, s. 605.

fonksiyonu olarak da sınıflandırılmıştır[561]. Amerikan doktrininde alacaklılar kurulunun en önemli görevinin, borçlunun işlemlerini denetlemek ve böylece planın oluşturulmasına katkı sağlamak olduğu ifade edilmiştir[562]. Bu kapsamda temsil edilen alacaklıların temsilcisi olan komite, azami düzeyde tatmini sağlayacak ve borçlunun planının tasdik edilebilmesi için planda gerekli düzenlemeleri yaparak sürecin başarılı olmasına imkân verecek bir organ konumundadır.

Türk Hukuku'nda ise alacaklılar kurulunun yetkileri bu denli geniş değildir. Zira alacaklılar kurulu konkordatoda borçlu ile değil komiserle iletişim halindedir ve temel olarak komiseri denetler[563]. Böylece alacaklılar kurulunun konkordatonun tasdik edilmemesi veya feshi sonucunu doğuracak işlerin yapılmasını engelleyebileceği açıktır[564].

Alacaklılar kurulu, yönetmeliğin 24. maddesine göre her ay asgari bir kere toplanır ve toplantılar komiserin bildirdiği gün ve satte yapılır. Ayrıca kurul üyelerin salt çoğunluğunun talebiyle her zaman toplanabilir. Bu yolla gerçekleştirilecek toplantıların komisere bildirilmesi zorunludur. Alacaklılar kurulu toplantıda hazır bulunanların oy çokluğu ile karar verir. Komiser de toplantılarda hazır bulunarak alınan kararları tutanağa bağlar. Doktrinde kurulun, kendi aralarından bir başkan seçmesinin koordinasyon açısından daha faydalı olacağı ifade edilmiştir[565].

Amerikan Hukuku'nda da alacaklılar kurulu toplantıya katılan üyelerin çoğunluğu ile karar alır. Ancak alacaklılar kurulunun kendisini temsil etmek üzere avukatlar veya profesyonel kimseleri tayin etmek istemesi durumunda, bu kararın mahkeme tarafından da tasdik edilmesi gerekmektedir (USBC § 1103/a).

Alacaklılar kuruluna alacaklıların bizzat değil vekiller aracılığıyla katılması da elbette mümkündür. İcra ve İflâs Kanunu ile ilgili yönetmelikte buna ilişkin açık bir hüküm yoktur. Ancak Amerikan Hukuku'nda bu konuda da açık düzenlemeler

---

[561] Andrews, s. 249 vd.
[562] DeNatale, s. 52; Porter, Unsecured Creditors, s. 46;
[563] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 83; Sungurtekin Özkan, Alacaklılar Kurulu, s. 117; Börü, Alacaklılar Kurulu, s. 119.
[564] Sungurtekin Özkan, Alacaklılar Kurulu, s. 119.
[565] Börü, Alacaklılar Kurulu, s. 365; Sarısözen, **Konkordato,** s. 237.

yapılmıştır. USBC §1103/b'ye göre birden fazla alacaklının bir avukatla temsili, ancak aralarında menfaat çatışması olmaması durumunda mümkündür.

C. Kesin Mühletin Borçlu Açısından Sonuçları

Kesin mühletin borçlu açısından sonuçları İİK m. 297'de belirtilmiştir. Açıktır ki borçlunun yapacağı hukukî işlemlerin mahiyeti ve sonuçları, borçlunun malvarlığını, dolayısıyla alacaklıların haklarını da etkileyecektir. İşte bu sebeple kesin mühletin borçlu açısından sonuçlarına da kısaca değinmek gerekmektedir.

1. Borçlunun Komiserin Nezareti Altında İşlerine Devam Etmesi

İcra ve İflâs Kanunu m. 297/1 uyarınca borçlu, mühlet içerisinde komiserin "nezareti" altında işlerine devam edebilir. Öncelikle belirtilmelidir ki konkordatoda borçlu iflâstan farklı olarak malvarlığının, işletmesinin başında kalmakta ve kural olarak malları üzerinde tasarruf yetkisini tamamen kaybetmemektedir[566]. Bu durum, konkordatonun iflâsa nazaran hafifletilmiş bir müessese olmasının doğal bir sonucudur. Ayrıca konkordatoda borçlunun tasarruf yetkisine sahip olması, iyileşme amacının sağlanmasının da önemli bir aracıdır[567]. Fakat bu durum beraberinde, borçlunun alacaklıların zararına olacak tasarruflarda bulunması tehlikesini getirmektedir. İşte bu tehlikenin önelenmesi için de borçlunun tasarruf yetkisini, işlemlerini komiserin "nezareti" altında sürdürmesine, tasarruf yetkisinin kullanımının mahkeme iznine bağlanmasına veya tamamen kaldırılmasına dair düzenlemeler yapılmıştır[568].

Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi esasen borçlu, tasarruf yetkisini, işlemlerini komiserin nezareti altında devam ettirir. Kanunda bu nezaret kavramının ne anlama geldiği ifade edilmemiştir. Bu kavramdan, komiserin borçlunun işlemleri hakkında

---

[566]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 83; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 481; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3659; Kuru, **El Kitabı**, s. 1466; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 633; Üstündağ, **İflâs,** s. 238; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 69; Atalı/Ermenek/ Erdoğan, s. 640; Akil, **Adi Konkordato,** s. 167; Sarısözen, **Konkordato,** s. 314; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 186; Albayrak, **Konkordato,** s. 115; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 527-528; Buruloğlu/ Reyna, s. 36-37; Kale, **Sorularda Konkordato,** s. 18; Kale, 7101 Sayılı Kanun,s. 236; Akdeniz/ Kayıhan, s. 132; Atalı, Kesin Mühlet, s. 96.

[567]Üstündağ, **İflâs,** s. 238; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 69; Sarısözen, **Konkordato,** s. 315; Kaplan, s. 39; Ermenek, s. 330; Albayrak, **Konkordato,** s. 115.

[568]Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 69; Başözen, s. 110; Sarısözen, **Konkordato,** s. 315.

bilgi sahibi olması, gerektiğinde ona talimatlar vermesi, tavsiyelerde bulunması; ancak işlemlerin kural olarak komiserin iznine bağlı olmaması anlaşılmaktadır[569]. Bir diğer deyişle borçlu, tasarruf yetkisini sürdürerek işlemlerine devam edecek; ancak komiser, bu işlemlerle alacaklılar arasındaki eşitliğin bozulmasını engelleyecek, borçlunun malvarlığının korunması için borçluya gerekli talimatları verebilecektir[570]. Ancak komiser bu nezaret görevi kapsamında borçlunun yerine geçerek işlem yapamaz, alacaklıların tatminine veya borçlunun işlerinin devamına yönelik işleri yürütemez[571]. Uygulamada mahkemeler mühlet kararı vermekte ve nezaretin içeriği hakkında herhangi bir karar vermemektedir. Bu sebeple konkordato komiserleri de borçlu adına bankalarda tek hesap açmakta ve borçlunun taraf olacağı para akışlarının bu banka hesabı aracılığıyla yapılması yönünde bankalara da talimat vermektedir.

Borçlunun komiserin nezareti altında faaliyetini yürütmesi, az önce belirttiğimiz gibi komiserin borçluya talimatlar vermesi, onu uyarması şeklinde ortaya çıkar. Bu talimatlara uyulmaması durumunda komiserin, konkordato mühletinin kaldırılması amacıyla asliye ticaret mahkemesine başvurabileceği şüphesizdir[572]. Ancak nezaret altındayken talimatlara aykırı işlemlerin geçerli olup olmadığı meselesi tartışılmaktadır. Doktrinde bir görüş, komiserin talimatlarının ilân edilmediğini ve bu sebeple bu işlemlerin maddi hukuk anlamında geçerli ve fakat alacaklıları bağlamadığını ifade etmektedir[573]. Katıldığımız bir başka görüşe göre ise, burada kanun veya mahkeme tarafından aşağıda belirteceğimiz türde bir yasak getirilmediğinden bu işlemler geçerlidir[574]. Bu görüşe göre talimata aykırı işlemin

---

[569] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 86; Atalı, Kesin Mühlet, s. 96.

[570]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 86; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 192; Üstündağ, **İflâs,** s. 239. Bu noktada doktrinde kanunda belirtilen hâller dışında komiserin tasarruf yetkisini sınırlayamayacağı belirtilmiştir. Bkz. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 86; Atalı, Kesin Mühlet,s. 96-97; Akil, **Adi Konkordato,** s. 168. Ancak buna karşın komiserin her türlü talimatı verme yetkisinin olduğu şeklinde bir eleştiri de mevcuttur. Bkz. Sarısözen, **Konkordato,** s. 317. Kanaatimizce, komiserin talimatları tasarruf yetkisinin sınırlanması anlamına gelmediğinden ve talimata rağmen yapılan işlemler geçerli olduğundan, yapılan eleştiriyi de haklı bulmuyoruz.

[571]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 85; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 192; Kuru, **Konkordato,** s. 449, dn. 146; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 70; Taşpınar, Değişiklikler,s. 66; Albayrak, **Konkordato,** s. 133.

[572]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 86; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 481; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan,s. 677; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 554; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 194; Altay/ Eskiocak,s. 138; Albayrak, **Konkordato,** s. 138; Onar/ Belgesay, s. 232.

[573]Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 528.

[574]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 87, dn. 173; Kuru, **Konkordato,** s. 435; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 195; Tanrıver, Konkordato Mühleti, s. 495; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 65; Berkin, **İflâs,** s. 541; Üstündağ, **İflâs,** s. 240; Belgesay, **Şerh,** s. 500-501; Bilgehan Yeşilova, m.

örneğin ödemenin alacaklılar yönünden geçersiz olduğu da söylenemez. Zaten talimata aykırı davranışın varlığı hâlinde, komiserin mahkemeye başvurması ve konkordato mühletinin kaldırılarak re'sen iflâsa karar verilebilmesinin talep edilmesi, borçlu için caydırıcı bir zorlama niteliğindedir[575].

2. Borçlunun Bazı İşlemleri Komiserin İzni İle Yapabilmesi

İcra ve İflâs Kanunu m. 297/1'de nezaret dışında, asliye ticaret mahkemesinin kararı ile bazı işlemlerin konkordato komiserinin iznine bağlanabileceği de belirtilmiştir. Dikkat edilirse burada borçlunun tasarruf yetkisi bir üstteki ihtimale göre biraz daha sınırlandırılmıştır.

Kanun hükmüyle mahkemeye, somut olayın şartlarına göre kendisinin belirleyeceği bazı işlemler için komiserin iznini alma zorunluluğu getirme imkânı tanınmıştır. Mahkeme, hangi işlemlerin komiser iznine tâbi tutulduğunu açıkça göstermeli ve yapılacak tüm işleri komiser iznine tâbi tutmamalıdır[576]. Aksi hâlde borçlunun tasarruf yetkisine sahip olmasının bir anlamı kalmaz. Uygulamada genellikle mahkemeler belirli bir miktarın üzerindeki ödemelerin komiser izniyle gerçekleştirilmesi yönünde kararlar vermektedir[577]. Örneğin bir tekstil firması için mahkeme, firmanın malvarlığını, çalışma kapasitesini, alacak ve borçlarını dikkate alarak 10.000 TL'yi geçen ödemelerin komiser iznine bağlı olduğuna veya belirli sözleşmelerin komiser izniyle yapılacağına dair bir karar verebilir. Borçlu komiserden izin alarak bir ödeme/işlem yapmış ve borç altına girmiş ise artık bu borç konkordatoya tâbi olmayacak ve proje şartları dışında tam olarak ödenecektir (İİK m. 308/c-2).

İşte asliye ticaret mahkemesi bu şekilde bir karar verirse, borçlunun komiserin izni olmadan yaptığı işlemlere bağlanacak sonuç ne olmalıdır? Doktrinde bir görüş, mahkemenin iznine tâbi işlerde olduğu gibi, bu işlerin de geçersiz sayılacağını ifade

---

297, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 428-429; Öğütçü/ Çitoğlu, s. 1182; Akil, **Adi Konkordato,** s. 171.

[575]Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 513.

[576] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 88; Albayrak, **Konkordato,** s. 139; Altay/ Eskiocak, s. 123.

[577] Zaten doktrinde de komiserin izninin gerekeceği işlem türünün ve yüklenilecek borcun tutarları gibi unsurların kararda açıkça belirtilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bkz. Taşpınar, Değişiklikler, s. 67.

etmektedir[578]. Buna göre komiser bir işleme izin vermekle hem o işlemi geçerli hâle getirir hem de artık o işten doğan borçlar konkordato kapsamı dışında kalır[579]. Buna karşın bir başka görüş bu işlemlerin geçersiz olduğunu ve fakat konkordato şartları dahilinde talep edilebileceğini ifade etmektedir[580]. Bir başka görüş uyarınca bu işlemler maddi hukuk anlamında geçerli ve fakat alacaklılara karşı geçersizdir[581]. Dolayısıyla izin olmadan yapılan işlemler maddi hukuk anlamında geçerlidir ancak bu taraf, yapılan işlemden dolayı konkordato dâhilinde bir hak talep edemez. Son olarak bizim de katıldığımız bir başka görüşe göre, komiserin izni olmadan yapılan işlemler açısından İİK m. 308/c'de özel bir yaptırım getirilmiştir. Dolayısıyla bu işlemler geçerli olacak ve fakat doğan borçlar konkordatoya tâbi olacaktır[582]. Zira kanunda komiser izni olmadan doğan borçlar hakkında özel bir yaptırım öngörmüşken, bunun sınırlarını genişleterek komiser iznini mahkeme izni ile bir tutmak ve işlemi geçersiz saymak mümkün değildir. Ayrıca ikinci görüşteki gibi, bir işlemi geçersiz saydıktan sonra o işlemden doğan alacağı konkordatoya tâbi kılmak da çelişkili gözükmektedir. Son olarak bu işlemlerin alacaklılara karşı geçersiz olduğu sonucuna da katılamıyoruz. Zira kanun bu işlemlere böyle bir sonuç bağlasaydı, izin olmaksızın doğan borçların konkordatoya tâbi olduğu şeklinde bir düzenleme yapmazdı. Bir işlemin alacaklılara karşı geçersiz olması, onun konkordato sonucunda yapılacak ödemelerden de bir pay alamaması sonucunu doğurmalıdır. Fakat kanunda açıkça aksi belirtildiğine göre, artık bu işlemleri geçerli kabul etmek ve ancak doğacak borçları konkordatoya tâbi saymak en doğru çözüm olacaktır.

Her ne kadar mevcut düzenlemeler kapsamında görüşümüz bu olsa da aslında olması gereken hukuk bakımından fikrimizin de açıklanması gerekmektedir. Bu kapsamda komiserin izni olmaksızın doğan alacakların konkordatoya tabi olup olmadığının değerlendirilmesinde temel sorun hem İİK m. 297/1-c.2'de hem de İİK m. 308/c'de izin kavramının kullanılmış olmasıdır. Buna göre İİK m. 297/1-c.2'de mahkemenin belirli işleri komiserin iznine bağlayabileceği ifade edilirken, İİK m. 308/c'de de komiserin izni olmaksızın doğan alacakların konkordatoya tabi olduğu

[578] Taşpınar, Değişiklikler, s. 67.
[579]Dolayısıyla komiserin izninden önce, izin olmaksızın yapılan işlem askıda hükümsüzdür. Bkz. Yeşilova, m. 297, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 425; Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 183.
[580]Altay/ Eskiocak, s. 123-124.
[581]Albayrak, **Konkordato,** s. 142-143.
[582]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 88-89; Üstündağ, **İflâs,** s. 240; Sarısözen, **Konkordato,** s. 323; Akil, **Adi Konkordato,** s. 170; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 195; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 65; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 639.

ifade edilmiştir. Bu açıdan bakıldığında her iki hükümde de izin kavramının kullanılması doğru değildir. Zira bu sistem içerisinde mahkemenin komiserin iznine bağladığı hususlar ile, böyle bir karar vermese de komiserin izni olmadan doğan hususlar arasında bir fark kalmaması gerekecektir. Halbuki aslında İİK m. 308/c'de düzenlenen husus komiserin tasvibi olmaksızın yapılan işlemlerden doğan alacakların konkordatoya tabi olmasıdır. İİK m. 297/1-c.2'de ise aslında komiserin işlemlere "katılımından" bahsedimektedir. Zaten aslında İİK m. 297/1-c.2'nin mehazdaki karşılığı olan İsv.İİK m. 298'de de borçlunun komiserin nezaretinde işlerine devam edebileceği, ancak mahkemenin bazı işlemleri komiserin "katılımı" ile gerçekleştirmesine karar verebileceği ifade edilmektedir. Ancak aşağıda da belirteceğimiz gibi İİK m. 308/c'deki düzenleme aslında komiserin işlemleri tasvip etmesi şeklinde anlaşılmalıdır. Dolayısıyla uygulamada ortaya çıkacak sorunların kesin olarak çözülmesi için İİK m. 297/1-c.2'deki "izin" kavramı yerine "katılım", İİK m. 308/c'deki "izin" kavramı yerine ise "tasvip/onay" kavramı kullanılmalıdır. Böylece artık komiserin katılımı olmadan yapılan işlemler ile komiserin tasvibinin olmadığı işlemlerin akıbeti arasında fark gözetilebilecektir.

Burada belki tartışılması gereken bir başka sorun da İİK m. 297/1-c.2'de düzenlenen ihtimalin ticaret hukuku sistemi karşısındaki durumudur. Özellikle tacirler açısından bakıldığında, asliye ticaret mahkemesi tarafından belirli işlemlerin komiserin iznine bağlanmasının ticaret siciline tescil edilip edilemeyeceği, tescil edilse dahi bunun üçüncü kişileri bağlayıcı etkisinin olup olmadığı konusunun da ayrıca düşünülmesi gerekir. Bu kapsamda ayrıca hatırlatmak isteriz ki ticaret şirketlerinde örneğin TTK m. 233 uyarınca kollektif şirkette, ortakların temsil yetkisini kısıtlayan şartlar iyi niyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez. Benzer şekilde TTK m. 370 uyarınca anonim şirketi temsil yetkisi kural olarak çift imza ile kullanılmak üzere yönetim kuruluna ait olup, TTK m. 371/3 uyarınca temsil yetkisinin sınırlandırılmasında sadece çift imza ve şube sınırlamaları geçerlidir. Bu açıdan bakıldığında kanaatimizce mahkemenin belirli işlemleri komiserin iznine bağlaması İİK m. 297/son uyarınca ilân edileceğinden ve burada kısıtlama rızai olarak değil doğrudan yargısal bir tasarruftan doğduğundan, artık TTK m. 371/3'teki sınırlamalar geçerli olmayacak ve ilândan sonra üçüncü kişiler bu kısıtlamanın geçerli olmadığına dair bir itiraz da ileri süremeyecektir.

3. Komiserin İşletme Faaliyetini Devam Ettirmesi

İcra ve İflâs Kanunu m. 297/1'de düzenlenen bir diğer yaptırım da mahkemenin, komiserin borçlunun yerine işletme faaliyetini sürdürmesi yönünde karar vermesidir. Bu durum, borçlunun tasarruf yetkisine ağır bir müdahaledir. Zira burada artık borçlunun tasarruf yetkisi kaldırılmaktadır. Bu denli ağır bir müdahalenin varlığı, mahkemenin bu kararı vermesinde ölçülü olmasını ve bu kararın istisnai olmasını gerektirir[583]. Eğer konkordato komiseri, işletmeyi yönetme yetkinliğine sahip değilse mahkeme bu yönde karar vermemelidir[584]. Çünkü bir işletmeyi idare etmek o işletmenin yapısı, faaliyet alanı ve piyasa koşulları hakkında detaylı bilgiye sahip olmayı gerektirir ki bu da her zaman mümkün olmayabilir. Doktrinde böyle bir karar üzerine konkordato komiserinin hangi hukukî niteliğe sahip olduğu tartışılmıştır. Bir görüş bu ihtimalde komiserin ticari temsilci olduğunu ifade etmektedir[585]. Ancak buna karşın ticari temsilcinin bağlı bir tacir yardımcısı olduğu ve atanan kimse tarafından azledilebileceği, ticari temsilcinin her işlemi yapamayacağı ve bu durumun komiserin hukukî konumu ile bağdaşmayacağı eleştirisi getirilmiştir[586]. Biz de bu eleştirilere katılmaktayız. Dolayısıyla doktrinde de haklı olarak ifade edildiği gibi komiser ticari temsilci değil, bizzat o işletmenin karar vermeye yetkili organı konumunda sayılmalıdır[587]. İşte bu durumda da artık borçlu örneğin anonim şirket ise yönetim kurulunun, limited şirketse müdür veya müdürler kurulunun alacağı kararlar da hukuken geçersiz sayılacaktır.

4. Borçlunun Bazı İşlemleri Ancak Mahkemenin İzniyle Yapabilmesi

Borçlunun tasarruf yetkisine mahkeme kararı ile sınırlamalar getirildiği gibi, kanun da belirli işlemlerin ancak mahkeme izniyle gerçekleştirilmesini zorunlu kılmaktadır. İİK m. 297/2 uyarınca borçlu, mahkemenin izni dışında mühlet

---

[583]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 90-91; Taşpınar, Değişiklikler,s. 67; Altay/ Eskiocak, s. 128; Albayrak, **Konkordato,** s. 144-145.
[584]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 91.
[585]Altay/ Eskiocak, s. 128.
[586]Albayrak, **Konkordato,** s. 146. TTK m. 547/1 uyarınca ticari temsilci, işletme sahibinin ticari işletmeyi yönetmek ve işletmeye ilişkin işlemlerde ticaret ünvanı altında ticari temsil yetkisi ile kendisini temsil etmek üzere açıkça ya da örtülü olarak yetki verdiği kişidir. Ticari temsilci bağlı bir tacir yardımcısı olduğundan (bkz. Reha Poroy/ Hamdi Yasaman, **Ticari İşletme Hukuku,** 16. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017, s. 235; Şaban Kayıhan, **Ticari İşletme Hukuku,** 6. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 297), bu görüşün konkordato komiserinin hukukî niteliğini açıklamakta kullanılamacağı yönündeki eleştiri haklıdır.
[587] Albayrak, **Konkordato,** s. 146.

kararından itibaren rehin tesis edemez, kefil olamaz, taşınmaz veya işletmenin devamlı tesisatını kısmen de olsa devredemez, sınırlayamaz ve ivazsız tasarruflarda bulunamaz. Aksi işlemler hükümsüzdür. Buradaki işlemler tahdidi olarak sayılmıştır[588]. Bir diğer deyişle bunlar dışındaki işlemler, yasak işlemler kapsamında değildir. Mahkeme bu yasak işlemlerin yapılmasına izin verirken, komiser ve alacaklılar kurulunun da görüşünü alır (İİK m. 297/2, c.3). Ancak elbette mahkeme, komiserin ve alacaklılar kurulunun görüşünden farklı yönde karar verebilir[589].

Yasak olan ilk işlem rehin tesis edilmesidir. Rehin kavramının kapsamı İİK m. 23 uyarınca belirleneceğinden tüm taşınır ve taşınmaz rehinleri bu yasak kapsamına girer. Bunun dışında borçlu kefil de olamaz. Doktrinde kefalet dışında aval verilmesi, garanti sözleşmesi yapılması, borca katılma gibi işlemlerin mahkeme iznine tâbi olup olmadığı da tartışılmıştır. Garanti sözleşmesi, garanti verenin, garanti alanın bir borç ilişkisine girdiği üçüncü kişinin borcunu ifa etmemesinden veya bir teşebbüse girişmesinden doğan zarar tehlikesini, bağımsız olarak üstlendiği bir sözleşmedir[590]. Garanti sözleşmesinin kefaletten en önemli farkı, kefilin borcunun fer'i nitelikteyken garanti verenin borcunun asli nitelikte olmasıdır[591]. Dolayısıyla kefalet, esas borcun sona ermesi ile sonlanırken; esas borç sona erse bile garanti yükümlülüğü sona ermeyebilir. Bir diğer deyişle garanti sadece bu yönden bile kefaletten daha ağırdır. Aval ise, kıymetli evrak hukukuna özgü bir teminat olup, senet nedeniyle sorumlu olan kişiler lehine verilen özel bir kefalettir[592]. Borca katılma ise üçüncü bir kişinin borcun ifası bakımından ilk borçluyla beraber müteselsilen sorumlu olmasıdır[593]. Bu

---

[588] Kuru, **Konkordato,** s. 435; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3661 vd.; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 65; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 74; Albayrak, **Konkordato,** s. 116; Gürdoğan, **Konkordato,** s. 175, dn. 493; Berkin, **İflâs,** s. 541; Buruloğlu/ Reyna, s. 36; Güner, s. 297; Öğütçü/ Çitoğlu, s. 1182; Sarısözen, **Konkordato,** s. 320; Altay/ Eskiocak, s. 121; Akil, **Adi Konkordato,** s. 168, dn. 619.

[589] Ancak mahkeme farklı yönde karar verirken bunun gerekçelerine de kararda yer vermelidir. Bkz. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 84; Sarısözen, **Konkordato,** s. 320; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 188; Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 237.

[590]Haluk Tandoğan, **Garanti Mukavelesi (Mahiyeti ve Benzeri Hukuki Münasebetlerden Tefriki),** 1. Baskı, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1959, s. 7 vd.; Seza Reisoğlu, **Garanti Mukavelesi,** 1. Baskı, Ankara: Ajans Türk Matbaası, 1963, s. 9; Hüseyin Murat Develioğlu, **Kefalet Sözleşmesini Düzenleyen Hükümler Işığında Bağımsız Garanti** Sözleşmeleri, 1. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009, s. 34 vd. Gamze Turan, "Garanti ve Kefalet Sözleşmeleri Arasındaki Farklar ve Banka Kredi Kartı Sözleşmelerindeki Şahsi Teminatın Niteliği", **TBBD,** S. 66, 2006, s. 28.

[591]Tandoğan, **Garanti Mukavelesi,** s. 19 vd.; Develioğlu, **Kefalet**, s. 67-68; Turan, s. 34 vd.

[592]Aval konusunda farklı tanımlar için bkz. Oğuz İmregün, **Kıymetli Evrak Hukuku,** 2. Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2007, s. 79; Abuzer Kendigelen/ İsmail Kırca, **Kıymetli Evrak Hukuku Genel Esaslar Kambiyo Senetleri,** İstanbul; On İki Levha Yayıncılık, 2019, s. 225 vd.; Reha Poroy/ Ünal Tekinalp, **Kıymetli Evrak Hukuku,** 23. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019, s. 219-220; Raziye Aksu Özkan, **Aval Kurumu,** 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 21.

[593]Tandoğan, **Garanti Mukavelesi,** s. 36.

tanımlardan anlaşıldığı üzere, garantiler, avaller ve borca katılma, kefaletten daha ağır özelliklere sahip olduğundan; mahkeme izninin bu işlerde de evleviyetle aranması gerekir[594].

Ayrıca mahkeme izni olmaksızın borçlu, taşınmazlarını ve işletmenin devamlı tesisatını sınırlayamaz ve devredemez. Öncelikle eğer borçlunun olağan işi, faaliyet konusu taşınmaz devri ise burada artık mahkeme izni aranmamalıdır[595]. Ancak elbette uygulamada tapu idareleri her hâlûkarda mahkemelerin iznini arayacaktır. Bu bahiste borçlunun taşınmaz satış vaatlerinin akıbeti de tartışmalıdır. Taşınmaz satış vaatleri ön sözleşme olduğundan bu madde kapsamına girmez ve geçerlidir[596]. Fakat bu işlem geçerli kabul edilince, alacaklı TMK m. 716 uyarınca tescile zorlama davası açılabilecek ve böylece taşınmaz devredilmiş olacaktır. İşte doktrinde bunun İİK m. 297/2'yi dolaşmak niteliğinde olduğu ve bu sebeple noterde düzenlenen taşınmaz satış vaadine dayalı olarak cebri tescil davası açılamayacağı ifade edilmiştir[597]. Bu noktada doktrinde bir görüş, cebri tescil davasında mühletin bekletici mesele yapılması gerektiğini ifade etmektedir. Bu görüş kapsamında mühletin kaldırılma ihtimaline binaen bekletici mesele yapılması ve gerekirse bu işlemlerin de komiser iznine tâbi kılınması gerektiği belirtilmiştir[598].

Son olarak borçlunun ivazsız tasarruflar yapması da yasaktır. Burada İİK m. 278/2'de sayılan ve bağışlama hükmünde kabul edilen işlemlerin de yasak olduğu kabul edilmektedir[599].

---

[594]Albayrak, **Konkordato,** s. 118. Ancak doktrinde kefalette yasağın gerçerli olduğu ve fakat kefaletle aynı sonucu doğuran garanti sözleşmesinde veya avalde komiserlik talimatını beklemenin gerekli olduğu ifade edilmiştir. Bkz. Sarısözen, **Konkordato,** s. 321; Yeşilova, m. 297, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 416. Ancak kanaatimizce TBK m. 603 hükmü de dikkate alınmalıdır. Zira bu madde uyarınca kefil olma ehliyeti hakkındaki hükümlerin, kefalet dışında teminat amacını güden diğer sözleşmelere de uygulanacağı açıkça ifade edilmiştir. Kanaatimizce İİK m. 297'deki yasaklama borçlunun kefil olma ehliyetini sınırlandırdığından, artık TBK m. 603 hükmü atfıyla bu işlemler için de mahkemenin izni gerekli sayılmalıdır.

[595]Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 77.

[596]Doktrinde baskın görüş taşınmaz satış vaatlerini ön sözleşme olarak nitelendirmektedir. Bkz. Necip Kocayusufpaşaoğlu, **Türk Medeni Hukukunda Gayrimenkul Satış Vaadi,** İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1959, s. 67; Fikret Eren, **Özel Hükümler,** s. 194; Oğuzman/ Seliçi/ Oktay Özdemir, s. 390; Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 691-692; Antalya, **Genel Hükümler,** s. 437; Aydoğdu/ Kahveci, s. 261. Ancak doktrinde taşınmaz satış vaadinin ön sözleşme olmadığı, ön sözleşmenin gereksiz bir yol olduğu da ifade edilmiştir. Bkz. Mustafa Reşit Karahasan, **Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, C. I,** İstanbul: Beta Yayınları, 2002, s. 452.

[597]Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3662; Kuru, **El Kitabı,** s. 1467; Altay/ Eskiocak, s. 122.

[598]Albayrak, **Konkordato,** s. 121-122.

[599] Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 74; Albayrak, **Konkordato,** s. 121.

Kanunda öngörülen bu tasarruf yasaklarına aykırı işlemler hükümsüzdür. Buradaki hükümsüzlük kavramından kesin hükümsüzlük yaptırımının anlaşılması gerekir[600]. Komiserin bu işleme rıza göstermesi ya da alacaklıların bu işleme onay vermesi yasak tasarrufu geçerli hâle getirmez[601]. Acaba mahkemenin bu işlemlere sonradan izin vermesi mümkün müdür? Doktrinde Postacıoğlu, hükümsüzlük yaptırımının daha sonra icazetle ortadan kaldırılamayacağını ifade etmektedir[602]. Yine bir başka görüş olarak, konkordatonun amacının dikkate alınması gerektiği ve dolayısıyla icazetin de mümkün olduğu belirtilmiştir[603]. Biz de birinci görüşe katılmaktayız.

5. Amerikan Yeniden Örgütlenme Hukuku'nda Borçlunun Tasarruf Yetkisi

Amerikan Hukuku'ndaki yeniden örgütlenmenin temel amacı, borçlunun rehabilite edilmesi ve ekonomik hayata normal şartlarla yeniden kazandırılmasıdır. İşte yeniden örgütlenmenin bu amacının gerçekleşmesinin belki de en önemli aracı, yeniden örgütlenme talebi ile beraber borçlunun yediemin borçlu (debtor-in-possession) sıfatını kazanmasıdır[604]. Böylece borçlunun sıfatı, yeniden örgütlenme sürecinin başlaması ile değişecektir[605].

---

[600] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 85; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3663; Kuru, **Konkordato,** s. 435; Yeşilova, m. 297, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. ; Albayrak, **Konkordato,** s. 123; Gürdoğan, **Konkordato,** s. 175; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 58-59; Buruloğlu/ Reyna, s. 37; Berkin, **İflâs,** s. 540; Berkin, Konkordato Prosedürü, s. 261; Üstündağ, **İflâs,** s. 240; Ansay, **İcra ve İflâs,** s. 344; Akil, **Adi Konkordato,** s. 171; Sarısözen, **Konkordato,** s. 320; Sarısözen, **Yenilikler,** s.187; Tanrıver, Konkordato Komiseri, s.75; Tanrıver, Konkordato Mühleti,s. 319; Olgaç, s. 1965; Atalı/Ermenek/ Erdoğan, s. 640.

[601] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 85; Kuru, **Konkordato,** s. 434; Berkin, Konkordato Prosedürü, s. 261; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 76; Tanrıver, Konkordato Mühleti,s. 319; Belgesay, **Şerh,** s. 501; Onar/ Belgesay, s. 232; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 58; Sarısözen, **Konkordato,** s. 320; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 187; Üstündağ, **İflâs,** s. 240; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 640.

[602] Postacıoğlu, **Konkordato,**s. 58; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 187.

[603] Albayrak, **Konkordato,** s. 126-127. Ancak bu durumda icazetin ne zamana kadar alınacağı, alacaklılar kurulunun görüşünün ne zaman alınacağı gibi sorunların ortaya çıkacağı, dolayısıyla söz konusu iznin icazeti kapsar şekilde genişletilmemesi görüşü de ileri sürülmüştür. Bkz. Yeşilova, m. 297, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 414.

[604] Aslında bu durum borçlunun rehabilitasyonunun en iyi borçlunun kendi yönetimiyle sağlanmasına dair inançtan kaynaklanmaktadır. Bkz. *In re Curlew Valley Associates* 14 B.R. 506 (United States Bankruptcy Court for the District of Utah, 08.10.1981); *In re Columbia Motor Express Inc.*343 B.R. 389(United States Bankruptcy Court for the Middle District of Tennessee, 29.08.1983).

[605]Ginsburg/ Martin/ Furay, s. 4-29; Thomas G. Kelch, "The Phantom Fiduciary: The Debtor in Possession in Chapter 11", **The Wayne Law Review,** Vol. 38, 1992, s. 1325; John T. Roache, "The Fiduciary Obligations of a Debtor in Possession", **University of Illinois Law Review,** Vol. 1, 1993, s. 133 vd.

Yeniden örgütlenme sürecinin başlamasından sonra bir kayyım tayin edilmezse, borçlu yediemin borçlu sıfatına sahip olur (USBC § 1104, 1107). Yediemin borçlu, USBC § 1107 uyarınca kayyımın üstleneceği bütün görevlere sahiptir[606]. Bir diğer deyişle borçlu yine işletmesinin başında kalacak, yönetim organı işletmenin devamı için gerekli kararları alacak, alacaklılara ve mahkemeye gerektiğinde raporlar verecektir[607]. Ancak elbette kayyıma verilen borçlunun mali durumunun geçmişten günümüze incelenmesi, gözetim altında tutulması görevi yediemin borçluya verilmemiştir[608].

Borçlunun sınırsız bir tasarruf yetkisine sahip olması, tıpkı hukukumuzda konkordato talebi üzerine borçlunun tasarruf yetkisine sahip olması durumunda olduğu gibi belirli sakıncalar doğurabilir. İşte bu sebeple aslında kayyımlar için geçerli olan USBC § 363/b hükmü önem arz etmektedir. Buna göre borçlu, olağan iş kapsamında kalan tüm işleri (malların kullanılması, gerektiğinde satılması, mallar üzerinde borçlandırıcı işlemler yapılması vb.) serbestçe yapacak, olağanüstü işleri yapması için de ilgilileri bilgilendirmek vemahkemeden izin almak için duruşma açılacaktır[609]. Burada hangi işlerin olağan iş olduğu kanunda tanımlanmamıştır. Bu sebeple uygulamada bir işin olağan iş olup olmadığının değerlendirilmesinde ikili bir test uygulanması gerektiği ifade edilmiştir. Mahkemeler tarafından bu test dikey boyut testi ve yatay boyut ya da alacaklıların beklentileri testi olarak ifade edilmektedir[610]. Bahsi geçen bu kararlarda yatay test, işlemin benzer işi yapan diğer kişiler tarafından da olağan olarak yapılıp yapılmadığına dair bir incelemeyi

---

[606] *Dunes Hotel Assocs. v. Hyatt Corp.*245 B.R. 492(United States District Court for the District of South Carolina, 18.02.2000); *In re Breland* 474 B.R. 766 (United States Bankruptcy Court for the Southern District of Alabama, 05.07.2018).

[607] Bu kapsamda mahkeme kararlarında borçlunun, iflâs mahkemesinin bir uzvu olarak masaya karşı güven sorumluluğu uyarınca görevli olduğu ve masanın haklarını korumak için sorumluluk üstlendiği açıkça vurgulanmaktadır. Borçlunun bu durumu "fiduciary duties" olarak adlandırılmaktadır. Bkz. *Hansen, Jones & Leta, P.C. v. Segal* 220 B.R. 434 (United States District Court for the District of Utah, 18.02.1998); *In re Signature Apparel Grp.* 577 B.R. 54 (United States Bankruptcy Court for the Southern District of New York, 24.08.2017).

[608] Böyle bir durumda borçlunun işlemlerini denetleme görevini teminatsız alacaklılar komitesi veya kurulacak diğer komiteler yerine getirecektir. Bkz. Kelch, s. 1329.

[609]*In re Lodge Am., Inc.* (United States Bankruptcy Court for the District of Kansas, 27.02.2001).

[610]*In re Honey Creek Entertainment Inc.* 246 B.R. 671(United States Bankruptcy Court for the Eastern District of Oklahoma, 23.03.2000); *Huennekens v. Marx* 154 B.R. 214(United States Bankruptcy Court for the Eastern District of Virginia, 22.04.1993); *In re Glosser Bros, Inc.* 100 B.R. 268(United States Bankruptcy Court for the Western District of Pennsylvania, 24.05.1989); *In re Waterfront Companies Inc.* 56 B.R. 31 (United States Bankruptcy Court for the District of Minnesota, 08.11.1985); *In re Dant&Russell, Inc.*951 F.2d 246(United States Court of Appeals for the Ninth Circuit, 17.12.1991); *In re James A. Philips, Inc.* 29 B.R. 391 (United States District Court for the Southern District of New York, 28.03.1993); *In re Cowin,* 2014 Bank. LEXIS 1119 (United States Bankruptcy Court for the Southern District of Texas, 21.03.2014).

kapsamaktadır. Dikey test ise alacaklıların bu işlemden beklentilerini değerlendirmektedir. Buna göre alacaklıların beklentileri, bu işlemin olağan şekilde yapılacağı şeklindeyse, bu işlem olağan iş kapsamında sayılacaktır. Bu kapsamda özellikle masa mallarının satılmasına, eğer borçlunun olağan işleri kapsamında değilse, mahkemeler izin vermemektedir[611]. Ayrıca uygulamada bu türden işlemlere izin verilebilmesi için yapılacak işlemin iyi niyetli olması şartı da aranmaktadır[612]. Bunun dışında borçlunun yeni sözleşmeler yapması, sözleşmeleri sona erdirmesi, işçilerine maaş ödemeleri veya iş kazalarından dolayı ödemeler yapması, KERP[613] uygulamalarına başlaması bu tarz olağan işlere örnek gösterilmektedir[614].

Bu testler, USBC § 364/a uyarınca borçluya yeni krediler sağlanmasına ilişkin hüküm açısından da uygulama alanı bulmaktadır. Buna göre yediemin borçlu veya borçlu yerine işlerin idaresini üstlenen kayyım olağan iş kapsamında yeni krediler temin edebilir. Ancak bu krediler sebebiyle doğacak olan alacaklar sadece mahkemenin izni varsa yeniden örgütlenme giderlerinden sayılacak ve tam olarak ödenecektir. Mahkemeler bu kredinin olağan iş yapma usûlü kapsamında temin edilip edilmediğini de aynı testleri uygulayarak tespit etmektedirler[615]. Ancak bu hüküm borçlunun karşılığında teminat vermediği krediler için geçerlidir.

---

[611]Hem yargı kararlarında hem de doktrinde bu türden bir malvarlığı satışına "good business reason" şartı yerine gelmiş ise izin verilebileceği ifade edilmektedir. Bu kapsamda "good business reason", borçlunun kendi işletmesinin en menfaatine olan işi yapması ve satış şirketin menfaatini en iyi şekilde gerçekleştirmiyorsa bu satışa izin verilmemesi anlamına gelmektedir. Burada alacaklılar komitelerinin isteği de yeterli değildir. Bkz. *In re Global Crossing Ltd.* 295 B.R. 720(United States Bankruptcy Court for the Southern District of New York, 24.07.2003); *In re Lionel Corp.* 722 F.2d 1063 (United States Court of Appeals for the Second Circuit, 29.11.1983).

[612] İyi niyetli devir açısından sadece borçlunun değil bu malı satın alan kimsenin iyi niyeti de değerlendirilmektedir. Bu kapsamda devir, alacaklıların zararına gerçekleştiriliyorsa, yapılan işlem yeniden örgütlenmenin amacı ile çelişiyorsa iyi niyetli sayılmayacaktır. Bkz. Jessica Uziel, "Section 363(B) Restructuring Meets the Sound Business Purpose Test with Bite: An Opportunity to Rebalance The Competing Interests of Bankruptcy Law", **University of Pennsylvania Law Review,** Vol. 159, 2011, s. 1213-1214, dn. 136 ve oradaki kararlar.

[613]KERP (Key Employees Retention Plan) ise borçlunun yeniden örgütlenmenin devamında şirketin daha iyi faaliyet gösterebilmesi için varlığı önem arz eden işçilere daha fazla maaş ödenmesi ve bu işçilere muhtelif yardımlar yapılmasını içeren planlara verilen isimdir. Bkz. *Holbrook v. Gentek, Inc.* 2010 U.S. Dist LEXIS 67985(United States District Court for the Eastern District of Michigan, 07.07.2010). İşte bu KERP uygulamasının olağan işlerden olduğu hakkında bkz. *In re Brooklyn Hosp. Ctr.* 341 B.R. 405(United States Bankruptcy Court for the Eastern District of New York, 04.05.2006).

[614] Borçlunun planın tasdikine kadar sözleşmeleri ifa edebileceği hakkında bkz. *In re Orion Pictures Corp.* (United States Court of Appeals for the Second Circuit, 17.12.1993); borçlunun sözleşmeleri sona erdirebilmesi hakkında bkz. *In re Old Carco LLC* 406 B.R. 180(United States Bankruptcy Court for the Southern District of New York, 19.06.2009); işçilere iş kazasından dolayı ödeme yapılabileceği hakkında bkz. *In re Pacesetter Designs Inc.* 114 B.R. 731 (United States Bankruptcy Court for the District of Colorado, 03.05.1990).

[615]*In re Keystone Surplus Metals Inc.* 445 B.R. 483 (United States Bankruptcy Court for the Eastern District of Pennsylvania, 07.12.2010).

Borçlu eğer bir rehin karşılığı kredi elde edebilmişse, artık USBC § 364/c hükmü uygulanır. Buna göre borçlunun kredi karşılığı teminat gösterdiği mal üzerinde daha sonra gelen bir rehin yoksa veya borçlu bir mal üzerinde ilk defa bu alacaklı için rehin tesis ediyorsa, bu rehinli alacaklının alacağı artık yeniden örgütlenme giderlerinden sayılacaktır. Fakat borçlunun tüm malları hâlihazırda rehinliyse ve kredi alan alacaklı da teminat istiyorsa, kredinin alınması için artık USBC § 364/d hükmü uygulanır. Bunun için borçlunun başka hiçbir şekilde kredi temin edememiş olması ve diğer rehinli alacaklıların haklarının yeter derecede korunmuş olması gerekir. Bu hükme göre de bu kredi alınırken, malvarlığı üzerinde daha önce tesis edilen rehnin alacaklısının da yeterli derecede korunmuş olması ve mahkemenin yapacağı duruşmayla bu kredinin alınmasına izin vermesi gerekir (USBC § 364/d).

Tasarruf yetkisinin sınırlandığı ikinci nokta ise nakdi teminatlar (cash collateral) kavramıdır. Nakdi teminatlar, üzerinde rehin tesis edilmiş borçluya ait malların satışından elde edilen gelirler üzerinde de teminatın devam etmesi anlamına gelir[616]. Nakdi teminat USBC § 363/a'da tanımlanmıştır. Buna göre, para ve kıymetli evrak, menkul kıymetler gibi para benzeri mallar üzerinde, bunların elde edilmesi için satılan mallardaki rehin hakkı sahiplerinin hakkı devam etmektedir. Aslında borçlu bu malları, yeniden örgütlenme sürecinin devamında nakit elde edebilmek ve işlerini devam ettirebilmek için satmaktadır. İşte bu satıştan elde edilen para ve benzeri kıymetler üzerinde de alacaklıların teminatı devam etmektedir. Bu kural doktrinde, başarılı bir yeniden örgütlenmenin "cankurtaranı" olarak anılmaktadır[617]. Borçlu elde ettiği bu para ve benzeri değerleri, ancak alacaklıların rızası ve mahkemenin izni ile kullanabilecektir. Mahkemeler söz konusu izni verirken, teminatlı alacaklıların haklarının yeterli derecede korunmuş olmasını aramaktadır. Burada yeterli derecede korumanın nasıl gerçekleşeceği ise USBC § 361'de düzenlenmiştir. Buna göre borçlu, söz konusu nakit teminatın kullanılmasından doğan değer kayıpları miktarında ödeme yaparak veya bu teminat yerine başka bir

[616] Germain, s. 123.

[617] Benjamin Weintraub/ Alan Resnick, "The Use of Cash Collateral in Reorganization Cases", **Uniform Commercial Code Law Journal,** Vol. 15, 1982, s. 168. Borçlunun ekonomik anlamda hayatta kalması malvarlıklarını satarak bir fon elde etmesi ve bunu kullanmasına bağlıdır. Bkz. Stephen C. Mount, "Standards and Sanctions for the Use of Cash Collateral under the Bankruptcy Code", **Texas Law Journal,** Vol. 63, 1984, s. 342.

teminat vererek ya da bu teminata eş değer bir ödeme yaparak, alacaklıları yeterince koruma yükümlülüğünü yerine getirmiş olacaktır[618].

Tasarruf yetkisine yapılan bir diğer sınırlama da USBC § 363/e hükmünde mevcuttur. Buna göre kullanımı, kiralanması ve satışı mevzu bahis olan bir mal üzerinde bir rehin tesis edilmişse, rehinli alacaklı; bu malın kullanımı ve mal üzerindeki tasarrufları, haklarının yeterli derece korunmasını isteyerek engelleyebilir[619]. Burada yukarıdaki ihtimalden farklı olarak doğrudan rehinli malın kullanımı söz konusudur. Ancak burada da kanun, rehinli alacaklıların korunmasını gözetmiştir.

V. Kesin Mühletin Sona Ermesi

Kesin mühletin sona ermesi, mühletin süresinin sona ermesi ile olabilir. Ayrıca mühlet içerisinde konkordatonun tasdikine veya tasdik talebinin reddine karar verilirse de mühlet sona ermiş olur. Fakat bunun dışında kesin mühlet, İİK m. 291 ve 292 hükümleri uyarınca kaldırılabilir ve böylece mühlet sona erer. İşte bu kapsamda kesin mühletin kaldırılması ile ilgili açıklamalar yapılacaktır.

A. Borçlunun Mali Durumunun Düzelmesi Sonucu Mühletin Kaldırılması

İcra ve İflâs Kanunu'nun 291. maddesinde konkordato ile amaçlanan iyileşmenin kesin mühletin sona ermesinden önce gerçekleşmesi ve bunun da komiser rapouyla tespiti durumunda, asliye ticaret mahkemesinin kesin mühletin kaldırılmasına karar verebilmesine imkân tanınmıştır. Mahkeme bu kararı vermeden önce borçluyu ve varsa konkordato talep eden alacaklı ile alacaklılar kurulunu dinler

[618]Mount, s. 350 vd; *In re Sheehan* 38 B.R. 894 (United States Bankruptcy Court for the District Court of South Dakota, 30.03.1984). Bu durumda alacaklıların yeterli ölçüde korunduğu konusundaki ispat yükü borçlunun üzerindedir. Bkz. *In re Besler* 19 B.R. 879 (United States Bankruptcy Court for the District of South Dakota, 30.04.1982).

[619]*In re Palace Quality Servs. Indus.* 283 B.R. 868(United States Bankruptcy Court for the Eastern District of Michigan, 09.10.2002); *In re Big3D Inc* 2009 Bank. LEXIS 5640(United States Bankruptcy Appellate Panel for the Ninth Circuit, 06.10.2010).

(İİK m. 291/2). Dolayısıyla bu kararın duruşmalı yapılması zorunludur. Doktrinde alacaklılar kurulunun oluşturulmaması ihtimaline binaen, alacaklılar kurulu oluşturulsaydı kurula seçilecek alacaklıların çağırılarak dinlenilmesinin faydalı olduğu belirtilmiştir[620].

Kanunda iyileşme kavramından ne anlaşılması gerektiği açıkça ifade edilmemiştir. Ancak gerekçede iyileşmenin borçlunun alacaklılarına tam ve zamanında ödeme yapma imkânına kavuşması anlamına geldiği belirtilmiştir[621]. Dolayısıyla iyileşme, borçlu borca batıksa borca batıklıktan; aciz halinde ise aciz hâlinden kurtulma anlamına gelir[622]. Bir diğer deyişle borçlunun konkordato talep ederken içinde bulunduğu mali sıkıntı veya mali sıkıntıya düşme tehlikesi geçmiş, borçlu ekonomik hayattaki varlığını normal koşullarda sürdürebilme imkânını kazanmış ise artık mühlet İİK m. 291 uyarınca kaldırılır.

B. Kesin Mühlet İçinde Konkordato Talebinin Reddi ve İflâsın Açılması

7101 sayılı Kanun ile İİK m. 292, kesin mühlet içinde konkordato talebinin reddi ile iflâsın açılması hakkında düzenlemeler yapmış; bu düzenlemelerde 7155 sayılı Kanun'un 16. maddesi ile değişiklik yapılarak madde şu anki şekline kavuşmuştur. Bu maddede bentler hâlinde konkordato mühletinin kaldırılarak borçlunun iflâsına karar verilmesi sebepleri düzenlenmiştir. Öncelikle belirtilmelidir ki bu yaptırım sadece iflâsa tâbi borçlu için geçerlidir (İİK m. 292/1, c.1). İflâsa tâbi olmayan borçlular açısından bu maddede sayılan sebepler oluşsa bile sadece kesin mühletin kaldırılarak konkordatonun reddi kararı verilecektir (İİK m. 292/2). Mahkeme bu madde kapsamında karar verirken yine duruşma açmak ve borçlu ile alacaklılar kurulunu dinlemek zorundadır. Diğer alacaklıların dinlenilmesi ise ihtiyaridir (İİK m. 292/3).

---

[620] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 64; Akyürek/ Akyürek, s. 256; Sarısözen, **Konkordato,** s. 241.

[621] İflâsın ertelenmesi kapsamında da iyileşmenin ne anlama geldiği tartışılmıştır. Doktrinde iyileşme, borca batıklık, aciz hali, ödemelerin tatili gibi hallerin veya bunların gerçekleşmesi tehlikesinin yarattığı ekonomik sıknтının gderilerek, işletmenin yeniden kâr elde ederek sağlıklı bir biçimde çalışmaya başlar hâle gelmesi şeklinde tanımlanmıştır. Bkz. Ermenek, s. 215-216; Pekcanıtez, İflâsın Ertelenmesi, s. 28; Atalay, **Borca Batıklık,** s. 99; Özekes, İflâsın Ertelenmesi**,** s. 3264; Toraman, **İflâsın Ertelenmesi,** s. 201 vd.

[622] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 65.

Kanunda belirtilen ilk hâl, borçlunun malvarlığının korunması zorunluluğudur. Burada borçlu, konkordato mühleti almasına rağmen alacaklıların zararı giderek artıyor, borçlunun malvarlığı açısından menfaatler dengesi alacaklılar aleyhine bozuluyorsa, iflâsa karar verilebilir[623]. Ancak iflâs kararı verilmesinin son çare olduğu, asliye ticaret mahkemesinin malvarlığının korunması amacıyla öncelikle tasarruf yetkisini kaldırması gibi önlemleri alması gerektiği hatırda tutulmalıdır[624].

Kanunda belirtilen ikinci hâl ise konkordatonun başarıya ulaşmayacağının anlaşılmasıdır. Konkordatonun başarıya ulaşması, borçlunun iyileşmesi veya konkordatonun tasdiki ihtimallerini kapsamaktadır. İşte konkordato neticesinde borçlunun iyileşmesi mümkün görünmüyor veya konkordatonun hiçbir şekilde tasdik edilmeyeceği anlaşılıyorsa, kesin mühlet kaldırılarak konkordatonun reddine ve borçlunun iflâsına karar verilir[625].

İİK m. 297'de belirlenen yasak tasarrufların yapılması, borçlunun komiserin talimatlarına aykırı davranması ya da alacaklıları zarara uğratma kastıyla hareket etmesi de konkordato mühletinin kaldırılması sebeplerindendir. (İİK m. 292/1-c). Bu maddeye "alacaklıları zarara uğratma amacıyla hareket etmesi" 7155 sayılı kanunla eklenmiştir. Bu maddeyle beraber doktrinde, artık borçlunun dürüst olmasının tasdik için zorunlu hâle getirildiği ifade edilmiştir[626]. Ancak burada kanaatimizce tasdik şartlarına bir yenisi eklenmemiş, sadece borçlunun mühlet içerisinde tasarruf yetkisine sahip olmasından aldığı güçle alacaklıları zarara uğratmasının önüne geçilmek istenmiştir. Kaldı ki dürüstlük kuralı yukarıda da ifade ettiğimiz gibi TMK

---

[623]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 66. "*Hiç kuşkusuz şirketin devamı her geçen gün malvarlığının azalması ile devam edecekse, hem borçlu hem de alacaklının menfaati gözetilerek iflâs kararı verilmelidir… Davacı iflâsa tâbi kişilerden olmakla beraber borca batık olmadığı ve iflâs verilmemesinin malvarlığını eritmeyeceği anlaşılmış olmakla bu aşamada iflâs kararı verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir"* bkz. İstanbul Anadolu 3. ATM E. 2018/1093, K. 2020/192, T. 19.02.2020. Borca batık şirketin mühlet süresince borca batıklığının arttığı ve böylece malvarlığının korunması için iflâs kararı verilmesinin gerektiği yönünde bkz. İstanbul Anadolu 3. ATM. E. 2020/65, K. 2020/193, T. 19.02.2020; İstanbul Anadolu 3. ATM E. 2018/1058, K. 2019/178, T. 13.02.2019. Ayrıca mühlet içerisindeki devirler sebebiyle malvarlığının korunamayacağının anlaşılması dolayısıyla mühletin kaldırılması kararı verilebilir. Bkz. Bakırköy 2. ATM. E. 2018/1025, K. 2019/333, T. 25.03.2019 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi)

[624]Budak/ Tunç Yücel, m. 292, **Öztek Konkordato** Şerhi, s. 316; Sarısözen, **Konkordato,** s. 242; Akil, **Adi Konkordato,** s. 172; Altay/ Eskiocak, s. 128.

[625] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 67; Sarısözen, **Konkordato,** s. 243. Ancak uygulamada konkordatonun başarı şansı açısından tasdik ihtimali ile iyileşme ihtimali beraber aranmaktadır. Dolayısıyla bunlardan birisi yoksa, konkordato mühletinin kaldırılmasına karar verilmektedir. Bkz. Bakırköy 2. ATM. E. 2018/1020, K. 2019/596, T. 29.05.2019; Bakırköy 2. ATM E. 2018/1000, K. 2019/213, T. 06.03.2019 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[626] Coşkun, s. 87.

m. 2 uyarınca elbette arandığından, İİK m. 292/1-c'de yapılan değişikliğin olağanüstü bir değişiklik anlamına gelmediği kanaatindeyiz.

Son olarak borca batık sermaye şirketlerinin ve kooperatiflerin konkordato talebinden feragat etmesi nedeniyle de konkordato mühleti kaldırılacaktır. Zira sermaye şirketlerinin borca batık olması, İİK m. 179 uyarınca doğrudan bir iflâs sebebi olduğundan, konkordatodan feragat eden bu şirketin iflâsına karar verilmemesi de zaten bir çelişki olurdu.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KONKORDATO MÜHLETİNİN ALACAKLILAR BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Konkordatoda kesin mühletin alacaklılar yönünden sonuçları İİK m. 294'te düzenlenmiştir. Maddenin her bir fıkrasında alacaklılar için farklı bir sonuçtan bahsedilmektedir. Söz konusu madde metni çok uzun olmamakla beraber, konkordatonun en can alıcı, uygulamada en çok tarışma yaratan düzenleme de İİK m. 294 hükmüdür. Çünkü konkordato talebi ile beraber tüm alacaklılar borçlunun malvarlığından nasıl tatmin edileceğine dair bir kaygıya düşerken, borçlu da ekonomik durumunu toparlamak için korunma ihtiyacı hissetmektedir. İşte mühletin alacaklılara etkisini düzenleyen İİK m. 294 hükmünün ve getirilen kuralların önemi de burada ortaya çıkmaktadır. İşte bu başlık altında İİK m. 294'te yer alan düzenlemeler sırayla ve uygulamadaki tartışmalara da değinilerek incelenecek ve bu maddenin diğer hükümlerle ilişkisine de yer verilecektir. Ayrıca şimdiden ifade edilmelidir ki İİK m. 294, kesin mühletin alacaklılar bakımından sonuçlarını düzenlese de İİK m. 288/1 hükmü uyarınca geçici mühlet, kesin mühletin sonuçlarını doğuracağından, bu bahiste bahsedilecek hükümler geçici mühlette de caridir.

§ 1 Konkordatoya Tâbi Olan ve Olmayan Alacakların İncelenmesi

Konkordato mühletinin alacaklılar yönünden sonuçlarının tam anlamıyla anlaşılabilmesi için öncelikle konkordatoya tâbi alacak kavramının incelenmesi gerekir. Bir alacağın konkordatoya tâbi olması, alacaklının konkordato projesinde belirtilen şekilde tatmin edilmesi, konkordatonun lehinde ve aleyhinde oy kullanarak

nisapta dikkate alınması anlamına gelir[627]. Ayrıca konkordatonun alacaklılar yönünden sonuçları kural olarak konkordatoya tâbi alacaklar açısından doğar. Ancak belirtmeliyiz ki bir alacağın konkordatoya tâbi olması, onun konkordatonun alacaklılar yönünden sonuçlarına da mutlak anlamda tâbi olması gerekliliğini doğurmaz. Örneğin amme alacakları konkordatoya tâbi olmamakla beraber, mühlet içinde amme alacakları için de takip yapılamaz. Ancak bu iki durum yani takip yasağı ile konkordatoya tâbi olma ihtimâlleri, çok büyük oranda örtüşmektedir. Dolayısıyla konkordatoya tâbi alacakların neler olduğunun öncelikle değerlendirilmesi ve bu konuda tartışmalara çözümler bulunması gerekmektedir.

I. Konkordato Talebinden Önce veya Mühlet İçerisinde Komiserin İzni Olmadan Doğmuş Alacaklar

İcra ve İflâs Kanunu m. 308/c, konkordatonun hükümleri başlığı altında konkordatoya tâbi alacakların neler olduğunu düzenlemiştir. Buna göre bağlayıcı hâle gelen konkordato talebinden önce veya komiserin izni olmaksızın mühlet içerisinde doğan tüm alacaklar için mecburidir.

Bir alacağın konkordato talebinden önce doğmuş olması, onu konkordatoya tâbi yapar. Dikkat edilirse burada alacağın doğum tarihi esas alınmaktadır. Dolayısıyla alacağın konkordato talebinden önce doğmuş olması yeterli olup, daha sonra muaccel olsa veya alacağın bağlı olduğu şart konkordato talebinden sonra gerçekleşse bile, bu alacak konkordatoya tâbi olmaya devam edecektir[628]. Ancak mühletten önce doğmuş her alacak da konkordatoya tâbi değildir. Kanunda yer alan istisnalar incelenecektir[629].

Konkordatoya tâbi olan bir diğer alacak kalemi ise mühlet içerisinde komiserin izni olmadan doğmuş alacaklardır. Maddede hangi alacaklar için konkordato

---

[627] Altay/ Eskiocak, s. 203; Ulukapı, Konkordatonun Sonuçları, s. 9 vd.; Sarısözen, **Konkordato,** s. 411; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 238; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 57; Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 255.

[628] Bilgehan Yeşilova, m. 308/c, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 599; Akil, **Adi Konkordato,** s. 223; Tunç Yücel, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar, s. 61; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 94; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 561; Altay/ Eskiocak, s. 103.

[629] Bkz. aşa. Üçüncü Bölüm, § 1, III, IV, V, VI.

komiserinin izninin aranacağı hususuna yer verilmemiştir. Elbette İİK m. 297 uyarınca asliye ticaret mahkemesi, bazı işlemleri komiserin iznine bağlayabilir. Bunun dışında doktrinde borçlunun hangi işlemler için nasıl izin alması gerektiği konusunda doktrinde devam eden bir tartışma bulunmaktadır. Bu kapsamda bir görüş, komiserin izninin açıkça verilmesi gerektiği, dolayısıyla komiserin mühlet içerisinde izin vermediği işlemlerden doğan alacakların konkordatoya tâbi olduğunu ifade etmektedir[630]. Buna karşın bir başka görüş olarak, mühlet içerisinde komiserin emir ve talimatlarına aykırı düşmeyen işlerden doğan alacakların konkordatoya tâbi olmadığı; buradaki "ödülden" komiser talimatına aykırı davranılmayan tüm işlerin yararlanması gerektiği ifade edilmektedir[631]. Ayrıca bir başka görüş, olağan ve olağan dışı iş ayrımı yapılması gerektiği, olağan işler için izin almak gerekmezken; olağan dışı işlerde izin alınmazsa bu alacakların konkordatoya tâbi olduğunu ifade etmektedir[632]. Kanaatimizce burada borçlunun işlemlerinin olağan ve olağan dışı iş kapsamında değerlendirilmesi doğru olacaktır. Zaten doktrinde borçlunun rutin işleri için komiserin izni aranmayacağı ifade edilmektedir. Ancak borçlunun olağandışı işler için komiserin iznini almaması durumunda bunlar konkordatoya tâbi olmalıdır. Eğer böyle bir ayrım yapmaksızın komiserin yasaklamadığı tüm işlemlerin konkordatoya tâbi olmadığı ifade edilirse, kanunda geçen izin kavramının hemen hemen tamamen anlamsız kalması gibi bir sonuç doğacaktır. Borçlunun mühlet içerisinde tasarruf yetkisine sahip olduğu ve işlerinin başında bulunduğu bir gerçektir. Ancak konkordatoda borçluya bu denli geniş bir yetki tanımak kanun koyucunun amacı olsaydı, komiserin izni kavramına ayrıca yer vermesi gerekmez; komiserin yasaklamadığı işlerden doğan alacakların konkordatoya tâbi olmadığı şeklinde bir hüküm sevk ederdi. Ancak kanunda açıkça komiserin "izni" kavramından bahsedildiğine göre, bizzat kanun komiserin bazı hallerde aktif rol üstlenmesi gerektiğini ifade etmiş bulunmaktadır. Bu kapsamda olağan ve olağan dışı iş ayrımının nasıl yapılacağı konusunda bir tereddüt doğabilir. Kanaatimizce olağan ve olağan dışı iş ayrımı için TTK m. 223 hükmünden ve bu hüküm kapsamındaki değerlendirmelerden faydalanılabilir. Bu hükme göre, şirketin amacına ulaşmak için sürekli olarak yapageldiği ve günlük işlerin devamı için gerekli olan işlemler olağan iş olarak değerlendirilmiştir[633]. İşçilere maaş ödenmesi, iş sözleşmelerinin yapılması,

[630]Sarısözen, **Konkordato,** s. 413; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 238.
[631]Yeşilova, m. 308/c, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 603; Akil, **Adi Konkordato,** s. 229.
[632]Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 62-63; Albayrak, **Konkordato,** s. 221 vd.
[633]Rıza Ayhan/ Hayrettin Çağlar/ Mehmet Özdamar, **Şirketler Hukuku Genel Esaslar,** 2. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi 2020, s. 217; Yaşar Karayalçın, **Ticaret Hukuku II Şirketler Hukuku,** 2.

hammadde temini için para ödenmesi gibi işlemler olağan işlerden sayılmalıdır. Eğer bunun dışında olağan dışı bir iş yapılacaksa, konkordato komiserinden izin alınmadıkça bu işlerden doğan alacaklar konkordatoya tâbi olacaktır. Tekraren hatırlatmak gerekir ki eğer asliye ticaret mahkemesi belirli işler için komiserin izninin alınması gerektiğini ifade etmişse, artık bu işlemler için izin alınması, bahsettiğimiz ayrıma gidilmeden zorunludur.

Komiserin vereceği iznin şekli açısından kanunda bir kısıtlama olmasa da ispat kolaylığı açısından iznin yazılı olarak alınmasında fayda vardır[634]. Ayrıca söz konusu iznin icazet şeklinde ortaya çıkmasının mümkün olup olmadığı değerlendirilmelidir. Kanaatimizce zaten komiserin yasaklamadığı olağan işlemler konkordatoya tâbi değildir. Dolayısıyla çoğu zaman bir icazet söz konusu olmayacaktır. Ancak bu durum özellikle konkordato talebi ile mühlet kararının verilmesi arasında geçen dönem açısından önem arz etmektedir. Çünkü İİK m. 308/c'de açıkça mühlet içerisinde komiserin izniyle doğan borçların konkordatoya tâbi olmayacağından bahsedilmektedir. Fakat henüz geçici mühlet kararının verilmediği dönemde bir komiser atanmamıştır. İşte bu aralıkta yapılan işlemlere konkordato komiserinin icazet verileceği kabul edilirse, bu alacaklar icazet üzerine konkordatoya tâbi olmayacaktır[635].

II. Amerikan Hukuku'nda Durum

Hukukumuzda yukarıda ifade ettiğimiz gibi hangi alacakların konkordatoya tâbi olduğu kanunda açıkça düzenlenmiştir. Fakat Amerikan Hukuku'ndaki yeniden örgütlenmede baştan böyle bir belirleme yoluna gidilmemiştir. Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi borçlu, yeniden örgütlenme planında hangi sınıfa ne kadar ödeme yapacağını kendisi belirleyecektir[636]. Aşağıda da detaylarını belirteceğimiz gibi hangi alacakların plana tâbi olduğu, hangi alacakların plana tâbi olmadığı hususları aslında

---

Baskı, Ankara: Sevinç Matbaası, 1973, s. 257-258; Hasan Pulaşlı, **Şirketler Hukuku Şerhi, C. I,** 3. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018, s. 397. İcra ve İflâs Hukuku doktrininde de borçlunun işletme faaliyetini sürdürmek için devamlı olarak yapageldiği işlemler olağan iş olarak tanımlanmıştır. Bkz. Albayrak, **Konkordato,** s. 223. Rutin işlerin alacaklıların ve malvarlığının korunması için daha az önem arz eden işlemler olduğu hakkında bkz. Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 63.

[634] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 64; Albayrak, **Konkordato,** s. 221.

[635] Bu görüş için bkz. Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 65-66.

[636] Bkz. yuk. İkinci Bölüm, § 1, II, D, 2, d.

sadece planın oylanması açısından fark yaratır[637]. Otomatik durdurma kuralı açısından bu alacaklar arasında herhangi bir fark yoktur.

Ancak hangi alacakların plandan etkilendiği, hangi alacakların etkilenmediğini belirlemek uygulamada zor olabilmektedir. Bu kapsamda USBC § 1124 hükmü dikkate alınacaktır. Maddede alacakların plandan etkilenip etkilenmediğinin belirlenmesinde üç istisna dikkate alınacaktır. İlk olarak borçlunun sunduğu yeniden örgütlenme planı, alacaklıların yasal ve sözleşmesel haklarında herhangi bir değişiklik yaratmıyorsa, onların hukukî durumunu etkilemiyorsa bu alacak plana tâbi olmayan alacaklardan sayılır. Planla beraber alacaklının daha iyi bir duruma getirilmesi de onun plandan etkileniyor olmasına engel değildir[638]. Bir borçlunun alacaklının yasal ve sözleşmesel haklarını ne zaman değiştirmiş sayılması gerektiği mahkeme kararlarına konu olmuştur. Genel kabul edilen husus, madde metninin çok geniş bir dille yazılmış olduğu ve sözleşme hükümlerinde değişiklik ne kadar küçük olursa olsun alacaklının plandan etkilenmiş sayılacağı yönündedir[639]. Ancak dikkat edilirse, sözleşmede yapılacak değişikliklerin bizzat yeniden örgütlenme planı kapsamında yapılması gerekir. Aksi hâlde eyalet yasaları veya USBC uyarınca sözleşme hükümlerinin değiştirilmesi o alacaklıyı plandan etkilenen alacaklı sınıfına sokmaz[640].

Ancak borçlu daha önce ifa etmesi gereken borçlarda temerrüde de düşmüş olabilir. İşte bu durumda da eğer borçlu sürecin başlamasından önce veya sonra ifasında temerrüde düştüğü borçlarını ifa eder ve sürecin başlamasından sonra da bu ifaya devam eder ve geç ifadan kaynaklanan zararları da giderir, aynı zamanda da alacaklıların sözleşmelerde yer alan diğer haklarında da bir değişiklik yaratmazsa, bu alacaklılar da plandan etkilenmeyen alacaklılardan sayılır. Dolayısıyla bunların da oy hakkı olmaz (USBC § 1124/2-A,B,C). Ancak eğer borç bir para borcu değil de bir teslim borcuysa o zaman alacaklının tüm zararları da giderilmek zorundadır (USBC §

[637]Bkz. aşa. Üçüncü Bölüm, § 1, II.
[638] Germain, s. 356; Buchbinder, s. 126; *In re Rhead* 179 B.R. 194(United States Bankruptcy Court for the District of Arizona, 11.08.1994).
[639]*In re Estate of LaRosa* 2009 Bank. LEXIS 517(United States Bankruptcy Court for the District of West Virginia, 25.03.2009). Bir diğer deyişle sözleşmede yaşanacak değişikliklerin derecesinin alacaklının durumu açısından bir önemi olmayıp, değişiklik yapılması yeterlidir. Bkz. *In re Mirant Corp.* 334 B.R. 800 (United States Bankruptcy Court for the Northern District of Texas, 24.05.2005).
[640]*In re K Lunde* 513 B.R. 587 (United States Bankrutpcy Court for the District of Colorado, 24.03.2014). Örneğin USBC § 502/b-6 uyarınca kira alacaklısının başvuru haklarının sınırlandırılması, ona yeniden örgütlenme prosedüründe oy kullanma hakkı vermeyecektir. Bkz. *In re PPI Enterprises* (United States Court of Appeals for the Third Circuit, 28.03.2003).

1124/2-D). Borçlunun bu şekilde alacaklıları plan dışına çıkarmasına "reinstatement" adı verilmektedir. Böylece borçlu, alacaklının rızasına gerek olmaksızın borcunu sözleşmede belirlenen şekillerde ifa ve böylece alacaklının temerrüt üzerine giriştiği yolları boşa çıkarma imkânına sahip olmaktadır[641]

III. Konkordato Mühleti İçinde Komiserin İzni İle Doğan Alacaklar

İcra ve İflâs Kanunu m. 308/c-4 hükmü, kredi kuruluşlarının verdiği krediler dahil olmak üzere, mühlet içerisinde komiserin izniyle akdedilmiş borçların konkordatoya tâbi olmadığını; malvarlığının terki suretiyle konkordato veya sonraki bir iflâs açısından da bir masa borcu sayılacağı hükmünü içermektedir. Bu hükümle esasında konkordato mühleti içerisinde borçlu ile iş yapan kimselerin ödüllendirilmesi sağlanacaktır[642]. Böylece konkordatonun amacının gerçekleşmesi ve borçlunun iyileşmesinin daha kolay sağlanması hedeflenmektedir.

Yukarıda da bahsettiğimiz gibi komiser borçlunun işlemlerine kural olarak nezaret etmekte ve borçlu işlerini yürütmeye devam etmektedir. İşte borçlu işlerini yürütürken mühlet içerisinde bir alacak komiserin izniyle doğmuşsa artık konkordatoya tâbi olmaz. Dolayısıyla bu alacaklıya konkordato mühleti içerisinde serbestçe ödeme yapılabilir ve bu alacaklı borçluya karşı takip de yapabilir.

Borçlunun hangi işlemleri için izin alması gerektiği hususunda yukarıda bilgi verilmişti. Ancak tekrar etmek gerekirse konkordatonun amacı da göz önüne alınarak borçlunun rutin, olağan işlemleri için komiserden izin almasının gerekmediği kabul edilmelidir. Borçlunun olağan dışı işlemleri içinse komiserin izni veya icazetinin alınması gerekmektedir. Aksi hâlde bu işlemlerden doğan alacaklar konkordatoya tâbi olacaktır. Ancak elbette asliye ticaret mahkemesi borçlunun bazı işlemleri ancak konkordato komiserinin izniyle yapması gerektiği yönünde karar vermişse, artık olağan ve olağanüstü iş ayrımı yapılmadan; izin alınmadan yapılan bu işlemlerin konkordatoya tâbi olması gerekmektedir.

---

[641] Daniel P. Winikka/ Paul M. Green, "Reinstatement of A Debt: Having Your Cake and Eating It Too", **Pratt's Journal of Bankruptcy Law,** 2012, s. 392; Heather Lennox/ Michelle M. Harner/ Eric R. Goodman, "Reinstatement v. Cramdown: Do Secured Creditors Win or Lose?", **Norton Journal of Bankruptcy Law and Practice,** Vol. 16, No. 4, 2007, s. 473 vd.

[642] Yeşilova, m. 308/c, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 605; Akil, **Adi Konkordato,** s. 227.

İcra ve İflâs Kanunu m. 308/c-4,c.2 ise aynı kuralın karşı edimin ifasını komiserin izniyle kabul eden borçlunun taraf olduğu sürekli borç ilişkilerindeki karşı edimler için de geçerli olduğu ifade edilmiştir. Burada özellikle kira sözleşmelerinden doğan alacakların konkordatoya tâbi olup olmadığı değerlendirilmelidir. Bu kapsamda mühletten önce bir kira sözleşmesi yapılmışsa mühletten önce doğan kira alacakları zaten konkordatoya tâbi olacaktır. Ancak mühletin devamında borçlu o taşınmazda oturmaya devam ediyorsa, konkordato komiserinin de bu durumu açık veya zımnen kabul etmesi ihitmalinde karşı edimin (teslim borcunun) ifasına izin verilmiş olacağından, mühlet içinde vadesi gelen kira bedeli alacaklarının da konkordatoya tâbi olmadığı kabul edilecektir[643].

Doktrinde bu husus finansal kiralama sözleşmeleri için de değerlendirilmiştir. Bu kapsamda finansal kiralama sözleşmelerinin de sürekli edimli olduğu ancak kira bedellerinin sözleşmenin kurulması anında doğduğu ve malın da daha önce teslim edildiği, dolayısıyla komiserin karşı edimin ifasına izin verebilecek durumda olmadığı ifade edilmiştir. Bu görüşe göre finansal kiralamadan doğan ve vadesi mühlet içinde gelen borçlar ödenemez ve bunlar konkordatoya tâbidir[644]. Kanaatimizce bu görüşe katılmak mümkün değildir. Çünkü kanunda borcun vadesi açısından bir değerlendirme yapılmayıp, karşı edimin ifasına izin verilmesinden bahsedilmektedir. Finansal kiralama sözleşmelerinde de kiralayanın borcu kiralanan şeyi borçlunun kullanımında bulundurmak olduğundan[645], komiserin bu borcun ifasına izin verdiği ve böylece mühlet içerisinde vadesi gelecek kira bedellerinin

---

[643]Bu görüşümüzün temelinde kira sözleşmesinde kiraya verenin borcunun da süreklilik arz etmesi ve aslında kiraya verenin, kiralanan şeyi sözleşmenin devamı boyunca kiracının kullanımı altında borcu altında bulunması yer almaktadır. Yani kiralanan şeyin sözleşmenin kurulması anında veya belirlenen vadede kiracıya verilmesi yetmez. Kiraya veren, sözleşmenin devamı boyunca kiralanan şeyin sözleşme kapsamında kullanılmasına izin vermek ve bu şeyi sözleşmede belirtilen niteliklerine uygun olarak bulunmasını temin etmek borcu altındadır. Bkz. Mustafa Alper Gümüş, **Yeni 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Kira Sözleşmesi (TBK m. 299-356),** 1. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011, s. 98; Haluk Tandoğan, **Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Cilt I/2 Kira ve Ödünç Verme (Ariyet, Karz) Sözleşmeleri,** 4. Tıpkı Basım, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010, s. 109;Eren, **Özel Hükümler,** s. 331; Aydoğdu/ Kahveci, s. 368.

[644] Albayrak, **Konkordato,** s. 195 vd.

[645] Finansal kiralama sözleşmelerinde kiraya verenin, kira sözleşmesinde olduğu gibi, kiracının sözleşmeye konu maldan elde etmek istediği faydayı sağlama ve sözleşmeye konu şeyi elverişli şekilde bulundurma gibi bir borcunun olmadığı ifade edilmektedir. Bkz. Köksal Kocaağa, Türk Özel Hukukunda **Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmesi**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 1999, s. 118; Atilla Altop, **Özellikle Taşınır Yatırım Mallarına İlişkin Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmesi,** 1. Baskı, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1990, s. 173. Ancak doktrinde borçlunun maldan fayda sağlamasının ancak kiraya verenin sözleşmenin devamı süresince bunu elverişli şekilde bulundurması ile gerçekleşeceği de ifade edilmiştir. Bkz. Murat Topuz, **6361 Sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu Çerçevesinde Finansal Kiralama Sözleşmesi,** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017, s. 400 vd.

ödenebileceği ifade edilebilir. Çünkü komiserin İİK m. 296/2 hükmü uyarınca borçlunun sürekli borç ilişkilerini sona erdirme isteğine katılma imkânı vardır. Ayrıca konkordato komiserinin, borçlunun sözleşmeyi feshetmemesi durumunda bu yönde talimat vermesi ve mahkemeden borçlunun tasarruf yetkisinin kaldırılmasını isteme hakkı saklıdır[646]. Dolayısıyla komiserin böyle müdahaleleri mümkünken, kanaatimizce mühlet içinde doğan veya vadesi gelen ve karşı edimin ifasının da kabul edilmeye devam ettiği bu tür sözleşmelerden doğan borçların da konkordatoya tâbi olmaması gerekmektedir. Bunun alacaklılar arasındaki eşitliğe aykırı olduğu kanaatinde de değiliz. Çünkü finansal kiralama sözleşmesinde malın kiracı borçlu nezdinde bulunması yoluyla da alacaklı kiraya veren önemli bir yük altına girmektedir. Ayrıca malın kullanımıyla malda eskimeler yaşanması ve böylece rayiç değerinin düşmesi kaçınılmazdır. Dolayısıyla hukukî mülkiyeti alacaklıya ait bir mal borçludayken, üstüne bir de bu alacaklıya ödeme yapılmaması kabul edilemez bir sonuç olduğundan, finansal kiralama sözleşmesinden doğan borçların ifası mümkün olmalıdır. Ayrıca İİK m. 308/c-4 hükmündeki karşı edimin ifasına izin verilen sözleşmelerin hem mühletten sonra doğan hem de mühletten sonra vadesi gelen alacaklar için uygulanması gerekmektedir.

Bu kapsamda uygualamda bankalar tarafından borçlu ile finansal yeniden yapılandırma sözleşmeleri de yapılmaktadır. Bu finansal yeniden yapılandırma sözleşmeleri sonucu doğan alacakların konkordatoya tabi olup olmadığının da değerlendirilmesi gerekmektedir. Finansal yeniden yapılandırma sözleşmeleri, 7186 sayılı Kanun'a dayalı olarak 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'na eklenen Geçici 32. madde hükmü uyarınca yapılmaktadır. Bu sözleşmelerle bankalar borçluların kredi vadelerini uzatmakta veya kredilerini yenilemektedir. Ayrıca Geçici 32. maddenin 5. fıkrasında kredi kuruluşlarının anapara, temerrüt faizi veya gecikme cezaları ile kâr paylarından vazgeçebilecekleri, teminat azaltmak, ilave kredi vermek gibi yöntemlerin de kullanılabileceği belirtilmiştir. Bu kapsamda finansal yeniden yapılandırma sözleşmeleri vasıtasıyla krediler kapatılıyor ve borçlu yeni bir borç altına giriyorsa, bu sözleşmeye konkordato komiseri tarafından izin verilmedikçe doğacak alacak konkordatoya tabi olacaktır. Ancak finansal yeniden yapılandırma sözleşmesinde yeni bir alacak ihdas edilmiyor olabilir. Örneğin kredi kuruluşu sadece ek vade imkânı sağlıyor olabilir. Burada yeni bir alacak doğmadığından, bu

[646] Albayrak, **Konkordato,** s. 359; Akil, **Adi Konkordato,** s. 165; Cenk Akil, "Konkordato Prosedürü Çerçevesinde Sürekli Borç İlişkilerinin Feshi (İİK m. 296, II)", **TBBD,** S. 143, 2019, s. 228.

alacağın konkordatoya tabi olup olmadığından da bahsedilemez. Ancak burada da borçlu örneğin teminat azaltmak karşılığında konkordatodakinden daha kısa vadede bir ödeme yapmayı kabul etmiş olabilir. İşte bu durumda da konu İİK m. 308/d kapsamında incelenebilir. Borçlunun alacaklılarından birine konkordato projesinde ön görülenden fazla olarak yapılan vaatler geçersizdir. Borçlulardan birine daha kısa vadede ödeme yapmak da onun lehine bir davranış olacağından böyle bir vaat geçersiz sayılabilecektir.

IV. İmtiyazlı Alacaklar

Konkordatoya tâbi olmayan, dolayısıyla konkordato nisabında dikkate alınmayacak olan bir diğer alacak türü bazı imtiyazlı alacaklardır. Buna göre İİK m. 308/c-3 uyarınca 206. maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar konkordatoya tâbi değildir. Bu alacaklar işçilik alacakları ile nafaka alacaklarıdır. İmtiyazlı alacaklar konkordatoya tâbi olmadıkları için takip yasağına da tâbi değildirler. Bu sebeple mühlet içerisinde imtiyazlı alacaklar için takip yapılması ve daha önce başlayan takiplere devam edilebilir.

A. İşçilik Alacakları

İcra ve İflâs Kanunu'nun 206. maddesinin ilk sırasında yer alan işçilik alacakları A ve B bentlerinde düzenlenmiştir. A bendinde işçilerin iş ilişkisine dayanan ve iflâsın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatları dahil alacakları ile iflâs nedeniyle iş ilişkisinin sona ermesi üzerine hak etmiş oldukları ihbar ve kıdem tazminatları sayılmıştır.

Öncelikle işçilerin iş sözleşmelerinden doğmayan borçları bu kapsamda değildir[647]. Ayrıca bu düzenleme ile zamansal bir sınır da getirilmiştir. Buna göre

[647] Adnan Deynekli, "4949 Sayılı Kanun'la Değişik İcra ve İflâs Kanununa Göre Adi ve Rehinli Alacakların Sırası", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 54, S. 1, 2005, s. 198; Adnan Deynekli, "Sıra Cetveli ile İlgili Sorunlar", **Bankacılar Dergisi,** S. 67, 2008, s. 59; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 70; Arslan, İşçilik Alacakları**,** s. 262-263. Bu kapsamda işçilik alacağı doktrinde iş sözleşmesi ya da iş ilişkisi nedeniyle hak ettiği her türlü alacak hakkı şeklinde tanımlanmıştır. Bkz. Meral Sungurtekin Özkan, **İşverenin İflâs Etmesi Halinde İşçilik Hak ve Alacaklarının Karşılanması Konusundaki Sistemler ve Türk Hukukundaki Durum,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2008, s. 101 vd.; Öztek, Erteleme, s. 67. Bu kapsamda ücret, ikramiye, prim, koimsyon, ayni ve sosyal yardımlar, kıdem, ihbar tazminatları, yıllık ücretli izin alacakları, iş kazasından kaynaklanan maddî ve manevi tazminatlar da işçilik alacaklarına dahildir. Bkz.

kıdem ve ihbar tazminatları ile işçilik alacaklarının iflâsın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş olması aranmaktadır. Ancak bu sürenin konkordatoda ne zamandan geriye yürüyeceği konusunda bir düzenleme yoktur. Doktrinde bu sürenin konkordatoda mühletin verilmesi tarihinden geriye yürütüleceği ifade edilmektedir[648]. Ancak aksi yönde bir görüş, konkordatoya başvuru tarihinin esas alınması gerektiğini ifade etmektedir[649]. Kanaatimizce de nasıl ki İİK m. 206'da iflâsın açılmasından bahsediliyorsa, konkordatoda da mühlet kararının verildiği tarihin esas alınması doğru olacaktır. Dolayısıyla mühlet kararından geriye bir yıl içerisinde tahakkuk eden alacaklar bu kapsamdadır.

Maddedeki tahakkuk etmek kavramının, doğmak anlamında kullanıldığı kabul edilmektedir[650]. Bu bilgiler ışığında alacağın imtiyazlı yani konkordatoya tâbi olmadığının belirlenmesinde, bu alacağın ne zaman doğduğuna bakılacaktır. Kıdem ve ihbar tazminatları iş sözleşmesinin sona ermesi ile doğar[651]. Dolayısıyla işçinin iş

Sungurtekin Özkan, **İşçilik Alacakları,** s. 101 vd. Bu kapsamda iş kazasından doğan maddî ve manevi tazminatların imtiyazlı olmadığı hakkında bkz. Postacıoğlu, **İflâs,** s. 195. Ancak aksi yönde bkz. Erdal Tercan, "4949 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikten Sonra İcra ve İflâs Kanunu m. 206'a Göre İmtiyazlı Alacaklar (Sıra Cetveli)", **BATİDER,** C. 22, S. 2, 2003, s. 25.

[648]Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 181; Arslan, İşçilik Alacakları, s. 265; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar, s. 135; Deynekli, İşçiAlacakları, s. 224; Buruloğlu/ Reyna, s. 36. İflâsın ertelenmesi döneminde de bu bir yılın erteleme kararından geriye yürütülmesi gerektiği doktrinde savunulmuştur. Bkz. Kuru, **El Kitabı,** s. 1274, dn. 22. Yargıtay kararları da bu yönde gelişmiştir. Bkz. Yargıtay 8. HD. E. 2015/14897, K. 2015/16469, T. 16.09.2015; Yargıtay 8. HD. E. 2014/20693, K. 2014/11982, T. 10.06.2014; Yargıtay 8. HD. E. 2014/20692, K. 2014/11983, T. 10.06.2014. Ancak bu dönemde iflâsın ertelenmesinde takiplerin durdurulması hakkında tedbir verilmesi kararının esas alınması gerektiği yönünde bkz. Yargıtay 8. HD. E. 2016/303, K. 2016/8747, T. 05.05.2016; Yargıtay 12. HD. E. 2018/3358, K. 2018/7669, T. 10.09.2018 (Kazancı Hukuk İçithat Bilgi Bankası).

[649]Yeşilova, m. 308/c, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 609; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 74; Aslıhan Kayık Aydınalp, "Konkordatonun İşçilik Alacakları ve İş Sözleşmeleri Üzerine Yansıması", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 21, S. 2, 2019, s. 495.

[650]Adnan Deynekli, "İşverenin İflâsı veya İşverene Yönelik Haciz Halinde İşçinin Ücret Alacağının Önceliği Sorunu", **TBBD**, S. 60, 2005, s. 33; Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 181; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 71; Yargıtay 23. HD. E. 2016/5603, K. 2016/306, T. 22.01.2016. Ancak bazı Yargıtay kararlarında tahakkuk tarihinin işçilik alacağının bağlı olduğu ilâmın tarihi olduğu da ifade edilmiştir. Bkz. Yargıtay 8. HD. E. 2014/20681, K. 2014/11339, T. 03.06.2014; Yargıtay 8. HD. E. 2014/20682, K. 2014/11340, T. 03.06.2014; Yargıtay 8. HD. E. 2013/4132, K. 2013/7590, T. 21.05.2013; Yargıtay 8. HD. E. 2013/12881, K. 2013/874, T. 28.01.2013. (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası). Ancak tahakkuk etmenin alacağın muaccel olması şeklinde anlaşılması gerektiği, dolayısıyla bir yıldan önce muaccel olan bir işçi alacağının imtiyazlı olmayacağı yönünde bkz. Nur Bolayır, "İflâs Tasfiyesinde Sıra Cetvelinin Birinci ve İkinci Sırasındaki İmtiyazlı Alacaklar", **Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan, C. I**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2009, s. 448-449.

[651]Sarper Süzek, **İş Hukuku,** 11. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2015, s. 555, 756 vd. Arslan, İşçilik Alacakları, s. 260; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 71; Deynekli, Ücret Alacağı, s. 33-34. Aynı yönde bkz. Yargıtay 9. HD. E. 2017/15110, K. 2020/2319, T. 17.02.2020; Yargıtay 22. HD. E. 2016/26676, K. 2019/24572, T. 26.12.2019. İşe iade davası sonucunda işverenin işçiyi işe başlatmaması durumunda da başlatmama tarihinin fesih tarihi sayılarak kıdem ve ihbar tazminatının buna göre hesaplanması gerektiği yönünde bkz. Yargıtay 9. HD. E. 2016/8224, K. 2019/19618, T. 12.11.2019 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

sözleşmesi, mühletin ilânından geriye bir yıl içerisinde sona ermişse, kıdem ve ihbar tazminatları da bu sürede doğacağından artık imtiyazlı sayılır ve konkordatoya tâbi olmaz.

Ancak ücret alacakları ile diğer alacaklar açısından aynı sonuca varılamaz. Zira ücret alacağı her ay ödenmek zorundadır[652]. Aynı şekilde fazla çalışma ücreti, ulusal bayram ve genel tatillerde çalışma sebebiyle doğan alacaklar da ücret niteliğinde olduğundan çalışma yapıldığı zaman doğmaktadır[653]. Dolayısıyla işçinin son bir yıl içerisinde doğan esas ve fazla çalışma ücretleri imtiyazlıdır[654]. Daha öncesinde doğan ücret alacakları imtiyazlı olmayıp, konkordatoya tâbidir. Aynı şekilde işçilerin kullanmadıkları yıllık ücretli izinleri, fesih tarihinde ücret alacağına dönüşür[655]. Dolayısıyla sözleşme bir yıl içinde feshedildiyse, kullanılmayan yıllık ücretli izinler sebebiyle doğan alacak da imtiyazlı sayılacak ve konkordatoya tâbi olmayacaktır.

Burada söz konusu imtiyaz alacaklıya değil alacağa tanındığından, bu işçilik alacaklarının temliki veya işçinin ölümü durumunda mirasçılara geçmesi gibi durumlarda da söz konusu alacak imtiyazlı sayılacaktır[656].

B bendinde ise işverenlerin işçiler için yardım sandıkları veya sair yardım teşkilatı kurulması ve bunların yaşatılması maksadıyla meydana gelmiş ve tüzel kişilik kazanmış bulunan tesis ve derneklere olan borçları da imtiyazlı sayılmıştır.

Bu kapsamda hatırlatılmalıdır ki İİK m. 206/V uyarınca bir yılın hesaplanmasında alacak hakkında açılmış davanın süresi hesaba katılmayacaktır[657].

---

[652]Süzek, s. 402; Uğur Ocak, **4857 Sayılı İş Kanununa Göre 9. Hukuk Dairesinin Emsal İçtihatlarıyla İşçilik Alacakları, I. Cilt,** 1. Baskı, Ankara: Kalkan Matbaacılık, 2013, s. 663; Halûk Hâdi Sümer, **İş Hukuku,** 24. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019, s. 83.

[653] Kayık Aydınalp, s. 499.

[654] Kuru, **İcra ve İflâs, C. III,** s. 3012; Kuru, **El Kitabı,** s. 1274, dn. 23; Deynekli, Sıra Cetveli,s. 59; Arslan, İşçi Alacakları, s. 265; Deynekli, Ücret Alacağı, s. 33; Sungurtekin Özkan, **İşçilik Alacakları,**s. 102; Deynekli, İşçi Alacakları, s. 223.

[655]Yargıtay 7. HD. E. 2016/12051, K. 2016/8083, T. 12.04.2016; Yargıtay 9. HD. E. 2010/37847, K. 2010/30973, T. 14.12.2010; Yargıtay 9. HD. E. 2007/23691, K. 2008/21760, T. 22.07.2008; Yargıtay 22. HD. E. 2017/27244, K. 2020/1374, T. 03.02.2020; Yargıtay 22. HD. E. 2016/27860, K. 2020/1313, T. 23.01.2020 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

[656] Kuru, **El Kitabı**, s. 1274; Bolayır, Sıra Cetveli, s. 440, dn. 2 ve oradaki yazarlar.

[657]"*Şikayetçi işçinin işe iade davasını 22.05.2009 tarihinde açtığı, davalı şirketin 15.09.2010'da iflâs ettiği, işe iade davasının 05.11.2010 tarihinde kesinleştiği,…. böyle bir alacak da davanın devam ettiği süre hesaba katılmadığı da nazara alınarak İİK 206/1 maddesinde belirtilen iflâs etmeden önceki bir yıl içinde doğmuş işçilik alacağının 1. Sıraya yazılması gerekirken aksi düşünce ile davanın reddi doğru olmamıştır*" bkz. Yargıtay 23. HD. E. 2018/3955, K. 2018/374, T. 13.02.2018. Aynı

B. Aile Hukukundan Kaynaklanan Nafaka Alacakları

İcra ve İflâs Kanunu'nun 206. maddesinin birinci sırasında yer bulan bir diğer alacak türü ise iflâsın açılmasından geriye bir yıl içinde doğan ve nakden ifası gereken nafaka alacaklarıdır. Burada da işçi alacakları için söylediğimiz gibi konkordato mühletinin verilmesi kararından geriye bir yıl yürütülecektir. Bu kapsamda söz konusu madde 4949 sayılı Kanun'dan önce anne, baba ve kardeşlere verilmekle yükümlü olunan nafakaları madde kapsamı dışında bırakmaktaydı[658]. Fakat 4949 sayılı Kanun ile maddede değişiklik yapılmış ve yoksulluk nafakası, iştirak nafakası, tedbir nafakaları tamamen süre içinde doğmaları şartıyla imtiyazlı sayılmıştır.

Madde hükmünün anlaşılabilmesi için nafaka alacaklarının ne zaman doğduğu da değerlendirilmelidir. Buna göre nafaka alacakları karar verilmelerinden ileriye etkili olarak ve her ay ayrı ayrı doğmaktadırlar[659]. Ancak tebdir nafakalarına ise dava başından itibaren karar verilmektedir[660]. Dolayısıyla tedbir nafakası kararları geriye yürüyecektir. Ancak yine de bu tür nafakalar da aylık olarak doğduklarından, mühlet kararından geriye bir yıl içinde doğan ve ödenmeyen nafakalar imtiyazlı sayılıp konkordatoya tâbi olmayacak; ancak daha önceki nafakalar ödenmemişse onlar imtiyazlı sayılmayarak konkordatoya tâbi olacaktır.

C. Amerikan Hukuku'nda İmtiyazlı Alacaklar

Daha önce de belirttiğimiz gibi bir alacağın plana dahil olup olmadığı Amerikan Hukuku'nda bizim kanunumuzdaki gibi açıkça belirtilmemiştir. Alacağın plana dahil olup olmayacağını borçlu belirleyecektir. Ancak Amerikan Hukuku'nda da imtiyazlı alacakların varlığı kabul edilmektedir. Bu imtiyazlı alacaklar USBC §

---

yönde bkz. Bolayır, Sıra Cetveli, s. 440, dn. 1. Maddede davadan söz edildiği için başlatılan icra takibinin sürenin hesabında dikkate alınmamasının mümkün olmadığı hakkında bkz. Yargıtay 23. HD. E. 2017/6103, K. 2017/3154, T. 09.11.2017; Yargıtay 23. HD. E. 2015/7040, K. 2015/3573, T. 11.05.2015 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

[658]Deynekli, Adi ve Rehinli Alacaklar, s. 199; Deynekli, Sıra Cetveli**,** s. 59; Kuru, **İcra ve İflâs, C. III,** s. 3012; Berkin, **İflâs,** s. 295; Ansay, **İcra ve İflâs,** s. 261; Postacıoğlu, **İflâs,** s. 195; Belgesay, **Şerh,** s. 395; Adnan Deynekli, Sedat Kısa, **Hacizde ve İflâsta Sıra Cetveli,** 2. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2002, s. 610.

[659] Nedim Meriç, **Türk-İsviçre İcra Hukukunda Paylaştırma Kuralları ve Sıra Cetveline Müracaat Yolları**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2015, s. 157.

[660]Yargıtay HGK E. 2017/2-1891, K. 2018/1577, T. 25.10.2018 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

1129/a-8 hükmü uyarınca tam olarak ödenmek zorundadır. İmtiyazlı alacaklıların neler olduğu USBC § 507 hükmünde çok uzun bir liste hâlinde ifade edilmiştir.

Öncelikle borçlunun eşi veya boşandığı eşi, çocukları veya çocuk evlilik dışı dünyaya geldiyse çocuğun anne veya babası, yasal temsilcisi ya da bakmakla yükümlü olduğu kişilere ödemesi gereken nafakalar imtiyazlı sayılmıştır (USBC § 507/1-a). Öyle ki borçlunun bu yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla bir kamu kuruluşundan aldığı destekler, prosedürün başlamasından sonra alınsa dahi bu alacaklılara dağıtılmak zorundadır. Ayrıca yeniden örgütlenme sebebiyle bir kayyım tayin edildiyse bu kayyıma ödenmesi gereken masraflar da diğer alacaklılara dağıtım yapılmadan ödenmek zorundadır.

Borçlunun Merkez Bankalarına olan borçları ve borçlunun taraf olduğu davalar sebebiyle yüklendiği yargılama giderleri de (Chapter 123 of Title 28) imtiyazlı sayılmıştır. Ayrıca tıpkı Türk Hukuku'nda olduğu gibi, borçlunun sürecin başlamasından sonra yüklendiği borçlar da imtiyazlı sayılmıştır. Gerçi Türk Hukuku'nda bunlar imtiyazlı alacaklar arasında sayılmamaktadır. Ancak hukukumuzda da borçlunun konkordato mühletinden sonra izin üzerine yüklendiği borçlar da konkordatoya tâbi olmadığından ve tam olarak ödenmesi gerektiğinden Amerikan Hukuku ile bu yönden bir benzerlik mevcuttur. Sadece tek fark Amerikan Hukuku'nda borçlunun yeniden örgütlenme prosedürü içinde doğan borçları "imtiyazlı" sayılmaktadır.

Tıpkı hukukumuzda olduğu gibi Amerikan Hukuku'nda da belirli işçi alacakları imtiyazlı sayılmaktadır. Buna göre her bir işçi veya kuruluş başına 10.000 USD'yi geçmemek üzere yeniden örgütlenmeye başvurulmasından veya borçlunun işlerini durdurmasından önceki 180 gün içerisinde doğmuş maaş, ücret, komisyon, kullanılmamış yıllık izin alacakları, iş kazası ve meslek hastalığından doğan alacaklar gibi işçi alacakları da imtiyazlıdır. Buna ek olarak işçilerin tâbi olduğu sosyal sigorta planı alacaklarının da bu süre içinde doğması durumunda imtiyazlı olacağı kabul edilmiştir[661]. Ancak kanun sadece işçiler için değil borçluya mal ve

[661]Ancak söz konusu alacaklar tamamen imtiyazlı sayılmaz. Bu alacakların imtiyazlı sayılan kısımları, işçilere ödenecek toplam ücretleri veya her bir işçi için 10.000 USD hesaplanarak bulunacak toplam ücreti geçmeyen miktardır. Örneğin işçilere ödenecek toplam maaş 250.000 USD ve sosyal sigorta

hizmet sağlayan bağımsız yükleniciler için de bir imtiyaz öngörmüştür. Bu kimselerin sağladıkları mal ve hizmet karşılığı borçlunun başvuru tarihinden ya da işlerini durdurmasından önceki 12 ay boyunca doğan alacaklarının %75'i de imtiyazlı sayılacaktır (USBC § 507/4-b).

Bunun dışında borçlunun veya hane halkının şahsi ihtiyaçları için eşya alınması veya kiralanması ya da bir hizmet verilmesi sebebiyle doğan ve her bir hane halkı üyesi için 1800 USD'yi geçmeyen miktardaki alacaklar da imtiyazlıdır (USBC § 507/6). Ayrıca bazı amme alacakları da imtiyaz kapsamında sayılmaktadır. Madde metninde bu amme alacakları çok uzun bir liste hâlinde ifade edilse de anlaşılabilmesi bakımından bu alacaklar, borçlunun mülklerinden doğan emlak vergileri, gelir vergileri, mal ithalatından doğan gümrük vergileri, mal ve hizmet alım satımından doğan harcama (katma değer) vergileri ve bu vergilerin ödenmemesinden kaynaklanan gecikme cezaları ve faizler de imtiyazlıdır. Son olarak borçlunun yasal sınır aşılarak motorlu araç kullanımından doğan kazalar sebebiyle ortaya çıkan bedensel zarar alacakları da imtiyazlı kabul edilmektedir.

Eğer yeniden örgütlenme başvurusu yapan borçlu bir demiryolu şirketiyse, imtiyazlı alacaklar hakkında özel bir hüküm de USBC §1171'de mevcuttur. Bu hükme göre demiryolu taşımacılığı yapılırken prosedürün başlamasından önce veya sonra yaşanan herhangi bir kaza nedeniyle ortaya çıkan bedensel zararlar ya da ölümden doğan tazminatlar da yeniden örgütlenme sebebiyle yapılan masraf kalemlerinden sayılarak imtiyazlı kabul edilmektedir.

V. Amme Alacakları

6183 sayılı Kanun kapsamında kalan amme alacakları da İİK m. 308/c hükmünde konkordatoya tâbi olmadığı belirtilen alacaklardandır. Fakat dikkat edilirse, amme alacakları hakkında İİK m. 294 gereği mühlet içerisinde takip yapılması mümkün değildir. Daha doğru bir ifadeyle 6183 sayılı Kanun'a tâbi olan amme alacakları konkordatoya tâbi olmamakla beraber, takip yasağına tâbidir. Zira

---

ödemeleri de 300.000 USD ise, o zaman 50.000 USD'lik kısım imtiyaz dışında kalır (USBC §507/5-b).

İİK m. 294'e göre 6183 sayılı Kanun uyarınca yapılan takiplerin yapılması da mühlet içerisinde yasaktır.

Amme alacağı, alacağı devletin yüküm ya da borç ilişkisine girmesi sonucu elde ettiği ve kamu gücüne dayanılarak tahsil edilen alacaklardır[662]. Amme alacağının tanımı 6183 sayılı Kanun'un 3. maddesinde ilk iki maddeye atıf yapılarak düzenlenmiştir. Kanunun ilk maddesinde devlet, il özel idaresi, belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza yargılamalarına ilişkin yargılama giderleri, vergi cezası, para cezası gibi asli ve faizlerle gecikme cezalarını içerir fer'i amme alacakları ve amme hizmetinden doğan alacaklar ile bunların takip giderleri hakkında bu Kanun'un uygulanacağı belirtilmiştir. İkinci maddede ise Tahsili Emval Kanunu uyarınca tahsil edilecek alacaklara da bu Kanun hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiştir. Bu açıdan bakıldığında bir kamu alacağının 6183 sayılı Kanun'a tâbi olması için hem devlet, il özel idaresi ya da belediyelere ait olması hem de 6183 sayılı Kanun'a tâbi olarak tahsil edileceğinin belirtilmesi gerekir.

İcra ve İflâs Kanunu'nun 308/c maddesinde 6183 sayılı Kanun'a tâbi amme alacaklarının konkordatoya tâbi olmadığı belirtilmiştir. Dolayısıyla devlet, il özel idaresi ya da belediyelere ait olmayıp; 6183 sayılı kanuna göre tahsil edilecek alacaklar, amme alacağı olmadığından konkordatoya tâbidir. Benzer şekilde devlet, il özel idaresi ya da belediyeye ait olup, 6183 sayılı kanuna göre tahsil edilmeyecek alacaklar da konkordatoya tâbidir. Buna göre örneğin devletin bir taşınmazı kiraya vermesi sonucunda, henüz tahsil etmediği kira bedelleri konkordatoya tâbi olur.

Takip yasağı açısından ise alacağın 6183 sayılı Kanun'a göre "tahsil edilip edilmeyeceğine" bakılacaktır. Dolayısıyla bir alacak, amme alacağı olmamakla beraber 6183 sayılı Kanun'a göre tahsil ediliyorsa, bu alacak konkordatoya tâbi değildir ve fakat İİK m. 294'teki hüküm sebebiyle mühlet içinde takip yasağına tâbi olacaktır.

---

[662]Tamer Budak/ Serkan Benk, "Kamu Alacağı: Hukuki Bir Değerlendirme", **Business and Economics Research Journal,** Vol. 2, No. 2, 2011, s. 62-63.

VI. Rehinli Alacaklar

İcra ve İflâs Kanunu'nun 308/c-3. maddesi uyarınca rehinli alacaklıların rehninin kıymetini karşılayan miktardaki alacakları da konkordatoya tâbi değildir[663]. Buradan çıkabilecek ilk sonuç, rehin miktarını aşan kısmın konkordatoya tâbi olduğudur[664]. Zaten kanun bu duruma verdiği önemden dolayı, kesin mühlet içerisinde rehinli mallar hakkında bir kıymet takdiri yapılmasını ve bu kıymet takdiri sonucu, rehinli mal değerini aşan bir miktar varsa onun konkordatoya tâbi olmasını amaçlamıştır.

Söz konusu hükümde açıkça "rehinli alacaklar" ifadesi yer aldığından kanun, rehnin kim tarafından verildiği bir diğer deyişle rehinli malın kime ait olduğu konusunda bir ayrım yapmamaktadır. Dolayısıyla ilk bakışta rehin kim tarafından verilirse verilsin bu alacağın konkordatoya tâbi olduğu gibi bir sonuç çıkmaktadır. Fakat İİK m. 294 uyarınca getirilen takip yasağındaki rehinli alacak kavramı; aşağıda detaylarını belirteceğimiz gibi rehnin borçlu tarafından verilmesi hâline münhasırdır. Dolayısıyla burada ancak borçlu tarafından bir alacak için rehin verildiyse o alacaklı "rehinli" sayılacaktır. Eğer borçlu dışında bir üçüncü kişi malvarlığı üzerinde rehin tesis ettiyse, alacaklı alacağının tamamı için adi alacaklı sayılacak ve alacağı da konkordatoya tâbi olacaktır. Bu konuda "takip yasağının incelenmesi" başlığı altında daha detaylı açıklamalar yapacağımızdan oraya atıf yapmakla yetiniyoruz[665].

Rehinli alacaklar Amerikan Hukuku'nda da önemli bir yer tutmaktadır. Bir alacaklının ne zaman rehinli sayılacağı meselesi USBC § 506'da düzenlenmektedir. Bu düzenlemeye göre alacaklı, borçlunun hak sahibi olduğu bir mal üzerinde rehin

---

[663] Ancak rehinli alacaklıların konkordatoya tâbi olması gerektiği ifade edilmiştir. Bkz. Atalay, Değerlendirmeler, s. 131.

[664] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 87; Akil, **Adi Konkordato,** s. 143; Kale, 7101 Sayılı Kanun,s. 234; Kuru, **El Kitabı,** s. 1474; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3701; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan,s. 699; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 507; Tanrıver/ Deynekli, s. 99; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 561; Üstündağ, **İflâs,** s. 246; Oruç/ Çatıkkaş/ Şuekinci, s. 67; Yeşilova, m. 308/c, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 615; İbrahim Ercan, "Konkordatoda Rehinli Taşınır ve Taşınmazların Paraya Çevrilmesinin Ertelenmesi (İİK m. 298/a)", **Hâluk Konuralp Anısına Armağan, C. 2,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2009, s. 157. Bu kapsamda rehinli alacaklının ne kadar kısmının adi alacak sayılacağı hususunda doktrinde bir değerlendirme yapılmıştır. Buna göre örneğin 100.000 TL alacak için rehin verilmiş ve rehinli malın kıymeti 60.000 TL takdir edilmişse, aradaki 40.000 TL'lik kısım adi alacak olarak konkordatoya tâbi olacaktır. Ancak mal konkordatonun tasdikinden sonra paraya çevrilmiş ve örneğin 20.000 TL'ye satılmışsa, rehinli alacaklı 80.000 TL için adi alacaklı sayılarak; bu kısım için projeye göre ödeme yapılacaktır. Bkz. Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 104.

[665] Bkz. aşa. Üçüncü Bölüm, § 2, II, B, 2, b.

tesis edilmişse, bu rehinli malın kıymeti kadar rehinli/teminatlı alacaklı sayılacaktır. Rehinli malın kıymeti takdir edilirken de malın kullanılması ve değerleme yapılmasındaki amaç dikkate alınacaktır (USBC § 506/a). Ancak görüldüğü gibi kanunda rehinli malın kıymetinin nasıl tespit edileceğine dair somut bir tespit yoktur. Bu sebeple uygulamada farklı yönde içtihatlar gelişmiştir. Öncelikle hangi tarihe göre değerlemenin yapılacağı hususunda farklı kararlar mevcuttur. Bazı mahkemeler burada planın yürürlüğe gireceği tarihin dikkate alınması gerektiğini ifade ederken[666], bazı mahkemeler rehin konusu malın değerinin artıp artmadığına göre değerlendirme yapmışlardır. Buna göre malın değeri artıyorsa, yeniden örgütlenme başvurusunun yapıldığı tarihin esas alınacağı konusunda bir uygulama birliği oluşmuş, ancak değer azalıyorsa; başvuru tarihi, malın değerinin tespit edileceği duruşma tarihi veya tasdik tarihinin esas alınması gerektiği farklı kararlarda belirtilmiştir[667].

Bu tarihin belirlenmesi konusunda aslında mahkemeler nezdinde USBC § 1129'da yer alan cram-down (susturma) kuralı etkili olmaktadır. Dolayısıyla bundan da kısaca bahsetmek gerekmektedir[668]. Bilindiği gibi Amerikan Hukuku'nda borçlu,

---

[666] *In re Heritage Highgate* 679 F.3d 132(United States Court of Appeals for the Third Circuit, 14.05.2012); *In re Ahlers* 794 F.2d 388(United States Court of Appeals for the Eighth Circuit, 02.07.1986).

[667] David Gray Carlson, "Unsecured Claims Under Bankruptcy Code Sections 506(a) and 1111(b): Second Looks at Judicial Valuations of Collateral", **Cardozo Law Review,** Vol. 6, No. 1989, s. 254, dn. 1. Ancak iflâs sürecinde yaşanacak değişiklere karşı tarafların korunması açısından iflâs mahkemesinin bu tarihlerle bağlı olmadığı ve USBC § 506/a'nın esnek bir dil kullanarak iflâs mahkemesine geniş bir yetki verdiği, bu sebeple alacaklının rehin hakkının miktarının malın değerini geçmesinin tahmin edildiği bir dönemde de bu değerlemenin yapılabileceği yönünde bkz. *In re SW Boston Hotel Vemture* (United States Court of Appeals for the First Circuit, 11.09.2014); *In re T-H New Orleans Ltd. Pshp.* (United States Court of Appeals for the Fifth Circuit, 09.09.1997).

[668] Susturma kuralı, ABD İflâs Hukuku açısından son derece tartışmalı ve üzerine epeyce çalışılmış bir kural olduğu için kuralı tüm yönleriyle bu çalışmada değerlendirmeye imkân yoktur. Ancak bu kuralın uygulanması, kanunda belirli şartlara bağlanmıştır. Bu kapsamda borçlunun plana oy vermeyen bir sınıfı "susturması" için bu sınıfa yönelik herhangi bir ayrımcılık olmaması ve planın hakkaniyet ve nısfete uygun olması gerekmektedir. Buradaki ayrımcılık aynı özelliklere sahip sınıflara farklı ödemeler yapılmaması, aynı öncelikteki sınıflara eşit muamele edilmesi anlamına gelir. Bkz. *In re LeBlanc* 622 F.2d 872, 879 (United States Court of Appeals for the Fifth Circuit, 01.08.1980). Alacaklılar arasında farklı muamele yapılması, ancak bu alacakların nitelik itibariyle birbirinden farklı olması ile mümkündür. Örneğin haksız fiil alacakları ile ticari işlerden doğan alacaklılar, ticari işler yeniden örgütlenme açısından daha ön planda olduğu için farklı muameleye tâbi tutulabilirler bkz. *In re Johnston* 21 F.3d 323 (United States Court of Appeals for the Ninth Circuit, 04.04.1994). Hatta bir sınıfla iyi ilişkiler kurmak borçlunun lehineyse o sınıf lehine düzenlemeler yapılmasına da bazı mahkemeler izin vermektedir. Bkz. *In re Kliegl Bros. Universal Elec. Stage Lighting Co.* 149 B.R. 306 (United States Bankruptcy Court for the Eastern District of New York, 06.11.1992). Susturma kuralının uygulanması için gerekli ikinci şart ise hakkaniyet ve nısfete uygunluktur. Bu da mahkeme kararlarında mutlak öncelik kuralı ve alacaklıya alacağından fazla ödeme yapılmaması şeklinde belirtilmiştir. Bu konuda daha detaylı bilgi için bkz. Lennox/ Harner/ Goodman, s. 470 vd.; Germain, s. 371 vd. Hem susturma kuralı hem de mutlak öncelik kuralı hakkında daha detaylı bilgi için bkz. Yeşilova, **Susturma Hakkı,** s. 215 vd.

her alacaklı sınıfına ayrı plan sunacak ve her sınıf kendi içerisinde bu planı onaylayacaktır. Planın tasdiki için de borçlu tarafından oluşan sınıfların, kanunda belirlenen çoğunlukla bu plana oy vermeleri gerekir. İşte bu durumun istisnası cram-down (susturma) kuralıdır. Bu kural ile borçlu, alacaklı sınıflarından biri veya birkaçı planı kabul etmese dahi onları adeta saf dışı bırakarak planın tasdikini sağlamaktadır. Ancak bunun için planın, saf dışı bırakılan sınıflar hakkında ayrımcılık içermemesi ve hakkaniyet ve adalete uygun olması gerekmektedir (USBC § 1129/b). Eğer saf dışı bırakılacak olan sınıf teminatlı alacaklılar sınıfıysa, USBC § 1129/b-2-A,i uyarınca bu alacaklıların rehin haklarının mutlaka devam etmesinin sağlanması ve bu alacaklılara, mürtehinin planın yürürlüğe gireceği tarihteki değeri nispetinde (rehin hakkından az olmamak kaydıyla) ödeme yapılması gerekmektedir. İşte mahkemeler USBC § 506/a uyarınca rehinli malın kıymetini takdir ederlerken, USBC §1129/b kapsamında bu değerlemeden yararlanılacağı fikriyle planın yürürlüğe gireceği tarihteki değer üzerinden inceleme yapmaktadırlar.

Rehinli alacakların USBC § 506/a uyarınca yapılan kıymet takdirine hem diğer alacaklılar hem de borçlu itiraz edebilir. Bu durumda rehinli malın gerçek kıymetinin tespit edilenden farklı olduğuna dair ispat yükünün kimde olduğu konusunda da tartışmalar yaşanmıştır. Bazı mahkemeler bu durumda malın gerçek kıymetinin itiraz eden tarafından ispatlanması gerektiğini ifade ederken[669], bazı mahkemeler ispat yükünün rehinli alacaklıda olduğunu belirtmektedir[670]. Bir üçüncü görüş olarak da başlangıçta takdir edilen kıymete karşı çıkan (genellikle borçlu) kişinin ispat faaliyetini yürüteceği, ancak bundan sonra ispat yükünün yer değiştireceği belirtilmiştir[671].

Rehinli mallar açısından özel bir imkân da USBC § 506/c hükmüyle getirilmiştir. Bu düzenleme, malların korunmasına, kullanılmasına ilişkin olarak yapılan masrafların rehinli olmayan malların değerinden düşülmesi kuralına bir istisnadır. Düzenlemeye göre eğer bir malın kullanımı, bakımı, korunması için gerekli bir masraf yapılmış, bu masraf olağan sınırlar içerisinde kalmış ve rehinli

[669]*In re Weichey* 405 B.R. 189 (United States Bankruptcy Court for the Western District of Pennsylvania, 18.05.2009);
[670]*In re Sneijder* 407 B.R. 46 (United States Bankruptcy Court for the Southern District of New York, 02.07.2009).
[671]*In re Robertson* 135 B.R. 350 (United States Bankruptcy Court for the Eastern District of Arkansas, 14.01.1992); *In re Richard Buick, Inc.*126 B.R. 840 (United States Bankruptcy Court for the Eastern District of Pennyslyvania, 09.05.1991).

alacaklı da yapılan masraftan faydalanmışsa artık masraf miktarı da rehinli alacaklılar tarafından karşılanacaktır[672]. Bu düzenlemenin amacının malın iyileştirilmesine katkı sağlaması olduğu ifade edilmektedir[673]. Böylece aslında rehinli alacaklının alacağının "rehinli" sayılan kısmı azaltılmış olmaktadır. Çünkü örneğin 1000 USD değerindeki bir mal üzerinde 800 USD'lik bir rehin varsa ve malın korunması için de 100 USD masraf yapılmışsa, rehinli alacaklının aslında rehin değeri 700 USD kabul edilecektir.

VII. Rehinli Alacaklarla Benzerlik Gösteren Alacakların İncelenmesi

Türk Hukuku'nda, rehinli alacağa benzeyen mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satış sözleşmeleri, teminat amaçlı mülkiyet ve alacak devirleri gibi işlemlerin de rehinli alacaklar hükmünde sayılıp sayılmadığı ve bunların konkordatoya tâbi olup olmadığı değerlendirilmiştir. Şimdi paragraflar halinde bu ihtimaller hakkında bilgi vereceğiz.

A. Mülkiyeti Saklı Tutma Kaydıyla Satış Sözleşmelerinden Doğan Alacaklar

Mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satış sözleşmesi TMK m. 764 ve 765'te kendisine yer bulan bir hukukî işlemdir. Doktrinde mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satış farklı şekillerde tanımlanmıştır. Bir görüşe göre mülkiyeti saklı tutma (ya da mülkiyeti muhafaza), alıcıya teslim edilmiş olmasına rağmen, malın mülkiyetinin belirli bir şartın gerçekleşmesine dek satıcıda kalmasını sağlayan sözleşmelerdir[674]. Bir diğer tanımlamaya göre debir taşınırın zilyetliğini devreden kimsenin, bir vakıanın gerçekleşmesine, genellikle karşı edim borcunun yerine getirilmesine dek

---

[672]Mahkemeler özellikle yapılan masrafın direkt olarak mürtehinin korunmasına yönelik olması gerektiğini ifade etmektedirler. Bkz. *In re Visual Indus* 57 F.3d 321 (United States Court of Appeals for the Third Circuit, 09.06.1995); *In re Croton River Club* 162 B.R. 656 (United States Bankruptcy Court for the Southern District of New York, 08.12.1993); *Equibank N.A. v. Wheeling-Pittsburgh Steel Corp.* 884 F.2d 80 (United States Bankruptcy Court for the Third Circuit, 22.08.1989).

[673]*Loudoun Leasing Development Co. v. Ford Motor Credit Co. (In re K & L Lakeland, Inc.)*128 F.3d 203 (United States Court of Appeals for the Fourth Circuit, 22.10.1997); *In re TIC Memphis RI 13, LLC.* 498 B.R. 831 (United States Bankruptcy Court for the Western District of Tennessee, 01.10.2013).

[674] Halit Kemal Elbir, "Mülkiyeti Muhafaza Mukavelesine Müteallik Umumi Mülahazalar ve Bu Müessesenin Hukuki Mahiyeti", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası,** C. XVIII, S. 1-2, 1952, s. 258. Benzer yönde bkz. Şafak N. Erel, "Mülkiyeti Muhafaza Kaydıyla Satılan Malın Satıcı ve Satıcının Alacaklıları Tarafından Haczi", **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi,** C. 32, S. 1, 1977, s. 148; Oğuzman/ Seliçi/ Oktay Özdemir, s. 751.

malın mülkiyetini teminat sağlama amacıyla elinde tutması, mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satıştır[675].

Bu tanımlardan anlaşıldığı gibi mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satışta esasen bir taşınır mal üzerindeki zilyetlik devredilmekte, ancak bu malın mülkiyeti zilyetliği devredende kalmaktadır. Bu imkân satış sözleşmesine konulacak veya ayrıca düzenlenecek bir kayıt vasıtasıyla kullanılabilir[676]. Mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satış sözleşmesinin esas amacı, bir taşınır malın satış bedelinin ödenmesini teminat altına almaktır. Mülkiyeti saklı tutma kaydı, satıcının alıcıdan olan semen alacağının teminatı niteliğinde olup, bu kaydın asıl alacağa bağlı fer'i bir hak olduğu doktrinde kabul edilmektedir[677].

İşte mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satış sebebiyle alıcının konkordato talep etmesi durumunda, satıcının rehinli alacaklı gibi sayılacağı ve bu alıcının alacağının artık konkordatoya tâbi olmayacağı ifade edilmektedir[678]. Borçlar Hukuku doktrininde de mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satış hâlinde bir nevi taşınır rehninin mevcut olduğu ve rehinli alacakların lehine olan hükümlerin kıyasen mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satışlara da uygulanması gerektiği ifade edilmektedir[679]. Kanaatimizce de mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satış sözleşmesinde satıcının (alacaklının) rehinli alacak sayılarak nisap dışında bırakılması, yani konkordatoya tâbi olmaması gerekmektedir. Çünkü rehin, bir malın paraya çevrilerek alacaklının elde edilecek bedelden tahsil edilmesi gayesini gütmekte ve bu alacaklı konkordatoya tâbi olmamaktadır. Ancak bundan daha geniş bir teminat sağlayan ve

---

675 Rona Serozan, "Mülkiyeti Saklı Tutma Anlaşması", **Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi,** Y. 1, S. 2, 1968, s. 176. Aynı yönde bkz. Gürsoy/ Eren/ Cansel, s. 674; Barış Demir, Mülkiyeti Saklı Tutma Kaydı İle Satım Sözleşmesi, **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,** İstanbul, 2010, s. 11.

676 Jale Akipek, **Türk Eşya Hukuku (Ayni Haklar) İkinci Kitap: Mülkiyet,** 2. Bası, Ankara: Sevinç Matbaası, 1973, s. 257; Oğuzman/ Seliçi/ Oktay Özdemir, s. 751;

677 Serozan, Mülkiyeti Saklı Tutma, s. 176; Oğuzman/ Seliçi/ Oktay Özdemir, s. 751. Ancak mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satılan mal, alacaklının borçludan olan tüm alacakları için bir teminat niteliğinde değildir. Eğer birden fazla eşyanın zilyetliği devredilmiş ve satış bedeli de toplam olarak belirtilmişse, işte o zaman her bir eşya tüm bedelin teminatı niteliğini kazanır. Bkz. Rona Serozan, "Mülkiyeti Saklı Tutma Anlaşması ve Teminaten Temlik", **Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı,** 2. Baskı, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2001, s. 987 vd.; Ahu Ayanoğlu Moralı, "Mülkiyeti Saklı Tutma Kaydının Anlamı ve Teminat Fonskiyonu", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Erden Kuntalp'e Armağan,** C. 1, Y. 3, S. 1, 2004, s. 422.

678 Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 106; Altay/ Eskiocak, s. 163; Altay, **Konkordato,** s. 251; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3655; Yeşilova, m. 308/c, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 375.

679 Serozan, Mülkiyeti Saklı Tutma, s. 177. Ancak Serozan bunu ifade ettikten sonra sadece lehe olan hükümlerin kıyasen uygulanacağını, önce rehne başvurma zorunluluğu gibi bir kuralın burada uygulanmayacağını ifade etmektedir.

sınırlı ayni hak değil mülkiyet hakkına dayanan bir talebi içeren mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satışlarda[680], alacaklıyı konkordatoya tâbi saymak çelişkili olacaktır.

Bu kapsamda kısaca mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satışta satıcının, sözleşmelerde belirtilen şartların yerine gelmemesi durumunda konkordato talep etmiş alıcıya karşı takip başlatmasının mümkün olup olmadığı da değerlendirilmelidir. Bu sorunun cevaplanabilmesi için bahsi geçen sözleşmede borcun ifa edilmemesi durumunda alacaklının ne yapabileceğinin irdelenmesi gerekmektedir. Mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satışta eğer alıcı borcunu ödemezse, malın mülkiyeti zaten satıcıda olduğundan satıcı, sözleşmeden dönerek bu mülkiyet hakkına dayanarak malın iadesini ister[681]. Ancak borcun fazlasına ilişkin kısmın iadesi için gerekli tedbirlerin alınması gerekir[682].

Sonuç olarak mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satışta alacaklının borçluya karşı rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapma imkânı ve gereği yoktur[683]. Dolayısıyla söz konusu alacaklılar rehinli alacaklı sayılsa da İİK m. 295'e tâbi değildir. Ayrıca mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satışta mülkiyet zaten alacaklıya ait olduğundan, alacaklının bunun iadesi için dava açtıktan sonra aldığı hükmü icra etmesi de mümkündür. Zira zaten bu mal borçlunun malvarlığına dahil değildir.

B. Teminat Amaçlı Devirlerden Doğan Alacaklar

Klasik ayni ve şahsi teminat usûlleri, bazen alacaklılar için yeterli derecede koruma sağlayamayabilir. Borçluların mali durumu iyi bir kefil bulmaları veya alacaklıların rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip sonucunda tamamen tatmin edilmeleri mümkün olmayabilir. İşte bu sebeple uygulamada alacaklılar açısından daha verimli görülen yeni teminat araçları ortaya çıkmıştır. Bunlardan birisi de teminat amaçlı devirleridir.

---

[680] Serozan, Teminaten Temlik, s. 989.
[681] Oğuzman/ Seliçi/ Oktay Özdemir, s. 753-754.
[682] Oktay Özdemir, s. 681; Özsunay, s. 140; Serozan, Teminaten Temlik, s. 1010.
[683] Yeşilova, m. 295, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 376.

Teminat amaçlı devirler, TBK'da tanımlanmamakla beraber doktrinde inançlı işlem olarak değerlendirilmektedir[684]. İnançlı işlem, tarafların güven esasına dayanarak yaptığı ve belirlenen şartların gerçekleşmesi durumunda sözleşmede belirlenen şekilde hareket etme yükümlülüğü altına girdiği sözleşmelerdir[685]. İnançlı işlemler uygulamada alacaklılardan mal kaçırmak, kanuna karşı hile gibi sebeplerle yapılabildiği gibi, teminat amaçlı da yapılabilir[686]. Burada da en yaygın görülen yöntem teminat amaçlı mülkiyet, alacak devirleridir. Teminat amaçlı mülkiyet veya alacak devri, bir eşyanın mülkiyetinin ya da bir alacağın, başka bir alacağı teminat altına alma gayesiyle inanan tarafından inanılana devredildiği ve borcun ödenmesi ile de söz konusu malın mülkiyetinin inanılan tarafından inanana iade edileceğinin düzenlendiği sözleşmelerdir[687].

İşte bu tür sözleşmelerde, alacağın ödenmemesi durumunda inanılan kişi söz konusu maldan tatmin edilme imkânına sahip olacaktır. Bu kapsamda da doktrinde teminat amaçlı temliklerin de rehinli alacaklılara benzediği ve inananın konkordato talep etmesi ve borcu ödememesi durumunda, inanılanın (alacaklının) konkordatoya tâbi olmadığı şeklinde bir değerlendirme yapılmıştır[688]. Kanaatimizce söz konusu görüşte haklılık payı vardır. Zira eğer bu alacaklılar konkordatoya tâbi tutulursa, söz konusu teminatın bir değeri olmayacaktır. Kaldı ki bu konuda inançlı işlemler özelinde bir düzenleme yapılması da beklenemez. Çünkü inançlı işlemler TBK'da da tanımlanmış değildir. Bu sebeple rehinli alacakların konkordatoya tâbi olmadıklarına dair hükmün inançlı işlemlerde de uygulanması gerektiği ve böylece inançlı işlem yoluyla sağlanan teminata konkordato kapsamında bir değer verilmesi gerektiği açıktır.

---

[684]Serozan, Teminaten Temlik, s. 1003; Saibe Oktay Özdemir, "Teminat Amaçlı Mülkiyet Devri Sözleşmeleri", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, Prof. Dr. Aysel Çelikel'e Armağan,** Y. 19-20, S. 1-2, 1. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2001, s. 657 vd.; Ergun Özsunay, **Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta İnançlı Muameleler,** 1. Baskı, İstanbul, 1968, s. 85 vd.

[685]Eren, **Genel Hükümler,** s. 254; Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 413-414; Atiye B. Uygur, "Teminat Amaçlı İnançlı İşlemler", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. X, S. 1-2, 2006, s. 172; Şafak Parlak Börü, "Mülkiyetin Teminat Amacıyla İnançlı İşlemle Devri", **TBBD,** S. 128, 2017, s. 232; İdil Tuncer Kazancı, "İnançlı İşlemlerde Tarafların İflâsı ve İflâsın İnançlı İşleme Etkisi", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Hakan Pekcanıtez'e Armağan,** C. 16, Özel Sayı, 2014, s. 2812.

[686]Parlak Börü, s. 234 vd; Oğuzman/ Seliçi/ Oktay Özdemir, s. 380.

[687]Oğuzman/ Seliçi/ Oktay Özdemir, **s.** 380; Uygur, İnançlı İşlem, s. 172; Parlak Börü, s. 243 vd.

[688] Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 106; Altay/ Eskiocak, s. 163.

Yine teminat amaçlı devirlerde de inanılanın konkordato talep etmesi durumunda, inananın takip başlatıp başlatmayacağına da kısaca değinilmelidir. Bu kapsamda yukarıda mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satış açısından yaptığımız değerlendirmeye benzer bir değerlendirme yapılmalıdır. Teminat amaçlı mülkiyet devrinde, inanılan eğer inanan borcunu ifa etmediyse, söz konusu malı satıp paraya çevirerek elde edeceği bedelden tatmin edilme ve artan kısmı iade etme hakkına sahiptir[689]. Dolayısıyla yine lex commissoria yasağının uygulanmayacağı ifade edilse de borcun fazlasına ilişkin kısmın iadesi sağlanır[690]. Sonuç olarak yine alacaklının borçluya karşı rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapma imkânı ve gereği yoktur[691]. Söz konusu alacaklılar rehinli alacaklı sayılsa da İİK m. 295'e tâbi değildir. Teminat amaçlı mülkiyet devirlerinde, alacaklı söz konusu malı kendisi satarak paraya çevirecek ve artan kısmı borçluya iade edeceğinden ortada bir takip de yoktur. Dolayısıyla İİK m. 294 hükmü de uygulanmaz.

§ 2 Takip Yasağı Kuralının İncelenmesi

Konkordato mühleti verilmesinin alacaklılar bakımından en önemli sonucu, mühletin verilmesiyle borçluya karşı 6183 sayılı Kanun uyarınca yapılacak takipler dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamayacağına dair İİK m. 294/1'de yer alan kuraldır. Bu hükme göre mühlet içinde borçlu aleyhine 6183 sayılı Kanun'dan doğanlar da dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamayacaktır. Bu hüküm konkordatoya tâbi olan ve olmayan alacaklılar açısından, alacak türlerine göre başlıklar hâlinde incelenecektir.

I. Takip Yasağı Kuralının Amacı ve Başlangıcı

Yukarıda da ifade edildiği gibi konkordato, mali durumu bozulan ve elinde olmayan sebeplerle ekonomik varlığı tehlikeye giren borçlular için iyileşme amacını sağlayabilecek bir müessesedir. Konkordatonun en önemli amacı borçlunun rehabilitasyonu ve ekonomik yaşamını olağan koşullarda sürdürmeye devam etmesinin sağlanmasıdır. Genellikle konkordato talep etmeden önce borçlu, ekonomik bir darboğaza girmiş, ödemeler dengesinde bozulmalar gündeme gelmiştir.

---

[689]Parlak Börü, s. 261; Oktay Özdemir, s. 681.
[690]Oktay Özdemir, s. 681; Özsunay, s. 140; Serozan, Teminaten Temlik, s. 1010.
[691] Yeşilova, m. 295, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 376.

İşte konkordato ile borçluya bu süreçten bir çıkış imkânı verilmekte, onun iyileşmesi sağlanarak hem alacaklıların hem de kamunun menfaatleri de korunmaktadır.

Borçlunun ekonomik bir kriz içine sürüklenmesi, alacaklılar açısından da önemli etkiler doğurur. Çünkü alacaklılar, borçlunun durumunu görerek, onun iflâs etmesi ve ekonomik hayattan tamamen silinerek hiç tatmin edilmemeleri korkusuyla borçludan bir an önce alacaklarını tahsil etmek güdüsüyle hareket ederler. Ancak bunun borçlu açısından ağır sonuçları olabilir. Zira borçlunun özellikle büyük miktardaki borçları göz önüne alındığında icra ve iflâs takipleri ile karşı karşıya kalması, onun ödeme güçlüğünden kurtulmak, krizi aşmak amaçlarını gerçekleştirmesine hiç şüphesiz engel olacaktır. Dolayısıyla bu aşamada borçlu için en önemli ihtiyaç, alacaklıların cebri icra takiplerinden kurtulmak ve bu baskıdan azade olarak işlerini sürdürmektir[692]. İşte bu sebeple ve konkordato projesinin daha sağlıklı hazırlanması amacıyla konkordato mühlet kararının verilmesiyle alacaklıların borçluya karşı takip yapma hakları sınırlandırılmıştır[693]. Burada kanun borçlunun bu menfaatlerini ve konkordatonun amacını gözeterek İİK m. 294'te gerekli düzenlemeleri yapmış, borçluya bir nefes alma imkânı sağlamıştır.

Borçlunun konkordato veya başka iyileştirme tedbirlerine başvurduğunda alacaklıların takiplerinden kurtulması, iyileşme amacını güden müesseselerin takip ettiği ortak bir yoldur[694]. Örneğin 7101 sayılı Kanun'dan önceki iflâsın ertelenmesine ilişkin İİK m. 179/b-1 hükmünde de erteleme kararı ile borçluya karşı başlamış takiplerin duracağı ve yeni takiplerin yapılamayacağına dair bir düzenleme yer almaktaydı. İsviçre Hukuku'nda da söz konusu yasak mevcuttur. Benzer şekilde Amerikan Hukuku'ndaki yeniden örgütlenmede de USBC §362 ile otomatik durdurma (automatic stay) kuralı kabul edilmiş ve alacaklıların borçluya başvurma

---

692 Serdar Kale, m. 294, , **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 333; Sarısözen, **Konkordato,** s. 255; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 63; Berkin, **Konkordato,** s. 66; Berkin, Konkordato Prosedürü, s. 275; Akil, **Adi Konkordato,** s. 137; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,s. 229; Kuru, **El Kitabı,** s. 1460; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs**,s. 631. Takip yasağının alacaklılar arası eşitlikle de ilgili olduğu hakkında bkz. Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 63.

693Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 480; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3633; Kuru, **El Kitabı,** s. 1462; Kuru, **Konkordato,** s. 425; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 632; Berkin, **İflâs,** s. 538; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 53; Gürdoğan, **Konkordato,** s. 173; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 64; Olgaç, s. 1956-1957; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 673; Albayrak, **Konkordato,** s. 211; Taşpınar, Değişiklikler,s. 63; Altay/ Eskiocak, s. 104; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 126.

694 Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 5.

hakları sınırlandırılmıştır. Bu demektir ki alacaklıların borçluya karşı takiplerinin yasaklanması, iyileşme amacının sağlanmasının en önemli unsurlarındandır.

Takip yasağı geçici mühlet kararının verilmesiyle başlar ve tıpkı alacaklılar açısından doğan diğer sonuçlarda olduğu gibi, asliye ticaret mahkemesinin borçluya karşı takiplerin yasak olduğu hususunda bir ihtiyati tedbir kararı vermesine gerek yoktur[695]. Bu sonuç zaten geçici mühlet kararı verilmesine doğrudan kanunun bağladığı bir sonuçtur. Zira İİK m. 288/1 uyarınca geçici mühlet kesin mühletin sonuçlarını doğuracaktır. Dolayısıyla her ne kadar İİK m. 287/1 hükmünde, mahkemenin borçlunun malvarlığının korunması için gerekli bütün tedbirleri alacağı ifade edilse de burada bahsi geçen tedbirler, kanunda mühlet kararı verilmesine bağlanan sonuçlar dışındaki tedbirlerdir[696]. Doktrinde, mahkemenin geçici mühlet kararı vermekle ayrıca tedbiren takiplerin yasaklanmasına ve devam eden takiplerin durdurulmasına karar vermemesi gerektiği, aksi hâlde tedbir kararı verilmemesi durumunda takip yasağının doğmayacağına dair bir izlenimin uyanabileceği ifade edilmektedir[697].

II. Takip Yasağının Kapsamına Giren ve Bu Yasağın Dışında Kalan Alacakların İncelenmesi

A. Takip Yasağı Kapsamında Kalan Alacaklar

İcra ve İflâs Kanunu'nun 294/1. maddesinde belirtilen borçluya karşı takip yasağının kapsamına kural olarak konkordatoya tâbi alacaklar girer. Bunlar da konkordato talebinden önce veya mühlet içerisinde komiserin izni olmaksızın doğmuş alacaklardır. Ancak bunun dışında İİK m. 294/1, 6183 sayılı Kanun kapsamına giren takipleri de yasaklamıştır. Dolayısıyla amme alacakları konkordatoya tâbi olmasalar dahi, mühlet içerisinde bunlar sebebiyle takip yapılması yasaktır. Ayrıca İİK m. 206'nın birinci sırasında yazılan alacaklar da konkordatoya

[695]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**,s. 93; Altay/ Eskiocak, s. 104; Albayrak, **Konkordato,** s. 212; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 53; Akil, Alacaklılar Bakmından Sonuçlar, s. 230.
[696] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 129-130.
[697]Budak/ Tunç Yücel, m. 288, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 263. Bu kapsamda Tunç Yücel, böyle bir tedbir kararı verilirse, bu tedbire uyulmayıp takip başlatılması durumunda tedbire muhalefete ilişkin HMK m. 398 hükmünün uygulanmasının mümkün olup olmadığının değerlendirilmesi gerekeceğini ifade etmiştir. Bkz. Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 128, dn. 18. Ancak HMK m. 398/1 hükmü, AYM tarafından iptal edilmiş olup, söz konusu iptal kararı 21.11.2019'da yürürlüğe girmiştir.

tâbi olmayıp, takip yasağına da dahil değildirler. Tekraren ifade etmek isteriz ki mühlet içerisinde borçlunun yaptığı olağan işler, izin olmasa dahi konkordatoya tâbi olmayıp, bunlar için mühlet içinde de takip yapılabilir. Ancak borçlunun olağanüstü işleri veya mahkemenin komiserin iznine bağladığı işler için artık komiserin izninin alınması gerekli olup, bu izin alınmadan yapılan işlemler geçerli olsa dahi, bunlar sebebiyle doğan alacaklar konkordatoya tâbi olacak ve dolayısıyla takip yasağı bu alacaklar için uygulanacaktır.

Ayrıca söz konusu takip yasağının kapsamına borçlunun malvarlığına ilişkin takipler girer. Bir diğer deyişle borçlunun konkordato talep etmesinden bahisle, çocuk teslimine ilişkin ilâmların icrası veya malvarlığına ilişkin olmayan bir şeyin yapılmamasına dair ilâmların icrası engellenemez[698]. Ayrıca ayni haklara ilişkin davalar sonucunda verilen ilâmların icrası da mümkündür, zira ayni haklar konkordatodan etkilenmez[699]. Dolayısıyla İİK m. 31 uyarınca irtifak hakkına ilişkin ilâmların icrası da mümkündür[700].

B. Takip Yasağı Kapsamı Dışında Kalan Alacaklar

1. İmtiyazlı Alacaklar ve Amme Alacakları

İcra ve İflâs Kanunu m. 294/1'de ifade edilen takip yasağının kapsamı dışında kalan alacaklardan ilki imtiyazlı alacaklardır. İmtiyazlı alacaklar konkordatoya tabi olmadığı için takip yasağına da tâbi değildir. İmtiyazlı alacaklar hakkında detaylı açıklamalarımızı yukarıda yaptığımız için oraya atıf yapmakla yetiniyoruz[701].

İmtiyazlı alacaklar dışında amme alacakları da konkordatoya tâbi değildir. Bir diğer deyişle amme alacakları da konkordato projesinde teklif edilen şekilde değil

---

[698] Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3633; Kuru, **El Kitabı,** s. 1461; Kuru, **Konkordato,** s. 427, dn. 62; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 65; Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 332; Kale, 7101 Sayılı Kanun,s. 231; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 144; Akil, **Adi Konkordato,** s. 140; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçla**r,** s. 235. Ancak bu kapsamda bir işin yapılmasına dair ilâmların icra edilip edilmeyeceği konusunda farklı görüşler ortaya çıkmıştır. Bir görüş, bir işin yapılmasına dair ilâmların konusunun para alacağına dönüşmeyeceğini ifade ederek, bu tür takiplere cevaz vermiştir. Bkz. Tunç Yücel, **Alacaklar Bakımından Sonuçlar,** s. 145. Ancak bir başka görüş, İİK m. 30 uyarınca bir işin yapılması borcu yerine getirilmezse bunun para alacağına dönüşeceğini ve malvarlığını azaltıcı etkisinin olduğu; dolayısıyla bu tür takiplerin de yasak olduğunu ifade etmiştir. Bkz. Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar, s. 236; Kuru, **El Kitabı,** s. 1462.

[699] Akil, **Adi Konkordato,** s. 141; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar**,** s. 235; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 107; Ulukapı, Konkordatonun Sonuçları, s. 13, dn. 18.

[700] Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3635.

[701] Bkz. yuk. Üçüncü Bölüm, § 1, IV.

tam olarak ödenecektir. Ancak amme alacakları konkordatoya tâbi olmamasına rağmen İİK m. 294/1'de açıkça 6183 sayılı Kanun uyarınca yapılan takipler de yasaklanmıştır. Amme alacakları hakkında da detaylı açıklamalar yukarıda yapılmış olup yine oradaki açıklamalarımıza atıf yapıyoruz[702].

2. Rehinli Alacaklar

a. Genel Olarak

İcra ve İflâs Kanunu'nda konkordato mühletinin rehinli alacaklılar için sonuçları ayrı bir başlık altında, 295. madde ile düzenlenmiştir. Buna göre mühlet içerisinde rehinle temin edilmiş alacaklar için rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılabilir. Fakat bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamaz ve rehinli malın satışı gerçekleştirilemez.

Madde metni kısa olsa dahi, uygulamadaki önemi büyük olduğundan bu bahiste önemli tartışmalar çıkmıştır. Öncelikle ifade edilmelidir ki madde metnindeki rehin kavramının içeriği, İİK m. 23'e göre belirlenecek olup hem taşınır hem de taşınmaz rehinleri madde kapsamına girer[703]. Ayrıca söz konusu rehnin kapsamı dışında kalan alacak miktarı adi alacak sayılacak ve takip yasağına tâbi olacaktır[704]. Rehnin kapsamına hangi alacak kalemlerinin girdiği ise taşınmaz rehinlerinde ana para ipoteği ve maksimal ipotekler kapsamında değerlendirilmelidir. Buna göre bir ipotek, ipotek alacağın miktarının belli olması ve bu alacağı teminat altına alması durumunda anapara ipoteği, borç miktarı belli olmamakla beraber belirlenen en üst sınra kadar teminat sağlaması durumunda ise maksimal ipotek niteliğindedir[705]. Ancak her hâlukârda rehinli malın takdir edilen kıymeti neyse o miktar üzerinde kalan alacak kısmı adi alacak sayılacak ve takip yasağına tâbi olacaktır.

---

[702] Bkz. yuk. Üçüncü Bölüm, § 1, V.

[703] Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3654-3655; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 633; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 66; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 54; Albayrak, **Konkordato,** s. 218; Bilgehan Yeşilova, m. 295, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi,** s. 375; Burhan Gürdoğan, **Türk-İsviçre İcra ve İflâs Hukukunda Rehnin Paraya Çevrilmesi,** 1. Baskı, Ankara: Ajans Türk Matbaası, 1967, s. 3-4.

[704] Akil, **Adi Konkordato,** s. 143; Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 234; Kuru, **El Kitabı,** s. 1474; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3701; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 699; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes,**Ders Kitabı,** s. 507.

[705]Erden Kuntalp, **Ana Para ve Üst Sınır (Maksimal) İpotek Ayrımı**, 1. Baskı, Ankara: Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, 1989, s. 25 vd.

İcra ve İflâs Kanunu'nun 295. maddesinde rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipler serbestken, bu mallar hakkında muhafaza tedbirleri ve satışın yapılamayacağı hükme bağlanmıştır[706]. Burada muhafaza tedbirlerine örnek olarak İİK m. 150/g yollamasıyla uygulanan İİK m. 92/3 ve İİK m. 93 hükümleri gösterilmektedir[707]. İİK m. 150/b maddesindeki rehinli taşınmazın kiraya verilmesi durumunda kira bedellerinin icra dairesine ödenmesine dair hükmün uygulanması tartışılmıştır. Bu kapsamda eğer hüküm uygulanırsa, rehinli malın satışından tatmin edilemeyecek olan alacaklı, kira bedelleri ile tatmin edilebilecektir. İflâsın ertelenmesi döneminde İİK m. 150/b uyarınca kiracıya yapılan bildirimin muhafaza tedbiri niteliğinde olmadığı ve dolayısıyla mühlet içerisinde kiracıya bildirim yapılarak bedellerin alacaklıya ödenmesinin sağlanabileceği ifade edilmekteydi[708]. Konkordato kapsamında da bu yönde bir karara rastlanmıştır[709]. Burada söz konusu sorunun çözümü için İİK m. 150/b'deki düzenlemenin hukukî niteliği değerlendirilmelidir. Uygulamada Yargıtay, İİK m. 150/b hükmünü bir muhafaza tedbiri değil, icra takibinin devamı şeklinde değerlendirmektedir[710]. Doktrinde bir görüş, İİK m. 150/b hükmünün İİK m. 89 anlamında bir bildirim olduğunu ifade etmektedir[711]. Aksi görüş ise kiracıların bu bildirime cevap vermek zorunda olmadığını ve borcun zimmette sayılması gibi bir sonucun doğmayacağını belirterek, bu bildirimin İİK m. 89 kapsamında değerlendirilemeyeceğini belirtmektedir[712].

Muhafaza tedbirleinin doktrinde tanımı yapılmamakla beraber iflâs davası için öngörülen İİK m. 159 hükmünün değerlendirildiği bir eserde muhafaza tedbiri, iflâs davasının açılması durumunda davacıların talebi üzerine verilen ve alacaklılar ile masanın menfaatine aykırı işlemlerin engellenmesi amacını taşıyan önlemler,

---

[706]Doktrinde yeni düzenlemeyle iflâsın ertelenmesi kurumuna nazaran borçlunun daha elverişsiz bir konumda olduğu, çünkü rehinli malın satışını önleyebilmek için borçlunun faizleri karşılayacak bir teminat göstermesi zorunluluğunun kaldırıldığı ifade edilmiştir. Bkz. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 33.

[707] Yeşilova, m. 295, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 379.

[708] Timuçin Muşul, **İcra ve İflâs Hukukunda Rehnin Paraya Çevrilmesi,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017, s. 483-484; Yargıtay 12. HD. E. 2016/11508, K. 2016/13543, T. 09.05.2016; Yargıtay 12. HD. E. 2010/30125, K. 2011/11187, T. 31.05.2011; Yargıtay 12. HD. E. 2006/144, K. 2006/3220, T. 21.02.2006. (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

[709] Adana BAM 10. HD. E. 2019/2675, K. 2019/1945, T. 04.12.2019 (www.e-uyar.com).

[710] Yargıtay 12. HD. E. 2011/10192, K. 2011/27911, T. 12.12.2011; Yargıtay 8. HD. E. 2013/4924, K. 2013/10533, T. 05.07.2013 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

[711] Üstündağ, **İcra,** s. 319; Üstündağ, **İflâs,** s. 235.

[712] Gürdoğan, **Rehin,** s. 67 vd.

şeklinde tanımlanmıştır[713]. Bu tanımlamadan hareketle, hem genel haciz yoluyla takip hem de rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerde de muhafaza tedbirlerinin alacaklıların menfaatini koruyan tedbirler olduğu söylenebilir. Her ne kadar Yargıtay uygulamasında kira bedellerinin rehin kapsamında kaldığı ve böylece İİK m. 150/b'deki hükmün icra takibinin devamı olduğu söylense de söz konusu işlem bir muhafaza tedbiridir. Bu sonuca farklı emarelerden ulaşmak mümkündür. Zira İİK m. 150/b uyarınca, kiracının bu ihtara uymaması durumunda İİK m. 356 hükmünün uygulanması mümkündür. Yargıtay uygulamasında İİK m. 355 hükmüne göre maaştan kesinti yapılmasının icra takip işlemi değil muhafaza tedbiri niteliğinde olduğu kabul edilmiştir[714]. Bu kapsamda İİK m. 150/b hükmünün, muhafaza tedbiri niteliğinde olan İİK m. 355 hükmüne riayet edilmemesi durumunda uygulanacak İİK m. 356'ya gönderme yapması, İİK m. 150/b'deki düzenlemenin muhafaza tedbiri olduğu yorumunu haklı kılabilir. Ayrıca taşınmaz haczinin hasılat ve menfaatlerine de şamil olduğuna dair İİK m. 92/1 hükmü sebebiyle, taşınmaz haczinde de İİK m. 92/3 uyarınca kiracılara bildirim yapılmaktadır. Bu da aslında İİK m. 150/b'deki hükümle aynı amacı güden benzer bir düzenlemedir. İşte İİK m. 92/3 hükmünün muhafaza tedbiri olduğu kabul edildiğinden, İİK m. 150/b'nin de muhafaza tedbiri olduğundan kuşku duymamak gerekir.

Bu çıkarımlarımızın sonucu olarak mühlet içerisinde İİK m. 150/b uyarınca kiracılara bildirim yapılması, bu bildirim muhafaza tedbiri olduğundan yasaktır. İİK m. 150/b'deki bu bildirim mühletten önce yapılmış ve fakat bildirim kiracıya ulaşmadan mühlet kararı verilmişse dahi bu ödemelerin alacaklıya yapılması gerekmektedir[715]. Ancak aksi yönde, uygulanmış bu muhafaza tedbirinin sürdürülmesine imkân bulunmadığı, nasıl ki İİK m. 89'un uygulanması yasaksa, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipte de daha önce alınan tedbirlerin tatbikine izin verilmemesi gerektiği ifade edilmiştir[716].

Yine İİK m. 150/c maddesinde, icra memurunun rehnin paraya çevrilmesi hakkındaki takibin başladığını tapu idaresine bildirmek mecburiyetinde olduğu ve

---

[713] İbrahim Aşık/ K. Haluk Eruygur, "İflas Davasında Muhafaza Tedbirleri", **Prof. Dr. Bilge Öztan'a Armağan,** 1. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2008, s. 110.
[714] Yargıtay 12. HD. E. 2002/4914, K. 2002/6070, T. 25.03.2012 (Kazancı Hukuk İçithat Bilgi Bankası).
[715] Sarısözen, **Konkordato,** s. 305.
[716] Yeşilova, m. 295, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 382, dn. 26; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 228.

tapu memurunun da bu hususu tapu siciline şerh vereceği düzenlenmiştir. Bu düzenlemeyle taşınmaz üzerinde şerhten sonra tasarruf edilmesi engellenmiş olmaktadır. Bu maddede yer alan düzenleme de bir muhafaza tedbiri niteliğindedir. Dolayısıyla mühletten sonra rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılsa dahi İİK m. 150/c uyarınca tapu idaresine bildirim yapılması mümkün olmamalıdır.

Konunun hapis hakkı yönünden de değerlendirilmesi gerekmektedir. Çünkü İİK m. 23 uyarınca hapis hakkı da rehin kapsamına girmektedir. Özellikle bankaların borçlunun hesapları üzerinde blokaj uygulaması bu bahiste değerlendirilmelidir. Blokaj yoluyla bankalar, borçlunun nakit akışını önemli ölçüde zaafa uğratmaktadırlar. Bu da konkordatonun amacına ulaşılmasını önemli ölçüde engeller. Yargı uygulamasında bankaların takasla beraber borçlu hesaplarına bloke konulması, hapis hakkının kullanımı şeklinde değerlendirilmekte ve hapis hakkı bir tür rehin hakkı olarak görüldüğünden, bankanın paraları yedinde tutması İİK m. 295'e aykırı görülmektedir[717].

Benzer şekilde kiralayanın hapis hakkı da mevcuttur. TBK m. 336 uyarınca kiraya veren geçmiş bir yıllık ve işlemekte olan altı aylık kira alacağı için taşınmazda bulunan mallar üzerinde hapis hakkına sahiptir. Buradaki hapis hakkı TMK m. 950 vd. hükümleriyle düzenlenen genel hapis hakkının bir türü olsa da genel hapis hakkından farkları vardır[718]: Buradaki en önemli fark, genel hapis hakkının kullanılmasında hapis hakkına konu olan malların alacaklının zilyetliğinde olmasına rağmen, kiraya verenin hapis hakkında mallara kiraya verenin zilyet olmamasıdır.

---

[717]"*Kredi kuruluşları, kredi sözleşmelerinde yer alan hükümlere dayanarak müşterinin gerek havale, gerekse de kendisine ciro edilen senetlerin tahsili suretiyle hesabına gelen paralara bloke koyarak kredi müşterisine ödeme yapmaktan kaçınmaktadır. Müşterinin hesabına yatırılan, hesabında bulunan veya hesabına gelen para üzerindeki hakkı alacak hakkıdır. Alacak hakkının hapis hakkına konu olmayacağıkabul edilmektedir (Çetiner, Bigehan : Hapis Hakkı, İstanbul 2010). Bankanın müşterisinden olan borcu ile bankanın müşteriye olan borcu para borcu olduğundan, şartları varsa banka takas hakkından yararlanabilir (BK 139). Ancak bu durumda her iki borcun muaccel olması gerekir. Bankanın hapis hakkına dayanarak müşterinin hesabında bulunan para üzerinde hapis hakkı uygulaması İİK 295. madde hükmüne aykırıdır. Hapis hakkı da (23. HD 17.06.2016,2015- 8717/1691) bir tür rehin hakkı olup, (İİK 23) rehinli alacaklının rehin konusu şeyi muhafaza altına almasının İİK 295. maddesinde yer alan, muhafaza altına alınmama hükmüne aykırılık oluşturur. Bunun neticesinde, bankanın müşterinin hesabında bulunan paraya hapis hakkı kapsamında bloke koyması, muaccel olmayan alacağı ile takas etmesi tedbiren önlenebilir."* Bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/631, K. 2019/1844, T. 17.10.2019. Aynı yönde bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/1672, K. 2019/1058, T. 13.06.2019 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[718] Ali Cem Budak, **Kiralayanın Hapis Hakkı,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2003, s. 26 vd.; Şamil Demir, "Kiralayanın Hapis Hakkı", **Ankara Barosu Dergisi,** S. 4, 2013, s. 55-56; Alpaslan Akartepe, "Kiraya Verenin Hapis Hakkı", **Journal of Yaşar University,** C. 8, Özel Sayı, 2013, s. 56-57.

Ayrıca kiraya verenin hapis hakkında henüz muaccel olmamış bazı alacaklar da hapis hakkına konu olabilirken, genel hapis hakkı sadece muaccel borçlar için uygulama alanı bulacaktır. TBK m. 338'de kiraya verenin hapis hakkını korumak amacıyla resmi makamlara başvurabileceği düzenlenmiştir. İşte bunun usûlü de İİK m. 270-271 hükümlerinde yer almaktadır. İşte konkordato açısından tartışmalı olan husus, İİK m. 270 hükmüdür. Zira İİK m. 270 uyarınca kiraya veren, daha önceden bir takip yapmadan hapis hakkının kullanılması için icra dairesinin yardımını ister. İcra dairesi de hapis hakkına konu olan malların bir defterini tutar. İşte borçlu konkordato talep etmiş ve kendisine mühlet verilmişse, acaba hapis hakkının korunması amacıyla malların defteri tutulabilecek midir? Buradaki defter tutma, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takibin zorunlu bir unsurudur[719]. Çünkü defteri tutulmayan mallar hakkında rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapmak mümkün değildir[720]. Dolayısıyla mühlet içerisinde de hapis hakkına konu malların defterinin tutulabilmesi gerekmektedir[721].

b. Rehnin Üçüncü Kişi Tarafından Verilmesi

Yukarıda bahsedilen hususlar dışında esas tartışma doğuran nokta,bir alacağın rehinli sayılması için rehnin kim tarafından verilmesi gerektiğidir. Bir diğer deyişle, rehin konusu mal borçluya değil bir üçüncü kişiye aitse ne olacağı hususu tartışma yaratmaktadır. Zira uygulamada özellikle şirketlerin borçları için ortakların şahsi ve ayni teminat vermeleri sık rastlanan bir durumdur. Bu ihtimalde de ortakların veya başka kişilerin rehinli malları için takip yapılmasının ve daha doğrusu bu malların satılıp paraya çevrilmesinin mümkün olup olmadığı değerlendirilecektir.

Kanun metnine bakıldığında "rehinli alacak" kavramına yer verildiğinden, rehnin kim tarafından verildiğinin bir önemi olmadığı, önemli olan alacağın ayni bir

---

[719] Budak, **Hapis Hakkı,** s. 57; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 227. Bunun geçici br önlem/geçici bir hukukî koruma tedbiri olduğu hakkında bkz. Kuru, **El Kitabı,** s. 888; Karslı, **İcra ve İflas,** s. 453; Muşul, **Esaslar,** s. 722; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 308; Üstündağ, **İcra,** s. 337; Akartepe, s. 71. İşlemekte olan kira alacakları için tutulan defterin geçici bir önlem olduğu yönünde bkz. Demir, Hapis Hakkı, s. 66. Defter tutmanın bir muhafaza tedbiri olduğu ve bu sebeple mühlet içinde yapılamayacağı hakkında bkz. Tanrıver, 4949 Sayılı Kanun, s. 77.

[720] Budak, **Hapis Hakkı,** s. 54; Postacıoğlu, **İcra,** s. 624-625; Çünkü kiraya veren tarafından bu malların defterinin tutturulmasıyla hapis hakkı somutlaşır ve hapis hakkı başlamış olur. Bkz. Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 412-413; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas** s. 380-381; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 227.

[721] Budak, **Hapis Hakkı,** s. 57; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 66; Kuru, **Konkordato,** s. 431-432; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3655; Kuru, **El Kitabı,** s. 1464; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 94, dn. 191.

teminat olan rehinle koruma altına alınması olduğu yönünde bir izlenim ortaya çıkmaktadır. Bu konuda da doktrinde ağırlıklı olarak konkordato kapsamında ancak borçlu tarafından verilen rehinlerin madde kapsamında kalması gerektiği, eğer borçlunun bir borcu için üçüncü kişinin rehin vermesi durumunda bu alacaklının rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yaparak malın satılabileceği ifade edilmektedir[722]. Bu görüş esasında iki temel noktaya dayanmaktadır. Bunlardan ilki söz konusu hükmün konuluş amacıdır. Zira İİK m. 295 hükmünde rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılabilmesine rağmen muhafaza tedbiri alınamaması ve satış yapılamaması, borçlunun malvarlığını koruma amacıya getirilmiş düzenlemelerdir. Dolayısıyla rehnin borçlu tarafından değil üçüncü kişi tarafından verilmesi durumunda böyle bir amacın var olduğu söylenemez. Zira günün sonunda rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takibe başlanırsa, borçlunun değil üçüncü bir kişinin malı satılacak ve paraya çevrilecektir. Konkordatonun da üçüncü kişilerin malvarlığını korumak gibi bir amacı yoktur[723]. Bu görüşe dayanak olacak bir diğer nokta da, kendi malını borçlunun borcu için teminat olarak gösteren kişinin artık bir yükümlülük altına girdiği ve konkordatonun üçüncü kişilerin yükümlülüklerinden kaçmasına imkân veren bir müessese olmamasıdır. Bir diğer deyişle rehinli malın malikinin, borçlunun içinde bulunduğu ekonomik sıkıntıyı (konkordato talep edilmesini) bahane göstererek yükümlülüklerinden kaçması kabul edilemez. Çünkü rehinli malın maliki zaten kendi malı üzerinde rehin tesis edilmesine izin vererek böyle bir rizikoyu baştan üstlenmiş demektir. Biz de bu görüşe katılmaktayız.

Doktrindeki ağırlıklı görüş bu olsa da söz konusu sorun iflâsın ertelenmesi döneminde de tartışılmış ve Yargıtay kanaatimizce hatalı olarak, borçlunun borcu için üçüncü bir kişinin rehin vermesi durumunda, borçlu ile rehinli malın maliki

---

[722]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 34; Kuru, **El Kitabı,** s. 1460; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3654; Üstündağ, **İflâs,** s. 246-247; Sarısözen, **Konkordato,** s. 305; Uyar, **İlkeler,** s. 95; Yeşilova, m. 295, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 372; Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 339; Akil, **Adi Konkordato,** s. 142; Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 231; Atalı, Kesin Mühlet, s. 99; Gürdoğan, **Rehin,** s. 110-111; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 66; Albayrak, **Konkordato,** s. 218; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 106.

[723] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 34; Pekcanıtez/ Erdönmez, Değerlendirmeler, s. 119; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 49; Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 339; Yeşilova, m. 295, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 373. İflâsın ertelenmesi açısından aynı yönde ve bu konuda daha detaylı bir inceleme için bkz. Hakan Pekcanıtez/ Cemil Simil, "Asıl Borçlu Hakkında Verilen İflâsın Ertelenmesi Kararı Üçüncü Kişiye Ait İpotekli Taşınmazın Satışına Engel Olur mu?", **Prof. Dr. İlhan Ulusan'a Armağan, C. II,** İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 15, S. 2, 2016, s. 435 vd.

arasında mecburi takip arkadaşlığı olduğunu ve dolayısıyla borçluya karşı takip yapılamıyorsa; rehin veren üçüncü kişiye karşı da takip yapılamayacağına karar vermişti[724]. Kanaatimizce söz konusu içtihadın hataya düştüğü en önemli nokta, borçlu ile rehin veren üçüncü kişi arasındaki mecburi takip arkadaşlığı ilişkisi hakkındaki değerlendirmesidir. Bilinmelidir ki bu durumdaki mecburi takip arkadaşlığı, şekli mecburi takip arkadaşlığıdır. Bir diğer deyişle bu ihtimalde borçlu ile rehin veren üçüncü kişinin mutlaka birlikte hareket etmesi gerekmez[725]. Ayrıca böyle bir sonuca varmak yukarıda ifade ettiğimiz gibi konkordatonun amacına da uymamaktadır. Doktrinde Yargıtay'ın bu içtihadı eleştirilirken, İİK m. 45 hükmünün de dikkate alınması gerektiği ifade edilmektedir. Bilindiği gibi rehinli mal borçluya ait olsun veya olmasın, önce rehne başvurma kuralı uygulanır. İşte bu özelliğinden dolayı İİK m. 45 hükmünün sadece borçlunun rehin konusu dışındaki mallarını koruduğu ve konkordatoda da üçüncü kişi aleyhine rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılmakla, bu amaca uygun davranılmış olacağı belirtilmektedir[726]. Son olarak kanaatimizce bu durumda üçüncü kişi aleyhine rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takibe başvurarak alacaklının tatmini, konkordato borçlusunun da lehine olacaktır. Çünkü alacaklı rehnin paraya çevrilmesi yoluyla tatmin edildiği zaman, ancak eğer kalırsa rehin açığı olan kısım için konkordato borçlusuna başvuracaktır. Bir diğer deyişle bu alacaklı rehin açığı olan kısım için konkordatoda alacak kaydı yapacaktır. Bunun da konkordato borçlusunun lehine olduğu açıktır.

Rehni veren üçüncü kişinin aynı zamanda müteselsil kefil olması durumunun da incelenmesi gerekmektedir. Zira rehni veren kimsenin müteselsil kefil olması İİK m. 45 hükmü açısından da değerlendirilmektedir. TBK m. 586/1 uyarınca eğer müteselsil kefil aynı zamanda taşınmaz rehni ile borcu teminat altına almışsa, borçlunun ifada gecikmesi ve ihtarın sonuçsuz kalması şartına bağlı olarak rehin paraya çevrilmeden doğrudan kefile başvurulabilir. Bu kapsamda artık alacaklı ister rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapacak isterse müteselsil kefilin şahsi malvarlıklarına başvuracaktır. Zira burada borçlunun konkordato talep etmesi, ödeme

[724]Yargıtay HGK E. 2017/12-760, K. 2019/838, T. 13.09.2019; Yargıtay 12. HD. E. 2019/3966, K. 2019/5918, T. 09.04.2019; Yargıtay 12. HD. E. 2017/30194, K. 2017/2935, T. 01.03.2017; Yargıtay 12. HD. E. 2017/9289, K. 2018/10899, T. 06.11.2018 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).
[725]Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 49. Bu kapsamda Yeşilova, üçüncü kişiye karşı takip yapılabilmesi için İİK m. 303'te belirtilen şartların gerçekleşmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bkz. Yeşilova, m. 295, **Öztek Konkordato Şerhi,** s.374, dn. 14.
[726]Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 50; Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 231-232.

güçsüzlüğü içine düştüğünü gösterdiğinden alacaklı isterse müteselsil kefile başvurabilir; isterse rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapabilir[727].

Eğer alacak için bir alacak veya taşınır rehni tesis edilmişse bu durumda TBK m. 586/2, esas borçlunun konkordato talep etmesi ihtimalinde doğrudan kefile başvurulabileceğini düzenlemiştir. Dolayısıyla borçluya konkordato mühleti verildiğinde alacaklı isterse kefil aleyhine genel haciz yoluyla takip yapar, isterse rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatarak, rehinli malın satılarak paraya çevrilmesini isteyebilir.

c. Üçüncü Bir Kişinin Borcu İçin Konkordato Borçlusunun Rehin Vermesi

Yukarıda bahsettiğimiz ihtimallerden farklı olarak konkordato talep eden borçlu, üçüncü kişinin altına girdiği bir borç sebebiyle kendi malını da rehin vermiş olabilir. İşte bu durumda borçluya karşı takip yapılıp yapılmayacağı meselesi değerlendirilmelidir. Burada ilk akla gelen görüş, İİK m. 295'te açıkça borçluya karşı bir takip yapılamayacağından bahsedildiğinden ve konkordato borçlunun malvarlığını koruduğundan, borçluya karşı bir takip yapılamayacağıdır. Ancak kanaatimizce bu durumda borçluya karşı rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılabilmesi mümkün olmalıdır. Çünkü eğer borçluya karşı bir takip yapılamayacağı kabul edilirse, alacaklı hem önce rehne başvurma kuralından dolayı üçüncü kişiye başvuramayacak hem de konkordato alacaklısı olmadığı için konkordato komiserinin ilânı üzerine alacak da yazdıramayacaktır. Bunun dışında alacaklının bir de konkordato borçlusuna karşı takip yapamayacağı ifade edilirse, alacaklı büsbütün korumasız kalacaktır. Bu da menfaat dengesinin alacaklı aleyhine önemli ölçüde değişmesine sebebiyet verecektir. Bu kapsamda konkordatonun borçlunun malvarlığını koruma amacı konusunda bir kaygı ileri sürülmesi elbette mümkündür. Fakat konkordatonun amacı borçlunun malvarlığını korumak olduğu kadar alacaklıların da haklarını korumaktır. Her ne kadar burada alacaklı, konkordato talep eden borçlunun alacaklısı olmasa da bu alacaklının mühlet süresince azami olarak 29 ay gibi uzun bir süre beklemeye zorlanması ve bur süreçte başka bir yola

[727] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 52; Kuru, **El Kitabı,** s. 989.

da başvuramamasının, herhalde konkordatodan beklenen amacı aşan bir sonuç olacağı açıktır.

3. Kira Alacaklılarının Durumu

Uygulamada en çok tereddüt doğuran hususlardan bir tanesi de kira alacaklılarının durumudur. Çünkü borçlu çoğu zaman büyük bedeller içeren kira sözleşmeleri ile bir fabrika veya şirket merkezinde bulunmakta olup, bu kira bedellerini ödemekte önemli ölçüde zorlanmaktadır. Kira sözleşmesi bir de yabancı para ile yapıldıysa, kurdaki esneklik dikkate alındığında durum borçlu için çok daha vahim hâle gelmektedir. Bu sebeple kira bedelleri hakkında takip yapılıp yapılmayacağı, tahliye takiplerinin durumu tartışılmaktadır.

Öncelikle ifade etmek isteriz ki konkordato talebinden önce doğmuş ve ifa edilmemiş kira bedelleri konkordatoya tâbi olacağından, bu alacaklar konkordatoya ve İİK m. 294'teki takip yasağına tâbidir. Ancak konkordato talebinden sonra borçlunun bu taşınmazda oturmaya devam etmesi durumunda kira bedellerinin akıbetinin ne olacağı sorusu akla gelmektedir. Doktrindeki bir görüşe göre, İİK m. 308/c-4 uyarınca konkordato talebinden sonra komiserin izniyle yeni bir kira sözleşmesi yapılması ve böylece kira bedellerinin konkordatoya tâbi olmamasının sağlanması gerekir[728]. Hatta bunun işletme gideri sayılması ve kanunda da "mühlet içinde işletme giderleri sebebiyle takip başlatılamayacağı" hakkında bir düzenlemeye gidilmesi ileri sürülmüştür[729]. Kanaatimizce böyle bir düzenlemeye gerek olmadan, konkordato mühletinden sonra vadesi gelen kira bedelleri için icra takibinin yapılmasına izin vermek gerekir. Zira borçlu konkordato talep ettikten sonra o taşınmazda oturmaya devam etmekte ve komiser de borçlunun bu taşınmaz sebebiyle ne miktarda kira ödeyeceğini bilmektedir. Dolayısıyla komiser eğer bu kira sözleşmesinin devamını borçlu için tehlikeli görüyorsa, İİK m. 296'daki hükümden hareketle sözleşmenin sona erdirilmesini sağlayabilir. Eğer komiser böyle bir yol izlememişse, kira sözleşmesinin devamını ve dolayısıyla bedelleri borçlu için uygun görüyor demektir. Ayrıca kira sözleşmesi süresince, kiralanan şeyin borçlu emrinde bulundurulmasına komiser izin vermiş olacağından (İİK m. 308/c-4, son cümle),

[728]Uyar, **İlkeler,** s. 81; Akil, **Adi Konkordato,** s. 237.
[729]Uyar, **İlkeler,** s. 81.

artık mühletten sonraki kira bedellerinin de alacaklı tarafından talep edilebilmesi ve bu sebeple icra takibi başlatılabilmesi mümkün olmalıdır. Aksi kabul, kira alacaklısını çok uzun bir süre kira bedelinden mahrum bırakmak anlamına gelir. Bu da menfaatler dengesine aykırı olacaktır. Zira kiraya veren, özellikle sözleşme borçlunun bulunduğu taşınmaza ilişkinse, borçlunun faaliyetine devam etmesini sağlayan yeri borçluya vermekte ve önemli bir amacı yerine getirmektedir.

Kira alacaklılarının kiralanan taşınmazların tahliyesi yoluyla takip yapıp yapmayacağı meselesi de değerlendirilmektedir. 7101 sayılı Kanun'dan sonra doktrinde İİK m. 272 vd. hükümleri uyarınca kiralanan taşınmazların tahliyesi yoluyla takip yapılabileceği, zira burada taşınmazın borçlunun malvarlığına dahil olmadığı ifade edilmiştir[730]. Buna karşın kiralanan taşınmazların kira bedelinin ödenmemesi sebebiyle ilâmsız tahliyesine (İİK m. 269/a-269/d) başvurmak mümkün değildir[731]. Zira burada para alacağı ile tahliye talebi birleştirilmiş olup[732], bu icra takibi sonucunda borçlunun malvarlığı doğrudan etkilenecektir. Fakat mühletin verilmesinden önce borçluya bir ödeme emrinin gönderilmesi ve borçlunun buna itiraz etmemesi ve takibin kesinleşmesi ihtimalinde, artık tahliyenin talep edilmesinin mümkün olduğu kabul edilmelidir[733]. Ancak burada sorun İİK m 269/a vd. hükümlerinde belirtilen takipte para alacağı ile tahliyenin birleştirilmiş olmasıdır. Mühletten önce doğmuş kira bedelleri için icra takibi yapmanın mümkün olmaması doğaldır. Ancak bu bedellerin ödenmemesi sebebiyle tahliyenin talep edilemeyecek olması kötü niyetli borçluyu korumak anlamına gelecektir. Dolayısıyla burada izlenmesi gereken yol tahliye davası yoluyla borçlunun taşınmazdan çıkarılması olacaktır. Zira burada dava sonucunda başlatılacak ilâmlı icra takibinin konusu para değil tahliye edimi olacaktır.

---

[730]Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3633; Kuru, **El Kitabı,** s. 1461; Kuru, **Konkordato,** s. 427, dn. 62; Berkin, **İflâs,** s. 539; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 66; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar, s. 236; Arar, s. 270; Öğütçü/ Çitoğlu, s. 1174; Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 332; Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 231. Ancak doktrinde Akil, sadece kira müddetinin sona ermesi durumunda dahi kiralanan taşınmazın tahliyesinin konkordato prosedürüne hiç zararının olmadığının söylenemeyeceğini, hâkim görüşün borçlunun ticari faaliyetiyle ilgili olmayan taşınmazlar bakımından uygulanacağını ifade etmiştir. Bkz. Akil, **Adi Konkordato,** s. 140-141.

[731]Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3633; Kuru, **El Kitabı,** s. 1461; Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 332; Akil, **Adi Konkordato,** s. 140.

[732]Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 272; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz, Hanağası, **İcra ve İflâs,** s. 370; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan,s. 393-394; Kuru, **El Kitabı,** s. 817; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 371; Üstündağ, **İcra,** s. 341; Postacıoğlu, **İcra,** s. 594; Karslı, **İcra ve İflas,** s. 447; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 301; Muşul, **İcra ve İflâs, C. II,** s. 1149-1150.

[733] Sarısözen, **Yenilikler,** s. 171; Kuru, **El Kitabı,** s. 1461.

III. Takip Yasağı Kapsamına Giren İşlemlerin İncelenmesi

A. Borçluya Karşı Yeni Takip Yapılamaması ve Başlayan Takiplerin Durması

İcra ve İflâs Kanunu'nun 294. maddesinde alacaklıların borçluya karşı "takip yapması" yasaklanmıştır. Ancak bu takip yapmak kavramının ne anlama geldiği, icra takipleri kapsamında söz konusu olabilecek davaların ne olduğu hususu değerlendirmeye muhtaçtır.

Doktrinde İİK m. 294 sebebiyle alacaklıların borçlu aleyhine icra takibi başlatabileceği, bir diğer deyişle takip talebinde bulunabileceği, ancak bu takip kapsamında icra takip işlemi yapılamadığından, borçluya ödeme emri gönderilmemesi gerektiği genellikle kabul edilmektedir[734]. İİK m. 288'in gerekçesinde de yasağın icra ve iflâs takiplerinin başlatılmaması değil, başlatıp yürütülememesi şeklinde anlaşılması gerektiği ifade edilmektedir. Buna karşın doktrinde bir görüş, takip yapılması anının alacaklı tarafından gerekli harcın yatırıldığı an olduğunu dolayısıyla burada alacaklının takip talebinde bulunamaması gerektiğini savunmaktadır[735]. Bu görüşün temelinde ayrıca, mühlet içinde takip talebinin kabul edilmesi durumunda icra müdürünün mühletin sona ermesiyle ödeme emri göndermek zorunda kalacağı ve bunun da icra dairelerine önemli bir yük getireceği kaygısı vardır. Ayrıca İİK m. 294/1'deki takip muamelesi ile kesilen zamanaşımı sürelerinin işlemeyeceği kuralının da buna delalet ettiği ifade edilmektedir.

Kanaatimizce söz konusu meselenin çözümü için taraf ve icra takip işlemlerinin niteliğine bakılması gerekmektedir. İcra takip işlemleri icra organlarınca

---

[734]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 93; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3639 vd.; Kuru, **El Kitabı,** s. 1462; Kuru, **Konkordato,** s. 428; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 63-64; Berkin, **Konkordato,** s. 65; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 54; Buruloğlu/ Reyna, s. 29; Sarısözen, **Konkordato,** s. 263; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 169; Akil, **Adi Konkordato,** s. 138; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,s. 231; Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 337; Atalı, Kesin Mühlet, s. 97; Altay/ Eskiocak, s. 104; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas**, s. 554; Albayrak, **Konkordato,** s. 215; Arslan, İşçilik Alacakları, s. 255.

[735] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 132-133; Uyar, **İlkeler,** s. 71. İflâsın ertelenmesi hakkında da bu görüş savunulmuştur. Bkz. Ermenek, s. 307; Türk, **Sermaye Ortaklıkları**, s. 315; Türk, **Sermaye Kaybı,** s. 341; Muşul, **İflasın Ertelenmesi,** s. 217.

borçluya karşı yapılan ve takibin ilerlemesini sağlayan işlemlerdir[736]. Bu kapsamda tanımdan anlaşıldığı gibi borçlunun hukukî durumunda tereddüt yaratan onun aleyhine sonuç doğuran işlemler icra takip işlemleridir. Takip talebinde bulunmak, alacaklının ödeme emri gönderilmesini icra dairesinden talep etmesidir ve icra takip işlemi değildir[737]. Dolayısıyla alacaklının takip talebinde bulunmasına engel olunmaması gerekir. Zira konkordatonun amacı, borçlunun durumunu tehlikeye atacak işlemleri engellemektir ki bu da takip talebi değil, ödeme emrinin düzenlenmesi ve tebliğidir. Ayrıca borçluya karşı takip talebinde dahi bulunulamayacağını ifade etmek özellikle konkordatonun reddi durumunda, hacze iştirak açısından önem arz edecektir. Zira alacaklının borçlunun malvarlığı üzerindeki mevcut bir hacze iştirak etmek istemesi durumunda, ilk haczin dayandığı takip ilâmsızsa takip talebinden, ilâmlı ise buna esas dava tarihinden önceki bir tarihte takibe başlamış olduğunu ispatlaması gerekir (İİK m. 100)[738]. Dolayısıyla alacaklının takip başlatamaması hem çok uzun süre hareketsiz olarak beklemesi hem de muhtemel bir konkordatonun reddi kararında iştirak imkânından mahkum bırakılması anlamına geleceğinden, alacaklıların takip talebinin önünde bir engel olmadığı kanaatindeyiz[739].

Bu görüş farklılığı, takip yasağına uyulmaması durumunda nasıl davranılması gerektiği hususunda da farklı sonuçlar doğurmaktadır. Eğer takip yapma kavramı, takip talebinin verilmemesi şeklinde anlaşılırsa, mühlet içerisinde yapılacak takibin

---

[736]Kuru, **İcra ve İflâs, C. I,** s. 137; Kuru, **El Kitabı,** s. 147-148; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 97-98; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 5; Postacıoğlu, **İcra,** s. 233 vd.; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 110-111; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 16-17; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 25; Karslı, **İcra ve İflas,** s. 48 ; Muşul, **Esaslar,** s. 176; Muşul, **İcra ve İflâs, C. I,** s. 93; Berkin, **Rehber,** s. 123; Berkin, **Konkordato,** s. 59, dn. 20; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 63, dn. 2; Üstündağ, **İcra,** s. 39-40. İcra takip işlemleri hakkında daha detaylı bilgi için bkz. Aziz Serkan Arslan, **İcra Takip İşlemleri Etkileri ve Hukuka Aykırılığın Sonuçları,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2018; Nilüfer Boran Güneysu, "İcra Takip İşlemleri", **TBBD,** S. 101, 2012, s. 31 vd.

[737]Takip talebinde bulunmanın icra takip işlemi olmadığı iflâsın ertelenmesi müessesi özelinde yaşanan tartışmalarda da özellikle vurgulanmıştır. Bkz. Atalay, **Borca Batıklık,** s. 153; Deliduman, **İflasın Ertelenmesi**, s. 113.

[738] Buna doktrinde öncelik koşulu adı da verilmektedir. Bkz. Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 183; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **İcra ve İflâs,** s. 325; Kuru, **El Kitabı,** s. 532-533; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 254; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 284; Muşul, **Esaslar,** s. 417-418; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 202-203; Karslı, **İcra ve İflas,** s. 523; Recep Akcan, **Hacze İştirak,** 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2005, s.53 vd.

[739]Albayrak, **Konkordato,** s. 215. İflâsın ertelenmesi açısından aynı yönde bkz. Atalay, **Borca Batıklık,** s. 153; Deliduman, **İflasın Ertelenmesi,** s. 113.

iptal edilmesi gerekir[740]. Ancak doktrinde icra takip işlemleri yasak olduğundan, takibin değil ödeme emrinin şikayet üzerine iptalinin gerektiği belirtilmektedir[741]. Bu yasak kamu düzenine ilişkin olduğundan şikayet süresizdir[742]. Fakat kanaatimizce kamu düzenine aykırı bu işlem batıl olduğundan, hükümsüzlüğün tespiti yeterli olup; söz konusu işlemin iptaline hacet yoktur[743]. Ayrıca daha önceden başlatılmış olan takiplerin durdurulması yeterli olup, iptaline gerek yoktur[744].

---

[740] Uygulamada bu yönde kararlar verilmektedir. Bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2018/2281, K. 2018/1968, T. 22.11.2018; İstanbul BAM 17. HD. E. 2018/2675, K. 2018/1954, T. 22.11.2018. İflâsın ertelenmesi hakkında da Yargıtay bu şekilde içtihat geliştirmiştir: "*İstanbul 6. Asliye Ticaret Mahkemesi'nde görülmekte olan iflâsın ertelenmesi davası kapsamında 23.03.2009 tarihinde alınan ihtiyati tedbir kararında borçlu şirket hakkında "...İİK 179/a maddesi hükmü gereğince... Davacı şirket hakkında (İİK.nun 206/1. Maddesinde yazılı alacaklar hariç olmak üzere) 6183 sayılı yasaya dayalı olanları da kapsar şekilde, hangi sebebe dayanırsa dayansın yapılan icra takipleri ile ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir uygulamalarının engellenmesine..." karar verilmiş olup, iptal istemine konu ilamsız icra takibi ise 18.12.2009 tarihinde başlatılmıştır. İcra takibi yapıldığı tarihteki şartlara göre değerlendirilmektedir. Somut olayda takibin başlatıldığı tarihte ihtiyati tedbir kararı mevcut olup, takip başlatılması ihtiyati tedbir kararına aykırılık teşkil etmektedir. O halde mahkemece şikayetin kabulü ile takibin iptaline karar verilmesi gerekirken,...şikayetin reddi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir."*Bkz. Yargıtay 12. HD. E. 2015/12764, K. 2015/26954, T. 05.11.2015. Aynı yönde bkz. Yargıtay 12. HD. E. 2018/4481, 2018/10676, T. 25.10.2018; Yargıtay 12. HD. E. 2016/7851, K. 2016/26299, T. 28.12.2016; Yargıtay 12. HD. E. 2015/5506, K. 2015/15827, T. 08.06.2015 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

[741] Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3643; Kuru, **El Kitabı,** s. 1463; Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 338; Altay/ Eskiocak,s. 104; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 169; Sarısözen, **Konkordato,** s. 263. İflâsın ertelenmesi açısından aynı yönde bkz. Atalay, **Borca Batıklık,** s. 152; Deliduman, **İflasın Ertelenmesi,** s. 110; Arzova/ Yavaş/ Küçük, s. 138; Ermenek, s. 306; Selçuk Öztek, **İflâsın Ertelenmesi,** 1. Baskı, İstanbul: Arıkan Yayıncılık, 2007, s. 103. İcra takip işlemlerinin hukukî durumu ise tartışmalıdır. Bir görüşe göre söz konusu icra takip işlemleri yok hükmündedir. Bkz. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 94; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas**, s. 553. Bir başka görüşe göre ise söz konusu işlemler mutlak butlanla batıldır. Bkz. Kuru, **El Kitabı,** s. 1463; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3643. Bu kapsamda iflâsın ertelenmesine ilişkin olarak yasağa aykırı yapılan işlemler eğer önemliyse süresiz şikayetle iptalinin mümkün olduğu ve fakat tebligat yapılması gibi bir durumun varlığı hâlinde süresiz şikayete gerek olmadan sürenin erteleme süresinden sonra başlayacağı yönünde bkz. Öztek, Erteleme,s. 67.

[742] Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3636; Kuru, **El Kitabı,** s. 1463; Akil, **Adi Konkordato,** s. ; Sarısözen, **Konkordato,** s. 263; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar, s. 233.

[743]Zira doktrinde hükümsüz işlemlerin teknik anlamda iptalinin söz konusu olmayacağı, hükümsüzlüğün tespitinin yeterli olduğu ifade edilmektedir. Bkz. Hakan Pekcanıtez, Cemil Simil, **İcra-İflâs Hukukunda Şikayet,** 2. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017, s. 137-138. Aynı yönde bkz. Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 146.

[744] İflâsın ertelenmesinde de aynı yönde bkz. Yargıtay 12. HD. E. 2019/4374, K. 2019/6714, T. 29.04.2019; Yargıtay 12. HD. E. 2017/24986, K. 2017/16029, T. 22.12.2017; Yargıtay 12. HD. E. 2017/14922, K. 2017/6659, T. 27.04.2017; Yargıtay 12. HD. E. 2017/11651, K. 2017/3812, T. 14.03.2017; Yargıtay 12. HD. E. 2017/9212, K. 2017/1115, T. 26.05.2017 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

B. Borçluyla Birlikte Sorumlu Olanlara Karşı Takip Yapılıp Yapılamayacağı Meselesi

İcra ve İflâs Kanunu'nun 294. maddesinde belirtilen takip yasağı, sadece konkordato talep eden borçlu için öngörülmüştür. Dolayısıyla borçlu ile birlikte sorumlu olan müteselsil borçlulara, birlikte borçlulara veya kefillere karşı herhangi bir takip yasağı yoktur[745]. Zira müteselsil borçlulukta, borçlular alacağın tamamından sorumludur. Alacaklı isterse bir borçludan borcun tamamının ifasını isteyebilir[746]. Sonuç olarak müteselsil borçlulukta borçlulardan birinin konkordato talep etmesi, diğer borçlulara başvurmaya engel değildir.

Borçlunun borcu için başka birisinin kefil olması durumunda ise kefaletin adi ve müteselsil kefalet olup olmadığına göre bir değerlendirme yapılmalıdır. Adi kefalette alacaklı, esas borçluya başvurmadıkça kefile başvuramaz (tartışma def'i). Ancak TBK m. 585/I-4 hükmünde borçluya konkordato mehli verilmiş olması durumunda alacaklının doğrudan adi kefile başvurabileceği düzenlenmiştir. Ayrıca TBK m. 585/2 uyarınca kefaletle teminat altına alınmış borç için aynı zamanda rehin verilmişse, kural olarak önce rehne başvurma kuralı cari olacaktır. Fakat borçlunun konkordato mühleti almış olması durumunda artık bu hüküm uygulanmayacak, alacaklı rehni paraya çevirmeden kefile başvurabilecektir.

Kefalet türlerinden birisi de açığa kefalettir. Açığa kefalette kefil, alacaklının esas borçludan tahsil edemediği miktar için borca kefil olmaktadır[747]. Bu durum hakkında da TBK m. 585/3'te özel bir düzenleme yer almaktadır. Eğer ortada bir açığa kefalet varsa, esas borçlu hakkında konkordato mühletinin kesinleşmesi durumunda alacaklı doğrudan doğruya kefile başvurabilecektir.

---

[745]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 33; Kuru, **El Kitabı,** s. 1460; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 64; Berkin, **Konkordato,** s. 66; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar**,** s. 231; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 38 vd.; Albayrak, **Konkordato,** s. 212; Arar, **s**. 271; Gürdoğan, **Konkordato,** s. 173; Ansay, **İcra ve İflâs,** s. 344. Aynı yönde bkz. Yargıtay HGK E. 2018/689, K. 2018/1624, T. 06.11.2018; Yargıtay 19. HD. E. 2016/19905, K. 2018/5160, T. 23.10.2018; Yargıtay 12. HD. E. 2016/11153, K. 2016/13293, T. 05.05.2016; İstanbul BAM 12. HD. E. 2018/1590, K. 2018/1114, T. 01.10.2018 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

[746] Turgut Akıntürk, **Müteselsil Borçluluk,** 1. Baskı, Ankara: Sevinç Matbaası, 1971, s. 153; Tercier/ Pichonnaz/ Develioğlu, s. 504; Eren, **Genel Hükümler,** s. 1348.

[747] Serkan Ayan, **Kefalet Sözleşmesi,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018, s. 405; Erhan Günay, **Kefalet Sözleşmesi ve Kefilin Sorumluluğu,** 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020, s. 117; Mustafa Alper Gümüş, **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Borçlar Hukuku Özel Hükümler, C. II,** 2. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012, s. 340; Özen, **Kefalet**, s. 397.

Eğer kefalet, müteselsil kefalet niteliğindeyse, alacaklı zaten borçluya başvurmadan doğrudan kefile başvurabilir. Ancak kefalet yanında borç bir rehinle de teminat altına alınmışsa dorğudan kefile başvurulabilmesi için TBK m. 586'da belirtilen şartların gerçekleşmiş olması gerekir.

Türk Borçlar Kanunu m. 590/2 hükmünde kefiller için özel bir imkân da tanınmıştır. Buna göre kefil, ayni güvence karşılığında hâkimden, mevcut rehinler paraya çevrilinceye veya borçlu hakkında kesin aciz belgesi alınıncaya ya da konkordato kararına dek; aleyhine yapılacak takiplerin durdurulmasını isteyebilir[748]. Burada kefil, bir taşınır ya da taşınmaz rehni, alacak rehni, teminat amaçlı mülkiyet devri gibi yollarla ayni teminat gösterebilir[749]. Söz konusu teminatın ne kadar miktar için gösterileceği hususu ise tartışmalıdır. Bizim de katıldığımız görüş uyarınca kefilin göstereceği ayni teminatlar, onun sorumlu olduğu en yüksek tutarı karşılamalıdır[750]. Ancak aksi yönde söz konusu takip yapılsaydı alacaklının elde edebileceği tutarın teminat olarak gösterilmesi gerektiği de belirtilmiştir[751]. Fakat bu durumda elde edilebilecek tutarın ne olduğunu belirlemek güç olacağından, sorumlu olunan tutar kadar teminat gösterilmesi daha uygun olacaktır. Teminat miktarı değerlendirilirken, durdurma kararı ile beraber kefaletin açığa kefalete dönüşeceği de dikkate alınmalıdır[752].

Kefilin sadece "hâkimden" böyle bir durdurma kararını isteyeceği ifade edilmektedir. Dolayısıyla kefilin hangi mahkemeye başvuracağı hususu değerlendirmelidir. Kanaatimizce durdurma kararı konkordato mühletini veren asliye ticaret mahkemesinden talep edilmelidir[753]. Ancak doktrinde burada icra takibinin başlatıldığı icra dairesinin bulunduğu yerdeki icra mahkemesinin görevli olması gerektiğine dair bir görüş de mevcuttur[754]. Fakat kanaatimizce konkordato mühleti

[748]Bu durdurmanın hukukî niteliği tartışmalıdır. Doktrinde bir görüş bu hükmü icra mahkemesi tarafından borçluya mehil verilmesiyle aynı nitelikte görmektedir. Bkz. Özen, **Kefalet,** s. 87. Ancak aksi yöndeki görüş, verilecek kararın yenilik doğuran bir maddî hukuk hükmü niteliğinde olduğunu ifade etmektedir. Bkz. Dilek Aydemir, "Konkordatonun Kefalet Sözleşmesine Etkisi", **MİHDER,** S. 43, 2019, s. 550-551.
[749]Aydemir, Kefalet, 549; Gümüş, **Özel Hükümler,** s. 424; Özen, **Kefalet,**s. 84.
[750]Aydemir, Kefalet, s. 549; Ayan, **Kefalet,** s. 501.
[751] Özen, **Kefalet,** s. 84-85.
[752]Özlem Acar, **Türk Borçlar Hukukunda Müteselsil Kefalet Sözleşmesi,** 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015, s. 237; Gümüş, **Özel Hükümler,** s. 375; Ayan, **Kefalet,** s. 505.
[753] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 41; Ayan, **Kefalet,** s. 507.
[754]Aydemir, Kefalet, s. 550.

veren asliye ticaret mahkemesi konkordato prosedürüne baştan sona hâkim olduğundan, bu mahkemeden durdurma kararının istenmesi yerinde olacaktır.

Bahsi geçen maddedeki "konkordato kararı" ifadesinin konkordatonun tasdiki kararını ifade ettiği doktrinde kabul edilmektedir. Çünkü İİK'da konkordato kararı şeklinde teknik bir ifade yoktur. Bu da her hâlde konkordatonun tasdiki kararını ifade etmelidir. Çünkü konkordatonun kefillere etkisine ilişkin İİK m. 303 hükmü de zaten tasdik kararı ile uygulanır. Eğer konkordato tasdik edilirse, konkordatoda ödenmeyen kısım için takip yapılabilecek, eğer konkordato mühleti kaldırılır veya konkordato tasdik edilmezse, alacaklı kefile karşı duran takibe devam edebilecektir[755]. Söz konusu maddede takiplerin durdurulmasından bahsedilse de bunun engelleme şeklinde anlaşılıp anlaşılmayacağı tartışmalıdır. Doktrinde çoğunluk görüşü, bu hükmün uygulanabilmesi için asıl borçlunun konkordato mühleti almış ve alacaklı tarafından kefile karşı bir takip başlatılmış olmasını aramaktadır[756].

C. İtirazın İptali Davalarının ve İtirazın Kaldırılması Taleplerinin İncelenmesi

Takip yasağı kapsamında mühlet içerisinde yeni takip başlatılamayacağı gibi devam eden takipler de duracaktır. Ancak mühletten önce bir takip başlatılmış ve bu takibe borçlunun itiraz etmiş olması durumunda itirazın iptali ve itirazın kaldırılması taleplerinin durumu tartışılmaktadır.

Öncelikle itirazın kaldırılması talepleri incelendiğinde doktrinde bu konuda farklı görüşlerin ortaya çıktığına şahit olunmaktadır. Bu kapsamda ilk görüş, itirazın kaldırılmasının klasik bir dava değil takip prosedürü olduğu ve dolayısıyla mühlet içinde talep edilemeyeceği, bunun alacaklı açısından pratik bir yararı olmadığını, ifade etmektedir[757]. Bir başka görüş ise itirazın kaldırılmasının talep edilebileceği ve icra mahkemesinin itirazın kaldırılmasına karar verilebileceğiniancak verilecek

[755] Aydemir, Kefalet, s. 551; Acar,s. 238.
[756] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 41; Acar, s. 234; Özen, **Kefalet,** s. 84. Ancak aksi yönde bkz. Seza Reisoğlu, **Türk Kefalet Hukuku,** 1. Baskı, Ankara, 2013, s. 239.
[757] Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3637; Sarısözen, **Konkordato,** s. 260; Akil, **Adi Konkordato,** s. 140; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 138-139; Sarısözen, **Konkordato,** s. 260; Ermenek, s. 260.

kararların icrasının gerçekleştirilemeyeceğini ifade etmektedir[758]. Bu görüşe göre itirazın kaldırılması kararı icra edilmez, takibe devam edilmezse konkordato borçlusunun malvarlığı aleyhine bir sonucu yoktur. Biz de bu görüşe katılmaktayız.

İtirazın iptali hakkında değerlendirmeye geçmeden önce, konu açısından önemi bakımından itirazın iptali davasının hukukî niteliği değerlendirilmelidir. Bir görüş itirazın iptali davasını, klasik bir eda/tahsil davası olarak görürken[759]; bir diğer görüş ise tespit davası olduğunu ifade etmektedir[760]. Son olarak bir diğer görüş ise itirazın iptali davasında alınacak hükmün ilâmlı icraya konu olamayacağını, ancak başlamış icra takibine devam edilmesi gerektiğini; dolayısıyla itirazın iptali davasının klasik bir eda veya tespit davası olmayıp icra hukukuna özgü bir dava olduğunu ifade etmektedir[761]. Kanaatimizce de itirazın iptali davası klasik bir tahsil davası olarak nitelendirilemez. Zira itirazın iptali davasında amaç, borçlunun haksız itirazının saf dışı bırakılarak, icra takibine devam edilmesidir. Bu kapsamda bahsi geçen davada nihai amacın alacağın tahsili olduğundan bahisle itirazın iptali davasının eda davası olduğu da söylenemez. Ayrıca itirazın iptali davasında mahkeme, talebin kabulü hâlinde alacağın tahsiline değil, icra takibinin devamına karar verilecektir. Sonuç olarak itirazın iptali davası klasik bir tahsil davası değildir.

Bu açıdan bakıldığında, itirazın iptali davasının konkordato mühleti içerisinde açılabilmesi hususu tartışılmaktadır. Bu konu iflâsın ertelenmesi döneminde de tartışılmıştır. Buna göre bir görüş, itirazın iptali davasını açmanın alacaklıya bir yarar sağlamadığı ve verilecek kararla takibe devam edileceğinden itirazın iptali davasının mühlet içinde açılamayacağını ifade etmektedir[762]. Buna karşın bir başka görüş

---

[758] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 96; Altay/ Eskiocak,s. 104; Atalı, Kesin Mühlet, s. 99; Albayrak, **Konkordato,** s. 215.

[759]Kuru, **İcra ve İflas**,**C. I** s. 280; Kuru, **El Kitabı,** s. 248; Berkin, **Rehber,** s. 421; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 162; Karslı, **İcra ve İflas,** s. 223; İlhan E: Postacıoğlu, **İcra Hukuku Esasları**, 4. Bası, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1982, s. 180; İlhan E. Postacıoğlu, "İcra İnkâr Tazminatı Üzerine Düşünceler ve Bazı İhtilaflı Meseleler", **BATİDER,** C. IX, S. 4, 1978, s. 964; Ejder Yılmaz, "İtirazın İptali Davasının Hukuki Niteliği", **Prof. Dr. Saim Üstündağ'a Armağan,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2009, s. 615. İtirazın iptali davasının genel hükümlere göre görülen klasik bir eda davası olduğu yönünde bkz. Necmeddin M. Berkin, **Tatbikatçılara İcra ve İflâs Hukuku Rehberi,** İstanbul: Filiz Kitabevi, 1980, s. 444 vd.

[760] Tahir Çağa, "Ödeme Emrine İtirazın İptali Davasına Dair", **BATİDER**, C. VIII, S. 3, 1976, s. 25; Tahir Çağa, "Yine Ödeme Emrine İtirazın İptali Davasına Dair", **BATİDER,** C. X, S. 2, 1979, s. 374.

[761] Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 107 vd.; Adnan Deynekli/ Sedat Kısa,**İtirazın İptali Davaları İcra İnkâr ve Kötüniyet Tazminatı,** 3. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2013, s. 82; Muşul, **Esaslar,** s. 304.

[762]Öztek, **İflâsın Ertelenmesi,** s. 103-104; Arzova/ Yavaş/ Küçük, s. 170; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 137-138; Muşul, **İflasın Ertelenmesi,** s. 208.

itirazın iptali davasının açılabileceğini ve fakat mahkeme tarafından itirazın iptaline karar verilse dahi, buna dayanılarak icra takibine devam edilemeyeceği belirtilmektedir[763]. Kanaatimizce de konkordatonun davaları durdurucu bir etkisi olmadığından itirazın iptali davasının görülmesi mümkündür. Ancak bu davada alacaklı lehine karar verilse dahi, takibe devam etmek mümkün değildir. Ayrıca itirazın iptali davasının açılamayacağı kabul edilirse, yine alacaklının çok uzun bir süre beklemesi ve hâlihazırda bir itiraz varken ancak konkordatonun reddinden sonra itirazın bertaraf edilmesi gerekecektir. Bunun da usûl ekonomisine aykırı olduğu açıktır. Son olarak itirazın iptali davasının mühlet içerisinde sonuçlanması durumunda bu alacağın çekişmeli alacak olmaktan çıkması da mümkündür. Dolayısıyla aslında nisabın doğru tayini için de itirazın iptali davasının görülebilmesi gerekmektedir[764].

D. İflâs Dava ve Takiplerinin İncelenmesi

Borçlular genellikle ekonomik durumlarının hızla kötüleşmesi nedeniyle ve iyileşme gayesiyle konkordatoya başvurmaktadır. Özellikle borçlu eğer iflâsa tâbi kişilerden ise iflâstan ve iflâsın ağır sonuçlarından kurtulmak amacını gütmektedir. İşte bu sebeple konkordato mühleti içerisinde icra takipleri yasaklanmış olduğu gibi iflâs takipleri de yasaklanmıştır. Hatta iflâs takipleri açısından bu yasaklama daha serttir[765]. Zira örneğin rehinli alacaklılar rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapabilirken, iflâs takibi yapılması ne rehinli ne imtiyazlı alacaklılar için mümkündür. İflâs külli bir tasfiye yolu olduğundan ve iflâs kararı ile müflisin malları masa oluşturarak borçlunun tasarruf yetkisini ortadan kaldırdığından, konkordato ile önemli bir zıtlık içermektedir. Bu sebeple iflâs davası da iflâs takibinin doğal bir aşaması olarak görüldüğünden mühlet içerisinde açılamaz[766]. Ayrıca doğrudan

---

[763]Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3637; Kuru, **El Kitabı,** s. 1462; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 95-96; Pekcanıtez, İflâsın Ertelenmesi, s. 49; Akil, Alacaklılar Yönünden Sonuçlar, s. 231-232; Akil, **Adi Konkordato,** s. 140. Yargıtay'ın da aynı yönde içtihatları bulunmaktadır. Bkz. Yargıtay 6. HD. E. 2014/2250, K. 2014/3425, T. 20.03.2014; Yargıtay 6. HD. E. 2014/2263, K. 2014/2959, T. 12.03.2014; Yargıtay 6. HD. E. 2014/2279, K. 2014/2426, T. 04.03.2014. (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası)

[764] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 95.

[765]Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 65; Kuru, **Konkordato,** s. 431; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 172.

[766] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 97; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,**s. 480; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **İcra ve İflâs,** s. 788; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3646; Kuru, **El Kitabı,** s. 1463; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 65; Gürdoğan, **Konkordato,** s. 175, dn. 92; Kale, **Sorularla Konkordato,** s. 21; Akil, **Adi Konkordato,** s. 158;

doğruya iflâs sebeplerinin varlığı ileri sürülerek de mühlet içinde iflâs davası açılamaz[767]. Mühletten önce açılmış davalar varsa, konkordatonun bu davalarda bekletici mesele yapılması ve konkordatonun tasdiki ya da reddine göre iflâs davasında bir karar verilmesi gerekmektedir. Eğer konkordato tasdik edilmezse, konkordatonun reddi kararının kesinleşmesinden sonra iflâs davasına devam edilecek; konkordato tasdik edilirse de iflâsa karar verebilmek için konkordatonun feshine karar vermek gerekecektir[768].

Her nasılsa konkordato mühleti içerisinde iflâs kararı verilmesi durumunda ne yapılacağının da değerlendirilmesi gerekmektedir. Doktrinde bu durumda iflâs kararının batıl olacağı ve bunun da kararı veren mahkeme tarafından tespit edileceği ifade edilmektedir[769]. Bu meselenin çözümü için verilecek iflâs kararının niteliğine bakılmalıdır. Kanaatimizce bu durumda iflâs kararının verilmesi, "etkisiz hüküm" kapsamında değerlendirilmelidir. Etkisiz hükümler, bir mahkeme hükmünün doğurması gereken etkiyi kısmen veya tamamen doğuramamasıdır[770]. Burada belge hâlinde mahkeme tarafından verilmiş bir hüküm mevcut olup, hükmün temel unsurlarında bir eksiklik yoktur. Fakat hükmün etkisinde eksiklik mevcuttur. Etkisiz hükümler, şeklen mevcut olduğundan, bu hükümlere karşı kanun yoluna başvurulabileceği doktrinde kabul edilmektedir[771]. Dolayısıyla mühlet içerisinde verilmiş bir iflâs kararına karşı istinaf yoluna başvurmak tabii ki mümkün olmalıdır[772]. Bu durumda da bu hükmün geçersizliğini dosyayı inceleyen bölge adliye mahkemesi tespit edecektir. Bir diğer deyişle söz konusu hükmün geçersizliğinin iflâs kararı veren asliye ticaret mahkemesi tarafından tespitinin

---

Muşul, **Konkordato,** s. 3; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar, s. 240; Sarısözen, **Konkordato,** s. 256; Serdar Kale, m. 308/ç, **Yeni Konkordato Hukuku(7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 362. İflâsın ertelenmesi açısından aynı yönde bkz. Arzova/ Yavaş/ Küçük, s. 155; Deliduman, **İflasın Ertelenmesi,** s. 92; Muşul, **İflasın Ertelenmesi,** s. 208; Öztek, **İflâsın Ertelenmesi,** s. 105.

[767] Kuru, **Konkordato,** s. 431, dn. 77; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 173.

[768] Kuru, **Konkordato,** s. 431, dn. 77.

[769] Altay/ Eskiocak, s. 104.

[770]Muhammet Özekes, "Medeni Usul Hukukunda Yok Hüküm ve Etkisiz Hüküm", **Yargıtay Dergisi,** C. 26, S. 4, Ekim 2000, s. 687; Atalı, **Pekcanıtez Usûl, C. III,** s. 2050; Akkaya, **İstinaf,** s. 123. Bu türden hükümlere, hükümsüz veya batıl kararlar şeklinde bir tanımlama da yapılmıştır. Bkz. Üstündağ, **Yargılama,** s. 812.

[771] Özekes, Yok Hüküm,s. 692; Atalı, **Pekcanıtez Usûl, C. III,** s. 2053; Akkaya, **İstinaf,** s. 124.

[772] Sarısözen, **Konkordato,** s. 257; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 168; Akil, **Adi Konkordato,** s. 159; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar, s. 241.

mümkün olmadığı kanaatindeyiz. Zira mahkeme böyle bir ihtimalde nihai bir karar vermiş olduğundan dosyadan elini çekmiştir[773].

IV. Amerikan Hukuku'nda Otomatik Durdurma Kuralı

Otomatik durdurma, Amerikan yeniden örgütlenme hukukunun bel kemiğini oluşturmaktadır[774]. Bu kural yeniden örgütlenme ve daha geniş ölçekte borçlunun klasik anlamda iflâs etmeyerek iyileşmesi ve ekonomik hayata yeniden kazandırılması amacını güden tüm düzenlemelere de esin kaynağı olmuştur. Öyle ki bizim hukumuzda geçici mühlet kararının verilmesiyle borçlu aleyhine bazı takiplerin yasaklanmasına dair İİK m. 294 hükmünün otomatik durdurma kuralından mülhem olduğu, 7101 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde açıkça izah edilmiştir.

Amerikan Hukuku'nda otomatik durdurma kuralının temel amacının borçluya rahat bir nefes alma imkânı sağlamak olduğu ifade edilmiştir[775]. Bir diğer deyişle otomatik durdurma kuralıyla borçlu hem kendisine sağlanan münhasırlık süresinde (exclusivity period) planını hazırlama imkânını kazanacak, hem de yeniden örgütlenmeye sürüklenmesine sebep olan mali baskıdan kurtulma fırsatını elde edecektir[776]. Zaten bu amaçla da kanunda otomatik durdurma kuralına tâbi olan işler son derece geniş bir kapsamda ifade edilmiştir[777]. Amerikan hukuk doktrininde bu kuralın sadece borçlu değil, iflâs mahkemesinin de yararına olduğu vurgulanmaktadır. Çünkü bu yöntemle iflâs mahkemesi, sadece iflâsa ilişkin hukukî uyuşmazlıkları çözecek, kanunda kendisine verilen rolleri daha iyi yerine getirebilecektir[778].

---

[773] Akil, **Adi Konkordato,** s. 259; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 168; Sarısözen, **Konkordato,** s. 257.

[774]Warren, **Business Bankruptcy,** s. 42; Buchbinder, **Bankruptcy,** s. 186; Blum,s. 237-238; Germain, s. 114; Levitin, s. 281. Doktrinde Amerikan İflâs Hukuku'nun otomatik durdurma, ibra ve muafiyet kuralları üzerine oturduğu ifade edilmiştir. Bkz. Buchbinder/ Cooper, s. 182.

[775]John Francis Murphy, "The Automatic Stay in Bankruptcy", **Cleveland State Law Review,** Vol. 34, 1985, s. 567; Erin Y. Baker, "The Automatic Stay in Bankruptcy: An Analysis of the Braniff Chapter 11 Proceedings", **Texas Tech Law Review,** Vol. 14, 1983, s. 435. Aynı yönde bkz. *In re Patel* 291 B.R. 169 (United States Bankruptcy Court for the District of Arizona, 30.06.2003); *In re JZMC Enterprise* 1988 Bank. LEXIS 2490 (United States Bankruptcy Court for the Northern District of New York, 19.09.1988).

[776]Ayrıca bu otomatik durma kuralı, alacaklıların "adliyeye doğru yarış hâlinde olmasını" da engelleyecektir. Bkz. John D. Ayer/ Michael Bernstein/ Jonathan Friedland, "An Overview of Automatic Stay", **American Bankruptcy Journal Review,** Vol. XXII, No. 10, 2004, s. 1; Murphy, s. 567; Blum, s. 238.

[777] Warren, **Business Bankruptcy,** s. 42; Germain, s. 44; Blum, s. 238.

[778] Blum, s. 238.

Otomatik durma etkisi, borçlu tarafından iflâs mahkemesine yapılan başvuru ile kendiliğinden başlar. Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi borçlu bizzat yeniden örgütlenmeye başvurursa başvuru dilekçesi muafiyet emri yerine geçer. Eğer borçlu değil alacaklılardan birisi süreci başlatmışsa bu durumda da ayrı bir muafiyet emrinin düzenlenmesi gerekir, çünkü borçlu bu başvuruya itiraz edebilir. Dolayısıyla tıpkı hukukumuzdaki geçici mühlet kararının verilmesi gibi, Amerikan Hukuku'nda da muafiyet emrinin düzenlenmesiyle otomatik durma süresi başlar. Bu durma etkisi, otomatik olduğundan herhangi bir ilân veya bildirim gerekmez. Ancak uygulamada borçluların, alacaklılara en azından telefon ya da e-mail yoluyla bildirim yapmalarının faydalı olacağı yönünde tavsiyede bulunulmaktadır[779].

A. Otomatik Durdurmanın Süresi

Durma etkisinin ne kadar süreceği konusunda kanunda açık bir düzenleme bulunmaktadır. Buna göre muafiyet emrinin düzenlenmesiyle başlayan dönem, dosyanın kapatıldığı, talebin reddedildiği veya alacaklıların ibrasının kabul edildiği (yani planın tasdik edildiği) ana kadar devam eder (USBC § 362/c-2). Ayrıca masaya dahil bir mal, masanın malı olmaktan çıkarsa, bu mala karşı da durma etkisinin ortadan kalkacağı özel olarak düzenlenmiştir. Bu duruma örnek olarak yeniden örgütlenme sürecinde bir kayyım tayin edilmesive bu kayyımın mahkemeden aldığı izinle ve USBC § 363'te kendisine verilen yetki ile masaya dahil bir malı elden çıkarması örnek verilebilir. İşte bu sebeple örneğin borçlu bir üçüncü kişi için rehin vermişse, artık bu mala karşı rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılabilecektir.

Federal İflâs Kanunu'nun 362/c-3-A,B paragrafları ise İflâsın Kötüye Kullanımının Engellenmesi ve Tüketicilerin Korunması Kanunu ile düzenlenmiştir. Bu düzenlemenin amacı, borçlunun mükerrer yeniden örgütlenme başvuruları ile kendisine karşı takip yapılmasını sürekli olarak engellemesinin önlenmesidir. Ancak doktrinde yapılan düzenlemenin yeterince açık olmadığı ve uygulamada tereddütler yarattığı ifade edilmektedir[780]. Madde, 7. Bölüm kapsamında yapılan başvuruların esasında 11 veya 13. Bölüm kapsamına girmesi sebebiyle reddedilmesi hâli hariç olmak üzere, borçlunun yeniden örgütlenme başvurusundan önceki 1 yıl içinde de başvuru yapmış olması durumunu kapsamaktadır. Bu hâlde kanun metnine göre

[779] Buchbinder, **Bankruptcy** s. 187; Buchbinder/ Cooper, s. 165.
[780] Blum, s. 244.

başvurunun yapılmasından 30 gün sonra, borç, borcu temin eden mallar ve kira sözleşmelerine ilişkin otomatik durma etkisi sona erer. Bir diğer deyişle borçlu burada sadece 30 gün korunmaktadır. Ancak madde metni bazı yönlerden mahkeme kararlarında tartışılmıştır. Genel kabul edilen husus sadece borçlunun mallarına karşı durma etkisinin sona ereceği, masaya ait malların korunmaya devam edeceği yönündedir[781]. Zira Amerikan Hukuku'nda masa mallarının tamamı borçluya ait değildir. Örneğin borçlunun eşinin malları da, borçlunun mülkiyetinde olmasa dahi, borçlunun kullanımına açıksa veya borçlunun borçları için teminat olarak gösterilmişse USBC § 541 uyarınca masaya dahildir. Dolayısıyla bu ihtimalde borçluya ait olan mallar hakkında 30. günden sonra durma etkisi kalkacak ve fakat masaya dâhil olup borçluya ait olmayan mallar hakkında durma etkisi devam edecektir. Ayrıca madde 30 gün süreyle bu mallara karşı "fiillerin" duracağını ifade etmiştir. Uygulamada bu "fiil" kelimesinin, alacağın tahsili için başvurulacak yasal yolları ifade ettiği belirtilmektedir[782]. Buna göre artık ilk 30 gün boyunca borçlu korunacak ve fakat 30. günün sonunda alacağın tahsili için yasal yollar tüketilebilecektir. Fakat normal şartlarda USBC § 362 uyarınca yasak olan alacağın tahsili amacıyla borçluya telefonla ulaşma gibi yollar yasak kalmaya devam edecektir. Dolayısıyla 30. günden sonra alacaklı tarafından borçlu aleyhine dava ve takipler başlatılabilecek, ancak bunun dışında alacağın tahsili amacıyla borçlunun aranması, borçluya gayriresmi bildirim yapılması yasak kapsamında kalmayı sürdürecektir.

Ancak bu istisnanın önüne geçilebilmesi de kanunda düzenlenmiştir. Zira bahsi geçen 30 günlük sürenin dolmasından önce borçlunun mahkemeye başvurusu üzerine mahkeme, duruşma açarak bazı ya da tüm alacaklılar için durdurma etkisinin

---

[781]Amerikan Hukuku'nda *In re Hale* 535 B.R. 520 (United States Bankruptcy Court for the Eastern District of New York, 03.08.2015); *SEC v. Wyly* 73 F. Supp 3d 315 (United States Bankruptcy Court for the Southern District of New York, 03.11.2014); *In re Weil* 2013 U.S. Dist. LEXIS 60500 (United States Bankrutpcy Court for the District of Connecticut, 29.04.2013); *Witkowski v. Knight* 523 B.R. 291 (United States Appellate Panel for the First Circuit, 13.11.2014); *In re McFeeley* 362 B.R. 121 (United States Bankruptcy Court for the District of Vermont, 23.02.2007). Ancak aksi yönde bu hükmün tüm masa mallarını kapsadığı yönünde bkz. *In re Jumpp* 356 B.R. 789 (United States Bankruptcy Appellate Panel for the First Circuit, 28.12.2006); *In re Reswick* 446 B.R. 362 (United States Bankruptcy Appellate Panel for the Ninth Circuit, 04.02.2011).

[782]*In re Paschal* 337 B.R. 274 (United States Bankruptcy Court for the Eastern District of New York, 06.01.2006). Bu ayrımın haklı olduğu ve masraf yaparak borçluya karşı yasal yollara başvuran alacaklıların artık korunması ve dava ile takiplerine izin verilmesi gerektiği, hükmün bu yorumunun menfaat dengesine daha uygun olduğu yönünde bkz. *In re Dev*593 B.R. 435 (United States Bankruptcy Court for the Eastern District of North Carolina, Raleigh Division, 19.10.2018).

uzatılmasına karar verebilir[783]. Bir diğer ifadeyle borçlunun yaptığı ikinci yeniden örgütlenme başvurusunda, 30 günün sonrasında korunmayacağına dair kural mutlak değildir. Ancak mahkemenin durdurmanın devamına karar verebilmesi için, başvurunun da iyi niyetle yapılmış olması gerekir. Maddede hangi hâllerde borçlunun iyiniyetli sayılmayacağına dair karineler de mevcuttur. İlk olarak borçlunun son 1 yılda yaptığı önceki başvuru sayısı birden fazlaysa borçlu iyi niyetli sayılmaz. Bir diğer ihtimal olarak borçlu daha önce yaptığı başvurusunda planın gereklerini yerine getirmemiş, mahkemenin emirlerine (özellikle alacaklıların yeterince korunmasına ilişkin emirlere) riayet etmemiş ve mahkemeye sunulması gereken belgeleri sunmamış ya da değişiklik talebine rağmen değiştirmemişse, yapacağı ikinci başvuru iyi niyetli sayılmayacaktır. Son olarak bir önceki başvurusunun tamamlanmasından sonra borçlunun mali durumunda önemli bir değişiklik yaşanmamış olması ve bu başvurusunun da tasdikle sonuçlanacağına dair herhangi bir inancın bulunmaması durumunda da ikinci başvuru iyi niyetli sayılmamaktadır (USBC § 362/c-3-C). Ancak sürenin uzatılmasını isteyen borçlu, iyi niyetli olduğunu açık ve ikna edici delillerle ispatlamak zorundadır[784].

Otomatik durdurma kuralının sona ereceği bir diğer hâl de USBC § 362/c-4 hükmüdür. Bu esasında yukarıdaki istisnadan daha katıdır. Çünkü borçlu başvurusundan önceki bir sene içerisinde iki veya daha fazla başvuru yapmış ve bu başvuruların tetkiki devam etmekteyse ya da başvurular reddedilmişse, artık son başvuruda otomatik durdurma kuralı hiç yürürlüğe girmez. Ancak bu durumda da borçlu, başvurusundan sonraki 30 gün içerisinde iflâs mahkemesine başvurarak, kötü niyetli olmadığını ispatlayabilir. Bununla ilgili de bir önceki fıkradaki düzenlemeler aynen kabul edilmiştir.

Kanaatimizce böyle bir düzenleme Türk Hukuku açısından da kabul edilebilir. Gerçek kişiler açısından geçici konkordato mühletinin kaldırılması durumunda dahi ayrıca iflâs kararı verilemeyeceği açıktır. Dolayısıyla gerçek kişi borçlular,

---

[783] Bu duruşmada alacaklılara gerekli bildirimin yapılmasının adil yargılanma hakkının bir gereği olduğu kabul edilmektedir. Bkz. *In re Wilson* 336 B.R. 338 (United States Bankruptcy Court for the Eastern District of Tennessee, 05.12.2005). Alacaklılara gerekli bildirimlerin yapıldığının, alacaklıların bu bildirimleri aldığının ispatlanması işini de borçlunun yerine getireceği hususunda bkz. *In re Massa* 187 F.3d 292 (United States Court of Appeals for the Second Circuit, 10.08.1999).

[784] Madde metninde borçlunun iyi niyetli olmadığına dair karinenin aksini açık delillerle ispatlaması gerektiği ifade edilse de mahkeme kararlarında ve doktrinde borçlunun iyi niyetli olduğunu da ispatlaması gerektiği ifade edilmektedir. Bkz. Blum, s. 245. Aynı yönde bkz. *In re Warneck* 336 B.R. 181 (United States Bankruptcy Court for the Southern District of New York, 04.01.2006).

uygulamada geçici mühlet kararının dosya üzerinden incelenmesi ile direkt olarak mühletin korumasından faydalanır duruma gelmektedirler. Bu sebeple geçici mühlet kararının da yüzeysel ve yapay bir incelemeyle değil başvuruya eklenen belgelerin detaylı incelemesi ile verilmesi gerektiği yönündeki görüşe de lege feranda katılmaktayız. Ancak madem ki İİK m. 287 uyarınca borçluya derhal bir mühlet kararı verilmekte ve bu mühletin kaldırılması gerçek kişi borçlu açısından bir yaptırım oluşturmamaktadır; o zaman mükerrer başvuruların engellenmesinin bu yolla sağlanması da mantıklı olabilir. Çünkü gerçek kişi borçluların bir geçici mühlet başvurusundan sonra bundan üç ay yararlanıp, başvurunun reddi durumunda bile tekrar başvuru yapmalarına fiilen engel yoktur. Her ne kadar konkordatonun pahalı bir yol olması caydırıcı gibi gözükse de borçlunun malvarlığının elinden çıkması onun için daha büyük bir tehlikedir. Dolayısıyla borçlunun bu masrafı göze alarak başvuru yapması da mümkün olabilir. Öyleyse Amerikan Hukuku'ndaki gibi bir düzenlemenin kabul edilerek, geçici mühlet verilmesine rağmen istisnai hallerde takip yasağının sona ermesi gibi bir hükmün sevk edilmesinin faydalı olacağı kanaatindeyiz. Bu kapsamda borçluya geçici mühlet verildikten sonra takip yasağının başlaması, ancak borçlunun daha önce de geçici mühlet başvurusu yaptığı ve mühlet aldığı görülürse takip yasağının kaldırılmasının mümkün olmasının sağlanması mantıklı bir çözüm olabilir. Böylece kesin mühlet hakkındaki yargılamaya dek geçecek azami beş aylık sürenin de mutlak bir rahatlama, bir kaçış süresi olarak görülmesinin önüne geçilmiş olur.

B. Otomatik Durdurma Kapsamına Giren Hâller

Hukukumuzda konkordato mühletinin verilmesiyle kural olarak borçluya karşı belirli takipler durmaktadır. Örneğin rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipler devam etmekte ve fakat satışın yapılması ve muhafaza tedbirleri yasaklanmaktadır. Fakat Amerikan Hukuku'ndaki otomatik durdurmanın kapsamı son derece geniştir.

Öncelikle bizim hukukumuzda icra takipleri yasaklanmış ve davalar hakkında herhangi bir yasak getirilmemiştir. Fakat Amerikan Hukuku'nda borçluya karşı, durdurma etkisinin devam ettiği süre boyunca herhangi bir dava açmak, başlamış davayı sürdürmek de yasaktır. Ayrıca borçluya karşı ilâma da bağlı olsa herhangi bir takip başlatmak veya takibi sürdürmek, masaya dahil bir mal üzerinde hak iktisap

etmek amacıyla herhangi bir işlem yapmak, dava açmak, masaya dahil bir mal üzerinde rehin tesis edilmesi için dava açmak veya takip yapmak, masa malı üzerindeki bir rehnin paraya çevrilmesi amacıyla takip yapmak, başlamış takipleri sürdürmek yasaktır. Bunlara ek olarak alacaklının borçluya, yeniden örgütlenmenin başlamasından önce doğan bir borcu ile alacağını takas etmesi, alacaklının borçluya karşı yeniden örgütlenmenin başlamasından önce doğmuş herhangi bir alacağının tahsili amacıyla herhangi bir işlem yapması da yasaklanmıştır. Ancak örneğin kambiyo senetlerinin ibrazı ve protestosunun önünde herhangi bir engel yoktur (USBC § 362/b-12). Kısacası otomatik durdurma kuralı, borçluya, masa mallarına ve borçlunun mallarına karşı kamu tüzel kişileri dahil olmak üzere herkesin takip, dava, talep, başvuru haklarını ortadan kaldırmaktadır. Bu hükmün uygulanması açısından alacağın çekişmeli olmasının da bir önemi yoktur[785]. Görüldüğü gibi hukukumuzdan farklı olarak rehinli alacaklar hakkında rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip de Amerikan Hukuku'nda engellenmiştir. Bu da esasında gayet doğaldır. Çünkü rehinli alacaklılar Türk Hukuku'nda konkordatoya tâbi değilken, Amerikan Hukuku'nda rehinli alacaklıların da plandan etkilenebileceği, ancak mürtehinin değerinden daha az bir ödemenin mümkün olmadığı kabul edilmektedir.

Hangi fiillerin, dava ve takiplerin otomatik durdurma kuralından müstesna tutulduğu da USBC § 362/b'de düzenlenmiştir. Burada uzun bir liste hâlinde hangi durumlarda durdurma kuralının uygulanmayacağı sayılmıştır. Aslında bazı yönlerden bu düzenleme hukukumuzla paralellik göstermektedir. Öncelikle yeniden örgütlenme sürecinin başlaması borçluya karşı ceza davalarını durdurmaz. Ancak bir davanın ceza davası olup olmadığına mahkemeler, eyalet yasalarına bakarak karar vermektedir. Örneğin bazı eyaletlerde trafik kurallarına uymamaktan kaynaklanan davalar yarı cezai nitelikte kabul edilmekte ve otomatik durdurmanın dışında tutulabilmektedirler[786]. Bu durum özellikle karşılıksız çek keşide etme suçundan dolayı yargılama yapılıp yapılmayacağı hususunda tartışılmıştır. Bazı mahkemeler karşılıksız çek keşide etme suçunun kanunlarda bir suç olarak tanımlanmasından hareketle, bu davalara devam edilebilceğini ifade ederken, bazı mahkemeler

[785] Warren, **Business Bankruptcy,** s. 42.

[786]Buchbinder, **Bankruptcy,** s. 191; Buchbinder/ Cooper, s. 168. Ayrıca ceza davalarının USBC § 105 uyarınca mahkemenin gerekli tüm tedbirleri alacağı hükmünden hareketle durdurulabileceği, bu madde sayesinde iflâs mahkemesinin masanın ve borçlunun mallarına halel getirecek her işleme engel olabileceği yönünde kararlar da verilmektedir. Bkz. *In re Lake* (United States Bankruptcy Court for the Southern District of Ohio, 20.04.1981); *In re King Memorial Hospital* 4 B.R. 704 (United States Bankruptcy Court for the Southern District of Florida, 24.06.1980).

karşılıksız çek keşide etme hakkındaki davanın neticede alacağın tahsili amacını güttüğünü ve bu sebeple de otomatik durdurmanın devam ettiği sürece görülmemesi gerektiğini ifade etmektedirler[787].

Ayrıca soybağının kurulması, nafaka ve nafakanın değiştirilmesi, velayet davaları, çocukla şahsi ilişki kurulmasına dair davalar, mal rejiminin tasfiyesi talepleri hariç olmak üzere boşanma davaları, aile içi şiddetten kaynaklanan davalar, koruyucu aile olmaktan kaynaklanan zorunlu ödemelere ilişkin talepler, davalar ve takipler de yasaktan müstesna tutulmuşlardır.

Uygulamada tartışma yaratan bir diğer istisna da resmi makamlar için öngörülmüştür. Kısaca ifade etmek gerekirse USBC §362/b-4 hükmü, Kimyasal Silahların Geliştirilmesinin, Üretiminin, Stoklanmasının, Kullanımının Yasaklanması ve Bunların İmhasına Dair Uluslararası Sözleşme kapsamında faaliyet gösteren örgüt ve kuruluşlarla, diğer devlet kuruluşlarının kolluk faaliyetinden ve düzenleyici işlemlerinden doğan işlerle, para alacakları dışındaki mahkeme kararlarının icrası için öngörülen kolluk faaliyetinden doğan işler otomatik durdurma kuralına tâbi değildir. İşte Amerikan mahkemelerini, idarenin hangi faalliyetinin kolluk faaliyeti olduğu hususu epey meşgul etmiştir. Genel olarak uygulanan kriter idarenin yaptığı işlemde hangi amaçla hareket ettiğidir. Bu değerlendirmede mahkemeler tarafından iki test uygulanmaktadır[788]: Maddi amaç testi ve kamu politikası testi. Maddi amaç testi, idarenin işlemi yaparken kamu sağlığının veya geniş anlamda kamu düzeninin korunması amacı güdüp gütmediğinin değerlendirilmesini ifade eder. Kamu politikası testi ise idarenin işlem ve eylemlerinin şahsi hakları mı yoksa kamu politikasını mı gerçekleştirmek üzere yapıldığının değerlendirilmesidir. Buna göre eğer idare, klasik bir alacaklı gibi davranıyor ve kamu gücü kullansa dahi, bir

[787] Bu konuların tartışıldığı kararlar olarak bkz. *In re Pickett* 321 B.R. 663 (United States Bankruptcy Court for the District of Vermont, 25.01.2005); *In re Sheppard* 2000 Bank. LEXIS 2004 (United States Bankruptcy Court for the Middle District of Georgia, Columbus Division, 06.01.2000).

[788] *In re Chapman* 264 B.R. 565 (United States Bankruptcy Appellate Panel for the Ninth Circuit, 12.07.2001); *In re First Alliance Mortg. Co.* (United States Bankruptcy Appellate Panel for the Ninth Circuit, 09.05.2001); *NLRB v. Continental Hagen Corp.* 932 F.2d 828 (United States Court of Appeals for the Ninth Circuit, 10.01.1991). Ancak bunlardan sadece bir tanesine göre karar veren mahkemeler de mevcuttur. Bkz. *In re Commonwealth Cos.* 913 F.2d 518 (United States Court of Appeals for the Eighth Circuit, 06.09.1990).

alacağın tatmini amacını güdüyorsa, artık yapacağı işlem otomatik durdurma kuralına tâbi olacaktır[789].

Başka bir istisna da USBC § 362/b-10 hükmüyle getirilmiştir. Buna göre borçlunun yaşamakta olduğu taşınmaz dışındaki bir taşınmaz ile ilgili kiracı sıfatıyla taraf olduğu kira sözleşmesinin yeniden örgütlenmenin başlamasından önce veya sonra, süresinin dolması ile sona ererse bu taşınmaz hakkında tahliye işlemi yapmak da yasaklanmıştır. Bu hüküm aslında USBC § 541/b-2 hükmüyle beraber değerlendirilmektedir. USBC § 541/b-2 uyarınca borçlunun kiracı sıfatıyla taraf olduğu ve yaşamakta olduğu bir taşınmazı konu alan kira sözleşmesi kira döneminin sonunda sona erdirilmişse, kiracının bundan kaynaklanan hakları masaya dahil olmayacaktır. Dolayısıyla bunlar hakkında otomatik durdurma kuralı uygulanmaz. Örneğin bu sebeple kiracının bir tazminat hakkı olursa, bu hak masaya dahil olmayacağından otomatik durdurma kuralı da uygulanmayacaktır. Dikkat edilirse iki metin arasındaki tek fark USBC § 362/b-10'da kira sözleşmesinin kendiliğinden sona ermesi, USBC § 541/b-2 hükmünde ise kira sözleşmesinin kira dönemi sonunda sona erdirilmesidir. İşte mahkemeler de kira sözleşmesinin nasıl sona erdiğine göre bu konuda bir değerlendirme yapmakta ve alacaklının otomatik durdurma kuralına tâbi olup olmadığını tespit etmektedirler[790].

Yine nasıl ki hukukumuzda geçici mühlet kararı ile beraber borçluya karşı takipler duruyor ve fakat kefillerle garanti verenlere karşı takip imkânı devam ediyorsa, benzer kabul Amerikan Hukuku'ndaki yeniden örgütlenme için de geçerlidir. Mahkeme kararlarında da bu husus istikrarlı biçimde vurgulanmış, otomatik durdurmanın kefillerle, asli yükümlülük altına giren garanti verenleri kapsamadığı ifade edilmiştir[791]. Ancak yine mahkemeler içtihat yoluyla, olağan dışı

---

[789] Buchbinder, **Bankruptcy** s. 193; Ayer/ Bernstein/ Friedland, s. 2-3. Örnek olarak İstihdamda Eşitliği Sağlanması Komisyonu'nun borçluya verdiği cezanın Medeni Haklar Yasası'nda belirtilen amaçları sağlama hedefini güttüğü ve bu sebeple otomatik durdurmadan etkilenmediği hakkında bkz. *In re Pincombe* 256 B.R. 774 (United States Bankruptcy Court for the Northern District of Illinois, 07.12.2000). Benzer şekilde Çevre Koruma Ajansı'nın petrol üreticisi olan bir firmaya verdiği para cezasının kamu sağlığını koruma amacı güttüğü ve bu cezanın infazının da otomatik durdurmaya tâbi olmadığı hakkında bkz. *In re Commonwealth Oil Refining Co.*802 F.2d 1175 (United States Court of Appeals for the Fifth Circuit, 25.11.1986).

[790] Özellikle borçlunun kira bedellerini ödemekte temerrüde düşmesi durumunda alacaklının takip yapmasının yasak olduğu ve ayrıca otomatik durdurmadan muafiyet kurallarına başvurması gerektiği yönünde bkz. *In re Ind. Hotel Equities, LLC* 586 B.R. 870 (United States Bankruptcy Court for the Eastern District of Michigan, 18.06.2018).

[791] *In re Aldan Indus,* 2000 Bank. LEXIS 342 (United States Bankruptcy Court for the Eastern District of Pennsylvania, 03.04.2000); *McCartney v. Integra Nat'l Bank North,* 106 F. 3d. 506 (United States

şartlar varsa, borçtan sorumlu olan üçüncü kişiler aleyhine de takip ve davaların engellenmesine karar verilebileceği görüşündedirler. Bu olağan dışı şart kavramı, borçlu ile üçüncü kişinin durumunun hemen hemen aynı olması ve borçlunun da üçüncü kişiye açılacak dava veya başlatılacak takip sonucunda mutlak bir tazminat ödeme yükümlülüğü altında olmasını ifade etmektedir[792]. Benzer şekilde davalarda da borçlunun taraf olduğu davalardaki dava arkadaşlarına karşı da davaların sürdürülmesinin mümkün olduğu kabul edilmektedir[793].

Görüldüğü gibi yeniden örgütlenmedeki otomatik durdruma kuralı hukukumuzdaki konkordato düzenlemelerine ilham vermekle beraber, borçluya sağlanan koruma Türk Hukuku'na nazaran çok daha geniştir. Bu kapsamda Türk Hukuku'nda ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbirlere karar verileceği ancak uygulanamayacağı kabul edilmiş, davalar açısından da herhangi bir sınır getirilememiştir. Fakat Amerikan Hukuku'nda borçluya karşı alacağın tahsili amacını güden bütün dava ve takipler, ihtiyati haciz, ihtiyati tedbirler hakkında özel düzenleme yapılmadığından direkt olarak durmaktadır. Dolayısıyla Türk Hukuku'nda ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbirler ya da takip prosedürü içinde açılacak davalar hakkındaki tartışmalar Amerikan Hukuku'nda mevcut olmayıp, borçlu her yönden mutlak bir koruma altındadır. Dolayısıyla Türk Hukuku'ndaki tartışmalara yer verdiğimiz kısımlarda da Amerikan Hukuku'ndaki korumanın bu tartışmalara mahal vermeden mutlak olarak kabul edildiği de hatırda tutulmalıdır.

C. Otomatik Durdurmadan Muafiyet İmkânı

Otomatik durdurma kuralına tâbi olan ve olmayan filler tespit edildikten sonra hukukumuzda mevcut olmayan bir düzenlemeye USBC yer vermektedir. Bu düzenlemeye göre alacaklılar, belirli şartlarla otomatik durdurmanın kapsamından muaf tutulabilirler. Bu konuda karar verilmesi için mahkemenin bir duruşma açması gerekmektedir. Mahkeme bu duruşmayla beraber alacaklının otomatik durdurmadan

---

Court of Appeals for the Third Circuit, 11.02.1997); *Credit Alliance Corp. v. Williams,* 851 F.2d. 119 (United States Court of Appeals for the Fourth Circuit, 05.07.1988). Bu kararlarda eğer kefillere veya garanti verenlere karşı dava ve takip hakkı engellenirse, bu kurumların işlevinin ortadan kalkacağı belirtilmiştir.

[792] *Croyden Associates v. Alleco Inc,* 969 F. 2d 675 (United States Court of Appeals for the Eighth Circuit, 13.07.1992); *A.H. Robins Co. v. Piccinin,* 788 F. 2d 994 (United States Court of Appeals for the Fourth Circuit, 10.04.1986).

[793] *Fortier v. Dona Anna Plaza Partners,* 747 F.2d 1324,1330 (United States Court of Appeals for the Tenth Circuit, 17.12.1984).

muaf olmasını gerektirecek bir sebebin varlığını araştırır. Bu sebepler kanunda teker teker sayılmamış olup, alacaklının haklarının yeterince korunmamış olması bir örnek olarak belirtilmektedir[794]. Bu sebebin gerçekleştiğini, yani alacaklının haklarının yeterince korunmadığını ispat yükü, muafiyet talep eden alacaklıdadır[795]. Ayrıca bu yönde bir karar verilebilmesi için alacaklının, tatmin edilebilmesi için başvurmak istediği malvarlığının yeniden örgütlenme açısından etkili bir malvarlığı olmaması ve borçlunun da bu malvarlığı üzerinde bir hakkının bulunmaması gerekir (USBC § 362/d-1,2)[796].

Eğer muafiyet talebinde bulunan kişi rehinli alacaklıysa, muafiyet kararının verilmesi daha sıkı şartlara bağlanmıştır. Bu yönde bir karar verilebilmesi için borçlunun yeniden örgütlenme başvurusunun alacaklıları oyalama, engelleme veya aldatma amacını güttüğünün mahkeme tarafından tespit edilmesi gerekir. Ancak mahkeme kararlarında alacaklıları engelleme ve oyalama gibi girişimlerin yasal olmaması gerektiğinin altı çizilmiştir. Bir diğer deyişle örneğin bir borçlu kendisine ait bir malı, yine kendisinin idaresinde bulunan bir şirkete devrediyorsa, burada "hileli" işlemden söz edilemez[797]. Aldatma amacının değerlendirilmesinde de borçlunun, söz konusu malı alacaklıların erişimi dışına çıkarma amacı güdüp gütmediği değerlendirilecektir[798]. Bunun için de mahkeme bahsi geçen rehne konu malvarlığı üzerinde borçlunun alacaklı ve mahkemenin rızası olmaksızın tasarruf edip etmediğini ve bu malın etkilendiği birden fazla iflâs başvurusu yapıp yapmadığını göz önüne alacaktır (USBC §362/d-4). Rehinli alacaklılar bu muafiyeti

---

[794] Buchbinder/ Cooper, s. 179.

[795] *In re Poissant* (United States Bankruptcy Court for the Northern District of Ohio, 20.05.2009). Eğer muafiyet talep eden alacaklı yeterince korunmadığını ispatlayamadıysa, borçlunun muafiyetin gerçekleşmemesi gerektiği hakkında bir ispat faaliyetine girişmesine gerek yoktur bkz. *In re Sonnax Indus.*907 F.2d 1280(United States Court of Appeals for the Second Circuit, 25.06.1990).

[796] Malın planın tatbiki için gerekli olduğunu da borçlunun ispatlaması gerekmektedir. Bkz. *Nazareth Nat'l Bank v. Trina-Dee Inc.,* 731 F.2d 170(United States Court of Appeals for the Third Circuit, 12.04.1984). Örneğin bir kararda bir malın tamamı rehne konu olduğundan yani mal satılmakla rehinli alacaklılara dağıtım yapılacağından, borçlunun bu mal üzerinde bir hakkı yok kabul edilmiştir. Fakat borçlunun yaşadığı tek evin bu olması ve ağır hasta olması sebebiyle başka bir eve taşınmasının mümkün olmaması göz önüne alınarak, bu ev borçlunun rehabilitasyonu için önemli görülmüş ve muafiyete izin verilmemiştir. Bkz. *In re Poissant*405 B.R. 267(United States Bankruptcy Court for the Northern District of Ohio, 20.05.2009).

[797] *In re Duncan & Forbes Dev., Inc.*, 368 B.R. 27 (United States Bankruptcy Court for the Central District of California, 06.04.2007).

[798] Aldatma fiilinin tespitinde mahkemeler, Hileli Transferler Kanunu'nda hileli sayılan katalog fillerden de faydalanmaktadır. Bu kanun örneğin borçlunun ailesi veya yakınlarına yaptığı transferleri, aciz hâlindeyken ya da aciz hâline düşmeden hemen evvel gerçekleştirdiği işlemleri hileli saymaktadır. Bu katalog fiilerin icrası da aldatma amacını güden bir işlemin yapıldığı konusunda mahkemeler nezdinde tali nitelikte bir delil kabul edilmektedir. Bkz. *BFP v. Resolution Trust Corp.* 511 U.S. 531(United States Supreme Court, 23.05.1994).

kazandıkları zaman bir de USBC §362/b-20 hükmüyle korunmaktadır. Bu hükme göre muafiyet kararının verilmesinden sonraki 2 yıl içinde borçlu tekrar yeniden örgütlenme başvurusu yapsa dahi, kural olarak rehinli alacaklı bu malın satılarak paraya çevrilmesini sağlayabilecektir.

Mahkemenin hangi usûlle bu konuda karar vereceği ise bir sonraki fıkrada düzenlenmiştir. İflâs mahkemesi, muafiyet yönündeki talebin gelmesinden sonraki 30 gün içinde kural olarak duruşma açmak zorundadır. Mahkeme tek duruşmada karar verebileceği gibi, ön inceleme niteliğinde ayrı bir duruşma açması da mümkündür. Ancak alacaklı açısından geri dönülemez bir zarar ihtimali söz konusuysa, bu talep hakkında duruşma açılmadan da karar verilebilir (USBC §362/f). Ayrıca mahkeme ön inceleme duruşmasında muafiyetin yürürlüğe girmesine karar verebileceği gibi, bunu son duruşmaya da bırakabilir. Eğer bir ön inceleme duruşması yapılmışsa mahkeme, bu duruşmadan itibaren 30 gün içinde de son duruşmayı yapmak zorundadır. Ancak bu 30 günlük süre tarafların kabulü veya mahkemenin gerekli görmesi üzerine uzatılabilir. Zaten muafiyet talebi hakkında 60 gün içerisinde bir karar verilmezse de talep kabul edilmiş sayılarak otomatik durdurma bu alacaklı için ortadan kalkacaktır (USBC m. 362/e).

Bu şekilde bir düzenleme hukukumuz açısından da düşünülebilir. Bahsettiğimiz gibi uygulamada özellikle kira sözleşmeleri sebebiyle takip yapılıp yapılmayacağı konusunda tereddütler hasıl olmaktadır. Bu tereddütlerin giderilmesi ve ayrıca borçluya hammadde sağlayan, onun işletmesinin ayakta kalmasına yardımcı olan alacaklılar açısından da böyle bir düzenleme yaparak, onları takip yasağından muaf tutma yetkisinin asliye ticaret mahkemelerine verilmesi düşünülebilir bir imkândır. Burada asliye ticaret mahkemeleri arasında içtihat farklılığının ortaya çıkacağı endişesi akla gelebilirse de her olay bazında mahkemelere serbesti tanımanın doğru olabileceği kanaatindeyiz. Kaldı ki komiserin de sözleşmelere izin vermesi hususunda belirli bir takdir yetkisi vardır. Ancak ne yazık ki konkordato komiserlerinin hangi işleme nasıl izin verecekleri hususunda bir görüş birliği hasıl olamadığından, Amerikan Hukuku'ndaki muafiyet gibi bir düzenlemenin hukukumuza iltihakı daha faydalı olabilir.

D. Otomatik Durdurmaya Uyulmamasının Yaptırımı

Türk Hukuku'nda borçlunun konkordato talep etmesine ve takip yasağı başlamasına rağmen alacaklının yaptığı işlemlerin hükümsüz olduğu, bu işlemlerin hükümsüzlüğünün icra mahkemesi tarafından şikayet yoluyla tespit edilebileceği kabul edilmektedir. Ancak hukukumuzda bu konuda açık bir düzenleme yoktur. Bu sonuç doktrinin vardığı bir sonuçtur. Fakat Amerikan Hukuku'nda alacaklının otomatik durdurma kuralına riayet etmemesinin sonuçları açıkça ve ayrıca düzenlenmiştir.

Amerikan Federal İflâs Kanunu § 362/k uyarınca otomatik durdurma kuralını bilerek ihlâl eden kimselerin, bu ihlâlden kaynaklanan zararları, vekalet ücreti ve yargılama/takip giderleri de dahil olmak üzere karşılaması gerektiği hatta cezai tazminatların da uygulanabileceği düzenlenmiştir. Ancak madde metninde, otomatik durdurmayı kasten ihlâl eden kimselerin bu fiillerinden zarar gören kişilerin tazminat haklarından bahsedilmekte ve "individual" kelimesi kullanılmaktadır. İşte bu kelimeden hareketle, sadece gerçek kişi borçluların tazminat talep edebilecekleri, şirketlerin tazminat haklarının olmadığı yönünde bir görüş de ortaya çıkmıştır[799]. Ayrıca yapılan işlemin kasıtlı olup olmadığı hususunda da alacaklının borçlunun iflâs başvurusunu bilip bilmediği dikkate alınmaktadır. Uygulamada alacaklının borçlunun başvurusunu bilmesinin yeterli olduğu, özel bir kastı olmasa ve örneğin malı paraya çevirme konusunda yetkisi olduğuna inansa dahi USBC §362/k-1'de belirtilen yaptırımın kendisine uygulanacağı kabul edilmektedir[800]. Zararın giderilmesi açısından da alacaklının fiilinin başvurunun bilinmesine rağmen yapıldığı ve bu fiil nedeniyle bir zararın ortaya çıktığını, tazminat talep eden borçlu ispatlayacaktır[801].

Otomatik durdurma kuralının ihlâli sonucu yapılan işlemlerin, örneğin bir malın satışının akıbeti konusunda ise mahkemeler arasında görüş ayrılıkları

---

[799] Blum, s. 247.

[800] *In re Wozny-McCullough* 2011 Bank. LEXIS 4391(United States Bankruptcy Court for the District of Montana, 15.11.2011); *In re Dyer* 332 F.3d 1178 (United States Court of Appeals for the Ninth Circuit, 13.03.2003); *In re Keith* 974 F.2d 113 (United States Court of Appeals for the Ninth Circuit, 01.09.1992).

[801] *In re Jackson* 2017 Bank. LEXIS 3602 (United States Bankruptcy Court for the District of Connecticut, 17.10.2017); *In re Crowder*2016 Bank. LEXIS 2307 (United States Bankruptcy Court for the Western District of New York, 16.06.2016); *In re Sturman*2011 U.S. Dist LEXIS 10599 (United States Bankruptcy Court for the Southern District of New York, 27.09.2011).

bulunmaktadır. Bazı mahkemeler yapılan işlemlerin iptal edilebilir (voidable) olduğu kanaatindeyken, çoğunluk görüşü yapılan işlemlerin hükümsüz (void) olduğunu ve bu hükümsüzlüğün tespiti ile yetinilmesinin yeterli olacağını kabul etmektedir[802].

§ 3 Konkordato Mühletinin Geçici Hukukî Koruma Önlemleri Üzerindeki Etkileri

I. Konkordato Mühletinin İhtiyati Tedbir ve İhtiyati Haciz Üzerindeki Etkileri

Konkordato mühleti içerisinde İİK m. 294/1 uyarınca ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir kararlarının uygulanamayacağı açıkça düzenlenmiştir. Ancak bu husus Türk hukuk doktrininde geçmişte çok tartışılmıştır. Zira 538 sayılı Kanun ile değişik İİK m. 289 metni, ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbirler ilgili bir hüküm içermemekte; sadece takip yapılamayacağı ve başlamış takiplerin duracağını belirtmekteydi[803]. Bu dönemde doktrinde ihtiyati haczin takip muamelesi sayılarak mühlet içerisinde ihtiyati hacze cevaz verilemeyeceği görüşü doktrinde ileri sürülmekteydi[804]. 4949 sayılı Kanun ile bahsi geçen hüküm değiştirilerek, ihtiyati haciz kararlarının uygulanmayacağı açıkça düzenlenmiştir[805]. Ancak bu dönemde de ihtiyati tedbirler hakkında bir düzenleme yapılmamıştır[806]. İşte 7101 sayılı Kanun ile mühlet içinde hem ihtiyati haciz hem de ihtiyati tedbir kararlarının uygulanamayacağı hususu

---

[802] Otomatik durdurmadan sonraki işlemlerin iptal edilebilir olduğu hakkında bkz. *Sikes v. Global Marine Inc.* 881 F.2d. 176 (United States Court of Appeals for the Fifth Circuit, 25.08.1989). Ancak çoğunluk görüşü işlemlerin hükümsüz olduğu yönündedir. Bkz. *In re Cini*, 2013 Bank. LEXIS (United States Bankruptcy Court for the District of Montana, 08.02.2013); *Richardson v. Trs. Of Ind. Univ.* 497 B.R. 546 (United States Bankruptcy Court for the Southern District of Indiana, 21.08.2013); *In re Soares* 107 F.3d 969 (United States Court of Appeals for the First Circuit, 10.03.1997); *Franklin Sav. Ass'n. v. Office of Thrift Supervision* 31 F.3d 1020 (United States Court of Appeals for the Tenth Circuit, 02.08.1994). Yapılan işlemlerin iptal edilebilir olduğu kabul edilirse, alacaklıların otomatik durdurma kuralını ihlâl etmelerinin teşvik edilmiş olacağı belirtilmektedir. Bkz. *In re Schwarz* 943 F.2d 569 (United States Court of Appeals for the Ninth Circuit, 22.01.1992).

[803] 18.02.1965 tarih ve 538 sayılı Kanun ile değişik İİK m. 289/1 hükmü şu şekildeydi: "Rehinli alacaklar müstesna olmak üzere, mühlet içinde borçlu aleyhine hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur; bir takip muamelesiyle kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler cereyan etmez." bkz. https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/5.3.2004.pdf, E.T.: 10.02.2020.

[804] Bu konudaki tartışmalar için bkz. Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 55 vd.; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 68 vd.; Mehmet Çetinkaya, "Konkordato Mühleti İçinde İhtiyati Haciz İstenebilir mi? İflâs Davası Açılabilir mi?, **TBBD,** S. 3, 1991, s. 376 vd.

[805] 17.07.2003 tarih ve 4949 sayılı Kanun ile değişik İİK m. 289/1 hükmü şu şekildeydi: "Mühlet içinde borçlu aleyhine 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur, ihtiyatî haciz kararları uygulanmaz, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez." bkz. https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/5.3.2004.pdf, E.T.: 10.02.2020.

[806] Doktrinde bir icra takip işlemi olmadığından bahisle ihtiyati tedbir kararının alınabileceği kabul edilmekteydi. Bkz. Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 68; Kuru, **Konkordato,** s. 433; Ansay, **İcra ve İflâs,** s. 344; Berkin, **Konkordato,** s. 65; Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 57-58.

açıkça düzenlenmiştir. Ancak hatırlatılmalıdır ki ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir kararlarının uygulanamamasına dair hüküm, kural olarak konkordatoya ve takip yasağına tâbi alacaklar için geçerlidir[807].

Bu kapsamda dikkat edilirse artık ihtiyati haciz kararı verilebilecek ve fakat bu karar icra edilmeyecektir[808]. İhtiyati haciz kararı verilmesinden sonra tamamlayıcı merasim anlamında dava açılması ve icra takibi başlatılması da mümkündür[809]. Ancak bu ihtiyati haciz kararlarının icra dairesi tarafından uygulanması ve ödeme emri gönderilmesi söz konusu olmayacaktır[810]. Benzer şekilde ihtiyati tedbir kararının alınması mümkünse de uygulanması mümkün değildir. Yasağa rağmen ihtiyati haczin veya ihtiyati tedbirin uygulanması durumunda bu tedbirlerin yok hükmünde olduğu açıktır[811]. Ayrıca uygulamada bazı mahkemeler tarafından ihtiyati tedbir ve ihtiyati hacizler dahil tüm takip işlerinin yapılmasının tedbir yoluyla engellenmesine karar verilmektedir[812]. Bu tür kararların içeriğinden anlaşılan husus, ihtiyati tedbir sebebiyle borçlu hakkında ihtiyati haciz kararı da alınamamasıdır. Ancak kanaatimizce böyle bir ihtiyati tedbir kararı alınması hukuka uygun değildir. Çünkü borçluya kanunla sağlanmayan bir korumanın ihtiyati tedbirle sağlanması mümkün değildir.

---

[807]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 94; Akil, **Adi Konkordato,** s. 147; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 149; Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 345; Albayrak, **Konkordato,** s. 99. Ancak bu durumda imtiyazlı alacaklar ve masa alacakları için teminat gösterilmesi zorunluyken, ayrıca ihtiyati haczin serbest olmasının borçlu açısından ağır bir sonuç olduğu hakkında bkz. Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 233. Ayrıca kefiller hakkında ihtiyati haciz talep edilmesi de mümkündür. Bkz İstanbul BAM 14. HD. E. 2018/1710, K. 2018/1220, T. 01.11.2018; İstanbul BAM 12. HD. E. 2018/1590, K. 2018/1114, T. 01.10.2018.

[808] Sarısözen, **Konkordato,** s. 282; Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 344. "*…İİK'nın 294/1. maddesi uyarınca mühlet içinde ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir kararlarının uygulanmayacağı düzenlenmiştir. Düzenlemelerden anlaşılacağı üzere konkordato istemiyle açılan davada mahkemece verilen geçici mühlet kararı ihtiyati haciz kararı verilmesini engellememekte, verilen ihtiyati haciz kararının infazını önlemektedir*." bkz. İstanbul BAM 13. HD. E. 2019/2716, K. 2020/22, T. 15.01.2020. Aynı yönde bkz. İstanbul BAM 12. HD. E. 2019/2002, K. 2019/1655, T. 26.12.2019; İstanbul BAM 14. HD. E. 2019/150 K. 2019/129, T. 31.01.2019; İstanbul BAM 14. HD. E. 2019/1182, K. 2019/935, T. 03.07.2019; İstanbul BAM 14. HD. E. 2019/319, K. 2019/293, T. 28.02.2019; İstanbul BAM 14. HD. E. 2018/2007, K. 2018/1470, T. 06.12.2018 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[809] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 94; Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 344; Akil, **Adi Konkordato,** s. 146; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar**,** s. 243. Aksi yönde bkz. Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 149-150.

[810] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 94; Altay/ Eskiocak, s. 105-106.

[811] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 94.

[812] "*7101 Sayılı Kanun'la değişik İİK'nın 288/1 maddesine göre geçici mühlet, kesin mühletin sonuçlarını doğuracağından İİK'nın 294, 295 , 296 ve 297. maddelerinin uygulanmasına, bu çerçevede mühlet içinde davacı şirketler ve şahıslar aleyhine hangi nedene dayanırsa dayansın, her türlü ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz ve muhafaza işlemleri de dahil tüm takip işlemlerinin yapılmasının ihtiyati tedbir yoluyla durdurulmasına…"* Turhal 2. AHM E. 2020/145, T. 25.03.2020, www.ilan.gov.tr, E.T.: 05.04.2020.

II. Konkordato Mühletinin Diğer Bazı Geçici Hukukî Koruma Önlemleri Üzerindeki Etkileri

A. Taşınmazlar Üzerindeki Şerhler

Bunlardan ilki TMK m. 1010 uyarınca tasarruf yetkisi kısıtlamalarının tapuya şerh verilmesidir. TMK m. 1010/1 uyarınca ilk şerh çekişmeli haklar şerhidir. Çekişmeli haklar şerhi, teminat amaçlı bir ihtiyati tedbir olarak; taşınmaz üzerinde cebri tescil davası açma imkânı veren bir hakka sahip olunması durumunda, bu hakkın korunması amacıyla uygulanan bir şerhtir[813]. Eğer çekişmeli haklar şerhi mühletten önce uygulanmışsa, bu şerhin konulmasına esas olan davanın alacaklı tarafından kazanılması ile beraber, bu ilâmın icrası zaten mümkündür. Çünkü çekişmeli haklar şerhi, bir şahsi hakka ayni etki kazandırır[814]. Ayni haklar da konkordatoya ve takip yasağına tâbideğildir.Ancak çekişmeli haklar şerhi, mühletten sonra konulmak istenirse bu mümkün olmamalıdır[815]. Zira neticede çekişmeli haklar şerhinin temelinde şahsi bir hak mevcuttur. Bu hak da konkordatodan etkilenmektedir.

Türk Medeni Kanunu m. 1010/1'da ayrıca haciz, iflâs ve konkordato ile verilen sürenin de şerh verilebileceği düzenlenmiştir. Burada eğer alacak konkordatoya tâbi değilse, borçluya ait bir taşınmaza haciz konulması ve bu haczin şerh edilmesi de mümkündür. Ancak alacak konkordatoya tabiyse, artık böyle bir tedbirin tatbiki mümkün olmaz. Maddede konkordato ile verilen sürenin de şerh verilmesi ifade edilmiştir. Bilindiği gibi konkordato mühleti zaten bazı noktalarda borçlunun tasarruf yetkisini tamamen ortadan kaldırmakta (İİK m. 297) ve bu sonuç da mühlet kararı ile ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla aslında borçlunun bu taşınmaz üzerindeki çoğu tasarrufu sınırlanmıştır. Ayrıca bazı işlemlerin komiser iznine bağlanması da mümkündür. Sonuç olarak konkordato mühletinin verildiği taşınmaza şerh verilse de bu şerh yoluyla yeni bir sonuç doğmaz. Ayrıca geçici mühlet kararı (İİK m. 287) ve borçlunun tasarruf yetkisinin kaldırılması (İİK m. 297), İİK m. 288 uyarınca ilan

---

[813]Mustafa Serdar Özbek, "Tapu Kütüğüne Şerh Edilen Çekişmeli Hakların Korunmasına İlişkin İhtiyati Tedbir Kararlarının Doğurduğu Tasarruf Kısıtlamaları", **Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 3, S. 1, 2017, s. 67-68; Erişir, s. 358 vd.; Oğuzman/ Seliçi/ Oktay Özdemir, s. 217-218.

[814] Özbek, Tasarruf Kısıtlamaları, s. 72; Oğuzman/ Seliçi/ Oktay Özdemir, s. 251-252; Gürsoy/ Eren/ Cansel, s. 282 vd.; Murat Doğan, **Tapu Sicilinde Tasarruf Yetkisi Kısıtlamasının Şerhi,** 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2004, s. 147; Osman Gökhan Antalya/ Murat Topuz, **Eşya Hukuku, Cilt: IV/1, Marmara Hukuk Yorumu,** 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, s. 674.

[815] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 160.

edileceğinden (İİK m. 297/4), bu şerhin iyiniyet açısından yeni bir etki doğurması da mümkün değildir[816].

Türk Medeni Kanunu'nda yer alan bir diğer şerh ise geçici tescil şerhidir. Geçici tescil şerhi, tapu sicilinin gerçek durumu göstermemesi durumunda; tapuda hak sahibi görünen kimseye karşı ayni hak iddia eden kişinin açacağı davadan önce veya dava sırasında uygulanabilecek bir şerhtir[817]. Geçici tescil şerhi de bir ayni hakkı teminat altına aldığından ve ayni haklar konkordatodan etkilenmediğinden, mühlet içerisinde geçici tescil şerhi verilmesi mümkündür[818]. Ancak geçici tescil şerhi uygulamada sık rastlanan bir tedbir değildir. Uygulamada bunun yerine mahkemeler borçlunun taşınmaz üzerindeki tasarruf yetkisini kaldıran "ferağdan men" kararları vermektedir[819]. Ferağdan men kararı, tapuya şerh verilmez. Çünkü TMK'da tapuya hangi hususların şerh verilebileceği açıkça düzenlenmiştir[820]. Ferağdan men kararı direkt olarak tapu idaresine bildirilmektedir. Eğer ferağdan men kararı ayni hakka ilişkin bir davada verilmişse mühlet içinde uygulanabilir. Ancak zaten mühlet içinde borçlunun taşınmazlarını devretmesi veya takyit etmesi mümkün olmadığından, bu karar da ayrıca bir etki yaratmayacaktır.

B. Aile Hukukuna İlişkin Geçici Hukukî Korumalar

Aile hukukuna ilişkin davalarda da TMK, farklı geçici hukukîkorumalar öngörülmüştür. Burada özellikle boşanma ve ayrılık davalarındaki geçici önlemler, uygulamada sıklıkla rastlanan geçici hukukî korumalardır (TMK m. 169). Buna göre mahkeme, davanın devamında eşlerin barınmasına, geçinmesine, malların yönetimine ve çocuklarla ilişkilere ilişkin tüm tedbirleri alır. Özellikle tedbir nafakaları ve çocukla şahsi ilişki kurulması, geçici velayete ilişkin kararlar bu kapsamda görülmektedir. Doktrinde, söz konusu tedbirlerin ihtiyati tedbir niteliğinde

---

[816] Aynı yönde Antalya/ Topuz, s. 674; Oğuzman/ Seliçi/ Oktay Özdemir,s. 254; Gürsoy/ Eren/ Cansel, s. 285-286; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 161.

[817]Oğuzman/ Seliçi/ Oktay Özdemir, s. 220; Erişir, s. 361, dn. 46 ve oradaki yazarlar; Özbek, Tasarruf Kısıtlamaları, s. 84; H. Kübra Ercoşkun Şenol, "Geçici Tescil Şerhi", **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi,** Y. 6, S. 11, Haziran 2018, s. 379 vd.

[818] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 161.

[819]Ercoşkun Şenol, s. 400; Özbek, Tasarruf Kısıtlamaları, s. 73; Erişir, s. 364.

[820]Ercoşkun Şenol, s. 400. Ancak doktrinde Erişir tarafından ferağdan men kararlarının Tapu Sicili Tüzüğü'nün 63. maddesinin kıyasen uygulanması sonucunda beyanlar hanesine kaydedilebileceği ileri sürülmüştür. Bkz. Erişir, s. 368.

olmadığı ifade edilmektedir[821]. Ayrıca bunlar birer ihtiyati tedbir olsa dahi, borçlunun malvarlığını ilgilendirmediğinden bu tedbirlerin alınarak uygulanması mümkündür.

Yine TMK m. 332'de nafaka davasında da hâkimin gerekli önlemleri alacağı ve soybağı tespit edilince, davalının uygun nafaka miktarının depo edilmesi kararı verileceği hüküm altına alınmıştır. Bunlar ihtiyati tedbir niteliğinde kabul edilmektedir[822]. Dikkat edilirse yukarıdaki önlemlerden farklı olarak nafaka ödenmesi doğrudan borçlunun malvarlığını ilgilendirmektedir. Dolayısıyla İİK m. 206'da ifade edilen imtiyazlı nafakalar için bu tedbirlerin uygulanması mümkün olmalıdır.

C. Geçici Ödemeler

Borçlar Hukuku açısından çok tartışılan bir diğer geçici hukukî koruma ise TBK m. 76'da yer alan geçici ödemelerdir. Geçici ödeme, özellikle bedensel zarara uğrayan kimselerin, yargılamaların uzun sürmesi nedeniyle, geç tatmin edilmesinden doğan zararların engellenmesi için öngörülmüş bir müessesedir[823]. Geçici ödemelerin hukukî niteliği tartışmalıdır. Doktrinde bir görüş uyarınca, geçici ödemeler ihtiyati tedbir olmayıp bağımsız bir geçici hukukî korumadır[824]. Bir başka görüşe göre geçici ödemeler eda amaçlı bir ihtiyati tedbirdir[825]. Üçüncü görüş uyarınca geçici ödeme bir ön tazminat niteliğindedir[826]. Son görüş uyarınca da geçici ödemeler bir ön ödemedir[827].

---

[821] Muhammet Özekes/ Evrim Erişir, "Konusu Para Alacağı Olan Geçici Hukuki Korumaların Karşılaştırılması ve Değerlendirilmesi", **MİHDER,** S. 3, 2006, s. 1243-1244; Erişir, s. 275, dn. 379 ve oradaki yazarlar.

[822] Erişir, s. 265.

[823] Geçici ödemenin farklı tanımları için bkz. Osman Gökhan Antalya, "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Madde 76 Düzenlemesi: "Geçici Ödeme", **Yaşar Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, C. I,**C. 8, İzmir, 2013, s. 187; Battal Şener, "Türk Borçlar Hukukunda Geçici Ödemeler", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan,** C. 19, 2017, s. 1627 vd.

[824] Aslı Makaracı Başak/ Gülen Sinem Tek, "Türk Borçlar Kanunu'nda Getirilen Geçici Ödeme Hakkında Düşünceler", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 15, Özel Sayı, 2017, s. 1122.

[825] Erişir, s. 428; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 169.

[826] Turgut Öz, **Yeni Borçlar Kanunu'nun Getirdiği Başlıca Yenilikler ve Değişiklikler,** 1. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012, s. 14.

[827] Haluk Nami Nomer, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler,** 13. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2013, s. 181.

Kanaatimizce geçici ödemeler eda amaçlı bir ihtiyati tedbirdir. Eda amaçlı ihtiyati tedbirler, asıl dava sonucunu öne çeker nitelikteki tedbirlerdir[828]. Zaten madde metninden de açıkça anlaşıldığı gibi amaç, dava sonucunda elde edilecek olan tazminatın davanın başlangıcında ödenerek, alacaklının kısmen hızlı tatmini sağlamaktır. Bu tanımlamadan hareketle kanaatimizce mühlet içerisinde geçici ödemeye karar verilse bile bunun uygulanması mümkün olmaz.

§ 4 Konkordato Mühletinin Davalara Etkisi

İcra ve İflâs Kanunu'ndaki konkordato hükümlerinde, mühlet içerisinde borçluya karşı açılacak davalar hakkında özel bir düzenleme yer almamaktadır. Bu durum mehaz Kanun'daki durumdan farklıdır. Zira İsv.İİK. m. 297/5 hükmünde konkordato mühleti içerisinde medeni ve idari yargıya ilişkin davaların duracağı açıkça hüküm altına alınmıştır[829]. İsviçre Hukuku'nda, bunların konkordatoya tâbi alacaklara ilişkin davalar olduğu kabul edilmektedir[830].

Konkordatodaki bu durum, iflâstakinden farklıdır. Zira İİK m. 194 uyarınca iflâs kararının verilmesiyle, iflâstan önce başlamış ve devam eden müflisin davacı veya davalı konumda olduğu derdest hukuk davaları ikinci alacaklılar toplantısından on gün sonrasına kadar durur. Çünkü henüz alacaklı olup olmadığı kesin olmayan kişilerden oluşan birinci alacaklılar toplantısının derdest davalara devam edilip edilmeyeceğini belirleme yetkisi yoktur[831]. İflâsta müflisin taraf olduğu hukuk davalarına devam edilmemesinin temel sebebi iflâs kararıyla beraber müflisin tasarruf yetkisinin ortadan kalkmasıdır[832]. Müflisin malları üzerindeki tasarruf yetkisi iflâs masasına geçtiğinden, masaya ilişkin mallardaki dava takip yetkisi de kaybolmakta, basit tasfiyede iflâs dairesine, adi tasfiyede ise iflâs idaresine

---

[828] Erişir, s. 376 vd.; Üstündağ, **İhtiyati Tedbirler,** s. 15; Özekes, **Pekcanıtez Usûl, C. III,** s. 2508. İsviçre'de aynı yönde bkz. Öztek, İhtiyati Tedbirler, s. 260 vd.

[829] Kale, İsviçre Hukuku, s. 164; Tünç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 171; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 96; Sarısözen, **Konkordato,** s. 260. Bu düzenlemeyle İsviçre'de, iflâs hukukuna yaklaşıldığı yönünde bkz. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 96

[830] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 171. İsviçre Hukuku'nda istisnai hallerde, örneğin acele ihtiyati tedbirlerin varlığında davaların durmayacağı yönünde bkz. Kale, İsviçre Hukuku, s. 164.

[831] Erdönmez, **Alacaklılar Toplanması,** s. 53.

[832] Kuru, **El Kitabı,** s. 1226; Kuru, **İcra ve İflâs, C. III,** s. 2893; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 524; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 415; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s.577 ; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 485; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 429-430; Karslı, **İcra ve İflas,** s. 508; Postacıoğlu, **İflâs,** s. 152 vd.; Üstündağ, **İflâs,** s. 92; Berkin, **İflâs,** s. 252 vd.; Muşul, **Esaslar,** s. 792.

geçmektedir[833]. Ancak konkordatoda borçlu tasarruf yetkisini koruyarak işlerinin başında kalmaya devam ettiğinden, davaların durması için bir sebep de mevcut değildir.

Esasında borçlunun taraf olduğu bazı davaların mühlet içinde durması Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı'nın 294. maddesinin 8. fıkrasında, bizim hukukumuz açısından da düzenlenmişti[834]. Bu kapsamda gecikmesinde sakınca bulunan haller hariç olmak üzere konkordatoya tâbi alacaklar hakkındaki idari davalarla borçlunun davalı olduğu hukuk davalarının mühlet içerisinde duracağı hükmü mevcuttu. Ancak bu düzenleme kanuna alınmamıştır. Düzenlemenin kanuna alınmaması da doktrinde eleştirilmiştir[835]. Fakat belirttiğimiz gibi konkordato borçlusunun durumu müflisin durumundan farklı olduğundan bu eleştiriye katılmamaktayız. Ayrıca tasarıdaki bu düzenlemenin gerekçesinde, borçluya konkordato projesini hazırlaması için rahat bir çalışma ortamı sunulması amacından bahsedilmektedir[836]. Fakat aslında davaların devam etmesinin borçluya baskı yaratacak nitelikte bir sonucu yoktur. Borçluyu baskı altında tutacak olan şey davaların devamı değil, borçluya karşı yapılacak takiplerdir. Bu takipler de zaten mühlet içinde durduğundan ve yeni takip yapılması da yasak olduğundan, davaların devam etmesinin önünde bir engel görülmemelidir. Dolayısıyla bu düzenlemenin kanuna alınmaması yerinde olmuştur.

Davaların akıbeti kapsamında önem arz eden bir dava türü tasarrufun iptali davalarıdır. Tasarrufun iptali davaları, borçlunun hacizden veya iflâstan önce alacaklılarından mal kaçırmak için yapmış olduğu bağışlamalar ve şüpheli işlemlerin iptal ettirilebilmesi ve bunun sonucunda söz konusu işleme konu malların paraya

---

[833]Kuru, **El Kitabı,** s. 1226; Kuru, **İcra ve İflâs, C. III,** s. 2893; Yıldırım/ Deren Yıldırım,s. 429; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 485; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 578. Aynı yönde bkz. Yargıtay 23. HD. E. 2015/6275, K. 2015/542, T. 03.02.2015; Yargıtay 23. HD. E. 2014/2529, K. 2014/7989, T. 10.12.2014; Yargıtay 6. HD. E. 2015/1186, K. 2015/1705, T. 23.05.2015. Bu durum medeni usûl hukukunda bağımsız dava takip yetkisi, dava yetkinliği olarak adlandırılmaktadır. Bkz. Hakan Pekcanıtez, Hülya Taş Korkmaz, **Pekcanıtez Usûl Medeni Usûl Hukuku, C. I,** 15. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017, s. 597, dn. 129; Alangoya/ Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 119; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **Usul,** s. 223; Tanrıver, **Usul,** s. 525-526.

[834] Düzenleme aynen şu şekildeydi: "*Gecikmesinde sakınca bulunan haller dışında mühlet, konkordatoya tâbi alacaklara ilişkin idari davalar ve borçlunun davalı olduğu hukuk davalarını durdurur.*" bkz.https://www2.tbmm.gov.tr/d26/1/1-0913.pdf, E.T.:01.02.2020.

[835] Akil, **Adi Konkordato,** s. 159-160; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar, s. 251.

[836]https://www2.tbmm.gov.tr/d26/1/1-0913.pdf, E.T.:01.02.2020.

çevrilerek alacaklının tatmin edilmesini sağlayan davalardır[837]. Tasarrufun iptali davasının temel amacı, borçlunun tasarruf yetkisinin kısıtlanmamış olmasına dayanarak alacaklıların zararına olacak şekilde yaptığı işlemlere karşı alacaklıların korunmasıdır[838]. Zira borçlu tasarruf yetkisinin varlığına ve bu işlemlerin geçerliliğie güvenerek mallarını elden çıkarmak suretiyle muhtemel bir iflâsta masaya çok az mal girmesine veya haciz uygulanacak malların azalmasına sebep olabilir. İşte tasarrufun iptali davaları, alacaklıların menfaatini koruyan ve uygulamada da sık rastlanan bir müessese olarak mevcuttur.

İcra ve İflâs Kanunu m. 277, İİK m. 278, 279 ve 280. maddelerdeki tasarrufların butlanına[839] karar verileceğini belirtmektedir. Buradaki "butlan" kavramı, aslında borçlar hukuku anlamında bir butlan değildir. Aynı şekilde tasarrufun iptali kavramındaki "iptal" ifadesi de borçlar hukukundaki anlamıyla kullanılmaz[840]. Zira tasarrufun iptali davasının sonucu, davaya konu olan işlemin ortadan kaldırılması değildir. Dava kazanılınca alacaklı, bu mallar borçluya aitmiş gibi malın satılmasını ve paraya çevrilmesini sağlama yetkisi kazanır[841]. Zaten İİK m. 283/1'de de davacının iptal davasının sabit olması durumunda bu davaya konu olan mallar üzeinde cebri icra yoluyla hakkını alma yetkisinin mevcut olduğu ifade edilerek, bu duruma işaret edilmiştir. İşte bu özelliği sebebiyle tasarrufun iptali

---

[837]Kuru, **El Kitabı,** s. 1396-1397; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 551; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 536.

[838]"*İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır*." bkz. Yargıtay 17. HD. E. 2018/1542, K. 2019/12149, T. 18.12.2019. Aynı yönde bkz. Yargıtay 17. HD. E. 2017/109, K. 2019/11038, T. 25.11.2019; Yargıtay 17. HD. E. 2016/17484, K. 2019/10009, T. 24.10.2019 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

[839] Maddede geçen tasarruf kelimesi doktrinde eleştirilmiş olup, madde kapsamına sadece borçlar hukukundaki tasarruf işlemlerinin girmediği, hatta maddenin sadece hukukî işlemleri de değil tüm hukukî filleri kapsadığı belirtilmiştir. Bkz. Bilge Umar, **Türk İcra-İflâs Hukukunda İptal Davası,** 1. Baskı, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1963, s. 54 vd.; İdil Tuncer Kazancı, **Tasarrufun İptali Davalarında İspat,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2015, s. 34; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3410; Kuru, **El Kitabı,** s. 1398; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 536.

[840] Kuru, **El Kitabı,** s. 1399; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 537; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 725-726; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan,/Özekes, **Ders Kitabı,** s. 551 vd.

[841] Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3408; Kuru, **El Kitabı,** s. 1499; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 536; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, s. 552.

davaları doktrinde ayni dava değil şahsi nitelikte bir eda davası olarak değerlendirilmektedir[842].

Tasarrufun iptali davalarının hangi işlemler için açılacağı İİK m. 278 vd. hükümlerinde düzenlenmiştir. Bu kapsamda borçlunun belirli bir süre içerisinde yaptığı bağışlamalar ile ivazsız tasarruflar (İİK m. 278), aciz halindeyken yapılan belirli tasarruflar (İİK m. 279) ve alacaklılara zarar verme kasdıyla yapılan tasarruflardır (İİK m. 280). Buradaki her bir madde ayrı bir monografinin konusu olabileceğinden maddelerdeki iptale tâbi tasarruflara teker teker yer vermiyoruz. Konumuz açısından önemli olan husus,konkordato talep etmiş borçlunun hangi işlemlerine karşı tasarrufun iptali davası açılabileceği ve mühlet içinde bu davanın açılıp açılamayacağıdır.

Tasarrufun iptali davasında iptal edilecek tasarruf ne olursa olsun borçlunun elinde geçici veya kesin aciz veskiası olan alacaklılarla iflâs hâlinde iflâs idaresi ya da İİK m. 245 uyarınca dava takip yetkisi kendilerine devredilmiş olan alacaklılar açabilirler. Zaten uygulamada da tasarrufun iptali davası açmak isteyen alacaklının elinde aciz belgesi olması dava şartı olarak kabul edilmektedir[843]. İşte konkordato talep eden borçluya karşı açılabilecek tasarrufun iptali davalarında da sorun en önce buradan kaynaklanmaktadır. Bilindiği gibi geçici aciz vesikası, borçlunun haczedilen mallarının takdir edilen kıymetinin alacağa yetmeyeceğinin anlaşılması durumunda düzenlenir[844]. Kesin aciz vesikası ise borçlunun haczedilen mallarının paraya çevrilmesi ancak elde edilecek miktarın borçlunun borcunu karşılamaya yetmemesi

---

[842] Timuçin Muşul, **İcra İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları,** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017, s. 18; Üstündağ, **İflâs,** s. 288; Postacıoğlu, **İflâs,** s. Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 537; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 726.

[843] Yargıtay HGK E. 2017/17-1791, K. 2019/498, T. 30.04.2019; Yargıtay 17. HD. E. 2016/13056, K. 2019/4022, T. 03.04.2019; Yargıtay 17. HD. E. 2017/5464, K. 2019/12063, T. 17.12.2019. Doktrinde de bu görüş ileri sürülmüş olup aciz belgesinin tasarrufun iptali davalarındaki durum ve önemi hakkında daha detaylı bilgi için bkz. Cenk Akil, "Yargıtay Kararları Işığında Tasarrufun İptali Davası Bağlamında Aciz Belgesi", **Ankara Barosu Dergisi,** S. 3, 2014, s. 161 vd.Ancak aksi yönde bir görüş de mevcut olup, bu görüşe göre aciz belgesi dava şartı değildir. Bkz. Güray Erdönmez, **Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarrufların İptali**, 2. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019, s. 54 vd.

[844] Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 350; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 347; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes,**Ders Kitabı,** s. 349; Selçuk Öztek, **İcra ve İflas Hukukunda Borç Ödemeden Aciz Vesikası (İİK m. 143; m. 251)**, 1. Baskı, İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım, 1994, s. 22 vd.; Melih Işık, **İcra Hukukunda Borç Ödemeden Aciz Belgesi ve Bu Nitelikteki Haciz Tutanakları (İİK m. 143, 105),** 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019, s. 321 vd.

ya da borçlunun hiç haczedilecek malı bulunmaması durumunda düzenlenir[845]. Görüldüğü gibi geçici veya kesin aciz vesikası alabilmesi için alacaklının borçluya karşı bir takip başlatmış olması gerekir. Ancak mühlet içerisinde borçluya karşı takip yapılması yasak olduğu gibi başlayan takipler de duracaktır. Dolayısıyla aciz vesikası alamayan alacaklının, borçlunun iptale tâbi tasarruflarına karşı dava açma hakkı mevcut mudur? Doktrinde bu soruya olumlu yanıt verilmektedir. Bunun gerekçesi olarak da konkordato başvurusu yapan borçlunun aciz halinde bulunduğunu beyan etmiş sayılacağı gösterilmektedir[846]. Gerçekten yukarıda da farklı bahislerde ifade ettiğimiz gibi borçlu, borca batık veya aciz hâlinde olduğundan konkordatoya başvurmakta, bir iyileşme yolu aramaktadır. Dolayısıyla aslında herhangi bir belgeye gerek olmadan bizzat konkordato, borçlunun bir aciz halinde olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak artık konkordato talep etmiş bir borçluya karşı açılacak tasarrufun iptali davasında ayrıca aciz vesikası aranması gerekmemelidir.

Aciz vesikasının gerekip gerekmemesi dışında borçlunun hangi işlemlerine karşı dava açılabileceği hususu da değerlendirilmelidir. Öncelikle ifade etmek gerekir ki borçlunun konkordato talep etmeden önce yaptığı işlemlere karşı, bu işlemler İİK m. 278 vd. hükümlerinde belirtilen işlemlerden biriyse tasarrufun iptali davası açılabilir[847]. Çünkü konkordato mühletinin davaları durdurucu bir etkisi yoktur. Konkordato mühletinden önceki işlemler sebebiyle açılan tasarrufun iptali davası kabul edilirse, artık alacaklı bu malı sattırabilir. Bu arada borçlunun konkordato mühleti almış olması durumu değiştirmez. Zira iptal edilen tasarrufa konu olan mal, borçlunun malvarlığına dahil değildir[848].

İcra ve İflâs Kanunu m. 278 ve 279'da bir "şüpheli dönem"den bahsedilmektedir[849]. Bir diğer deyişle kanun, ancak belirli süre içerisinde yapılan

---

[845] Baki Kuru, **İcra ve İflâs, C. II,** 3. Baskı, İstanbul: Evrim Matbaacılık, 1990, s. 1534 vd.; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 350; Öztek, **Aciz Vesikası**, s. 48 vd.; Aşık, s. 84 vd.; Talih Uyar, "Takip Hukukunda Borç Ödemeden Aciz Vesikası (İİK m. 143)", **TBBD,** S. 70, 2007.

[846] Erdönmez, **Tasarrufun İptali**, s. 355; Akil, **Adi Konkordato,** s. 159; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 245; Altay/ Eskiocak, s. 339. Ancak Tunç Yücel, borçlunun aciz halinde olup olmadığının tespiti amacıyla konkordato dosyasına bakılması gerektiğini de ifade etmektedir. Bkz. Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 178.

[847] Erdönmez, **Tasarrufun İptali,** s. 385.

[848]Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 178; Erdönmez, **Tasarrufun İptali,** s. 369.

[849]Şüpheli dönem, borçlunun kanunda sayılan işlemlerinin iptal edilebilmesi için kanunda getirilen sınırlamayı ifade eder. İİK m. 278 ve 279'da açıkça belirtilen bu şüpheli dönem, İİK m. 280'de açıkça belirtilmemiştir. Şüpheli dönem hakkında daha detaylı bilgi için bkz. Erdönmez, **Tasarrufun İptali,** s. 105 vd.

tasarrufları iptale tâbi tutmuştur. Kanunda bunlar, hacizden, mal bulunamaması sebebiyle acizden ya da iflâsın açılmasından geriye doğru hesaplanmaktadır. Kanaatimizce konkordato talep etmiş borçlu hakkında eğer önceden aciz vesikası alınmışsa zaten bu hüküm doğrudan uygulanacaktır. Fakat daha önceden bir takip yapılmamış ve konkordato talep eden borçlu için mühletten sonra dava açılmak isteniyorsa, bu tarihin geçici mühletin verilmesi kararından geriye yürütülmesi gerekir[850]. Nasıl ki işçilik alacaklarında bir yıllık sürenin mühlet kararında geriye yürütüleceğini kabıl ediyorsak, iflâsın açılmasına atıf yapılan İİK m. 278 ve 279'da da aynı görüşümüz geçerlidir.

Konkordato borçlusu, konkordato ile beraber tasarruf yetkisini kaybetmemekte, işletmesinin başında kalmaya devam etmektedir. İşte bu sebeple borçlu, mühlet içerisinde de bazı işlemler gerçekleştirmiş olabilir. Dolayısıyla borçlunun mühlet içerisindeki tasarruflarının iptale konu olup olmayacağı da değerlendirilmelidir. Bu sorun borçlunun tasarruf yetkisine ilişkin ihtimallere göre farklı şekillerde çözülecektir.

Öncelikle borçlu hakkında hiçbir ayrı kısıtlama getirilmemiş ve borçlu komiserin nezaretinde işlerini yürütüyorsa, elbette tasarrufları hakkında tasarrufun iptali davası açılabilir. Borçluya nezaret etmenin anlamı, özellikle komiserin borçluya belirli işlemleri gerçekleştirmesi için emir ve talimatlar vermesi şeklinde ortaya çıkmaktadır. İşte konkordato komiserinin talimatlarına aykırı yapılan işlemler hakkında tasarrufun iptali davası açılacağı tabiidir. Komiser talimatlarına uygun olarak gerçekleştirilen işlemler açısındansa, mahkemenin komiserin iznine tâbi kıldığı işlemler hakkındaki düşüncelerimiz cari olacaktır.

Asliye ticaret mahkemesi borçlunun bazı işlemlerini konkordato komiserinin iznine tâbi tutmuş olabilir (İİK m. 297/1, c. 2). İşte bu durumda eğer borçlu konkordato komiserinin iznini almadan işlem yaptıysa, İİK m. 278 vd. de belirtilen şartların gerçekleşmesiyle yine borçlunun tasarrufları hakkında iptal davası açılabilir. Borçlunun komiserin iznini alarak işlem yapması durumunda ise tasarrufun iptali davası açılamayacağı akla gelebilir. Ancak yukarıda belirttiğimiz gibi komiserin izniyle yapılan işlemler geçerlidir ve fakat konkordatoya tâbi değildir. Dolayısıyla

[850]Akil, **Adi Konkordato,** s. 159; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 245; Altay/ Eskiocak,s. 159.

konkordato komiserinin izni, işleme geçerli hale getirme gibi bir etki sağlamayıp sadece bu işlemden doğacak alacağı konkordato şartları dışına çekmekte, ona bir imtiyaz kazandırmaktadır. Buradan hareketle komiserin izni alınsa da tasarrufun iptali mümkündür[851]. Ayrıca bu kapsamda borçlunun bu tasarrufunun alacaklılara zarar verme kastıyla yapıldığının ispatlanması da mümkün olmalıdır. Çünkü komiserin verdiği izin borçlunun alacaklılara zarar verme kastını ortadan kaldırır nitelikte değildir[852]. Ulaşılan bu sonucun, komiserin talimatları dahilinde gerçekleşen işlemler için de geçerli olduğunu tekrar etmekte fayda vardır.

İcra ve İflâs Kanunu'nun 297/2. maddesinde borçlunun belirli işlemleri de ancak asliye ticaret mahkemesinin izniyle yapabileceği ifade edilmiştir. Borçlu eğer asliye ticaret mahkemesinin izni olmadan maddede belirtilen yasak işlemleri yaparsa, bu işlemlerin hükümsüz olduğundan yukarıda bahsedilmişti. Dolayısıyla bu işlemler hükümsüz olduğuna göre, işlemlere karşı tasarrufun iptali davası açmak da mümkün değildir[853]. Zira tasarrufun iptali davasının ön şartı, borçlunun geçerli bir tasarrufunun varlığıdır[854]. Böyle bir durumda yapılması gereken tasarrufun iptali değil, hükümsüzlüğün tespitinin talep edilmesidir[855]. Eğer borçlu mahkemenin iznini alarak bu işlemleri yaptıysa, tıpkı komiserin izniyle yapılan işlemlerde olduğu gibi, tasarrufun iptali davasını açmak mümkün olmalıdır. Zira mahkemenin yaptığı inceleme, borçlunun alacaklılara zarar verme kastıyla işlemi yapıp yapmadığı ve üçüncü kişinin de bu kastı bildiğine dair bir inceleme değildir. Halbuki İİK m. 280 açısından bakıldığında tasarrufun iptali için hem borçlunun alacaklılara zarar verme kastının olması hem de tasarrufun diğer tarafının alacaklılara zarar verme kastından

---

851 Erdönmez, **Tasarrufun İptali,** s. 394; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 179.
852 Erdönmez, **Tasarrufun İptali,** s. 390.
853 Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 726; Üstündağ, **İflâs,** s. 287. Zaten maddî hukuk ve icra ve iflâs hukuku anlamında geçerli olmayan işlemler hakkında tasarrufun iptali davasının açılması gerekmediği hakkında bkz. Umar, **İptal Davası,** s. 16; Uyar, Tasarrufun İptali, s. 289.
854 "*Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.nın 277 madde bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nın 278, 279 ve 280.maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır*." Bkz. Gaziantep BAM 17. HD. E. 2018/1892, K. 2019/2158, T. 22.11.2019. Aynı yönde bkz. İzmir BAM 5. HD. E. 2019/884, K. 2019/1722, T: 20.12.2019; Yargıtay 17. HD. E. 2015/18506, K. 2016/3112, T. 14.03.2016; Yargıtay 17. HD. E. 2013/17962, K. 2014/912, T. 03.02.2014; Yargıtay 14. HD. E. 2005/7767, K. 2005/12507, T. 29.12.2005 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).
855 Erdönmez, **Tasarrufun İptali,** s. 387; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 179.

haberdar olması gerekir[856]. Sonuç olarak böyle bir durumda tasarrufun iptali davası açılmasına bir engel olmamalıdır.

§ 5 Konkordato Mühletinin Zamanaşımı ve Hak Düşürücü Sürelere Etkisi

Kesin mühletin alacaklılar bakımından sonuçlarını düzenleyen İİK m. 294'te yer alan bir diğer hüküm, konkordato mühletinin bir takip muamelesi ile kesilen zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin işlemesini durdurmasıdır. Bu durum esasında mühlet içerisinde takip yapamayan alacaklıların haklarının zedelenmesini engelleyici bir düzenlemedir. Alacaklılar mühlet içinde takip yapamazken bir de zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin işlemesi, alacaklılar için ağır sonuçlar doğurabilecektir. Zaten doktrinde de zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin işlememesinin, takip yasağının zorunlu sonucu olduğu ifade edilmiştir[857].

Bahsi geçen maddede "bir takip muamelesi" ile kesilen zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin duracağı düzenlenmiştir. Buradaki bir takip muamelesi kavramı düşündürücüdür. Zamanaşımının kesilmesine dair TBK m. 154'te de alacaklının icra takibinde bulunması zamanaşımını kesen bir sebep olarak gösterilmiştir. Ayrıca icra takibi başladıktan sonra alacağın takibine ilişkin her işlem zamanaşımını yeniden kesmektedir (TBK m. 157/2). Bu hükümlerden hareketle doktrinde, "takip yapma" yasağının icra takip işlemi yasağı değil, takiplerin hiç başlatılamaması ve taraf takip işlemlerinin de yapılmaması şeklinde anlaşılması gerektiği ifade edilmiştir[858]. Ayrıca mühlet içinde haciz ve satış isteme sürelerinin de işlemeye devam edeceği belirtilmiştir[859].

---

[856] Erdönmez, **Tasarrufun İptali,** s. 172 vd.; Umar, **İptal Davası,** s. 86; Berkin, **İflâs,** s. 512-513; Tuncer Kazancı, **Tasarrufun İptali,** s. 271-272; Kuru, **El Kitabı,** s. 1410; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3458 vd.; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 617; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,**s. 556-557; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 540; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 736. Aynı yönde bkz. Yargıtay 17. HD. E. 2018/3501, K. 2019/9276, T. 11.10.2019; Yargıtay 17. HD. E. 2016/16913, K. 2019/8170, T. 17.09.2019; Yargıtay 17. HD. E. 2016/11306, K. 2019/7721, T. 18.06.2019; Yargıtay HGK E. 2017/17-2248, K. 2019/998, T. 08.10.2019 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

[857]Sarısözen, **Konkordato,** s. 288; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 69; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 180; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar, s. 244; Albayrak, **Konkordato,** s. 99.

[858]Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 181.

[859] Kuru, **El Kitabı,** s. 1463; Akil, **Adi Konkordato,** s. 137; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,s. 244.

Söz konusu maddedeki "takip muamelesi" sadece icra takip işlemlerini değil, taraf takip işlemlerini de kapsamaktadır. Zira örneğin takip talebinde bulunmak zamanaşımının kesilmesi için yeterli olup, ödeme emrinin tebliğine gerek yoktur[860]. Fakat bu hükümden hareketle, İİK m. 294/1'deki takip yasağının, takip talebi verememe olarak anlaşılması hatalıdır. Çünkü kanunda belirtilen zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin işlememesi, alacaklılara tanınmış bir imkândır. Ancak alacaklıların bu zamanaşımı ve hak düşürücü süreler içinde işlem yapmasına engel değildir. Aynı sebeple mühlet içerisinde haciz veya satış isteme sürelerinin işleyeceği yönündeki görüşe de katılmıyoruz. Zira kanunda açıkça bir takip muamelesi ifadesi yer aldığına ve haciz ve satış istemek de zamanaşımını kesen bir takip muamelesi olduğuna göre, artık bu sürelerin işlemeyeceğinin kabulü gerekir. Bir diğer deyişle, mühlet içinde alacaklının taraf takip işlemlerini gerçekleştirebilecek olması, zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin işlemesini gerektirmez. Alacaklı isterse takip talebini icra dairesine verebileceği gibi, zamanaşımı süresinin duracağı düşüncesiyle takip talebinde bulunmaktan imtina da edebilir.

Türk Borçlar Kanunu'nun 154. maddesinde dava açmak da zamanaşımını kesen sebeplerden birisi olarak öngörülmüştür. Bu hükümden bahisle ve borçlunun konkordato içinde dava açılabilmesinden dolayı zamanaşımının işleyeceği söylenemez[861]. Dolayısıyla alacaklı, dava açma yoluna gitmese dahi mühlet içerisinde zamanaşımı ve hak düşürücü süreler duracaktır. Bu noktada hatırlatmak isteriz ki zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin durması sonucu, konkordatoya tâbi alacaklar için öngörülmüştür[862]. Örneğin rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipte satış isteme süreleri işlemeye devam edecektir. Benzer şekilde İİK m. 206/1'in ilk sırasında yazılı alacaklar için de sürelerin korunması söz konusu değildir.

Son olarak zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin durmasının konkordato mühleti ile sınırlı olduğu ifade edilmiştir[863]. Ancak yukarıda da ifade ettiğimiz gibi

---

[860] Kuru, **El Kitabı,** s. 206; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 135; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 96; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 147; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 123; Postacıoğlu, **İcra,** s. 123; Postacıoğlu/ Altay, **İcra,** s. 150-151; Berkin, **Rehber,** s. 192; Üstündağ, **İcra,** s. 82-83. Bu kapsamda hem taraf hem de icra takip işlemlerinin zamanaşımını keseceği hakkında bkz. Üstündağ, **İcra,** s. 83; Boran Güneysu, s. 53-54.

[861] Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 53.

[862] Sarısözen, **Konkordato,** s. 288. İflâsın ertelenmesi hakkında da aynı şekilde bkz. Öztek, **İflâsın Ertelenmesi,** s. 116; Deliduman, **İflasın Ertelenmesi,** s. 187; Arzova/ Yavaş/ Küçük, s. 171; Ermenek, s. 373;

[863] Kuru, **El Kitabı**, s. 1463.

mühlet ile mühletin etkileri birbirinden farklıdır. Örneğin konkordatonun tasdiki kararı kesinleşinceye dek mühletin etkilerinin devam etmesi mümkündür (İİK m. 308/c-1). Dolayısıyla zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin durması etkisi, mühletin sona ermesi ile değil mühletin etkilerinin ortadan kalktığı tarihe dek devam etmelidir.

§ 6 Konkordato Mühletinin Faizlere Etkisi

İcra ve İflâs Kanunu m. 294/3, tasdik edilen projede aksine bir düzenleme yoksa kesin mühlet tarihinden itibaren rehinle temin edilmemiş alacaklar hariç olmak üzere tüm alacaklara faiz işlemesinin duracağını düzenlemektedir. Bu düzenleme, mülga İİK m. 289'da da bulunmaktaydı[864]. Söz konusu düzenlemede dikkati çeken ilk husus, bu kuralın mutlak bir kural olmadığı ve konkordato projesinde aksinin kabul edilebileceğidir[865]. Dolayısıyla borçlu özellikle alacaklıların projeye kabul oyu vermelerini sağlamak amacıyla, alacaklara faiz işlemesinin durmayacağını özel olarak öngörmüş olabilir.

Doktrinde bu düzenleme eleştirilmiştir. Eleştirinin temelinde, konkordatodan çok daha ağır sonuçları olan iflâsta dahi alacaklara faiz işlemesinin durmadığı ve fakat konkordatoda alacaklıların daha ağır bir sonuçla karşılaştığı ve bunun da bir çelişki olduğu düşüncesi yer almaktadır[866]. Ayrıca bu düzenlemeyle enflasyonun yüksek olduğu ülkemizde alacaklıların daha korumasız bırakıldığı da eleştirinin bir diğer gerekçesidir. Biz de bu görüşe katılmaktayız. Kanaatimizce konkordatonun alacaklıların daha lehine olduğu ve iflâsa nazaran daha yüksek bir ödeme yapılmasının tasdik şartı olduğu göz önüne alındığında, faiz işlemesinin konkordato mühletinde durmaması gerekmektedir. Borçlunun tasarruf yetkisini kaybettiği, mallarının doğrudan bir masa oluşturduğu iflâsta dahi faiz işlemeye devam ederken;

---

[864] Fakat 4949 sayılı Kanun'dan önce konkordatonun faizlere etkisinin ne olacağı tartışmalıydı. Doktrinde bir görüş mühletin faizlerin kesilmesi sonucunu doğurmayacağını ifade etmekteydi (Kuru, **Konkordato,** s. 430; Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 83). Ancak bir başka görüş borçluya daha rahat bir çalışma imkânı sağlanması ve konkordato komiserinin sürekli olarak faiz hesaplamak zorunda kalmaması gibi bir sonucun doğmaması amacıyla mühletin faizlerin işlemesini durdurması gerektiğini ifade etmiştir. Bkz. Tanrıver, **Konkordato Komiseri,** s. 82, dn. 16 ve oradaki yazarlar.

[865] Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 345; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,**s. 183; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 673.

[866]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 155; Sarısözen, **Konkordato,** s. 290. Ancak faiz işlemesinin durmasının hükme bağlanmasıyla komiserin sürekli hesaplama yapmak durumunda kalmayacağı ve bunun da olumlu bir gelişme olduğu yönünde bkz. Taşpınar, Değişiklikler, s. 65.

işletmesinin başında bulunan konkordato borçlusunun faiz ödemeyeceğinin öngörülmesi kanaatimizce de doğru olmamıştır.

Söz konusu maddenin kapsamına konkordatoya tâbi alacaklar girmektedir[867]. Dolayısıyla her ne kadar madde, sadece rehinle temin edilmiş alacaklar açısından bir istisna öngörüyor olsa da imtiyazlı alacaklılar hakkında da faizin işlemeye devam etmesi gerekir[868]. Aksi durum kabul edilemez. Bu kapsamda bir örnek vermek gerekirse, örneğin İİK m. 206/1'in ilk sırasında belirtilen bir alacağa sahip işçi mühlet içerisinde borçluya karşı takip yapabilecektir. Ödeme emrinin tebliğinin en önemli sonuçlarından birisi de eğer borçlu daha önce temerrüde düşmediyse borçluyu temerrüde düşürmesi ve bu tarihten itibaren alacağa faiz işlemesidir. Fakat eğer konkordato mühletinde imtiyazlı alacaklılar için de faizin işlemeyeceği söylenirse, bu işçi takip yapabilecek, bu kapsamda her türlü hakka sahip olacak ve fakat borçludan temerrüt faizi talep edemeyecektir. Bu da alacağın imtiyazlı olmasıyla çelişen bir sonuç olacaktır. Dolayısıyla kanaatimizce sadece konkordatoya tâbi alacaklar için faiz işlemesi duracak, konkordatoya tâbi olmayan imtiyazlı veya mühlet içerisinde komiserin izniyle doğmuş alacaklar için faiz işleyecektir.

6183 sayılı Kanun'a tâbi kamu alacakları için de faizin işlemeyeceği doktrinde ifade edilmiştir[869]. Yukarıda ifade ettiğimiz gibi kamu alacakları mühlet içerisinde takip yasağına tâbi olsalar da konkordatoya tâbi değillerdir. Dolayısıyla bu alacaklılara tam olarak ödeme yapılması gerekir. Bu sebeple söz konusu kamu alacakları için de faiz işlemeye devam etmesinin kanuna uygun olduğu kanaatindeyiz.

Rehinli alacaklar için de faiz işlemeye devam eder. Ancak dikkat edilirse kanun burada rehinli alacak kavramını değil, "rehinle temin edilmiş alacak" kavramını kullanmıştır. Buradan hareketle rehnin üçüncü kişi tarafından verilmesi durumunda da faiz işlemeye devam edeceğine dair bir düşünce ortaya çıkmıştır[870]. Fakat biz bu görüşe katılmamaktayız. Zira üçüncü kişi tarafından verilen rehinlerle

---

[867] Akil, **Adi Konkordato,** s. 149-150; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 184; Sarısözen, **Konkordato,** s. 290-291.
[868] Akil, **Adi Konkordato,** s. 150; Sarısözen, **Konkordato,** s. 290; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 174; Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 348.
[869] Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 348.
[870] Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 346; Akil, **Adi Konkordato,** s. 149.

teminat altına alınmış bir alacağın adi alacak sayılarak nisaba dahil olacağından yukarıda bahsetmiştik. Eğer bu alacaklar için de faiz işlemesi kabul edilirse, konkordatoya tâbi alacaklar arasında bir ayrım yapılmış olacaktır. Kaldı ki kanunun lafzından da böyle bir sonuç çıkarmak doğru değildir. Zira örneğin İİK m. 308/c-3'te de "rehinli alacaklılar"ın konkordatoya tâbi olmadığından bahsedilmektedir. Maddi hukuk anlamında rehnin üçüncü kişi tarafından verilmesi durumunda da ortada bir rehinli alacak vardır. Dolayısıyla sadece lafızdan hareket edersek bunların da konkordatoya tâbi olmamaları gerekir. Fakat yukarıda üçüncü kişi tarafından verilen rehinlerle temin edilen alacaklıların konkordato babında rehinli alacak sayılmayacağını belirtmiştik. Bu örnekte de görüldüğü gibi lafızdan hareket etmek bizi yanlış sonuçlara götürebilir. Dolayısıyla rehnin üçüncü kişi tarafından verilmesi durumunda bunun adi alacak sayılarak hakkında faiz işlemeyeceğinin kabulü zorunludur. Bir diğer deyişle İİK m. 294/3'teki "rehinle temin edilmiş alacak" ifadesinin bilinçli bir tercih olmadığı kanaatindeyiz.

Borçlunun malvarlığı üzerinde rehin tesis edilmesi durumunda ise artık faiz işlemeye devam edecektir. Fakat bu faiz işlemesi, rehin bedelinin ana para, yan edimler ve faizi karşılaması ile sınırlıdır[871]. Bundan sonra artık alacak adi alacak sayılacağından faiz işlemesi de durur.

Maddede faiz kavramı açısından bir fark olmadığından hem anapara hem de temerrüt faizi işlemeyecektir[872]. Mühletin borçlunun iyileşmesi sebebiyle ya da İİK m. 292'de yer alan sebeplerden biri dolayısıyla kalkması durumunda tüm faizler geçmişe dönük olarak mühlet tarihinden itibaren işletilecektir[873]. Konkordato tasdik edilirse de daha önce işleyen faizler anaparaya eklenerek proje kapsamında borçların itfası gerçekleştirilecektir[874].

[871] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 184; Kuru, **El Kitabı,** s. 1512.
[872] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 183.
[873] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 155; Sarısözen, **Konkordato,** s. 287; Kale, **Sorularla Konkordato,** s. 23.
[874] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 155.

§ 7 Konkordato Mühleti İçerisinde Takas Yasağı

I. Genel Olarak Takas Kavramı ve Takasın Şartları

Konkordato uygulamasında en hassas noktalardan birisi de mühlet içerisindeki takas yasaklarıdır. Takasın uygulamadaki önemine binaen öncelikle takas kavramının ne olduğu ve bunun karıştırıldığı bazı kavramlardan farkına değinilmesi gerekmektedir.

Takas borçlar hukukuna ait bir kavram olup, TBK m. 139 vd. hükümlerinde borcu sona erdiren sebeplerden birisi olarak düzenlenmiştir. Takas kavramının doktrinde farklı tanımları yapılmıştır. Örneğin bir tanıma göre takas, karşılıklı ve muaccel olan aynı cinsten borçların, borçlulardan birinin tek taraflı irade beyanı ile sona erdirilmesidir[875]. Bir başka tanıma göre de takas, borçlunun bir borcunu, alacaklıdan ona karşı olan alacağını feda ederek sona erdirmesidir[876]. Bir başka tanımlamaya göre de takas, karşılıklı ve her iki alacağın geçmişe etkili olarak sona ermesi sonucunu doğuran özel hukuka dayanan bir inşai hak kullanımıdır[877]. Ayrıca doktrinde takasın, ifa ile benzer sonuçları doğurmasından ve her iki borçlunun da tatmin edilmiş sayılacağından hareketle ifa benzeri bir işlem olduğu da belirtilmiştir[878].Takas hukukî nitelik itibariyle bozucu yenilik doğuran bir hak olup, tek taraflı ve karşı tarafa varmakla hüküm doğuran bir niteliğe sahiptir[879]. Takas, borcu sona erdiren etkisinden ötürü bir tasarruf işlemi olarak da nitelendirilebilir[880]. Takasın ileri sürülerek borcun sona erdirilmesinin muhtelif faydaları değerlendirilmiştir. Takas, borçların sona erdirilmesi için tarafların yerine getirmesi gereken külfeti ortadan kaldırır ve nakit sıkıntısı sebebiyle borcunu ödeyemeyen

---

875 Fahrettin Aral, **Türk Borçlar Hukukunda Takas,** 2. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2010, s. 21; Eren, **Genel Hükümler,** s. 1425; Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 1012-1013;

876 Tercier/ Pichonnaz/ Develioğlu, s. 469.

877 Saim Üstündağ, "Borçlar Kanunu Hükümlerine Göre Takas ve Davada Kullanılmasının Arz Ettiği Özellikler", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası,** C. 25, S. 1-4, 1960, s. 214. Aynı yönde bkz. Postacıoğlu, **İflâs,** s. 144.

878 Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 1013;

879Hüseyin Murat Develioğlu, **Takas,** 2. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012, s. 12; Gökçen Topuz/ Seçkin Topuz, "Takasın Davada İleri Sürülmesi", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 57, S. 3, 2008, s. 720; Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 1012; Aybay, s. 160; Tercier/ Pichonnaz/ Develioğlu, s. 469-470; Eren, **Genel Hükümler,** s. 1425; Ayan, **Genel Hükümler,** s. 417; Kocayusufpaşaoğlu/ Hatemi/ Serozan/ Arpacı, s. 2. Aynı yönde bkz. Yargıtay HGK E. 2017/15-2073, K. 2019/479, T. 18.04.2019; Yargıtay 20. HD. E. 2017/3420, K. 2018/7267, T. 12.11.2018; Yargıtay 20. HD. E. 2017/1060, K. 2018/1139, T. 19.02.2018. Ancak doktrinde takas beyanı ile takasın hukukî niteliğinin ayrılması gerektiği, takas beyanının bozucu yenilik doğuran bir hakkın kullanılması olduğu ancak takasın hukukî niteliğinin tartışmalı olduğu hakkında bkz. Aral, s. 33.

880 Eren, **Genel Hükümler,** s. 1426; Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 1013; Develioğlu, **Takas,**s. 14.

borçlular için bir teminat niteliğindedir[881]. Ayrıca takas, alacaklının kendi hakkını almasını sağlayarak ihkak-ı hak niteliğine sahip hem de savunma mekanizması teşkil eden bir imkândır[882].

Takasın gerçekleştirilerek borcun sona erdirilmesinin belirli şartları vardır. TBK m. 139'da bu şartlar sayılmıştır. Doktrinde bu şartlar olumlu ve olumsuz şartlar olarak ikiye ayrılmıştır[883].Olumlu şartlar iki alacağın karşılıklı olması (mütekabiliyet şartı), her iki alacağın para alacağı veya birbirine özdeş alacaklar olması, alacağın muaccel olması ve alacağın dava edlebilir olması şeklindedir. Olumsuz şartlar ise kanunun takası yasaklamamış olması ve tarafların takas hakkını sözleşmeyle kaldırmamış olmalarıdır. Bu şartlardan her birisine kısaca değinmek gerekmektedir. Ancak bu şartların konkordato özelinde değerlendirilmesi daha detaylı şekilde yapılacaktır.

İlk şart olan karşılıklılık şartı, her iki alacağın alacaklısı ve borçlusunun karşılıklı olmasını ifade eder. Örnek olarak iki alacağın birbiriyle takas edilebilmesi için A'nın B'den alacaklı olduğu bir borç ilişkisiyle, B'nin A'dan alacaklı olduğu bir borç ilişkisinin mevcut olması gerekir. Dolayısıyla müteselsil kefalet var olsa bile kefil, borçlunun alacaklıya karşı olan bir alacağını, kefaletten doğan borcuyla takas edemez. Ancak asıl borçlunun takas ileri sürme hakkı oldukça, kefil de alacaklıya ifada bulunmaktan kaçınabilir (TBK m. 140). Ancak bu kuralın bir istisnası alacak devrinde mevcuttur. Eğer borçlunun alacak devrini öğrendiği anda muaccel olmayan bir alacağı varsa, devredilen alacaktan önce veya onunla aynı anda muaccel olması şartıyla borcu takas edebilir (TBK m. 188).

Takas edilecek alacakların para alacağı veya özdeş alacaklar da olması gerekmektedir. Borçlar doğumu anında özdeş olmasa da sonradan da özdeş hâle gelebilir[884]. Bu kapsamda borçların özel hukuk veya kamu hukukundan doğması arasında da herhangi bir fark yoktur[885]. Burada özellikle yabancı para alacakları için

[881]Develioğlu, **Takas,** s. 8 vd.; Aral, s. 26 vd.; Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 1012; Postacıoğlu, **İflâs,** s. 144.
[882]Develioğlu, **Takas,** s. 9-10; Tercier/ Pichonnaz/ Develioğlu, s. 470.
[883] Eren, **Genel Hükümler,** s. 1426; Aral, s. 41 vd.
[884] Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 1016; Tercier/ Pichonnaz/ Develioğlu, s. 474; Eren, **Genel Hükümler,** s. 1428; Develioğlu, **Takas,** s. 127; Aral, s. 65; Ayan, **Genel Hükümler,** s. 419; Aybay, s. 161.
[885] Eren, **Genel Hükümler,** s. 1428.

tartışma söz konusu olup, aşağıda bu tartışmaya konkordato uygulaması açısından özel olarak değinilecektir. Ayrıca bu alacakların muaccel de olması gerekmektedir. Ancak burada sadece takas beyanında bulunacak kişinin borcunun muaccel olması yeterlidir[886]. Takas beyanında bulunacak kişinin borcu muaccel ve fakat alacağı henüz muaccel değilse, yine takas bildiriminde bulunulabilir ve takas beyanında bulunan kişi, muacceliyet tarihinde ancak kalan miktarı talep edebilecektir.

Bir diğer şart ise takas beyanında bulunacak kişinin alacağının dava edilebilir bir alacak olması gerekir. Eksik borçlar, kumar ve bahisten ya da evlenme simsarlığından doğan alacaklar dava edilebilir olmadığından, bu alacaklar takasa konu olamayacaklardır[887]. Ancak dikkat edilirse burada önemli olan takas beyanında bulunan kişinin alacağının dava edilebilir olmasıdır[888]. Takas beyanında bulunan kişinin borcu dava edilebilir olmasa dahi takas mümkündür. Örneğin A'nın B'ye olan 20.000 TL'lik zamanaşımına uğramış bir borcu var ve aynı zamanda A, B'den olan 10.000 TL'lik alacağı varsa, takas mümkündür. Çünkü bir borç zamanaşımına uğrasa da ifa edilebilir niteliktedir.

Olumsuz şartlar ise takasın sözleşmeyle veya kanunla yasaklanmamış olmasıdır. TBK m. 144'te ancak alacaklının rızasıyla takas edilebilir alacaklardan bahsedilmektedir. Bu madde kapsamında örneğin nafaka ve işçi ücretleri gibi alacaklar varsa işveren, ancak işçinin rızasıyla takas beyanında bulunabilir. Yine örnek olarak AvK m. 164/son uyarınca dava sonunda hükmedilecek vekalet ücreti avukata ait olup, iş sahibinin borcu nedeniyle takas edilemez. Dolayısıyla dava sonunda taraf lehine vekalet ücretine hükmedilse dahi, bu alacağın takas edilmesi yasaktır.

Kısaca şartlarını belirttiğimiz takas, uygulamada genellikle "takas ve mahsup" şeklinde kullanılmaktadır. Halbuki takas ile mahsup aynı kavramlar değildir. Mahsup bazı sebeplerle alacaktan indirim yapılması, alacaklının elde ettiği menfaatlerin

---

[886] Eren, **GenelHükümler**, s. 1429; Aral, s. 65; Develioğlu, **Takas,** s. 140; Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 1017.
[887] Eren, **Genel Hükümler,** s. 1430.
[888] Eren, **Genel Hükümler,** s. 1430; Develioğlu, **Takas,** s. 150 vd.; Tercier/ Pichonnaz/ Develioğlu, s. 476.

borçtan indirilmesidir[889]. Mahsup, çeşitli kanunlarda farklı şekilde ortaya çıkabilir. Örneğin TMK m. 907 uyarınca zilyetliğin iadesinde zilyet elde ettiği semereleri, kendi masraflarına mahsup eder. Benzer şekilde sebepsiz zenginleşme sebebiyle açılacak davalarda davalı yaptığı faydalı ve zorunlu masrafların iade borcundan mahsup edilmesini isteyebilir (TBK m. 80). Dikkat edilirse takasta karşılıklı iki tane alacak mevcutken, mahsupta alacaktan indirilen miktar aslında bir alacak değildir ve borç sona ermez[890]. Ayrıca mahsupta, takasta olduğu gibi özdeşlik şartı da aranmaz. Yine mahsupta takastan farklı olacak alacaktan indirim sağlayan vakıa ile esas alacak arasında sıkı bir ilişki olması gerekir[891]. Fakat takasta alacakların tamamen birbirinden farklı sebeplerden doğması mümkündür. Son olarak mahsup mahkeme kararı ile hüküm doğurur; takasta olduğu gibi tek taraflı irade beyanı ile gerçekleşmez[892].

II. Konkordato Mühleti İçerisinde Takasın Şartları

İcra ve İflâs Kanunu m. 294/4'te konkordato mühleti içerisinde takasın, İİK m. 200 ve 201 hükmüne tâbi olduğu ifade edilmektedir. İİK m. 200 ve 201 ise iflâsta takasın şartlarını düzenlemektedir. İİK m. 200 uyarınca kural olarak alacaklı alacağını, müflisin kendisinden olan alacağı ile takas edebilir. İİK m. 200 uyarınca takasın şartlarının neler olduğu açıkça belirtilmemiş, sadece maddenin ikinci fıkrasında takasın hangi hâllerde yasak olduğu ifade edilmiştir. Bu kapsamda yukarıda da ifade ettiğimiz gibi alacakların karşılıklı ve özdeş olması, muacceliyet şartının gerçekleşmiş olması, alacağın dava edilebilir olması, takas yasağının bulunmaması; iflâstaki takas için de aranacaktır. Fakat bu şartlardan sonra İİK'da takasın kötüye kullanılmaması amacıyla belirli sınırlamalar getirilmiştir. Bu kapsamda doktrinde iflâsta takasın iki açından borçlar hukukundaki takasa nazaran daha kolay hâle getirildiği ifade edilmiştir[893]. Buna göre iflâs, muaccel olmayan

---

[889] Develioğlu, **Takas,** s. 21-22; Aral, s. 23; Fatih Karamercan, "Türk Borçlar Hukukunda Takas", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 5, S. 1, Bahar 2018, s. 275; Ejder Yılmaz, "Davada Takas ve Mahsup Talebi", **MİHDER,** C. 2,S. 16, 2010, s. 248.
[890] Develioğlu, **Takas,** s. 23, dn. 92 ve oradaki yazarlar; Aral, s. 24.
[891] Develioğlu, **Takas,** s. 25-26; Karamercan, s. 276.
[892] Develioğlu, **Takas,** s. 26.
[893] Kuru, **El Kitabı,** s. 1258-1259; Kuru, **İcra ve İflâs, C. III,** s. 2987; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 536; Üstündağ, **İflâs,** s. 110; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 525; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 490. İflâstaki şartların borçlar hukukundaki şartlardan daha geniş olduğu hakkında bkz. Aral, s. 156; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s.

borçları muaccel hâle getirir. Dolayısıyla takasta aranan muacceliyet şartı, borçlu hakkında iflâs kararı verilmesiyle kendiliğinden gerçekleşmiş olur. İflâsta takasın borçlar hukukuna göre kolaylaştırıldığı ikinci nokta ise borçların para borcu veya özdeş borçlar olmasına getirilen esnekliktir. Zira iflâs kararı ile beraber para alacağı dışındaki alacaklar para alacağına dönüştürülecektir. Dolayısıyla müflisin örneğin mal teslimi ile borçlu olduğu bir alacaklısı, artık müflise olan borcu ile takas beyanında bulunabilir. Çünkü alacaklının alacağı (malın teslimi) kendiliğinden para alacağına dönüşecektir.

Doktrinde İİK m. 200 uyarınca takasın gerçekleşmesinin konkordato talep edenin borçlusu için bir şans olduğu ifade edilmiştir[894]. Gerçekten eğer takas imkânı olmasaydı, konkordato borçlusunun borçlusu borcu ödeyecek; ancak alacağını konkordato şartlarına tâbi olarak ve tasdikten sonra alabilecekti. Dolayısıyla doktrinde aksi bir görüş olsa da bu düzenleme kanaatimizce alacaklılara eşit davranılması kuralına aykırı değildir[895].

Ancak bu şartlar sırasıyla bazı yönlerden konkordatoda önem arz etmektedir. Öncelikle özdeşlik şartı açısından iflâsla beraber ortaya çıkan kolaylık konkordatoda da mevcuttur. Aşağıda detaylarını belirteceğimiz gibi konkordato mühleti verilmesiyle para dışındaki alacaklar para alacağına dönüştürülerek komisere bildirilir (İİK m. 294/son)[896]. Ancak borçlu komiserin izniyle borcun aynen ifasını üstlenebilir. İşte eğer alacak bir para alacağına dönüşmüş ise artık özdeşlik şartı gerçekleşmiş olur.

Özdeşlik şartı açısından yabancı para alacaklarının da değerlendirilmesi gerekmektedir. Borçlar hukukunda bir alacağın Türk lirası bir alacağın da yabancı para olması durumunda takasın mümkün olup olmadığı tartışmalıdır. Bir görüşe göre bu durumda TBK m. 99/2 hükmü uygulanacak ve takas beyanında bulunanın borcu yabancı para ise takas mümkün olacak, aksi durumda olmayacaktır[897]. Bu kapsamda

---

432; Hamide Özden Özkaya Ferendeci, **İflâs Hukukunda Takas,** 1. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2013, s. 212.

[894] Sarısözen, **Konkordato,** s. 291; Özkaya Ferendeci, s. 179. İflâsın ertelenmesinde aynı yönde bkz. Deliduman, **İflasın Ertelenmesi,** s. 192 vd.

[895] Doktrinde Özkaya Ferendeci, iflâsta alacaklıya takas hakkı tanınmasının eşitliğe aykırı olduğunu belirtmiştir. Bkz. Özkaya Ferendeci, s. 179.

[896] 7101 Sayılı Kanun'dan önce konkordatoda alacakların para alacağına dönüşmesi ve takasın yasaklanmasına dair hüküm açısından da konkordato mühletinin verildiğinin ilân edildiği tarihin esas alınması gerektiği hakkında bir görüş mevcuttu bkz. Ermenek, s. 376, dn. 111.

[897] Develioğlu, **Takas,** s. 129-130, dn. 520-521.

aynen ifaya dair bir kayıt yoksa yabancı para borçlusu, borcunu vade tarihindeki kur üzerinde Türk lirasına çevirerek takas yapabilir. Ancak Türk Hukuku'nda bizim de katıldığımız hâkim görüş, yabancı paralara ilişkin aynen ifa kaydının olmaması durumunda takasın mümkün olduğu yönündedir[898].

Bu kapsamda konkordatoda yabancı para alacağının Türk Lirasına çevrilerek komisere bildirileceği hususunu yukarıda belirtmiştik. İşte yabancı para alacaklısının, borçlunun nezdindeki alacağı nasıl takas edeceği de değerlendirilmelidir. Kanaatimizce alacaklının yabancı para alacağını tasdik tarihinde Türk lirasına çevirmesi mümkün olmalıdır. Ancak eğer alacaklı takas beyanında bulunacaksa, bu takas beyanı karşı tarafa ulaşmakla hüküm doğuracağından, konkordato alacaklısı masaya yabancı parayı yazdırsa dahi takas beyanının ulaştığı andaki kur üzerinden takasta bulunacaktır[899]. Bunun sonucunda alacaklının hâlâ alacağı kaldıysa, artık Türk lirasına çevrilmiş bu alacak da adi alacak olarak konkordato hükümlerine tâbi olmaya devam edecektir[900]. Burada aynen ifa kaydının varlığı önemli değildir. Çünkü zaten alacak Türk Lirasına çevrilecektir.

Bunun dışında muacceliyet şartı açısından da konkordato, iflâstan farklı bir özellik arz etmektedir. Çünkü konkordato, borçlunun müeccel borçlarını muaccel hâle getirmez. Dolayısıyla eğer takas beyanında bulunmak istiyorsa alacaklı, alacağının muaccel hâle gelmesini beklemek zorundadır. Ayrıca takas edilecek alacağın dava edilebilirlik şartı ve takasın yasaklanmamış olması da konkordatoda aynen caridir.

İcra ve İflâs Kanunu m. 294/4'te İİK m. 200 ve 201'e atıf yapıldığından, takasın yasak olduğu hâller önem arz etmektedir. Alacaklının takas imkânı, İİK m. 200'de üç yönden sınırlandırılmıştır. Buna göre müflisin borçlusu, iflâs açıldıktan sonra alacaklı olursa, müflisin alacaklısı iflâs açıldıktan sonra borçlu olursa ya da alacaklının alacağı hamile yazılı bir senede dayanmaktaysa, takas beyanında

---

[898] Develioğlu, **Takas,** s. 131; Eren, **Genel Hükümler,** s. 1428-1429; Özkaya Ferendeci, s. 115; Aral, s. 63; Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 1016; Pekcanıtez, **Yabancı Para,** s. 109; Yılmaz, Takas, s. 252.

[899] Özkaya Ferendeci, s. 126. Bu konudaki farklı görüşler için bkz. Develioğlu, **Takas,** s. 133 vd. Örneğin doktrinde bir görüş takas beyanının kullanıldığı andaki kur üzerinden paraya çevirmenin gerçekleşeceğini ifade etmektedir. Bkz. Vedat Buz, "Takas Beyanının Geriye Etkisi Üzerine", **Prof. Dr. Kemal Oğuzman Anısına Armağan,** 1. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2000, s. 244.

[900] Sarısözen, **Konkordato,** s. 293; Börü, Alacakların Bildirilmesi, s. 184.

bulunmak mümkün değildir. Bu hükümlerin konkordatoya nasıl uygulanacağı önem arz etmektedir. İİK m. 294/4 uyarınca İİK m. 200'ün uygulanmasında geçici mühletin ilânı tarihi esas alınır[901]. Buna göre konkordato borçlusundan alacaklı olan kişi geçici mühletin ilânından sonra borçlu hâle gelirse veya konkordato borçlusunun borçlusu geçici mühletin ilânından sonra alacaklı hâle gelirse takas yasaktır[902]. İİK m. 200'de müflisin alacaklısının iflâstan sonra masa borçlusu olmasından bahsedilmektedir. Ancak konkordatoda iflâstaki gibi bir masa olmadığından bir kimsenin masa borçlusu hâline gelmesi mümkün değildir. Dolayısıyla bu hüküm konkordato borçlusuna borçlu olmak şeklinde anlaşılmalıdır[903].

Kanunda belirtilen takas yasakları, konkordatoya tâbi alacaklar için geçerlidir[904]. Çünkü konkordatoya tâbi olmayan alacakların tam olarak ifa edilmesi ve bu yolla alacakların sona erdirilmesi mümkünken, bu alacaklılar açısından bir takas yasağı öngörmek makul değildir. Dolayısıyla örneğin mühlet içinde komiserin izniyle alacaklı haline gelen kimselerin bu alacakları konkordatoya tâbi olmadığından takasa da izin verilmesi gerekmektedir. Fakat örneğin borçlu komiserin izni olmadan ve olağan işten sayılmayacak şekilde bir sözleşme yapmış, bu sebeple de bir alacak doğmuşsa, bu alacak konkordatoya tâbi olacağından artık takas yasakları geçerli olacaktır.

Takas açısından bir diğer sınırlama ise alacaklının hamiline yazılı senede dayalı bir alacağının olması durumudur. Hamiline yazılı senetler, sadece senedin

---

[901] Ancak uygulamada mühlet kararı ile mühletin ilânı arasında mühletten haberdar olan bankalar hemen takas haklarını kullanmaktadırlar. Bu durumda konkordato komiserlerinin bankaya ihtar çektikleri görülmektedir. İşte bankanın böyle bir ihtarla mühletten haberdar olması durumunda artık ihtar tarihinin esas alınması gerektiği ifade edilmiştir. Bkz. Albayrak, **Konkordato,** s. 102. Ancak burada mühletin ilânı değil mühlet kararının esas alınması gerektiği hakkında bkz. Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar, s. 246.

[902] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 158; Sarısözen, **Konkordato,** s. 294; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 175; Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 349; Akil, **Adi Konkordato,** s. 151; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar, s. 246; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 186-187. İflâsın ertelenmesinde takasa ilişkin açık bir hüküm bulunmamaktaydı. Ancak doktrinde İİK m. 200 ve 201 hükümlerinin kıyasen uygulanması ve madde uygulamasında da erteleme kararının ilânı tarihinin esas alınması gerektiği ifade edilmiştir. Bkz. Ermenek, s. 375-376; Deliduman, **İflasın Ertelenmesi,** s. 193-194; Öztek, **İflâsın Ertelenmesi,** s. 147; Özekes, İflâsın Ertelenmesi, s. 3282; Pekcanıtez, İflâsın Ertelenmesi, s. 60; Türk, **Sermaye Kaybı,** s. 343. Ayrıca 4949 sayılı Kanun'dan önce konkordatoda takasa ilişkin İİK m. 200'e atıf yapılan bir düzenleme yoktu. Fakat o dönemde de doktrinde, alacak ve borçların birbirlerinin teminatı olduğu gerekçesiyle takasa izin verilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bkz. Postacıoğlu, **Konkordato,** s. 102.

[903] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 186.

[904] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 187-188.

zilyetliğinin devri yoluyla el değiştirebilir[905]. Bir diğer deyişle hamiline yazılı senetlerin devir kabiliyeti çok yüksektir. Ayrıca hamiline yazılı senetlerde ciro olmayacağı için senedin yetkili hâmilinin ne zaman alacaklı hâle geldiği tespit edilemez. Dolayısıyla İİK'da hamiline yazılı senetlere dayalı alacaklar için de takas yasağı öngörülmüştür[906]. Son olarak İİK m. 200/2 uyarınca anonim ve limited şirketlerin konkordato talep etmesi durumunda, hisse senetlerine ödenmesi gereken bedeller ile şirkete konulması gereken sermayeler, şirketin borçları ile takas edilemez. Ayrıca henüz yerine getirilmeyen sermaye artırım taahhütleri ile şirket borçlarının takası yasaktır. Uygulamada da kâr payı ile hisse senedi bedellerinin takasına sık rastlanmaktadır. Ancak bu da İİK m. 200/2 uyarınca konkordato mühleti içinde yasaktır. Çünkü bu ihtimâlde şirketin ortakları dışındaki alacaklılar projeye göre alacaklarını elde edecek iken, ortaklar alacaklarını tam olarak alacaklardır ki bu da eşitlik prensibine aykırıdır[907].

Alacaklının ne zaman takas beyanında bulunacağı da değerlendirilmelidir. Alacaklı isterse alacağını konkordato komiserine bildirirken takas beyanında bulunarak sadece bakiye alacağını komisere yazdırabilir[908]. Benzer şekilde mühlet içerisinde ve tasdikten sonra da takas gerçekleştirilebilir[909]. Ancak dikkat edilmelidir ki, eğer alacaklı konkordatoya olumlu oy vermişse ancak projede belirtilen miktarla sınırlı olarak takas beyanında bulunabilecektir[910].

Takas hakkı sadece alacaklıya değil borçluya da tanınmıştır. Fakat takas hakkının kullanılması zorunlu olmadığından borçlu nisapta değişiklik yaratmak ve sırf konkordatoya olumlu oy vermesi konusunda anlaştığı alacaklıyı kaybetmemek için takas beyanında bulunmayabilir. Böyle bir durumda ne yapılacağı konusunun da

---

[905] Pulaşlı, **Kıymetli Evrak,** s. 80; Kendigelen/ Kırca, s. 32; Poroy/ Tekinalp, s. 114; İmregün, s. 14; Hayri Domaniç, **Kıymetli Evrak Hukuku,** 2. Baskı, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 2. Baskı, 1975, s. 35.

[906] Kuru, **İcra ve İflâs, C. III,** s. 2990; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 440, dn. 24; Özkaya Ferendeci, s. 220; Muşul, **Esaslar,** s. 800; Muşul, **İcra ve İflâs, C. II,** s. 1361; Postacıoğlu, **İflâs,** s. 148; Belgesay, **Şerh,** s. 384; Develioğlu, **Takas,** s. 202; Aral, s. 168; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 188.

[907] Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 352; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 189; Aral, s. 168 vd.

[908] Kuru, **El Kitabı,** s.1510; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3792; Sarısözen, **Konkordato,** s. 294; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 174; Ulukapı, **Fesih**, s. 92.

[909] Kuru, **El Kitabı,** s. 1510; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3792; Ulukapı, **Fesih,** s. 92; Sarısözen, **Konkordato,** s. 294; Akil, **Adi Konkordato,** s. 151; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 156-157.

[910] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 156-157; Ulukapı, **Fesih**,s. 92; Sarısözen, **Konkordato,** s. 294; Akil, **Adi Konkordato,** s. 151.

değerlendirilmesi gerekir. Acaba konkordato komiseri, borçlu yerine bir takas beyanında bulunabilir mi? Yargıtay kararlarında ve doktrinde komiserlerin takası, bir mahsup işlemi şeklinde yapması gerektiği ifade edilmiştir[911]. Kanaatimizce konkordato komiserinin borçlu yerine geçerek takas beyanında bulunması mümkün değildir. Her ne kadar Yargıtay bunu "mahsup" olarak değerlendirse de böyle bir işlem takas niteliğinde olacaktır. Eğer konkordato komiseri sadece nezaret görevini ifa ediyorsa, tasarruf yetkisi borçlu elinde olduğundan ve takas da aynı zamanda bir tasarruf işlemi olduğundan, komiser tarafından takas beyanında bulunulamsı yönünde talimat verilebilir ve bu talimata uyulmazsa mühletin kaldırılması istenebilir. Zaten borçlunun bu işlemi yapmaması alacaklılara zarar verme kastını içereceğinden, İİK m. 292/1-c uyarınca da konkordato mühletinin kaldırılması talep edilebilir. Ancak asliye ticaret mahkemesi konkordato komiserinin borçlunun yerine geçerek işleri yürütmesi yönünde karar vermişse artık komiser takas beyanında bulunabilmelidir.

İcra ve İflâs Kanunu m. 294/4 uyarınca takasa itiraza ilişkin İİK m. 201 hükmü de kıyasen uygulanacaktır. Buna göre iflâsta müflisin borçlusunun iflâsın açılmasından önce aciz halini bilerek alacak ihdas etmesi durumunda bu takasa itiraz edilebilir. Buradaki itiraz, mahkemede bir dava yoluyla ileri sürülecektir. İflâsta takasa itiraz davasını iflâs idaresi ya da m. 245 uyarınca dava takip yetkisini devralan alacaklılar açar[912]. Ancak konkordato açısından davanın nasıl açılacağı maddede yer almamaktadır. Doktrinde bir görüş konkordato komiserinin de takasa itiraz edebileceğini ifade etmektedir[913]. Fakat bizim de katıldığımız aksi yöndeki görüş uyarınca komiserin bu takasa itirazı mümkün değildir[914]. Çünkü konkordato komiseri ile iflâs idaresinin konumu birbirinden çok farklı olup, itiraz hakkı diğer konkordato alacaklılarına ve konkordato borçlusuna aittir.

Takas açısından uygulamada en çok sorun doğuran nokta bankaların borçlunun banka hesaplarına gelen paralar üzerinde bloke koyarak bunlara "takas-mahsup"

---

911 Sarısözen, **Konkordato,** s. 295; Akil, **Adi Konkordato**, s. 151.
912 Kuru, **El Kitabı,** s. 1261-1262; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 536; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 441; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 585-586; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 491; Üstündağ, **İflâs,** s. 114 vd.; Develioğlu, **Takas,** s. 209; Aral, s. 172 vd.; Postacıoğlu, **İflâs,** s. 148; Muşul, **Esaslar,** s. 800-801; Muşul, **İcra ve İflâs, C. II,** s. 1361 vd.; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 433.
913 Muşul, **Konkordato,** s. 476.
914 Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 187.

işlemi uygulamalarıdır. Bu sebeple uygulamada da konkordato borçlusu aleyhine takas-mahsup işlemi yapılamayacağına dair ihtiyati tedbir kararları mahkemeler tarafından verilmektedir. Öncelikle ifade edilmelidir ki konkordatoda yukaırda da belirttiğimiz gibi alacaklıların maddi hukuktan kaynaklanan haklarının kullanılmasını engelleyici nitelikte tedbir verilmemesi esastır. Her ne kadar konkordato ile maddi hukuka müdahale edilse de bu müdahaleler geniş yorumlanmaya müsait değildir. Dolayısıyla takas ve mahsup yasağına dair bir ihtiyati tedbir esasen mümkün olmamalıdır[915]. Bu kapsamda bankalar, eğer borçlunun mevduat hesabına mühletin ilânından önce para geldiyse takas hakkını tabii ki kullanabilirler. Çünkü bu ihtimalde banka, mühletin ilânından önce konkordato borçlusunun borçlusu hâline gelmiştir. Ancak eğer borçlunun mevduatına mühletin ilânından sonra para gelmişse, artık bunun için takas yapmak mümkün olmamalıdır. Eğer banka bu durumda mahsup adı altında banka hesabındaki parayı borçluya vermezse, konkordato komiserinin bankaya talimat vererek paranın iadesini sağlaması gerekir.

III. Amerikan Hukuku'ndaki Yeniden Örgütlenmede Takas

Yeniden örgütlenme sürecinin başlamasından sonra takasın mümkün olup olmadığı hakkında da USBC § 553 hükmünde özel bir düzenleme mevcutttur. Tıpkı bizim hukukumuzda olduğu gibi Amerikan Hukuku'nda da yeniden örgütlenmenin başlaması, başvurudan önce doğmuş alacakların takasını engellememektedir[916].

---

[915]Ancak Kale, takas ve blokaj işlemlerinin engellenmesi amacıyla tedbir verilebileceğini, bunun İİK m. 294/4 hükmünün daha iyi uygulanmasını sağlamak amacını kuvvetlendireceğini ifade etmektedir bkz. Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 350. Uygulamada da geçici mühlet kararı ile beraber takas-mahsup yasağının verildiği ihtiyati tedbirler söz konusu olmaktadır. Bu kapsamda ilk derece mahkemelerinin verdiği kararlara yer veren BAM kararlarına örnek olarak: "*İstinaf nedenleri olarak, talepleri doğrultusunda davacının maddî hukuka İlişkin tüm taleplerinin reddine karar verilmesini, müvekkili banka tarafından, davacı lehine genel kredi sözleşmesine istinaden kullandırılan krediye ait borcun çek borçları ile kapatılmasına davacı tarafça ısrarlı bir şekilde itiraz edildiğini, davacı tarafın bu mahsup işlemi ile borçlarından kurtulmuş olacağını, bu parayı iade alma konusundaki ısrarının bile konkordatoya başvurma amacının iyiniyetli olmadığının açık kanıtı olduğunu, borcun ödenmemesi üzerine, borçlunun hesabında bulunan ve geçici mühlet kararından önce temlik alınan çeklerin tahsilatından doğan tutarın banka borcuna mahsup edildiğini, mahsup üzerine davacının başvuru yaparak maddî hukuk anlamında tedbir kararı talep ettiğini, geriye dönük olarak takas ve mahsup hakkının kullanılmasının önlenmesine yönelik tedbir kararının yasal dayanağının olmadığını belirterek, kararın kaldırılmasını, davacının tüm maddî hukuka İlişkin taleplerinin reddine karar verilmesini istemiştir…"* bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/1818, K. 2019/2381, T. 26.12.2019. Aynı şekilde bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/2669, K. 2020/142, T. 16.01.2020; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/1063, K. 2019/2101, T. 21.11.2019; İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/1141, K. 2019/2024, T. 14.11.2019 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

[916]Bu kuralla birlikte federal düzeyde yeni bir takas hakkı yaratılmayıp sadece maddî hukuktaki takas hakkının kullanımına dair düzenleme yapıldığı hakkında bkz. *Feltman v. Noor Staffing Grp., LLC (In*

Dolayısıyla borçlunun alacaklıya olan borcu da, alacaklının borçluya olan borcu da yeniden örgütlenme başvurusundan önce doğmuşsa, bunların takası serbesttir[917]. Ayrıca her ne kadar kanunda yer almasa da her iki borcun da yeniden örgütlenmenin başlamasından sonra doğması ihtimalinde de takasın mümkün olduğu kabul edilmektedir[918]. Fakat takas beyanında bulunan kişi alacağı, prosedürün başlamasından sonra bir başkasından devralmışsa takas beyanında bulunmak yasaktır. Ayrıca alacaklının, prosedürün başlamasından önceki 90 gün içinde borçlu aciz halindeyken, alacağı bir başkasından devralması durumunda da takas yasaklanmıştır (USBC § 553/a-2). Örneğin alacaklı A, borçludan 1000 USD alacaklı ve B de borçluya 1000 USD borçlu olsun. Borçlunun %50 ödeme gücünün olması varsayımında, B, borçluya 1000 USD ödeyecek, ancak borçlu A'ya sadece 500 USD ödeyebilecektir. İşte eğer A, bu alacağını, belirlenen süre içerisinde B'ye devreder ve B de alacak ile borcu takas ederse, masaya 500 USD daha az girecektir. İşte bu sebeple belirlenen süre içinde alacağın devri suretiyle takas yasaklanmıştır. Aynı şekilde bu süre içinde sadece takas hakkı elde etmek amacıyla borçluya yönelik borç oluşturulması da yasaklanmıştır. Bu açılardan Amerikan Hukuku'ndaki düzenlemeler hukukumuza benzemektedir.

Ancak hukukumuzdan farklı olarak Amerikan Hukuku'nda, yeniden örgütlenmenin başlamasından sonra takas beyanında bulunulması otomatik durdurma sebebiyle yasaktır (USBC § 362/a-7). Dolayısıyla eğer alacaklı takas beyanında bulunmak istiyorsa, mahkemeden otomatik durdurmadan muafiyet hakkında bir karar almak zorundadır[919].

Amerikan Hukuku'nda da bankaların, borçlunun hesaplarına takas beyanında bulunmak amacıyla blokaj uygulayıp uygulamayacağı hususu değerlendirilmiştir. Amerikan Yüksek Mahkemesi bankaların otomatik durdurmanın devamı boyunca

---

re Corp. Res. Servs. Inc.), 564 B.R. 196 (United States Bankruptcy Court for the Southern District of New York, 01.03.2017).

[917]*In re W.L. Jackson Mfg. Co.*, 50 B.R. 506 (United States Bankruptcy Court for the Eastern District of Tennessee, 07.06.1985); *In re Enright*, 2015 BL 261143 (United States Bankruptcy Court for the District of New Jersey, 13.08.2015).

[918]*Zions First Nat'l Bank, N.A. v. Christiansen Bros., Inc. (In re Davidson Lumber Sales, Inc.)*, 66 F.3d 1560 (United States Court of Appeals for the Tenth Circuit, 19.09.1995); *Palm Beach Cty. Bd. of Pub. Instruction v. Alfar Dairy, Inc. (In re Alfar Dairy, Inc.)*, 458 F.2d 1258 (United States Court of Appeals for the Fifth Circuit, 23.06.1972).

[919] Mahkemeler bu izni verirken sadece USBC § 553'te yer alan şartların yerine gelip gelmediği konusunda şekli bir inceleme yapmaktadır. Bkz. *In re Ealy*, 392 B.R. 408 (United States Bankruptcy Court for the Eastern District of Arkansas, 11.08.2008).

muhtemel takas haklarını muhafaza etmek için hesaplara bloke koymasının mümkün olduğunu içtihat etmiştir[920]. Buradan hareketle Türk Hukuku açısından bir sonuç çıkararak, ülkemizde de blokajların serbest bırakılması yönünde bir fikir ortaya çıkabilir. Ancak dikkat edilirse, Amerikan Hukuku'nda otomatik durdurma boyunca takas beyanında bulunmak mahkemenin iznine bağlıdır. Dolayısıyla bankalar öncelikle bu konuda mahkemelere başvurarak bu hususta izin isteyecek, bundan sonra da takas beyanını kullanabileceklerdir. Bir diğer deyişle buradaki blokajın amacı sınırlıdır. Ancak ne yazık ki ülkemizde bankalar, konkordato borçlularıiflâs etmiş gibi banka hesaplarını bloke ettiklerinden durum tamamen farklıdır.

§ 8 Konkordato Mühletinin Hacizlere Etkisi

I. Genel Olarak

İcra ve İflâs Kanunu m. 294/2, mühletin daha önceden konulmuş hacizler üzerindeki etkisini düzenlemektedir. Madde, konkordato mühletinin hacizler üzerindeki etkisini uygun düştüğü ölçüde İİK m. 186'nın uygulanacağını ifade ederek çözmektedir[921]. İİK m. 186'da ise iflâsın hacizlere etkisi düzenlenmektedir. Buna göre ihtiyaten haczedilen mallarla iflâsın açıldığı zaman henüz paraya çevrilmeyen hacizli mallar da iflâs masasına dahildir. Dolayısıyla hem madde hükmünden hem de hükmün gerekçesinden hareketle, konkordato mühleti verilmesinin hacizleri kaldırmayacağı açıktır[922]. Zaten İİK m. 308/ç uyarınca borçlunun malları üzerindeki hacizler konkordatonun taraflar açısından bağlayıcı hâle gelmesiyle (konkordatonun tasdiki ya da bu kararın kesinleşmesiyle) kalkacaktır. Ayrıca eğer borçlunun malları mühletten önce paraya çevrilmişse, elbette söz konusu satıştal elde edilen paranın haczi koyduran alacaklıya verilmesi gerekmektedir.

---

[920] *Citizens Bank of Maryland v. Strumpf,* 516 U.S. 16 (United States Supreme Court, 31.10.1995).

[921] İcra ve İflâs Kanunu m. 186 hükmünün konkordatoda hacizlerin durumunu açıklaması bakımından yeterli olmadığı hakkında bkz. Kale, m. 294, Öztek Konkordato Şerhi, s. 354; Atalı, Kesin Mühlet, s. 98.

[922] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato**, s. 98; Atalı, Kesin Mühlet, s. 98; Sarısözen, **Konkordato**, s. 296; Sarısözen, **Yenilikler,** s. ; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 195-196; Akil, **Adi Konkordato,** s. 152; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar, s. 238; Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 234; Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 354; Albayrak, **Konkordato,** s. 104; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 675. Aynı sonuca İİK m. 186'ya atıf yapılmasaydı da İİK m. 294 ve İİK m. 308/ç'den hareketle ulaşılabileceği yönünde bkz. Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar, s. 238.

Konkordatonun hacizleri ortadan kaldırmaması, aslında alacaklıların haklarını koruyan bir düzenlemedir. Çünkü geçici mühlet ve kesin mühlet süresince alacaklılar bir takip yapamamakta ve borçluya iyileşmek için bir koruma sağlanmaktadır. İşte konkordatonun hacizleri kaldırıcı etkisi kabul edilseydi, alacaklılar hem bu sürede takip yapamayacak ve daha önce başlattıkları takiplere devam edemeyecek, hem de konkordatonun reddi durumunda baştan mallara haciz koymak zorunda kalacaklardı. Hatta konkordato mühleti içerisinde borçlunun bu malları elden çıkarması veya tüketmesi ihtimaline binaen alacaklıların, konkordatonun reddinden sonra haczedilecek bir mal bulmaları dahi çoğunlukla mümkün olmayacaktı. Dolayısıyla konkordato mühletinin hacizleri kaldırıcı etkisinin olmaması, alacaklıların konkordatonun reddinden sonraki haklarını koruyucu bir tedbirdir[923].

7101 sayılı Kanun'dan önce iflâsın ertelenmesinin hacizlere etkisi doktrinde muhtelif tartışmalara yol açmıştır. Bu dönemde doktrinde, iflâsın ertelenmesi kapsamında tedbirlere hükmedecek mahkemenin, borçlunun mahkemeye sunduğu iyileştirme projesine uygun davranması şartıyla hacizleri kaldırabileceği ifade edilmiştir[924]. Bu kapsamda doktrinde, iyileştirme projesinin tatbikine katkı sağlayacak olan mallar üzerindeki hacizlerin kaldırılması ve bu yolla malların borçlu kullanımına açılması da savunulmuştur[925]. Buna karşın aksi yönde görüş olarak, hacizlerin kaldırılımasının iflâsın ertelenmesinin amacına aykırı olduğu, hacizlerin kaldırılmasının talep edilmesinin iyi niyet kuralları ile bağdaşmadığı ifade edilmiştir[926]. Kanaatimizce iflâsın ertelenmesi açısından da hacizlerin kural olarak kaldırılması mümkün değildir. Özellikle iflâsın ertelenmesinin uygulamada başarısız olması ve borçlular tarafından kötü niyetli olarak kullanılması karşısında, hacizlerin kaldırılmasının doğru olmadığı da zaten fiilen ortaya çıkmıştır[927].

---

[923]Sarısözen, **Konkordato,** s. 296.

[924] Ermenek, s. 292-293; Özekes, İflâsın Ertelenmesi, s. 3280; Deliduman, **İflasın Ertelenmesi,** s. 78.

[925] Ermenek, s. 293-294.

[926] Pekcanıtez, İflâsın Ertelenmesi, s. 61; Öztek, **İflâsın Ertelenmesi,** s. 94-95; Öztek, Erteleme, s. 63; Muşul, **İflasın Ertelenmesi,** s. 221. Mahkeme tarafından bu yönde bir tedbir kararı verilmediği sürece hacizlerin kaldırılamayacağı hakkında bkz. İsmet Sayhan, **Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerde Borca Batıklık Sebebiyle İflas ve İflasın Ertelenmesi,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2016, s. 203.

[927] Bu kapsamda doktrinde borçlunun iyileşmesiyle beraber tüm borçların ödeneceği ve dolayısıyla hacizlerin devamında bir yarar olmadığı ifade edilse de (Deliduman, **İflasın Ertelenmesi,** s. 79) iflâsın ertelenmesinin 7101 sayılı Kanun ile kaldırılmak zorunda kalması ve uygulamada erteleme sonucunda iyileşen borçlu sayısının azlığı bahsi geçen düşüncenin aksi yönünde bir kanıt teşkil etmştir. Bkz. Sarısözen, **Konkordato,** s. 297.

Ancak, borçlunun özellikle üretim için kullandığı ham madde ve yarı mamul maddeler üzerindeki hacizlerin kaldırılıp kaldırılamayacağı meselesi de değerlendirilmiştir. Doktrinde de haklı olarak belirtildiği üzere, borçlunun üretimi için elzem malzemeler üzerindeki hacizlerin kaldırılması mümkündür[928]. Ancak bunun için borçlunun başka mallarına haciz konulması veya borçlunun bu malların değeri nispetinde teminat göstermesi zorunluluğu getirilmesi gerekmektedir[929]. Kanaatimizce gerçekten böyle bir tedbirin alınması konkordatonun amacına uygun olacaktır. Çünkü borçlu zaten konkordato komiserinin nezaretinde işlerini yürüteceğinden ve alacaklıların zarara uğramaması için komiser inisiyatif üstleneceğinden, borçluya bu malların kullanım imkânının verilmesi doğrudur. Ayrıca bu yönde bir karar alacaklıların da lehinedir. Çünkü borçlunun üretiminin artarak devam etmesi ve borçlunun gelir elde ederek iyileşmesi, alacaklıların menfaatlerine uygundur. Dolayısıyla en azından bu türden mallar için borçluya daha yüksek bir serbestinin tanınması mümkün olmalıdır.

Bu bahiste tereddüt edilen bir diğer husus ise muhafaza tedbirlerinin durumudur. Haczedilen mallar üzerindeki muhafaza tedbirlerinin hacizler baki kalmak şartıyla kaldırılabileceği kabul edilmektedir[930]. Ayrıca konkordato komiserinin yediemin olarak tayin edilebileceği ifade edilmiştir[931]. Ancak burada da İİK m. 88/1'de belirtilen kıymetli taşınır mallar üzerindeki hacizlerin ne olacağı sorusu sorulabilir. Zira borçlunun banknot, hamiline yazılı senet, altın, gümüş gibi mallarının icra dairesinde muhafaza edileceği düzenlenmiştir. Doktrinde ve yargı uygulamasında borçlunun kıymetli taşınır eşyalarının icra dairesinde muhafaza edilmesinin, malın haczedilmiş sayılması için bir geçerlilik şartı olduğu ve sadece bu malların haczinin tutanak altına alınmasının haciz için yeterli olmadığı kabul edilmektedir[932]. Dolayısıyla İİK m. 88/1 anlamında muhafaza tedbirinin kaldırılması

---

[928] Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi**, s. 353; Sarısözen, **Konkordato,** s. 297-298. İflâsın ertelenmesine ilişkin olarak da aynı yönde bkz. Atalay, **Borca Batıklık,** s. 154; Ermenek, s. 292; Öztek, **İflâsın Ertelenmesi,** s. 94; Öztek, Erteleme**,** s. 63.

[929] Sarısözen, **Konkordato,** s. 297-298; Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 353. İflâsın ertelenmesinde de aynı yönde bkz. Atalay, **Borca Batıklık,** s. 153.

[930] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 99; Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 353; Atalı, Kesin Mühlet, s. 98; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 195-196; Sarısözen, **Konkordato,** s. 298. İflâsın ertelenmesinde de muhafaza tedbirlerinin kaldırılabileceği yönünde bkz. Öztek, **İflâsın Ertelenmesi,** s. 94; Atalay, **Borca Batıklık,** s. 154.

[931] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 99. Aksi yönde bkz. Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 196.

[932] Kuru, **İcra ve İflâs, C. I,** s. 636-637; Kuru, **El Kitabı,** s. 426; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 239; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 249; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 167-168; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 223; Muşul,

aslında haczin de kaldırılması anlamına gelir. Buradan hareketle kural olarak kanaatimizce paralar ve kıymetli eşyalar üzerindeki muhafaza tedbirlerinin kaldırılması mümkün olmamalıdır. Ancak doktrinde de haklı olarak ifade edildiği gibi borçlunun ham madde tedariki gibi sebeplerle peşin paraya ihtiyaç duyması gibi bir durumda haczedilen parayı kullanması mümkün olmalıdır[933]. Bunun için de özellikle mahkemenin vereceği geçici ve kesin mühlet kararında ya da komiserin vereceği talimatlarda hangi paranın ne ölçüde kullanılabileceği hususuna açıkça yer vermesi gerekmektedir[934]. Böylece yine konkordatonun amacına ulaşması sağlanabilecektir. Ancak konkordato teklifinin sadece borç tasfiyesi amacını içermesi durumunda konkordato komiserinin nezaretinde dahi paraların kullanılması mümkün olmamaldır[935]. Zira bu durumda söz konusu paralar, plan dahilinde alacaklılara ödenecektir. Bu paraların kullanılması da bahsi geçen şekilde bir teklifin amacına aykırı olacaktır.

Amerikan Hukuku'ndaki yeniden örgütlenmede hacizli malların durumu hakkında ayrı bir düzenleme mevcut değildir. Çünkü USBC § 541 uyarınca borçlunun talebiyle kendiliğinden masa oluşmaktadır. Aslında bu düzenleme yeniden örgütlenmeyi iflâsa yaklaştırıyor gibi görünse de bahsi geçen masanın teşkili ile borçlunun tasarruf yetkisi ortadan kalkmadığından, buradaki "masa" iflâs masasından farklıdır. USBC §541 incelendiğinde de borçlunun kendisine ait olan mallar ve hatta belirli ölçüde eşine ait olan mallar da masaya gireceğinden, hacizlerin kalkmayacağı da açıktır.

Türk Hukuku'nda da hacizlerin konkordato mühletinde devam edecek olması uygulamada özellikle üçüncü kişilerdeki mal ve alacakların haczine ilişkin İİK m. 89 hükmünün nasıl uygulanacağı hususunda tereddüt yaratmaktadır. Dolayısıyla üçüncü kişilerdeki mal ve alacakların haczine ayrı bir alt başlık altında değerlendirmeyi uygun görüyoruz.

Esaslar, s. 355; Muşul, **İcra ve İflâs, C. I,** s. 489; Karslı, **İcra ve İflas,** s. 294; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 161; Postacıoğlu, **İcra,** s. 305; Üstündağ, **İcra,** s.154 ; Postacıoğlu/ Altay, **İcra,** s. 381; Talih Uyar/ Alper Uyar/ Cüneyt Uyar, **İcra Hukukunda Haciz,** 3. Baskı, İzmir: Bilge Yayınevi, 2016, s. 154 vd. Aynı yönde bkz. Yargıtay 8. HD. E. 2017/15070, K.2019/6894, T. 03.07.2019; Yargıtay 8. HD. E. 2016/9784, K. 2019/4519, T. 02.05.2019; Yargıtay 8. HD. E. 2015/21298, K. 2018/17546, T. 18.10.2018; İzmir BAM 8. HD. E. 2018/3058, K. 2019/1522, T. 29.05.2019 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

[933] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 100.

[934] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 101.

[935] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 101.

II. Üçüncü Kişilerdeki Mal, Hak ve Alacakların Haczi

İcra ve İflâs Kanunu m. 89, borçlunun üçüncü kişilerdeki taşınır malları ile hamiline ait olmayan veya ciro edilebilir bir senede dayanmayan tüm hak ve talep haklarının haczini düzenlemektedir. İİK m. 89 hükmü, bir muhafaza tedbiri niteliğindedir[936]. Bu hükme göre alacaklı borçlunun üçüncü kişide bulunan ve belirttiğimiz türden malvarlıklarına haciz koydurmak istiyorsa, icra müdürü tarafından bu kişilere haciz ihbarnamesi gönderilecektir. Bu haciz ihbarnamesi ile üçüncü kişinin elinde bulunan malvarlığı değerlerini icra dairesine ödemesi sağlanır ve düzenlemenin temel amacı borçlu ve üçüncü kişi ile alacaklı arasında bir menfaat dengesi sağlamaktır[937]. Uygulamada İİK m. 89 hükmüne, borçlunun banka hesaplarındaki mevduatına haciz konulması amacıyla sıklıkla başvurulmaktadır.

Konkordato kapsamında İİK m. 89 anlamında esas sorun, borçlunun üçüncü kişideki bir alacağı için mühletten önce haciz ihbarnamesi gönderilmesi ve mühlet içerisinde bu ihbarnamenin tebliğ edilmesi durumunda, alacağın kime ödeneceğidir. Bu konuda doktrinde bir görüş, haciz ihbarnamesinin bir muhafaza tedbiri olduğunu ve mevduat haczinin ihbarnamenin düzenlenmesiyle değil haciz tutanağının tutulması ile gerçekleşeceğini, dolayısıyla haciz mühletten önce konulmuş olacağından mevduattaki paraların da haciz alacaklısına ödenmesi gerektiğini ifade etmektedir[938]. Bu görüş kapsamında İİK m. 89 uyarınca yapılan hacizlerde paraya çevirme olmadığından, hacizli malın paraya çevrilmesini sağlayan alacaklı ile üçüncü kişiye haciz ihbarnamesi gönderten alacaklı arasında bir fark olmadığı belirtilmektedir[939]. Bu kapsamda doktrinde bir görüş, ihbarnamenin bildirim

---

[936] Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,** s. 173; Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 100; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 261; Kuru, **İcra ve İflâs, C. I,** s. 687 vd.; Kuru, **El Kitabı,** s. 463; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s. 254-255; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan,s. 235; Muşul, **Esaslar,** s. 375; Ramazan Arslan, "Borçlunun Üçüncü Kişide Bulunan Alacağının Haczi, Haczin Üçüncü Kişiye Bildirilmesi ve Sonuçları", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 65, S. 4, 2016, s. 3218. Ancak doktrinde muhafaza tedbiri olan haciz ihbarnamesi tebliğinin icra takip işlemi sayılması gerektiğini ifade eden görüşler de bulunmaktadır. Bkz. Cenk Akil, **Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal ve Alacaklarının Haczi,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2013, s. 166-167; Murat Yavaş, **Borçlunun Üçüncü Şahıslardaki Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi,** 1. Baskı, İstanbul: Arıkan Basım Yayın, 2005, s. 58.

[937] Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 260; Yavaş, **Alacak Haczi,** s. 17.

[938] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 100; Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 355; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,s. 239; Akil, **Adi Konkordato,** s. 154.

[939] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 100; Uyar, **İlkeler,** s. 91; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar, s. 239.

niteliğinde olduğunu ve muhafaza tedbiri olarak değerlendirilmemesi sebebiyle de paranın alacaklıya ödenmesi gerektiğini vurgulamıştır[940].

Bir başka görüşe göre mühletten sonra İİK m. 89 uyarınca haciz ihbarnamesi tebliğ edilse de paranın, haciz alacaklısına değil borçluya ödenmesi gerekir[941]. Bu görüş esasında haciz ihbarnamesinin bir icra takip işlemi olduğunu ve mühletten sonra haciz ihbarnamesi tebliğ edilse bile, paranın alacaklıya ödenmesinin icra takibine devam edilmesi anlamına geldiğinden hareket etmektedir[942]. Bir başka deyişle bu görüşü savunan yazarlar, İİK m. 89 uyarınca paranın alacaklıya ödenmesini İİK m. 294'teki takip yasağına aykırı görmüşler ve böylece paranın alacaklıya değil borçluya ödenmesi gerektiğini kabul etmişlerdir. Bu görüşün gerekçesi olarak borçlunun mevduatı hakkında gönderilen haciz ihbarnamesinin uygulanması durumunda borçlunun nakit akışının kesileceği ve bu sebeple konkordatonun başarıya ulaşma ihtimalinin de ortadan kalkacağı belirtilmiştir[943]. Özellikle müstakbel alacakların da haczi gündeme geldiğinde, bu tedbirin süreklilik arz edeceği ve bunun da konkordato ile bağdaşmayan bir sonuca yol açacağı ifade edilmektedir[944].

Buna benzer yönde iflâsın ertelenmesi açısından ileri sürülen bir başka görüş, haczedilen şeyin para olup olmadığına göre bir değerlendirme yapmaktadır. Buna göre haczedilen şey para ise İİK m. 88 uyarınca bu paraya fiilen el konulmadıkça haciz tekemmül etmez. Dolayısıyla bu paranın haciz alacaklısına değil borçluya ödenmesi gerekir. Ayrıca yine bu görüş kapsamında mühletten sonra da haciz ihbarnamesinin tebliği mümkün olmamalıdır[945].

Kanaatimizce söz konusu meselenin çözümü için haciz ihbarnamesinin niteliği dikkatli olarak değerlendirilmelidir. Öncelikle ifade edilmelidir ki yargı uygulamasında da İİK m. 89'da belirtilen haciz ihbarnamesinin muhafaza tedbiri

---

[940] Sarısözen, **Konkordato,** s. 275.
[941] Atalı, Kesin Mühlet, s. 99; Atalay, Değerlendirmeler, s. 129; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 195.
[942] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 195. Haciz ihbarnamesinin bir icra takip işlemi olduğu hakkında bkz. Arslan, **İcra Takip İşlemleri**, s. 118 vd. İflâsın ertelenmesi kapsamında da haciz ihbarnamesinin bir icra takip işlemi olduğundan bahisle mühletten sonra tebliğ edilen haciz ihbarnamesi üzerine paranın alacaklıya değik borçluya ödenmesi gerektiği yönünde bkz. Öztek, **İflâsın Ertelenmesi,** s. 99; Deliduman, **İflasın Ertelenmesi,** s. 148.
[943] Atalı, Kesin Mühlet, s. 99; Atalay, Değerlendirmeler, s. 129.
[944] Atalay, Değerlendirmeler, s. 130.
[945] Atalay, **Borca Batıklık,** s. 154.

niteliğinde kabul edildiği açıktır[946]. Zaten İİK m. 89'un dahil olduğu kısmın başlığı "mahcuz mallar üzerindeki muhafaza tedbirleri" şeklindedir. Dolayısıyla söz konusu mevduat haczi, haciz kararının verilmesiyle tekemmül eder. Bu sebeple eğer banka mevduatları üzerinde mühletten önce haciz konulduysa bunun geçerli olduğunu kabul etmek gerekir. Doktrinde savunulan ve mühletten sonra haciz ihbarnamesi tebliğ edilse dahi paranın alacaklıya ödenmesi gerektiğini ifade eden görüşe katılmamaktayız. Çünkü burada artık haciz tekemmül etmiş ve ihbarname de gönderilmiştir. İhbarnamenin mühletten sonra tebliğ edilmesinin durumu değiştirmemesi gerekir. Aksi halde borçlunun elindeki bir taşınır mala haciz koyan alacaklı ile borçlunun üçüncü kişideki mallarına haciz koyduran alacaklı arasında bir eşitsizlik gündeme gelir. Haciz ihbarnamesi bir icra takip işlemi sayılsa dahi durum değişmeyecektir. Çünkü bu kabulde dahi haciz ihbarnamesinin düzenlenerek tebliğe çıkarılmasından sonra icra dairesinin herhangi bir işlemi yoktur. İşte böyle bir ihtimalde mühletten sonra haciz ihbarnamesi tebliği sebebiyle paranın alacaklıya değil borçluya ödenmesi kabul edilirse, artık postadaki gecikmelerin sorumluluğu alacaklıya yükletilmiş olacaktır. Bunun da her hâlde alacaklıların menfaatini önemli ölçüde zedeleyeceği açıktır.

Kaldı ki burada alacağın doğduğu tarih de dikkate alınabilir. Bu kapsamda eğer mühletten önce bir alacak doğmuş ve haczedilmişse, aşağıda detaylarını belirteceğimiz gibi nasıl ki mühletten önce doğan alacakların devri söz konusuysa, bu alacaklar için haciz ihbarnamesi mühletten sonra tebliğ edilse bile para alacaklıya verilir. Ancak mühletten sonra doğan alacaklar için haciz ihbarnamesi tebliğ edilmesi ve böylelikle paranın alacaklıya ödenmesi mümkün olmamalıdır.

Ancak burada borçlunun müstakbel bir alacağının haczinin borçlu açısından ağır sonuçlar doğurabileceği yönündeki kaygı da dikkate değerdir. Bilindiği üzere müstakbel alacakların da haczi mümkündür[947]. Fakat bunun için müstakbel alacağın

---

[946]"*Şikâyetçi üçüncü kişinin iptalini talep ettiği haciz ihbarnameleri 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (İİK) 89. maddesinde düzenlenmiştir. Alacaklının talebi üzerine borçlunun üçüncü kişilerdeki mal ve alacakları haciz tutanağının düzenlenmesi üzerine haczedilmiş olur. İİK'nın 88. maddesinin üst başlığında da açıkça belirtildiği gibi üçüncü kişiye haciz ihbarnamesi gönderilmesi haczitamamlayan bir işlem değil üçüncü kişi elinde bulunan mal veya alacağın borçluya teslimini veya ödenmesini önleyen muhafaza tedbiridir."* bkz. Yargıtay HGK E. 2017/12-725, K. 2019/470, T. 17.04.2019. Aynı yönde bkz. Yargıtay 4. HD. E. 2015/11619, K. 2016/2810 ,T. 03.03.2016; Yargıtay 12. HD. E. 2007/23620, K. 2008/1734, T. 01.02.2008; Yargıtay 12 HD. E. 2016/20027, K. 2017/11660, T. 28.09.2017; Yargıtay 23. HD. E. 2016/3855, K 2019/3608, T. 16.09.2019; Yargıtay 12. HD. E. 2018/14300, K. 2019/2184, T. 15.02.2019 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

[947] Ancak doktrinde müstakbel alacakların haczedilmesinin maaş ve ücretler dışında mümkün olmadığı da ifade edilmiştir. Bkz. Necmeddin M. Berkin, **İcra ve İflâs Kanunu Şerhi**, 2. Bası,

doğmasına sebep olacak bir hukukî ilişkinin de var olması gerekir[948]. Bir diğer deyişle henüz var olmayan hukukî ilişkilerden doğacak alacakların haczedilmesi mümkün değildir. Buradan hareketle eğer mühletten önce var olan bir hukukî ilişkiye, örneğin kira ilişkisine dayanan bir alacak haczedilmişse, mühletten sonra buna dair ihbarname tebliğ edilse dahi paranın alacaklıya ödenmesi gerekir. Borçlunun nakit akışının kesileceğine dair kaygı, mühletten önce müstakbel alacağın haczini sağlayan alacaklının menfaatini ortadan kaldırmamalıdır. Zira borçlunun nakit akışının zedeleneceği güdüsünden hareket edilirse, birçok mal üzerindeki haczin kaldırılması gibi olağanın üstünde bir sonuç da gündeme gelebilir. Örneğin bu düşünceden paraya ihtiyacı olan borçlunun değerli bir malının hacizli olması durumunda da borçlunun ihtiyacından bahisle haczin kaldırılması sonucu gündeme gelebilecektir. Fakat bizzat İİK m. 294 atıfyla İİK m. 186, hacizlerin devam edeceğini kabul ettiğine göre, müstakbel alacağa haciz koyan alacaklının bu hacizden faydalanmasının da engellenmemesi gerektiği, aksi durumda alacaklılar arasında bir eşitsizliğin doğabileceği kanaatindeyiz[949].

§ 9 Müstakbel Alacakların Devri

Kesin mühletin alacaklılar bakımından bir diğer sonucu da müstakbel alacakların devrinin yasaklanmış olmasıdır. İİK m. 294/6 uyarınca konkordato mühletinin verilmesinden önce müstakbel bir alacağın devri sözleşmesi yapılmışsa ve devredilen alacak da konkordato mühletinden sonra doğmuşsa bu devir hükümsüzdür.

Alacağın temliki, TBK m. 183 vd. hükümlerinde düzenlenmiştir.Kanunda alacağın temliki hakkında bir tanımlama mevcut değildir. Ancak doktrinde alacağın temliki, bir alacak hakkı sahibinin bu hakkını fer'ileriyle birlikte bir üçüncü kişiye sözleşme yoluyla devretmesi şeklinde ortaya çıkan bir tasarruf işlemi olarak

---

İstanbul, 1948, s. 235. Yargıtay bir kararında İİK m. 89 uyarınca bir alacağın haczedilebilmesi için alacağın kesinleşmiş ve muaccel olması gerektiğini ifade etmiştir. Bkz. Yargıtay 12. HD. E. 2016/7120, K. 2016/15450, T. 01.06.2016; emsal.yargitay.gov.tr, E.T.: 07.02.2020.

[948] Mustafa Oskay, Coşkun Koçak, Adnan Deynekli, Ayhan Doğan, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C. II,** 1. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2007, s 2595-2596; Uyar, Uyar, Uyar, **Haciz,** s. 256; Arslan, **Alacağın Haczi,** s. 3226. Aynı yönde bkz. Yargıtay 12. HD. E. 2017/9416, K. 2018/5340, T.28.05.2018; Yargıtay 23. HD. E. 2015/1685, K. 2017/439, T 16.02.2017; Ankara BAM. 23. HD. E. 2017/209, K. 2017/231, T. 21.03.2017 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

[949]Bu hususta bkz. Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 355-356; Sarısözen, **Konkordato,** s. 277.

tanımlanmaktadır[950]. Alacağın temlikinin konusunu kaynağı ne olursa olsun alacak hakkı oluşturur. Bu bir tasarruf işlemi olduğundan kural olarak devir anında söz konusu alacağın mevcut olması gerekir. Ancak doktrinde müstakbel alacakların devrinin de mümkün olduğu kabul edilmektedir[951]. Fakat müstakbel alacakların temliki, halihazırda mevcut olan alacakların temlikinden bazı farklı özellikler arz etmektedir. Buna göre mevcut bir alacak temlik edilirken, alacağın temlikine dair sözleşmenin kurulmasıyla alacak hakkı temlik alana geçer. Fakat müstakbel bir alacağın temlikinde bu mümkün değildir. Dolayısıyla tasarruf işleminin yapıldığı an ile bunun hüküm doğuracağı an, müstakbel alacak temlikinde farklı zamanlardır[952]. Tasarruf işlemi sözleşmeyle gerçekleşmekte ve fakat bu işlem hükümlerini, alacağın doğduğu andan itibaren doğurmaktadır.

Müstakbel alacakların temlikine en çok kredi temin etmek için başvurulmaktadır. Krediye ihtiyaç duyan borçlu, kredi kuruluşu ile kredi sözleşmesini yaptığı esnada, aldığı kredinin teminatını teşkil etmek üzere müstakbel bir alacağını veya alacaklarını devretmektedir. Özellikle kira sözleşmelerinden doğan alacakların devri uygulamada sık rastlanan bir yöntemdir. Hatta bu kapsamda toptan alacak temliklerine de rastlanmaktadır. Bu yönteme özellikle faktoring sözleşmelerinde rastlanmaktadır. Faktoring sözleşmesi, mal ve hizmet satışlarından doğmuş veya doğacak olan fatura gibi belgelere dayanan alacakların bir şirket tarafından devralındığı ve şirketin de buna karşılık borçluya kredi ve garanti gibi hizmetleri sunmayı üstlendiği türden sözleşmelerdir[953]. Faktoring sözleşmeleri

---

[950] Mustafa Arıkan, "Türk Özel Hukukunda Alacağın Temliki", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 13, S. 1, 2005, s. 13; Ali Şafak/ Duygu Diren/ Evren Baklacı Çakıroğlu/ Tuğçe Öztürk Almaç, **Alacağın Temliki (Devri),** 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017, s. 1-2; Eren, **Genel Hükümler,** s. 1370; Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 240; Tunçomağ, s. 1074.

[951] Arıkan, s. 146; Eren, **Genel Hükümler,** s. 1381 vd.; Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 248; Tercier/ Pichonnaz/ Develioğlu, s. 520; Kemal Dayınlarlı, **Borçlar Kanununa Göre Alacağın Temliki,** 4. Baskı, Ankara: Dayınlarlı Hukuk Yayınları, 2010, s. 59; Arif B. Kocaman, **Alacağın Temlikinin Benzer Üçlü İlişkiler Karşısındaki Teorik Sınırı Sorunu,** 1. Baskı, Ankara: Olgaç Matbaası, 1989, s. 113. Bunun beklenen hakkın temliki niteliğinde olduğu yönünde bkz. Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 248-249; Şafak/ Diren/ Baklacı Çakıroğlu/ Öztürk Almaç, s. 38.

[952] Feyzioğlu,s. 628; Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 248-249; Arıkan, s. 146; Aral, s. 116; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 199.

[953] Remzi Demir, "Factoring Sözleşmesi", **Journal of Yaşar University,** C. 8, Özel Sayı, 2013, s. 878; Yüce Uyanık, "Faktoring Sözleşmesi", **Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 4, S. 2, 2014, s. 162 vd.; Cumhur Özakman, **Factoring Sözleşmeleri,** 1. Baskı, İstanbul, 1989, s. 15. Faktoring sözleşmesinin en önemli unsurunun alacak temliki olduğu yönünde bkz. Arif Kocaman, **Factoring İşleminin Hukuki Niteliği,** 1. Baskı, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, 1992, s. 21.

garanti, hizmet ve finansman işlevlerine sahiptir[954]. Zira faktoring sözleşmeleri ile kaynak ihtiyacı duyan bir borçlu, alacaklarını temlik ederek hızlı bir nakit varlık yaratmakta ve böylece sattığı ürün ve hizmetlerin bedelini alıncaya dek geçen süreyi finanse etmektedir[955].

Konkordatonun bu müstakbel alacak temliklerine etkisi özel olarak düzenlenmiştir. Bu düzenleme 7101 sayılı Kanun'dan önceki konkordato hükümlerimizde mevcut değildi. İsv.İİK m. 297/4 hükmünde de mühlet kararından onaylanmasından önce yapılan ancak mühletten sonra talep edilebilir hâle gelen alacakların temlikinin geçersiz olduğu düzenlenmiştir. İsviçre Hukuku'nda söz konusu düzenlemenin iyileşme dostu olduğu ve temel amacının da borçluya likidite sağlamak olduğu ifade edilmiştir[956]. Hukukumuzda da benzer düşünceler mevcut olup bu düzenlemenin borçlunun malvarlığını koruma amacı güttüğü belirtilmiştir. Zaten maddenin gerekçesinde de bu husus vurgulanmıştır[957]. Ayrıca madde gerekçesinde temliklerin hükümsüzlüğü ile elde edilmek istenen amaca tasarrufun iptali davası ile de ulaşılabileceği ifade edilmiştir. Fakat tasarrufun iptali davasının objektif şartlarından bir tanesi de zaman sınırı olduğundan, İİK m. 294/6 hükmünün daha geniş bir koruma sağladığı da ortadadır. Ancak doktrinde bu düzenlemenin özellikle kredi sözleşmeleri bakımından önemli sorunlar doğuracağı ve kredi ilişkilerini baştan imkânsız kılacağına yönelik eleştiriler de mevcuttur[958]. Fakat biz bu görüşe katılmamaktayız. Zira borçlunun muvazaalı bir temlikle, belirli fedakârlıklara katlanan alacaklıları zarara uğratma riskinin engellenmesi daha ön planda tutulmalıdır. Çünkü kredi sözleşmelerinde kredi alanın iflâs etmesi veya konkordato mühleti alması gibi ihtimaller her zaman mevcuttur.

---

954 Betül Tiryaki, "Factoring İşlemi ve Factoring İşleminin Hukuki Niteliği", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 8, S. 2, 2006, s. 194.

955 Demir, Factoring, s. 879; Tiryaki, s. 190.

956 Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 102; Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 200-201.

957 Madde gerekçesi şu şekildedir: "*Maddenin altıncı fıkrasıyla, İsviçre İcra ve İflâs Kanununun konkordato mühleti verilmesinden evvel yapılan ve ileride doğacak alacağın devrine ilişkin olan sözleşmelerin, devredilen aalcağın konkordato mühletinin verilmesinden sonra doğması halinde hükümsüz olacağı mehaz Kanunun 297 nci maddesinin dördüncü fıkrasıyla uyumlu bir düzenleme yapılmaktadır. Bu hükmün amacı konkordato alacaklılarının müracaat edebilecekleri malvarlıklarını korumaktır. Her ne kadar bu fıkrayla elde edilmek istenen amaca 277 ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davası ile de ulaşılabileceği düşünülebilirse de, tasarrufun iptali davası şartlarının (özellikle aciz vesikası alma şartının) pek çok olayda gerçekleşmeyebileceği dikkate alınarak İsviçre İcra ve İflâs Kanunundaki çözüm şeklinin daha uygun olduğu sonucuna varılarak, yedinci fikra düzenlenmektedir.*"

958 Sarısözen, **Konkordato,** s. 299.

Müstakbel alacak temlikinin hükümsüz sayılması için temlik işlemi mühletten önce yapılmış olsa dahi temlik edilen alacağın mühlet içinde doğmuş olması aranmaktadır. Kanunun önem verdiği husus alacağın ne zaman doğduğudur. Yoksa alacağın muacceliyet tarihi önemli değildir[959]. Alacağın doğumu ile muacceliyeti birbirinden farklı kavramlardır. Alacağın ne zaman doğduğu ne zaman muaccel olduğu da maddi hukuka göre çözümlenecektir. Yukarıda borç ve borç ilişkisi kavramlarından bahsedilmişti. Buna göre borç, bir kimsenin bir başkasına belirli bir edimi yerine getirmekle yükümlü olduğu hukukî bağ iken; borç ilişkisi içinde en az bir borç bulunduran hukukî ilişkidir[960]. Genellikle borç (veya aksi yönden alacak) borç ilişkisinin kurulmasıyla doğar. Örneğin peşin satışlarda borç ilişkisi ve borç, sözleşmenin kurulmasıyla doğmaktadır. Fakat alacağın doğumu, borç ilişkisinin kurulmasından sonra da olabilir. Örneğin bir kredi açma sözleşmesinde[961] müşterinin sözleşmede belirlenen şartlarla bankadan kredi talep etmesi üzerine bankanın müşteriye kredi vermesiyle alacak doğar. Ancak borç/alacak ilişkisi sözleşmenin kurulmasıyla doğmuştur. Bu kredinin müşteri tarafından bankaya geri ödeneceği tarih (vade) ise alacağın muaccel olduğu yani talep edilebilir durumda olduğu zamanı ifade eder.

Eğer temlik edilen alacak mühletten önce doğduysa, mühletten sonra muaccel olsa dahi söz konusu alacakların temliki geçerli kabul edilmektedir. Örneğin bir sözleşme geciktirici şarta bağlıysa, sözleşme kurulur ancak hükümlerini şartın gerçekleşmesi ile doğuracaktır[962]. Dolayısıyla bu sözleşmeden doğan alacaklar da şartın gerçekleşmesi ile doğmuş olacaktır. O yüzden geciktirici şarta bağlı alacaklar

---

[959]Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 102; Pekcanıtez/ Erdönmez, Değerlendirmeler, s. 129; Sarısözen, **Konkordato,** s. 299; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 177; Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 357; Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 235; Atalı, Kesin Mühlet, s. 101; Erdönmez, Tespitler, s. 140; Akil, **Adi Konkordato,** s. 156; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar, s. 247-248, dn. 96; Kaplan, s. 81-82.

[960] Bkz. dn. 75.

[961]Kredi açma sözleşmesi, krediyi verenin, krediyi alana belirli bir sınıra kadar, belirli veya belirsiz bir zaman süreci içinde, belli şartlarla krediyi çeşitli kredi türleri halinde veya bir tek kredi şeklinde kullandırmayı, diğer tarafın da aldığı krediyi faiz, komisyon ve diğer giderler ile birlikte geri ödemeyi taahhüt ettiği bir çerçeve sözleşmedir. Bkz. Erhan Bulut, "Kredi Sözleşmelerinin Hukuki Niteliği ve Türleri", **Mevzuat Dergisi,** Y. 5, S. 49, 2002, https://www.mevzuatdergisi.com/2002/01a/01.htm. Kredi açma sözleşmelerinin farklı tanımları hakkında bkz. Burak Özen, **Kredi Açma Sözleşmeleri,** 1. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017, s. 11 vd.

[962] Eren, **Genel Hükümler**, s. 1315; Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 248; Tercier/ Pichonnaz/ Develioğlu, s. 285.

açısından şart mühletten sonra gerçekleştiyse, daha önce bu alacak için yapılan temlik işlemi hükümsüz olacaktır[963].

Bu kapsamda alacağın temlikinin ifa uğruna ya da ifa yerini tutan temlik olması arasında herhangi bir fark yoktur[964]. Her iki ihtimalde de eğer alacak mühlet içinde doğmuşsa temlik hükümsüzdür. Buradaki hükümsüzlük ifadesinin ne anlama geldiği de değerlendirilmelidir. Doktrinde bir görüş, bu durumda sözleşmenin kesin hükümsüz olduğunu kabul etmektedir[965]. Bir başka görüş ise kesin hükümsüzlük yaptırımının uygulanmaması gerektiği, bu temlik işleminin sadece konkordato masasına karşı bir geçersizlik olduğu, temlik alacaklısının konkordatoya alacak kaydı yaptırarak tatminini isteyebileceği ifade edilmiştir[966]. Kanaatimizce de burada kesin hükümsüzlük yaptırımı uygulanmamalı, konkordato mühletinin iyileşme nedeniyle kaldırılması durumunda söz konusu temlik geçerli olmalıdır. Eğer mühlet içinde doğmuş bir alacağın temliki kesin hükümsüz kabul edilirse, iyileşen bir borçlunun mühletten önce yaptığı bu tasarruf işleminin hükümsüz kabul edilmesi ve böylece kredileri açısından teminat teşkil eden bir kaynaktan borçlunun yoksun kalması sonucu doğar. Bu kapsamda konkordato mühleti kaldırılıp borçlunun iflâsına karar verilirse elbette bu hükümsüzlük geçerli olmaya devam edecektir. Benzer şekilde konkordato tasdik edilirse de bu hükümsüzlük yaptırımı uygulanacaktır. Doktrinde, yapılan işlemin kesin hükümsüz olduğundan bahisle, alacağın temlikinin hükümsüzlüğünün de genel hükümlere göre görevli ve yetkili mahkeme tarafından tespit edileceği ifade edilmektedir[967]. Fakat kanaatimizce bu işlem konkordato alacaklılarına karşı hükümsüz olduğundan bu konudaki kararın konkordato dosyasına bakan mahkeme tarafından tespit edilmesi mümkündür. Ancak dikkat edilmelidir ki eğer borçlu konkordato borçlusuna mı yoksa temellük edene mi ödeme yapacağı konusunda tereddüde düşmüş ve tevdi makamı tayini yoluna başvuracaksa bunu sulh hukuk mahkemesinde talep etmelidir (HMK m. 382/I-d,3).

Ortada bir ivazlı temlik varsa, temlik edenin TBK m. 191 garanti yükümlülüğünden bahisle temlik alanın konkordatoya alacak kaydı yapması da mümkün olmalıdır. Çünkü TBK m. 191 uyarınca alacağı temlik eden borçlu temlik

[963] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 200.
[964] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 201.
[965] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 202.
[966] Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 675; Albayrak, **Konkordato,** s. 107.
[967] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 203.

anında alacağın varlığı ve alacağı ödeyecek borçlunun ödeme gücünün varlığını garanti etmiş durumdadır. Buradaki alacağın varlığı, alacağın hukuken gerçekleşebilir, borçluya karşı mevcut ve herhangi bir def'iye maruz kalmamış olmasını ifade eder[968]. Müstakbel alacak temlikinde de temlikin hükümleri alacağın doğduğu anda gerçekleşeceğinden, artık borçlunun bu anda bir garanti yükümlülüğünden bahsedilmelidir. İşte bu ihtimalde temlik alan (örneğin banka), bu temlik edenin garanti yükümlülüğünden dolayı ifa ettiği karşı edimi ve faizlerini, devir sebebiyle yapılan giderleri, borçluya karşı devraldığı alacağın elde edilmesi için yaptığı giderleri ve diğer zararlarının toplamını konkordato komiserine bildirebilir (İİK m. 299, TBK m. 193).

Alacağın temliki sözleşmesine konu alacak mühletten önce veya tasdikten sonra doğmuşsa bu sözleşme tabii ki geçerlidir. Ancak bu durumda borçlu, özellikle mühlet içinde konkordato borçlusuna bir ödeme yapmış olabilir. Bu durumda yapılan ödemenin akıbetinin ne olacağı sorusu akla gelmektedir. Kanaatimizce temellük eden alacaklı, artık ortada geçerli bir sözleşme mevcut olduğundan ödenen bu paranın kendisine iadesini sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre isteyebilir. Ancak elbette bu durumda temellük edenin, konkordato borçlusuna karşı mühlet içerisinde takip yapmasının mümkün olmayacağı hususu değerlendirilmelidir. Temellük eden alacaklının sebepsiz zenginleşmeden doğan alacağı, borçlunun bu borcu konkordato borçlusuna ödemesiyle doğar. Dolayısıyla bu alacak bahsedilen ihtimalde mühlet içerisinde doğmaktadır. Kanaatimizce artık sebepsiz zenginleşmeden doğan bu alacak konkordatoya tâbi olmamalıdır. Çünkü eğer temellük edenin alacağının konkordatoya tâbi olduğu kabul edilirse, bu alacaklı geçerli bir tasarruf işlemi olmasına ve kendi kusuru olmamasına rağmen sadece borçlunun ihmâlinden dolayı projede belirtilen oranda alacağını kaybedecek veya belirtilen vade kadar beklemek zorunda kalacaktır. Bunun da alacaklının hakkını olağanüstü ölçüde zedelediği açıktır. Kaldı ki kural olarak mühletten önce doğan alacakların konkordatoya tâbi olduğu düşünülürse bu sonuç konkordatonun genel yapısına da uygundur.

---

[968]Dayınlarlı, s. 242 vd.; Tekinay/ Akman/ Burcuoğlu/ Altop, s. 261; Tunçomağ, s. 1099; Feyzioğlu, s. 645; Hüseyin Can Aksoy, "Alacağı Temlik Edenin Kanundan Doğan Garanti Sorumluluğunun Ekonomi Hukuku Prensipleri Işığında Değerlendirilmesi", **Ankara Barosu Dergisi,** S. 1, 2012, s. 156; Güler Gümüşsoy, "Alacağın Devrinde Devredenin Garanti Yükümlülüğü", **İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlamamış Yüksek Lisans Tezi,** 2013, (Çevrimiçi), https://openaccess.iku.edu.tr/bitstream/handle/11413/737/GulerGumussoyYLtez.pdf?sequence=1&isAllowed=y, E.T.: 20.03.2020.

Müstakbel alacakların temlikinin yasak olmasının sadece konkordatoya tâbi alacaklar için mi yoksa tüm alacaklar için mi geçerli olduğu hususu da değerlendirilmelidir. Öncelikle eğer mühlet içerisinde bir alacak temliki komiserin izniyle yapıldıysa bir sorun yoktur. Ancak mühlet içerisinde bir alacak temliki yapıldıysa bunun durumu farklı ihtimallere göre değerlendirilmelidir. Öncelikle bu alacak temliki ivazsız gerçekleştiriliyorsa, bu alacak temliki işlemi bir tasarruf işlemi niteliğinde olacağından yasak işlemler kapsamına girecek ve hükümsüz olacaktır. Ancak bu işlem ivazlı gerçekleştiriliyorsa bu sefer de komiserin izninin olup olmadığı değerlendirilmelidir. Eğer komiser böyle bir işleme izin verdiyse bu işlem geçerli ve alacaklının alacağı da konkordatoya tâbi değildir. Ancak işlem komiserin izni olmadan gerçekleştiyse bu durumda alacağı devralan alacaklının temlik sözleşmesinden doğan alacağı konkordatoya tâbi olacaktır.

Ayrıca mühletten önce mühlet içerisinde doğacak örneğin İİK m. 206/1'in ilk sırasında yazılı alacaklardan birinin temliki durumunda acaba bu temlik geçersiz olacak mıdır? Kanaatimizce söz konusu alacak için mühlet içerisinde takip yapılabileceğinden ve zaten bu kalemler mühlet içrisinde ödenebileceğinden, böyle bir müstakbel alacağın devrini engelleyen kural artık geçerli olmamalıdır[969].

Uygulamada en çok tartışma doğuran nokta mühletten önce borçlunun bir taşınmazından elde edeceği kira alacaklarını, kredi sözleşmesi kapsamında bankaya devretmesidir. Temlikin yapılmasından sonra borçlu konkordato talep eder ve mühlet kararı verilirse, mühlet içerisine denk gelen kira bedellerine ilişkin temlikin geçerli olup olmayacağı tartışmalıdır. Doktrinde bir görüş, kira bedellerinin aydan aya ödemeli ise her ay yeniden doğan bir borç olduğunu ve bu sebeple de bu bedellere ilişkin temlikin geçersiz olduğunu, dolayısıyla bedellerin konkordato borçlusuna ödenmesi gerektiğini ifade etmiştir[970]. Bir başka görüşe göre de kira bedelleri bir kira dönemi için sözleşmenin yapıldığı tarihte doğar ve fakat aydan aya muaccel olur[971]. Bu durumda da eğer mühletten önce kira bedelleri temlik edilmişse, artık alacağın doğum anı mühletten önce olduğu için mühlet içinde kira bedellerinin temlik alan alacaklıya ödenmesi gerekir. Kanaatimizce kira bedelleri sözleşmenin kurulmasıyla

---

[969] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 203; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar, s. 248.
[970] Aral, s. 167; Özkaya Ferendeci, s. 220; Albayrak, **Konkordato,** s. 107; Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 360; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 675.
[971] Erdönmez, Tespitler, s. 140; Sarısözen, **Konkordato,** s. 301.

doğar ancak bedelin ödeneceği tarihte muaccel olur. Buna esasında TBK düzenlemelerinden de ulaşılabilir. Örneğin TBK m. 346 uyarınca konut ve çatılı işyeri kiralarında kira bedelinin zamanında ödenmemesi durumunda diğer kira bedellerinin de muaccel olacağına dair kayıtlar geçersizdir. Bu kapsamda kira bedellerinin her ay doğacağı kabul edilseydi, bu düzenlemeye de gerek bulunmazdı. Zira doğmamış bir alacağın muaccel olmasından da söz edilemez. Ancak söz konusu bedeller sözleşmenin kurulmasında doğduğu için TBK'da da böyle bir düzenleme yapma ihtiyacı güdülmüştür. Benzer şekilde TBK m. 313-314 ve 315 hükümlerinde de kira bedelinin muacceliyetinden bahsedilmesinden hareketle de kira bedelinin sözleşmenin kurulmasıyla doğacağını ve aylık ödemelerin sözleşmede belirtilen tarihlerde muaccel olacağını kabul etmek gerekir.

Bir örnek vermek gerekirse, 01.04.2018 tarihinde bir yıllık bir kira sözleşmesi yapılmış ve doğacak kira bedelleri 05.07.2018'de bankaya temlik edilmiş olsun. Kiraya veren borçluya 05.09.2018'de konkordato mühleti verilmesi durumunda kanaatimizce sözleşmenin kurulmasıyla kira bedelleri doğduğundan yapılan temlik geçerlidir ve bedeller bankaya ödenir. Ancak kira sözleşmesinin belirli süreli olması ve süre sonunda sözleşmenin yenilenmesi durumunda mühlet içindeki yenileme tarihinde bir sonraki yılın kira bedelleri doğmuş olacağından artık bu yeni dönemdeki kira bedelleri konkordato borçlusuna ödenir.

§ 10 Konusu Para Olmayan Alacakların Para Alacağına Dönüşmesi

İcra ve İflâs Kanunu'nda mühletin alacaklılar bakımından sonuçlarını düzenleyen 294. maddenin son fıkrası, konusu para olmayan alacaklar hakkındadır. Buna göre borçludan para alacağı dışında bir alacağı olan kişiler bu alacaklarını para alacağına dönüştürerek komisere bildirirler. Ancak borçlu, komiserin onayıyla söz konusu borçların aynen ifasını da üstlenebilir (İİK m. 294/7). Benzer düzenleme mehaz İsv.İİK m. 297/9'da da yer almaktadır. Burada amaç söz konusu alacakların konkordato projesine göre ifa edilebilmesinin sağlanması olup mal vermek suretiyle konkordatonun zor olması da bu hükmün getirilmesinde önem arz etmektedir[972].

[972] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 102; Kuru, **İcra ve İflâs, C. IV,** s. 3893; Sarısözen, **Konkordato,** s. 302; Akil, **Adi Konkordato,** s. 157; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar, s. 249; Albayrak, **Konkordato,** s. 108.

Benzer bir düzenleme iflâsta da yer almaktadır. İİK m. 198 uyarınca mevzuu para olmayan alacak para alacağına çevrilecek; ancak iflâs idaresi taahhüdün aynen ifasına da karar verebilir. Bu durumda alacaklının talebi üzerine iflâs idaresinin teminat göstermesi zorunludur. Konkordatoda iflâstakinden farklı olarak paraya çevirmeyi alacaklı yapacaktır[973]. Ayrıca konkordato mühletinde borçlu, komiserin izniyle borcun aynen ifasını üstlenirken; iflâsta borcun aynen ifasını üstlenen kimse müflis değil iflâs idaresidir.

Konkordatoda alacaklılar, konkordato komiserinin yapacağı ilân üzerine alacaklarını bildireceklerdir. Bu bildirim yapılırken alacaklılar söz konusu alacaklarını paraya çevirmek zorundadır. İsviçre Hukuku'ndan farklı olarak alacağı paraya çevirerek bildirme yetkisi alacaklıdadır. Ancak alacaklı, yüksek miktarda bir bildirim de yapabilir. Fakat böyle bir bildirim olsa dahi konkordato komiseri bu alacağı reddedemez. Alacağı çekişmeli hâle getirme yetkisi borçludadır. Eğer borçlu alacağı çekişmeli hâle getirmemiş ancak konkordato komiseri alacka miktarının olması gerekenden yüksek olduğu fikrindeyse bunu raporuna ekler ve asliye ticaret mahkemesine sunar. Ayrıca diğer alacaklılar da yapılan bildirime asliye ticaret mahkemesinde itiraz edebilir[974]. Bu açıdan İsviçre Hukuku'ndaki düzenleme, yani alacakların konkordato komiseri tarafından paraya çevrilmesi kuralının daha doğru olduğu kanaatindeyiz[975].

Söz konusu alacakların hangi tarihte paraya çevrileceği ise tartışmalıdır. Zira bu konuda İİK m. 294'te açık bir düzenleme yoktur. Doktrinde bir görüş alacaklılar arasındaki eşitliğin sağlanması için geçici mühletin verildiği tarihin esas alınarak paraya çevrileceğini de belirtmektedir[976]. Ancak bir başka görüş uyarınca konkordatoya başvuru tarihinin alacaklılar arasındaki eşitliğin sağlanması amacına daha uygun olduğu yönündedir[977]. Kanaatimizce de paraya çevirmenin geçici mühlet tarihine göre yapılması gerekmektedir.

---

[973] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 206-207. İflâsta iflâs idaresinin paraya çevirme yetkisi hakkında bkz. Kuru, **İcra ve İflâs, C. III,** s. 2938 vd.; Kuru, **El Kitabı,** s. 1243 vd.; Kuru/ Arslan/ Yılmaz, **İcra ve İflâs,** s.533 vd.; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 489-490; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 584; Muşul, **İcra ve İflâs, C. II,** s. 1358; Muşul, **Esaslar,** s. 798-799; Yıldırım/ Deren Yıldırım, s. 437 vd.; Üstündağ, **İflâs,** s. 107 vd.

[974] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 103; Albayrak, **Konkordato,** s. 110.

[975] Aynı yönde bkz. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 102; Akil, **Adi Konkordato,** s. 156-157; Akil, Alacaklılar Bakımından Sonuçlar, s. 249; Sarısözen, **Konkordato,** s. 302.

[976] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 206.

[977] Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 361.

Burada dikkat edilirse paraya çevrilecek olan alacaklar şahsi haklardır. Ayni haklar, konkordatodan etkilenmeyeceği için bunların paraya çevrilmesi söz konusu olmayacaktır. Doktrinde üzerinde durulan bir diğer ihtimal de alacaklının karşı edimi yerine getirmemiş olması ihtimalidir. Bu kapsamda TBK m. 98 uyarınca alacaklı sözleşmeden doğan edimini mühletten önce ifa etmemişse, borçlu tarafından teminat gösterilmedikçe borçlu da ifadan kaçınabilir. Bu hâlde alacağın paraya çevrilerek konkordatoya kaydedilmesine gerek kalmayacağı doktrinde ifade edilmektedir[978].

Benzer bir durum Amerikan Hukuku'nda da mevcuttur. Bu kapsamda doktrinde borçlunun henüz ifa etmediği para alacakları dışındaki alacakların paraya çevrilmesi gerektiği, aksi hâlde para alacaklıları paylaştırma kurallarına tâbi olacakken, diğer alacaklıların edimlerin doğası gereği alacaklarını tam olarak alacakları ifade edilmektedir[979]. Esasında para alacakları dışındaki alacakların paraya çevrilmesine dair düzenleme USBC § 502/g ve 365/b-2 hükümlerinde de yer almaktadır. Ancak bu kapsamda özellikle § 365/b-2 hükmüne yer verilmesi gerekmektedir. Çünkü bu düzenleme devam eden sözleşmeler ve kira sözleşmelerinde borçlunun parasal olmayan edimlerinde temerrüde düşmesi durumunda bu temerrüdün nasıl giderileceği hususunu düzenlemektedir.

Öncelikle ifade etmeliyiz ki eğer borçlu, bu borcun ifasında temerrüde düşmemişse, genel kurallar uygulanarak (USBC § 365/a), söz konusu borcun ifasını gerçekleştirebilir. Ancak eğer borçu temerrüde düşmüşse, bu temerrüdü gidermesi için borçlunun sözleşmede varsa cezai şart ile temerrüde bağlanan diğer sonuçları yerine getirmesi gerekmektedir. Bu düzenleme de uygulamada mahkemeler tarafından tartışılmaktadır. Bazı mahkemeler, söz konusu para dışı alacağın paraya çevrilmesi ve temerrüdün giderilmesinde de para alacağı için öngörülen temerrüt faizinin ya da temerrüde bağlanan diğer sonuçların yerine getirilmesi gerektiğini ifade ederken; bazı mahkemeler her hem faizin hem de cezai şartın ifasının aranması

[978] Kale, m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 362; Sarısözen, **Konkordato,** s. 303. Ancak konkordato borçlusuna karşı TBK m. 98 hükmünün uygulanıp uygulanmayacağı ve bunun İİK m. 296 karşısındaki durumu tartışmalıdır. Aksi yönde görüş olsa da biz de İİK m. 296 hükmünün TBK m. 98 hükmünün tatbikini engellemeyeceği görüşündeyiz. Bu tartışmalar hakkında detaylı ve mukayeseli değerlendirmeler için bkz. Albayrak, **Konkordato,** s.321 vd.
[979] Warren, **Business Bankruptcy,** s. 79.

gerektiğini kabul etmektedirler[980]. Bu tartışmalar sonucunda ABD Kongresi tarafından maddenin yorumlanması sonucu alacaklının cezai şart veya temerrüde bağlanan diğer sonuçlardan birini yerine getirmesinin yeterli olduğu sonucuna varılmıştır[981]. Sonuç olarak doktrinde para dışı borç varsa ve bu borcun ifasında temerrüde düşülmemişse, borçlu doğrudan bu borcu ifa edebileceği kabul edilmektedir. Ancak borçlu borcun ifasında temerrüde düşmüşse, ister varsa cezai şart kadar ödeme yapar, yoksa da temerrüde bağlanan diğer sonuçları yerine getireceği göz önüne alınarak bu edim paraya çevrilir[982].

§ 11 Mühletin Alacaklılar Yönünden Sonuçları Açısından Özel Durumlar

Konkordato mühletinin alacaklılar yönünden sonuçları hakkında İİK m. 294'te belirtilen sonuçlar uygulamada özellikle bazı hukukî ilişkiler açısından sorun arz etmektedir. Bunlara örnek olarak kambiyo ilişkileri, banka teminat mektuplarının durumu ve finansal kiralama sözleşmeleri örnek verilebilir. İşte bu başlık altında uygulamadaki tereddütlere yer verilecek ve bunlar hakkında doktrindeki görüşler de değerlendirerek kendi görüşlerimiz aktarılmaya çalışılacaktır.

I. Mühlet Kararından Sonra Banka Teminat Mektuplarının Paraya Çevrilmesi

Uygulamada konkordato mühleti kapsamında alacaklıların hakları yönünden en çok tartışma yaşanan hususlardan birisi borçlunun alacaklılara verdiği banka teminat mektuplarının hukukî durumudur. Mühlet içerisinde banka teminat mektuplarının paraya çevrilip çevrilmeyeceği, teminat mektuplarının paraya çevrilmesine engel olacak nitelikte tedbir kararı verilip verilemeyeceği sıklıkla gündeme gelen sorunlardan birisidir. Bu sorunun çözülebilmesi için öncelikle banka teminat

---

[980] Borçlunun parasal olmayan borçlarını ifa ederken hem cezai şart hem de temerrüt faizi ödemesi gerektiği yönünde bkz. I*n re BankVest Capital Corp.*, 360 F.3d 291 (United States Court of Appeals for the First Circuit,15.03.2004); *In re Walden Ridge Development LLC*, 292 B.R. 58 (United States Bankruptcy Court for the District of New Jersey, 28.04.2003); *In the Matter of GP Express Airlines Inc.* 200 B.R. 222, 233-34 (United States Bankruptcy Court for the District of Nebraska, 07.08.1996); *In re Claremont Acquisition Corp. Inc.*, 113 F.3d 1029, 1034 (United States Court of Appeals for the Ninth Circuit,12.05.1997); *Three Sisters Partners LLC* 167 F.3d 843, 848 n.3 (United States Court of Appeals for the Fourth Circuit. 19.06.1999)

[981] Newton, s. 178.

[982] Newton, s. 178-179.

mektuplarının anlamı ve hukukî niteliğinin irdelenmesi, ardından konkordato hükümleri kapsamında banka teminat mektuplarının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Ticari hayatta gerçek veya tüzel kişiler birçok sözleşmeler akdetmekte ve farklı alanlarda muhtelif borçlar üstlenmektedir. Bu sözleşmelerde elbette asıl olan borcun borçlu tarafından sözleşmede veya ilgili hukuk normunda belirlenen yer ve zamanda ifa edilmesidir. Fakat ekonomik dalgalanmalar ticari hayatta borçlular açısından dengesizlikler yaratabilmekte ve borçlular da sözleşmelerdeki muhtelif borçlarını ifa edemeyebilmektedirler. İşte alacaklıların bu ifa edememe durumunda ortaya çıkacak zarara karşı kendilerini koruma altına alma ihtiyacı rehin veya kefalet ya da garanti gibi hukukî müesseseleri ortaya çıkarmıştır. Bu sebeple ortaya çıkan kavramlardan birisi de "banka teminat mektupları"dır. Banka teminat mektupları ve bunların verilmesine dair sözleşmeler, TBK'da tanımlanmamış olup, tamamen sözleşme serbestisi sonucunda ortaya çıkmıştır[983].

Banka teminat mektubunun kanunda yer alan bir tanımı mevcut değildir. Ancak muhtelif kanunlarda banka teminat mektubu kavramının yer aldığı bazı düzenlemeler mevcuttur. Kısaca tanımlamak gerekirse banka teminat mektupları, bir borçlunun alacaklıya karşı üstlendiği edimin ifa edilmemesi durumunda ortaya çıkacak tüm zararın fer'ileriyle beraber banka tarafından, mektubun ibrazı üzerine ve mektupta yazılan miktarla sınırlı olarak tazmin edileceğinin garanti edildiği bir belgedir[984]. Banka teminat mektubunun iki tarafı olsa da teminat mektubunun verilmesine sebep olan esas ilişki de dikkate alındığında üçlü bir ilişki vardır[985]: Burada bankanın müşterisi olan borçlu lehdar sıfatını haizdir. Bir diğer deyişle

---

[983]Akın Ekici/ Nihayet Durukanoğlu, **Türk Hukukunda ve Bankacılık Uygulamasında Teminat Mektupları (Garanti ve Kontrgarantiler),** 1. Baskı, İstanbul: Legal Kitabevi, 2016, s. 39-40.

[984] Muhtelif tanımlar için bkz. Bora Durmaz, **Banka Teminat Mektuplarının Ödeme İstemiyle İbrazı,** 1. Baskı, İstanbul: Legal Kitabevi, 2015, s. 55; Sıtkı Akyazan, "Tatbikatta Banka Teminat Mektuplarının Ortaya Çıkardığı Çeşitli Sorunlar", **BATİDER,** C. VII, S. 3, s. 567; Atalay Özdemir, "Borçlar Yasasının 110. Maddesine Eklenen Yeni Fıkra ve Banka Teminat Mektupları", **Yargıtay Dergisi,** C.10, S. 3, 1984, s. 259; Nami Barlas, **Türk Hukuk Sisteminde Banka Teminat Mektupları,** 1. Baskı, İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları, 1986, s. 8; Ünal Tekinalp, **Banka Hukukunun Esasları,** 2. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009, s. 366-367; Ali Taşpolat, **Banka Garantileri,** 1. Baskı, İstanbul: Erol Ofset, 1989, s. 21.

[985] Durmaz, s. 102; Seza Reisoğlu, **Banka Teminat Mektupları ve Kontrgarantiler,** 4. Bası, Ankara, 2013, s. 85 vd.; Merve Yalçınkaya, "Banka Teminat Mektuplarının Tanımı, Niteliği, Taraflar Arasındaki Hukuki İlişkiler ve Geçerlilik Şartları", **Banka ve Finans Hukuku Dergisi,** C. 5, S. 18, 2016, s. 654; Esin Önal, "Banka Teminat Mektuplarının Hukuki Niteliği", **Banka ve Finans Hukuku Dergisi,** S. 13, 2015, s. 237-238; Vahit Doğan, **Teminat Mektupları,** 1. Baskı, Ankara: Savaş Yayınevi, 2015, s. 43 vd.

bankanın müşterisi, teminat mektubu verilmesine neden olan ilişkinin borçlusudur ki buna lehdar denir. İlişkinin diğer tarafı da doğaldır ki muhataptır. Muhatap, esas ilişkinin alacaklısı olup, bankanın verdiği teminat mektubu onu muhatap almakta, mektup ona verilmektedir. O da sözleşmedeki borcun ifa edilmemesi durumunda bu mektubu bankaya ibraz eder. İlişkinin üçüncü tarafı ise bankadır. Banka bu teminat mektubunu verirken aynı zamanda bir kontrgaranti sözleşmesi de yapar. Kontrgaranti sözleşmesi de muhatabın teminat mektubunu kullanması durumunda bankanın ödediği miktarı rücuen tazmin etmesini sağlayan bir sözleşmedir[986]. Kontrgaranti sözleşmesi, banka teminat mektubundan ve teminat mektubunun verilmesine esas teşkil eden ilişkiden tamamen bağımsızdır[987].

Banka teminat mektuplarının hukukî niteliği doktrinde tartışma konusu olmuştur. Doktrinde bir görüş banka teminat mektuplarının kefalet niteliğinde olduğunu[988], bir başka görüş garanti sözleşmesi niteliğinde olduğunu[989], üçüncü bir görüş karma bir sözleşme olduğunu[990] ve son görüş de sui generis bir sözleşme olduğunu[991] ifade etmektedir. Ancak doktrinde ve yargı uygulamasında banka teminat mektupları ağırlıklı olarak garanti sözleşmesi niteliğinde kabul edilmektedir. Zaten Yargıtay da 1969 yılında verdiği bir içtihadı birleştirme kararı ile bu tartışmalara son vermiş ve teminat mektubunun garanti niteliğinde olduğunu kabul etmiştir[992].

---

[986] Reisoğlu, **Banka Teminat Mektubu,** s. 395; Tekinalp, **Banka Hukuku,** s. 532; Önal, s. 237; Doğan, **Teminat Mektupları,** s. 46; Barlas, **Teminat Mektubu,** s. 78; Yalçınkaya, s. 656; Ekici/ Durukanoğlu, s. 16.

[987] Önal, s. 238; Reisoğlu, **Banka Teminat Mektubu,** s. 397; Tekinalp, **Banka Hukuku,** s. 532; Doğan, s. 469 vd.

[988] Barlas, **Teminat Mektubu,** s. 40. Aynı yönde bkz. Yargıtay TD. E. 1968/67, K. 1968/1558, T. 23.01.1968.

[989] Reisoğlu, **BankaTeminat Mektubu,** s. 36; Doğan, s. 31; Yalçınkaya, s. 654; İbrahim Murat Haznedar, "Banka Teminat Mektupları", **Legal Hukuk Dergisi,** 2003, s. 77 vd.

[990] Tandoğan, **Garanti Mukavelesi,** s. 32.

[991] Akyazan, Teminat Mektupları, s. 570 vd.

[992] Yargıtay bu konuda ilk içtihadı birleştirme kararını 1967 yılında vermiş ve bu kararla banka teminat mektuplarını garanti sözleşmesi niteliğinde görmüştür. Bkz. Yargıtay İBBGK E. 1966/16, K. 1967/7, T. 13.12.1967. Ardından 1969 yılındaki içtihadı birleştirme kararı ile de bu görüşünü sürdürmüştür. Bkz. Yargıtay İBBGK E. 1969/4, K. 1969/6, T. 11.06.1969. Bu tarihten sonra banka teminat mektuplarının garanti sözleşmesi olarak kabul edildiği kararlar olarak bkz. Yargıtay HGK E. 2017/11-1731, K. 2019/608, T. 23.05.2019; Yargıtay 12. HD. E. 2018/2273, K. 2018/4885, T. 21.05.2018; Yargıtay 11. HD E. 2018/3870, K. 2019/5469, T. 16.09.2019; Yargıtay 8. HD. E. 2014/26001, K. 2016/13002, T. 03.10.2016. Konusu bu mesele olmamakla beraber teminat mektuplarının garanti sözleşmesi olarak nitelendirildiği bir karar olarak bkz. Yargıtay İBBGK E. 2016/1, K. 2017/6, T. 27.12.2017 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

Garanti sözleşmeleri, yukarıda da ifade ettiğimiz gibi garanti verenin, garanti alanın borç ilişkisine girdiği üçüncü kişinin borcunu ifa etmemesinden veya bir teşebbüse girişmesinden doğan zarar tehlikesini, bağımsız olarak üstlendiği bir sözleşmedir. Banka teminat mektuplarının garanti sözleşmesi sayılmasının da önemli sonuçları vardır[993]: Bunlardan ilki, bankanın teminat mektubu sebebiyle üstlendiği yükümlülüğün esas borç ilişkisinden bağımsız olmasıdır. Bu bağımsızlık özellikle muhatabın riskin gerçekleştiğine dair ilk soyut beyanı üzerine bankanın ödeme yapma yükümlülüğü altında olmasında kendini göstermektedir. Bir diğer deyişle banka, lehdar ile arasındaki hukukî ilişkiden doğan savunma imkânlarını muhataba karşı kullanamaz[994]. Ancak yine de banka teminat mektubu soyut borç ilişkisi oluşturmaz[995]. Dolayısıyla banka esas ilişkideki def'i imkânlarını ileri süremese de garanti edilen riskin henüz doğmamış olduğu veya bankaya ileri sürülen talebin haksız olduğuna dair savunmaları yapabilir[996]. Ayrıca banka, teminat mektubunun kendisinin geçersizliğini ya da teminat mektubuna konu edilen riskin ahlâka, kamu düzenine aykırı olduğunu da ileri sürebilecektir[997].

Ayrıca burada bir kefalet ilişkisi olmadığından garanti veren bankanın, lehdara rücu imkânı bulunmamaktadır. Banka yukarıda da belirttiğimiz gibi ancak kontrgaranti sözleşmesi yapmakla rücu hakkını kazanır. Dolayısıyla banka, bağımsız olarak bir riskin telafisini üstlenmektedir. Aradaki ilişki kısaca özetlenmek gerekirse banka, lehdarın bir hukukî ilişkisi örneğin taraf olduğu bir sözleşme için muhataba, sorumluluğunun sınırını gösteren bir teminat mektubu verir. Lehdar, esas ilişkide bu borcu yerine getirmekte temerrüde düşerse muhatap, bu teminat mektubunu bankaya ibraz eder ve banka teminat mektubunda yazılı olan miktar kadar muhataba ödeme yapar. Uygulamada buna teminat mektubunun tazmini veya paraya çevrilmesi adı verilmektedir. Sonra banka taraf olduğu kontrgaranti sözleşmesi sebebiyle lehdara

---

[993] Bu sonuçlar hakkında daha detaylı bilgi için bkz. Reisoğlu, **Banka Teminat Mektubu,** s. 56 vd.; Haznedar, s. 77 vd.
[994] Durmaz, s. 245.
[995] Reisoğlu, **Banka Teminat Mektubu,** s. 52; Önal, s. 246; Haznedar, s. 77.
[996] Durmaz, s. 246 vd.; Akyazan, Teminat Mektupları, s. 569; Reisoğlu, **BankaTeminat Mektubu,** s. 61 vd. Riskin gerçekleştiğini ispat etme yükü muhataptadır. Bkz. Yargıtay İBBGK E. 2016/1, K. 2017/6, T. 27.12.2017. Uygulamada bankalar ilk talepte ödeme kaydını haiz teminat mektuplarında riskin gerçekleşmediği kanaatindeyseler önce ödemeyi yapmakta ardından ödedikleri miktarın istirdadı için dava açmaktadırlar. Ancak teminat mektubunda aksi bildirilmişse, banka riskin gerçekleştiğinin ispatını talep etmekte ve delilini de incelemektedir. Bankanın hukukî durumu hakkında daha detaylı bilgi için bkz. Sabih Arkan, "Teminat Mektubu Veren Bankanın Hukuki Durumu", **BATİDER,** C. 16, S. 4, 1992, s. 62-63.
[997] Doğan, **Teminat Mektupları,** s. 434; Durmaz, s. 251-252.

veya kontrgaranti sözleşmesi kapsamında garanti veren bir başka bankaya rücu etmektedirler.

Yukarıda kısaca hukukî niteliğini belirttiğimiz banka teminat mektuplarının konkordato mühletindeki durumu uygulamada büyük sorun doğurmaktadır. Şöyle ki konkordato borçlusu mühletten önce doğan borçlarını ödeyememesi sebebiyle konkordato talep etmektedir. Bu sebeple konkordato borçlusunun alacaklıları, aralarında bulunan ilişki sebebiyle borçlunun borcu için bankaların verdiği teminat mektuplarını bankalara ödeme için ibraz ederek mektupta yazılı bedellerin kendilerine ödenmesini talep etmek eğilimindedirler. Çünkü bu alacaklılar, teminat mektubu ellerindeyken hemen tahsilat yapma isteğindedirler. İşte bu durum tartışmalar yaratmaktadır. Zira banka, teminat mektubundaki bedeli ödedikten sonra kontrgaranti sözleşmesi sebebiyle lehdara başvurmaktadır. Dolayısıyla teminat mektubunun tazmini, dolaylı olarak borçlunun da malvarlığını etkilemektedir.

Bu menfi etkiyi engellemek amacıyla da konkordato mühleti içerisinde alacaklıların teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin engellenmesi şeklinde bir uygulama gelişmiştir. Birçok mahkeme kararında konkordato mühleti almış borçlunun taraf olduğu ilişkiler sebebiyle verilen teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin yasaklanması yönünde ihtiyati tedbir kararlarına rastlanmaktadır[998]. Doktrinde de bir görüş, konkordatoda borçlunun malvarlığının korunması için bu tarz tedbirlerin alınmasının mümkün olduğunu, konkordatonun iflâsın ertelenmesinden farklı olarak maddi hukuka ilişkin haklara da müdahale edebileceğini ifade etmektedir[999]. Bir başka görüş ise ancak garanti edilen riskin olmadığı ya da ortadan kalktığı durumlarda ihtiyati tedbir verilerek bankanın ödemeden men edilebileceğini, zira ihtiyati tedbirin de bankanın tazmin yükümlülüğünü ortadan kaldıran hâllerden biri olduğunu ifade etmektedir[1000]. Bir diğer görüş uyarınca da konkordatoda maddi hukuktan kaynaklanan haklara müdahale niteliğinde bir tedbir kararı verilmesi mümkün olmamalıdır[1001].

---

[998] İstanbul BAM 17. HD. E. 2018/2680, K. 2018/2187, T. 13.12.2018 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).
[999] Atalay, Değerlendirmeler, s. 129.
[1000] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 216; Kale, m. 296, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 403-404; Sarısözen, **Konkordato,** s. 330.
[1001] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s,s. 31-32; Sarısözen, **Konkordato,** s. 176 vd.; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 127; Akil, **Adi Konkordato,** s. 66; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s. 551

Asliye ticaret mahkemesinin geçici mühlet kararıyla teminat mektuplarının tazminini engelleyici nitelikte karar vermesi maddi hukuka bir müdahale teşkil etmektedir. Çünkü böyle bir tedbir kararıyla bu kararla alacaklı,bankanın kendisine verdiği teminat mektubuna dayanan talep hakkını kullanamaz hâle gelmektedir. Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi konkordatonun maddi hukuka müdahale ettiği yerler sınırlı olup bunların geniş yorumlanması mümkün değildir. Böyle bir ihtiyati tedbir kararı verme yoluyla asliye ticaret mahkemesi bankanın bağımsız garanti ilişkisine müdahale etmiş olmaktadır. Ayrıca böyle bir tedbirin borçlunun malvarlığını koruma amacıyla konulabileceği yönündeki görüşe de iştirak edemiyoruz. Öncelikle zaten İİK m. 296/1 hükümden hareketle alacaklıların, borçlunun sadece konkordato istemesinden dolayı teminat mektuplarını paraya çevirmeleri mümkün olmayacaktır[1002]. Borçlular bu açıdan korunmuştur. Tazmin yükümlülüğünün gerçekleşmesi de lehdarın borcunu zamanında yerine getirmemesine dayanmaktadır. Buna göre borçlu bankanın kendisine rücu imkânından kurtulmakta, banka da ödeme yapmaktan kaçınabilmektedir. Son olarak mahkeme kararlarında yer alan teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin engellenmemesi durumunda alacaklılar arasındaki eşitliğin bozulacağına dair tereddüt de yerinde değildir. Çünkü konkordatoda alacaklılara eşit davranma yükümlülüğü, konkordato talep eden borçlu ve ona nezaret eden konkordato komiserinin işlemleri için geçerlidir. Dolayısıyla alacaklıların fiilleri sonucunda eşitliğin bozulacak olması konkordatonun kapsamında değildir. Bir diğer deyişle alacaklılar arasındaki eşitliğin bozulmaması, borçlunun yükümlülüğünde olup maddi hukuktan kaynaklanan hakların kullanımının engellenmesi yoluyla bu amaç sağlanamaz.

Bu görüşümüz, konkordato mühleti açısından kefillerin durumundan hareketle de desteklenebilir. Garanti sözleşmesi kefalete nazaran bağımsız ve asli bir edimdir ve farklı yönlerden kefaletten daha ağırdır. Konkordato mühletinde kefillere dahi takip yapma yasağı bulunmazken, teminat mektubuyla daha ağır bir sorumluluk altına giren bankaların tazmin yükümlülüğünün engellenmesi de bir çelişki yaratacaktır. Zaten eski tarihli Yargıtay kararlarında da lehtarın konkordato talep etmesinin hatta iflâsının, bankanın tazmin yükümlülüğünü ortadan kaldırmadığı ifade edilmiştir[1003].

[1002] Kale, m. 296, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 403.

[1003] Yargıtay 11. HD. E. 1983/2462, K. 1983/2617, T. 17.05.1983; Yargıtay 11. HD. E. 1990/3112, K. 1990/3509, T. 19.04.1990. İflâs sebebiyle tazmin yükümlülüğünün ortadan kalkmadığı hakkında bkz.

Son olarak doktrinde ifade edilen, bankanın ancak garanti edilen riskin doğmaması veya ortadan kalkması durumunda ödeme yapmaması yönünde ihtiyati tedbir kararı verilebilceği yönündeki görüşe ilke olarak katılmaktayız. Ancak bu türden bir ihtiyati tedbir verilmesi de konkordato talebi üzerine verilen geçici mühlet veya kesin mühletle yapılmamalıdır. Geçici mühlet hakkında daha yüzeysel bir inceleme yapılacağı da göz önüne alındığında asliye ticaret mahkemesinin garanti edilen riskin gerçekleşip gerçekleşmediğini araştırma imkânı yoktur. Kaldı ki bu husus konkordato talebini içeren dosyanın konusu da değildir. Lehdarın ihtiyati tedbir talebi genel hükümlere tâbi olduğundan konkordato dosyasının konusu olmayıp muhatabın ayrı bir talebini gerektirdiği açıktır[1004].

II. Konkordato Mühletinin Kambiyo İlişkisine Etkileri

Ticari hayatta birçok sözleşmede borçlular nakit ödeme yapmak yerine bono ve çek gibi kambiyo senetlerine başvurmakta ve bu yolla borçlarını ifa etmeye çalışmaktadırlar. Fakat kambiyo senetleri alacağa bir devir kolaylığı sağlayan araçlar olarak bünyesinde belirli tartışmalar da barındırmaktadır. Bunlar özellikle çeklere ileri tarihli çeklere karşılıksız şerhinin vurulması ile mahkemeler tarafından kambiyo senetleri hakkında verilen tedbir kararlarıdır.

A. Karşılıksız Çıkan İleri Tarihli Çeklerin Durumu

Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen kambiyo senetlerinden birisi olan çek, hesap sahibinin nakit para olmaksızın ödeme yapmasına imkân veren bir ödeme aracıdır. Bir tanıma göre çek, yasal şekil şartlarına tâbi olarak bankaya hitaben yazılabilen ve sadece nakde taalluk edebilen bir havale senedidir[1005]. Bir başka tanımlamaya göre çek muhatap bankanın karşılığını ödeme yükümlülüğü altında

---

Yargıtay HGK E. 2001/11-996, K. 2001/1026, T. 14.11.4001; Yargıtay HGK E. 2002/19-457, K. 2002/509, T. 12.06.2002; Yargıtay 11. HD. E. 2013/1684, K. 2014/1395, T. 22.01.2014; Yargıtay 11. HD. E. 2013/6844, K. 2013/21462, T. 27.11.2013 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası, www.e-uyar.com).

[1004] İhtiyati tedbir yoluyla teminat mektubunun ödeme için ibrazının ya da bankanın tazmin yükümlülüğünü yerine getirmesinin engellenmesi hakkında daha detaylı bilgi için bkz. Durmaz, s. 229 vd.; Reisoğlu, **Banka Teminat Mektubu,** s. 303 vd.; Doğan, s. 358 vd.

[1005] Domaniç, **Kıymetli Evrak,** s. 368; Hayri Domaniç, **Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. IV, Kıymetli Evrak Hukuku ve Uygulaması,** 1. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 1990, s. 529. Çekin hukukî mahiyeti hakkındaki tartışmalara ilişkin detaylı bilgi için Faruk Erem/ Turgut Kalpsüz/ Gürgan Çelebican, **İktisadi ve Hukuki Yönden Çek,** 2. Basım, Ankara: Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, 1974, s. 35 vd.

olduğu bir havaledir[1006]. Görüldüğü gibi çekin bono ve poliçeden farkı, çekin belirli bir vadede para ödenmesine imkân sağlaması değil adeta para yerine geçen bir ödeme aracı olmasıdır[1007]. Bu özelliği ve büyük miktarda nakitlerin bulunmasının güçlüğü sebebiyle çeke uygulamada sıklıkla başvurulmaktadır.

Ödeme aracı olması sebebiyle çekte kural olarak vade olmaz. Zira TTK m. 707/1 uyarınca çek görüldüğünde ödenir ve buna aykırı kayıtlar yazılmamış hükmündedir. Ancak keşide tarihi çekin zorunlu unsurlarındandır. Keşide tarihi olmayan çekler geçersizdir (TTK m. 780/1-e). İşte buradan hareketle çekte kısa olan ibraz sürelerinin önüne geçilmesi amacıyla ileri tarihli çekler düzenlenmektedir. İleri tarihli çek, keşide tarihinin gerçek keşide tarihinden daha ilerideki bir tarihi ifade edecek şekilde düzenlenmesidir[1008]. Bu sayede ibraz süresi keşide tarihinden başlayacak ve fiili de olsa çekin ödenmesi açısından bir vade tayin edilmiş olmaktadır[1009]. İleri tarihli bir çek mevcutsa, ÇekK m. 3/8 uyarınca bu çek hakkında takip yapılabilmesi için çekin düzenleme tarihine göre ibraz edilmesi ve karşılıksız işlemi yapılması şarttır.

İşte konkordato uygulamasında sorun doğuran husus, mühletin verildiği zamana denk gelen ileri tarihli çeklerin konkordatodan nasıl etkileneceğidir. Öncelikle ifade etmeliyiz ki ileri tarihli çek düzenlenmesi alacağın doğum tarihini değiştirmez. Dolayısıyla alacak eğer konkordato talebinden önce doğmuşsa, borcun ifası için düzenlenen çek ileri tarihli olsa da konkordatoya kaydedilebilir ve alacak konkordatoya tâbi olur. Bir diğer deyişle çekin tarihinin, alacağın konkordatoya tâbi olması yönünden bir önemi yoktur.

Esas tartışmalı husus, tarihi mühlet içerisine denk gelen çekin bankaya ibrazı hâlinde, konkordato borçlusunun çek hesabında çekte belirtilen bedel kadar bir

---

[1006] Seza Reisoğlu, **Çek Hukuku,** 1. Baskı, Ankara, 2011, s. 37. Çekin temelinde bir havale ilişkisinin olduğu yönünde bkz. Kendigelen/ Kırca, s. 274-275.

[1007] Fırat Öztan, **Kıymetli Evrak Hukuku,** 21. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2017, s. 222; Hayri Domaniç, **Karşılıksız Çek,** 1. Baskı, İstanbul, 1983, s. 10; Erhan Günay, **Uygulamalı Çek Rehberi,** 8. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 27-28; İmregün, s. 119; Domaniç, **Kıymetli Evrak,** s. 369.

[1008] Celal Göle, **Çek Hukuku,** 1. Baskı, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1989, s. 70; Hüseyin Cem Çöl, "İleri Tarihli Çeke İlişkin Sorunlar", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 53, S. 1, 2004, s. 195. İleri tarihli çek yerine önceki tarihli çek, vadeli çek nominal çek gibi tabirler de kullanılmaktadır. Bkz. Domaniç, **Karşılıksız Çek,** s. 18; Kalpsüz/ Erem/ Çelebican, s. 64; Çöl, s. 196, dn. 2 vd.'de anılan yazarlar.

[1009] Reisoğlu, **Çek Hukuku,** s. 144-145; Çöl, s. 198; Öztan, s. 230; İmregün, s. 125.

paranın bulunmaması durumunda ne yapılacağıdır. Normal şartlar altında çekin bankaya ibrazı durumunda, çeki keşide edenin hesabında, yasal olarak bankanın yükümlü olduğu bedel dışında çekte yazılı miktara mukabil bir bedel yoksa çek karşılıksızdır. Böyle bir durumda banka çekin arkasına karşılıksızdır şerhi düşer. Çekin karşılıksız çıkmasının en önemli sonucu, ÇekK m. 5 uyarınca karşılıksızdır işlemi yapılmasına sebep olan kişinin karşılıksız çek keşide etme suçundan dolayı cezalandırılmasıdır. Kural olarak borçlunun konkordato mühleti almış olması, bankanın karşılıksızdır şerhi vurmasına engel olmaz. Dolayısıyla mühlet içinde bankanın çekin ibraz edilmesi durumunda gereken işlemi yapması gerekir. Ancak uygulamada mahkemeler, borçlunun keşide ettiği çekler hakkında karşılıksızdır şerhi vurulmasını engelleyici nitelikte ihtiyati tedbir kararları vermektedir[1010]. Kanaatimizce böyle bir ihtiyati tedbir hukuka uygun değildir. Zira konkordato üçüncü kişilerin haklarını kullanmalarını engelleyecek, maddi hukuka ilişkin tedbirlerin verilmemesi gerektiği düşüncesindeyiz. Çünkü karşılıksızdır şerhi vurulmasının ihtiyati tedbirle engellenmesi durumunda borçlu, banka hesabını karşılıksız bırakmaya teşvik edilecektir.

Ayrıca ancak konkordato komiserinin izniyle çek keşide edilebileceği veya çek bedellerinin ödenebileceğine dair karar verilmesi de mümkündür (İİK m. 297/1). Bu durumda eğer konkordato komiseri çek bedellerinin ödenmesine izin verdiyse ve çekin karşılığı varsa zaten sorun yoktur. Ancak komiserin iznine rağmen çek bedellerinin karşılığı yoksa artık karşılıksızdır şerhinin vurulması gerekir. Buna karşın konkordato komiseri çek bedellerinin ödenmesine izin vermemişse, çekin

---

[1010] *"...Farklı nedenlerle, nakit döngüsünde ciddi sıkıntılar yaşayan, mali yönden ödeme güçlüğü içinde olan ve bu sebeple konkordato talebinde bulunan borçlu şirketin, ticari hayatının devamında önemli yer tutan keşide ettiği çeklerin bankaya ibrazında "karşılıksızdır" şerhi yazılması,yukarıda ayrıntılı şekilde ifade edildiği üzere, çek kanunu kapsamında karşılaşacağı yaptırımlar ve özellikle, adli para cezası, elindeki bütün çek yapraklarını ait olduğu bankaya iade etmekle yükümlü olması, yeni çek hesabı açılamayacağı, mevcut olan organ üyelikleri görev sürelerinin sonuna kadar devam etse dahi, yasaklılıksüresi içinde sermaye şirketlerinin yönetim organlarında görev alamamaları halleri gözetildiğinde, proje kapsamında borçlarını ödemek suretiyle alacaklıların İflas tasfiyesine göre daha iyi bir şekilde ve eşit koşullar altında tatmin etmeye yönelik konkordato ile ulaşılması öngörülen hedefe uygun düşeceğinin kabulü mümkün görülmemektedir.Açıklanan nedenlerle ve özellikle 2004 sayılı İİK 287. maddedeki mahkemenin borçlunun malvarlığının muhafazası için gerekli gördüğü bütün tedbirleri alır düzenlemesi de göz önünde bulundurularak, konkordatonun amacı ile aykırı düşmeyecek olan, borçlu şirketin keşide etmiş olduğu çeklerin muhatap bankaya ibrazı ve karşılığının olmaması halinde " karşılıksızdır " şerhi düşülmeyerek, geçici mühletin ilan tarihi sonrasında bankaya ibraz edilen borçlu şirketin keşide ettiği ve karşılıkları bulunmayan çekler yönünden, " konkordato tedbiri nedeniyle işlem yapılamayacağına dair şerh düşülmesi yönünden ihtiyati tedbir talebinin kabulüne karar verilmesi gerekirken, buna ilişkin talebin reddi isabetli görülmemiştir."* bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/119, K. 2019/1072, T. 13.06.2019. Aynı yönde bkz. İstanbul BAM 17. HD. 2019/492 E. 2019/984 K. 16.05.2019 T (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

karşılığı olmasa bile karşılıksızdır şerhi vurulmamalıdır. Çünkü burada çek bedelinin ödenmemesinin ana sebebi çekin karşılıksız olması değil, asliye ticaret mahkemesi kararı ile bu ödemenin komiser iznine bağlanmış ve iznin de alınamamış olmasıdır[1011]. Dolayısıyla bankanın bu durumda karşılıksızdır şerhi yerine, keşidecinin konkordato mühleti aldığına ve komiser izni olmamasından ötürü işlem yapılmadığına dair bir şerhin düşülmesi gerekmemektedir. Ayrıca bankanın kanuni düzenleme gereği sorumlu olduğu bedeli de ödemesine gerek yoktur. Çünkü bu bedelin ödenmesi karşılıksızdır şerhinin düşülmesine bağlıdır.

Karşılıksız çek keşide etme suçu açısından da Yargıtay 19. Ceza Dairesi tarafından önem arz eden bir karar verilmiştir[1012]. Bu karara göre karşılıksız çek keşide etme suçundan dolayı yargılama yapan icra ceza mahkemesi, eğer keşdeci konkordato istemişse konkordato hakkında karar verilene kadar, konkordato dosyasını bekletici mesele yapmak zorundadır. Eğer konkordatonun tasdikine karar verilirse, keşideci veya tüzel kişiyse yetkililerinin beraatine karar verilmesi gerekir. Eğer mühlet kaldırılarak konkordato talebinin reddine karar verilirse ikili bir ayrım yapılacaktır. Buna göre asliye ticaret mahkemesi, borçlunun faaliyetinin doğrudan komiser tarafından yürütülmesine veya çek hesabı hakkında komiserin yetkili kılınmasına karar vermişse, çek keşide edenlerin cezai sorumluluğunun olmayacağına dair karar verilecektir. Ancak eğer çek hesabı komiserin değil borçlunun idaresindeyse, artık ÇekK. uyarınca ilgili kişilerin cezai sorumluluklarının var olduğundan hareketle gerekli karar verilir[1013].

B. Kambiyo Senetlerinin ve Çek Bedellerinin İadesi Hakkındaki Tedbir Kararları

Konkordato uygulamasında kambiyo ilişkisine müdahale niteliğinde olan bir diğer yöntem de asliye ticaret mahkemelerinin çek bedellerinin ve hatta kambiyo senetlerinin borçluya iadesine yönelik tedbir kararları verilmesidir[1014].

[1011] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 194-195.
[1012] Yargıtay 19. CD. E. 2019/23974, K. 2019/9339, T. 10.06.2019.
[1013] Bu konuda daha detaylı bilgi için bkz. Hakan Karakehya/ Nilüfer Boran Güneysu, "Konkordatonun, Çekle İlgili Karşılıksızdır İşlemi Yapılmasına Sebebiyet Verme Suçundan Kaynaklı Cezai Sorumluluğa Etkisi", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. XXIII, S. 4, 2019, s. 3 vd.
[1014] *"...bankaların hukuku dolanarak tahsil ettiği çekleri alacaklarına mahsup ettiğini, bu uygulamanın müvekkilinin toparlanmasına en büyük engel olduğunu belirterek müvekkili tarafından*

Kanaatimizce böyle bir uygulama son derece sakat olup kambiyo senetlerinin hukukî niteliğine de aykırıdır. Bilindiği gibi kambiyo senetleri emre yazılı olmaları kaydıyla ciro yoluyla devredilmektedir. Ciro, temlik cirosu, tahsil cirosu veya rehin cirosu şeklinde ortaya çıkabilir. Temlik cirosu, senedin mülkiyetini devrettiği gibi senede bağlı hakların da devri sonucunu doğurur[1015]. Dolayısıyla kambiyo senetlerinin borçluya iadesine karar verilirse, aslında hamilin mülkiyetine geçmiş olan bir hak, ihtiyati tedbirle hamilin malvarlığından çıkarılmaktadır. Bu da hem mülkiyet hakkının ihlâlidir hem de maddi hukuka ilişkin bir tedbir olarak konkordatonun amacını tamamen aşan olağanüstü ve kabul edilemez bir sonuçtur[1016].

Ancak söz konusu tedbir tahsil cirosu açısından düşünülebilir. Çünkü tahsil cirosu yetkili hâmile sadece tahsil ettiği bedeli kendisine ciro eden kimseye verme yetkisi tanır. Bu açıdan tahsil cirosuyla senedi devralan kimsenin senet ve senede bağlı hak üzerinde bir mülkiyet hakkı yoktur. Hamil bir vekil olarak bu senedi tahsil etmek için gerekli girişimlerde bulunma ve elde ettiği bedeli senedi kendisine ciro edene iade etme borcu altındadır[1017]. Bir diğer deyişle tahsil cirosuyla senedi devralan hamil, senet üzerinde bir tasarruf yetkisine sahip değildir. Dolayısıyla borçlunun konkordato talep etmesi durumunda tahsil cirosuyla devrettiği senetlerin ve senetlerden elde edilen bedellerin, herhangi bir takas veya blokaj işlemine tâbi

---

verilmiş ve bankalar nezdinde teminatta bulunan çeklerden yapılan tahsilatlar üzerine bloke konulmasının önlenmesini, konulan blokelerin kaldırılmasını, tahsil olunan çek bedellerinin müvekkile iadesini talep etmiştir. Mahkemece 02/01/2019 tarihli ara karar ile; davacı şirket tarafından teminat amacıyla verilen ve komiser heyeti görüşünde belirtilen çeklerden yapılan tahsilatlar üzerine bloke konulmasının önlenmesine, vadesi gelmemiş çeklerin davacı şirkete iade edilerek korumalı hesapta tahsiledilmesine istinaf yolu açık olarak karar verilmiş, karara karşı müdahiller .... tarafından tarafından istinaf yoluna başvurulmuştur. Dava, İİK 285 vd maddelerinde düzenlenen konkordato talebine ilişkin olup mahkemece davacılar yararına verilen ihtiyati tedbir kararı istinaf edilmiştir…" bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2019/806, K. 2019/1738, K. 03.10.2019 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[1015] Şaban Kayıhan, **Kıymetli Evrak Hukuku,** 6. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019, s. 122; Domaniç, **Kıymetli Evrak,** s. 67; İmregün, s. 75; Öztan, s. 111; Pulaşlı, **Kıymetli Evrak,** s. 194.

[1016] "*…Mahkemece anılan yasal düzenlemeler kapsamında, bankaların takas ve mahsup işlemlerinin önlenmesi için karar verilmişse de, davacı taraf bu kez bankalara verilen çek ve senetlerin iadesini talep etmektedir. Ancak konkordato talebinden sonra bankaların elindeki çek ve senetleri, borçluya teslime zorlama niteliğinde karar verilmesi mümkün görülmediğinden mahkemece talebin reddine karar verilmesi yerindedir. Açıklanan nedenlerle ilk derece mahkeme kararı usul ve yasaya uygun olduğundan, davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1b.1 maddesi gereğince esastan reddine*…" bkz. İstanbul BAM 17. HD. E. 2020/303, K. 2020/432, T. 13.02.2020 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

[1017] Kayıhan, **Kıymetli Evrak,** s. 126; Pulaşlı, **Kıymetli Evrak** s. 195; İmregün, s. 76-77; Domaniç, **Kıymetli Evrak,** s. 73-74; Öztan, s. 117.

tutulmaksızın borçluya iadesine dair karar verilmesi ve komiserlerin de bankalara bu yönde talimatlar vermesi mümkün olabilir.

§ 12 Konkordatonun Sözleşmelere Etkisi

Her ne kadar bu çalışmanın temel konusu konkordato mühletinin alacaklılar yönünden sonuçları olsa da konkordatonun sözleşmelere etkisini düzenleyen İİK m. 296 hükmüne de kısaca değinilmesi gerekmektedir. Zira bu düzenleme de uygulamada alacaklılar açısından önemli sonuçlar doğurmaktadır. Ancak konkordatonun sözleşmelere etkisi başlı başına ayrı bir monografinin konusu olabilecek son derece detaylı bir konudur. Dolayısıyla bu başlık altında maddenin genel niteliğine değindikten sonra uygulama açısından önem arz eden iş sözleşmeleri ve finansal kiralama sözleşmeleri hakkında bilgi verilecektir.

I. Türk Hukuku'nda Durum

İcra ve İflâs Kanunu m. 296 hükmünde konkordatonun sözleşmelere etkisi düzenlenmektedir. Borçlunun konkordato başvurusunda bulunması ve geçici mühlet alması piyasadaki itibarını, iflâs kadar olmamakla beraber, kötü etkilemektedir. Özellikle uygulamada konkordato mühleti almış olan borçlulara iflâs etmiş gibi davranılması sık rastlanan bir durumdur. İşte bu da konkordato borçlusunun taraf olduğu sözleşmeleri etkileyecek bir durumdur. Çünkü borçlunun taraf olduğu sözleşmelerde alacaklılar, paniğe kapılarak sözleşmeleri feshetme ve borçlu ile olan ilişkisini sona erdirme eğiliminde olacaklardır. Bu sebeple İİK m. 296/1'de özel bir düzenleme yapılmıştır. Buna göre alacaklı konkordato projesinden etkilenmese dahi, borçlunun konkordato talep etmesinin haklı fesih sebebi sayılacağına, borcu muaccel hâle getireceğine, sözleşmeleri sona erdireceğine veya sözleşmeye aykırı olduğuna dair hükümler uygulanmaz. Ancak bunun borçlunun faaliyetini devam ettirmesi için önem arz eden sözleşmeler açısından geçerli olduğu maddede düzenlenmiştir. Sözleşmede bu yönde hüküm olmasa dahi alacaklının, borçlunun konkordato başvurusu sebebiyle bir sözleşmeyi sona erdirmesi yasaktır. Bu düzenleme, borçlunun taraf olduğu sözleşmelerin sona erdirilmesinin engellenerek borçluya mal

ve hizmet sağlayan hukukî ilişkilerin devamını sağlamaya yönelmiştir[1018]. Çünkü borçlunun konkordato mühleti alması sebebiyle sözleşmeler sona erdirilirse, borçluya mal ve hizmet tedariki akamete uğrayacak, böylece konkordatonun başarı ihtimali de oradan kalkacaktır.

Doktrinde bu düzenlemenin emredici olduğu belirtilmiştir[1019]. Ancak maddede yer alan "uygulanamama" ifadesi, borçlar hukuku anlamında sözleşmelerin geçersizliğine ilişkin yaprırımlardan birisi değildir. Bu sebeple bahsi geçen kayıtların kısmi hükümsüzlük olarak anlaşılması gerektiği, dolayısıyla İİK m. 296/1'de yer alan kayıtların hükümsüz kabul edileceği, fakat sözleşmenin ayakta kalmaya devam edileceği ifade edilmektedir[1020].

Ayrıca maddenin ikinci fıkrasında, borçlunun taraf olduğu sürekli borç ilişkilerinin konkordato komiserinin uygun görüşü ve mahkemenin onayıyla sona erdirilmesi imkânı da düzenlenmiştir. Ancak bunun için bu sözleşmenin devamının konkordatonun amacına mani olması gerekmektedir[1021]. Eğer sözleşme feshedilirse, borçlar hukuku kapsamında ödenmesi gereken tazminat da konkordato projesine tâbi olacaktır.

Ancak bu maddede hizmet sözleşmeleri istisna tutulmuştur.Bir diğer deyişle konkordato borçlusu, taraf olduğu sürekli borç ilişkilerini konkordato komiserinin onayı ve mahkemenin izniyle sona erdirebilirken; bu düzenlemeye başvurarak hizmet sözleşmeleri feshedilemez. Maddede yer alan hizmet sözleşmeleri ibaresi TBK'da yer alan bir kavram olsa da doktrinde sadece TBK'ya değil İş Kanunu, Deniz İş Kanunu ve Basın İş Kanunu'na tâbi tüm iş sözleşmelerinin madde kapsamına girdiği

---

[1018] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 104; Pekcanıtez/ Erdönmez, Değerlendirmeler, s. 130; Erdönmez, **Tespitler,** s. 141; Kale, m. 296, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 393-394; Kale, 7101 Sayılı Kanun, s. 238; Sarısözen, **Konkordato,** s. 306; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 182; Albayrak, **Konkordato,** s. 237. Bu hükmün konkordatonun etkinliğini sağlama amacını güttüğü hakkında bkz. Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,**s. 554.

[1019] Albayrak, **Konkordato,** s. 267 vd.

[1020] Madde metnindeki "uygulanmaz" ifadesinin geçersizlik/hükümsüzlük şeklinde anlaşılması gerektiği hakkında bkz. Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s.104; Pekcanıtez/ Erdönmez, Değerlendirmeler, s. 130; Pekcanıtez/ Atalay/ Sungurtekin Özkan/ Özekes, **Ders Kitabı,**s. 482; Erdönmez, Tespitler, s. 141; Akil, **Adi Konkordato,** s. 161; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 182; Sarısözen, **Konkordato,** s. 306; Kale, m. 296, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 394.

[1021] Konkordato başvurusuyle iyileşme veya sadece tasdik amacının güdülebileceği ifade edilmişti. Bu kapsamda yalnızca tasdik amacının güdülmesi durumunda da feshin mümkün olacağı kabul edilmektedir. Bkz. Kale, m. 296, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 399-400. Bu şart hakkında daha detaylı olarak bkz. Albayrak, **Konkordato,** s. 365 vd.

ifade edilmektedir[1022]. Dolayısıyla borçlunun işveren olduğu hizmet sözleşmelerinin feshi, TBK ve İş Kanunu'ndaki genel hükümlere tâbidir. Bu düzenlemenin amacı da gayet açıktır. Böyle bir düzenleme kabul edilmeseydi, konkordato talep eden işverenin kaynak yaratmak amacıyla başvuracağı ilk yol iş sözleşmelerini feshetmek olurdu[1023]. Ayrıca bu düzenlemeyle işçilerin iş sözleşmelerinin devamı ve böylece borçlunun işletmesinde faaliyetlerin sürdürülmesi de garanti altına alınmıştır.

İş sözleşmelerinin feshi genel hükümlere tâbi olmakla beraber, İİK m. 296/1 hükmü de dikkate alınmalıdır. Dolayısıyla işçiler de sadece işverenin konkordato talep etmesinden bahisle sözleşmelerini sona erdiremeyeceklerdir[1024]. Ancak konkordato hem işveren hem de işçi açısından muhtelif fesih sebeplerine yol açabilir. Bu açıdan ilk değerlendirilecek husus elbette ücret ödenmemesidir. İşK m. 24/II-e uyarınca işçinin ücretinin kanun ve sözleşmeye uygun olarak hesaplanmaması ya da ödenmemesi durumunda işçi sözleşmeyi derhal haklı nedenle feshedebilir[1025]. Dolayısıyla konkordato mühleti içinde işveren işçilere ücretlerini ödemezse, işçiler de sözleşmeyi feshetme imkânına sahip olur. Bu kapsamda işçiler açısından bir diğer haklı sebep ise İşK m. 24/III'te yer alan zorlayıcı sebeplerdir. Buna göre işyerinde işçinin bir haftadan fazla süreyle çalışmasını engelleyen bir zorlayıcı sebep ortaya çıkarsa işçi iş sözleşmesini feshedebilir. Konkordato esasında borçlunun faaliyetlerini engellemeyen ve hatta sürdürmesine teşvik eden bir müessesedir. Ancak örneğin konkordato borçlusu, mal ve hizmet tedarikini başkasından yapmaya

---

[1022] Kale, m. 296, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 402; Kale, **Sorularla Konkordato,** s. 17-18; Albayrak, **Konkordato,** s. 399; Akil, Sürekli Borç İlişkileri, s. 229; Özgür Oğuz, "Konkordatonun İş Sözleşmelerine Etkisi", **Legal Hukuk Dergisi,** C. 17,S. 195, 2019, s. 1135. Zaten iş hukukunda iş sözleşmesi, hizmet sözleşmesi, iş akdi gibi farklı kavramlar kullanılmakta ve bunların hepsi aynı türden sözleşmeleri ifade etmektedir. Bkz. Sümer, s. 37; Süzek, s. 254; Ercan Akyiğit, **İş Hukuku,** 12. Basım, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 117; Hamdi Mollamahmutoğlu/ Muhittin Astarlı/ Ulaş Baysal, **İş Hukuku,** 6. Bası, Ankara: Turhan Kitabevi, 2014, s. 338; Fevzi Demir, **İş Hukuku ve Uygulaması,** 10. Baskı, İzmir: Albi Yayınları, 2017, s. 83; Ömer Ekmekçi/ Esra Yiğit, **Bireysel İş Hukuku Dersleri,** 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020, s. 15

[1023]Kayık Aydınalp, s. 510. Bu kapsamda iş hukukunun temel ilkelerinden birisi işçinin korunmasıdır. İşçinin korunması, zayıf konumda olan ve çoğu zaman içinde bulunduğu ekonomik ihtiyaçlardan dolayı mecburi olarak işi kabul eden işçilerin sömürülerden korunmasını ifade etmektedir. Bu korunma aynı zamanda Anayasa m. 49 sebebiyle, anayasal bir ilkedir bkz. Süzek, s. 16; Demir, **İş Hukuku,** s. 39-40; Mollamahmutoğlu/ Astarlı/ Baysal, s. 12; Sümer, s. 7; Ekmekçi/ Yiğit, s. 1 vd.; Ünal Narmanlıoğlu, **İş Hukuku Ferdi İş İlişkileri I,** 5. Bası, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2014, s. 11 vd.

[1024] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 105; Kale, m. 296, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 394; Akil, **Adi Konkordato,** s. 167; Kayık Aydınalp, s. 510.

[1025] Buradaki ücretin kapsamına işçiye ödenen prim, ikramiye, yakacak ve giyecek yardımı gibi tüm ücret ekleri girmektedir. Bkz. Süzek, s. 725; Ekmekçi/ Yiğit, s. 582; Demir, **İş Hukuku,** s. 379-380; Akyiğit, s. 283; Sümer, s. 118; Narmanlıoğlu, s. 431.

başladığı için üretim faaliyetini sonlandırmışsa artık bu sebeple işçi iş sözleşmesini haklı nedenle feshedebilir[1026].

İş Kanunu m. 24 ve m. 25'te haklı nedenle fesih düzenlenmekle beraber tek fesih hükümleri bunlar değildir. İş sözleşmelerinin İşK m. 18 uyarınca geçerli sebebe dayandırılarak feshi de mümkündür. Buna iş hukukunda süreli fesih de denmektedir. Süreli feshe, işçinin davranışlarından, yetersizliğinden veya işletmenin, işyerinin ya da işin niteliğinden kaynaklanan sebeplerle başvurulabilir (İşK m. 18/1). Burada üzerinde durulması gereken nokta borçlunun konkordato talep etmesinin bu sebeplerden birine girip girmediğidir. İş hukuku doktrinine göre işletmenin, işyeri ya da işin niteliğinden kaynaklanan sebepler, ekonomik güçlükler, verimlilik ve teknolojik değişiklikler gibi sebeplerle işin ortadan kalkması veya işin nitelik değiştirmesi ve bu sebeple bir iş gücü fazlalığı ortaya çıkması şeklinde açıklanmaktadır[1027]. Bu kapsamda örneğin konkordato sebebiyle işte küçülmeye gidilmiş ve bu sebeple bir işgücü fazlası ortaya çıktıysa, feshin son çare olması ilkesine de uyulmak suretiyle iş sözleşmeleri feshedilebilir[1028]. Bu sebeple ortaya çıkacak olan kıdem ve ihbar tazminatları ve ödenmemiş ücretlerle diğer işçilik alacakları da konkordatoya tâbi olmayacak ve mühlet içerisinde bu alacaklar sebebiyle takip yapılabilecek, bu bedeller tam olarak ödenecektir (İİK m. 206/1, m. 294).

İş sözleşmelerinde işçiyi koruyan bu hükümler dışında elbette işverenin de korunmaya ihtiyacı vardır. Çünkü işveren de konkordato talep ettiğine göre mali açıdan zor durumdadır. İşte bu sebeple de işverenler açısında 4447 sayılı Kanun ile Ücret Garanti Fonu düzenlenmiştir[1029]. Buna göre işverenin konkordato ilan etmesi

---

[1026]Kayık Aydınalp, s. 510.

[1027] Fahrettin Korkmaz/ Nihat Seyhun Alp, **Bireysel iş Hukuku,** 4. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019, s. 205-206; Nuri Çelik/ Nurşen Caniklioğlu/ Talat Canbolat, **İş Hukuku Dersleri,** 30. Bası, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2017, s. 490; Süzek, s. 611 vd.; Demir, **İş Hukuku,** s. 320 vd.; Kayık Aydınalp, s. 513 vd.; Ekmekçi/ Yiğit, s. 512.

[1028]Kayık Aydınalp, s. 513-514.

[1029] 08.09.1999 Tarih ve 23810 sayılı RG. İşsizlik Sigortası Kanunu Ek Madde 1 metni şu şekildedir: "Bu Kanuna göre sigortalı sayılan kişileri hizmet akdine tâbi olarak çalıştıran işverenin konkordato ilan etmesi, işveren için aciz vesikası alınması, iflâsı veya iflâsın ertelenmesi nedenleri ile işverenin ödeme güçlüğüne düştüğü hallerde geçerli olmak üzere, işçilerin iş ilişkisinden kaynaklanan üç aylık ödenmeyen ücret alacaklarını karşılamak amacı ile İşsizlik Sigortası Fonu kapsamında ayrı bir Ücret Garanti Fonu oluşturulur. Bu madde kapsamında yapılacak ödemelerde işçinin, işverenin ödeme güçlüğüne düşmesinden önceki son bir yıl içinde aynı işyerinde çalışmış olması koşulu esas alınarak temel ücret üzerinden ödeme yapılır. Bu ödemeler 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 78 inci maddesi uyarınca belirlenen kazanç üst sınırını aşamaz".

durumunda (maddede başka sebepler de mevcuttur), borçlunun ödeme güçlüğüne düşmesinden geriye bir yıl boyunca 4447 sayılı Kanun'a tâbi olarak o işyerinde sigortalı çalışan işçilere, ücret alacaklarının zamanaşımına uğramaması şartıyla temel ücret alacakları kadar ödeme yapılmaktadır. Bu süre üç ayla sınırlıdır. Ücret garanti fonu kapsamında ödeme yapılması için işçi, ücret garanti fonu talep dilekçesi ve işverenin ödeme güçlüğüne düştüğü belgeleri[1030] de ekleyerek Türkiye İş Kurumu'na başvuracaktır.

Türk hukuk uygulamasında konkordato açısından önem arz eden bir diğer sözleşme türü ise finansal kiralama sözleşmeleridir. Finansal kiralama, hem iç ticarette hem de uluslararası ticarette faaliyet gösterenlerin finansman sağlamak ve işlerini etkin bir şekilde yürütebilmek için sıklıkla başvurduğu yöntemlerdendir. Bu sebeple ilk kez 1985 yılında Finansal Kiralama Kanunu çıkarılmıştır. Ancak bu kanun yaklaşık otuz yıl sonra 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu ile ilga edilmiştir. Hâlihazırda finansal kiralamaya ilişkin olarak yürürlükte olan kanun, 6361 sayılı Kanun'dur. Finansal kiralama sözleşmesi, kiralayanın kiracının talebi ve seçimiyle bizzat kiracıdan ya da üçüncü kişiden satın alma veya başka yolla temin ettiği ya da daha önceden mülkiyetini elde ettiği bir malın zilyetliğini her türlü faydayı sağlamak üzere sözleşmede belirlenen bedel karşılığında kiracıya bırakmasına ilişkin sözleşmelerdir (FKFFŞK m. 18/1)[1031]. Finansal kiralama sözleşmeleri tam iki tarafa borç yükleyen ve tipik

---

[1030]Burada borçlunun ödeme güçlüğüne düştüğü tarih, Ücret Garanti Fonu Yönetmeliği m. 4/1-d uyarınca konkordato kararının verildiği tarihtir[1030]. Kanaatimizce bu düzenleme hatalıdır. Zira İİK'da konkordato kararı şeklinde bir karar yer almamaktadır. Bu düzenlemenin "konkordatonun tasdiki kararı" şeklinde uygulanması da mantıklı değildir. Dolayısıyla kanaatimizce işçinin (İİK m. 206/1 ve İİK m. 308/c hükümlerine de uygun olarak) mühlet kararından geriye bir yıllık süre içinde o işyerinde çalışıyor olması gerekir. Ancak bu sürenin Bu sürenin "konkordatonun ilânı" tarihinden geriye uygulanacağı yönündeki görüş hakkında bkz. Kayık Aydınalp, s. 507.

[1031] Ahmet Tuncay/ Adnan Deynekli, **Yargıtay Kararları Işığından Finansal Kiralama Sözleşmesi,** 1. Baskı, Ankara: Bilge Yayınevi, 2019, s. 19. Doktrindeki farklı tanımlar için bkz. Kocaağa, s. 63-64; Ünal Tekinalp, "Hukuki Yönden Finansal Kiralama Kanunu", **Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. Finansal Kiralama Semineri,** 5-6 Aralık 1985, 1. Baskı, İstanbul, 1985, s. 3. Esasında bu tanım belirli yönlerden, mülga 3226 sayılı Kanun'daki tanımdan farklıdır. Kiralayanın malı bizzat kiracıdan temin edebilceğine dair düzenleme yapılmış, ayrıca daha önceden mülkiyeti kiralayana devredilen bir mal üzerinde de finansal kiralamanın mümkün olduğu da açıkça ifade edilmiştir. Son olarak finansal kiralama sözleşmesinin belirli süre feshedilemeyeceğine dair düzenleme de tanımdan çıkarılmıştır. Bu dönemde finansal kiralama sözleşmelerinin tanımında açıkça "belirli süre feshedilmemek kaydıyla" yapılan bir sözleşmenin varlığı açıkça vurgulanmaktaydı. Bkz. Nur Bolayır, "Tarafların İflâsı veya İcra Takibine Uğramasının Finansal Kiralama Sözleşmesine Etkisi", **Hâluk Konuralp Anısına Armağan, C. 2,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2009, s. 3-4. 3226 sayılı kanunu ilga eden 6361 sayılı Kanun ile yaşanan değişiklikler hakkında daha detaylı bilgi için bkz. Topuz, **Finansal Kiralama**, s. 37 vd.

sözleşmelerdendir[1032]. Çünkü burada kiracının borcu bedel ödemek iken, kiraya veren de sözleşmeye konu malın zilyetliğini her türlü faydayı elde etmesi amacıyla kiracıya bırakmaktadır. Ayrıca finansal kiralama sözleşmesinin sürekli borç ilişkisi olduğu da kabul edilmektedir[1033]. Ancak burada sürekli borç ilişkisi olmasına neden olan borç finansal kiralama bedelleri değil, kiraya verenin malın zilyetliğini sözleşme süresince kiracıda bulundurma borcudur[1034]. Çünkü doktrinde finansal kiralama bedelinin tek bir borç olarak ve bir bütün hâlinde kararlaştırıldığı ve taksitli ödemenin bu durumu değiştirmediği kabul edilmektedir[1035].

İcra ve İflâs Kanunu m. 307'de finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesi hakkında hüküm sevk edilmiştir. Ancak dikkat edilirse bu düzenleme, finansal kiralama sözleşmelerinin konkordatonun tasdikinden sonraki durumunu ifade etmektedir. Dolayısıyla konkordato mühleti içerisinde finansal kiralama sözleşmesinin ve buna konu malların durumu hakkında özel bir hüküm yoktur. Sonuç olarak mühlet içinde finansal kiralama konusu malların ve sözleşmeden doğan alacakların durumunun, bu sözleşmelerin feshedilmesinin mümkün olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Finansal kiralama sözleşmesi mühletten önce yapılabileceği gibi mühlet içerisinde de yapılabilir. Öncelikle ifade etmek isteriz ki kural olarak mühletten önce yapılan finansal kiralama sözleşmesinden doğan alacaklar konkordatoya tâbidir. Tekrar ifade etmek gerekirse mühlet içerisinde vadesi gelecek olan finansal kiralama

---

[1032] Türkan Gündoğan Kırmızıtaş, **6361 Sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu'na Göre Finansal Kiralama Sözleşmesi,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2017, s. 79; Tuncay/ Deynekli, s. 18. Finansal kiralama sözleşmelerinin temel amacı borçluya daha doğrusu kiralayana kredi sağlamaktır. Çünkü finansal kiralama sözleşmesi yoluyla kiracı, satın alamayacağı makine gibi üretimi için son derece önemli olan teçhizatı temin etmekte ve ellerinde bulunan sermayeyi başka alanlarda kullanma imkânı elde etmektedir. Bkz. Topuz, **Finansal Kiralama,** s. 48; Kocaağa, s. 36; Altop, s. 16. Finansal kiralamanın esas amacının kiracıyı mülkiyetin getirdiği finansman yüklerinden kurtarmak olduğu yönünde bkz. Bolayır, s. 4. Ayrıca finansal kiralama sözleşmesinde kiralama konusu şeyin maliyeti kira bedelleri içinde olduğundan, kira dönemi sonunda kiracı mala piyasa fiyatına nazaran çok daha düşük bir bedelle sahip olma imkânına kavuşur. Bkz. Topuz, **Finansal Kiralama,** s. 50; Mehmet Koç, **Finansal Kiralama (Leasing),** 2. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2004, s. 17. sözleşmeler kiraya veren açısından da avantajlıdır. Çünkü eğer kiracı, kira dönemi sonunda malı satın almak istemezse, kiraya veren bu malı tekrar kiralayabilmekte ve malın satışına nazaran daha fazla kâr elde etmektedir. Bkz. Kocaağa, s. 37; Topuz, **Finansal Kiralama,** s. 48; Levent Varlık, Özcan Türkakın, M. Niyazi Gürcan, **Leasing, Factoring, Forfaiting,** 1. Baskı, Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları, 1987, s. 25.

[1033] Gündoğan Kırmızıtaş, s. 80; Topuz, **Finansal Kiralama,** s. 177.

[1034] Gündoğan Kırmızıtaş, s. 80; Topuz, **Finansal Kiralama**, s. 177; Yusuf Özdoğru, **Finansal Kiralama Sözleşmesinin Sona Erme Nedenleri ve Sonuçları,** 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2018, s. 47.

[1035] Kocaağa, s. 109.

bedellerinin de mühlet içerisinde ödenebilmesi gerekir. Çünkü konkordato komiseri bu sözleşmenin devamını engellemediğine ve finansal kiralama ilişkisi sürekli borç ilişkisi niteliğinde olduğuna göre, bu bedellerin ödenmesi mümkün olmalıdır. Ancak finansal kiralama sözleşmesi mühletten sonra yapıldıysa, ancak bu sözleşmenin konkordato komiserinin izni ile yapılması durumunda, doğacak alacaklar konkordatoya tâbi olmayacaktır. Aksi hâlde finansal kiralama bedelleri konkordatoya tâbi olur.

Finansal kiralama sözleşmesinin konkordato başvurusundan önce feshedilmesi durumunda, finansal kiralamaya konu olan mal kiraya verene ait olduğundan, bu malın iadesi talep edilebilir. Ayrıca bu malın iadesi için dava açarak alınan ilâm üzerine icra takibi yapmak da mümkündür. Çünkü burada malın mülkiyeti alacaklıda olduğundan bu alacak konkordatoya tâbi değildir. Ancak fesihle beraber, fesihten önce doğan finansal kiralama bedeli alacakları ile FKFFŞK m. 33 uyarınca talep edilecek ve henüz vadesi gelmemiş bedellerin de konkordatoya tâbi olması gerekir. Çünkü bu ihtimalde söz konusu alacaklar konkordato talebinden önce doğmuştur.

Finansal kiralama sözleşmeleri mühlet içinde de sona erdirilebilir. Ancak hatırlatmak isteriz ki borçlunun sırf konkordatoya başvurması nedeniyle finansal kiralama sözleşmeleri feshedilemez (İİK m. 296/1). Finansal kiralama sözleşmelerinin hangi sebeple sona erdirilebileceği FKFFŞK m. 30 vd. hükümlerinde düzenlenmiştir. Buna göre ilk sona erme sebebi sözleşme süresinin dolmasıdır. Madde uyarınca finansal kiralama sözleşmesi sözleşme süresinin dolmasıyla kendiliğinden sona erer. Ancak taraflar, bu süreinin bitiminden en az üç ay önce bildirerek sözleşmenin uzatılmasını talep edebilirler. Ancak uzama, tarafların anlaşmasına bağlıdır. Dolayısıyla taraflar anlaşamayarak sözleşme süre bitimi sebebiyle sona ermişse FKFFŞK m. 32 uyarınca finansal kiralamaya konu malın alacaklıya (kiraya verene) iade edilmesi gerekir.

6361 sayılı Kanun m. 31'de ise olağanüstü fesih imkânı tanınmıştır. Bu esasında kira bedelinin ödenmesinde temerrüde düşülmesi sebebiyle sözleşmenin feshini düzenlemektedir. Buna göre kiralayan, finansal kiralama bedellerinin ödenmemesi durumunda bedeli ödemede temerrüde düşen borçluya otuz günlük süre verir. Bu sürede de kira bedeli ödenmezse sözleşme feshedilebilir. Bu kapsamda

alacaklının kira bedellerinin ödenmemesi sebebiyle mühlet içerisinde sözleşmeyi feshetme imkânının olup olmadığı tartışmalıdır. Doktrinde bir görüş alacağın konkordatoya tâbi olmasından bahisle komiser izniyle dahi mühlet içerisinde ödeme yapılamayacağını, dolayısıyla mühlet içerisinde muaccel olan alacakların ödenmemesinden dolayı sözleşmenin feshedilemeyeceğini ifade etmektedir[1036]. Biz bu görüşe katılmamaktayız. Kanaatimizce finansal kiralama sözleşmesi sebebiyle ödenecek bedeller tek bir defa sözleşmenin yapılmasıyla doğsa da komiser izniyle, mühlet içerisinde vadesi gelen bu bedellerin ödenmesi mümkündür[1037]. İİK m. 308/c-4 hükmünün bu şekilde anlaşılması gerekir. Aksi durumda finansal kiralama konusu mal kullanılmasına ve eskimesine ve hatta borçlu bundan fayda elde etmesine rağmen, bu malı kiracıya bırakan alacaklı hiçbir kazanım elde etmeyecektir. Bu kapsamda doktrinde bir başka görüş, finansal kiralama sözleşmelerinin mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satışlara benzediği, mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satış sözleşmelerinin de rehinli alacaklar hükümlerine tâbi olduğu ve dolayısıyla finansal kiralamada da kıyasen mühlet içinde vadesi gelen bedellerin ödenmeye devam edilmesinin mümkün olduğu ifade edilmiştir[1038]. Biz bu görüşe katılmamaktayız. Zira finansal kiralama sözleşmesinin teminat fonksiyonu mevcutsa da aşağıda açıklayacağımız gibi finansal kiralamada mülkiyet konusunda mülkiyeti saklı tutma kaydıyla satışta olduğu gibi net bir belirleme yoktur. Malın hukuken mülkiyeti alacaklıya ait olmakla beraber, ekonomik mülkiyet borçludadır. Dolayısıyla bu sözleşmelere rehinli alacaklılar hakkındaki hükümlerin kıyasen uygulanması mümkün değildir. Söz konusu bedeller, ancak komiserin izni ile konkordato dışına çıkarılarak ödenebilecektir.

Ancak konkordato mühletinden önce borçluya otuz günlük süre verilmiş ve bu süre dolmadan borçlu konkordato talep etmişse, artık bu borçlar ödenmese dahi alacaklının fesih imkânı yoktur[1039]. Çünkü söz konusu borçlar konkordaroya tâbidir.

Bu kapsamda değerlendirilmesi gereken bir diğer nokta da FKFFŞK m. 31/3 hükmüdür. Bu hükme göre finansal kiralama sözleşmesi hakkında herhangi bir ihtilaf çıkarsa, mahkeme tarafından finansal kiralamaya konu olan malın ihtiyati tedbir

[1036] Albayrak, **Konkordato,** s. 447-448.
[1037] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 112.
[1038] Altay/ Eskiocak, s. 167.
[1039] Tunç Yücel, **Alacaklılar Bakımından Sonuçlar,** s. 111.

kararıyla kiralayan ya da üçüncü kişiye bırakılması mümkündür. İşte mühlet içerisinde böyle bir ihtiyati tedbir alınırsa, bunun uygulanmasının mümkün olup olmadığı tartışma konusu olabilir. Çünkü yukarıda da belirttiğimiz gibi İİK m. 294 uyarınca mühlet içinde borçluya karşı ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararı alınsa dahi bu kararların uygulanması mümkün değildir. Bu durumda akla gelecek ilk ihtimal, finansal kiralama konusu malların mülkiyetinin alacaklıda olduğundan bahisle ihtiyati tedbirin uygulanabileceğidir. Ancak doktrinde ve yargı kararlarında finansal kiralama konusu malın hukuken mülkiyeti alacaklıya ait olsa da ekonomik mülkiyetinin borçluya ait olduğu kabul edilmektedir[1040]. Ekonomik mülkiyet kavramı, FKFFŞK m. 18'de ifade edilen "malın her türlü faydayı elde etmek üzere" kiracıya bırakılmasını ifade eder. Bir başka deyişle ekonomik mülkiyet, bu malı kullanma ve bundan yararlanma imkânını belirtir. Dolayısıyla kira sözleşmesinden farklı olarak finansal kiralamada kural olarak kiralanan malla ilgili tüm hak ve yükümlülükler kiraya veren üzerindedir[1041]. Sonuç olarak bu malın kiraya verenin hukukî mülkiyetinde olmasına rağmen, borçlunun da malvarlığı kapsamında sayılması ve ihtiyati tedbir yasağının uygulanmak zorunda olması kanaatindeyiz. Ancak bu noktada bir hususa da dikkat çekmek gerekir. Finansal kiralama sözleşmeleri İİK m. 296/2 hükmü uyarınca konkordato komiserinin uygun görüşü ve mahkemenin onayıyla da feshedilebilir. İşte bu durumda da FKFFŞK m. 33 uyarınca söz konusu malın alacaklıya iadesi gerekir. Eğer bu mal aalcaklıya iade edilmezse alacaklı malın iadesi için dava açabilir ve alacağı hükmü icraya da koyabilir. Bu kapsamda FKFFŞK m. 31/3'te belirtilen ihtiyati tedbirin de artık uygulanması gerektiği kanaatindeyiz. Aksi durumda hem borçlu İİK m. 296/2'de tanınan yetkiye dayanarak sözleşmeyi feshetmiş hem de malı iade etmemiş olacaktır ki bu da İİK m. 296/2 hükmünü etkisiz kılar[1042].

[1040] Topuz, **Finansal Kiralama,** s.263, dn. 609; Özdoğru, s. 30; Erden Kuntalp, **Finansal Kiralama Kanununa Göre Finansal Kiralama (Leasing) Tanımı ve Hükümleri,** 1. Baskı, Ankara: Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, 1988, s. 72. "*Finansal kiralama sözleşmesinin ana amacı kiracıya kredi kullandırmaktır. Bu ana unsur dışında kiracının kiralama dönemi sonunda finansal kiralamaya konu malı satın alma hakkı gibi bazı unsurları da bünyesinde bulunduran kendine özgü yapısı ve unsurları bulunan bu tür sözleşmelerin kullandırma amacı taşıyan sözleşmelerden sayılması gerektiği kabul edilmektedir. Yukarıda belirtilen madde hükümleri uyarınca finansal kiralama ilişkisinde kiracı malın zilyetliğini ve ekonomik mülkiyetini elinde bulundurmakla birlikte malın hukuken maliki sözleşme süresi içerisinde halen kiralayan finansal kiralama şirketidir."* bkz. Yargıtay 19. HD. E. 2016/15425, K. 2018/5323, T. 30.10.2018. Aynı yönde bkz. Yargıtay 19. HD. E. 2016/9510, K. 2017/2268, T. 21.03.2017; Yargıtay HGK E. 2008/21-535, K. 2008/586, T. 22.10.2008 (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

[1041] Topuz, **Finansal Kiralama, s.** 205, dn. 500.

[1042] Albayrak, **Konkordato,** s. 453.

II. Amerikan Hukuku'nda Durum

Amerikan Federal İflâs Kanunu'nda da yeniden örgütlenme prosedürünün başlamasının sözleşmelere etkisi hakkında düzenlemeler mevcuttur. Bu konudaki ilk düzenleme USBC §365 hükmüdür. Öncelikle ifade etmeliyiz ki tıpkı İİK m. 296/1'de olduğu gibi, Amerikan Hukuku'nda da borçlunun yeniden örgütlenme başvurusu yapmasının, sürecin başlamasından sonra aciz hâline düşmesinin ya da mallarının bir kayyıma ya da onun kontrolüne devredilmesinin sözleşmeye aykırılık teşkil edeceğine veya bu sebeple sözleşmenin sona erdirilebileceğine ya da bu durumun tarafların borçlarında değişiklik yaratacağına ilişkin hükümler geçersizdir (USBC §365/e)

Hüküm uyarınca yediemin borçlu (veya kayyım), tarafı olduğu ve henüz ifa etmediği borçları üstlenip ifa edebileceği gibi, sözleşmeleri feshetmesi de mümkündür. Burada hukukumuzdaki gibi sürekli borç ilişkileri özel olarak düzenlenmemiştir. Madde metninde "executory contract" ibaresi yer almaktadır. Doktrinde ve uygulamada bu ifadenin, tarafların sözleşmeyi akdettikleri ve fakat borçlarını henüz tam olarak ifa etmedikleri, borcun ifa edilmemesi durumunda da ödemezlik def'inin ileri sürülebileceği dönemi kapsadığı kabul edilmektedir[1043]. Dolayısıyla eğer taraflar borçlarını ifa etmişse, artık bu sözleşmenin ifası veya feshine ilişkin USBC § 365 hükmü uygulanmayacak, alacaklının alacağı plan kapsamında ifa edilecektir[1044].

Madde metnine göre borçlu yukarıda bahsettiğimiz türden sözleşmelerini mahkemenin onayıyla feshedebilir[1045]. Eğer sözleşme feshedilirse bu fesihten doğan haklar da yediemin borçlu tarafından yerine getirilecektir. Bu tazminat tıpkı Türk Hukuku'nda olduğu gibi Amerikan Hukuku'nda da yeniden örgütlenme

[1043] Warren, **Business Bankruptcy,** s. 79. *In re Cochise College Park* 703 F.2d 1339 (United States Court of Appeals for the Ninth Circuit, 11.03.1983); *In re Select-A-Seat Corp.* 625 F.2d 290 (United States Court of Appeals for the Ninth Circuit, 11.08.1980).
[1044] Warren, **Business Bankruptcy,** s. 79.
[1045] Mahkemeler feshe izin verirken bu feshin masanın ve borçlşunun menfaatine olup olmadığını değerlendirmektedir. Buna uygulamada "best business judgement test" adı verilmektedir. Bu yönüyle hüküm İİK m. 296'daki "konkordatonun amacına ulaşmasını engelleyen sürekli borç ilişkileri" kavramı ile benzerlik göstermektedir. Bu test hakkında bkz. *In re Wheeling-Pittsburgh Steeling Corp.* 72 B.R. 845 (United States Bankruptcy Court for the Western District of Pennsylvania, 22.04.1987).

başvurusundan önce doğmuş alacaklar gibi değerlendirilerek plana tâbi olacak ve plan kapsamında ödenecektir[1046].

Borçlu sözleşmelerin ifasını da üstlenebilir. Ancak kural olarak eğer borçlu sözleşmenin ifasında temerrüde düşmemişse bu mümkündür. Eğer borçlu temerrüde düşmüşse bu sözleşmelerin ifası mümkün olmayacaktır. Fakat bunun istisnası da USBC § 365/b hükmünde düzenlenmiştir. Öncelikle borçlu daha önceki temerrüdünü gidermek zorundadır. Eğer bu borç bir para borcuysa, zaten temerrüt faizi de ödenerek temerrüt hâli ortadan kaldırılır. Ancak borç bir para borcu değilse bu durumda borçlunun ister cezai şartı ödemesi, isterse bu alacağı para alacağına dönüştürerek temerrüt faizi ödemesi mümkündür. Ayrıca borçlunun, alacaklının bu temerrütten kaynaklanan zararlarını gidermesi (veya gidereceği hakkında yeterli güvence vermesi) ve gelecekteki borçların da ifa edileceğine dair makul güvence vermesi gerekmektedir. İşte bu şartları sağlayan borçlu artık tarafı olduğu sözleşmenin devamını sağlayacak ve hem karşı tarafın borçlarını yerine getirmesini hem de kendi borçlarının ifasını mümkün hâle getirecektir. Borçlu (veya kayyım) planın tasdikine kadar istediği her zaman sözleşmelerin aynen ifası hakkında mahkemeden izin isteyebilir (USBC §365/d).

Borçlu söz konusu sözleşmeyi ücret karşılığında başka bir kimseye de devredebilir. Doktrinde, borçluya bu imkânın tanınması sayesinde masanın sözleşmenin gerçek değerini elde etmesi açısından önemli olduğu belirtilmiştir[1047]. Ancak sözleşmenin hangi hallerde devredilemeyeceği de açıkça hükme bağlanmıştır. Buna göre eğer borçlunun taraf olduğu sözleşmede karşı tarafın borçlu dışında başkasının borcu ifa etmesini kabul etmeme hakkı tanınmışsa ve borçlu da bu devri kabul etmiyorsa, sözleşme devri yasaktır[1048]. Ayrıca sözleşmenin borçlunun ikamet etmediği bir taşınmaza ilişkin olması veya bizzat borçluya kredi açmak için düzenlenmiş bir sözleşme olması durumunda da devir yasaktır (USBC §365/c).

[1046] Warren, **Business Bankruptcy,** s. 79.
[1047] Warren, **Business Bankruptcy,** s. 81.
[1048] Bu kuralın uygulanmasında mahkemeler, borcun farazi bir üçüncü kişi tarafından ifa edilmesinin alacaklı tarafından kabul edilmesinin mümkün olmaması durumunda sözleşme devrine de izin vermemektedirler. Bkz. Blum, s. 405; Levitin, s. 465-466. Aynı yönde bkz. *In re James Cable Partners L.P.* 154 B.R. 813 (United States Bankruptcy Court for the Middle District of Georgia, 04.06.1993).

Ancak bunlar dışında kanunda yer almayan ve sadece mahkeme kararları ile ortaya çıkmış bir uygulama da mevcuttur. Bu, "ride-through doctrine" olarak ifade edilen imkândır. Bu doktrine göre tarafı olduğu ve henüz ifa etmediği sözleşmeleri ne feshetmiş ne de bu sözleşmelerin devamı ve doğacak borçlarının ifası için sözleşmeyi üstlenmemişse, bu sözleşme yeniden örgütlenme prosedürünü atlayarak, planın tasdikinden ve borçların ibrasından sonra borçluyu bağlar durumda kalacaktır. Bir diğer deyişle borçlu bu tür bir sözleşmeyi feshetme veya borçları ifa gibi aktif bir fiilde bulunmamışsa, sözleşmenin bağlayıcı olduğunu kabul etmiş sayılır ve ancak borcu yeniden örgütlenme dosyasının kapanmasından sonra tam olarak ifa eder[1049].

§ 13 Rehinli Alacaklılarla Müzakere ve Borçların Yeniden Yapılandırılması

İcra ve İflâs Kanunu m. 308/h'de konkordato müessesesi açısından yeni bir düzenlemeye yer verilmiştir. Bu düzenleme, aslında konkordato içinde ayrı bir konkordato niteliğindedir denilebilir. Düzenlemeye göre adi konkordatoda borçlu, ön projede belirtmek şartıyla rehinle temin edilen borçlarının yapılandırılmasını isteyebilecektir. Bu amaçla konkordato komiseri kesin mühlet içerisinde komiser, borçlunun anapara ve faiz indirimi, vade gibi diğer ödeme tekliflerinin müzakeresi için toplantıya davet eder. Bu kapsamda borçlu, rehinli alacaklılarına diğer alacaklılarına sunduğu projeden farklı bir teklifte bulunmaktadır. Doktrinde bu düzenlemeyle rehinli alacaklıların seyirci olmaktan çıkıp konkordatoda rol almaya zorlandığı ifade edilmektedir[1050]. İşte rehinli alacaklılar hakkında İİK m. 308/h hükmü münhasıran uygulanacak ve konkordatoya ilişkin diğer düzenlemeler uygulanmayacaktır.

Öncelikle değerlendirilmesi gereken husus söz konusu düzenleme kapsamında borçlunun böyle bir teklifte bulunmasının zorunlu olup olmadığıdır. Doktrinde borçlunun rehinli alacaklılarla müzakereye başlamasının zorunlu olduğu görüşüne

[1049] Uygulamada ride-through doctrine, ittifakla kabul edilen bir kural hâline gelmiştir. Bkz. *In re Hernandez*, 287 B.R. 795 (United States Bankruptcy Court for the District of Arizona, 12.12.2002); *In re Boston Post Rd. Ltd. Partnership* 21 F.3d 477 (United States Court of Appeals for the Second Circuit, 30.03.1994); *In re Public Serv Co.* 884 F.2d 11 (United States Court of Appeals for the First Circuit, 24.08.1989).

[1050] Ali Cem Budak, m. 308/h, **Yeni Konkordato Hukuku(7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 690-691.

karşılık[1051], bir başka görüş borçlunun alacaklılarına bu yönde bir teklif yapmasının kendi ihtiyarında olduğunu ifade etmektedir[1052]. Kanaatimizce borçlunun rehinli alacaklılara ayrı bir teklif yapması zorunlu değildir. Çünkü borçlu rehinli alacaklılara tam olarak ve vadesinde ödeme yapmakla malları üzerindeki rehinleri kaldırma yönünde irade göstermesi mümkündür. Eğer borçlu adi alacaklılarına yapacağı teklifi iyileşmesi için yeterli görüyorsa, ayrıca bir teklife zorlanmamalıdır.

Rehinli alacaklılarla müzakere ve yapılandırma süreci, konkordato ile sıkı bir bağ içindedir. Öyle ki adi konkordato teklifinin yeterli nisapla kabul edilmemesi durumunda, rehinli alacaklılar kendilerine yapılan teklifleri kabul etseler dahi bu anlaşmalar geçerli hâle gelmez. Ayrıca bu bağ, borçlunun yapacağı teklif hakkında ön projede bilgi vermesi şeklinde de ortaya çıkmaktadır. Ancak bu ön projenin revize edilmesi mümkün olduğuna göre, borçlu daha sonra vereceği revize projede de bu yönde bir teklifte bulunabilir[1053].

İcra ve İflâs Kanunu m. 308/h uyarınca borçlunun birden çok teklifte bulunması esastır. Bir diğer deyişle borçlu her bir rehinli alacaklıya vade, anapara ve faiz indirimi gibi yönlerden farklı teklifler sunabilecektir. Ayrıca borçlu, madde gerekçesinde de ifade edildiği gibi her bir rehinli alacaklıyla ayrı ayrı görüşmeler yaparak, onların olumlu oylarını almış olabilir. Bu sebeple borçlu rehinli alacaklılara yaptığı farklı teklifleri, diğer alacaklılara açıklamayabilir. Bu düzenleme doktrinde eleştiriye uğramıştır. Çünkü rehinli alacaklılardan her birine ayrı ayrı teklif yapılması ve hepsiyle ayrı müzakere, aynı sınıfta yer alan alacaklılar arasındaki eşitliği bozmaktadır[1054].

Borçlunun alacaklılarla ayrı ayrı müzakere etmesi, İİK m. 308/h-2 hükmünün nasıl uygulanacağı konusunda da soru işareti yaratmaktadır. Zira bu düzenlemede komiserin rehinli alacaklıları müzakere etmeye davet edeceği ifade edilmektedir. Kanaatimizce bu davet, rehinli alacaklıların topluca oy kullanacakları bir toplantıya sebep olmaz. Burada rehinli alacaklılar kendilerine daha önceden yapılan teklifleri

---

[1051] Budak, m. 308/h, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 692; Akil, **Adi Konkordato,** s. 255.
[1052] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 114; Sarısözen, **Konkordato,** s. 442; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 260 vd.; Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, s. 693; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası, **İcra ve İflas,** s 562-563.
[1053] Budak, m. 308/h, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 693; Sarısözen, **Konkordato,** s. 442.
[1054] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 113; Sarısözen, **Yenilikler,** s. 264; Sarısözen, **Konkordato,** s. 443; Uyar, **İlkeler,** s. 158.

kabul edip etmediklerini beyan edebilecek veya borçlu, yaptığı teklifleri diğer rehinli alacaklılara da bildirebilecektir. Eğer alacakların üçte iki çoğunluğu ile yapılan teklifler kabul edilirse konkordato komiseri bunu raporuna ekleyecektir. Mahkeme de tasdik kararında bu anlaşmalara veya anlaşmaların yapılmadığına yer verecektir.

Bu düzenlemenin belki de en sıkıntılı düzenlemesi dördüncü fıkra hükmüdür. Bu hükme göre alacak miktarının üçte ikisiyle bu teklifler kabul edilirse, teklifi kabul etmeyen alacaklılar konkordato talep tarihinden itibaren, sözleşmede belirlenen temerrüt öncesi faiz oranı uygulanmak suretiyle diğer rehinli alacaklılarla yapılan anlaşmalardan en uzun vadelisine tâbi olur. Yukarıda da belirttiğimiz gibi borçlu hangi rehinli alacaklıya hangi teklifi yaptığını bildirmek zorunda değildir. Bu durumda da teklifi kabul etmeyen alacaklı, hangi vadede kendisine ödeme yapılacağını bilmeyebilir. Bu husus da doktrinde eleştirilmiştir[1055]. İşte bu sebeple borçlunun rehinli alacaklılara teklif ettiği vadeleri diğer rehinli alacaklılara da açıklaması gerektiği yönündeki görüşe biz de iştirak etmekteyiz[1056].

Borçlu rehinli alacaklılara, yaptığı anlaşmalar uyarınca ifada bulunmazsa rehinli alacaklının mahkemeye başvurarak yaptığı anlaşmayı feshettirmesi mümkündür (İİK m. 308/h-8). Eğer fesihler sonucu kabul oranı üçte ikinin altına düşerse, borçlu ile anlaşmış alacaklılar da anlaşmayı sona erdirebilir ve diğer alacaklılar da yapılan anlaşmalardan en uzun vadelisine tâbi olmaktan çıkar (İİK m. 308/h-8).

§ 14 7226 Sayılı Kanun ve 2279 Sayılı Cumhurbaşkanı Kararının Konkordato Mühletine Etkileri

Dünya çapında etkisini gösteren koronavirüs (COVID-19) salgınının ülkemizde de etkisini göstermesiyle 22.03.2020 tarihinde hukukumuzda ilk defa İİK m. 330 hükmü uygulanmış ve Cumhurbaşkanı kararı ile 30.04.2020 tarihine kadar nafaka hakkındaki takipler hariç olmak üzere yurt sathında tüm icra ve iflâs takipleri durdurulmuş ve taraf ve takip işlemlerinin yapılmamasına, yeni icra ve iflâs takiplerinin alınmamasına ve ihtiyati haciz kararlarının icra ve infaz edilmemesine

[1055] Pekcanıtez/ Erdönmez, **Konkordato,** s. 114.
[1056] Budak, m. 308/h, **Öztek Konkordato Şerhi,** s. 696.

karar verilmiştir[1057]. Ancak daha sonra 7226 sayılı Kanun TBMM'de kabul edilerek bu kanunun Geçici 1. maddesi ile dava ve icra takipleri ile hak düşürücü süreler ve zamanaşımı sürelerinin 22.03.2020 tarihinden itibaren 30.04.2020 tarihine dek duracağı hükme bağlanmıştır[1058]. Bu kapsamda bahsi geçen süreyi uzatma yetkisi de Cumhurbaşkanı'na verildiğinden, 2480 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile 30.04.2020 tarihine kadarki durma süresi 15.06.2020 tarihi dahil olmak üzere bu tarihe kadar uzatılmıştır[1059].

Bu düzenlemelerin konkordato mühletini de etkilemesi şüphesizdir. Zaten 7226 sayılı Kanun Geçici 1. maddenin 3/c hükmü uyarınca konkordato mühletinin alacaklı ve borçlu bakımından sonuçları durma süresince devam eder. Bu düzenleme farklı ihtimallere göre değerlendirilmelidir. Öncelikle bu süreler içerisinde konkordato başvurusunda bulunmak mümkün müdür sorusu değerlendirilmelidir. Madde metninden durma süresi içinde konkordato başvurusunda bulunmasına bir engel olmadığı şeklinde bir anlam çıkmaktadır. Zaten Cumhurbaşkanı kararında da sadec taraf ve takip işlemleri durdurulmuştur. Konkordato başvurusu da icra dairesine veya icra mahkemesine değil asliye ticaret mahkemesine yapılır. Dolayısıyla mühlet içinde konkordato başvurusu yapılması mümkün olduğu akla gelebilir. Ancak doktrinde haklı olarak belirtildiği üzere bu sürede borçlu konkordatoya nazaran daha geniş bir korumaya sahip olduğundan, başvuruda bir hukukî yarar yoktur[1060].

Bir diğer ihtimalde mühletin bitiş süresinin durma süresi içine gelmesi ihtimalidir. 7226 sayılı Kanun Geçici Madde 1/1-b uyarınca 22.03.2020 tarihinden itibaren durur. Eğer bu tarih itibariyle sürenin bitimine 15 günden daha az bir süre

---

[1057] 22.03.2020 Tarih ve 31076 sayılı RG'de yayımlanan 2279 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı metni için bkz. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/03/20200322-2.pdf, E. T.: 23.03.2020.

[1058] 26.03.2020 Tarih ve 31080 Sayılı (Mükerrer) RG, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/03/20200326M1-1.htm, E.T.: 28.03.2020.

[1059] 30.04.2020 Tarih ve 31114 Sayılı RG, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/04/20200430-1.pdf, E.T.: 01.05.2020.

[1060] Hakan Pekcanıtez, "2279 Sayılı Cumhurbaşkanı (Fevkalâde Mühlet) Kararı ile 7226 Sayılı Kanunun Geçici 1. Maddesinin Birlikte Değerlendirilmesi", https://blog.lexpera.com.tr/2279-sayili-karar-ile-7226-sayili-kanunun-birlikte-degerlendirilmesi/, 28.03.2020, E.T.: 02.04.2020; Muhammet Özekes/ Oğuz Atalay, "7226 Sayılı Kanun ve İcra ve İflâs Kanunu m. 330 Hükmünü Uygulayan Cumhurbaşkanlığı Kararı (2279 Sayılı) Çerçevesinde Ortaya Çıkan Bazı Sorular ve Tartışmalara Cevaplar", https://blog.lexpera.com.tr/7226-sayili-kanun-ile-cumhurbaskanligi-karari-neticesinde-ortaya-cikan-sorunlar/, 27.03.2020, E.T.: 02.04.2020. Aksi yönde bkz. Müjgan Tunç Yücel, "7226 Sayılı Kanun ile Cumhurbaşkanlığının 2480 Sayılı Yargı Alanındaki Hak Kayıplarının Önlenmesi Amacıyla Getirilen Durma Süresinin Uzatılmasına Dair Kararı Uyarınca Sürelerin Durmasının Konkordato Sürelerine Etkisi", https://blog.lexpera.com.tr/7226-sayili-kanun-ile-cumhurbaskanliginin-2480-sayili-karari-uyarinca-surelerin-durmasinin-konkordato-surelerine-etkisi/, 11.05.2020, E.T.: 20.05.2020.

kaldıysa 15.06.2020 tarihinden itibaren bu sürelere 15 gün eklenir. Dolayısıyla 22.03.2020 tarihi itibariyle mühletin bitimine 15 günden az süre kaldıysa, örneğin mühlet 27.03.2020 tarihinde bitiyorsa, artık 16.06.2020 tarihinden sayılarak mühlete 15 gün eklenecek ve mühletin bitiş tarihi 30.06.2020 tarihi olacaktır. Ancak 22.03.2020 tarihi itibariyle mühletin bitimine 15 günden fazla bir süre kaldıysa, artık on beş gün şeklinde bir değerlendirme yapılmayacak, durma süresi içinde süreler işlemediğinden kalan süre 15.06.2020'den itibaren mühlet süresine eklenecektir. Dolayısıyla örneğin mühlet 27.04.2020 tarihinde bitiyorsa, 22.03.2020 ile 27.04.2020 tarihi arasındaki 37 günlük süre, 16.06.2020 tarihinden sayılarak mühlete eklenecek ve mühlet süresi 23.07.2020 tarihinde bitecektir. Ancak mühlet, durma süresinin sonraki bir tarihte örneğin 20.06.2020 tarihinde bitiyor da olabilir. Bu durumda da 22.03.2020 ile 15.06.2020 tarihi arasında süreler durduğundan, arada geçecek olan 86 günlük sürenin 20.06.2020 tarihinden itibaren eklenmesi gerekmektedir. Buna göre 14.09.2020 tarihinde mühlet sona erecektir.

Konkordato mühleti açısından esas önemli düzenleme, durma süresi içinde konkordato mühletinin alacaklı ve borçlu bakımından sonuçlarının devam etmesidir. Kanaatimizce bu düzenleme yeterince açık değildir[1061]. Çünkü durma süresi içinde konkordatonun sadece alacaklı ve borçlu bakımından sonuçlarının devam edeceği düzenlenmektedir. Bu ise bir anlam karmaşasına yol açabilir. Zira bu hükmün mefhum-u muhalifinden örneğin konkordato komiserinin görevinin durma süresince sona ereceği gibi bir anlam çıkarılabilir. Çünkü konkordato komiserinin tayini, mühletin alacaklı veya borçlu bakımından sonuçlarından birisi değildir. Ancak doktrinde de haklı olarak ifade edildiği gibi bu süre, konkordato mühletinin fiilen uzaması anlamına geldiğinden[1062], durma süresi içinde komiserin görevinin sona ereceğine dair böyle bir sonuç kabul edilemez.Sonuç olarak durma süresi içinde her türlü başvuru, şikayet, itiraz süreleri gibi süreler durduğundan alacaklılar toplantısı yapılamayacak, alacakların kaydı için söz konusu olan on beş günlük süre bu durma süresi içinde işlemeyecek, komiserin görevi devam edecek, sözleşmeler bakımından sonuçlar da devam edecektir[1063].

[1061] Pekcanıtez, Fevkalâde Mühlet; Özekes/ Atalay, Tartışmalara Cevaplar.
[1062] Pekcanıtez, Fevkalâde Mühlet.
[1063]Özekes, Atalay, Tartışmalara Cevaplar.

SONUÇ

İcra ve İflâs Kanunu'nda 7101 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikler sonucu kamuoyunda da giderek bilinirliği artan konkordato, işleri iyi gitmeyen ve borçlarını ödeyemeyen veya ödeyememe tehlikesi altında bulunan borçluların, iflâs etmekten veya alacaklıların ayrı ayrı icra takiplerinden kurtulmasını sağlayan önemli bir müessesedir. Bu ifadeden ve konkordato uygulamasından da hareketle, konkordato müessesesinin iyileştirme hukukunun önemli bir parçası olduğu ve ekonomik dalgalanmaların sıklıkla yaşandığı ülkemizde önemli bir amaca hizmet edeceği açıktır. Ancak elbette bu amacın yerine gelmesi, sadece konkordato hükümlerinin düzenlenmesi ve değiştirilmesi ile değil, konkordatonun doğru bir şekilde uygulanmasına da bağlıdır.

Bu açıdan bakıldığında her borçlunun başvurabileceği bir imkân olan konkordato, borçlunun alacaklılarla anlaşmak üzere hazırladığı teklife ve bu teklifin hangi şartlar altında müzakere edilerek nasıl yürürlüğe gireceğine göre farklı şekillerde tasnif edilmektedir. Bu kapsamda 7101 sayılı Kanun ile değişik İİK m. 285 vd. hükümleri dâhilinde en sık uygulanan konkordato türü olarak iflâs dışı adi konkordato karşımıza çıkmaktadır. Ancak hatırlatmalıyız ki iflâs dışı adi konkordato dışında malvarlığının terki suretiyle konkordato da doğru uygulandığında etkili bir tasfiye yöntemi olup, yine iflâs dışı adi konkordato gibi borçlunun iyileşmesine önemli katkılar sunabilecek bir müessesedir. Dolayısıyla İsviçre Hukuku'nda uygulaması son derece yaygın olan malvarlığının terki suretiyle konkordatonun, hukukumuzda da daha sık uygulanmasının faydalı olacağı kanaatindeyiz. Ayrıca yapılan teklifin içeriği açısından da en sık uygulanan konkordato türü hem tenzilat hem de vade konkordatosunu içeren karma konkordatolardır. Bu noktada yargı kararlarında ve doktrinde borca batık olmayan bir borçlunun tenzilat konkordatosu isteyemeyeceği ifade edilse de, konkordatonun tasdiki için malvarlığının aktif ve pasifi değil; teklfiin kaynaklar ile orantılı olması şartı aranmakta olduğundan, borca batık olmasa da borçlulara tenzilat konkordatosu imkânı verilmelidir.

İster iflâs dışı, ister iflâs içi, isterse malvarlığının terki suretiyle konkordato şeklinde yapılsın iyileştirmeyi sağlayan bu düzenlemeler, felsefe olarak Amerikan Hukuku kaynaklıdır. Zira klasik iflâs tasfiyesinden farklı olarak borçlunun ekonomik varlığını sürdürmesi ve iyileşerek yeni krediler alabilecek seviyeye gelmesi fikri ilk

olarak Amerikan Hukuku'nda ortaya çıkmıştır. Amerikan Hukuku bu kapsamda İngiliz Hukuku'nu örnek alarak gelişse de, borçluların iyileştirilmesi açısından ondan daha hızlı bir gelişme göstermiş ve başlangıçta bedeni cezaları dahi içeren iflâs prosedürü, alacaklılarla borçlunun uzlaşarak yeni bir başlangıç yapmalarına dair düzenlemeleri içeren bir yapıya bürünmüştür. Bu felsefe doğrultusunda Amerikan Federal İflâs Kanunu'nda farklı tür borçlular için farklı düzenlemeler yapılmış; örneğin çiftçi ve balıkçılarla, kamu tüzel kişisi olan borçlular için farklı prosedürler öngörülmüştür. Bizim hukukumuz açısından en çok önem arz eden ve konkordatoya en çok yaklaşan düzenleme ise USBC'nin 11. Bölümünde yer alan yeniden örgütlenme prosedürüdür.

Her ne kadar yeniden örgütlenme, Türk Hukuku'na sermaye şirketleri ve kooperaitflerin uzlaşma suretiyle yeniden yapılandırması müessesi ile dâhil edilmişse de bu müessese henüz uygulanmadığından verimli de olmamıştır. Ancak 7101 sayılı Kanun ile yapılan düzenlemelerin gerekçesinde, Amerikan Hukuku'ndaki otomatik durdurma kuralından da faydalanıldığı açıkça ifade edildiğinden, mer'i konkordato hükümlerimiz ile Amerikan Hukuku'ndaki yeniden örgütlenme arasında bir bağ kurulması ve bu iki müessesenin karşılıklı değerlendirilmesinde de fayda vardır.

Hukukumuzda konkordato prosedürü, Amerikan Hukuku'na da paralellik arz edecek şekilde, borçlunun başvurusu ile başlamaktadır. Ancak alacaklıların da konkordato başvurusunda bulunma imkânı vardır. Başvuru üzerine asliye ticaret mahkemesi tarafından geçici mühlet verilecektir. Geçici mühlet kavramı, 7101 sayılı Kanun ile hukukumuza girmiştir. Bu kapsamda her ne kadar borçlulara direkt geçici mühlet verilmemesinin ve mahkemenin belgelerin içeriğini de esasta incelemesinin doğru olduğu kanaatinde isek de, İİK m. 287'deki "derhâl" ifadesi sebebiyle bunun mümkün olmadığını düşünmekteyiz. Bir diğer deyişle borçlunun başvurusu üzerine başvuruya eklenecek belgelerin tam olduğu görülürse, doğrudan geçici mühlet kararı verilecektir. Ancak bu düzenlemenin istismara da açık olduğu ve borçluların direkt üç aylık bir korumadan yararlanmasının doğru olmayacağı fikrimizi de tekrarlamak isteriz.

Geçici mühlet talebi rededilirse, Kanun borçlu açısından ayrıca bir yaptırım öngörmemiştir. Bir diğer deyişle geçici mühlet talebi reddedilen kimsenin iflâsına

karar verilmez. Geçici mühletin kabulü durumunda da borçluya 3+2 aylık bir süre verilir. Geçici mühlet, İİK m. 288/1'e göre kesin mühletin sonuçlarını doğurur. Ayrıca burada konkordatonun başarıya ulaşıp ulaşmayacağının değerlendirilmesi için bir geçici komiser görevlendirilir. Konkordatonun başarıya ulaşması kanaatimizce, konkordato neticesinde borçlunun iyileşmesi veya konkordatonun tasdik ihtimâlinin olmasını ifade eder.

Geçici mühletten sonra da kesin mühlet aşamasına geçilecektir. Geçici mühlette borçlunun mali durumunun bir fotoğrafı çekilirken, kesin mühlet artık borçlunun durumunun derinlemesine incelendiği ve tasdik yargılamasının yapılacağı bir mühleti ifade eder. Kesin mühlet kural olarak 12 aydır ancak bu süre 6 ay daha uzatılabilir. Bu kapsamda kesin mühlet içerisinde geçici komiserin yerini konkordato komiseri alır. Konkordato komiserinin buradaki ilk görevi ilana çıkarak alacakların kaydını sağlamaktır. Alacakların kaydedilmemesinin sonuçları doktrinde tartışmalı olsa da kanaatimizce bu alacak maddi hukuk anlamında sona ermez. Ancak bu alacaklı konkordatonun leh veya aleyhinde oy kullanamaz ve nisapta dikkate alınmaz. Amerikan Hukuku'nda ise alacakların bildirilmesine dair düzenleme daha farklıdır. Burada tabiri caizse alacaklılara daha müsamahakâr davranılmaktadır. Zira hukukumuzda mevcut olmayan şekilde Amerikan Hukuku'nda alacaklılar süresinde alacak kaydı yapmamalarının kabul edilebilir bir ihmâle dayandığını ispatlayarak gayri resmi alacak kaydı yoluna gidebilirler. Ancak bu şekilde bir düzenlemenin Amerikan Hukuku'nda mevcut olması doğaldır. Çünkü bu alacaklar süresinde kaydedilmemekle, alacaklarından vazgeçmiş sayılmaktadırlar. Kanaatimizce Türk Hukuku'ndaki düzenleme daha doğrudur.

Kesin mühlette teşekkül eden diğer önemli organ ise alacaklılar kuruludur. Kurulun oluşturulması, prosedür dâhlinde alacaklıların da haklarının korunması ve onlara da hukukî dinlenilme hakkının gereği olarak söz imkânı verilmesinin bir sonucudur. Burada İİK m. 289/4, alacaklılar kurulu oluşturulurken farklı alacak sınıflarının da dikkate alınacağını düzenlemektedir. İşte bu sınıf kavramı da Amerikan Hukuku kaynaklıdır. Yeniden örgütlenme hukukunda borçlu alacaklarını sınıflara ayırarak bir başvuru yapmaktadır. Bu sınıflandırma son derece detaylı içtihatlara dayanmaktadır. Bu türden bir düzenleme belki Türk Hukuku açısından da kabul edilebilir. Her ne kadar konkordatoda eşitlik ve evrensellikten söz edilse de

eşitlik, ancak eşitler arasında söz konusu olur. Borçluya konkordato teklifinde alacaklıları sınıflara ayırma imkânının verilmesi, konkordatonun amaçlarına aykırı değildir. Ancak yasal düzenleme ile bu yöntem kabul edilince muhakkak susturma kuralının da kabul edilmesi gerekecektir. Aksi durumda konkordatonun uygulanması, tüm sınıfların oyunu gerektireceğinden imkânsız hâle gelecektir.

Konkordato mühletinin alacaklılar yönünden sonuçları münhasıran İİK m. 294'te düzenlenmiştir. Bu kapsamda öncelikle konkordatoya tabi alacaklar açısından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir. Kısaca ifade etmek gerekirse mühletten önce veya mühlet içerisinde konkordato komiserinin izniyle doğan veya onun yasaklarına aykırı olmayan alacakların konkordatoya tabi olduğu kanaatindeyiz. Bu kapsamda konkordatoya tabi alacakların belirlenmesi, en önce takip yasağı açısından önem arz etmektedir. Takip yasağı, borçluların nefes almasını sağlayan en önemli imkân olup, rehinli alacaklılar ve imtiyazlı alacaklar bu kapsamda değildir. Ancak rehinli alacakların münhasıran borçlunun verdiği rehinleri kapsadığı da hatırda tutulmalıdır. Bu takip yasağı da Amerikan Hukuku'ndaki otomatik durdurma kuralının bir sonucudur. Ancak otomatik durdurma hukukumuzdan farklı olarak alacaklıların borçluya karşı hemen her talebini kısıtlamaktadır. Bu açıdan Amerika'da borçluya sağlanan koruma daha yüksektir.

Bunun dışında İİK m. 294'te kokordato mühletinin ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir kararlarının uygulanmasını engelleyeceği, ayrıca davaların sürmesine engel olmadığı da kabul edilmektedir. Bu kapsamda iflâs davalarının bir istisna olduğu ve mühlet içinde iflâs davasının açılamayacağı hatırda tutulmalıdır. Ayrıca konkordato mühleti, zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin işlemesini durdurur. Bu da borçluya sağlanan bir diğer korumadır.

Mühlet içerisindeki takas yasakları da İİK m. 200-201 hükümlerine paralel olarak düzenlenmiştir. Takasa dair bu sonuçlar, aslında bankaların borçluya yönelik hesap blokelerini ve takas/mahsup beyanlarını değerlendirme açısından son derece önemlidir. Bu kapsamda daha önce de ifade ettiğimiz gibi takas, maddi hukuka ilişkin bir hak olduğundan, alacaklıların takas beyanlarının ihtiyati tebdirle engellenmesinin doğru olmadığını düşünmekteyiz. Zira konkordatonun maddi hukuka müdahalesi ancak kanunda belirlenen hâllerle sınırlı olup; bunlar geniş

yorumlanmaya müsait değildir. Aynı sebeple banka teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin engellenmesi ve kambiyo ilişkileri de sorun teşkil etmektedir. BU konularda da maddi hukuktan kaynaklanan hakları engeller şekilde ihtiyati tedbir kararı verilmesi konkordatonun amacını aşar. Yine aynı sebeple çekler üzerine karşılıksız şerhi vurulmasının engellenmesi de kural olarak mümkün değildir. Fakat eğer konkordato komiseri, borçlu hesabından ödeme yapılmasını yasaklamışsa, karşılıksızdır şerhinin vurulmaması doğru olur.

İİK m. 296'da konkordatonun sözleşmelere etkisi düzenlenmiş ve konkordatonun fesih ya da borca aykırılık sebebi sayılamayacağı ifade edilmiştir. Ayrıca bu düzenlemeye göre konkordato mühleti içerisinde komiserin izni dışında yapılan sözleşmelerden doğan alacaklar da konkordatoya tabi olmayacaktır. Amerikan Hukuku'nda da sözleşmelerin durumu açıkça düzenlenmiş ve borçlunun mühlet içinde özellikle kredi sözleşmeleri yapmasına imkân verilmiştir.

Sonuç olarak görüldüğü gibi konkordato, borçlu ve alacaklılar arasındaki ilişkilerde önemli etkiler yaratan bir müessesedir. Alacaklılar bakımından sonuçlar ise temel olarak İİK m. 294'te düzenlenmiştir. Her ne kadar kanunda önemli düzenlemeler yapılsa da konkordatonun başarısı her hâlukarda bu müessenin uygulamasındaki hassasiyete bağlı olup, temennimiz mülga iflâsın ertelenmesinde yaşanan sorunların konkordatoda yaşanmamasıdır. Ayrıca bu açıdan ülkede yaşanan ekonomik sıkıntıların çözümünün İcra ve İflâs Kanunu'nda yapılacak değişikliklerde olmadığı, her ne kadar konkordato uygulamasında artış olsa da bunun tek başına borçluların içinde bulunduğu krizleri aşmasını sağlamayacağı da hatırda tutulmalıdır.

KAYNAKÇA

(Yazar Belirtilmemiş), An Overview of Chapter 9 of the Bankruptcy Code: Municipal Debt Adjustments, https://www.jonesday.com/en/insights/2010/08/an-overview-of-chapter-9-of-the-bankruptcy-code-municipal-debt-adjustments, E.T.: 25.02.2020.

(Yazar Belirtilmemiş), **Inside the CARES Act: Changes to the Bankruptcy Code under CARES Act**, https://www.natlawreview.com/article/inside-cares-act-changes-to-bankruptcy-code-under-cares-act, E.T.: 20.02.2020.

Acar Özlem, **Türk Borçlar Hukukunda Müteselsil Kefalet Sözleşmesi,** 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015.

Aivazian Varouj A./ Zhou Simiao, "Is Chapter 11 Efficient?", **Financial Management Journal,** Vol. 41. No. 1, 2012, s. 229-253.

Akartepe Alparslan, "Kiraya Verenin Hapis Hakkı", **Journal of Yaşar University,** C. 8, Özel Sayı, 2013, s. 55-78.

Akbulak Yavuz, "İcra ve İflas Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler", **Legal Hukuk Dergisi,** S. 184, 2018, s. 81-152.

Akdeniz Murat/ Kayıhan Şaban, **Konkordato Hukuku El Kitabı**, 1. Baskı, İstanbul: Umuttepe Yayınları, 2019.

Akil Cenk, "Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları (28.01.2018 Tarih ve 7101 Sayılı Kanunla Yapılan Değişikliklere Göre)", **TBBD**, S.141, 2019, s. 227-252. (Alacaklılar Bakımından Sonuçlar)

Akil Cenk, "Konkordato Prosedürü Çerçevesinde Sürekli Borç İlişkilerinin Feshi (İİK m. 296, II)", **TBBD,** S. 143, 2019, s. 221-233. (Sürekli Borç İlişkileri)

Akil Cenk, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoda Tasfiye Memuru", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 61, S. 3, 2012, s. 819-858. (Tasfiye Memuru)

Akil Cenk, "Yargıtay Kararları Işığında Tasarrufun İptali Davası Bağlamında Aciz Belgesi", **Ankara Barosu Dergisi,** S. 3, 2014, s. 161-201.

Akil Cenk, **Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal ve Alacaklarının Haczi,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2013.

Akil Cenk, **Sorularla Adi Konkordato**, 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019. (Adi Konkordato)

Akipek Jale, **Türk Eşya Hukuku (Ayni Haklar) İkinci Kitap: Mülkiyet,** 2. Bası, Ankara: Sevinç Matbaası, 1973.

Akipek Jale/ Akıntürk Turgut/ AteşDerya, **Eşya Hukuku,** 2. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2018.

Akkaya Tolga, **Medeni Usûl Hukukunda İstinaf**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2009. (İstinaf)

Aksoy Hüseyin Can, "Alacağı Temlik Edenin Kanundan Doğan Garanti Sorumluluğunun Ekonomi Hukuku Prensipleri Işığında Değerlendirilmesi", **Ankara Barosu Dergisi,** S. 1, 2012, s. 143-160.

Aksu Mustafa, "Asıl Borca Bağlı Hak ve Borçların Sona Ermesi, İbra, Yenileme, Birleşme", **Prof. Dr. İsmet Sungurbey'e Armağan, Borçlar Kanunu Genel Hükümler Konferansları,** C. I, 1. Baskı, İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları, 2012, s. 206-260.

Aksu Mustafa, "Türk Borçlar Kanununun Getirdiği Yeniliklerden İbra", **Journal of Yaşar University,** C. 8, Özel Sayı, 2013, s.97-130.

Aksu Özkan Raziye, **Aval Kurumu,** 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.

Akyazan Sıtkı, "Tatbikatta Banka Teminat Mektuplarının Ortaya Çıkardığı Çeşitli Sorunlar", **BATİDER,** C. VII, S. 3, s. 567-579. (Teminat Mektupları)

Akyazan Sıtkı, **İcra ve İflas Kanunu'ndaki Yeni ve Değişik Hükümler Üzerine İnceleme ve Açıklamalar**, 1. Baskı, Ankara: Yeni Cezaevi Matbaası, 1965. (İcra ve İflas)

Akyiğit Ercan, **İş Hukuku,** 12. Basım, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.

Akyol Aslan Leyla, "7101 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Adi Konkordatoda Borçlunun Doğrudan Doğruya İflâsına Karar Verilebilecek Hâller", **MİHDER,** C. 15, S. 42, 2019, s 41-104.

Akyürek Ayhan/ Akyürek Remziye, **Konkordato Hukuku**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.

Alangoya Yavuz/ Yıldırım M. Kâmil, Deren Yıldırım Nevhis, **Medeni Usul Hukuku Esasları,** 8. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları, 2011.

Albayrak Hakan, **İflâs Dışı Adi Konkordatoda Konkordato Mühletinin Sözleşmeler Bakımından Sonuçları**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2020. (Konkordato)

Albayrak Hakan, **İflasın Kaldırılması**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2005. (İflasın Kaldırılması)

Albayrak Hakan, **Medeni Usul ve İcra-İflâs Hukukunda Yaklaşık İspat,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2013.

Altay Sümer, **Konkordato Hukuku**, İstanbul: Media Print, 1993. (Konkordato)

Altay Sümer, **Türk İflas Hukuku C. I**, 1. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2004. (İflas)

Altay Sümer/ Eskiocak Ali, **7101 Sayılı Kanunla Yapılan Düzenlemelerin Işığında Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku**, 4. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2018.

Altınok Ormancı Pınar, **Sürekli Borç İlişkilerinin Haklı Sebeple Feshi**, 1. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011.

Altop Atilla, **Özellikle Taşınır Yatırım Mallarına İlişkinFinansal Kiralama (Leasing) Sözleşmesi,** 1. Baskı, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1990.

Amato J.P., "Involuntary Bankruptcy Cases and Discretionary "For Cause" Dismissal"s, **St. Johns Bankruptcy Research Library**, Vol. XI, No. 1, 2019, s. 1-9.

American Bar Association, **General Comparison of Chapter 7 and Chapter 13 Bankruptcy,** https://www.americanbar.org/content/dam/aba/migrated/publiced/practical/books/family_legal_guide/bankruptcy_7_13.authcheckdam.pdf, E.T.: 11.02.2020.

Andrews Marta G., "Chapter 11 Creditor's Committee: Statuory Watchdog", **The Bankruptcy Development Law Journal,** Vol. 2, 1985, s. 247-292.

Ansay Sabri Şakir, "Konkordato", **Adliye Ceridesi**, S. 3, 1940, s. 158-178. (Konkordato)

Ansay Sabri Şakir, **Hukuk İcra ve İflas Usulleri**, 5. Bası, Ankara: İstiklal Matbaası, 1960. (İcra ve İflas)

Antalya Osman Gökhan, "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Madde 76 Düzenlemesi: "Geçici Ödeme", **Yaşar Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, C. I,** C. 8, İzmir, 2013, s. 185-200.

Antalya Osman Gökhan, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Marmara Hukuk Yorumu, Cilt V/1,1,** 2. Baskı, İstanbul: Legal Kitabevi, 2019. (Genel Hükümler)

Antalya Osman Gökhan, **Miras Hukuku, C. III,** 4. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019.

Antalya Osman Gökhan/ TopuzMurat, **Eşya Hukuku, Cilt: IV/1, Marmara Hukuk Yorumu,** 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019.

Aral Fahrettin, **Türk Borçlar Hukukunda Takas,** 2. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2010.

Arar Kemal, **İcra ve İflas Hukuku Hükümleri, C. II İflas,** Ankara: İdeal Basım ve Ciltevi, 1945.

Arat Ayşe/ Ercan Özler Meltem, "Konkordato-İbra İlişkisi Çerçevesinde Konkordatonun Bir Tür İbra Olup Olmadığı Sorunu", **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 13, S. 145, 2018, s. 14-28.

Arıkan Mustafa, "Türk Özel Hukukunda Alacağın Temliki", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 13, S. 1, 2005, s. 129-155.

Arkan Sabih, "Teminat Mektubu Veren Bankanın Hukuki Durumu", **BATİDER,** C. 16, S. 4, 1992, s. 59-86.

Arslan Aziz Serkan, "Konkordato Mühletinin İşçi Alacaklarına Etkisi", **TBBD**, S. 142, 2019, s. 249-272. (İşçilik Alacakları)

Arslan Aziz Serkan, **İcra Takip İşlemleri Etkileri ve Hukuka Aykırılığın Sonuçları,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2018. (İcra Takip İşlemleri)

Arslan Ramazan, "Borçlunun Üçüncü Kişide Bulunan Alacağının Haczi, Haczin Üçüncü Kişiye Bildirilmesi ve Sonuçları", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 65, S. 4, 2016, s. 3217-3242. (Alacağın Haczi)

Arslan Ramazan, "İflasın Ertelenmesi Uygulaması", **Bankacılar Dergisi**, S. 68, 2008, s. 116-123. (İflasın Ertelenmesi)

Arslan Ramazan/ Yılmaz Ejder/ Taşpınar Ayvaz Sema/ Hanağası Emel, **Medeni Usul Hukuku,** 5. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2019. (Usul)

Arslan Ramazan/ Yılmaz Ejder/ Taşpınar Ayvaz/ Hanağası Emel, **İcra ve İflas Hukuku**, 5. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2019. (İcra ve İflas)

Arzova Sabri Burak/ Yavaş Murat/ Küçük Barış, **Hukuki ve Mali Yönden İflasın Ertelnmesi ve Borca Batıklık Bilançosu**, 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2014.

Aslanoğlu Suphi/ Bozgeyik Hayri/ Özalp Ayşe Duygu, "İflâs Erteleme Kapsamında Hazırlanan Borca Batıklık Bilançosunda Yer Alan Alacaklıların Mali ve Hukuki Durumu", **Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi,** S. 2, 2016, s. 17-25.

Aslanoğlu Suphi/ Özalp Ayşe Duygu/ Özalp Ali Rıza, "Bir Yeniden Yapılandırma Kurumu Olarak Konkordato Başvurusu, Geçici Mühlet ve

Gerekçeleri", **Ekonomi, İşletme, Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi,** C. 3, S. 2, 2019, s. 63-78.

Aşık İbrahim/ Eruygur K. Haluk, "İflas Davasında Muhafaza Tedbirleri", **Prof. Dr. Bilge Öztan'a Armağan,** 1. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2008, s. 108-157.

Atalay Oğuz, "İflâs Sistemimiz Neden İflâs Etti?", **Türk, Alman ve İsviçre Hukukunda İflâs, Konkordato ve Noterlik Alanındaki Gelişmeler, MİHBİR VIII. Toplantısı, 09-10 Ekim Abant,** 1. Baskı, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2010, s. 181-196.

Atalay Oğuz, "İflasın Ertelenmesi", **Bankacılar Dergisi**, S. 47, 2003, s. 93-98.

Atalay Oğuz, "İflasın Ertelenmesi", Prof. Dr. Baki Kuru'ya 75. Yaşgünü Armağanı, 1. Baskı, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2004, s. 49-100 (İflasın Ertelenmesi)

Atalay Oğuz, "Konkordato Hukukundaki Değişiklikler", **Bankacılar Dergisi,** S. 47, 2003, s. 99-106. (Değişiklikler)

Atalay Oğuz, "Konkordato Projesinin Hazırlanması", **7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Antalya Toplantısı,** 05-06 Ekim 2018, 1. Baskı, Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2018, s. 93-107. (Konkordato Projesi)

Atalay Oğuz, "Konkordato Reformu Hakkında Değerlendirmeler", **7101 Sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler**, (Ed. Muhammet Özekes), 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018, s. 111-136. (Değerlendirmeler)

Atalay Oğuz, "Konkordato Talebi Üzerine İcra Takiplerinin İhtiyati Tedbirle Durdurulması", **Legal Hukuk Dergisi,** C. 11, S. 125, 2013, s. 23-34.

Atalay Oğuz, "Tartışmalar", **7101 Sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler**, Ed. Muhammet Özekes, 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.

Atalay Oğuz, "Yeniden Yapılandırma Projesi", **İcra ve İflâs Kanunu'ndaki Değişiklikler Çerçevesinde Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Borçlarının**

Yeniden Yapılandırılması, İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları, No. 8, 2004, s. 20-32.

Atalay Oğuz, **Anonim Şirketlerin İflâsı**, 1. Baskı, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 1996. (Anonim Şirketler)

Atalay Oğuz, **Borca Batıklık ve İflâsın Ertelenmesi**, 1. Baskı, İzmir: Güncel Yayınevi, 2007. (Borca Batıklık)

Atalay Özdemir, "Borçlar Yasasının 110. Maddesine Eklenen Yeni Fıkra ve Banka Teminat Mektupları", **Yargıtay Dergisi,** C.10, S. 3, 1984, s. 252-271.

Atalı Murat, "Konkordatoda Kesin Mühlet ve Sonuçları", **7101 Sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler**, Ed. Muhammet Özekes, 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018, s. 85-110. (Kesin Mühlet)

Atalı Murat, **Pekcanıtez Usûl Medeni Usul Hukuku**, 15. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017. (Pekcanıtez Usûl)

Atalı Murat/ Ermenek İbrahim, **İcra ve İflas Hukuku**, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019. (İcra ve İflas)

Atalı Murat/ Ermenek İbrahim, **Medeni Usul Hukuku,** 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019. (Usul)

Atalı Murat/ Ermenek İbrahim/ Erdoğan Ersin, **İcra ve İflas Hukuku**, 2. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2019.

Austin Daniel A., "Bankruptcy and the Myth of "Uniform Laws", **Seton Hall Law Review**, Vol. 42, 2012, s. 1081-1168.

Austin Daniel A./ Parsons Stephen P., **Business Bankruptcy Law in Focus**, 1st Edition, New York: Wolters Kluwer, 2017.

Ayan Mehmet, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler,** 11. Baskı, İstanbul: Seçkin Yayıncılık, 2016. (Genel Hükümler)

Ayan Mehmet, **Eşya Hukuku III Sınırlı Ayni Haklar**, 8. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.

Ayan Mehmet, **Miras Hukuku,** 9. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019.

Ayan Serkan, **Kefalet Sözleşmesi,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018. (Kefalet)

Ayanoğlu Moralı Ahu, "Mülkiyeti Saklı Tutma Kaydının Anlamı ve Teminat Fonskiyonu", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Erden Kuntalp'e Armağan,** C. 1, Y. 3, S. 1, 2004, s. 407-424.

Aybay Aydın, **Borçlar Hukuku Dersleri Genel Bölüm,** Tıpkı 15. Bası, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2020.

Aydemir Dilek, "Konkordatonun Kefalet Sözleşmesine Etkisi", **MİHDER,** S. 43, 2019, s. 519-558. (Kefalet)

Aydemir Efrail, **Konkordato ve Yeniden Yapılandırma**, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019. (Konkordato ve Yeniden Yapılandırma)

Aydemir Efrail/ Çağlar Türkan, **İflasın Ertelenmesi ve Konkordato,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2010.

Aydoğdu Murat/ Kahveci Nalan, **Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileriSözleşmeler Hukuku**, 4. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.

Ayer John D./ Bernstein Michael/ Friedland Jonathan, "An Overview of Automatic Stay", **American Bankruptcy Journal Review,** Vol. XXII, No. 10, 2004, s. 1-3.

Ayhan Rıza/ Çağlar Hayrettin/ Özdamar Mehmet, **Şirketler Hukuku Genel Esaslar,** 2. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi 2020.

Baird Douglas G./ Rasmussen Robert K., "Control Rights, Priortiy Rights and the Conceptual Foundations of Corporate Reorganizations", **Virginia Law Review,** Vol. 87, 2001, s. 921-959.

Baird Douglas/ Jackson Thomas, **Cases, Problems and Materials of Bankruptcy,** 2nd Ed., Foundation Press, 1990.

Baker Erin Y., "The Automatic Stay in Bankruptcy: An Analysis of the Braniff Chapter 11 Proceedings", **Texas Tech Law Review,** Vol. 14, 1983, s. 433-457.

Balcı Şakir, **İflâsın Ertelenmesi,** 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2010.

Balcı Şakir, **Türk Hukukunda Konkordato,** 1. Baskı, İzmir: Güncel Yayınevi, 2007. (Konkordato)

Baldassare Mark, **When Government Fails: The Orange County Bankruptcy**, 1st Edition, Berkeley: University of California Press, 1998.

Baldwin E., **A Treatise Upon The Law of Bankruptcy and Bills of Sale**, 10th Ed., 1910.

Balleisen Edward J., "Vulture Capitalism in Antebellum America: The 1841 Federal Bankruptcy Act and the Exploitation of Financial Distress", **The Business History Review,** Vol. 70, No. 4, 1996, s. 4973-516.

Barlas Nami, **Türk Hukuk Sisteminde Banka Teminat Mektupları,** 1. Baskı, İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları, 1986.

Barney Douglas K./ Kara Aycan, "Chapter 7 and Chapter 11 Bankruptcy Factors", **Journal of Indiana Academy of Social Sciences,** Vol. 21, Iss. 1, 2018, s. 22-38.

Barry E. Adler, "Bankruptcy and Risk Allocation", **Cornell Law Review,** Vol. 77, 1992, s. 463-464; Lucian Arye Bebchuk, "A New Approach to Corporate Reorganizations", **Harvard Law Review,** Vol. 101, No. 4, 1988, s. 780

Başözen Ahmet, **Müflisin Tasarruf Yetkisi,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2005.

Başözen Ahmet/ Üçer Mehmet, "Cessio Bonorum" ya da Bilinen İsmiyle Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato", **Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. XII, S. 3-4, 2008, s. 209-266.

Bathrust T.F., "The Historical Development of Insolvency Law", **Introduction to Australian Legal History Tutorials,** Francis Forbes Society for Australian Legal History, 03.09.2019, http://www.supremecourt.justice.nsw.gov.au/Documents/Publications/Speeches/Pre-2015%20Speeches/Bathurst/bathurst_20140903.pdf.

Becker Herman, **İsviçre Medeni Kanunu Şerhi VI. Cilt Borçlar Kanunu I. Kısım Genel Hükümler,** Çev. Saim Özkök, Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 1972.

Belgesay M. Reşid, **İcra ve İflâs Hukuku Sentetik Bölüm, İkinci Cilt: İflâs, Konkordato, İptal Davası, Tahliye**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları. (Sentetik Bölüm)

Belgesay Mustafa Reşit, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi C. II İflas Yoluyla Takip**, 4. Baskı, İstanbul: M. Sıralar Matbaası, 1955. (Şerh)

Benderson Judith, "Introduction: A History of Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Protection Act", **The United States Attorneys' Bulletin,** Vol. 54, No. 4, 2006, s. 1-2.

Berkin Necmeddin M, **İcra ve İflâs Kanunu Şerhi**, 2. Bası, İstanbul, 1948.

Berkin Necmeddin M. **Tatbikatçılara İcra ve İflâs Hukuku Rehberi,** İstanbul: Filiz Kitabevi, 1980. (İcra ve İflâs)

Berkin Necmeddin M., "İflâs İdaresi ve İflâs İdare Memurlarının Vazifeleri", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası,** C, 22, S. 1-4, 1957, s. 150-166.

Berkin Necmeddin M., "İflâs Yolu ile Cebri Takibin Bazı Merhaleleri", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 31, S. 1-4, 1965, s. 196-202.

Berkin Necmeddin M., "İflasın Müflisin Mal Hak ve Alacaklarına Tesiri", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C. 17, S. 3-4, 1951, s. 717-730. (Tesir)

Berkin Necmeddin M., "Konkordato Akdi ve Konkordatonun Hukuki Mahiyeti", **İstanbul Barosu Dergisi**, S. 4, 1949, 193-213. (Konkordato Akdi)

Berkin Necmeddin M., "Konkordatonun Hükümleri", **İstanbul Barosu Dergisi**, S. 11, 1949, s. 641-669. (Konkordatonun Hükümleri)

Berkin Necmeddin M., **İflâs Hukuku**, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1972. (İflâs).

Berkin Necmeddin M., **İflâs Hukukunda Konkordato,** 1. Baskı, İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1948. (Konkordato)

Berkin Necmeddin M., **Medeni Usul Hukuku Esasları,** İstanbul: Hamle Matbaası, 1969.

Berkin Necmeddin M., **Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi**, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1980. (Rehber)

Bilge Necip, **Bankacılar İçin Takip Hukuku Bilgisi**, 2. Baskı, Ankara: Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, 1977.

Bilgen Mahmut, **Konkordato, İflâs ve Yargılama Usulü,** 3. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.

Bilirkişilik Daire Başkanlığı, **Konkordato Komiserliği Temel Eğitim Kitabı,** https://bilirkisilik.adalet.gov.tr/dokumanlar/bilirkisiliksempozyumkitaplari/Konkordato-Komiserligi.pdf. E.T.: 10.01.2020.

Blain Peter C./ O'Gawa Diane Harrison, "Creditors' Committees under Chapter 11 of the United States Bankruptcy Code: Creation, Composition, Powers and Duties", **Marquette Law Review,** Vol. 73, Iss. 4, 1990, s. 581-623.

Blain Peter/ Erne David A., "Creditors' Committees under Chapter 11 of the United States Bankruptcy Code: Creation, Composition, Powers and Duties", **Marquette Law Review,** Vol. 67, 1984, s. 491-522.

Blum Brian A., **Bankruptcy and Debtor/Creditor: Examples and Explanations**, 4th Edition, New York: Aspen Publishers, 2006.

Bolayır Nur, "İflâs Tasfiyesinde Sıra Cetvelinin Birinci ve İkinci Sırasındaki İmtiyazlı Alacaklar" **Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan, C. I,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2015, s. 439-472. (Sıra Cetveli)

Bolayır Nur, "Tarafların İflâsı veya İcra Takibine Uğramasının Finansal Kiralama Sözleşmesine Etkisi", **Hâluk Konuralp Anısına Armağan, C. 2,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2009, s. 3-36.

Boran Güneysu Nilüfer, "İcra Takip İşlemleri", **TBBD,** S. 101, 2012, s. 31-60.

Bork Rheinhard, "Creditors Committees: An Anglo-German Comparative Study", **International Insolvency Review,** Vol. 21, 2012, s. 127-141.

Börü Levent, "Adi Konkordatoda Alacaklılar Kurulu", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 9, S. 2, 2018, s. 341-372. (Alacaklılar Kurulu)

Börü Levent, "Adi Konkordatoda Alacaklıların Alacaklarını Bildirmesi", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 10, S. 1, 2019, s. 173-186. (Alacakların Bildirilmesi)

Buchbinder David L., **Basic Bankruptcy for Paralegals**, 7th Edition, New York: Wolters Kluwer, 2009.

Buchbinder David L./ Cooper Robert J., **Basic Bankruptcy Law for Paralegals**, 4th Edition, New York: Wolters Kluwer, 2017.

Budak Ali Cem, "Amerika Birleşik Devletleri'nde Şirket Kurtarma", **Türk İngiliz ve ABD Hukukunda İşletmelerin Ödeme Güçlüğü ve Sorunları ve Banka İlişkileri Sempozyumu** (Ed. Ali Cem Budak), 1. Baskı, İstanbul: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, 1993, s. 339-359.

Budak Ali Cem, **Kiralayanın Hapis Hakkı,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2003. (Hapis Hakkı)

Budak Ali Cem, m. 308/h, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 683-698. (m. 308/h, **Öztek Konkordato Şerhi**)

Budak Ali Cem, **Medeni Usul Hukukunda Üçüncü Kişilerin Haklarının Korunması,** 1. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları, 2000. (Üçüncü Kişiler)

Budak Ali Cem/ Kale Serdar, **Konkordato Komiserinin Kontrol Listesi,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019. (Kontrol Listesi)

Budak Ali Cem/ Kale Serdar, m. 305, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi),**1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 361-378.

Budak Ali Cem/ Kale Serdar, m. 305, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi),** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 523-540. (m. 305, **Öztek Konkordato Şerhi**)

Budak Ali Cem/ Karaaslan Varol, **Medeni Usul Hukuku,** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.

Budak Ali Cem/ Tunç Yücel Müjgan, "İflas, Tasarrufun İptali Davası ve Konkordato ile İlgili 2013 Tarihli İsviçre İcra ve İflas Kanunu Değişiklikleri", **MİHDER**, C. 11, S. 31, 2015/2, s. 21-38. (İsviçre Değişiklikleri)

Budak Ali Cem/ Tunç Yücel Müjgan, m. 288, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 259-266. (m. 288, **Öztek Konkordato Şerhi**)

Budak Ali Cem/ Tunç Yücel Müjgan, m. 289, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 267-284. (m. 289, **Öztek Konkordato Şerhi**).

Budak Ali Cem/ Tunç Yücel Müjgan, m. 290, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 285-306. (m. 290, **Öztek Konkordato Şerhi**)

Budak Tamer/ Benk Serdar, "Kamu Alacağı: Hukuki Bir Değerlendirme", **Business and Economics Research Journal,** Vol. 2, No. 2, 2011, s. 61-76.

Budak Ali Cem/ Tunç Yücel Müjgan, m. 287, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 239-258. (m. 287, **Öztek Konkordato Şerhi**)

Bulut Erhan, "Kredi Sözleşmelerinin Hukuki Niteliği ve Türleri", **Mevzuat Dergisi,** Y. 5, S. 49, 2002, https://www.mevzuatdergisi.com/2002/01a/01.htm, E.T.: 20.03.2020.

Buruloğlu Enver/ Reyna Yuda, **Konkordato Hukuku ve Tatbikat,** 1. Baskı, İstanbul: Yörük Matbaası, 1968.

Business Bankruptcy Commiteee, **The Bankruptcy Claims Handbook,** American Bar Association: Business Law Section, 2014.

Buz Vedat, "Takas Beyanının Geriye Etkisi Üzerine", **Prof. Dr. Kemal Oğuzman Anısına Armağan,** 1. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2000, s. 229-255.

Buz Vedat, **Borçlunun Temerrüdünde Sözleşmeden Dönme**, 2. Tıpkıbasım, Ankara: Yetkin Yayınları, 2014.

Caher James P./ Caher John M., **Personal Bankruptcy Law for Dummies,** 2nd Edition, Indianapolis: Wiley Publishing, 2006.

Cansel Erol/ Özel Çağlar, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt I,** Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2017.

Carlson David Gray, "Unsecured Claims Under Bankruptcy Code Sections 506(a) and 1111(b): Second Looks at Judicial Valuations of Collateral", **Cardozo Law Review,** Vol. 6, No. 1989, s. 253-307.

Casey Anthony/ Huq Aziz "The Article III Problem in Bankruptcy", **Coase-Sandor Working Paper Series in Law and Economics,** No. 711, 2014, s. 1-75.

City Bar Justice Center, **Bankruptcy: Understanding Reaffirmation Agreements,** New York, 2013.

Coşkun Mahmut, **Konkordato ve İflâs,** 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019.

Countryman Vern, "A History of American Bankruptcy Law", **Commercial Law Journal,** Vol. 81, No. 6, 1976, s. 226-233.

Çağa Tahir, "Ödeme Emrine İtirazın İptali Davasına Dair", **BATİDER**, C. VIII, S. 3, 1976, s. 21-31.

Çağa Tahir, "Yine Ödeme Emrine İtirazın İptali Davasına Dair", **BATİDER,** C. X, S. 2, 1979, s. 369-376.

Çelik Nuri/ Caniklioğlu Nurşen/ Canbolat Talat, **İş Hukuku Dersleri,** 30. Bası, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2017.

Çetinkaya Mehmet, "Konkordato Mühleti İçinde İhtiyati Haciz İstenebilir mi? İflâs Davası Açılabilir mi?, **TBBD,** S. 3, 1991, s. 376-380.

Çöl Hüseyin Cem, "İleri Tarihli Çeke İlişkin Sorunlar", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 53, S. 1, 2004, s. 195-220.

Dayınlarlı Kemal, **Borçlar Kanununa Göre Alacağın Temliki,** 4. Baskı, Ankara: Dayınlarlı Hukuk Yayınları, 2010.

DeFalaise Mary A., "Means Testing and Preventing Abuse by Consumer Debtor"s, **The United States Attorneys' Bulletin,** Vol. 54, No. 4, 2006, s. 2-8.

Deliduman Seyithan, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato", **Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilgiler Aylık İnternet Dergisi**, S. 28, 2004, http://e-akademi.org/incele.asp?konu=MALVARLI%D0ININ%20TERK%DD%20SURET%DDYLE%20KONKORDATO&kimlik=1749622398&url=makaleler/sdeliduman-4.htm, E.T.: 10.01.2020.

Deliduman Seyithan, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato", **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 78, S. 3, 2004, s. 1032-1058. (Malvarlığının Terki)

Deliduman Seyithan, "Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması", **Yasa Hukuk Dergisi,** S. 255, 2004, s. 47-54. (Yeniden Yapılandırma)

Deliduman Seyithan, **İflasın Ertelenmesinin Etkileri**, 1. Baskı, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Yayınları, 2008. (İflasın Ertelenmesi)

Demir Barış, Mülkiyeti Saklı Tutma Kaydı İle Satım Sözleşmesi, **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,** İstanbul, 2010.

Demir Fevzi, **İş Hukuku ve Uygulaması,** 10. Baskı, İzmir: Albi Yayınları, 2017. (İş Hukuku)

Demir Remzi, "Factoring Sözleşmesi", **Journal of Yaşar University,** C. 8, Özel Sayı, 2013, s. 877-902. (Factoring)

Demir Şamil, "Kiralayanın Hapis Hakkı", **Ankara Barosu Dergisi,** S. 4, 2013, s. 53-77. (Hapis Hakkı)

DeNatale Andrew, "The Creditors' Committee Under The Bankruptcy Code- A Primer", **American Bankruptcy Law Journal,** Vol. 55, 1981, s. 995-1066.

Develioğlu Hüseyin Murat, **Kefalet Sözleşmesini Düzenleyen Hükümler Işığında Bağımsız Garanti Sözleşmeleri**, 1. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009. (Garanti)

Develioğlu Hüseyin Murat, **Takas,** 2. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012. (Takas)

Deynekli Adnan, "4949 Sayılı Kanun'la Değişik İcra ve İflâs Kanununa Göre Adi ve Rehinli Alacakların Sırası", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 54, S. 1, 2005, s. 191-204. (Adi ve Rehinli Alacaklar)

Deynekli Adnan, "İşverenin İflâsı veya İşverene Yönelik Haciz Halinde İşçinin Ücret Alacağının Önceliği Sorunu", **TBBD**, S. 60, 2005, s. 31-43. (Ücret Alacağı)

Deynekli Adnan, "Konkordatonun İşçi Alacaklarının Tahsiline Etkisi", **Prof. Dr. Saim Üstündağ'a Armağan,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2009, s. 219-234. (İşçi Alacakları)

Deynekli Adnan, "Sıra Cetveli ile İlgili Sorunlar", **Bankacılar Dergisi,** S. 67, 2008, s. 28-69. (Sıra Cetveli)

Deynekli Adnan, Kısa Sedat, **Hacizde ve İflâsta Sıra Cetveli,** 2. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2002.

Deynekli Adnan/ Kısa Sedat, **İtirazın İptali Davaları İcra İnkâr ve Kötüniyet Tazminatı,** 3. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2013.

Deynekli Adnan/ Saldırım Mustafa, **Öğretide ve UygulamadaİhtiyatiHaciz,** 3. Bası, Ankara: Turhan Kitabevi, 2011.

Dırenisa Efe, "Corporate Reorganization in Turkish Law Compared with the United States Chapter 11", **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. II, S. 1, 2005, s. 165-214.

di Martino Paolo, "The Historical Evolution of Bankruptcy Law in England, the US and Italy up to 1939: Determinants of Institutional Change and Structural

Differences", **XIV International Economic History Congress, Helsinki/Finland,** 2006, s. 1-19.

Doğan Murat, **Tapu Sicilinde Tasarruf Yetkisi Kısıtlamasının Şerhi,** 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2004.

Doğan Vahit, **Teminat Mektupları,** 1. Baskı, Ankara: Savaş Yayınevi, 2015. (Teminat Mektupları)

Doğrusöz Hanife/ Pürselim Selim, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoya İlişkin Prosedürün Cereyanı", **İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 2, S. 1-2, 2003, s. 99-124.

Domaniç Hayri, **Karşılıksız Çek,** 1. Baskı, İstanbul, 1983. (Karşılıksız Çek)

Domaniç Hayri, **Kıymetli Evrak Hukuku,** 2. Baskı, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 2. Baskı, 1975. (Kıymetli Evrak)

Domaniç Hayri, **Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. IV, Kıymetli Evrak Hukuku ve Uygulaması,** 1. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 1990.

Donoher William J., **Corporate Bankruptcy Fundamental Principles and Processes,** 1st Edition, New York: Business Expert Press, 2012.

Duffy Ian P. H., "English Bankrupts 1571-1861", **The American Journal of Legal History,** Vol. 24, No. 4, 1980, s. 283-305.

Durak Yasemin, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato", **İstanbul Barosu Dergisi,** C. 88, S. 6, 2014, s. 337-363.

Duran Rukiye, "Konkordato Mühletinin Uzatılması", **Akademik Yaklaşımlar Dergisi,** C. 10, S. 1, 2019, s. 57-71.

Durmaz Bora, **Banka Teminat Mektuplarının Ödeme İstemiyle İbrazı,** 1. Baskı, İstanbul: Legal Kitabevi, 2015.

Edelman James/ Meehan Henry/ Cheung Garry, "The Evolution of Bankruptcy and Insolvency Laws and the Case of the Deed of Company Arrangement", **Lloyd's Maritime and Commercial Law Quarterly,** 2018,

https://www.hcourt.gov.au/assets/publications/speeches/current-justices/edelmanj/EdelmanJ14Jan2019.pdf, s. 571-602, E.T.: 05.02.2020.

Edward S. Adams, "Governance in Chapter 11 Reorganizations: Reducing Costs, Improving Results", **Boston University Law Review,** Vol. 73, 1993, s. 581-635.

Ekici Akın/ Durukanoğlu Nihayet, **Türk Hukukunda ve Bankacılık Uygulamasında Teminat Mektupları (Garanti ve Kontrgarantiler),** 1. Baskı, İstanbul: Legal Kitabevi, 2016.

Ekmekçi Ömer/ Yiğit Esra, **Bireysel İş Hukuku Dersleri,** 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020.

Elbir Halit Kemal, "Mülkiyeti Muhafaza Mukavelesine Müteallik Umumi Mülahazalar ve Bu Müessesenin Hukuki Mahiyeti", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası,** C. XVIII, S. 1-2, 1952, s. 258-295.

Elias Stephen/ Renaue rAlbin/ O'Neill Cara, **How to File a Chapter 7 Bankruptcy,** 19th Edition, Berkeley: Nolo Legal, 2015.

Ercan İbrahim, "5092 Sayılı Kanun ile İcra ve İflâs Kanununa Eklenen Sermaye Şirketleri ile Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması Kurumu", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 12, S. 1-2, 2004, s. 25-49. (Yeniden Yapılandırma)

Ercan İbrahim, "Konkordatoda Rehinli Taşınır ve Taşınmazların Paraya Çevrilmesinin Ertelenmesi (İİK m. 298/a)", **Hâluk Konuralp Anısına Armağan, C. 2,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2009, s. 157-166.

Ercan İbrahim, "Türk Hukukunda Zor Durumda Olan Şirketlerin Kurtulması İçin Öngörülen Çareler ve Özellikle İflasın Ertelenmesi", **Lonca Dergisi**, S. 30, Güzl/Kış 2008, s. 66-73. (İflasın Ertelenmesi)

Ercan İbrahim, **İcra ve İflas Hukukunda Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato**, 1. Baskı, Konya: Mimoza Yayınları, 2008. (Malvarlığının Terki)

Ercan İsmail, **Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku El Kitabı**, 4. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019. (El Kitabı)

Ercoşkun Şenol H. Kübra, "Geçici Tescil Şerhi", **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi,** Y. 6, S. 11, Haziran 2018, s. 375-407.

Erdem Murat, "Mahkeme Dışı Konkordato"**, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 4, S. 1, 2005, s. 225-240.

Erdönmez Güray, "Konkordato Mühleti Alan Vorçlunun Yaptığı İşlemlere Karşı Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi?" **Lexpera Blog**, https://blog.lexpera.com.tr/konkordato-muhleti-alan-borclunun-yaptigi-hukuki-islemlere-karsi-tasarrufun-iptali-davasi-acilabilir-mi/, E.T.: 10.10.2019.

Erdönmez Güray, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoda Alacaklılar Kurulunun Görev ve Yetkileri", **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 2, S. 1, 2003, s. 199-222 (Alacaklılar Kurulu)

Erdönmez Güray, "Yeni Konkordato Düzenlemesi Hakkında Bazı Tespitler", **7101 Sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler**, Ed. Muhammet Özekes, 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018, s. 137-144. (Tespitler)

Erdönmez Güray, **Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarrufların İptali**, 2. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019. (Tasarrufun İptali)

Erdönmez Güray, **İflasta Alacaklılar Toplanmasının Yetkileri**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2007. (Alacaklılar Toplanması)

Erdönmez Güray, **Pekcanıtez Usûl Medeni Usûl Hukuku**, 15. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2017. (Pekcanıtez Usûl)

Erel Şafak N., "Mülkiyeti Muhafaza Kaydıyla Satılan Malın Satıcı ve Satıcının Alacaklıları Tarafından Haczi", **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi,** C. 32, S. 1, 1977, s. 147-188.

Erem Faruk, Kalpsüz Turgut, Çelebican Gürgan, **İktisadi ve Hukuki Yönden Çek,** 2. Basım, Ankara: Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, 1974.

Eren Fikret, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 24. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2019. (Genel Hükümler)

Eren Fikret, **Borçlar Hukuku Özel Hükümler**, 7. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2019. (Özel Hükümler)

Eriş Gönen, **Gerekçeli Açıklamalı İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu**, 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2005.

Eriş Gönen, **Uygulamalı İflas ve Konkordato Hukuku**, 1. Baskı, Ankara: Aydın Yayınları, 1991.

Erişir Evrim, **Geçici Hukuki Korumanın Temelleri ve İhtiyati Tedbir Türleri**, 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2013.

Ermenek İbrahim, **İflâsın Ertelenmesi,** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2010.

Eroğlu Orhan, **Uygulamada Konkordato**, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019.

Ertaş Şener, "Sürekli Borç İlişkilerinde (Dauerschuldverhaeltnisse) Zamanaşımı", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Hakan Pekcanıtez'e Armağan Özel Sayısı,** C. 16, Y. 2014, (2015), s. 3093-3104.

Eruygur K. Hâluk, **Yedieminlik,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2008.

Federal Judicial Center, **Navigating Chapter 9 of the Bankruptcy Code,** 1st Edition, 2017.

Ferriell Jeffrey T./ JangerEdward J., **Understanding Bankruptcy**, 3rd Edition, 2013.

Feyzioğlu Feyzi Necmeddin, **Borçlar Hukuku Umumi Hükümler Cilt II,** 1. Baskı, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1969.

Franks Julian R./ Nyborg Kjell G./ Torous Walter N., "A Comparison of US, UK and German Insolvency Codes", **Financial Management Journal,** Vol. 25, No. 3, Special Issue: European Corporate Finance, 1996, s. 86-101.

Frey Martin A./ Hurley Phyllis/ Swinson Sidney K., **Introduction to Bankruptcy Law,** 5th Edition, New York: Thomson Delmar Learning, 2012.

Frey Martin A./ Swinson Sidney K., **Introduction to Banktruptcy,** 6th Edition, New York: Delmar, 2013.

Gebbia Karen M., "Symposium: The Keepers of the Code: Evolution of the Bankruptcy Community", **American Bankruptcy Law Journal,** Vol. 91, Iss. 2, 2017, s. 183- 298.

Gerek Hasan Nüvit, İş Sözleşmesinin İkale Sözleşmesi ile Sona Erdirilmesi, **Çalışma ve Toplum Dergisi**, S. 14, 2011, s. 43-58.

Germain Gregory, **Bankruptcy Law and Practice,** 3rd Edition, CALI eLangdell Press, https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/bankruptcy-law-and-practice, E.T.: 10.02.2020

Ginsberg Robert E./ Martin Robert D./ Furay Catherine J., **Ginsberg&Martin on Bankruptcy,** 5th Edition Suppl., New York: Wolters Kluwer, 2018.

Goren Matthew, "No Proof of Claim, No Problem: Bankruptcy Court Finds Declaration to be Effective as Informal Proof of Claim", **Pratt's Journal of Bankruptcy Law,** Vol. 10, 2014, s. 591-594.

Gotham Colin, "Is Bankruptcy an Option?", **Family Advocate,** Vol. 37, No. 1, 2014, s. 24-27.

Gökgöz Ahmet, "İflâsın Ertelenmesi ve Borca Batıklık Bilançosunun Çıkarılması", **Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies,** Vol. 3, No. 3, 2017, s. 108-131.

Gökgöz Ahmet/ Akgül Alper, **Mali ve Hukuku Yönleriyle Konkordato Soru Cevap,** 1. Baskı, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2018.

Göle Celal, **Çek Hukuku,** 1. Baskı, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1989.

Gönensay Samim/ Birse nKemaleddin, **Miras Hukuku,** 2. Bası, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1963.

Grohsgal Bruce, "How Absolute is the Absolute Priority Rule in Bankruptcy? The Case for Structured Dismissals", **William&Mary Business Law Review,** Vol. 8, Iss. 3, 2017, s. 439-542.

Gümüş Mustafa Alper, **Yeni 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Kira Sözleşmesi (TBK m. 299-356),** 1. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011.

Gümüş Mustafa Alper, **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Borçlar Hukuku Özel Hükümler, C. II,** 2. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012. (Özel Hükümler)

Gümüş Mustafa Alper, **Türk İsviçre Borçlar Hukukunda İbra Sözleşmesi,** 1. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015. (İbra)

Gümüşsoy Güler, "Alacağın Devrinde Devredenin Garanti Yükümlülüğü", **İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlamamış Yüksek Lisans Tezi,** 2013, (Çevrimiçi),https://openaccess.iku.edu.tr/bitstream/handle/11413/737/GulerGumussoyYLtez.pdf?sequence=1&isAllowed=y, E.T.: 20.03.2020.

Günay Erhan, **Kefalet Sözleşmesi ve Kefilin Sorumluluğu,** 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020. (Kefalet)

Günay Erhan, **Uygulamalı Çek Rehberi,** 8. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019. (Çek)

Gündoğan Kırmızıtaş Türkan, **6361 Sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu'na Göre Finansal Kiralama Sözleşmesi,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2017.

Güner Abdullah, "Konkordato", **Adalet Dergisi**, S. 2, 1957, s. 273-310.

Güneysu Güngör Gülin, "Milletlerarası Özel Hukukta İflâs İçi Konkordato (Vade ve Tenzilat Konkordatosu İtibariyle)", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 44, S. 1, 1995, s. 293-312.

Gürdoğan Burhan, **İflas Hukuku Dersleri- İflas/Konkordato/İptal Davaları**, Ankara: Ajans Türk Yayınları, 1966. (Konkordato)

Gürdoğan Burhan, **Türk-İsviçre İcra ve İflâs Hukukunda Rehnin Paraya Çevrilmesi,** 1. Baskı, Ankara: Ajans Türk Matbaası, 1967. (Rehin)

Gürsoy Kemal/ Eren Fikret/ Cansel Erol, **Türk Eşya Hukuku,** 2. Baskı, Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1984.

Gürzumar Fikri/ Gürzumar Tekin, **Kanunname-i Ticaret ve Zeyilleri**, 1. Baskı, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, 1963.

Hansen Bradley, "Commercial Associations and the Creation of a National Economy: The Demand For Federal Bankruptcy Law",**The Business History Review,** Vol. 72, Iss. 1, 1998, s. 86-113.

Hanson Randall K./ Smith James K., "A New Chapter in Bankruptcy Reform", **Journal of Accountancy,** Vol. 187, No. 2, 1999, s. 47-51.

Hatemi Hüseyin/ Gökyayla Kadir Emre, **Borçlar Hukuku Genel Bölüm**, 4. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019.

Hayes M. Jonathan, "Formulating and Confirming Chapter 11 Plan of Reorganization", **Journal of Legal Advocacy and Practice,** Vol. 2, 2000, s. 5-32.

Haznedar İbrahim Murat, "Banka Teminat Mektupları", **Legal Hukuk Dergisi,** 2003, s. 77-81.

Hobson R.P., "Federal Bankruptcy Act, Its History and Operation", **Kentucky Law Journal,** Vol. 21, Iss. 1, 1932, s. 86-89.

Hotchkiss William H., "Bankruptcy Laws Past and Present", **The North American Review,** Vol. 167, No. 504, 1898, s. 580-591.

Howard Margaret, "Exemptions under the 2005 Bankruptcy Amendments: A Tale of Opportunity Lost", **American Bankruptcy Law Journal**, Vol. 79, 2005, s. 397-148.

Işık Melih, **İcra Hukukunda Borç Ödemeden Aciz Belgesi ve Bu Nitelikteki Haciz Tutanakları (İİK m. 143, 105)**, 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.

İmamoğlu Alaettin/ Altun Nuri Sait, **Genel Muhasebe I Ders Notu,** Düzce Üniversitesi Yayınları, 2012.

İmregün Oğuz, **Kıymetli Evrak Hukuku,** 2. Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2007

İnan Ali Naim/ Ertaş Şeref/ Albaş Hakan, **İnan Türk Medeni Hukuku Miras Hukuku,** 10. Bası, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019.

Jaeger Charles, Poursuite **pour dettes et la fallite (Commentaire de la loi Fédérale su la)**, Edition française par Petitmermet et Bovay, 1922, C. III.

Kalay Avner/ Singhal Rajeev/ Tashjian Elizabeth, "Is Chapter 11 Costly?", **Journal of Financial Economics,** Vol. 84, 2007, s. 772-796.

Kale Serdar, "7101 Sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Çerçevesinde İflas Dışı Adi Konkordato", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 5, S. 1, Bahar 2018, s. 213-269. (7101 Sayılı Kanun)

Kale Serdar, "İsviçre İcra ve İflas Kanunu'nun Adi Konkordato Hükümlerine Genel Bakış", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 4, S. 2, 2017, s. 153-169. (İsviçre Hukuku)

Kale Serdar, m. 294, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 325-362, (m. 294, **Öztek Konkordato Şerhi**)

Kale Serdar, m. 308/ç, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 627-632 (m. 308/ç, **Öztek Konkordato Şerhi**)

Kale Serdar, **Sorularla Konkordato (İflas Dışı ve İflas İçi Adi Konkordato),** 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017. (Sorularla Konkordato)

Kaplan İbrahim, **İsviçre İcra ve İflas Hukukunun Borçların Ertelenmesine (Konkordatoya) İlişkin Malvarlığı Yönetimi Sözleşmesi Hükümleriyle Mukayeseli Olarak Yeni Türk Konkordato Hukuku**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2019.

Karaaslan Varol, "Tüketici İflâsı ve Borçların Yeniden Yapılandırılması Konusunda Avrupa Hukukundaki Gelişmeler", **Legal Hukuk Dergisi,** C. 11, S. 130, 2013, s. 37-79.

Karadeniz Hasan, **Yasal Düzenlemeli ve Uygulama Örnekli Konkordato**, 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.

Karahasan Mustafa Reşit, **Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, C. I,** İstanbul: Beta Yayınları, 2002.

Karakaş Cemal Fazıl, "Konkordato Başvurusu ve Başvuruya Eklenecek Belgeler", **7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Antalya Toplantısı, 05-06 Ekim 2018,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2018, s. 29-41.

Karakehya Hakan/ Boran Güneysu Nilüfer, "Konkordatonun Çekle İlgili Karşılıksızdır İşlemi Yapılmasına Sebebiyet Verme Suçundan Kaynaklı Cezai Sorumluluğa Etkisi", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XXIII, S. 4, 2019, s. 3-46.

Karamercan Fatih, "Türk Borçlar Hukukunda Takas", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 5, S. 1, Bahar 2018, s. 271-293.

Karayalçın Yaşar, **Ticaret Hukuku II Şirketler Hukuku,** 2. Baskı, Ankara: Sevinç Matbaası, 1973.

Karslı Abdürrahim, "İflasın Ertelenmesinde Bazı Problemler", **Halûk Konuralp Anısına Armağan, C.II,Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** Ankara: Yetkin Yayınevi, 2009, s. 263-281. (İflasın Ertelenmesi)

Karslı Abdürrahim, **İcra ve İflas Hukuku**, 3. Baskı, İstanbul: Alternatif Yayınları, 2014. (İcra ve İflas)

Karslı Abdürrahim, **Medeni Muhakeme Hukuku**, 4. Baskı, İstanbul: Alternatif Yayınları, 2014. (Muhakeme)

Kayak Sevgi, "Roma Usul Hukukunda Condemnatio In Id Quod Facere Potest İlkesi", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi,** C. 25, S. 1, 2019, s. 203-219.

Kayar İsmail, "İflasın Ertelenmesinde Borca Batıklık ve İyileştirme Projesi ile İlgili Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi", **Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, S. 33, Temmuz-Aralık 2009, s. 19-45.

Kaygusuz Sait Y./ Aslan Ümmühan, Kepçe Nazlı, **Genel Muhasebe I,** 3. Baskı, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 2014.

Kayıhan Şaban, **Kıymetli Evrak Hukuku,** 6. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019. (Kıymetli Evrak)

Kayıhan Şaban, **Ticari İşletme Hukuku,** 6. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.

Kayık Aydınalp Aslıhan, "Konkordatonun İşçilik Alacakları ve İş Sözleşmeleri Üzerine Yansıması", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 21, S. 2, 2019, s. 487-522.

Kelch Thomas G., "The Phantom Fiduciary: The Debtor in Possession in Chapter 11", **The Wayne Law Review,** Vol. 38, 1992, s. 1323-1378.

Kendigelen Abuzer/ Kırca İsmail, **Kıymetli Evrak Hukuku Genel Esaslar Kambiyo Senetleri,** İstanbul; On İki Levha Yayıncılık, 2019.

Kennedy David S./ Lindner Erno, "Esquire, The Bankruptcy Amendatory Act of 1938/ The Legacy of the Honorable Walter Chandler", **University of Memphis Law Review,** Vol. 41, No. 4, 2011, s. 769-786.

Kılıçoğlu Ahmet, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Genişletilmiş 23. Bası, Ankara: Turhan Kitabevi, 2019.

Kılıçoğlu Evren, "İflâsın Ertelenmesinin Konkordato ve Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması Kurumlarıyla Karşılaştırılması", **Prof. Dr. Yavuz Alangoya İçin Armağan,** 1. Baskı, İstanbul: Alkım Kitabevi, 2007, s. 451-468.

Kimhi Omer, "Chapter 9 of the Bankruptcy Code: A Solution in Search of a Problem", **Yale Journal on Legislation,** Vol. 27, No. 2, 2010, s. 365 vd.

King Lawrence P., "The History and Development of the Bankruptcy Rules", **American Bankruptcy Law Journal**, Vol. 70, 1996, s. 217-244.

Klee Kenneth N./ Shaffer K. John, "Creditors' Committees Under Chapter 11 of the Bankruptcy Code", **South Carolina Law Review,** Vol. 44, No. 4, 1993, s. 995-1066.

Kocaağa Köksal, Türk Özel Hukukunda **Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmesi**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 1999.

Kocaman Arif B., **Alacağın Temlikinin Benzer Üçlü İlişkiler Karşısındaki Teorik Sınırı Sorunu,** 1. Baskı, Ankara: Olgaç Matbaası, 1989.

Kocaman Arif, **Factoring İşleminin Hukuki Niteliği,** 1. Baskı, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, 1992.

Kocayusufpaşaoğlu Necip, **Miras Hukuku,** 3. Bası, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1987.

Kocayusufpaşaoğlu Necip, **Türk Medeni Hukukunda Gayrimenkul Satış Vaadi,** İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1959.

Kocayusufpaşaoğlu Necip/ Hatemi Hüseyin/ Serozan Rona/ Arpacı Abdülkadir, **Borçlar Hukuku Genel Bölüm,** 7. Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2017.

Koç Mehmet, **Finansal Kiralama (Leasing),** 2. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın, 200

Kodakoğlu Mehmet, **Medeni Usul Hukukunda Asli Müdahale,** 1. Baskı, Ankara: Legem Yayınları, 2018.

Konuralp Halûk, "Uzlaşma Suretiyle Sermaye Şirketlerinin Yeniden Yapılandırılmasının Tarihi Gelişimi ve Amacı", **İcra ve İflâs Kanunu'ndaki Değişiklikler Çerçevesinde Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Borçlarının Yeniden Yapılandırılması Semineri,** 1. Baskı, İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları, 2004, s. 12-19.

Korkmaz Fahrettin/ Alp Nihat Seyhun, **Bireysel iş Hukuku,** 4. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019.

Koyuncuoğlu Tennur, **Türk ve İsviçre Hukukunda Borcun Yenilenmesi (Novatio)**, 1. Baskı, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1972.

Köprülü Bülent/ Kaneti Selim, **Sınırlı Ayni Haklar,** 2. Baskı, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1982.

Köymen Haydar, "Borçluyu Kanuni Yollardan Koruyan Konkordato, Hukuki Tesir ve Neticeleri", **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 38, S. 5-6, 1964, s. 80-86.

Kuntalp Erden, **Ana Para ve Üst Sınır (Maksimal) İpotek Ayrımı**, 1. Baskı, Ankara: Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, 1989.

Kuntalp Erden, **Ard Arda Teslimli Satım Akdi,** 1. Baskı, Ankara: Sevinç Matbaası, 1968.

Kuntalp Erden, **Finansal Kiralama Kanununa Göre Finansal Kiralama (Leasing) Tanımı ve Hükümleri,** 1. Baskı, Ankara: Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, 1988

Kurt Konca Nesibe, "Konkordato Uygulamasında İlişkin Beklentiler ve Riskler", **Siyaset Ekonomik ve Toplum Araştırmaları Vakfı Analiz Dergisi**, S. 263, Kasım 2018, s. 7-18.

Kuru Baki, "Mevcudun Terki Suretiyle Konkordato", **Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü'nün Düzenlediği İcra ve İflâs Kanunu Değişiklik Tasarısı Hakkında Seminer,** Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, 1963, s. 117 vd.

Kuru Baki, **Hukuk Muhakemeleri Usulü, C. I-VI**, 6. Baskı, İstanbul: Demir Demir Yayıncılık, 2001. (Hukuk Usûlü)

Kuru Baki, **İcra ve İflâs Hukuku C. IV**, 3. Baskı, İstanbul: Alfa Basın Yayın Dağıtım, 1997. (İcra ve İflas, C. IV)

Kuru Baki, **İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı,** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2013. (El Kitabı)

Kuru Baki, **İcra ve İflâs Hukuku, C. I,** 3. Baskı, Ankara: Evrim Matbaası, 1988. (İcra ve İflâs C. I)

Kuru Baki, **İcra ve İflâs Hukuku, C. II,** 3. Baskı, Ankara: Evrim Dağıtım, 1990. (İcra ve İflâs, C. II)

Kuru Baki, **İcra ve İflâs Hukuku, C. III**, 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 1993. (İcra ve İflâs, C. III)

Kuru Baki, **İflas ve Konkordato Hukuku**, 2. Baskı, İstanbul: Alfa Yayınları, 1988. (Konkordato)

Kuru Baki, **İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı**, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2019.

Kuru Baki, **İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku**, 1. Baskı, İstanbul: Legal Kitabevi, 2016.

Kuru Baki, **Nizasız Kaza,** 1. Baskı, Ankara: Ajans Türk Matbaası, 1961. (Nizasız Kaza)

Kuru Baki/ Arslan Ramazan/ Yılmaz Ejder, **İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı,** 27. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2013. (İcra ve İflâs)

Kuru Baki/ Arslan Ramazan/ Yılmaz Ejder, **Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı,** 24. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2013. (Usul)

Kuru Baki/ Görgün Şanal, **İcra ve İflâs Hukuku Bilgisi,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 1977.

Lawrence M. Friedman, **A History of American Law**, 3rd Edition, New York: Touchstone Book, 2005.

Lennox Haather/ Harner Michelle M./ Goodman Eric R., "Reinstatement v. Cramdown: Do Secured Creditors Win or Lose?", **Norton Journal of Bankruptcy Law and Practice,** Vol. 16, No. 4, 2007, s. 459-528.

Leonidas Ralph Meacham, **Bankruptcy Basics,** 1st Edition, Washington DC: Administrative Office of the United States, 2000.

Levinthal L. E., "The Early History of English Bankruptcy", **University of Pennslyvania Law Review,** Vol. 67, No. 1, 1919, s. 1-20.

Levitin Adam J., **Business Bankruptcy: Financial Restructuring and Modern Commercial Markets,** 2nd Edition, New York: Wolters Kluwer, 2018.

LoPucki Lynn M., TriantisGeorge G., "A Systems Approach to Comparing U.S. and Canadian Reorganization of Financially Distressed Companies", **Harvard International Law Journal**, Vol. 35, 1994, s. 267-343.

Lubben Stephen J., "A New Understanding of Bankruptcy Clause", **Case Western Reserve Law Review,** Vol. 64, Iss. 2, 2013, s. 319-411. (Bankruptcy Clause)

Lubben Stephen J., "Railroad Receiverships and Modern Bankruptcy Theory", **Cornell Law Review,** Vol. 89, Iss. 6, 2004, s. 1420-1475. (Railroad)

Lubben Stephen J., "The Overstated Absolute Priority Rule", **Fordham Journal of Corporate and Financial Law,** Vol. XXI, 2016, s. 581-606.

Makaracı Başak Aslı/ Tek Gülen Sinem, "Türk Borçlar Kanunu'nda Getirilen Geçici Ödeme Hakkında Düşünceler", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 15, Özel Sayı, 2017, s. 1111-1142.

Mann Bruce H., **Republic of Debtors: Bankruptcy in the Age of American Independence**, 1st Edition, Cambridge. Massachusetts: Harvard University Press, 2009.

Martin Albro, "Railroads and Equity Receiverships: An Essay on Institutional Changes", **Journal of Economic History,** Vol. 34, 1974, s. 685-709. (Equity Receivership)

Maselli Paul J., "When It Is Too Late to File a Proof of Claim", **Commercial Law Journal,** Vol. 98, No. 3, 1993, s. 304-327

McCoid John, "The Origins of Voluntary Bankruptcy", **Bankruptcy Developments Journal Law Review**, Vol. 5, No. 2, 1988, s. 361-390.

McCoy Drew, **The Elusive Republic Political Economy in Jeffersonian America,** 1st Edition, Williamsburg, Virginia: University of North Carolina Press, 1980.

Meier Isaak, "Etkin Bir Yeniden Yapılandırma Usûlü: Türk Hukukundaki Değişiklikler Bakımından İsviçre Hukukundaki Gelişmeler", (Çev. Tolga Akkaya), **Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları Toplantısı VII, Türk Alman İsviçre Hukukunda İflâs Konkordato ve Noterlik Alanında Gelişmeler, Abant 09-10 Ekim 2009,** 1. Baskı, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2010, s. 119-161.

Meriç Nedim, **Türk-İsviçre İcra Hukukunda Paylaştırma Kuralları ve Sıra Cetveline Müracaat Yolları**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2017.

Mollamahmutoğlu Hamdi/ Astarlı Muhittin/ Baysal Ulaş, **İş Hukuku,** 6. Bası, Ankara: Turhan Kitabevi, 2014.

Mount Stephen C., "Standards and Sanctions for the Use of Cash Collateral under the Bankruptcy Code", **Texas Law Journal,** Vol. 63, 1984, s. 341-366.

Murphy John Francis, "The Automatic Stay in Bankruptcy", **Cleveland State Law Review,** Vol. 34, 1985, s. 567-635.

Muşul Timuçin, **İcra İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları,** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.

Muşul Timuçin, **İcra ve İflâs Hukuku C. I-II,** 5. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2013. (İcra ve İflâs)

Muşul Timuçin, **İcra ve İflas Hukuku Esasları**, 6. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017. (Esaslar)

Muşul Timuçin, **İcra ve İflâs Hukukunda Rehnin Paraya Çevrilmesi,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.

Muşul Timuçin, **İflâs ve Konkordato Hukuku,** 2. Baskı: Adalet Yayınevi, 2019. (Konkordato)

Muşul Timuçin, **İflasın Ertelenmesi,** 2. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010. (İflasın Ertelenmesi)

Namlı Mert, "Türk ve İsviçre Hukukunda Gerçekleştirilen Reformların Konkordato Hukuku Bakımından Getirdiği Değişiklikler", **Yargıtay Dergisi,** C. 44, 2018, s. 1479-1552.

Narmanlıoğlu Ünal, **İş Hukuku Ferdi İş İlişkileri I,** 5. Bası, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2014, s. 11 vd.

Newton Grant W, **Bankruptcy and Insolvency Accounting Volume 1: Practice and Procedure,** 7th Edition, New York: Hamilton Printing, 2009.

Noel F. Regis, **History of the Bankruptcy Law**, 2nd Reproduction Edition, Nabu Press, 2011.

Nomer Haluk Nami, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler,** 13. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2013.

Nomer Haluk Nami/ Engin Baki İlkay, **Türk Borçlar Kanunu Şerhi Özel Borç İlişkileri Cilt-I: Satış Sözleşmesi,** 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2017.

Nomer Haluk Nami/ Ergüne Mehmet Serkan,**Eşya Hukuku Cilt II,** 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016.

Norberg Scott F., "Fraudulent Transfers and the Fresh Start in Bankruptcy", **American Bankruptcy Law Journal,** Vol. 93, Iss. 1, 2019, s. 139-174.

O'Neill Cara, "Chapter 12 Bankruptcy for Farmers & Fishermen", https://www.nolo.com/legal-encyclopedia/chapter-12-bankruptcy-farmers-fishermen.html, E.T. 10.01.2020.

Ocak Uğur, **4857 Sayılı İş Kanununa Göre 9. Hukuk Dairesinin Emsal İçtihatlarıyla İşçilik Alacakları, I. Cilt,** 1. Baskı, Ankara: Kalkan Matbaacılık, 2013.

Oğuz Özgür, "Konkordatonun İş Sözleşmelerine Etkisi", **Legal Hukuk Dergisi,** C. 17,S. 195, 2019, s. 1123-1140.

Oğuzman Kemal/ Öz Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt. I,** 17. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019.

Oğuzman M. Kemal, **Miras Hukuku,** 6. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 1995

Oğuzman M. Kemal/ Seliçi Özer/ Oktay Özdemir Saibe, **Eşya Hukuku,** 20. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017.

Oktay Özdemir Saibe, "Teminat Amaçlı Mülkiyet Devri Sözleşmeleri", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, Prof. Dr. Aysel Çelikel'e Armağan,** Y. 19-20, S. 1-2, 1. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2001, s. 657-683.

Olgaç Senai, **İcra ve İflas Hukuku, C. II**, Ankara, 1978.

Olmstead James M., "Bankruptcy a Commercial Regulation", **Harvard Law Review,** Vol. 15, 1902, s. 829-843.

Onar Sıddık Sami, **Hukuku Medeniyye**, İstanbul, 1931.

Onar Sıddık Sami, **İcra Hukukunda Temel Bilgiler**, 6. Baskı, İstanbul: Kutulmuş Matbaası, 1968. (Temel Bilgiler)

Onar Sıddık Sami/ Belgesay Mustafa Reşit, **Adliye Hukukunun Umumi Esasları,** 1. Baskı, İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Yayınları, 1944.

Oruç Murat/ Çatıkkaş Özgür/ Şuekinci Cafer, **Hukuki ve Mali Yönleriyle Konkordato**, 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.

Oskay Mustafa/ Koçak Coşkun/ Deynekli Adnan/ Doğan Ayhan, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C. II,** 1. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2007.

Otlu Fikret, İşleyen Şakir, Kaya Hamza, "İflasın Ertelenmesi ve Borca Batıklık: Bir Uygulama", **Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S. 1, 2019, s. 272

Öğütçü A. Tahir/ Çitoğlu Ali, **Uygulamalı İcra ve İflâs Kanunu, C. II,** 1. Baskı, Ankara, 1977.

Öktem Çevik Seda, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatonun Şartları", **İstanbul Barosu Dergisi,** C. 82, S. 2, 2008, s. 697-707.

Önal Esin, "Banka Teminat Mektuplarının Hukuki Niteliği", **Banka ve Finans Hukuku Dergisi,** S. 13, 2015, s. 233-250.

Önay Işık, **Yenileme,** 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016.

Önen Ergun, "İflastan Sonra Konkordato", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. 8, S. 3, 1976, s. 77-100.

Öz Turgut, **Yeni Borçlar Kanunu'nun Getirdiği Başlıca Yenilikler ve Değişiklikler,** 1. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012.

Özakman Cumhur, **Factoring Sözleşmeleri,** 1. Baskı, İstanbul, 1989.

Özbek Mustafa Serdar, "Amerika Birleşik Devletleri İflâs Hukuku Sisteminde Alacaklılara ve Borçlulara Ait Haklar", **TBBD,** S. 2, 2002, s. 21-64. (Haklar)

Özbek Mustafa Serdar, "Tapu Kütüğüne Şerh Edilen Çekişmeli Hakların Korunmasına İlişkin İhtiyati Tedbir Kararlarının Doğurduğu Tasarruf Kısıtlamaları", **Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 3, S. 1, 2017, s. 65-91. (Tasarruf Kısıtlamaları)

Özdemir Murat, "Konkordato Talebinde Adli Muhasebe Desteği", **Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi,** S. 2, Mayıs 2019, s. 16-22.

Özdoğru Yusuf, **Finansal Kiralama Sözleşmesinin Sona Erme Nedenleri ve Sonuçları,** 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2018.

Özekes Muhammet, "İflâsın Ertelenmesi", **Legal Hukuk Dergisi**, S. 9, 2005, s. 3248-3283. (İflâsın Ertelenmesi)

Özekes Muhammet, "Konkordatoya Başvuru ve Geçici Mühlet Kararı", **7101 Sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler**, (Ed. Muhammet Özekes), 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018, s. 43-84. (Geçici Mühlet)

Özekes Muhammet, "Medeni Usul Hukukunda Yok Hüküm ve Etkisiz Hüküm", **Yargıtay Dergisi,** C. 26, S. 4, Ekim 2000, s. 671-699. (Yok Hüküm)

Özekes Muhammet, **İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2009.

Özekes Muhammet, **Medeni Usul Hukukunda Asli Müdahale,** 1. Baskı, İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım, 1995. (Asli Müdahale)

Özekes Muhammet, **Medeni Usul Hukukunda Hukuki Dinlenilme Hakkı,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2003. (Hukuki Dinlenilme)

Özekes Muhammet, **Pekcanıtez Usûl Medeni Usûl Hukuku,** 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017. (Pekcanıtez Usûl)

Özekes Muhammet/ Atalay Oğuz, "7226 Sayılı Kanun ve İcra ve İflâs Kanunu m. 330 Hükmünü Uygulayan Cumhurbaşkanlığı Kararı (2279 Sayılı) Çerçevesinde Ortaya Çıkan Bazı Sorular ve Tartışmalara Cevaplar", **Lexpera Blog**, https://blog.lexpera.com.tr/7226-sayili-kanun-ile-cumhurbaskanligi-karari-neticesinde-ortaya-cikan-sorunlar/, 27.03.2020, E.T.: 02.04.2020. (Tartışmalara Cevaplar)

Özekes Muhammet, **İhtiyati Haciz,** 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 1999. (İhtiyati Haciz)

Özen Burak, **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Kefalet Sözleşmesi,** 4. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017. (Kefalet)

Özen Burak, **Kredi Açma Sözleşmeleri,** 1. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017.

Özer Sarıtaş Duygu, **Roma Borçlar Hukuku Genel Hükümler Ders Notları,** 2. Baskı, Bursa: Dora Yayınları, 2018.

Özkaya Ferendeci Hamide Özden, **İflâs Hukukunda Takas,** 1. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2013.

Özmumcu Seda, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoda Alacaklılar Kurulu", **Prof. Dr. Zahit İmre'ye Armağan,** 1. Baskı, İstanbul: Der Yayınları, 2009, s. 311-342. (Malvarlığının Terki)

Özmumcu Seda, **Cebri İcra HukukundaPazarlık Suretiyle Satış,** 1. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2005.

Özsunay Ergun, **Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta İnançlı Muameleler,** 1. Baskı, İstanbul, 1968.

Öztan Fırat, **Kıymetli Evrak Hukuku,** 21. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2017.

Öztek Selçuk, "İflasın Ertelenmesi", **Bankacılar Dergisi**, S. 59, 2006, s. 39-83. (Erteleme)

Öztek Selçuk, "Türk Hukukunda ve Uygulamasında Ödeme Güçlüğü İçindeki İşletmelerin Rehabilitasyonu", **İstanbul Barosu Dergisi,** S. 10, 1993, s. 733 vd (Rehabilitasyon)

Öztek Selçuk, Giriş Kısmı, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi),** 2. Baskı, Adalet Yayınevi, 2019, s. 37-130 (Giriş Kısmı, **Öztek Konkordato Şerhi**)

Öztek Selçuk, **İcra ve İflas Hukukunda Borç Ödemeden Aciz Vesikası (İİK m. 143; m. 251)**, 1. Baskı, İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım, 1994. (Aciz Vesikası)

Öztek Selçuk, **İflâsın Ertelenmesi,** 1. Baskı, İstanbul: Arıkan Yayıncılık, 2007. (İflâsın Ertelenmesi)

Öztek Selçuk, m. 300, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 475-480 (m. 300, **Öztek Konkordato Şerhi**)

Öztek Selçuk/ Tunç Yücel Müjgan, m. 309,**Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 699-723 (m. 309, **Öztek Konkordato Şerhi**)

Pagentscher Max, "Alman İflâs Hukukunda Konkordato Meselesi", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası,** C. 10, S. 3-4, 1945, s. 745-772.

Parlak Börü Şafak, "Mülkiyetin Teminat Amacıyla İnançlı İşlemle Devri", **TBBD,** S. 128, 2017, s. 231-272.

Pekcanıtez Hakan, "2279 Sayılı Cumhurbaşkanı (Fevkalâde Mühlet) Kararı ile 7226 Sayılı Kanunun Geçici 1. Maddesinin Birlikte Değerlendirilmesi", **Lexpera Blog** https://blog.lexpera.com.tr/2279-sayili-karar-ile-7226-sayili-kanunun-birlikte-degerlendirilmesi/, 28.03.2020, E.T.: 02.04.2020. (Fevkalâde Mühlet)

Pekcanıtez Hakan, "7101 Sayılı Kanunla Getirilen Konkordato Hükümlerinin Değerlendirilmesi", **7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16.**

Antalya Toplantısı, 05-06 Ekim 2018, 1. Baskı, Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2018, s. 157-169 (Konkordato Hükümlerinin Değerlendirilmesi)

Pekcanıtez Hakan, "Genel Değerlendirme", **7101 Sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler**, (Ed. Muhammet Özekes), 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018, s. 145-148. (Genel Değerlendirme)

Pekcanıtez Hakan, "Hukuki Dinlenilme Hakkı", **Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan,** Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayısı, İzmir, 2000, s. 753-791. (Hukuki Dinlenilme)

Pekcanıtez Hakan, "İflâs, İflâs mı Ediyor?", **Makaleler C. II,** 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2016, s. 15-18.

Pekcanıtez Hakan, "İflâsın Ertelenmesi", **Makaleler C. II**, 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016, s. 19-68. (İflâsın Ertelenmesi)

Pekcanıtez Hakan, "İflasın Ertelenmesine Eleştirisel Bir Bakış", **MİHDER**, S. 17, 2010/3, s. 477-499 (Eleştiriler)

Pekcanıtez Hakan, "İflâsın Kaldırılması", **Makaleler C. I,** 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016, s. 95-124. (İflâsın Kaldırılması)

Pekcanıtez Hakan, "Yeniden Yapılandırma Projesinin Tasdiki ve Uygulanması", **İcra ve İflâs Kanunu'ndaki Değişiklikler Çerçevesinde Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Borçlarının Yeniden Yapılandırılması,** İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları, No. 8, 2004, s. 33-44.

Pekcanıtez Hakan, **Anonim Ortaklıkların İflâsı,** 1. Baskı, Ankara: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1991.

Pekcanıtez Hakan, **Medeni Usul Hukukunda Fer'i Müdahale,** 1. Baskı, Ankara: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1992. (Fer'i Müdahale)

Pekcanıtez Hakan, **Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili,** 3. Bası, Ankara: Yetkin Yayınevi, 1998. (Yabancı Para)

Pekcanıtez Hakan, **Pekcanıtez Usûl Medeni Usûl Hukuku, C. II,** 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017. (Pekcanıtez Usûl)

Pekcanıtez Hakan/ Akkan Mine/ Erişir Evrim, **İcra ve İflâs Kanunu ve İlgili Mevzuat**, 14. Bası, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2016.

Pekcanıtez Hakan/ Atalay Oğuz/ Özekes Muhammet, **İcra ve İflâs Hukuku Temel Bilgiler**, 16. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019. (Temel Bilgiler)

Pekcanıtez Hakan/ Atalay Oğuz/ Özekes Muhammet, **Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı**, 7. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019. (Usûl)

Pekcanıtez Hakan/ Atalay Oğuz/ Sungurtekin Özkan Meral/ Özekes Muhammet, **İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı**, 6. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019. (Ders Kitabı)

Pekcanıtez Hakan/ Atalay Oğuz/ Sungurtekin Özkan Meral/ Özekes Muhammet, **İcra ve İflâs Hukuku**, 11. Bası, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2013. (İcra ve İflâs)

Pekcanıtez Hakan/ Erdönmez Güray, "7101 Sayılı Kanunla Yürürlüğe Giren Konkordato Hükümlerinin Değerlendirilmesi", **Bankacılar Dergisi**, S. 105, 2018, s. 108-156. (Değerlendirmeler)

Pekcanıtez Hakan/ Erdönmez Güray, **Konkordato**, 1. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2018. (Konkordato)

Pekcanıtez Hakan/ Simil Cemil, "Asıl Borçlu Hakkında Verilen İflâsın Ertelenmesi Kararı Üçüncü Kişiye Ait İpotekli Taşınmazın Satışına Engel Olur mu?", **Prof. Dr. İlhan Ulusan'a Armağan, C. II,** İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 15, S. 2, 2016, s. 435-450.

Pekcanıtez Hakan/ Simil Cemil, **İcra-İflâs Hukukunda Şikayet,** 2. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017.

Pekcanıtez Hakan/ Taş Korkmaz Hülya, **Pekcanıtez Usûl Medeni Usûl Hukuku, C. I,** 15. Bası, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017. (Pekcanıtez Usûl)

Petrovski Novica, “The Bankruptcy Code Section 1121: Exclusivirty Reloaded”, **American Bankruptcy Institute Law Review,** Vol. 11, 2003, s. 451-550.

Pierce Addison, “Curbing The Exploitation Of Passive Creditors In Chapter 11 Reorganization By Leveraging The Oversight Role Of The United States Trustee”, **American University Business Law Review,** Vol. 4, Iss. 1, 2014, s. 95-123.

Ponoroff Lawrence, “Constitutional Limitations on State Enacted Bankruptcy Exemption Legislation and the Long Overdue Case for Uniformity”, **American Bankruptcy Law Journal,** Vol. 88, 2014, s. 364 vd

Ponoroff Lawrence, “Rethinking Chapter 13”, **Arizona Law Review,** Vol. 59, 2017, s. 1-48.

Poroy Reha/ Tekinalp Ünal, **Kıymetli Evrak Hukuku,** 23. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019.

Poroy Reha/ Yasaman Hamdi, **Ticari İşletme Hukuku,** 16. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017.

Porter Katherine, “Life After Debt: Understanding the Credit Restraint of Bankruptcy Debtors”, **American Bankruptcy Institute Law Review,** Vol. 18, No. 1, 2010, s. 1-42.

Porter Katherine, “The Pretend Solution: An Emprical Study of Bankruptcy Outcomes”, **Texas Law Review**, Vol. 90, 2011, s. 103-162.

Porter Vicki S., “The Unsecured Creditors Committee”, **The Compleat Lawyer Review,** Iss. 2, 1993, s. 46-47. (Unsecured Creditors)

Postacıoğlu İlhan E. **Konkordato**, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, 1965. (Konkordato)

Postacıoğlu İlhan E., “İcra İnkâr Tazminatı Üzerine Düşünceler ve Bazı İhtilaflı Meseleler”, **BATİDER,** C. IX, S. 4, 1978, s. 951-970.

Postacıoğlu İlhan E., “Konkordato ile İlgili Görüşmeler”, **Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü’nün Düzenlediği İcra ve İflâs Kanunu Değişiklik Tasarısı**

Hakkında Seminer, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, 1963, s. 154 vd.

Postacıoğlu İlhan E., **İcra Hukuku Esasları**, 4. Bası, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1982. (İcra)

Postacıoğlu İlhan E., **İflas Hukuku İlkeleri, C. I İflas,** İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1978. (İflâs)

Postacıoğlu İlhan E./ Altay Sümer, **Medeni Usul Hukuku Dersleri,** 7. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015. (Usul)

Postacıoğlu İlhan E./ AltaySümer, **İcra Hukuku Esasları,** 5. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010. (İcra)

PostacıoğluİlhanE., **Medeni Usûl Hukuku Dersleri,** 6. Bası, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1975. (Usûl)

Pulaşlı Hasan, **Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları,** 7. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019. (Kıymetli Evrak)

Pulaşlı Hasan, **Şirketler Hukuku Şerhi, C. I,** 3. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.

Rado Türkan, **Roma Hukuku Dersleri Borçlar Hukuku**, 14. Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2018.

Rapsiardi John J, "Special Issues Under Chapter 9 of the Bankruptcy Code, Part II", **New York Law Journal,** Vol. 243, No. 86, 2010, s. 1-2.

Reisoğlu Safa, **Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler,** 23. Bası, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2012.

Reisoğlu Seza, **Banka Teminat Mektupları ve Kontrgarantiler,** 4. Bası, Ankara, 2013. (Banka Teminat Mektubu)

Reisoğlu Seza, **Çek Hukuku,** 1. Baskı, Ankara, 2011. (Çek Hukuku)

Reisoğlu Seza, **Garanti Mukavelesi,** 1. Baskı, Ankara: Ajans Türk Matbaası, 1963. (Garanti)

Reisoğlu Seza, **Türk Hukukunda ve Bankacılık Uygulamasında Kefalet,** Ankara, 1992.

Reisoğlu Seza, **Türk Kefalet Hukuku,** 1. Baskı, Ankara, 2013.

Riesenfeld Stefan A., "Classification of Claims and Interests in Chapter 11 and 13 Cases", **California Law Review,** Vol. 75, No. 1, 1987, s. 391-404.

Riesenfeld Stefan A., "The Evolution of Modern Bankruptcy Law", **Minnesota Law Review,** Vol. 31, No. 5, 1947, s. 401-455.

Roache John T., "The Fiduciary Obligations of a Debtor in Possession", **University of Illinois Law Review,** Vol. 1, 1993, s. 133-168.

Rüknettin Kumkale, **Konkordato,** 4. Baskı, İstanbul: Seçkin Yayınları, 2019.

Sagard Jerome, "The History of Market Discipline: Bankruptcy, Renegotiation and Debt Discharge in England and France (Sixteen-Nineteenth Centuries)", **ISNIE Conference, Berkeley,** 2009, https://extranet.sioe.org/uploads/isnie2009/jerome.pdf, E.T.: 05.02.2020.

Sara Janis, "Book Review: Debt's Dominion: A History of Bankruptcy Law in America by David A. Skeel Jr.", **Osgoode Hall Law Journal,** Vol. 41, No. 4, Winter 2003, s. 734-740.

Sarısözen M. Serhat, "Geçici ve Kesin Mühlet", **7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Antalya Toplantısı,** 05-06 Ekim 2018, 1. Baskı, Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2018, s. 41-75. (Geçici ve Kesin Mühlet)

Sarısözen M. Serhat, **7101 Sayılı Kanun Kapsamında İcra İflas ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler**, 3. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2019. (Yenilikler)

Sarısözen M. Serhat, **Konkordato,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2020. (Konkordato)

Sayhan İsmet, **Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerde Borca Batıklık Sebebiyle İflas ve İflasın Ertelenmesi,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2016.

Seliçi Özer, **Borçlar Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi,** 1. Baskı, İstanbul: Fakülteler Matbaası.

Serozan Rona, "Mülkiyeti Saklı Tutma Anlaşması ve Teminaten Temlik", **Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı,** 2. Baskı, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2001, s. 987-1014. (Teminaten Temlik)

Serozan Rona, "Mülkiyeti Saklı Tutma Anlaşması", **Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi,** Y. 1, S. 2, 1968, s. 176-200. (Mülkiyeti Saklı Tutma)

Serozan Rona, Sanlı Kerem Cem, Baysal Başak, **Borçlar Hukuku Özel Bölüm,** 4. Baskı,İstanbul: On İki Levha Yayıncılık,2019.

Serozan Rona, **Sözleşmeden Dönme**, 2. Baskı, İstanbul: Seçkin Yayınları, 2007.

Serozan Rona/ Engin Baki İlkay, **Miras Hukuku ve Uygulama Çalışmaları,** 6. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019.

Shapiro Steven, "An Analysis of the Family Farmer Bankruptcy Act of 1986", **Hofstra Law Review,** Vol. 15, Iss. 2, 1987, s. 353-379.

Skeel David E., **Debt's Dominon: A History of Bankruptcy Law in America,** 1st Edition, Boston: Princeton University Press, 2001. (History)

Staehelin Daniel, "İsviçre İcra ve İflâs Hukukunda Aciz Hukukunda Yapılan Yeniliklere İlişkin Değerlendirmeler" (Çev. Abdurrahman Kavasoğlu, Ömer Çon), **Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 8, S. 1., 2018, s. 38-45.

Stam J. M., "Do Farmers Need a Separate Chapter in Bankruptcy Code?", **United States Department of Agriculture, Agriculture Information Bulletin,** No. 724-09, 1997, s. 1-4.

Steinfield Shayna M./ Steinfield Bruce R., **Family Lawyer's Guide to Bankruptcy: Forms, Tips and Strategies,** 2nd Edition, American Bar Association Family Law Section, 2008.

Sungurtekin Özkan Meral, "7101 Sayılı Kanunla Getirilmiş Değişiklikler Çerçevesinde Adi Konkordatoda Alacaklılar Kurulu", **7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Antalya Toplantısı,** 05-06 Ekim 2018, 1. Baskı, Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2018, s. 107-123. (Alacaklılar Kurulu)

Sungurtekin Özkan Meral, **İşverenin İflâs Etmesi Halinde İşçilik Hak ve Alacaklarının Karşılanması Konusundaki Sistemler ve Türk Hukukundaki Durum,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2008. (İşçilik Alacakları)

Sümer Halûk Hâdi, **İş Hukuku,** 24. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019.

Süzek Sarper, **İş Hukuku,** 11. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2015.

Şafak Ali/ Diren Duygu/ Baklacı Çakıroğlu Evren/ Öztürk Almaç Tuğçe, **Alacağın Temliki (Devri),** 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.

Şener Battal, "Türk Borçlar Hukukunda Geçici Ödemeler", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan,** C. 19, 2017, s. 1623-1690.

Şimşek Edip, **İcra ve İflas Kanunu Açıklamalar ve İçtihatlar**, 1. Baskı, Ankara: Aydın Yayınları, 1989.

Tabb Charles Jordan, "The Historical Evolution of the Bankruptcy Discharge", **American Bankruptcy Law Journal,** Vol. 65, 1991, s. 325-371.

Tabb Charles Jordan, "The History of the Bankruptcy Laws in the United States", **American Bankruptcy Institute Law Review,** Vol. 3, No. 5, 1995, s. 5-51. (History)

Tabb Charles Jordan, "The Top Twenty Issues in the History of Consumer Bankruptcy", **Illinois Law Review,** No. 1, 2007, s. 9-30.

Tabb Charles Jordan/ Ralph Brubaker, **Bankruptcy Law, Principles, Policies and Practice**, 3rd Edition, Carolina Academic Press, 2015.

Tahiroğlu Bülent, **Roma Borçlar Hukuku,** İstanbul: Der Yayınları, 2012.

Tandoğan Haluk, **Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Cilt I/2 Kira ve Ödünç Verme (Ariyet, Karz) Sözleşmeleri,** 4. Tıpkı Basım, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010.

Tandoğan Haluk, **Garanti Mukavelesi (Mahiyeti ve Benzeri Hukuki Münasebetlerden Tefriki),** 1. Baskı, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1959. (Garanti Mukavelesi)

Tanrıver Süha, "4949 Sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Adi Konkordato Hükümlerinde Getirşmiş Olduüu Değişikliklerin Tespiti ve Değerlendirilmesi", **TBBD**, S. 51, 2004, s. 67-90. (4949 Sayılı Kanun)

Tanrıver Süha, "İflâs Dışı Adi Konkordatoya İlişkin Temel Problemler ve Çözüm Arayışları", **MİHBİR 13. Antalya Toplantısı, 09-10 Ekim 2015**, Ankara: Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, 1. Baskı, 2015, s. 247-268. (Problemler)

Tanrıver Süha, "Konkordato Mühletinin Uzatılması", **TBBD**,C. 7, S. 3, 1995, s. 409-413. (Konkordato Mühleti)

Tanrıver Süha, "Konkordato Prosedürünün Islahı ile İlgili Bazı Düşünceler", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 50, S. 3, 2001, s. 1-9. (Islah)

Tanrıver Süha, Deynekli Adnan, **Konkordatonun Tasdiki**, 1. Baskı, Ankara: Yetkyin Yayınevi, 1996.

Tanrıver Süha, **Konkordato Komiseri**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 1993. (Konkordato Komiseri)

Tanrıver Süha, **Medeni Usûl Hukuku, C. I,** 2. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2018. (Usûl)

Taş Korkmaz Hülya, **İflas Masası,** 1. Baskı, Ankara: Yekin Yayınevi, 2010.

Taşpınar Ayvaz Sema, **İcra İflas Hukukunda Yeniden Yapılandırma**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2005. (Yeniden Yapılandırma)

Taşpınar Sema, "Adi Konkordato Hakkında İcra ve İflas Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler", **BATİDER**, C. XXII, S. 2, Aralık 2003, s. 49-92. (Değişiklikler)

Taşpolat Ali, **Banka Garantileri,** 1. Baskı, İstanbul: Erol Ofset, 1989, s. 21.

Tekinalp Ünal, "Hukuki Yönden Finansal Kiralama Kanunu", **Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. Finansal Kiralama Semineri,** 5-6 Aralık 1985, 1. Baskı, İstanbul, 1985.

Tekinay Selahattin Sulhi, **Eşya Hukuku II/3, Menkul Mülkiyeti ve Sınırlı Ayni Haklar,** 1. Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1994.

Tekinay Selahattin Sulhi/ Akman Sermet/ Burcuoğlu Haluk/ Altop Atilla, **Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 7. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 1993.

Tercan Ercal/ Tercan Süheyla, **İcra ve İflâs Hukuku**, 1. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi, 2005.

Tercan Erdal, "4949 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikten Sonra İcra ve İflâs Kanunu m. 206'a Göre İmtiyazlı Alacaklar", **BATİDER,** C. 22, S. 2, 2003, s. 17-45.

Tercier Pierre/ Pichonnaz Pascal/ Develioğlu H. Murat, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016.

Thompson Elizabeth Lee, **The Reconstruction of Southern Debtors: Bankruptcy After the Civil War,** 1st Edition, Athens, Georgia: The University of Georgia Press, 2004.

Tiryaki Betül, "Factoring İşlemi ve Factoring İşleminin Hukuki Niteliği", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 8, S. 2, 2006, s. 189-214.

Tobin Richard P., "Bankruptcy-Excusable Neglect- Consideration of Equitable Factors Is Permitted For Late Chapter 11 Proof Of Claim Filings Under Bankruptcy Rule 9006(B)(1) To Determine If Filer's Conduct Constituted Excusable Neglect: Pioneer Inv. Servs. Co. v. Brunswick Assocs., 113. S. Ct. 1489 (1993)", **Seton Hall Law Review,** Vol. 24, 1993, s. 1056-1088.

Topuz Gökçen/ Topuz Seçkin, "Takasın Davada İleri Sürülmesi", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 57, S. 3, 2008, s. 719-732.

Topuz Murat, **6361 Sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu Çerçevesinde Finansal Kiralama Sözleşmesi,** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017. (Finansal Kiralama)

Toraman Barış, "Konkordato Müessesesi Hakkında 7101 Sayılı Kanunla Getirilen Yeniliklerin Kanun Yollarına İlişkin Hükümleri Bakımından Değerlendirilmesi", **7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Antalya Toplantısı,** 05-06 Ekim 2018, 1. Baskı, Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları, 2019, s. 207-229.

Toraman Barış, **İcra ve İflâs Hukukuna Göre Sermaye Şirketlerinde ve Kooperatiflerde İflasın Ertelenmesi Talebi**, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2007. (İflâsın Ertelenmesi)

Toroslu M. Vefa, DurmuşCem Niyazi, **Finansal Tablolar Analizi (Kavramlar-Analiz Teknikleri),** 4. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2017.

Toroslu M. Vefa, **Hukuksal ve Finansal Açıdan Konkordato**, 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 209. (Konkordato)

Toroslu Mahmut Vefa, **Finansal Tablolar Denetimi Kavramlar-Denetim Süreci-Denetim Teknikleri**, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2016.

Trieber Jacob, "The Abuse of Receiverships", **Yale Law Journal,** Vol. 19, s. 276-279.

Tuncay Ahmet/ Deynekli Adnan, **Yargıtay Kararları Işığından Finansal Kiralama Sözleşmesi,** 1. Baskı, Ankara: Bilge Yayınevi, 2019, s. 19.

Tuncer Kazancı İdil, "İnançlı İşlemlerde Tarafların İflâsı ve İflâsın İnançlı İşleme Etkisi", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Hakan Pekcanıtez'e Armağan,** C. 16, Özel Sayı, 2014, s. 2811-2834.

Tuncer Kazancı İdil, "Swissair Olayı: İsviçre Yeniden Yapılandırma Hukukuna Etkileri ve Bu Etkilerin Hukukumuz Bakımından Kısa Bir Değerlendirmesi", **MİHDER,** C. 14, S. 39, 2018, s. 131-160. (İsviçre)

Tuncer Kazancı İdil, **Tasarrufun İptali Davalarında İspat,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2015.

Tunç Yücel Müjgan, "7226 Sayılı Kanun ile Cumhurbaşkanlığının 2480 Sayılı Yargı Alanındaki Hak Kayıplarının Önlenmesi Amacıyla Getirilen Durma Süresinin Uzatılmasına Dair Kararı Uyarınca Sürelerin Durmasının Konkordato Sürelerine

Etkisi", **Lexpera Blog**, https://blog.lexpera.com.tr/7226-sayili-kanun-ile-cumhurbaskanliginin-2480-sayili-karari-uyarinca-surelerin-durmasinin-konkordato-surelerine-etkisi/, 11.05.2020, E.T.: 20.05.2020.

Tunç Yücel Müjgan, "İflâs İçi Konkordato Konusunda Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar", **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 8, S. 107-108, 2013, s. 25-38.

Tunç Yücel Müjgan, **Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları,** 1. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019. (Alacaklılar Bakımından Sonuçlar)

Tunç Yücel Müjgan/ Kale Serdar, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoda Prosedür ve Yetkili Organlar", **Prof. Dr Yavuz Alangoya İçin Armağan,** 1. Baskı, İstanbul: Alkım Kitabevi, 2007, s. 503-541.

Tunçomağ Kenan, **Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. I,** 6. Bası, Ankara: Sermet Matbaası, 1976.

Turan Gamze, "Garanti ve Kefalet Sözleşmeleri Arasındaki Farklar ve Banka Kredi Kartı Sözleşmelerindeki Şahsi Teminatın Niteliği", **TBBD,** S. 66, 2006, s. 27-50.

Turanboy K. Nuri, **İbra Sözleşmesi,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 1998.

Türk Ahmet, "Anonim Ortaklıkta Borca Batıklık ve İflâsın Ertelenmesi Konusunda 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve Yürürlük Kanunu ile Getirilen Yenilik ve Değişiklikler", **BATİDER,** C. 32, S. 1, Mart 2016, s. 5-60. (Değişiklikler)

Türk Ahmet, "Anonim Ortaklıkta Mali Durumun İyileştirilmesi", **Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,** C. 1, S. 1, 1999, s. 105-137.

Türk Ahmet, "Sermaye Ortaklıklarının ve Kooperatiflerinin Borca Batıklık Nedeniyle İflâsı ve İflâsın Ertelenmesi Konusunda İcra ve İflâs Kanunu'nda Yapılan Son Değişikliklerin Değerlendirilmesi ve Öneriler", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 6, S. 1, 2004, s. 295-334. (Sermaye Ortaklıkları)

Türk Ahmet, **Anonim Ortaklıkta Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığın Hukuki Sonuçları**, 1. Baskı, Ankara: Nobel Yayıncılık, 1999. (Sermaye Kaybı)

Uçma Tuğba/ Köroğlu Çağrı, "TMS-7'ye Göre Nakit Akış Tablosu", **Mevzuat Dergisi,** Y. 8, S. 92, Ağustos 2005, https://www.mevzuatdergisi.com/2005/08a/05.htm, E.T.: 10.03.2020.

Uluç İnan/ Sutton Kristi R./ Yavaş Mahmut, "Bankruptcy in Turkey: A Comparative Study of Turkish Adjournment of Bankruptcy and the United States' Chapter 11 Reorganization", **University of Bologna Law Review,** Vol. 3, No. 1, s. 64-122.

Ulukapı Ömer, "Konkordatonun Sonuçları", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** Milenyum Armağanı, C. 8, S. 1-2, 2000, s. 9-61. (Konkordatonun Sonuçları)

Ulukapı Ömer, **İcra ve İflas Hukuku,** 6. Baskı, Konya: Mimoza Yayınları, 2014. (İcra ve İflas)

Ulukapı Ömer, **Konkordatonun Feshi**, 1. Baskı, Konya: Mimoza Yayınları, 1998. (Fesih)

Ulusoy Erol, "Ticaret Hukuku Açısından Uzlaşma Yoluyla Borçların Yeniden Yapılandırılması", **Prof. Dr. Yavuz Alangoya için Armağan,** 1. Baskı, İstanbul: Alkım Kitabevi, 2007, s. 543-570.

Umar Bilge, **Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi,** 2. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2014. (Şerh)

Umar Bilge, **İcra ve İflas Kanunu'nun Tarihi Gelişimi ve Temel Teorisi**, 1. Baskı, İzmir: İstiklal Matbaası, 1973. (Teori)

Umar Bilge, **Türk İcra-İflâs Hukukunda İptal Davası,** 1. Baskı, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1963. (İptal Davası)

Umur Ziya, **Roma Hukuku Ders Notları,** 1. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları, 2010.

United States Congress, **Bankruptcy Reform Act of 1999, Hearing Before the Subcommittee on Commercial and Administrative Law of the Committee on the Judiciary, House of Representatives, One Hundred Sixth Congress, Second [i.e. First] Session, on H.R. 833,** s. 106.

United States Courts, **Chapter 7 Bankruptcy Basics,** https://www.uscourts.gov/services-forms/bankruptcy/bankruptcy-basics/chapter-7-bankruptcy-basics, E.T.: 10.01.2020.

Uyanık Atilla, **Konkordato**, 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.

Uyanık Yüce, "Faktoring Sözleşmesi", **Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 4, S. 2, 2014, s. 159-178.

Uyar Talih, "Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri", **İstanbul Barosu Dergisi**, C. 92, S. 4, 2018, s. 15-103.

Uyar Talih, **Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri,** 2. Bası, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2019. (İlkeler)

Uyar Talih/ Uyar Alper/ Uyar Cüneyt, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi Cilt III**, 3. Baskı, Ankara: Bilge Yayınevi, 2014. (Şerh)

Uyar Talih/ Uyar Cüneyt/ Uyar Alper, **İcra Hukukunda Haciz,** 3. Baskı, İzmir: Bilge Yayınevi, 2016. (Haciz)

Uyar Talih/ Uyar Cüneyt/ Uyar Alper, **İcra ve İflâs Hukuku Rehberi Cilt II,** 3. Baskı, İzmir: Bilge Yayınevi, 2015. (Rehber)

Uygur Atiye B., "Teminat Amaçlı İnançlı İşlemler", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. X, S. 1-2, 2006, s. 171-195. (İnançlı İşlem)

Uygur Tanju, "İcra İflas Kanunu'nda 3494 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler", **TBBD**, S. 3, 1988, s. 455-469.

UzielJessica, "Section 363(B) Restructuring Meets the Sound Business Purpose Test with Bite: An Opportunity to Rebalance The Competing Interests of Bankruptcy Law", **University of Pennsylvania Law Review,** Vol. 159, 2011, s. 1189-1232.

Ünal Tekinalp, **Banka Hukukunun Esasları,** 2. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009. (Banka Hukuku)

Üstündağ Saim, "Banka Kredi Sözleşmelerinden Doğan Alacakların Cebri İcra Yolu ile Tahsili, Yürürlükte Kalkmış Olan 3332 Sayılı Şirket Kurtarma Kanunu ve Başarısızlık Sebepleri", **Türk İngiliz ve ABD Hukukunda İşletmelerin Ödeme Güçlüğü ve Sorunları ve Banka İlişkileri Sempozyumu** (Ed. Ali Cem Budak), 1. Baskı, İstanbul: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, 1993, s. 149-160.

Üstündağ Saim, "Borçlar Kanunu Hükümlerine Göre Takas ve Davada Kullanılmasının Arz Ettiği Özellikler", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası,** C. 25, S. 1-4, 1960, s. 214-224. (Takas)

Üstündağ Saim, **İcra Hukukunun Esasları,** 8. Bası, İstanbul, 2004. (İcra)

Üstündağ Saim, **İcra ve İflâs Kanunu'nun Dünü Bugünü**, 1. Baskı, İstanbul: Evrim Kitabevi, 1990.

Üstündağ Saim, **İflâs Hukuku (İflas, Konkordato, İptal Davaları)**, 8. Bası, İstanbul: Yaylacık Matbaacılık, 2009. (İflâs)

Üstündağ Saim, **İhtiyati Tedbirler,** İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1981. (İhtiyati Tedbirler)

Üstündağ Saim, **Medeni Yargılama Hukuku**, 7. Bası, İstanbul: Nesil Matbaacılık, 2000. (Yargılama)

Varlık Levent/ Türkakın Özcan/ Gürcan M. Niyazi, **Leasing, Factoring, Forfaiting,** 1. Baskı, Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları, 1987.

von Tuhr Andreas, **Borçlar Hukuku Umumi Kısmı Cilt: 1-2,** Çev. Cevat Edege, Ankara: Olgaç Matbaası, 1983.

Vrooman O.O., "Origin and History of the Bankruptcy Law", **Commercial Law Journal,** Vol. 37, 1932, s. 128

Warren Charles, **Bankruptcy in United States History**, Washington DC: Beard Books, 1999. (History)

Warren Elizabeth, **Business Bankruptcy,** Washington DC: Federal Judicial Center, 1993. (Business Bankruptcy)

Warren Elizabeth/ Westbrook Jay Lawrence, "The Success of Chapter 11: A Challenge to the Critics", **Michigan Law Review,** Vol. 107, No. 4, 2009, s. 603-642.

Warren Elizabeth/ Westbrook Jay Lawrence/ Porter Katherine/ Pottow John, **The Law of Debtors and Creditors**, Casebook Supplement, 2013.

Webster Pamela/ Boyer Ric/ Lauren David, **Practical Bankruptcy for Paralegals**, 3rd Edition, New York: Cengage Learning, 2009.f

Weintraub Benjamin/ Resnick Alan, "From the Bankruptcy Courts: The Use of Cash Collateral in Reorganization Cases", **Uniform Commercial Code Law Journal,** Vol. 15, 1982, s. 168-174.

Westbrook Jay Lawrence, "ABD Şirket Kurtarma Usulü Kanunu-Şirketlerin "Going Concern" Olarak Alacaklılara Karşı Korunması", **Türk İngiliz ve ABD Hukukunda İşletmelerin Ödeme Güçlüğü ve Sorunları ve Banka İlişkileri Sempozyumu** (Ed. Ali Cem Budak), 1. Baskı, İstanbul: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, 1993, s. 7-31.

White Meghan Ann, "Derivative Insider Liability under Deprizio: If That is The Law, Then The Law is Wrong", **Loyola of Los Angeles Law Review,** Vol. 24, 1990, s. 239-272.

White Michelle J./ Zhu Ning, "Saving Your Home in Chapter 13 Bankruptcy", **The Journal of Legal Studies,** Vol. 39, No. 1, 2010, s. 33-61.

Winikka Daniel P./ Green Paul M., "Reinstatement of A Debt: Having Your Cake and Eating It Too", **Pratt's Journal of Bankruptcy Law,** 2012, s. 391-401.

Winkelman Steven J., "A Dispute over Bona Fide Disputes in Involuntary Bankruptcy Proceedings", **The University of Chicago Law Review,** Vol. 81, Iss. 3, 2014, s. 1341-1384.

Woodward Jr William J., "Exemptions, Opting Out and Bankruptcy Reform", **Ohio State Law Journal,** Vol. 43,1982, s. 335-376.

Yalçınkaya Merve, "Banka Teminat Mektuplarının Tanımı, Niteliği, Taraflar Arasındaki Hukuki İlişkiler ve Geçerlilik Şartları", **Banka ve Finans Hukuku Dergisi,** C. 5, S. 18, 2016, s. 645-666.

Yavaş Murat, "İflâsın Ertelenmesi Kurumu Çerçevesinde İhtiyati Tedbir Kararının Kapsam, Niteliği ve Etkileri", **Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi,** C. 22, S. 3 (Özel Sayı), 2016, s. 2893-2926.

Yavaş Murat, "İflâsın Ertelenmesinin Hukuki Niteliğine Bağlı Bazı Hukuki Sorunlara Yaklaşım", **İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** Y. 2, S. 2, 2016, s. 127-150.

Yavaş Murat, **Borçlunun Üçüncü Şahıslardaki Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi,** 1. Baskı, İstanbul: Arıkan Basım Yayın, 2005. (Alacak Haczi)

Yavuz Mustafa, "Son Düzenlemeler Işığında Konkordato Talep Eden Şirketlerce Mahkemeye Sunulması Gereken Belgeler", **Mali Çözüm Dergisi,** C. 29, S. 153, Mayıs-Haziran 2019, s. 239-248.

Yeşilova Bilgehan, m. 295, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi),** . Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 363-387. (m. 295, **Öztek Konkordato Şerhi**)

Yeşilova Bilgehan, m. 297, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 405-429. (m. 297, **Öztek Konkordato Şerhi**)

Yeşilova Bilgehan, m. 298, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 431-455 (m. 298, **Öztek Konkordato Şerhi**)

Yeşilova Bilgehan, m. 308/c, **Yeni Konkordato Hukuku (7101 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanunu m. 285-309 Şerhi)** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 583-665. (m. 308/c, **Öztek Konkordato Şerhi)**

Yeşilova Bilgehan, **Modern İflâs Hukukunun Gereklilikleri ve Temel Haklar Çerçevesinde Susturma Hakkı/ Engelleme Yasağı,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2015. (**Susturma Hakkı**)

Yıldırım Abdülkerim, **Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler,** 3. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2015.

Yıldırım M. Kâmil/ Deren Yıldırım Nevhis, **İcra ve İflas Hukuku**, 7. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2016.

Yıldırım M. Kâmil/ Oruç Yakup, "İcra ve İflas Kanunu ile Alman Aciz Kanunu Bakımından İflâs Kurallarının Amacının Değerlendirilmesi", **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 24, S. 31, 2019, s. 361-403.

Yılmaz Berna Burcu, "Muhasebe Tekniği Yönünden Borca Batıklık Bilançosu ile Yıllık Bilançonun Karşılaştırılması", **Öneri Dergisi,** C. 8, S. 32, Temmuz 2009, s. 147-158.

Yılmaz Ejder, "Davada Takas ve Mahsup Talebi", **MİHDER,** C. 2,S. 16, 2010, s. 247-284. (Takas)

Yılmaz Ejder, "Dünden Bugüne İcra ve İflas Kanunumuz", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 11, S. 3-4, 2003, s. 9-45.

Yılmaz Ejder, "Hukuk Davalarında Yasayollarına Başvurma Hakkı ve Bu Hakkın Sınırlandırılmasının Yerindeliği Sorunu", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 1, 1988, s. 131-155.

Yılmaz Ejder, "İflas ve Konkordato Uygulaması İle İlgili Bazı Sorunlar Üzerine Düşünceler", **TBBD**, S. 1, 2015, s.92-109. (Düşünceler)

Yılmaz Ejder, "İtirazın İptali Davasının Hukuki Niteliği", **Prof. Dr. Saim Üstündağ'a Armağan,** 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2009, s. 597-615.

Yılmaz Ejder, **Geçici Hukuki Himaye Tedbirleri, C. I-II,** Ankara: Yetkin Yayınevi, 2001. (Hukuki Himaye)

Yılmaz Ejder, **Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, C. II,** 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2017.

Yılmaz Ejder, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, C. I-II, 1. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2016. (Şerh)

Yılmaz Ejder, **İflas İdaresi,** Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1976. (İflas İdaresi)

Yılmaz Ejder, **İstinaf**, 2. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2005. (İstinaf)

Yücer İpek, "Yenileme (Tecdit)", **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** C. 9, S. 1, 2007, s. 233-260.

Zabunoğlu Yahya, "Konkordato ile İlgili Görüşmeler", **Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü'nün Düzenlediği İcra ve İflâs Kanunu Değişiklik Tasarısı Hakkında Seminer,** Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, 1963, s. 150-151.

Zevkliler Aydın/ Ertaş Şeref/ Havutçu Ayşe/ Aydoğdu Murat, Cumalıoğlu Emre, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler ve Özel Borç İlişkileri,** 2. Baskı, İzmir: Fakülteler Kitabevi, 2013.

Zevkliler Aydın/ Gökyayla Kadir Emre, **Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri,** 15. Bası, Ankara: Turhan Kitabevi, 2015.

Zywicki Todd J., "The Past, Present and Future of Bankrptcy Law in America", **Michigan Law Review,** Vol. 101, Iss. 6, 2003, s. 2016-2036.

Encyclopedia Brittannica, Concordat, https://www.britannica.com/topic/concordat, E.T.: 10.06.2020.

www.jurix.com.tr.

www.kazanci.com (Kazancı Hukuk İçtihat Bilgi Bankası).

www.legalbank.net (LegalBank).

www.lexisnexis.com

www.lexpera.com.tr (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi).

ÖZGEÇMİŞ

Çağatay Serdar Şahin 11.08.1995 tarihinde Ankara'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Hatay, Erzurum gibi çeşitli kentlerde sürdürdükten sonra 2011 yılında Erzurum Anadolu Lisesi'nden mezun oldu. 2017 yılında ise Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden birincilikle mezun oldu. Aynı zamanda Bahçeşehir Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden de çift anadal programı ile mezun oldu. 2017 yılından bu yana Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisidir. Hâlen İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medenî Usûl ve İcra ve İflâs Hukuku Anabilim Dalı'nda araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır.

TEZ ONAY SAYFASI

Üniversite	**:** T.C. GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ
Enstitü	**:** SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Hazırlayanın Adı-Soyadı	**:** Çağatay Serdar ŞAHİN
Tez Başlığı	**:** Amerikan Hukuku ile Karşılaştırmalı Olarak Konkordato Mühletinin Alacaklılar Yönünden Sonuçları
Savunma Tarihi	**:** 21.07.2020
Danışmanı	**:** Doç. Dr. Nur BOLAYIR

JÜRİ ÜYELERİ

Unvanı- Ad, Soyadı **İmza**

Doç. Dr. Nur BOLAYIR

Prof. Dr. Hakan PEKCANITEZ

Doç. Dr. Bilgehan YEŞİLOVA

Prof. Dr. M. Yaman Öztek
Enstitü Müdürü